19885
A/3201/2

القسم الثانی من کتاب مستفاد الاخبار فی احوال قزان وبلغار

للامام العلامة المحقق الشیخ شهاب الدین المرجانی القزانی رحمه الله

لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب

کل علم لیس فی القرطاس ضاع   کل سر جاوز الاثنین شاع

﴿ اوّل مرتبه باصلوی ﴾

بو کتاب باصمه سنه رخصت بیرلدی سانکت پیطربورخده ۳ نچی ایولده ۱۹۰۰ نچی یلده

بو کتاب قزان اونیویریستیتی ننک طبع خانه سنده باصمه اولنمشدر تاشکندلك هم قزانی محمد شریفی احمدجان اوغلی باکیروفننک خراجاتی ایلان ۱۹۰۰ نچی یلده ***

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 3 Іюля 1900г.

КАЗАНЬ
Типо-Литографія Императорскаго Университета.
1900 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

القسم الثانی من کتاب مستفاد الاخبار فی احوال قزان وبلغار روسیه طائفه‌سی سنه احدی وستین وتسعمائة حدودنده تاتار طائفه‌سینه غلبه قلب بلدهٔ قزان‌نی نواحی سیله ضبط ایتدکلرنده قلعه داخلنده سکز مناره‌لی بر مسجد جامع وتاجیك جرماغی دیمکله معروف محل‌ده ینه بر مسجد ومدرسه اولب علماء واشراف عباسیه وسادات علویه دن ونچه اشخاص وآنلرننك رئیسی نقیب الاشراف عنواننده ملاشریف قل نام برذات بولوب اسلام خانلری واهالی بلاد نظرنده زیاده معزز ومحترم ایدی روسیه کنازلری قزان خانلرینه ایلچی یباروب مکتوب‌لر کوندردکلرنده ملا شریف قل‌غه علیحده مکتوب وهدیه‌لر ارسال قیلور ایدی دیرلر بالاخیره روسیه‌لار قزان‌غه هجوم ایتدکلرنده اصحاب واتباعنی اطرافنه جمع قلب مدرسه‌که کرب مدرسه‌ننك سقفی اوستندان روسیه‌لر ایله شدید مقاتله قلب روس‌لر مدرسه توباسندان سانجب توشروب شهید بولدی الحال هذه یوقاری ده قلعه قابقاسندان بدأ ایدوب تا مدرسهٔ کلیه‌کا قدر ممتد اولان مستوی واسع اورام وقابقاسندن چقب ایکی جانب‌کا توشوب

1552
TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

كينكان اورام‌لر اسلام حكومتى ايامنده هم شيله بولغان بو زمانمزده قديمى
مسلمان لردن قالغان آثاردن بر مناره‌مسلمان‌لرخان‌مسجدى ديب روس‌لر سيون
بيكه مناره سى ديب تسميه ايده‌لر قلعه اچنده حاضر خزانة الرعيه اولب
دوم عنوانيله مشهور بناء ميرى بيننده تاجيك جره‌اغى اسمنده بر جرماق ده
بر مسجد ومدرسه اولمش بولاق‌ننك جنوب طرفنده حاضرده پچان بازارى
ديمكله معروف موضع ده مسلمان‌لر مقبره سى ايكان روس‌لرننك قزان‌نى
الدقلرنده شاه‌على خان عسكر برله كيلوب ضيا تماغنده ضيا قلعه‌سنى بناء
ايدوب شول طرفده اولان چواش وچرمش وقالمق كبى خلق لرنى روسيه
طرفندن ضبط ايدب قزانه هجوم لرنده شاه‌على خان آنلر طرفندن كيلدكنده
قزان مسلمان‌لرى حاضرده جهانشاه مسجدى مقابلنده اولوچى‌كنيسه اورننداغى
نوغاى قابقاسندان چغب بيك شدتلى محاربه اولب بعد ذلك شاه‌على آرچه
قرى طرفينه اوتمش و شول مقبره اوستنده اولان اشجاره پناه لانب بولاقنى
كچمش مذكور مقبره‌كه روس متسلطى بعدنده هم مسلمان‌لر بر مدت
اموات‌لرنى دفن ايتمش‌لر يوسف بن اسحاق بن ايسانقل بن رحمانقلى بن
رحمة الله بن عبد الرحمن ننك ايكى اوغلى حسن وحسين اوزلرننك رحمانقلى
نام بابالرنى پچان بازارنده اسب جلاب مختار بن احمر بن ادنى قل الجبلى
قابقاسى توبنده مدفون آتامز يوسف ايام صغرنده آتاسى اسحاق رفاقتنده
كيلب زيارت قلدقلرنى نقل قيلغوچى ايدى والدلرى يوسف قزان
ننك مقبرهٔ جديده سنده وآتاسى اسحاق تقريبا فى حدود سنة ثمان
ومائتين وفات اولب ايكى بسته آراسنده وجدى ايسا نقل شاشى
قريه سنده مدفون‌لر ديو نقل ايدوچى لر ايدى دخى ده بايزيد بن حميد
بن ارسلان يورطى حاضرده عبيد الله بن عبد الله بن عبد الرشيد الكجوى
يورطى آننك باغچه سنده قديم دان معروف برزيارت بار ودخى آپاناى حافظ
زنكار مسجد جوارنده اولان مقبره ده مدفون اولب اوغلى اسماعيل باباى
ايكى بسته آراسنداغى مقبره ده مدفون اولدغندان ايكى بسته آراسنداغى

مؤخر اولدغی فهم لنه‌در الحالة هذه بلدهٔ قزانده جامع اوّل‌ده سنت بولماسنه
قبرکا قویلمش برلوح باریمین طرفنه قال النبی علیه السلام الدنیا ساعة فاجعلها
طاعة یسار طرفنده یازدغی قوبوب توشکان فقط بر قال ال لفظی قالغان وجهنه
یازغان قال الله تعالی کل من علیها فان ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرام
تاریخ طوقز یوز اوتوز آلطیدا شاه محمد بیك اوغلی محمد علی بیك ذوالقعده
آینه شهید بولوح ننك آرقاسنه یازغانی بولوح نی اوغلی تنکری قولی بیك
بناء قیلدی بوطاش طولا ایکی کزدن بیك آزکم عرضا اوچ چاریك عمقا
بر چاریك دن زیاده جمعا آلتی سطر شکل مثلث‌ده یازو یوق اول طاش
احمد بن اسماعیل القزانی الایباشی نقلنه بناء فی سنة ثلاث عشرة ومائتین
والف هجریه قزان ننك یوقاری اورامنده چای کیبت لاری بنا قلندقده
مز بورننك شول موضع ده چیتك وباشماق سوداسی برله اولتوردغنه بوچماقداغی
کیبت اورنندن ظاهر اولدغنی رأی العین مشاهده ایتمش بعد ذلك اول
طاش نی ملا ابراهیم افندی اول وقتده اولان والی بلد رخصتی ایله جامع
اول‌که کیلتوروب اورطا بولماده قبله طرافنداغی زاویهٔ شرقیه‌که نصب قلب قویمش
ایدی اول طاش اول حال اوزره بولدقده نماز اوقوچی لرغه موجب مضایقه
وتشویش اولدغندان بوفقیر زاویهٔ شمالیه سینه نقل ایتدردم وعلی هذا المذکور
موضع‌ده هم بعض مقابر اولدغی مظنون‌در حاضرده زنکار مسجد اورامی ویننکا
اورام دیدکی مواضع‌ده بنائلر اوچون نیکزلر وفی سنة تسعین ومائتین والف
حمام اوچون صومجراسی قازغانده قبرلر وآدم سویاکلاری ظاهر اولدغندن
بر زمانده اول موضع لر هم مقبره اولدغی معلوم اولنه‌در هم کول باشنده
اسقف مسکنی اولان یورطده قدیمی اهل اسلام قبرلری وار شونه بنا وقتنه
ایشچی لر کوب طاشلرنی بناء آستنه صالغان لر آنی شول وقتده قزانده
اسقف اولوب بالاخیره مطران اولان غریغوری نام ذات کوروب ایشچی لرنی
منع قیلوب بقیه‌آزی سلامت قالمش علی الخصوص قابقاسی توبنه کروچی ننك
یمیننده بر الوغ طاش بوطاش غیر طاش لارغه اوخشامایدر رنکی قارااوزی

بیك

بيك قانيغ وزور طولى بش كز يارم عرضى بش چاريكدن زياده عمقى هم
يارم كزكا قريب يازوى يخشى ثلث خط قالقتوب يازلغان اوقماغى بيك عسير
اولا بيك جش چورماب واق يازغان ثانيا كاتب بعض كلمات اراسنى قازب بولمك
كرك يرده بولماى بر طرفنى قازب ايكنچى طرفنى قازماى و آرچماى قالدرغان ثالثا
كوب كشى لر يازو قراسى سورتب قاراب شول قرا قاطب قالغان بو قدر
سوزلر اوقلدى باشده مثلث الشكل ده بيك ايرى يازغان هو الحى الذى
لايموت بعد ذلك سطر اول ده هذا مر قد السلطان الاكبر الاكرم غوث
السلاطين سطر ثانى ده الامير المكرم سطر ثالث ده المظفر سطر رابع ده
الكرام والاجاليل العظام العلم سطر خامس ده الى المظفر سطر سادس ده
الشرفين مفخر آل سطر سابع ده والدين ظل الله للعالمين سطر ثامن سطر
تاسع ده حسن بك بن مير محمود دخى هر سطرده آز وكوب اوقولماغان
كلمه لار بار سطر اول ده اولان الاكرم الكريم اوقمق ممكن وكذلك سطر
رابع ده الاجاليل وتاسع ده اولان كلمه لر مبهم رك دور الحاصل بو لوح ملوك دن بر ذات
قبرنده قويلغان ولكن عصر واسمى تعين معلوم اولماساده بو فقير ظننده
چنكز اولادندن بولماى بلكه آنلاردن مقدم اولدقى سوق واسلوب كلامندن
مفهوم اولادر ينه كنيسه يانده ايكى كه صنغان بر لوح بار كوفى و نسخ
خط براله باطرب يازغان سطر اول خالى سطر ثانى ده هو الحى الذى لايموت
سطر ثالث ده وكل حى سطر رابع ده احمد سطر سادس ده رحمة واسعة فانى
دنيادين سطر سابع باقى اخرات تاريخ آلطى سطر خامس ده طوش دن الطش
جال ات ذالحجه سطر تاسع ده ايخ سكر كوان ايرنه كوان ات سطر عاشر الموت باب
وكل الناس داخله سطر حادى عشر بعد الموت يعنى بو احمد نام شخص
يوم الجمعة ثامن ذى الحجه سنة ست وستين وستمائة وفات افواه ناسدن
مسموع اولدغينه بناءً اسلام حكومتى ايامنده موسم صيف ده شهر بلغارده وبعد
خرابه قزان شهرنده برزور بازار اولب آنده حاجى طرخان وقريم وداغستان
وخوارزم وماوراءالنهر وكاشغر اطرافندن وروسيه بلادندن وخطاى تجارندن

حاضر اولب زور جمعیت وتفرج وتماشالار بولور ایکان شاه علی خان ضیا قلعه سنی بناء ایتوب شول مثال ده بر بازار یاصاغاچ قزانده اولغان هرج ومرج کوب لکندن قزان بازارینه فتور ایرشوب ضیاغه کوچوب بعد تملك الروس نهر مصب صورده اولغرچی واسیلی صور قلعه سینه بعد زمان نیژنی مضافاتنده ایساد نام موضع مقابلنه نقل ایدلب شول موضع ده وجودی زعم ایدلمش ماکار نام مقدس لرینه نسبة اول بازار اوزینه مکاریه اسمنی آلب تاتار لساننك تحریفله الی الآن مکرجه دیمکله معروف ومشهوردر وفی سنة احدی وثلاثین ومائتین والف حریق اولغان ده دکان لر وغیر بنالر یانب فی سنة اثنتین وثلاثین ومائتین نهر اوقاننك نهر ایتلکا قوشولغان موضع ده دکاکین بنا ایدلب الحالة هذه زور بنالر وهرنوع عمارت لر ایله زیاده سیله عظیم معمور ویوز ملیون تنکه لك مال بلکه زیاده جمع اولدغی مشهوردر اول بازار فی الاصل شهر بلغاردن قزانه کوچورلمش صونکغی زمان لرده برنچه قریه اتفاقی برله ایام صیف ده جمعه کون لری متعدد مواضع ده بتعاقب جین نامنده بر جمعیت یاصاب اول اثناده خلق ننك خیش اقربا وآشناد دوست لرینه قوناق بولب یورماك لری شول قزان بازارندن نمونه ایمش مسلمان لرننك دین ودنیا امورلرینه چندان تعرض ومضایقه اولمای تاتارلار آراسنده دعوی ونزاع تقسیم ترکات وتنفیذ وصایالرنی اوز ملالری واکابر لری قطع وتمام قلوب هر قایدا وهر نچوك اوزلرینینك نظرلرنده معقول اولدغچه تلاکان جیرکا تلاکان روشده مسجد ومدرسه ومکتب لر بنا قلوب هرکم نی اختیار ایتسه لر رضاسی برله امام ایدوب وهم امام لرنی برطرف قلماقده اهل محله وقوم قریه مختار بولغان لر وتسمیة الاطفال ونکاح لر ودفن اموات هرکمکا مجوز بولب غیر هیچ کم مداخله قلنمامش یعنی دولت روسیه بوامرلره اصلا تعرض ایتمامش وعلاوة علی ذلك بیسته اهالی سی یعنی شهرننك اهالی اصلیه سی مسلمان ارکنك اهل اسلام تلنده یوموشلی مسلمان روسیه ار عرفنك تاتار سوداکری عنوانده معروف اولب بلا غرامت اختیار کامل برله

هرتورلی

هر تورلی سودا وتجارت قلورغه مأذون ومرخص بولوب الی حدود سنة عشرين ومائتين والف هجريه بو حالت اوزرينه باقی اولمش لر وبعد هذا يوموشلی مسلمانلرننك بوروشچه اولان حقوق ولايت وقوت تجارتلری محوونسخ قلنب قسم تجار اوچ رتبه قلنب دورتچيسی ميشچان اسمنده سوقی ايدلب ترتيب قلندی اوّل رتبه سوداكرننك جميع ممالك روسيه ده تجارت حتی سرحدلردن طش ده ممالك اجنبيه برله سودا قلورغه وايكنچی رتبه سی ممالك اجنبيه تجارتی استثناء قلنب ممالك روسيه ده عموما تجارت ايدركا واوچونچی رتبه سی فقط بعض ناصيه لرده تجارت برله شغللانب ميشچان فقط كند شهرنده سودا وتجارت قلورغه مرخص ومأذون ايدلب هر قايوسی رتبه سينه مناسب خزينه كا بر مبلغ معين اداقلورلر ايدلب ميشچان دن ماعداسی عسكر خدمتدن معاف بولور ايدی اما اهل قری ننك اصل زاد كان لرندن باشقه سی ايكی قسم قلنب بری قزاق وبری يصاقلی اسمنده بولب يصاقلی دن فقط ايمانه آلنوب چيروكا بارمق خدمتدن معاف ايدی قزاق جماعه سی چيروكا بارمق له وقت حاجتده مكلف بولنور ايدی ممالك روسيه ننك زمان خاندانندن ممدوح ومشهور پادشاه سی بطر بن الكسی بن ميخايل بن فيدر بن نييكته بطرس اول وبطرس كبير ديمكله معروف روسيه دولتنده اول انپراطور عنوان نی احراز ايتمش ذاتدر فی سنة الف واربع وتسعين هجريه پادشاه وفی حدود سنة الف ومائة وعشرين انپراطور بولب سنة الف ومائة وسبع وثلاثين وفات اولدی كوب وقتلراعدا سنه اوستون بولغان وهر تورلی فداكارلق وزورسعی واجتهادلر ايله روسيه بلادنه كوب هنرلر وصناعت لر كرتوب وقانون لر وضع قلب يورتنی كوب اغارتب نظامغه صالغان ودار الملكی اول زمانغه قدر بلاد روسيه ممالكنده خلقت عالم تاريخی تداول قيلنور ايكان فی سنة ثلاث عشرة ومائة والف هجريه تاريخ خلقت عالم يتی منكده ايكی يوزده سكز اولغانده تاريخ ميلاد بر منكده يتی يوز اولب ايدی سائر ممالك نصاری غه متابعة آيين دين واصول شرع لرنده جميع احوالی واجب الرعاية والتعظيم

اولان حضرت عیسی علیه السلام ولادتندن اعتبار قلب تاریخ میلادی استعمالی
برله امر ایدب بش منك بش یوز سکز یل مبدأنی تاشلاب میلاد عیسی نی
مبدأ یصاب کانون ثانی اولندن اعتبار ایله تاریخ میلاد ایله برمنکده یتی
یوزده بر دیب صانی باشلادی لر شول زماندان بیرلی روس طائفه سی تاریخ
میلاد استعمال ایده لر آیلاری مشهور رومی اسماء یونانی برله غنوار فورال
آه دیب عد ایده لر معروف در اسپاس توابعندن ایسکی رجب قریه سی ننك
اهالی سی ننك مزرعه وپچانلك واورمان جیرلرنی وجوارلرنده باشقه قریه لر
اهالی سی ننك حدودنی تعیین ایدلب یازلوب خزینه مهری ایله ممهور ومؤکد
یازولرنده وشول قریه ننك امام لرندن اولغوچی ملا زین العابدین بن عبد الکریم نام
شخص ننك ترجمه سنده بو عبارة ایله بیان ایدلمش کورلدی وهذه عبارته
تاریخ یتی منکده ایکی یوز اوچونچی دیکابراننك اون اوچونچی کونی ایلان
اوقاز اولوغ عظیم پادشاه حضرتی اولوغ کناز پیطر اللچیچ بارچه اولوغ
وکچك اق پادشاه روسیه یورطنی اوزی توتغوچی اوزی بیلاکوچی اوقاز
قوتی ایلان قزان اویازی ننك رجب آولیننك طاطارلار یوقاریده یازلغان
یرلر سوقالاتمق اوچون هم پچانون چاپماق اوچون اوکادیلار ایلان بیلارکا
الوغ پادشاه حضرتی ننك بردن یصاق ایلان تارماقغا یعنی تولامککا
بو زماندا عی آنکلاتونی قزان غه تولارکا یازدم انتهی کلامه اما اهل اسلام
جمله وقایع لرنده عموما تاریخ هجری استعمال قلوب آیلارنی محرم صفر
شهر ربیع الاول شهر ربیع الآخر جمادی الاولی جمادی الآخرة رجب شعبان
شهر رمضان شوال ذوالقعده ذوالحجه دیب عد ایدب فقط امور زراعت
معاملات لری اوچون شمسیه حسابی ایلان اعتدال ربیعی دن باشلاب
حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت
عربی اسم لر بله دیب وبعضا دخی عرب اسلام دن آلب سریانی اسم لر یله
آزر نیسان ایار خزیران تموز آب ایلول تشرین اول تشرین ثانی
کانون اول کانون ثانی شباط دیب عد واعتبار ایدر ایدی لر اول زمان لرده قزان

مسلمان لری

مسلمان لری اون ایکی حیوان غه منسوب ترك تاریخنی هم بلور وعمل قلور
ایدی لر بو موضع ده الوغ قوال امامی ملا سلیم جان بن دوست محمد نام شخص ننك
بر کتابنده یازغان سوزنی بعبارته ایراد ایدلدی بحساب روس یتی منکده
ایکی یوزدا سکز اولغان ایدی باقتی لار عیسی ننك تاریخنی هم منکده یتی
یوزدا بولمش اول آدم علیه السلام تاریخنی تاشلادی لار اوشبو منکده
یتی یوزدن آلدی لر ایمدی عیسی ننك تاریخنی منکده یتی یوزدا بر دیب
صناى باشلادی لر منکده یتی یوزدا سکز اولدی بچین یلنده بش منکده بش
یوزدا سکز یلی تمام تاشلاندی دخی بلکیل ای صاحب تمیز سال شمسیه ننك اوچ
تورلی حسابی واردر برینه فارسیه حسابی دیرلر آننك برله اهل بلغار عمل توتمشدر
وبرینه رومیه حسابی دیرلر اهل نصاری عمل توتمشدر وبرینه بارچه شهردا کی
مؤمن موحد کمسنه لر عمل توتمشدر بس معلوم ومشروع بولدی حمل حسابن
جمیع مؤمن ومسلمان لرغه بلمك لازم درزیراکه اوقات صلوة آننك برله بلنور وفیٔ
الزوال آننك برله بلنور ودخی معلوم اوله که اوّل فارسیه نوروزی اولور
اون کوندن صونك رومیه نوروزی بولور آندان اون کوندن صونك حمل
نوروزی بولور نته کم شهر بلغار علماسی اشارت قلدی لر بلا نوروز قارت
نوروز وسسلك نوروز دیو وهر بر نوروز برر عجوز حسابی در انتهی
بعبارته مذکور ملا سلیم جان ننك قایوسنه وفاتی معلوم اولماسادا سنة اثنتین
وثمانین ومائة والف هجریه اوتوز آلتی یاشنده برحیوة ایدی مومی الیه
بطرس اول فی حدود سنة ست عشرة ومائة والف اهالی مملکت نی تماما تفتیش
قلب نی قدر خلق بار اسم لری ایله تفصیلا عددلرنی دفترلرده ثبت ایتدرب
فی سنة اربع وثلاثین ومائة والف هجریه ده ضبط صحیح ایله عدد نفوس
الذکوردن ایمانه آلنا باشلادی بو تفتیش روسیه لسانی ایله اوّل ریوزدیب
معروف در ایکنچی سی فی حدود سنة سبع وخمسین ومائة مزبورننك قزی
ملکه ایلیزاویت ایامنده واقع اولدی اوچونچی سی تاتارلار لساننده ابی
پادشاه دیب معروف ملکه کاترینه بنت الکسی الثانیة عصرنده فی سنة ثمان

وسبعين ومائة والف دخى مذكوره عصرنده فى سنة ست وتسعين ومائة
والف حدودلرنده واقع بارص يلنده وخامس وسادس سكز سنه مدتى بعدنده
مزبورننك حفيدى اسكندر بن باولس بن بطر الاول عصرنده فى سنة ست وعشرين
ومائتين والف وسابع فى سنة احدى وثلاثين وثامن فى سنة خمسين ومائتين
والف وتاسع فى حدود سنة ست وستين ومائتين والف ديكر حفيدى نيكلاى
بن باولس عصرنده وعاشرانك اوغلى پادشاه عصرمز اسكندر بن نيقولا
الثانى زماننده ثلاث وسبعين ومائتين والف حدودنده واقع اولدى مزبور
بطرس اول عصرنده فى حدود سنة ست عشرة ومائة والف نيچه عدد نفوس دن
بالانتخاب صلدط عنواننده ابتدأ برنفر آلندى وفى حدود سنة عشرين ومائة
والف ممالك روسيه غوبرنا عنواننده اولان ايالتلره تقسيم قلندى اهل
قرىننك قزاق قسمىدن بعض اوقات صلدط بيرمككا علاوه حربيه قرابلارى
اوچون اورمانلاردن زور ايمان آغاج لرنى كيسب موضع معينكا تاشماق
خدمتلرى تحميل قلنب احيانا صلدط بيرمكدن معاف بولغان لر بوخدمتلرى
بيك مقبول صانالب حتى آنلاره على عدد النفوس خزينهدن بر آز وظيفه
هم بيرلكان بزم اجدادمز اوشبوقزاق قسمندندر سنة ثلاث وعشرين ومائة
والف بطرس اول قزانه ورودايدب ابتدأ عمل لاشمان خدمتنه يدى يوزمنك
كشى تعيين ايدلب فى سنة ثلاث وثلاثين ومائتين والف اشتاب آچلب
تنقيص ايله يوز يكرمى منككا ابقا قلندى وشول عصرلرده سفن حربيه لر
حادث اولوب عمل لاشمان بتكانچه ايمان آغاچنى كيسمكدن خلق بالكليه
ممنوع ايدى وبالفرض برونك ايمان كيسدكى ثابت اولسه يمان جزاغه
مستحق وقتل نفس حكمنده اولور ايدى بعد ذلك فى حدود سنة ستين ومائتين
والف ناريه سفينهلر حادث بولوب روسيه ممالكنده هم اوتكيمهلارى ياصالب
آغاجدن حربيه كيمه لر ياصامق وانكار متعلق خدمت لر بتوب فى حدود
سنة ست وسبعين ومائتين والف مذكور لاشمان خدمت لرى آتلى وجياولى سى
تماما نسخ ومحو اولنوب لاشمانلى قزاق وهم ياصاقلىدن على السويه نفر آلنه

باشلادي

باشلادی بونفر المقده براهل بیت دن برنی آلمق بعدنده آرتنده اولانی وکوب‌لی بارنده آزلی‌دن‌الماسلق اوخشاش نظام‌لر مقرر بولسه‌ده هم ضبطده نوعا ضعف وتدبیرده قصور بولدغندن اول شرطلر کما ینبغی رعایه قلنمای کوب ظلملر وجورلر بولورایدی برنوبت ایاسی‌کشی چیتده بولسه یاقاچسه خلاص تابوب حتی انتخاب محکمه سندن قاچب جاینه ایکنچی برنوبت ایاسی توکل کشی آلنور ایدی ولهذا نوبت ایالرنی اولدن دردست قیلوب قاچماسون دیب بغاولاب قراوللاب برای واون بش کون وزیاده‌لار یور تولور ایدی حتی بزم عمرمزده شول اشلار بولوب صاحب نوبه قاچماسون دیب بلا جرم ایکنچی بر کشی برله بربغاو برله هر ایکسی ننک بر آیاغنه کیرتوب برکا بغاولایورلار ایدی جمیع احوالده شول روشده حتی نوم وقضاء حاجت ده برکا بولور ایدی‌لار بوامر اوز کوزمز برله مشاهده قلغان احوال دندر زمانه‌مز احوالندن بر چیت آدم‌نی بر حادثه ده شاهد دیمك‌کا بناء مسافة بعیده‌دن تکلیف قیلوب انواع مشقت‌کا دوچار ایتوب کیله آلماسه متمرد دیو جزا ویروب کلسه لاعن ذنب حبس قیلوب بر قاچ مصالحنی اضاعه قلمق قبیلندن سکسان دورتنچی انتخاب دن بیرلی اجره برله مسلم اورننه روسی وبالعکس آلمق ممنوع اولوب فی سنة احدی وسبعین ومائتین والف بو شرط الغا قلندی ما بین‌ده بو قانون‌لرده جزئی تغییروتبدیل‌لر هر وقت واقع بولسه هم تطویل‌دن‌وتفاصیلندن سکوت ایدلدی وبالاخیره فی سنة احدی وتسعین ومائتین والف نظام جدید بوینچه همه خلقدن عموما کفایه قدر بولغانچه یکرمی برسنی اوستونده اولان یکت‌لر آلنه باشلادی قزانده سوداکر طائفه‌سندن ابتداء مسلمانلردن شمس الدین بن سعد الدین الکوکرجنی اوغلی جلال الدین آلندی بنی یونس‌لردن ایکی ذات اوچون بدل وثیقه‌سی قویلدی بو قاعده‌دن استثناء قلنه‌در فقط عجزه جمله‌سندن اولان احد الوالدین وآنلرننك ایتامی وعلیل الوجود وضعیف البنیة اقاربی اولوب باشقه معین ومربی‌لری اولمیان اشخاص مدت خدمت

اوّل‌لرده یکرمی بلکه یکرمی بش یل‌لره قدر وزیاده ممتد اولوب الحالة هذه اون بش سنه اولب غالبا آلتی سنه خدمت‌لری بعدنك رخصت ایله مملکت دولت‌لرینه اعاده اولنه‌لر *

فصـــــل فی المساجد بمدینة قزان

سابقا ذکر قلندقی اوزره روسیه تسلط ایتدکده داخل شهرده فقط بر مسجد جامع وآندن ماعدا تاجیك یرماغی وخزنة الرعیه آراسنك برمسجد ومدرسه اولدغی معلومدر وموندای شهرننك اهالی‌سنه نسبة خیلا مساجد اولمق‌نی اقتضا ایتدکندن البته بولب بنابر ارتحال اهل شهر یا بنابر اسباب اخری اعدام اولنمش اولور اما بومذکور ایکی مسجددن ماعداسی نه اسما ونه موضعا معلوممز دکلدر لکن حاضرغی زمانمزده قزان شهرنك موجود اولان مساجدننك عددی الحالة هذه اون بش‌در

﴿ جامع اوّل ﴾ همه‌سندن اعظم واقدمی جامع اول وایسکی الوغ تاش مسجد عنوانیله معروف بزم حاضر ساکن اولدغمز محله مسجدی‌در فی سنة الف ومائة واحدی وثمانین هجریه ملکه کاترینه قزانه ورودنك مسلمان‌لار عرض‌حال ایله بناء مسجك استیذان ایتمش عریضه‌لری ملکه عندنك مقبول بولب اسباب بناء حاضر وعملینه شروع ایدلب برمنکك وبریوزده سکسان دورت سنهٔ هجریه سنك تمام اولوب نماز قلنه باشلانغان * بو جامع اوّل موضعی ملا ابوبکر بن ابراهیم ویعقوب بن ومرتضی بن یوسف بن قانش واسحاق بن اسماعیل بن ابراهیم المؤذن‌لرننك یورط اورن‌لری ایرکان بو مسجدننك بناسی بر شخص‌ننك جیبندن اولمای آلتمش ایکی شخص‌دن جمع اولنغان بش منك صوم آقچه صرف اولنمش بناسنه صرف همت وسعی ایدنلرننك اقدمی ملا عبدالرشید بن یوسف القرغالی وملا ابوبکر بن ابراهیم ومرتضی بن یوسف بن قانش وابراهیم بن یادکار بن نیاز وآندن غیرلر حتی ملا عبد الرشید مسجد مهمی اوچون حاجی طرخان شهرینه قدرنزول ایتمش قدیمی قارط‌لار

نقلنه نظرا بو مسجد بناسینه حاضر اوزنلردیو معروف محله بای‌لری بنی یونس‌لرننك اصلا دخل‌لری اولماغان هم اول زمانده آنلرده دولت یوق حتی فی سنة سبع وسبعین ومائة والف هجریه بابالری محمد الرحیم بن یونس آتاسندان قالغان کند مسکنی اولان یورطنی محله اهالی‌سندن عبد الرشید بن رحمة الله نام شخصدن هر وقتده مهماتی اوچون واقلاب آلغان دیننی اداء قیله آلماغاچ شول دین توغرسینه بیرمش شول یورطنی صاتدغینه انابة بیرکان یازوندن مونده بعض فقراتی ایراد ایدله مذکور وجه‌لر اوچون من ایسکی بیسته‌ننك یوموشلی مسلمان محمد رحیم یونسای اوغلی سنه ١٧٦٣ میلادیه صاتدم مذکور یورطمنی ٢٨ نچی‌مایده یکرمی‌بش صومغه حسابلاب یوموشلی مسلمان عبد الرشید رحمة الله اوغلینه انتهی اوشبو یازو کند امضاسیله عبد الوهاب بن عبد الرشید نام قارط قولنده منظورمز اولدی عبید الله بن محمد رحیم برادری عبد الکریم برله هر ایکسی صالداط خوفندن قاین آتاسی یوسف بن اسماعیل‌ننك اوچورماسنده قاچوب یاتقانلار وشول وقتده صاحب نوبه‌لرنی احضار وتسلیمه کفالت ایدوچی مشهور کجه موسی نام شخص‌لر اوغل‌لرنکنی تابوب بیردیب محمد رحیم‌نی تباناك عمر نام شخص برله بربغاوغه بند قلوب عادی آدم‌لرنی برکا آلغانده موندایون اوزن کشینی ایکی‌کا حساب قلوب آلماسلارمیکان دیب استهزا قلوب قریه‌دن کلنلره کورساتوب یورتکانلر بونلار آنچه عبد الکریم بن محمد رحیم همتی برله کشی آراسنه کروب کوب آقچه‌نی مالك اولمشلار فی الحقیقة دولت عبد الکریم‌دن ایمش عبید الله زورلق قلوب محمد رحیم‌دن اعتبار قلوب تقسیم ایدلمش عبید الله بای‌ننك آبطی کند امثالی برله اولتورغانده بزلار ایشك آستندان یاتوب غنه قرار ایدك دیدکی افواه ناسده منقول واقعا دولت دنیانی برو تابوب برادری تصاحب ایتمك غالب الاحوال‌دندر محله اهالی‌سندن مصطفی بن موسی بن اسماعیل بن ابراهیم بن یادکار بن نیاز بن فریدون بن شیخ عرب وابن عمی صالح بن یوسف بن اسحاق بن ابراهیم الاسودلر جامع اولنی بزننك ابراهیم بابامز بناء قیلغان

دیب دعوی قیلالر ایدی مصطفی فی سنة خمس وسبعین ومائتین والف وصالح فی سنة ثمان وثمانین ومائتین وفات اولدی‌لار صالح بن یوسف کند دفترنده تواریخ بلغاریه‌دن آلوب بولمق کرك الوغ بابامز زبیر بن جعله ابی‌مز طوییبکه دیو براعتمادسز سوز یازدغی منظورمز اولدی بو اولاددن حاضرده فقط محمدجان بن شریف بن مصطفی بن موسی موجوددر جامع اوّل ابتدا بناسنده اشخاص کثیره اعانتی ایله بناء قیلندغی مثللی مرور ازمان ایله تعمیر وترمیمگا حاجت توشدکده هروقتده برشخص‌ننك شوق واختیاری قدرنچه توزاتولکان وبعض زوائد آرتورلغان ابتدا بناسنده توباسی آغاج تخته‌دن بولوب سنة عشرة ومائتین والف‌ده عابد بن عبدالباقی برشخص برله علی المشارکة تخته برله یابدروب فی سنة اثنتی عشرة ومائتین والف واقع اوت حادثه‌سنده یانغاچ مرة اخری دخی آغاچ‌دن یابدرمشلر فی سنة ١٢۴٩ تسع واربعین عبید الله بن محمد رحیم تیمر برله یابدرمش وفی سنة سبع وسبعین ومائتین والف اوغلی ابراهیم احاطه‌سنی طاشدن قیلدی مقدمده آغاج رشتکه ایدی وفی سنة ثمانین ومائتین والف محراب‌نی برآز مقدار مشرقغه مائل قیلوب ترفیع وتوسیع ایدلب وبرترزه قویب وفی سنة وثمانین ومائتین والف مسجدننك آلدی طرفندن آرقلی قناط چغاروب طولا برترزه آرتدرب باصقچ بولمه‌سنی تاشدان بنا قیلدردی وفی سنة ثلاث بعد الف وثلثمائة حاجی زین الله بن عثمان نظارتنده مناره‌سنی استحکام ایله مجددا بناء قیلندی وفی سنة خمس بعد الف وثلثمائة حاجی ولی‌الله بن عزة‌الله بن تحفة‌الله الآطوی ومفتاح‌الدین بن ولیشاه القوشلاوچی‌لر خراجاتیله ایکی‌یوز ایللی‌صوم تنکه صرفله مأذنه‌سنه تیمردن محکم رواق احداث قیلندی بومسجد وایکنچی واوچونچی مسجدلرننك محرابی قبله‌دن برمقدار مغربگا مائل واقع اولغان ابتدا بناسنده محرابی کچکنه هم قبله‌دن اون درجه قدر مغربگا منحرف ایدی قزان قبله‌سی نقطهء جنوب‌دن قریب اون بش درجه مغرب‌ده ایکن بو مسجد محرابی قبله‌دن طوقز درجه نقطهء جنوب‌دن یکرمی دورت درجه

منحرف

منحرف ومسجد ثانی محرابی قبله‌دن یکرمی بش درجه ومسجد ثالث آغاچ هالنده دورت درجه مغربکا مائل خطاء واقع اولغانلار مؤذن خالد بن اسحاق بن اسماعیل بن ابراهیم نقلنه بناء مسجد ننك آلدی یوچماغی بولمق تیوش موضع ده مغرب طرفنده برقدق بولدغندن قبله‌غه توغری بناء قیلنماغان اول قدق ننك اثری همان باقی در لکن بو سوزکا ایکی وجه برله انابت صالح توکل چونکه اول مسجد ثانی وثالث وقریه‌لرده اول وقتلرده بناء قیلنمش مسجدلرننك غالبی بلکه همه‌سی قبله‌دن غربکا منحرف در اول مسجدلرننك همه‌سی‌ننك زاویهٔ غربیهٔ شمالیه‌سنده قدق بولغان یوق ثانیا اول قدق‌نی کوموب بتورماك یاکه مسجدنی مشرق‌غه تابا کوچرماك ممکن ایدی دخی بعض کتب فقهیه‌ده مثلا خلاصة الفتاوی وغیرهاده مذکور وقبلتنا مابین المغربین دیکان روایةکا بناء خطاء قیلنغان اش هم بولماسه کرك زیرا که جامع اول محرابی بین المغربین توکل آخرقوس واول جدی‌لرده قویاش مغربنه اوتوب غروب قیله‌در وخلاصه‌ده مذکور قول‌دن مراد خراسان وما وراء النهر قبله‌سی‌در ضمیر متکلم مع الغیردن کل اهل اسلام مراد توکلدر بلکه اول وقت اولغان علماء بلادمز علم هیئت وطول وعرض بلدن بی خبر وسمت قبله‌نی استخراج‌دن عاجز اولدقلارندن نصب قبله‌ده خطا قیلغانلار ولهذا خطالری مختلف ومقدار انحرافلری متفاوت واقع اولغان بو بابده قدیمی ملالرننك قالمش بعض مجمع‌لرنده بو موضعکا مناسب بر تحریر کورولوب بعبارته زیرده نقل ایدله‌دور *

﴿ مسئله قبله‌ننك بیاننده ترور ﴾ بلکل کم قبله امام شافعی قاتلرنده مشرق برله مغرب آراسیده ترور بزننك علماءمز قاتلرنده قبله ایکی مغرب آراسیده تورور یعنی یاز مغربی برله قش مغربی آراسنده قویاش یازننك اولنده کعبه‌ننك صول یاننده قش‌ننك اولنده صاغ یاننده باتار بس بو ایکی مغرب آراسنده هر برکا متوجه بولسه روا بولغای اما مستحب اول تورر کم دوزت الوشنی صاغ یانیغه قویوب ایکی الوشنی صول یانیغه آلوب اوقور این مسئله‌در

ترغيب الصلوة انتهى كلامه مذكور مجموعه ده بعد ذلك تصوير دور الفديه قلدغى
بعدننك نقل من مكتوبات المفتى الحاج مرتضى قزانى اطال الله عمره استاذنا واستاذ
الكل فى سنة ست وثلاثين ومائة والف من الهجرة تمام اولدغنى بيان ايدوب
بو عبارت سقيمه‌نى يازغان عصرة يوم الجمعة سنهء سادسه وثلاثون مائة الف
من الهجرة النبوية على صاحبها افضل السلام والتحية اللهم حقق رجانا يا اكرم
الاكرمين وارحم الراحمين لكاتب جامع الرموز الموفق بعون ملك المنان كتبت
حسين بن بيكممت فى مدرسة ملا ابراهيم انتهى كلماته الركيكة وتراكيبه
السخيفة بو سوز البته غلط وفرط جهالتدن ناشى در اهل اسلام آراسننك قبله
جهتندن اصلا خلاف يوق اما هر شهر ومكان ننك قبله‌سى طول وعرض تفاوتى
حسبنچه متفاوت در جامع اول امام لرندن ابراهيم افندى فى سنة خمس وثلاثين
ومائتين والف تموز رومى ايامنده زيارة شهر بلغاره واروب بلغار ننك مسجد
جامع قبله‌سنى مشرقغه مايل تابوب قزانه قايتدقنده مسجدننك سجاده لرنى
مشرقه بوروب محراب برله زاويهء شرقيه ماييننه نظر قيلوب نماز اوقور بولغانلار
وكذلك مسجد ثانى ده شول منوال اوزره قيلنغان اما ابراهيم افندى وفاتى
بعدننك ملا مصطفى حافظ وميان خليل صاحب زاده وملا فتح الله آخوند وجه
انسان مقوس بولدغندن محرابغه توجه قيلنغانده هم شرعا انحراف مفسد
الصلوة بولمايدر ديب محرابغه اوقماقنى قصد قيلسه‌لر هم افندى اولادى ملا
عصام الدين ونور محمد مخدوملر آتالارى عملينه مخالفتدن استنكاف قيلوب
جمعية شرعيه‌كا مرافعه برله مصطفى حافظنى تخويف قيلوب بو عملدن مانع
اولمشلار بوروشده زاويه‌كا اوقماق توسيط الامام وتسوية الصفوفه مخل واعياد
وجمعه‌لرده موجب مضايقه بولدغندن ابتدا صباح يوم السبت سنة تسع وسبعين
ومائتين والف فجر عيد الفطرنى محرابده اوقوب الى الآن على هذا المنوال
عمل ايدله‌دور بو مسجد اول ننك آستى طبقه‌سننك اولان تور بولمه‌سى اوشبو
مسجدده اولان امام لر مهم وحوايجى اوچون ايكنچى واوچونچى بولمه‌سى مسجد
مصالحى اوچون دورتنچى بولمه‌سى مكتب خانه اوچون بولوب ابراهيم افندى

کیلکانچه مکتب خانه بولوب بیکباو بن مرتضی بن یوسف بن قاتش بن بیکته بن بیکی وعبدالکریم بن محمد الرحیم بن یونس وعبیدالله بن مرتضی‌لر وغیرهم شول مکتب خانه‌ده ملا ابوبکر بن ابراهیم‌دن سبق اوقغان‌لار مذکور افندی عصرنده بومکتب خانه‌نی معطل قیلوب کول بوینده جار آستنده مدرسه بناء قیلنوب محله شاکردلری آنده اقامت ایتمشلر اول مدرسه توزغاچ فی سنة ست واربعین ومائتین والف ملا عصام الدین بن ابراهیم صاتوب ثمن‌نی اوزی صرف ایتمش ایکنچی محله مدرسه‌سی ملا اسحاق بن سعید وفاتی بعدنده معطل ایکان ملا سعید بن حمید شول مدرسه‌کا باروب یورمش بعد ذلك سنة الف ومائتین وثلاث وخمسین محله‌ننك اکبر اغنیاسی عبیدالله بن محمد رحیم بن یونس میداندن کیلوب کول بوینه چغا تورغان آرقلی اورام‌ننك سمت مغربنده هر ایکی طرف چاطدن وهم کول بویندن بر یورط قالا عبد الله بن ابی بکر بن اوراز النلاساوی نام شخص یورطنی صاتوب آلوب آستی تاش اوستی آغاچ ایکی طبقه‌لی اورام بوینده یوقارسی یدی ترزه‌لی ایکی باشنده دورت ترزه‌لی آستی یارمی کیبت نصف بقیه‌سنه ایشك آلدی طرفندن ایکی ترزه برله برمدرسه تخته توبه برله بناء قیلوب اول مدرسه‌ده سنة اربع وستین ومائتین والف‌کا قدر ملا سعید مدرس اولوب بعده بو فقیر کاتب الحروف مدرس اولغانده اوغلی ابراهیم بن عبید الله توبه‌سنی تیمر برله یابدروب قزلغه بویاتدی شول وقته قدر قزانده اولان مدرسه‌لرننك مزین وکوزل واحسنی اولدغندن عبیدالله بای برمجلسده بخارادن قایتمش ملالرغه خطاب قیلوب بخارا مدرسه‌لری بنم مدرسه‌م قدر اولورمه دیدکنده برسی بخارا مدرسه‌لری‌ننك ابرز خانه‌لری هم سننك مدرسه‌نکدن افضل دیو جوابله هر ایکسی حددن تجاوز افراط وتفریط ایتمشلر بعد ذلك اول مدرسه توزوب تمام استعمالدن خارج اولوب سقوط وانهدام حدنه ایرشدکده اولاددن کندم بالذات ومتعدد واسطه‌لر ایله نچه کره تعمیر وترمیم قیلماقنی التماس ایتساکده اصلا اصغا والتفات قیلمادقلارندان اهل محله مصلحتی برله ابراهیم بن عبیدالله

وآندن غير محله ننك ارباب ثروت وقارطلردن بر اون نفرني كند دارمه تكليف
ايدوب مدرسه حقنده مذاكره اولوب اولا كندم قائم اولوب التماس ايتدكمه
حالا وقتم يوق وقتنكز اولماسه غير كمسنه كا اجازت بيرنكز ديدكده اوز وقتم
برله اشلرمن حالا وقتم يوق ديب جواب بيردى من بعد اهل محله هر قايوسى
كلامنى اعاده قيلوب زنهارلاب وقتنكز مساعده ايتمزسه بز خدمت ايتايك
خاطرنكزغه آغر كلماسه كند جيبمزدن خراجات قيلايق ديو التماس قيلسه‌لرده
هم سوزلرى نفوذ قيلماى وكلاملرى مسموع اولماى قالدى مقصودى يامدرسه
جيمرلوب برنچه كشى هلاك اولوب فتنه قوبوب حضور ايتوب قراب كرلوب
تورمق ياكه شاكردلر تورالماى تارالوب اوقتمادى مدرسه كا كرمادى ديب
اكاذيب كثيره ضم قيلوب افترا وبهتان وغيبت قيلماق ايدى بو حالدن
اهالى محله شمس الدين بن فيض الله بن يوسف وبرهان الدين بن فخر الدين
وعبد الغنى بن فضل بن عابد بن فيض الله وعبد الولى بن يوسف وهبة الله
بن مرتضى وشاه احمد بن حسام الدين بن صالح بن ابى بكر السيمتباشى وحميد
بن ثابت بن وليد بن عبد الرحمن الجواشيلى ومفتاح الدين بن وليشاه واسماعيل
بن تمرفولاد بن بيكباولر حميت آلوب غيرت قيلوب ارباب ثروتدن
جمع ثمن ايدوب اول اثناده حاجى عبد الرحمن بن بنيامين بن ابراهيم بن
بيكقل القزانى التركى المهاجرننك بلدهء قزانده كول بوينه توشه تورغان
طريق عامه‌ننك مسجد محاذينده ايكنچى طرفده اولفوچى يورطنى دينى
توغرسينه بطريق مزايده صاتولوب تجاردن احمد بن فضل بن نعمة الله بن
بشير بن عبد الرحيم بن اوراز البووى المعنون بابن رحمة الله اسمنده اوچ
منك وايكى يوز صوم تنكه كا صاتوب آلوب مدرسه اوچون حق جل وعلاننك
من حيث لا يحتسب مزيد فضل ومحض كرمندن سنة ثمان وثمانين بعد الالف
ومائتين يوم الاربعاء صفر يكرمى برنچى يومنده مدرسهء جديده احداث
قيلماقغه موفق اولدق بوقدرسى اوچ منك دورت يوز ايللى بر صومغه قائم
اولدى لكن مذكور يورط صكوك شنى ده اولدغندن ايكنچى كره مزايده

اولوب برقطعه جیرنی آغاج اوی برله یوم الجمعة لليلتين خلتا من رجب سنة
احدى وتسعين ومائتين برمنك ایکی یوز سکسان دورت صومغه حاجی صفا
بن علکای بن عبد العزیز بن نادرشاه بن بیکای بن اسلامقل المسوی کند
جیبندن آلندی ینه برقطعه ارضی یوم السبت لليلة بقيت، سنة ١٢٩٢
مذکور حاجی اسمنده بر یوز ایکی صوم اون تین تنکه‌کا آلوب مدرسه‌کا
ضم قیلندی وناظر المسجد والمدرسة ملا عبد الغنی بن فضل الله بن عاین
وزین الله بن عثمان بن جزی بن ابراهیم بن آرسلان‌اره تسلیم ایدلدی
یوم یکشنبه سابع شهر رمضان سنة ١٢٨٨ ضحوه سنك طالب العلملر انتقال
قیلدیلار بعد ذلك سنة تسع وثمانين ومائتين والف اسحاق بن‌عبيدالله بن
محمد رحیم آتالری بناء ایتدکی ایسکی مدرسه‌نی نقض ایله بالحمية الجاهلية
ضرارا وافسادا للخلاف وارصادا للفتنة هر ایکی طبقه‌سنی تاشدن قیلوب ینکا
مدرسه بناء ایلاب مدرسهء جدیدهء محله‌نی الغا قیلمقنی تلادیلر والله يعلم
المفسد من المصلح برمجلسده فقیردن شکایت ومدرسه‌سی برله مفاخره ومباهات
ایتدکنه قارشی مذکور احمد بن فضل مدرسه بناء قیلمق برله فخر ایتمه بناء
مدرسه فرصتی بار کشی‌کا هیچ شیء دکل برجایلك اش فرصتی بارکشی‌سز
سز بولماسه بز بولماسه ایکنچی برصاحب فرصت قیله منه سن ملا یعنی عالم
بولمقنی قرا اوتوز سنه کرك آنده هم بولا آلمایلار بولغانی آزدیو اسکات
ایتدی بعد ذلك نیچه کره اعداء سوء قصد قیلوب اوت صالسالارده اطلاع
ایدلوب یانمای قالوب ایدی آلتنچی کره‌سنك یوم یکرمی یدنچی شهر
رمضان سنة اثنتين وتسعين عين تراويح اوقلغان حينده خلق مسجدده ایکان
آتش صالوب مدرسه جانوب تلف اولدی وبیك کوب قرآن وکتاب واسباب
وکوب‌کوکارچن تلف وهلاك اولدی جثه‌سی یانوب‌بتمای باقی قالغان کوکارچن
بش‌یوزقدر صانالدی دیدیلر بومدته قدر مدرسه‌کا آتش صالوب یاندرمق
کورلکان وایشتلکان یوق ابراهیم بای شول کون اوزمدرسه‌لرینه یاقدروب
جلنوب قویمش تراویحدن چقشه مسجدنی بیکلاب شاکردلر کروب

قونماسونلار دیب آچقچنی آلوب کیتمش ایکان دخی مذکور احمد بن فضل غیرت وهمت قیلوب اوچ یوز آلتمش یدی صوم آلتمش یدی تین تنکه آقچه صرفله تیز زمان اچنده توشام وایدن ودرچه‌لرنی الکورتوب یوم خمیس شوّال اون یدسنده شاکردلر هرقایسی رجوع ومدرسه‌گا دخول اینوب قرار تابوب مسرات وقلوب طیبات ایله حقنده دعاء خیرلر قیلدی سنة الف ومائتین وسبع وتسعین برنچه ارباب مروّت همت ایدوب ثمن جمیله ناظر مسجد ومدرسه حاجی زین الله بن عثمان بن جزی القرتقاچغی اسمندن مدرسهء جدیده بناسنه اجازت آلوب اول حج سفرینه کتدکنده مذکور حاجی صفا بن علکای المسوی‌نی وکیل ایدوب اوشبو مدرسهء عالیه بناسنه شروع ایدلوب وسعت وطرح مستحسن وخوش اسباب ومرافق اوزن ایکی طبقه لی اورام بوینده هم اوی حولیسه اون ایکشاردن یکرمی دورت باشلاردن بشاردن یوقاریسی اون ترزه‌لی یکرمی حجره‌گا مشتمل غیر مکرر وبی نظیر مدرسهء خوب اولوب سنة الف ومائتین وثمان وتسعین تمام اولوب طلبة العلم داخل اولدیلار جمیع مصروفاتی اون سکز منك صوم تنکه خرج ایدلدی توقسان یدنچی سنه سمت غربی‌سی تمام اولوب طبقهء سفلی‌ننك زاویهء غربیهء جنوبیه‌ده اولغوچی حجره‌ده بقراءة صالح بن موسی بن یحیی اللطیشی درس افتتاح ایدلوب بعد مدة معاذینده شرقیه‌سنده دراست قیلنوب یوم الخمیس الثالث عشرة من ذی القعده سنة ١٢٩٨ فی وقت الضحی بقراءة فاتح بن حافظ بن نصر بن عبد السلام البرنکوی فوائد ضیائیه‌دن ثم بقراءة الولد الاعز المرحوم محمود کتاب النقایه‌دن درس اوقلدی سنة ١٢٩٩ شهرقزانه ورود ایدن مدینهء منوره مجاورلرندن حاجی ملا ضیاء الدین احمد بن شمس الدین الطرخانی نام فاضل بناء مدرسه تاریخنده بو ابیاتی انشاء ایتدی (بیت)

له الحمد والشکر الجزیل مؤبدا * علی ما به الاسلام اضحی مؤیدا
بهمة من منه المآثر جددت * مدارس مابقی اولو الفضل امجدا
شهاب الهدی شمس الوری رافع المنا * رالدین والاسلام رفعا مجددا

باسعاف اهل المجد والصدق والصفا * على رغم من فى الكفريات تمردا
اولئك حزب شكر الله سعيهم * وجازيهم خيرا مدى الدهر سرمدا
فاصبح ماشاء الله مفرد عصره * وما زال معمورا بعلم مرغدا
فيامعشر الطلاب بشرى لكم هذا * اوان اغتنام الاهتداء على الهدى
وان ضياء الدين قد ضاق صدره * بانواع اوحال فكان مفندا
هو اتب تبشير بتاريخه جاءت * هلم الى دار الفنون مشيدا

يعنى سنة ١٢٩٨ اوشبو تاش بنانى قيلورغه ثمن برله اعانت ايدوچى‌لر اسماعيل بن تمرفولاد بن بيكباو القزانى غلان وهبة‌الله بن مرتضى بن محمد بن توقطاغل بن توقطامش بن قوشاى المندشى ومرتضى بن مختار بن محرم بن مؤمن بن مسلم بن بيكبولاد بن ايشكنه بن ايشبولاد بن شاه فولاد المنكرى وعبد الولى بن يوسف بن محمد بن سليمان القزانى چوكين هرقايوسى بر منك تنكه‌دن عراق‌الدين بن حمدالله بن عبد الله بش يوز تنكه صالح بن ثابت بن عبيدالله بن حميد بن عبدالباقى بن سلمان البشالمى اوچيوز تنكه برهان‌الدين بن فخرالدين بن شمس الدين بن سيف‌الدين بن يحيى بن جعفر وعبد الرحمن بن ابراهيم بن محمد بن مسلم بن بيكبولاد بن ايشكنه البختيارى وفاتحه بنت وفا بن علكاى بن‌عبد العزيز بن نادرشاه هرقايوسى ايكى يوز صوم تنكه عين الدين بن تاج الدين بن بايزيد بن عبد الله البالطاجى وحاجى زين الله بن عثمان بن جزى بن ابراهيم بن آرسلان القرتاچغى ولى‌الله بن عزة‌الله بن تحفة‌الله بن بشير بن سليمان بن ايمانای الاطوى الحاج وكورشمز علم‌الدين بن ابراهيم بن حنيف بن‌حميد الشبكوى هرقايوسى بريوز تنكه‌دن شرف‌الدين بن اسكندر وعبدالرحمن بن‌مرتضى بن عبدالرشيد بن اسحاق بن يولداش القزانى هر ايكسى ايللى تنكه‌دن وحاجى محمدجان بن موسى بن يحيى البارودى وعبدالعليم بن عبد الرزاق السرانوبى الطروى مشكين هر ايكسى يكرمى بش تنكه‌دن خليل بن احمر البيتمانى يكرمى صوم تنكه‌دن على بن هبة‌الله بن‌فيض‌الله البيشناوى ايكى

صوم تنکه فخر النساء بنت نعمة الله محمد شریف بن عبد الکریم بن سلیمان بن منش مخلفه‌سی اون صوم آلتمش تین تنکه ینه بر طوقز صوم تنکه کشه مسجدی اوچون جمع اولنغان ایکی یوز طوقسان صوم تنکه انقاض مدرسهٔ قدیمه‌دن یوز اوتوز دورت صوم تنکه بقیهٔ مصروفات مذکور حاجی صفا بن علکای‌ننك نفسندن وفی سنة ثلاث بعد الف وثلاثمائة عبد الولی بن یوسف بن محمد مذکور منك صوم تنکه خرج قیلوب شط‌کولده فواره بناء قیلوب من تحت الارض مجری‌لر یورتوب آشخانه‌غه مخزن قویوب صوکرتدی دخی مدرسه‌ننك جنبنده دکان خانه مدرسه آستنده بر انباری بار مغاره وبش منك صوم تنکه قدر آقچه فائده‌سی خراجات مدرسه اوچون وقف اون میچکه اوتون ودرس خانه وایکی راه‌رو وباصقچینه قندیل‌ده ورو‌ی‌حولی‌سنه فنارده نفط یاغلا بو خدمت‌لرنی اداء قیلورغه آینه اون تنکه خدمتانه برله خادم وقش کونی قار توکارکه دخی مخصوص خادم وار بارك الله ارباب همت‌ننك حق تعالی اجر جزیل ایله ذخیرهٔ آخرت‌لر ایلاسون آمین *

﴿ امام اول ﴾ ملا عبد الرشید بن یوسف بن قدر بن بیکمحمد بن تنش القرغالی‌در اصلی اورنبور قرغالی‌سندن اولوب قزان‌ده بسته‌ٔقدیمه‌ده جامع اول بناسی وقتنده بو محله‌ده امام ایدی بناء مسجد خصوصنده مساعی جمیله‌سی اولغان وفاتی فی سنة ثمان وثمانین ومائة والف قزان‌ده واقع‌در صلبی اوغلی ملا محمد شریف آخوند قزاندن دورت محله شمالده برنکی یاغی دیمکله معروف ناحیه‌ده یورتنور نام قریه‌ده منشورلی امام وخطیب وآخوند اولوب اول وقت اول طرفده منشورلی غیر امام اولمادغندن تمام ناحیه‌سی‌ننك امور دینیه‌سی اختیارنده اولش اور قریه‌سی‌ننك غرقی وچای وکجه وکچی خاتون خصوصنده دورت عدد متعدد نظم‌لری بار فی سنة ثمان واربعین ومائتین والف شول قریه‌ده وفات اولدی حاضر قزانده آخوند جان نام اوغلی برحیوة‌در برادری ملا عبید الله بن یوسف اولادندن شهر قزانده دخی موجود بو ملا عبید الله بو مسجد‌ده علی سبیل النیابة احیانا امام بولوب یوز یاشنده فی سنة اثنتین

واربعین

واربعين ومائتين والف بلدهء قزانده وفات‌در مقبره‌لرده قويلاچق لوح‌لرنى يازمق برله شغل‌لنور ايدى *

﴿ امام ثانى ﴾ ملا ابو بكر بن ابراهيم بن يوسف بن ايشبولاد بن ايشمراد القزانى نفس قزان اهالى‌سندن‌در جمعيت شرعيه محكمه‌سى فتحنك ابتداء محمدجان مفتى طلبى برله قاضى بولغان اوچ ذات‌ننك برسى‌در بو خدمتنى برنچه نوبت اداء قيلمش ظاهرحالنه نظرا برنفوذلى وسوزى اوستون كشى بولمق كرك الله اعلم محكمه طرفندن مأمورا قزان واطرافنده اولان انكحه وسائر وقايع‌نى يازوب جمع ايلامش سنة ست وتسعين ومائة والف رجب برله مورخ دفترندن بعض اوراق وقزان اهالى‌سندن محمد بن سليمان نام برباى‌ننك تركه‌سنى تقسيم قيلدغى بعدننده سنة احدى وتسعين ومائة والف هجرى برله مورخ تقسيم نامه‌سى منظورمز اولدى معاصرلرى هر خصومات ومنازعات‌ده حضورينه كلوب حتى روسيه طائفه‌لرى‌ننك دعوى ونزاع‌لرنى فصل ايدوب وهر بر واقعه‌نى دفترنده ضبط قيلور ايكان مسجد جامع‌نى بنا قيلغانده تاريخ ومصارف ومعين‌لرننك اسملرنى مشتمل برمفصل دفترى اولوب حريق عام سنة خمس وسبعين ومائتين والف محترق ونابود اولدى ديب حفيدى احمد بن بكباو بن ابى بكر نقل قيلور ايدى مذكور حفيدى سنة تسع وثمانين ومائتين والف بستهء جديده‌ده وفات‌اولوب اولاد ذكورندن ذريه‌سى منقرض اولدى اما قزلرى طرفندن صدرالدين بن ابى بكر بن يوسف ضيا باشى قريه‌سنده مؤذن وقزانده اولان دامادى عبد الرشيد بن اسحاق بن يولداش بن اقاق اولادى احمد بن ابراهيم بن عبد الرشيد وعبد الرحمن بن مرتضى بن عبدالرشيد وبرادرى عبد الشكور موجود مذكور حفيدى احمد وغيره ملا ابو بكر بابامزننك ابا واجدادى قزانك اوشبو محله‌ده عن قديم امام‌بولب كيلكان‌لر حتى ملا عبدالرشيد هم اصالة امام اولماى بزننك اجدادمزه نائب وقائم مقام ايكان ديب نقل قيلورايديلر والله اعلم ملا ابوبكرننك دارى اولا جامع اوّل مقامنده اولوب جامع بناسنده قبله‌سنك

طریق عامه‌ننك ایکنچی طرفنده بیرلکان یچماقدان مسجد محاذاتنه قدر ممتد
مزبورننك داری اولغان وفاتی فی حدود سنة ثمان ومائتین والف واقع‌در
واتکی مضافاتنده یانغل ایلی نام قریه‌سنده ملا مسعود بن محمد نام شخصدن
اخذ علم ایتدکی بعض کتابلاری جنبنده مذکور *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا ابراهیم بن خوجاش اصلی بغلمه مضافاتنده شارلامه نام
قریه‌ده تولد تابمش اما مقدمده اسلافی مشهور مچکاره قریه‌سی جوارنده یانغل
نام قریه‌دن انتقال ایتمش ایدی والدی خوجاش قبری یانغل قریه‌سنده
الی الآن معلوم اولادی زیارت ایده‌لر لکن حاضرده اول قریه اهالی‌سی کلا
چیرمش صاحب ترجمه افندی محمد رحیم آخوند برله برکا قفقص طرفینه
سفر ایدوب ملا علی افندی الشیروانی وغیر فضلاء عصرندن اخذ علم ایتمش
ملا علی حضورنده یازدغی کتابلرندن رساله‌ء ربع المقنطرات آخرنده بو
عبارةنی یازمش تمت الرسالة علی ید الحقیر الفقیر الی الله العلی الکبیر ابراهیم
بن خوجاش البلغاری فی وقت الضحی یوم السبت هو ثمانیة ایام رجب فی
خدمة مولانا واولانا ومقتدینا علی افندی الشروانی سلمه الله تعالی فی الدارین
سنة ۱۱۹۵ هذا کلامه وشول سنة الف ومائة خمس وتسعین کند بلادنه
رجوع قیلوب فی سنة سبع وتسعین اوتار قریه‌سنده وبعد ذلك ینکا کیشت
قریه‌سنده امام بولوب فی ذی القعدة سنة ثمان بعد الف ومائتین بلده‌ء قزانغه
کیلوب ملا ابوبکر بعدنده جامع اولده امام وخطیب ومدرس اولدغینه علاوه
قزانده آخوند اولوب عمر ایتدی * ملا محمدجان مفتی‌کا تقرب حاصل ایدوب
حتی دعالرنده یارب بنی مفتی‌کا قربتم‌دن آیرمه دیو دعا قیلور ایکان اقصر
لیالده عشاء ساقط توکل دیب اعتقاد قیلوب تقدیر ایله اوقوب ترکنی تقبح
وآندان نهی ایدر ایدی مفتی قرابتی وسعت دنیاسی وجرأت طبعی جهتندن
قزانده بولغان بعض بدعلری محو ایتمك‌کا موفق اولدی دیرلر قزانده اول
کیلودن مقدم معرکه وطویلرده ایر وخاتونلر برکا حاضر بولوب اهل قزان
قرا اشلابه وبورمالی قرا چیکمان واینوك کیوب باشلارینه چالمه کیماك یوق

ایكان بوكشی آنلرنی بتورمش والبسه‌نی تبدیل ایتمش مسجده بارغانده
ایوندن چالمه كیوب بارمق واورامده ومجلسلرده چالما كیماكنی وقت نكاح
نماز اوقورغه وسیله ایدوب كیاوكا نمازلق بیروب قز كیاو یوزطینه بارغانده
قمغان آلوب بارماقنی بوكشی احداث ایتدی دیرلر حتی اول زمانلارده قرا
اشلاپه‌دن باشقه‌سی اولمای ابتدا قزان سوداكرلرندن یوسف بن اسماعیل
بن آپانای ویوسف بن بیكباو ابن خطای وسویر عبیدالله بن مرتضی‌لر بر
دورت بش كشی كنه اتفاق بولوب مسكوكا یباروب فرموده قیلوب آق اشلاپه
اشلاتوب آق اشلاپه ابتدا شونده پیدا بولغان دخی كیندردن بر جیلان
كامشابه برقاتلی نرسه تكوب كیوب اسمنی جوا دیكانلر ابتدا قزانده اسحاق
بن مصطفی بن مرتضی بن داود بن یوسف خطاطدن جیلان تكتروب كیوب
غرابتندن وحسن ظرافتندن زیاده مستحسن كورلمش حتی خاتونلر جماعه‌سی
بالقصد كورمك اوچون باروب قراب یوركانلر مصطفی بن فیض‌الله بن جعفر
القزانی طوقسان یدی یاشنده محرم اون بشنچی یومنده فی سنة اثنتین وتسعین
ومائتین والف وفات اولدی قزان واطرافنده چیتوك كاوش كیماك ونكماك
یوق ایدی ابتدا اجنبی مملكت اهالی‌سندن كوروب چیتوك كاوش تكماكنی
بز احداث قیلدق دیو نقل قیلور ایدی اوزی بر متدین وصادق القول
امی كشی ایدی اول وقتلارده حاضرده بالق بازاری دیدكی موضع‌لرده برده
عمارت وبنا اولمای قاین‌لق بولوب جیلاك جیارغه بارورلار ایكان وبعدزمان
هم قزانده صوصاتوچی هم ایت صاتوچی بولماغان جای كونلرنده برنچه‌كشی
اتفاق قیلوب بر صغر یا اوكوزنی علی المشاركة آیاقلاب صویالار ایكان هم
اول زمانلارده هم‌صونكغراقده حاضركی اوركانچی‌لر كیا توزغان بورك وآنلارنقی
قبیلندن ایتوك كیوب آرقه‌لارنده بركیسه قاپچغی نامنده كوندن تككان بر
خلطه‌لری بولوب بعض كیم وسائر اسباب‌لرنی شونده صالوب آلوب یوركانلر
ایكی نوع قلاقچون بار ایدی برسون جاقما قلاقچون برسنی چاباق قلاقچون
دیرلر ایدی حاضر بوشیلردن اصلا اثر قالغان یوق صاحب ترجمه ملا ابراهیم

افندی ایر وخاتون آراسنده نزاع بولوب خاتون تفریق طلب ایتدکده عوام النا‌س‌ننك انکعه‌سی صحتنده باقی توکل دیب بلا مبالات تفریق ایدر ایکان حتی کندسی‌ننك قزی محبوبه‌نی ملا داود بن بیکـکنه‌دن شول طریق ایله عمل قیلوب تفریـق ایتمش وبر وقت صانش قریه‌سنـده بر واقعه مرافعه قیلنوب افندی‌باروب رمضان نامنده برقوشتان معاونه‌سی برله حادثه‌کا فیصل بیروب حکم ایتمش مذکور قوشتان برخیلا مبلغ‌نی حاصل ایدوب مناصفة بولار ظن ایله افندی‌کا تسلیم ایدوب لکن افندی برفلوس بیرمای آرباغه عین اولتورغان وقتده حضرت کل‌سنی احراز قلدغز بزکا هیچ نرسه بولمای قالامز دیدکنه قارشی جوابنده شهر قزاندان افندی کیلوب رمضان بورطینه توشدی دیمك زورعنوان سنکا شول کفایه دیب بلا توقف کیتوب بارمش اوزاق عمر سوروب فی شعبان سنـة احدی واربعین ومائتین والف قزانده وفات اولوب مقبرهء جدیده‌سنده مدفون‌در ملا فخر الدین وملا عصام‌الدین وملا نور محمد نام اوچ اوغلی ومحبه ومحبوبه ومودوده وموصوفه نام قزلاری قالدی آشد قریه‌سنده امام اولوب وفات اولان ملا یوسف بن عبد الکریم بن آرسلان قزی منور نام خاتونندان دیرلـر ایکنچی خاتونی ملا محمد بن عبد الرزاق قزی بی‌بی فاطمه چواش صالح بن عاید دیمکله معروف شخصدن قالوب فی سنة ثلاث وعشرین ومائتین مزبور تزوج ایتدی اوچونچی‌خاتونی ملا عبدالوهاب بن مرتضی قزی حسنی‌نی فی سنة ثلاثین ومائتین شهر ربیع الاول‌ده تزوج ایتدی بعد وفاته ملا عبدالناصر آخوند تزوج ایدوب بعد وفاته عبدالولی نام باشقرد شاکرد تزوج ایتمش‌دور ملا سیف الدین بن ابی‌بکر الشنکاری وملا حبیب‌الله بن سیف‌الله بن مرادم بن خوجاش الالوی وملا مقصود بن قربانعلی بن ادنی قل بن‌مسکاوالخیر بیوی ملا ابراهیم افندی شاکردلری‌دور اوغلی ملا فخر الدین بخاراغه واروب تحصیل علم قیلوب قاری ملا نادر باقی نام شخص‌دن اخذ قراٴت‌ایله علم قراٴتده شهرت یاب اولوب برنچه مدت جامع کبیرنـده واحیانا جامع شیخ شانه‌ده خطیب ومسجد

مغاك غطاری‌ده امام واحیانا مدرسهء جویبار صغیره وغیرهاده مدرس اولوب
کوب کشیلر علم قرائنده شاکرد اولوب حتی پادشاه بخارا امیر حیدر بن
معصوم هم شاکرد اولوب خیلا رعایه ایدوب بعض ناهموار اشلرنی هم
تحمل قیلور ایکان جامع الرموز وحاشیة ملا احمد الجندی علی العقاید وحواشی
خواجه جمال الشیرازی وآخوند یوسف القراباغی علی العضدیه‌لرکا شرح‌لری
وشاطبیه‌دن اختصار ایلان قرائت سبعه‌ده بر عربیه قصیده‌سی وآندن ماعدا
تحریرلری وار اما زیاده طماع وسیئ الخلق وشتام وقلیل العلم بالفارسیة
وسوء التقریر اولدغندن زیاده‌سیله رواج تابا آلمادی فی سنة الف ومائتین
وستین بخاراده وفات بولوب محمد رحیم نام بر اوغلی وقزلاری قالدی افندی‌ننک
ایکنچی اوغلی ملا عصام الدین آتاسی قارتایوب ضعیفلندکده مدرسه سنده
درس ایتوب وظایف مسجدی دخی اداء قیلوب برمدت شغل‌لنسه هم اشربه
کا مبتلاء وخرس وغیر امراض ایله ضعیفلندکدن امامت‌دن برطرف قیلندی
وفی سنة ثلاث وستین وفات اولوب اولادی قالمادی اوچونچی اوغلی ملا
نور محمد مخدوم شهرده محتسب ومصطفی حافظ ایامندن الی وفاته جامع اوّل
امامنلرینه نائب اولدغینه علاوه عسکریه امامتنی دخی احراز ایتدی
وفی سنة ست وسبعین ومائتین وفات اولوب فخر الدین وضیاء الدین نامنده
ایکی اوغلی قالدی بو موضعده ملا ابراهیم افندی واولادی احوالنی زیاده
ایضاح اوچون مکتوب‌لرنی درج ایتماکنی مناسب کورلدی مکتوب اول فی
سـ١١٩٧ـنة اوتاردا ایکان وقتمزدا مبارك رمضان آیی ننك ابتداسی پنجشنبه
کوندن حساب ایتوب کوب یرلرده شنبه‌کون عید اوقلدی لکن بر بوی‌لری
آی کوروب تمام جمعه‌کون اوقدی‌لار وفی سـ١٢٠٨ـنة هجرة محمد صلی الله
علیه وسلم جوزاننك اونونچی کوننده ینکا کیشت‌دین بسته‌کا کیلوب جمعه‌کون
جمعه نمازینه امام بولدق الله تعالی بارچه اشلرمزنی خیرلی ایتوب بارچه
قارت‌لار ایلان واهل مسجدلر برلان الفت ومحبت برله احکام شرعیه‌لرنی احیا
ایتوب اظهار حق‌نی میسر ایلاسون آمین * سـ١٧٩٧ـنة آپریل‌ننك یعنی

ثورننك ٢٥ نچی کوننده ابتدا۶ ایتولدی ۲۴ نچی کوننده تمام اولدی
اولوغ تاش مسجد آغازتولدی سنة ۱۲۱۲ تاریخ هجرة النبی صلی الله علیه
وسلم سنة ۱۷۹۷ تاریخ عیسی علیه السلام سنتابرده کوچم دوار یاندی
موندین صنکره بو مذکور تاریخده اوکتابر ۱۶ نچی کوننده ایسکی بسته‌ده
یوز اون بش قدری اویو وهم مسجدننك توباسی یاندی شول سنه نویابرننك
یکرمی بشنچی کوننده فیلیب بملیانیچ اولچاب بیردی یورط اورنی اینکی اون
ایکی سازین بویی اون آلتی سازین کوب جماعتلر آلدنده یعنی ینکا
بسته‌ننك بولکومستر صالح چواش آیـط اوغلی ینه ایسکی بسته‌ننك بیکباو
موکان اوغلی ینه ایشمحمد فیض الله اوغلی ینه مؤذن مرتضی موسی اوغلی
ینه یولداش اوغلی اسحاق ینه اسحاق بیکقل اوغلی ینه موسی داود اوغلی
ینه موسی عیسی اوغلی غیر کشیلر کوب ایدی جمعه کون نمازدان الکاری
صفر آینده مبارك مدرسه‌کا حفظها الله تعالی عن جمیع الافات السماویة والارض
صاعقه‌دین اوت پیدا بولدی الحمد لله حمدا کثیرا تیز زمان سوندرلدی تموز
یکرمی اوچونچی کوننك فی سنة ۱۲۱۲ وفی سنة ۱۲۲۱ رمضان شریف ننك
هلالی جمعه کون بولدی رؤیت برله مکاریه‌دین صباننك ملا سیف الدین ننك
اخباری برله ینه شوالننك هلالی کورلدی یکشنبه کیچ وهم نماز عید فطر
اوقولدی یکشنبه کون بسته علمالری دوشنبه اوقورمز ملا سیف الدین ننك
اخباری برله اوقولماس دیب تورالار ایدی شوالننك هلالی کورولوب مضطر
اولدیلار وفی سنة ۱۲۲۲ چهارشنبه کون فرض روزه‌غه شروع قیلندی
شوالننك هلالی جمعه کیچ کورلدی بسته‌ده وهم بختیار آولنده کورولوب تمام
آوللار جمعه کون عید فطرنی اوقدیلار قالسه آز قالغاندر بسته‌ده صالح
ملا اهل محله‌سی برله جمعه کون روزه‌غه کروب جمعه کون عید فطرنی اوقدیلار
ینه سعید ملا کیچی جمعه کون روزه بولوب جمعه کون عید فطرنی اوقدیلار
هلال شوالنی کوروب تاریخ هجرة نبینا علیه الصلوة والسلامننك منك ایکی
یوز یکرمی طوقزنچی یل رمضان شریف ننك هلالی چهارشنبه کون رؤیت برله

ثابت

ثابت بولوب ینه شوال ننك هلالی جمعه‌کون رؤیت برله ثابت شنبه کون صلوة عید فطر اوقولدی ینه مبارك ذی‌الحجه‌ننك هلالی دوشنبه‌کون رؤیت برله ثابت بولوب چهارشنبه کون صلوة عید اضحی اوقولدی بسته‌ده بزلر اوقدق ینه اقطاردا بارچه علماء عظام اوقدیلار مکر بسته‌ده بزلردن غیر مسجدلرده اوقولمادی صالح ملاننك وسوسه‌سی برله هر ایکی عیدده فقیرکا کدورت وحسدلیك‌لری برله رمضان شریفده هم بزلرکا حسد وعنادلیك‌لری برله بولدی لکن رمضان شریفده عجز ومضطر اولدیلار رؤیة هلال شوال ایلان لعن الله تعالی علی الاعداء والمعاندین انتهی سنه ١٢٣٥نه هجرة نبینا علیه السلام عید فطرنی بز افندی اوقدق سه‌شنبه‌کون یعنی مفتی حضرتی هم ادا قیلدی عید فطرنی سه‌شنبه‌کون مفتی حضرتی یازدی کوب کشی برله اوزم کوردم شعبان مبارك‌نی جمعه کیچ دیو تکمیل برله رمضان باشی‌ننك ابتداسی بولدی یکشنبه‌کون وهم سعید ملا محله‌سنده ایکی ایرکشی ایکی خاتون بر قز هلال شوال‌نی سه‌شنبه کون کیچ کوروب کواه‌لك ادا قیلدیلار سعید ملا قبول قیلمادی اوزی‌ننك عنادلیکی متعصب‌لیکی ایلان سنه ١٢٣٩نه شوال‌نی دوشنبه‌کیچ کوروب مرتضی ملا محله‌سنده قرآن‌تو بلاب طورغوچی حبیب الله اسملی کمسنه‌لر کوروب کواهلیق ادا قیلدیلار قبیل الزوال وقت تار بولوب عید فطر نمازی سه‌شنبه‌کون ادا قیلندی ایکی بسته اتفاقی برله ایکی بسته آراسنده صحراده ذخیده یازادور فی سنه ١٢٢٣نه فاطمه بانو ملا محمد قزنی نکاح‌لندم ایکی یوز صوم مهر نقد برله ینه اویمه زفافی بولدی سنه ١٢٢٤نه ایکی اوغلی‌ننك نفقه‌سی کسوه‌سی اوچون اوتوز صومغه بر آط کوك آلاشه حساب قیلوب یهودا برله شمعون هر ایکسی رضا بولوب بیردیلار ینه کون الکاری ایکی اوغول‌ننك نفقه‌سی وکسوه‌سی اوزلرندن بولور یعنی آتالاری صالح‌ننك ترکه‌سندن ادا قیلنور یوقاریده مذکور کوك آلاشه صاتلدی اوتوز صومغه شول ساعت‌ده بو اوتوز صوم آقچه بیرلدی فاطمه‌غه محمد حلیم آلدننك وفات بولدی فاطمه بانو ملا محمد قزی هجرة النبی علیه السلام سنه ١٢٢٩نه

مبارك ذی الحجه ننك اوچونچی کوننده ینه زوجه مطهره‌مز فاطمه‌ننك اوغلی
محمدحلیم تیوشلی نرسه‌لرنی آلوب جمعه‌کون بزلردین چقوب کیتدی آناسی‌ننك
قرقنی تمام ایتمادی وهم توراتورغان کیبت‌نی تاشلادی تاریخ هجرة النبی
علیه السلام سـ١٢٣٥ـنة ربیع الاول‌ننك آلتنچی‌کوننده نکاح‌لندم بش‌بالطه‌ده
امام ملا عبد الوهاب مرحوم قزی حسن جمال بانونی بش یوزصوم مهر برله
بیردوم براشطوف جیلان تورت یوز ایللی صومغه حساب ایتوب بر چانمه
کمزول ایکی یوز صومغه حساب ایتوب ینه بر صنکار یاولق اوقالی حقی
ایللی صوم سـ١٢٣٥ـنة تاریخ هجرة نبینا علیه السلام باردوم بلغارغه ابیول
اچنده ینه بولارکا اصحاب‌لر قبرینه ینه اولیالر قبرینه زیارت قیلدم الله
تعالی قبول ایلاسون آمین آمین بو بلغارده ایکی مناره باردور مسجد جامع
یانداغی ٧٣ باچقچلی‌دور ینه مشرق طرفنده ٤٢ باچقچلی‌اوزم‌مندم انتهی
کلامه بوجامع الحروف ایتادر مذکور جامع یانداغی بیوك مناره‌سی سنة ستین
ومائتین والف‌شهر رمضان‌ننك یکرمی برنچی کیچه‌سی نصف اللیل‌ده ساقط بولوب
یمورلمش ایلول‌رومی اون‌طوقزنده حاضر آنده فقط بر مناره‌سی قالغان دخی ابراهیم
افندی‌ننك اوغلی ملافخر الدین وغیرلری‌مابیننده جاری‌اولغان مکتوب‌لری بو
موضع‌ده ذکر ایدلور مکتوب اول سعادتلو اوغلمز دام‌عزه وزادعمره باتوفیق کوب
ارجمند ملا فخر الدین عالی قدرلرینه بارچه اهل‌اولادلرنکز برله سلام‌لرمز
بعدنده اوزغان یل سزلره وهم محمد صادق‌غه خط‌لار یازغان ایدك بویل
جناب‌لرنکز دین نام نشان خط بولمادی ظن غالب برالتفات‌نکز کم شیکلی
فقیرلارجانبنده خیر احوال اخرتنکزنی حساب ایتسانکز لازم ایدی جناب‌لرنکزه
عذرمز دورکه اکر بزلارنی آتا حساب قلسانکز بوحامل الورق نعمة الله برله
اوغلومز ملا محمد صادق‌نی دلالت وعون عنایت ایتوب قایتارب یباراسزلار
آننك اوچون معلوم لرنکز اوزمز قارت بولدق قرداشنکز ملا عصام الدین
انواع مرض برله مریض دور مسجد خدمت‌لرینه یارامایدر کوب علاج لار
قیلدی‌لار الله تعالی صحت‌لکن بیرمادی‌دور اوتنامز زیاده دعاده بولاسزلار

بالالاری

بالالاری ایکی خاتونی بار شاهانه خدمت لری بار بارچه سنی بزلارده لازم
بولب تورادور اگر ملا محمد صادق قایتماسه مسجد خدمت لری بزدن
کینادر اجنبی لر ولی بولورلار بزلره کوب شکست شنلك لار حاصل بولور
شیکلی اکر بزلارنی آتا بلوب دعالارمزنی الایق دیسانکز آتامز رضا اولسه
ایدی دیو ذرچه فکرلارنکزده اولسه بزلرننك بو عذرلرمزنی قبول قیلوب
اخلاص لارنکز برله خدمت ایته سزلار ملا محمد صادق نی دیم دلالت ایتوب
یباراسز بو حامل الورق نعمة الله برله برآز خرج هم یباردك یول اوچون
بو نعمة الله بزلاره اشنا کشی در ان شاءالله خدمت لرنده بولورلار سلامت لك
برله قایتوب ملاقات لری بولسه ما امکن خدمت لرنده بولورمز سلامت اولساق
الحمد لله دولتمز بارینه اهل محله هم ملا محمد صادق غه زیاده محبت برله
منتظرلردور ینه جناب لرنکزه عذرمز برله عرض مزدور تجویدنی زیاده مشع
ایتدوره سز البته البته غیری علم لکی حاجت دکل دور انکچون ایکی بسته ده
بلکه یورتمزده تجوید کوب مطلوب دور زیاده اهم دور غیر فن لارده ملالر
کوب دور هر برسی بلکانی برله درس ایتالار ابراهیم افندی ١٢٤٠ مبارك
محرم ٢٥ دعا کوی بولاسزلار مفتی حضرتی وفات اولدی انتهی بعبارته
﴿ اوغلی ملا فخر الدین مکتوبی ﴾ باسمه سبحانه عزتلو وحرمتلو پدر بزر
کوار جناب لرینه باشمول کل توابع خصوصا مادر مادر مقام مقام مادر مرحومه
واکه من بی بی محبه واوکه لرمز ایلان دعا وسلام اهداء وارسال ایلادوکمزدن
صنکره الحمد لله صحت وسلامت مع اولاد واصحاب لارنکز ایلان مشغول بارمز
معلومنکز اوله سال کذشته خدمت لرنکزه خط یازب ایدك ظاهر اینکه یتوشمابدر
ما دام الحیاة خدمت لرنکزا اقل مرتبه بر خط کوندرماساك صورتی یوقدر
بز سزلردن حیونتکزده بر چکمن لك ماوت نچوك بولوب تلاب یازب ایدك
سال آیان یبارماکمز دیب وعده بیروب ایدنکز خطنکزده هم بر اشارت هم
بار ایدی اول بولغان صونك بو یل بو طرز خط یازب سز خیر سزلاردن صونك
نوری بوغنی هم بیرماس سزننك حیونتکزده بر طلب قیلبدوك بو یل

اوز قلمی برله شیلهنکر ار بارغان منه سلمه الله

استعدادمز یوق قولمزخالی هم قرض دارمز والا وقتیکه استعداد بارایدی نچه یل لردن بویان سال کوشکچه یبارکان نرسه لرمزنی تعدادی حاجت یوق اورنکز بلاسز مع ذلك هرنمه بودشدمزنی آلوب قالدنکز دوست دوشمان آراسنده لاف اوروب آنده یوردك والا بولغانمز شول قدرلر ایدی آلوب قالدنکز بوبل خطنکزده بزنی چاقرب یازب سن خیر بتچه وکتچه لرمز ایلان اهل وعیال لرمز ایلان بارامز همه جماعت لرمز برلان آلوب بارورغه بزکا خرج راه یبارنکز چونکه معلوم قیلدق استعدادمز یوق قولمزخالی قرض دارمز اکرخرج راه یبارسانکز کوچمز برله بارامز البته نه که خدمتنکز بولسه قیلامز بارغان صونك برحولی طلبه یاکه اجاره که یاکه کروتابولورچونکه نوری حولی سینه قویماس مونی بلامز دنیا وآخرت همه سی آننك ملکی بولسه معلوم دیکر ملاسعیدظاهر اینکه همه بالالارنی بیك چشم برابرکورکان شکل لی بزلار خدمت لرنکزکا اول یل ینه دان لردوزوب وآبروی لار ایلان باردوق اکر بز استعدادمز برله قایتساق ایدی بویل غاچه نچه کره خدمت لرنکزه باروب کیلوب یورکان بولور ایدك اکر خرج راه یبارسانکز کوچوب بارامز حیوة باقی الهی بولسون بوهمت سزدن بولسه انشاءالله همت محنت راه تارتمق بزدن دیکر نه یازایق والسلام علیکم وعلینا ربی حسبی ونعم الوکیل انتهی بعبارته ﴿عنوانده﴾ مذکور عباره سی ایسکی بسته ده اسطر شی اخوند داملا ابراهیم افندی حضرتلرینه ویرله ﴿جامع الحروف﴾ دیرکه بومکتوب اوزی قزانه قایتب کتدکی بعدنده یازلغان محله سنده اولوغ بای عبدالکریم بن محمدرحیم بن یونس ننك ایکنچی خاتونی جمیله بنت یکچانطای بن عبدالخالق نی تزوج ایتدکنده فی حدود سنة ثلاثین ومائتین والف صبا قریه سینه قدا بولوب بارورغه دعوت ایدلکاچ نکاح منکا اوقطماسه لر بارمای من دیب شرط برله باروب نکاح اوقمش نظر ایدلسه بخاراده تحصیل علوم ایدب مدرس وخطیب ونام دار مقرئی واهل تصانیف متعدده سن کهولتنده یوز یاشینه ایرشکان شیخ فانی آتاسینه ایکی منك

چاقرم مسافه یردن سنه‌ده برکره یازغان مکتوبنکه مخاطبات وعبارات بواسلوبکه
وحین عودنده آناسی برله نزاع قلب کیتککنده اناسی مسجدده ایکان وقتنکه
کورشمای چقب کیتوب محله‌ده ایکی مؤذن بیکباو بن ابی بکر خالد بن
اسحاق لرغه سز ایکنکز بر اتفاقده اولنکز والاسزنی افندی جینکار دیب
توصیه ایتدکی افواه ناسده مشهور ﴿ مکتوب ثانی ملا فخرالدین ﴾ تحیات
لایحصی کوندردك اتکامز ایشان داملا ابراهیم افندی وقبله کاهمز انکامزننك
حضرتلارینه وسائر قرداشلارمزکا کوب سلام‌لر ودعالر قیلامز صنکره لله الحمد
والمنة صحت وسلامت لرمز دعالرنکزده تحریر استفتا قیلوب موافق عربی
باز کلانان بخارادین مهر صالدروب یباردك ایمدی کوراسز اوزلارنکز هم
علمالار سز عربی‌لارنی خوب مطالعه قیلوب تفتیش قیلاسزلار ازانچه
عربی‌لارینه ذهن قویسه‌لر کرك عربی اعتباردر عربی‌لرده نی اعتبار
قیلبدر اکر سزلرده غایت حاصل بولا تورغان حکم حلیة منتهی بوحرام بولسه
کرك علمالار اوزنکز فهم نکز ومطالعه نکز برله عمل قیلاسز بو بخاراده
کلان‌لار کلان لیق قیلادور بر آزغنه فی الجمله راهی بولسه مهر باسا بیرا
خردریزه لری کلان لرننك مهرنی کورکان صنك آلار هم باسا بیرا موندانچی
اشده هر کم اوزنی اوزی بلکان خوب اما اتفاده هیچ برسی‌ننك خلافی
یوق‌که تقوی قلغان کشی بیرماکانی خوب دور دیلار بزلار بو روایت لر
اوچون زیاده کوب یوکردوك اوچ هفته درسمز قالدی من بعد موندانچی
اشکا امر ایتوب یازا کورمانکز چونکه امرنکزه اطاعت ایتماساك عاق بولامز
بهر طریقه ضرری کوبدور آری اکر عبارات محرره تابوب یباردیسانکز
اول معقول درس آننك هم اخیری کتاب آلماغه راجع بوله چونکه اخیرمدام
بخاراده تورولماس اوزمزننك دورت بش فتوی کتاب لرندن بولسه ایدی خوب
بولور ایدی بو یل بربزازیه کتابی تابولوب ایدی التی تللهکا تونـدی
زیاده خوب مقابله تابقان ایدی تلله یوق‌لق دین قالدی بویل مچکاره موسی
بزلارنی زیاده خوش وقت قیلدی‌لار چونکه بریتی تللهکا تونوردیلار ودیکر

اینکه زیاده خوش سلوك قیلوب کوب برادرلیك آشنالیك قیلدیلار بویل
زیاده راضی مز اوشانداق ملا اسحاق بزلره زیاده مهربان اظهار اخلاص قیلدیلار
خدای تعالی دولت لرنی زیاده ایتسون داعی کمینه نکز فخر الدین سنه ۱۲٥٩
ذی القعده ٦ یومی انتهی ملا رفیق آغا برله ملا تاج الدین که کوب دعالار
قیله مز آلار نه اوچون بزه علیحده بر خط یازمای دور دیو اوبکالی لر بز
مونده توقسان توقز یرکا خط یازامز آلار تیك یاتب بز فقیرکا برخط
یازاشی لری کیلمای در بو هم اش بولورمی ملا تاج الدین نکز اکر بز فقیردن
براز کیچرك بولسه اولا اول خط یازمق کرك خیرا کنون بزلار یمان کشی یمانلق
بزننك جانبمزده دور بزلار بلمای تورغانمز معذور سزلار هرنمه ایتسانکز
معقول بزلارننك نامعقول توبه قیلدق شول قدر که بزلارنی بخاراغه یباروب سز
بلمای مزکه خط یازمق اوچون یباروب سز یا اوقماق اوچون فلانی غه خط
یازمای سز دیو خفا قیلماق درکجای عالم حاجت بویل یازا یازا عامی بولوب قالدق
کاشکی یازغان خطارمز سزلارننك مقبول طبعنکز بولسه انتهی بعبارته ﴿ جامع
الحروف ملا فخر الدین ننك بومکتوب ایمدی کوراسز دیب باشلاب تقوی
قلغان کشی نی خوب در دیب تمام اولغان سوزی ما هو الواقع نفس الامری
سوز چونکه مذهب حنفیه ده اولوب ابو حنیفه کا تقلید ایدن مسلم کا فقه حنفیه ده
معتبر اولان کتاب ده بیان ایدلمش سوزدن باشقه دلیل یوق بخارا مفتی لری
هیچ بر روایت دن خبردار اولمای ومطالعه وفهم برلا مقصودغه تطبیق قیلمای
وکلام ننك صحت وفسادنه نظر ایتمای مهر باسمق لری عادة مستمره لری در
صفحه باشنده قالون قلم برله بورغالاب چولغاب ما قول ائمة الاسلام دیب
بعده ایکی اوچ جمله فارسی العبارة کلام جنبنده مطابق وغیر مطابق ایکی
اوچ جمله عبارت عربیه سوق ایتوب آخرنده چیلاك توبی کبك یانصی غیر
موزون مهر باصمق ده نی حجت ونی دلیل شول مهر صاحبی ننك اسمی
بلنمك دن غیر فائده یوق اما بزلار مونده توقسان توقز یرکا خط یازامز دیکان
قولی الی آخر کلامه بخاراغه باروب عمر اوزدروب یورب حاصل ایدا

تورغان جولارلك واولچاوسزلك‌لری مقوله سندندر ﴿مکتوب ثالثی﴾ برادری ملا عصام الدین‌کا توصیه ونصیحت ایله یازادر برادر کرامی ملا عصام الدین بس تبلیغ دعوات باشمول کل علایق علی الخصوص کیلنی کلان علی الدوام صحة وسلامت باشند لله الحمد سلامت بارمز بزم وصیتمز بوکه زنهار حضرت افندننك خدمت‌لرندن‌دور بولا کورمانك امر ونهی‌لرنی برجا قیلا کور هیچ تخلف قیلماسنکز کرك البته البته سزلارکا افندی درکار افندی‌کا سز درکار بیکانه بیکانه بولور پدر پدر بولور زنهار دولت پدری راغنیمت‌دان بزلارکا بو دولت نصیب بولمادی سز البته غافل بولمانکز پدر ما وشما همتو پدری‌که مرد مرداننه یات لارغه هم آتالیق قیلا تورغان کشی دور زنهار قدر وقیمت‌لارنی بیله کورکای سز دائما یاش لیك بولورمی بو هوا وهوس لارنی البته قوینکز انتهی ﴿ مکتوب ملا عصام الدین مخدوم ﴾ ملا مصطفی حافظنی تقریع قیلوب عبد السلام مفتی‌کا یازغان بعد کلام طویل ایتادر سعادتلو مفتی حضرت‌لارینه اوتنامز آتامز ابراهیم افندی مرحوم امام بولغان تاش مسجدنی مغرب طرفنه یارطی آرشین بوروب صالنغان چونکه اونك طرفندا اغی کورشی‌سی اورون بیرماکان ایمدی شول حالتچه آتامز مرحوم اون یل عبادت قیلدی‌لار موننك بعدنده آتامز کوب کتاب لار ملاحظه وتفتیش قلوب وهم جماعت لرننك اتفاقی برلان مشرق طرفنه بورب یکرمی بش یل عبادت قیلدی بوننك بعدنده مرحوم مفتی محمدجان حسین اوغلی پیطربورخ بارونده آتامزغه قوناق بولوب جمعه نمازیغه حاضر بولوب شوشی اوقومز موافق شرعی‌می دیب صورالدی بوننك بعدی مفتی حضرت‌لری قاراب اجراء وامضا قیلوب موافق شرع دیو جراب بیردی هیچ کم مخالفه قیلمانکز آخرت‌ده من ضامن اوشانداق ملا فخر الدین جیزنه مسجدلری بوروش صالغان صالح ملا مرحوم محرابنی یارطی آرشین مشرق طرفنه قیلوب اوقی‌لار همان دورست دیو بوننك بعدنده اورنکزه معلوم آتامز اورنونده امام بولغان ملا مصطفی حافظ افندی ننك بو اوقوی دورست دکل نمازی باطل فاسد دیو اولکی محرابغه اوقیمز

دیو جماعت کا اینااوزی شیکلی عبدالستار آخوند هم فتح الله آخوند وغیری مطوکه ملالار کیکاشی برله دخی عشاء نمازی خصوصنده اوقوی دورست توکل هم فرض دکل دیو اوقماسقه روایت لار قراب یوری لار دوشمان لارمز بازسز مفتی حضرت لرینه اوتنامزهر ایکی خصوصده دوشمان لارننك سوزنی باطل قیلوب شوشی آتامز مرحوم ننك اوقونی صحیح قیلوب اجرا امضا قیلاسزلر هم عند الله مثاب اولورسز کما قال النبی صلی الله علیه وسلم الحق یعلو ولا یعلی اوتنوب یازغوچی کمینه عصام الدین ابراهیم افندی مرحوم اوغلی داعی والسلام ینه مفتی ملاعبدالسلام حضرت جنابنکزه معلوم بولسون بو قدیمی مسجدلارنی بو بسته دا اوچ مسجد ینکا بسته ده اوچ مسجد باربارچه قبله لری آتامز مرحوم ننك اوقوینه موافق زنهار بوواقعه ده حق لق قیلماقنکزنی اوتنامز ینه معلوم اولسون جناب عالینکزه بوخصوصده مصطفی عرضی مجرد غرض سبب لی اظهار حق اوچون دکل انتهی ❁ جامع الحروف ❁ دیرکه افندی اولادی هر قایوسی آتالارینه مخالف بولماقنی ذره قدرحتی مباحات ده هم تجویز قلمای لار مثلا قزان ننك یوقاری اورامنده کیبت لار اورنندان چقغان قدیمده برقبرکا قویلغان لوح نی افندی آلوب جامع اول ننك سنت بولماسنده قبله طرفینه شرقی یوچماقغه سویاب قویغان ایدی بوفقیر قبله کا قارشی بولدغندان نماز قلوچی لارغه تشویش وهم برنوع عبادتنه تشبه اولا دیب ارتداغی یوچماقغه آلوب قویلدی شوننك اوچون ملا نور محمد محتسب برننك آتامز اول یرکا قویغان ایدی بلمای قویغانما دیب بزکا سوز یاصادی ❁ مکتوب اخوند ملا محمد رحیم بن یوسف المچکروی بسم الله الرحمن الرحیم عزتلو سعادتلو افندی حضرتلرینه تسلیمات مخلصانه صونکنده معلوم اوله بو حامل الورقه اولکی کیکی قاتندابزلارکا براوتوزچاقریم توشنده‌کی کنه باشی دیکان آول نوقی توقطا غل اسم لی کشی اوزی ننك قزین طوشلی دیکان آول ننك برکشی کا فیض اسملی کشی کا بیرکان ایکان اون یل توشنده ایکی کچرك ایر بالالاری ده بار ایمش اوستوندن ایکنچی خاتون آلوب زیاده تعدی وجور وجفا حددن

تجاوز

تجاوز کورساتوب دین شریعت نی هیچ حساب لامایتچه حقارت قیلغانی سببلی
اول توشدا کی ظالم لار مونـکار شفقت قلوردای اوز کونکلنه کیلماکاچ آلار
تیکراسنه ده ایلانمایتچه بیچاره فقیرلرکا کیلوب یغلاغان لری سبب لی
اوزی ننك آول کورشی لاری ننك قوشلاری بویتچه دیب آول کورشی لاریمز
شریعت برلان تیکشورمایتچه اختیار بیرماس لار دیکانی بلان فقیرلار بولارننك
کورساتوی بویتچه شریعت یولون یازوب شریعت برلان تیکشورماکه بزلار
دن بریازودا آلوب کینکان ایدی آنده قایتفاچ ولصنوی کلاوالاری شریعت
کرکماس دیب شریعةکا چقارمایتچه کوچـلاب باصوب آلورغه تلاکان لار
ظالم لار اوصال لار بلان بو اوزی توقطاغل بیك یواش مظلوم کشی کورنه
انداغی ظالم لرکا مذکور کیاوفیض آراقی ایچروب وهم اله رشوةده بیروب
شریعةکا بزنی چقارماس لار دیب بزلاردن بوتوقطاغل بو یول حضرت ارنکزکا
سـلام خطی اوتنوچ اینکانی اوچون مظلوم لیکن بر آز بیان قیلغان بولدق
عفو قیلاسزلر ایمدی آنی قزانغه اوز قاشنکزغه آلدروب غیرة ایتولماسه
ظالم بولارنی طنچ لاندراسی توکل ایکان ظالم لری ایسکی سید اتیل قوبازان
کویکی ننك نعمة الله وهم قایسی آول ننك دور مینککه دخی قایسی دور
شولار تیکراسنده کی بولارننك هر قایسی سندن بو بیچاره لر خوف قیله لر
بر اللهغه توکل قلوب مرحمتلر ونکزه بارالار دخی مفتی حضرت لرندین بزلارکا
آورشلته خطی کیلب طابشرولدی فقیرلرکا توغری خطاب قلوب یازغان
خطی ننك برحاشیه سنده بای لاریمزغه دعاء وسلام بوخط مشترك بولغانکزغه
دردیب هم ایکنچی حاشیه سنده یازغان اوز اورنوکه کیاونکنی امام لقغه نصب
قلغانسز ایکان حاشا ثم وثم حاشا دیب بول بیك مازاسز حضرتلر ونکزه
کورشودا بارو نیتمز بار ایدی هم حضرت لرینهدا مشورة قلوشوب خط یازار
ایردیك دیو دعاء خیرلرین امیدوار کمینه محمد رحیم ملا یوسف مرحوم اوغلی
۱۸۱۶ یل نویابرننك ع‌تنچی کونی ❁ مکتوب ملا صالح بن سعید الکیلی ❁
عزتلو افندی حضرت لرینه معلوم اولا اول اوزلرنکزکا معلوم کنارننك مدعیه

مرحب رفیق قزی ایری تازلرننك ابدلمن حسین اوغلی ننك واقعه سنده
تازلرننك بریکت خالد محمد اوغلی ایته دور قزنی کیاو برله اویناشقانده
منم آلدمه کیلوب توشدی دیب ایکنچی برسی کنارننك سعدی رحمة الله
اوغلی ایتادورشول خالدکا کیاو ایتدی آلوب یات دیب شول قزنی حتی که
کیاو خالدننك آلدینه کیتورتوب اوتورتدی ینه شول سعدی ایتادور اوچونچی
بر کنارننك ثابت مساعد اوغلینه قزیمنی آلوب یات دیدی اول ایتدی منم اول
ایشنی کورکانم یوق دیب ینه شولوق سعدی ایته دور منکا هم قزیمنی آلوب
یات دیدی من ایتدیم منم توتام دور منکا یاراماس دیب اول ثابت آتاسن
کورا آلمادیم یولغه کیتکان ایرکان کیاو قز بو اوچ یکت حاضر بر مجلس ده
بر کیچك کنه بولمه ده بر توشاك کوب بولصا ایکی توشاك سیغودای اورنده باری
برکا بولغان لر پرده یوق کالانعام باقی الامر اوزلرنکزکا مفوض دور والسلام
داعی صالح ولد سعید المرحوم ﴿ مکتوب موسی بن عبدالله بن عبدالسلام
الججکروی ﴾ موسی بن اسماعیل بن آپانای القزانی لساننهن یازادور افندی
حضرت لرننك محضر مکرم لرینه دعا وسلام دین صنکره بو فقیرلرننك عرضی
بو دورکه مهربانچی لیق قیلوب کیاو ایلان مهمان یاننه ضیافت کا کیلکای سز
مبارك قدوم لرنکز سبب لی انشاء الله متنازع فیه مسئله لرده اولان شبه هم
حل بولور ایدی داملا عبد النصیر حضرت ننك آرتندا عیب ایته تورغان
سوزلرنی آلدوندا قلسانکز شاید سزلارننك بیاننکز سبب لی نزاع لر هم
مرتفع بولوب خلق آراسنده اولان غوغا وغبار تسکین تابار ایدی داعی
موسی اسماعیل اوغلی آپانایف وموسی عبد الله اوغلی ججکروی سه شنبه
﴿ مکتوب ملا سیف الدین بن ابی بکر بن سلیم الشنکاری ﴾ الغ صبا امامی
بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی عرضه
داشت کمترین بنده کان بخدمت حضرت استاذ رفیع المکان مشید مبانی
شریعت مؤسس قواعد دین وملت اعلی الله ایام الشریعة الغراء بمیامن
احکامه ورفع اعلام الملة البیضاء بمآثر اهتمامه حضرت اخوند استاذ زید عزه

وشرفه

وشرفه وضاعف اقباله وامساله بوزار عجز وانكسار رسيده باد الحمد لله تعالى حمدا كثيرا احوال واوضاع اين فقير بيمن وبركت عزيزان مقرون بعافيت است هميشه اميد وار از التفات ايشانست از باب خدمتی كه بفقير تعيين كرده بودند شخص مشار اليه راديده شد بدست مناسب اغا كه پسر عبد الخالق است تسليم كرده روانه نموديم كفته جواب داد مناسب مذكور تسليم كرده باشد يانی تقصير تقصير درپنجم ذی القعده داعی حقير وفقير سيف الدين ولد ابو بكر المرحوم *

﴿ امام رابع ﴾ ملا مصطفى بن موسى بن ايمانقل بن ايماناى بن قطلغ بن اورمك بن بوجاق بن الكاى القزانی الالدرمشی مصطفى حافظ ديمكله معروف دراصلی الدرمش قريه سندن ينكا تازلر امامی ملا مناسب وآشط باشی امامی ملا مظفرننك برادری وقزان امام لرندن اول حج قلغان ذات در بخارا بعد ذلك كابل وارب ايشان فيض خان بن خضرخان الكابلی صحبتنی تابوب وقران حفظ وتحصيل علوم ايدب قايطب آشط باشی و شوشما باشی ويابنچی قريه لرنده بر نچه مدت بتعاقب امامت ايدوب دخی قزان ده مسجد ثالث ده برمدت امام اولوب افندی وفاتی بعدنده جامع اول امامتنه انتقال ايدب امام وخطيب ومدرس اولوب منشور آلدی فی سنة تسع واربعين ومائتين والف فريضهٔ حج نی اداء قلب قايتدی ويوم چهارشنبه يكرمی آلطنچی ذی القعدة سنة احدی وخمسين ومائتين والف بلدهٔ قزان ده وفات وجنازه سنی نور محمد محتسب اداء قلب مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدی بلا اولاد ايدی حليله سی سعيده بنت عبد الرشيد بن عبد السلام بن اسماعيل بن نور محمد بن ايشمحمد القوالی درمز بوره ننك زوج اولی ملا سيف الدين بن خليل الاوتاری دن قالغان ربيعه نام فقط برربيبه سی اولوب والده سی وساطتيله ملا مصطفى حافظ دارنی مالك اولدی قاریٔ القرآن وحافظ وقليل الكلام خاموش وعديم الغيبة ورقيق القلب وعزيز الدمعه ايدی نسخ وتعليق خطلر ايله وسط درجه يخشی يازار ايدی لكن علم ودرس ايله مشتهر اولمادی ملا شريف بن

سليمان الخير بيوى الحاج وحافظ نور محمد بن بيكباوبن بيكبولاد القصاب وطاهر بن
سليمان الاعمى وعبد الخالق بن عبيد الله بن ارسلان القزانى بوننك شاكردلرى در
وفاتى بعدنده عبد السلام مفتى ننك نور محمد محتسب كا يازدغى مكتوبنده
يازمش عباره سى داملا حاج الحرمين الشريفين مصطفى حافظ افندى ننك
وفاتن آنكلاب زيـاده وزياده مغموم اولدق انا لله وانا اليه راجعون الحكم
لله العلى الـكبير كل نفس ذائقـة الموت الله تبارك وتعالى حضرتى عزيز
ايمانون وايذكو عمل لرين يولداش ايدب جنت ده ديدار شريف لر ايله
مشرف قيلسون آمين موت العلماء ثلمة فى الدين هر قايدا علماننك يخشى لرى
وآقصاقال واتقيالرى بتدى خصوصا قرغالى ايله قزان بسته سى ننك قديمى
قدردان عالم لرى بتدى ياش لرغه قالوب قارغالى بسته سى ايـله قزان
بسته سى ننك رونقى كيتدى آه حسرتا واه ندامتا انتهى كلامه *

❊ امام خامس ❊ ملا سعيد بن حميد بن سلطان البرسكوى اصلى برسكه
قريه سندن دربرسكه ده ملا عبد الرحيم بن بيكچانطاى اوردا ملا فتح الله آخوند
ارناش باشنده ملا عابد بن عبد العزيز وآشط ده ملا عبد النصير بن
سيف الملك لر حضورنده اخذ مبادى علوم ايله بخاراغه سفر وفضلا عصرندن
استفاده ايله آنده ملا عبد الولى بن البلغارى ننك خرشيد نام قزنى تزوج
ايدب محى الدين نام اوغلى وجوده كيلدى من بعد مملكته رجوع وبر مدت
تونتار مدرسه سنده اقامت وبعد قز ياجار قلعه سنه كيدب ديو اننه لا حق
اولوب تجارت برله شغل لنب حافظ مصطفى وفاتى بعدنده جامع اول ده امام
وخطيب ومدرس وبنى يونس مكتب خانه سى فتح اولدقده انده عضو
ايدلدى فى سنة اثنتين وخمسين ابتداء ورودنده محله سنده مدرسه اولماى
ايكنچى مسجد امامى ملا اسحاق وفاتى بعدنده مدرسه سى مدرس دان معطل
اولدغندن برنچه اول مدرسه درسينه باروب كرور اولدى وفى سنة اثنتين
وخمسين ومائتين والف عبيد الله باى مجددا مدرسه بنا قلب اول مدرسه نى
اداره ايتدى وفى سنة خمس وستين ومائتين اسحاق بن عبيد الله رفاقتنك

حج سفرینه متوجه اولدقده کنك رغبتی وحسن اختیاری ایله قوم محله
وهم عرض حال ایله محکمه دن استعفا سینه بناءً جمیع لوازمندن معزول
ومنشوری مأخوذ اولوب دفاتر واعمال نی ملانور محمد محتسبکا تسلیم ایتلدی
الحمد لله من بو جفادن قوتولوب خاطر جمع بولدم دیو سویلاب یوردی
حتی من ایمدی بو سفرمدن قایطمام قایطغانده هم امام اولام ولوازمغه کرمام
سز اورنکزکا بر کشی اختیار ایده سز دیب کیتدی سفرنده رفقاسی له
مدارا قیلمای دایما مجادله ومنازعه قلبکاه انلردن مفارقت کاه رفاقت لرینه
التجا ایدب قایتدغی بعدنده ترك اعمالنه عظیم ندامت ایدب کوب یمان
اشلارنی ارتکاب وانواع دسایس وحیل ایله بنی یونس لر وسائر اهالی
محله نی اغواءً ومحتسب لسانندن مجمعکا عرض حال ویرلوب بعد فقیر جاینه
موقتا تعیین اولنوب فی سنة احدی وسبعین طوقز آی مدتی علی سبیل
النیابة لوازم ادا قلسه هم فقیرننك عرضحالی بو بنچه دار الوزارة الداخلیة امری
ایله اخراج ایدلوب محتسب دخی زور فلاکت وخسارت لره دوچار اولدی
وصاحب الترجمة ملا سعید فی سنة اثنتین وسبعین ومائتین والف صباح یوم
رجب ده فجاءةً وفات اولوب جنازه سنی بو فقیر ادا ایدب یوم مقبرهٔ
جدیده ده دفن اولندی ومحی الدین اوغلی دن غیر ولدی قالمدی جمیع
متروکه سی کتابلری جهال اغنیا مزیدکا داخل اولوب غالی بهاء اوزرینه
وسائر اشیاسی دخی کامل قیمتنه صاتولوب جمیعا ایکی منکده دورت یوز
صوم تنکه اولدی بر رعدد ساعت بغلیه سی اون صوم تنکه وجداریه سی
اوچ صوم تنکه ویکرمی بش صوم دن زیاده لیك لباسی هم یوق
ایدی وحالانکه برده اولادی اولمای وعمری بوینچه آط وعرابه اصرامای
وایکی اوچ قز آصراب کله یوش اشلاتوب کسب هم ایتادر ایدی احیانا
بر بیطل آصراب وصغری بولوب قمز وایرته برله غالب الایام شیر چای
اچار ایدی یورطی موندا غی خاتونی فخر الجمال بنت اسماعیل بن سیف الله بن
عبد الکریم بن یکمحمد بن مکای حصه سنه حساب قلوب بیرلوب اننك

وصیتی بوینچه قاین انوسی مرحوم عبدالکریم بن اسماعیل اولادی ملکنده‌در علم‌ده امثالی ماییننده مشاهیردن ورسمی فضلی وار ایدی لکن زیاده متلون الحال ومدعی وفحش الکلام وحاسد وبذی وباهت لکده فرید ایدی هر مجلسنده هر کم‌کا بر فحش سوز ایله ایذاء ویرب حاضر اول اشی سبب‌لی بر بلایه اوغرامق دین خوف ایدب یغلاب بحسب ظاهر عذر ایدب توبه قلغان بولور ایدی اما فی الواقع هیچ احدی‌کا خیر خواه ودوست دکل ایدی دائما اغیارغه افتراء وانلارننك غیبتی ایله رطب اللسان ایدی خونی حالتنده یاکه بر شیطنت‌نی اعمال‌نی قصد ایتدکنده هجر ضب حرب واست کلب جرب‌کا کرماکدن برده ابا قلماس ایدی واوزی‌ننك رسمی ورکیك علمنه وواهی وضعیف فضلنه مغرورلغندن هر کم‌نی تنقیص قیلوب ازدرا وتحقیرنی بلا مبالات ایثار ایدی والدی ملا حمید مرحوم بریواش وبی هست کشی اولسا هم آنکار هم سؤ معامله‌سی سبب‌لی عاق اولمش بخاراده ایرکاننده مذکور ملا حمید مکتوب یازب مکتوبنده بوعبارة ایله تعبیر قلمش اول سواد الوجه فی الدارین سعید نام شقی‌ده اولغوچی کتاب‌ارم‌نی آلوب قایتورغه برسکه قریه‌سی‌ننك محمد بن احمد بن مسلم‌نی توکیل قیلدم دیب یازدغنی والد مرحوم نقل قلور ایردی *

﴿ امام سادس ﴾ ملا شهاب‌الدین بن بهاءالدین بن سبحان بن عبدالکریم المرجانی والده‌سی بی‌بی حبیبه بنت عبدالنصیر بن سیف‌الملك بن مظفر بن مرتضی بن علی بن یوسف در فی سنة ثلاث وثلاثین ومائتین والف لیلة الخمیس شهر ربیع‌الاول یدی سنده وعلی التکمیل من غیر رؤیة بشنده یابنچی قریه سنده وقت‌العشاء وجوده کیلدی وفی سنة سبع وثلاثین یوم‌الجمعة شهر ربیع الاول اون بشنده والد ما جدنی لاجل الامامة طاشکچو قریه‌سینه انتقال وثامن ذی الحجه سنة ثمان وثلاثین ومائتین والده‌سی رحمة حقغه ارتحال ایله منکسر البال اولدی بعد ذلك تعلمه شروع له والد مرحومی مدرسه‌سنده ملا احمد بن عبدالجلیل التمرجانی وملا احمد بن ذی‌الحجه وملا تاج الدین

بن

بنم اقبائی وفتح البائ وسکون النائ شیکلوی

بن عبدالجليل بن حسين بن صافقل بن قطى السردوى وملا قربان بن محمد
بن منصور بن سيد بن سبحان وغيرلردن استفاده ايله والد ما جدندن شرح
جامی وشرح شمسيه وشرح عقايد وتوضيح درس لارنى استفاده ايدب يوم
السبت لاربع خلون من شهر ربيع الاول سنة اربع وخمسين ومائتين والف ماوراء
النهر ديارنه سفر وسادس شوالنده بخاراغه وصول وملا ميرزا صالح بن نادر
بن عبد الله الخجندى وملا محمد بن صفر الخجندى وملا فضل بن عشور
الغجدوانى وملا عبدالمؤمن خواجه بن اوزبك خواجه الافشنجى وحاجى ملا
خداى بيردى البايسونى وملا بابا رافع الخجندى وقاضى شريف بن عطاء بن
هادى البخارى وسمرقندده ورود ايله فى سنة ستين قاضى ابو سعيد بن
عبدالحى بن ابى الخير بن ابى الفيض بن عارف السمرقندى حضراتى وغيرلرنك
مجالس دروسنه حضور ايله استفاده ايتدى وفى سنة خمس وستين ومائتين
والف لعشر خلون من رجب عايداخروج ايدب يوم سه‌شنبه يكرمى يدنچى
رجب نهر سيحون دن مرورويوم سه‌شنبه تاسع عشر شعبان ايمان قلعه‌كا داخل
وبر هفته اقامت بعدنده اندن حركت ايدب اخير يوم شعبان يوم شنبه
اورنبوره وبر هفته اقامت بعدنده حركت ايله شهر رمضان اون ايكسنده يوم
چهارشنبه بلدهٔ قزانه داخل واون اوچنده يوم الخميس بعد الصلوة الاولى
موطن مألوف ومسكن مأنوس قريهٔ طاشكچوكا رجوع له حى وميت زيارت
والدين ايله مشرف اولندى يوم جمعه اون دورت ذى القعده شهر قزانه
ورود ايله قارى ابو القاسم بن يوسف بن شاه بردى البخارى ارغىق وسائر
اهل قافله ومختار بن محرم المنكارى تعريف وتحسين توصيفلرى له ابراهيم
بن عبيدالله بن يونس مجلس علماء يصاب بزنى اختيار وامتحان اوچون علماء
شهر وغير قادمين نى جمع ايدوب ملا على ايشان التونتارى وملا حبيب الله
بن رحمانقلى وملا احمد بن سعيد وملا عبدالغفور بن محمود وملا حسن الدين
بن عمر وملا محمد كريم بن محمد رحيم وملا شاه احمد بن ابى يزيد وملا
شمس الدين بن زبير الحافظ وملا اسفنديار بن ابراهيم وملا عبدالقهار بن

عبد الستار وملا نور محمد المحتسب وملا شهاب الدين بن فخر الدين وملا
عبد الولی بن عبد الغفار وملا حسین بن امیرخان وغیرلری وبعض اعیان
اهل محله دخی حاضر اولوب ملا محمد کریم تعلیمی برله ملا عبد الولی بزکا
توجه ایدب سزدان سوز صورار ایدم دیدی فقیر بزدن صوراما اکا بر
علما حاضر آنلاردن صورادیدم سوزنی اعاده قلب سزننك تقریرنکزنی
ایشتاسمز کیلادر دیدی من خیر دیدم اول ایتدی برهان تمانع نی نچوك
تقریر ایده سز دیدی من ایتدم تقریر البرهان کما هو المعروف اکر
بالفرض الهان قادران علی الکمال متحقق اولسه احدهما حرکت زیدنی اراده
قلغانده اخرسکون نی اراده ممکن وفی هذه الصورة کلا المرادین واقع اولسه
اجتماع الضدین واقع اولماسه ارتفاع النقیضین وعجز الالهین اما فقط برسی ننك
مرادی واقع اولسه اخرننك عجزی وقادر علی الکمال اولماقنده خلاف فرض لازم
اولادر ملا محمد کریم نی بوملا شهاب الدین اون سنه اوقتورغه قدرتی بار
دیو مختار بن محرم ننك تفوهنی ملا سعد الدین بن فیض الله واسطه سیله
ایشتدکندن بیك غضب کاقالوب حواشی عقاید نی تمام کورب مطالعه ایدب کیلوب
یوق حرکت وسکون کلاهما امر ممکن بولسه هم علی تقدیر تعلق ارادة
احدهما علی شیٔ منهما ارادة الآخر خلافنه تعلقی محال بولدغندن عجز لازم
کیلمایدر دیدی من ایتدم حرکت وسکوك کلاهما فی نفسه ممکن بولوب بری
ننك اراده سی اخرنی اراده سندن منع قلسه البته بو صریح عجز اول یوق
فی نفسه وعند تعلق ارادة الآخر ممکن بولسه هم بشرط تعلق ارادة الآخر
محال بولسون دیب انکار متابعة ملا حسن الدین وملا حسین وملا عبد الولی
وملا شهاب الدین بن فخر الدین بلا معنی بیهوده سوزلر ایله غلغه وتطویل
کلام بی حاصل کوب اولوب جهال عوام نظرنده طرفین علی السویه قالسه هم
ملا علی ایشان وملا احمد وملا حبیب الله وملا عبد الغفورلر طرف فقیرنی
تصویب وکلامنی تحسین وتصدیقلرنی خلقغه شول مجلسدا اظهار ایتدیلر
بعد ذلك بلا واسطه ملا شهاب الدین بن فخر الدین من هم برسوز صورایم

دیو

دیوحکماء ایتادر ممکن وجوددن مقدم واجب بوله بووجوبننك تقدمی زمانی یاذاتی دیو توضیح کلامنی سرد ایتمك اولوب فتح کلام قلسا هم تماما بیان قلا آلمادغندن بوفقیر یعنی حکما ایتادر وجودممکن محفوف بوجوبین وجوب سابق بتحقق العلة التامة ووجوب لاحق عند تحقق العلة التامة سن ایناسن اکر وجوب سابق تقدمی بالزمان بولسه کذا وبالذات بولسه کذا دیو تقدیر ایتدکمده بوتقریرمنی مذکور ابن ملافخرالدین کند سوز نه جوابا ایتولمش کلام ظن ایدب مقابلمه قیلماغه شروع قیلدی من ایتدم حالا من سننك کلامنك نی تقریرقلامن بوجوابم توکل دیوغیرلارهم شولای شولای دیب مزبوری اسکات ایتدیلار من ایتدم بو اعتراض دن حکماء طرفندن اولا جواب شول اقسام تقدمننك اول ایکی نحوکا انحصاری ممنوع وجوب سابقننك تقدمی بالزمان وبالذات هم بولمای تقدم بالماهیة اولسون دیدم ملا محمدکریم ایتدی اول تقدم بالماهیة دیکان تقدم یوق من ایتدم اول نحو تقدمالبته بار آنی شیخ رئیس ابوعلی تقدم بالذات بالماهیة ومیرباقر تقدم بالماهیة دیب تعبیر قلالار محقق الطوسی بونحوتقدم انحاء تقدمات مشهورهٔ خمسهکا مغایر دیب نقد التنزیل نام کتابنده تصریح ایدهدر دیو ملا محمدکریم اول تقدم محتاج الیه ننك علی المحتاج تقدمنه داخل دیدی من ایتدم ائمهٔ فن بونحوتقدم نی تقدم محتاج الیه علی المحتاج کا باشقه ایدکنی تصریح قیلغاچ نیچوك داخل بولادر یوق شولای داخل من شوندان باشقه تقدم بلمای من دیدی فقیر ایتدم عیبه بیورمانکز ایمدی بسط کلام اوچون اقسام تقدمنی بیان ایدایم دیب انحاء تقدمننك همه سنی تعاریف وامثله سی برله بالتفصیل عبارهٔ واضحه ایله بیان قلوب بعد ذلك تقدم محتاج الیه علی المحتاج وتقدم بالذات دیدکلری ایکی قسم در بری تقدم بالطبع علة ناقصهننك معلولنه تقدمی وایکنچیسی تقدم بالعلیة علة تامةننك معلولنه تقدمیدر تقدم بالماهیة بو ایکی نحو تقدمکا مغایر تقدم بالطبع بحسب الوجود وتقدم بالعلیة بحسب الوجوب اما تقدم بالماهیة لا بحسب الوجود ولا بحسب الوجوب بلکه فقط بحسب

الماهية‌در ماهیت ننك مع قطع النظر عن الوجود عوارضنه تقدمی قبیلمندر
دیدکده ملا محمدکریم اوزندن چاشب یوق منم الی حج قلغانم یوق من الی
عربی بلمای من‌منکا ترکی عبارت برله‌ایت دیدی فقیر تبسم قلوب عجبا لسان
ترکی من اقصر الالسنة وابعدها عن اصطلاحات العلوم بولسه انی نیچوك
ترکی تعبیر قیلمق کرك خوش اوزنك علت ومعلول نی ترکیچه نیچوك تعبیر
قیلاسن دیدکده هیچ سوز ایتا آلمای باشنی آلدنه صالوب سکوت ایتدکندن
عند العوام هم قصور وعجزی ظاهر بولدی ملا حسین مؤثر دیب تعبیر
قلورمز دیسا هم بو فقیر وملا حبیب الله معا هر ایکومز ینه عربی وتعبیر
بالاخص بولدی دیب کلام شونده تمام بولدی مختار بن محرم المنکاری شول
مجلسده حاضر ومستمع ایدی مجلس انقضاسی بعدنده منزلمزه کیلوب فتح کلام
قیلوب علت مغلول ننك معناسی بغولی آورو توکل مه صنك مونی ملا
محمد کریم نیچوك بلمادی دیدی من ایتدم یوق علت ومعلول هر ایکسی
مهمله نقطه سز عین ایله سبب ومسبب معنی سنده بولادر اما علت عین مهمله
ایله مغجمه عین لی مغلول کا اضافه قیلوب ایتساك بغاولی آورو دیکان معنی‌ده
بولور ایدی بو آلای توکل بو مجلس بعدنده قزان شهرنده واطرافنده سوز
کوبایوب شهرت عظیمه ایله کوب سوزلار چقدی اوشبو سبب لردن ملا
محمدکریم فقیره الد الخصام اولدی مجلس انقضاسی بعدنده مذکور مختار بن
محرم منزلمز عبید الله بن محمود القزاقلاری یورطنه ابراهیم بای واهل محله
طرفندن رسالة کیلوب جامع اولده بو فقیرننك امام جامع وخطیب ومدرس
اولماقمزنی التماس ایتدکلرنی تبلیغ ایتدی فقیر هم والدمزدن اجازت آلمق
شرطیله وعده بیردم بعد ذلك تمام اهالی محله دن اتفاق نامه آلوب ابراهیم
بای ننك آش قربانه تکلیفی له دعوت نامه سی کلب والدمز له معا قزان‌غه
ورود ایتدك ضور مجلس یصاب آنده بعض مکالمه ومناظره لر وآندن غیر
مجلس لرده دخی اولوب بعد ذلك قریه‌کا رجوع ایتدك یوم الاربعاء لاحدی
عشره بقیت من المحرم سنة الف ومائتین وست وستین شهردن خالد بن

اسحاق

اسحاق بن اسماعیل بن ابراهیم الساعاتی المؤذن وابراهیم بن فتح الله بن مساعد بن زاهد اوچ چانه وسکز آط وساٸرلاری وجمیع اسبابی برله طاشکچوکا آلماغه واردیلار رفاقتمزده ملا ناصح بن عبد الغفار بن عبد الحمید التونتاری ونصیب الله بن فتح الله بن یحیی بن عبد الباقی الطاشکچوی ایله صباح یوم الجمعة لتسع بقین من محرم شهر قزانه ورود ایدب چوکینلر اورامنده عبد المجید بن عبید الله بن بیککنه بن سبحان القصاب متروکه سی اولان داره نزول ایدب ابتداء صلوة جمعه نی امام بولوب ادا قیلدم ویوم چهارشنبه ابتداء مدرسه کا کروب افتتاح درس اولدی ویوم دوشنبه شهر ربیع الآخر ایکسنده اوفا قلعه سنه سفر ایدب یوم سادس شهر مذکور قبل الزوال مفتی عبد الواحد بن سلیمان وقاضی لر ملا عبد الجبار بن رحمانقلی وتحفة الله بن خلیل الشماکی وتاج الدین بن مشتری الاوتامشی لر حضورنده صورت امتحان اولوب سورهٔ فاتحه اوقوب دعا قلندی یوم سه شنبه قزانه رجوع ایدب یوم الاربعاء یکرمی یدنچی جمادی الاولی ده جامع اول ده امام جامع وخطیب ورأس المدرسین عنواننده سنة خمسین وثمانمائة والف میلادیه وآلتنچی اذر ایله مورخ و ١١٥٢ رقم له مرقوم منشور تسلیم اولندی ویوم یکشنبه ثانی جمادی الاخرة قزانده مرحوم آخوند ملا عبد النصیر بن رحمانقلی کریمه سی بی بی فاطمه نی تزوج وعقد نکاح ایدب یوم شنبه اون ایکنچی رجب المت قریه سینه سفر ایله لیلة الثلاثاء زفاف اولدی ویوم پنجشنبه یکرمی اوچرنچی شعبان شهر قزانه آلوب قایتدم وفی یوم شنبه یکرمی بشنچی شوال سنة الف ومائتین وسبع وستین وضع حمل قلب من غده وفات اولوب جنازه سنی نفسم ادا ایله مقبرهٔ جدیدهٔ قزان ده مدفون ایلدی قبری نه لوح یازدروب قویدوم وفی یوم الخمیس لاربع خلون من ذی القعده سنة ثمان وستین ومائتین اهلیهٔ کریمه بی بی نعیمه بنت الحسین بن یوسف بن اسماعیل بن آپانای نی تزوج ایدب شول کیچه دار ابراهیم بن عبید الله ده زفاف اولوب یوم الاثنین لثمان خلون منه کند منزلمه آلوب کیلدم بعد ذلك اجاره برله ملا شریف

بن سليمان دارينه انتقال قيلوب فى سنة تسع وستين يومنده الحالة هذه
ساكن اولدغمز دارى خالية عن البناء مرحوم مسعود بن عبدالرشيد بن
عبدالرحيم القايبجى متروكه سى اولوب تقسيم ده اوغلى شافع طرفينه قالوب
آندن محمد بن يوسف بن اسحاق بن على القزانى ملكنه انتقال ايدب آندن
بر منكده ايكى يوز صوم تنكه تقابلنه صاتب آلوب تعمير قيلدم فقط نصف
اسفلى تاش بناسى وجيرى بار ايدى وفى يوم ذى الحجه سكزنده سنة
سبعين ومائتين موقتا امامتدن ممنوع اولدق جهانشاه بن محمد بن عبدالسلام
بن عثمان القاريلى قزى ماهروى نى سن محدوده يتمكدن قبل مصطفى بن
محمد بن نذير بن عبدالكريم بن مترى بن ايشبولدى الشردانى غه عقد قلمق
وصلدط مرتضى بن اسكندر بن نياز الكيلدبكى مخلفه سى ظريفه بنت
عطيةالله نى عبدالولى بن خليل غه زوج اولى نكاحنده ايكان غيرگا عقدنكاح
قيلمق تهمتى ايله وحال آنكه مذكوره يقيناسن محدوده ايرشدكى محقق وديوان ده
مثبت ايدى اما ولادتى والدى غيبه سنده اولوب ايكى باباسى محمد بن
عبدالسلام ومظفر بن يحى امامرينه ايتماى اسم قويب دفترگا يازلماى ايكى
سنه اوتدك بعدنده بواش سببلى برجزاغه مستحق بولمقدن خوف ايدب
اصل قريه لرى خفية قريلى امامى نه ايتوب دفترگا ناقص يازدرغانلر فقير
شهرده اولان دفاترده بولماغاچ سننى ديوان نفوسدن آلوب عمل قلنغان ايدى
وحقيقة حال معلوم توكل ايدى وصلدط هم اولوب وفاتى محادش محكمه سنده
يمين برله دورت نفرننك شهادتى برله ثابت ايدى شول اثناده دار الوزارة
الداخلية گا مرافعه ايله صادر اولان توقيع برله كنند منصبم بعذافيره اوزمه
رجوع ايدب فى يوم الاربعاء شوال اون ايكسنده سنة احدى وسبعين اداء
لوازمغه شروع ايدلدى وفى سنة خمس وسبعين ومائتين والف قزانده اولان
حريق عامده يورطمز تمام وكوب اسباب مز جانب هم شول سنه منك يارم
تنكه صرف قيلوب احسن من الاول واكمل عمارت ايتدم ودخى سنة ست
وسبعين ومائتين مجمع طرفندن مصاحف مطبوعة فى مدينة قزان نى مقابله

وتصحيح

وتصحیح برله مأموریت منشورنی وزلزله سبب لی قضالنغان شماخو اهالی‌سی
اوچون خلق‌دن جمع ثمن برله ومواليد وانكحه واموات دفاترندن حساب آلوب
محکمه‌کا تسلیم ایله مأموریت لر آلدم یوم شنبه نصف ذی القعدة سنة الف
ومائتین وسبع وسبعین جبلستان‌غه نوبة ثانية مع العيال سفر قلب چقالی قریه‌سنك
جدمز ملا سیف الملك بن مظفر وجده‌مز بی بی ربیعة بنت مسلم وبرزنه
قریه‌سنك جدمز ملامظفر ووالدی ملا مرتضی بن علی وغیر اقارب قبرلرینه
زیارت قلدق وفی سنة سبع وسبعین اعضاء مجمع عنادندن مقابلهٔ قران‌دن مصروف
ومسجونین‌ننك امور شرعیه سنی اداء ومرة اخری دفاتر حسابی وفی سنة
ثمان وسبعین محکمه‌لرده تحلیف الناس وجمع ثمن برله مأمور اولدم وفی سنة
تسع وسبعین اهالی شهرننك اتفاقی ایله یوم الخمیس سادس عشر حزیران
رومی ایکی‌بسته آراسنده جمع اولوب عید قربان نمازنی اوقدم وفی سنة
مائتین وثمانین اوشبو یورطمزننك طبقهٔ علیاسنی بنا وسقفنی تیمردن قلدم
حاجی حسین بن یوسف بن محمد بن سلیمان القزانی چوکین مرحوم اعانتی
ایله‌کند‌سی برمنکده بریوزایللی تنکه بیرب دلالتی برله سائر محله خلقندن
ینه برمنك تنکه جمع اولوب اوچ منك یارم تنکه برله تمام اولدی مذکور
حسین شول سنه فریضهٔ حج‌نی اداء قلب رجوعنده یوم محرم اونسنده فی
سنة احدی وثمانین ینبع البحر قلعه‌سنده وفات اولوب ابراهیم ومحمدجان
نام ایکی اوغلی واوچ قزی قالدی حق تعالی غریق رحمت ایلیه بعد ذلك
فی سنة ثلاث وثمانین دورت یوز تنکه صرف قیلب طاش قیمانی قیلدردم
وفی سنة اربع وثمانین قزان‌ده مجمع شریعت اعضاسنی انتخاب محکمه‌سنده
عضو محکمه اولمق منشورنی ویوم چهارشنبه ثانی صفر مرة ثانية مقابلهٔ قرآن
مأموریت ویوم سه‌شنبه اون ایکنچی جمادی الاولی‌سنده آخوند
ومحتسب‌لك منشورلرنی آلدم من غیر طلب ولا سؤال فقط میرزا شاه احمد
بن محمد المرحوم‌ننك صواب دیدی اوزرینه وفی سنة خمس وثمانین یوم
الخمیس شهررمضان اون دورتنده مسجد جهانشاه فتح وتمام علماء واغنیاء شهر

جمع اولوب ابتداء صلوة ظهرده امامت قیلب جمع عظیمه بعد الصلوة وعظ ونصایح وشاه حضرتی حقنده دعاقیلنوب صورة واقعه جریدة الحوادث لرده طبع له نشر ایدلدی وفی سنة ست وثمانین والی بلدننك التماسی برله خلق اللهغه شفقت خصوصنده اولان نصیحت نامه‌نی تألیف ایدب خزینه مصارفیله طبع اولنب شهر وقریه امام ومدرسه‌لرینه نشروکندمه محکمه طرفندن والی بلد امضاسیله تشکر نانه یازلوب ونصیحت نامه‌ننك لغت روسیه‌کا ترجمه‌سنی جریدة الحوادث‌ده طبع قیلندی وفی سنة سبع وثمانین یوم سه شنبه سادس شهر ربیع الاول ده مرة ثانیة شهر بلغاره مع العیال بارب زیارت قیلوب مناره‌سنده بو بیتی یازدوم ﴿ شعر ﴾

کان لم یقم فی هذا المنار مؤذن * ینادی بحق ولم یذکر الله ذاکر
وکانه ماعاش فی البلغار موحد * امین ولم یسمر بارضه سامر
بلی انهم کانوا زمانا فابادهم * صروف اللیالی والجدود العواثر
سلام علی بلغار طیب نسیمها * یهیج احزانا فی فؤاد المهاجر

وفی سنة الف ومائتین وسبع وثمانین یوم دوشنبه بعد المغرب ذوالقعده ایکسنده بر قز بالا وجوده کیلب صباحی یوم چهارشنبه سحرنده والده سی اهلیهٔ کریمه‌مز بی بی نعیمه بنت الحسین اوتوز طوقز یاشنده وفات اولوب جنازه‌سنی جمع عظیم ایله اداء ایدب بسته مقبره‌سنده مدفون اولوب ترجمان حالمز ﴿ شعر ﴾

وامسینا لنا اهل * کخیرات بفر دوس
واصبحنا بلا اهل * کان لم تغن بالامس

دیو تکرارنی ورد لسان ایتدی قبری مقبرهٔ بلدهٔ قزانده زورقابقادن غربغه برنچی ایشکدن کرا شول ایشك محاذاتنده ایشکدن قدم مسافه‌ده قبرینه لوح قویلدی مرحومه بی بی فاطمه بنت عبد النصیر قبرندن آلتمش سکز آرشین مسافه قدر جنوب شرقی‌ده واقع هر ایکسی‌ننك لوحلرنده اسم ونسب وعام وفات‌لری مذکور ولادتی فی شعبان سنة سبع واربعین ومائتین

والف

والف قزان شهرنده والده سی کبار اغنیادن عبدالله بن عبدالسلام المچکروی
قزی بی بی حسنی بانودر بوفقیر نکاحنده اون سکز سنه اون بر آی یکرمی
سکز کون عمر ایدب اون بالا وجوده کیلدی اولاخیر النساء ام الخیر عالیه
ولادتی فی ذی الحجه سنة تسع وستین ثانیا برهان الدین ابو العباس محمد
ولادتی یوم الجمعة شهر رمضان اون طوقزنده بعد الصلوة حین انتشار الناس
وابتغائهم من فضل الله سنة اثنتین وسبعین ثالثا فخر النساء ام سلمه مریم
الکبری رابعا خیر البنات ام الخیرة مریم الصغری خامسا فخر النساء ام کلثوم
عباسه ولادتی عشیة یوم الثلثاء لاربع خلون من محرم سنة تسع وسبعین سادسا
بهاءالدین ابو القاسم احمد سابعا بهاءالدین ابو الفضل محمود المامون ولادتی
ضحوة یوم الاحد یکرمی یدنچی جمادی الاولی سنة ثلاث وثمانین ثامنا ست
النساء ام الفضل عائشه تاسعا رضی الدین ابو هاشم صالح ولادتی ضحوة یوم
الثلاثاء یکرمنچی صفر سنة ست وثمانین اخیرست البنات ام ایمن حواء مرحوم
والده سی محبتی ایله بو اسم له مسمات اولدی مریم الکبری والصغری واحمد
وعائشه والده لرندن مقدم صغارا وفات اولدی لر قبرلری مرحوم بی بی فاطمه
بنت عبدالنصیر قدمنده صالح والده سی بعدنده سنة ثمان وثمانین شوال اون
آلتی سنده یوم الخمیس وفات قبری والده سی جنبنده شمالنده محاذی
رأسنده واقع بعدها کبار تجار قزاندن حسین بن موسی بن یعقوب بن ایشممت
القزانی قزی بی بی فاطمه نی تزوج قیلب لیلة الاحد یکرمی طوقزنچی
ذی القعده ایجاب قبول ومن غده فی محفل عظیم من الناس تجدید نکاح ایله
شول کیچه زفاف وسکزنچی ذی الحجة لیلة الاثنین سنة سبع وثمانین کند دارمه
آلوب کیلوب دخی یوم الخمس یکرمی بشنچی ذی الحجه مع جهازها نقل
قیلدم والده سی قزان ننک مشاهیر اغنیاسندن بشیر بن عاید بن زاهد القزانی
الاصم قزی بی بی محبوبه دروفی سنة الف ومائتین واحدی وتسعین حساد واعداء
مخالفین ننک طغیان واتفاق لری غلو قیلوب هر نوع دعاوی کاذبه وسعایات
باطله وافتراء وبهتان لر ایله رمضانه بر کون مقدم کردی بهانه سیله یاریم سنه

مدت ایله موقتا امامت وخطابت دن منع قیلنوب برسنه تماممده یوم الخمیس اونونچی ذی القعده سنة اثنتین وتسعین مکانمه رجوع واداء لوازمه شروع ایتدم وحالانکه اطراف قزان ده کچی وپشالم قریه لری وآنلردن ما عدانچه موضع واسلام بول وشام شریف وحرمین وعراق عرب وبخارا وسمرقند وتاشکند وخوارزم لرده کلا بزکا موافق یوم چهارشنبه وحتی مصرده بزدن بر کون مقدم یوم سه شنبه طوقزنچی تشرین اول کرماکی ثابت ایدی

﴿ شعر ﴾

لم اجن ذنبا غیران زمانی * قد فوض الاحکام للحساد

وفی سنة ثلاث وتسعین ومائتین شهر قزان ده مکتب خانهٔ شاهانه فتح ایدلب علوم اسلامیه تدریسنه معین ومحکمه سینه عضوا منصوب اولدم یوم شنبه دورتنچی شهر رمضان مختصر قدوری دن درس افتتاح وسادس شهر رمضان یوم دوشنبه ایلول رومی اون اوچنده زور جمعیت اولوب تنظیمات اوقلب رسما فتح اولدی وبوم سنة ثلاث وتسعین ومائتین قزان ده اولان مدرسهٔ کلیه ده بر جمعیت علمیه فتح اولوب اعضاسندن نصب ایدلوب یوم الاثنین بعد المغرب بشنچی شوال وحادی عشر تشرین اول ابتداء یدی ساعت ده مذکور جمعیته حاضر اولدم ﴿ بوموضع ده ﴾ حق سبحانه وتعالی نڭ بوعبد فقیر وعاجزنه عطاء ایتدکی نعم جلیله ومنن عظیمه سندن میسر اولدغی تصانیف واثارم اجمالا مذکور اولماغی مناسب کورلدی کتاب الحکمة البالغة الجنیة فی شرح العقاید الحنفیة کتاب العذب[۲] الفرات والماء الزلال الناقع لغلة روام الابراز لاسرار شرح الجلال طبع باسلامبول فی سنة اثنتین وتسعین ومائتین وکتاب الطریقة[۳] المثلی والعقیدة الحسنی وکتاب المثل[۴] الاعلی وکتاب تذکیرة[۵] المنیب بعدم تذکیة اهل الصلیب وکتاب ناظورة[۶] الحق فی فرضیة العشاء وان لم یغب الشفق طبع بقزان فی سنة سبع وثمانین وکتاب غرفة[۷] الخواقین لعرفة الخواقین طبع بقزان فی سنة وسبعین وکتاب غلالة[۸] الزمان فی تاریخ بلغار وقزان وکتاب منتخب[۹] الوفیه طبع بقزان سنة سبع وتسعین

وماتين والف وكتاب وفية[10] الاسلاف وتحية الاخلاف وكتاب تنبيه[11] ابناء العصر على تنزيه ابناء ابي النصر وكتاب حق المعرفة[12] وحسن الادراك بما يلزم فى وجوب الفطر والامساك طبع بقزان سنة سبع وتسعين وكتاب البرق الوميض[13] فى الرد على البغيض المسمى بالنقيض طبع بقزان سنة خمس بعد الف وثلثمائة وشرح مقدمة[14] الرسالة الشمسية وكتاب تحارير[15] مفردة وكتاب جوامع[16] الحكم وذرايع النعم من مقولات على بن ابي طالب وكتاب النصايح[17] طبع بقزان فى سنة ست وثمانين ومائتين وكتاب مختصر النجوم[18] الزاهرة فى احوال مصر والقاهرة وكتاب حق البيان[19] والتصوير فى مسئلة حدوث عالم الامر والتقدير وكتاب الحق المبين[20] فى محاسن اوضاع الدين وكتاب اعلام[21] ابناء الدهر باحوال اهل ما وراء النهر وكتاب كشف[22] الغطاء عن الابصار باغلاط تواريخ بلغار واكاذيبها الصريحة لذوى الاعتبار وكتاب فى مسائل[23] النحو وكتاب تركية[24] فى مناسك الحج ورسالة[25] اخرى تركية وكتاب الفوائد المهمة[26] طبع بقزان سنة سبع وتسعين وكتاب القسم الاول من[28] مستفاد الاخبار طبع بقزان سنة ثلث بعد[28] الف وثلثمائة وكتاب

وما سوى ذلك خطب وادعية ومكاتيب عربية وفارسية وتركية انشاتها بنفسى

﴿ منها خطبة الجمعة ﴾ الحمد لله تعالى عن شان يشغله اونسيان يذهله * وجل عن مثل يطاوله او شبيه يقاومه * او نظير يمانعه * استوى على العرش وما العرش حامله * وينزل لا كالمنتقل يخلو منازله * يرجينا بالعمل الصالح ونعم العبد عامله * ويؤملنا برؤيته فى الجنة ومتى خاب آمله * يثيب بالقليل وبالكثير يقابله * ويحلم عن العاصى فيسترعنه ولا يعاجله * ويدعى الكافر له شريكا فيمهله * واذا بطش هلك كسرى وصواهله * وذهب قيصر ومعاقله * واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله * المبعوث بالاسلام العذب مناهله * صلى الله عليه وعلى آله واصحابه وسلم كما يحبه ويستأهله * اما بعد

عباد الله فان العمر انفاس تسير لابل تطير * وان الامانى اضغاث واحلام
ترى فى المنام * هذا سيف الحمام قد دنا * وان ضربنا قدّنا * وحادى
الرحيل قد حادى * ولا زاد عندنا * تبا لدنيا قصير امدها * مديد املها *
ولن يؤخر الله نفسا اذا جاء اجلها * مرّ الاحباب على مدرجة وخيول الباقين
مسرجه * فانتبهوا من رقاد الغفلة وتيقظوا من نوم اليقظه * تعسالها من حسرة
شديد المها * ولن يؤخر الله آه واعجبا لنفس الموت موئلها * والقبر منزلها
واللحد مدخلها * ثم يسؤ عملها * ولن يؤخر الله آه كم قاطع زمانه
بالتسويف * باع دينه بالحبة والرغيف * واشترى الويل بتطفيف الطيف *
يتمنى العود اذا رأت نفسه ما يذهلها * ولن آه كم مشغول بالقصور يعمرها *
ولايفكر فى القبور ولا يذكرها * قد وقع فى اشراك المنايا وهو لا ينظرها *
اف لدنيا هذا آخرها واخرى هذا اولها * ولن آه كم مائل الى جمع ما له
تركه تركة ومر باثقا له * هل رحم الموت مريضا لضعف حاله اووهن اوصاله *
ام ترك كاسبا لاجل عياله اوتحيف اطفاله * قد رمقت ام النوايب وحان نزولها *
ولن آه اذا ملك شمس الحيوة المغيب * وقام عن العليل الطبيب * واخذ
النفس من باطنها التوبيخ والتاثنيب * فلو رأيتها تسئل عما بها * ولاتجيب
من يسألها * ولن آه اها لساعات شديدة السكرات فيها غمرات ليست بنوم
ولا سبات * والمريض يتقلب على فراش المحرقات * فاها ثم آها من
جبال حسرات يحملها * ولن آه لا يخبر من فى القبور عما اليه آلوا * ولو
قدروا على المقالة لقالوا * اسكتهم الله الذى انطقهم * وابادهم كما
خلقهم * ويعيد هم كما خرقهم * ويجمعهم كما فرقهم * وكل نفس واعمالها *
ولن آه لقد صاح بك الصائح * ويكفى ما مضى من القبائح فاقبل اليوم هذه
النصائح * فان المسكين من لايقبلها * ولن آه وقد قال سبحانه وتعالى انا
كل شئ خلقناه بقدر * وما امرنا الا واحدة كلمح بالبصر * ولقد اهلكنا اشياعكم
فهل من مدكر * وكل شئ فعلوه فى الزبر * وكل صغير وكبير مستطر *
ان المتقين فى جنات ونهر فى مقعد صدق عند مليك مقتدر * بارك الله

لنا

لنا ولكم فى القران العظيم ونفعنا واياكم بالايات والذكر الحكيم
﴿الخطبة الثانية﴾ الحمد لله تعالى ان يحيط به الضمير وجل ان يبلغه البيان
والتفسير * ليس كمثله شئ وهو السميع البصير * نحمده ونستعينه
ونستغفره * ونعوذ بالله من شرور انفسنا * ومن سيئات اعمالنا * من
يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلاهادى له واشهد ان لا اله الا الله وحده
لاشريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله ﴿اما بعد﴾ فان الله تبارك
وتعالى امرنا بامر عميم بدأ فيه بنفسه وثنى بملائكة قدسه * فقال عز من
قائل عليما * تشريفا لقدر نبيه وتعظيما * ان الله وملائكته يصلون على
النبى * يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما * اللهم صلى على
محمد وعلى آل محمد * بعدد من صلى وصام * اللهم صلى على محمد وعلى
آل محمد * بعد من قعد وقام * اللهم صل وسلم عليه وعلى جميع الانبياء
والمرسلين * وعلى ملائكتك المقربين اللهم اغفرلى ولوالدى وللمسلمين
والمسلمات * والمؤمنين والمؤمنات * اللهم ارض عن خليفة رسولك على
التحقيق الموسوم بالعتيق ابى بكر عبدالله بن ابى قحافة الصديق * اللهم
ارض عن الامام الاواب الناطق بالصواب اليف المنبر والمحراب * امير
المؤمنين ابى حفص عمر بن الخطاب * اللهم ارض عن ثالث الثلاثة
ذى الامكان * من استحيت منه ملائكة الرحمن * حافر الرومة ومجهز العسرة
وجامع القران * امير المؤمنين ابى عمرو عثمان بن عفان * اللهم ارض
عن الحكيم الصائب حائز المفاخر والمناقب امام المشارق والمغارب * امير المؤمنين
ابى الحسن على بن ابى طالب * اللهم ارض عن السيدين النيرين
الزاهرين * سيدى شباب اهل الجنة فى الجنة ابى محمد الحسن وابى عبدالله
الحسين * اللهم ارض عن عمى نبيك خير الناس * الطاهرين المطهرين
من الدنس والارجاس * المعظمين المكرمين المحترمين حمزة وعباس * اللهم
ارض عن سائر المهاجرين اولى الايدى والابصار والانصار خير الذين
تبؤا الدار وعن جميع الاصحاب والتابعين الاخيار والائمة الكاملين والعلماء

الابرار اللهم انصر من نصر الاسلام وايد من ايد الدين واخذل من خذع الاسلام وكبت من عادى الدين عباد الله ان الله يأمر بالعدل والاحسان وايتائى ذى القربى وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغى يعظكم لعلكم تذكرون ولذكر الله تبارك وتعالى اعلى واولى واعز واجل واعظم واتم

﴿ خطبة اخرى ﴾ الحمد لله رب السموات ورب الارض رب العالمين له الكبرياء فى السموات والارض ان الحكم الا لله يقص الحق وهوخير الفاصلين خالق الخضرأ وفاطر الغبراء وبارئ الارواح والاجسام مدبر الامور ومقدر الدهور ومكون الجهات ومكرر الاعوام قوم الخلايق فى احسن تقويم واتم اعتدال واكمل نظام وقضى ان كل من عليها فان ويبقى وجه ربك ذوالجلال والاكرام سبحان من اعطى كل شئ خلقه ثم هدى بجوده العام وسبحان من لا يزول ملكه ولا يؤده حفظه ولاتاخذه سنة ولا منام الذى تحير فى كنه ذاته العقول والافهام وعجز عن درك صفاته الراسخون الاعلام واشهد ان لا اله الا الله الواحد القدوس القيوم العلام واشهد ان محمدا عبده ورسوله وخاتم الرسل وخاتم النبيين وذريعة الانام صلى الله عليه وعلى آله واصحابه البررة الانقياء الكرام صلوة يترادف امدادها ويتضاعف اعدادها ما تعاقب الليالى والايام ﴿اما بعد﴾ ايها الناس فانى اوصيكم ونفسى اولابتقوى الله فاتقوه وامركم واياى بما امر الله فاطيعوه وانهيكم واياى عما نهى عنه فلاتعصوه واستغفره لى ولكم فاستغفروه واتقوا يوما يجعل الولدان شيبا يوم تذهل كل مرضعة عما ارضعت وتضع كل ذات حمل حملها وترى الناس سكرى وما هم بسكارى ولكن عذاب الله شديد لكن الذين اتقوا ربهم لهم جنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها نزلا من عند الله وما عند الله خير للابرار بارك الله لنا ولكم فى القران العظيم ونفعنا واياكم بالايات والذكر الحكيم ﴿ الخطبة المختصرة ﴾ قرأتها فى ايام المرض والنقهة الحمد لله العزيز الغفار الكريم الستار الذى خلق الانسان من صلصال كالفخار وخلق الجان من مارج من نار واشهد ان لا اله الا الله الواحد القهار واشهد ان محمدا عبده ورسوله وصفيه

المختار صلى الله عليه وعلى آله واصحابه البررة الاتقياء الاخيار ﴿اما بعد﴾ ايها الناس فانى اوصيكم ونفسى اولا بتقوى الله يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون ومن يطع الله ورسوله يدخله جنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها وذلك الفوز العظيم ﴿الخطبة الثانية﴾ الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادى له واشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله ﴿ اما بعد ﴾ فان الله وملائكته يصلون على النبى يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما اللهم صل على محمد وعلى آل محمد وجميع الانبياء والصالحين اللهم اغفرلى ولوالدى وللمؤمنين اللهم ارحم الخلفاء الراشدين ابا بكر وعمر وعثمان وعليا امراء المؤمنين وسائر الانصار والمهاجرين عباد الله ان الله يأمر بالعدل والاحسان وايتائى ذى القربى وينهى عن الفحشاء والمنكر ولذكر الله اكبر ﴿خطبة النكاح﴾ الحمد لله تعالى ان يحيط به الضمير وجل ان يبلغه البيان والتفسير ليس كمثله شئ وهو السميع البصير نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادى له واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله واصحابه ارسله بالحق بشيرا ونذيرا بين يدى الساعة ومن يطع الله ورسوله فقد رشد ومن يعصهما فانه لا يضر الا نفسه ولا يضر الله شيئا يا ايها الناس اتقوا ربكم الذى خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا كثيرا ونساء واتقوا الله الذى تسالون به والارحام ان الله كان عليكم رقيبا يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وقولوا قولا سديدا يصلح لكم اعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظيما ﴿ اما بعد ﴾ فان الله تبارك وتعالى حرم السفاح واحل النكاح بكريمة احل لكم ما وراء ذلكم ان تبتغوا باموالكم فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع

وبما استفاض من سنن نبيه وشاع من اتفاق امته وانعقد عليه الاجماع فوصل الحق محقه واستقر مقره واقبل عليه كل من سمع الله واطاع ثم ان فلان بن فلان قد خطب فلانه بنت فلان وبذل من الصداق ماناسبه اثبت الله درة المودة فى صدورهما وانبت حبة المحبة فى قلوبهما وجعل التوفيق رفيقهما والصراط المستقيم طريقهما وليكن لها مدارا يدوم بها قرارا كما بدا عرضا ويصبح وهو لها كالبنيان يشد بعضه بعضاالحمد لله الذى لم يتخذ ولدا ولم يكن له شريك فى الملك ولم يكن له ولى من الذل وكبره تكبيرا * بس بنابر امتثال امر قاطع رب العالمين ذى الكرم والجود وهدى ساطع حضرت خاتم الرسل وخاتم النبيين صاحب الوسيلة والمقام المحمود محمد المصطفى صلى الله عليه وعلى آله واصحابه الركع السجود وبر وفق مذهب مهذب سراج الامة ومصباح الملة الامام الاعظم والهمام الاقدم ابى حنيفة نعمان بن الثابت الكوفى الصوفى واتفاق سائر المجتهدين عليهم الرضوان سز كم آه بوخطبه لرنى بوموضع ده ايراددن مقصود سائر ائمهٔ مساجد تداول ايتدكى ما بين لرنده متعارف خطبه لر مثالى ركيك العبارة وخلاف السنة وضعيف الافادة ونازل المضامين توكل بلكه كند فقير خاصة اوزى ترتيب ايتدكى اثاردن در مع ذلك بوخطبه لره كوب لر رغبت ايدب بعض كلا واخرون بعضا انتحال ايله صاحبنه نسبت دن باشقه كانه مشترك صورت ده استعمال ايتدوكلرينه حمية وانفة در اكابر مشاهير بلاد مزدن كوب لر محبت قيلوب نسخه قيلوب آلماقنى التماس ايندى لر ﴿مكتوب توبيخ وعتاب غياث الدين المخدوم﴾ رب الوراصة والعراقة حائز الخاصيتين كالنعامة وصحب صناعتى الشقاق والنفاق وما يوده كل اوباش فيسمى هذا على علم من عنده بالمدارات والوفاق وذلك بعلم المعاش قد قطن دار الزندقة ومدار الاباحة فظن انها دار السنة ومدار الشرافة فتصلع يافوخه من طول مامس من سمكها وانتكس حشوه اذ اقبل من اوجها اما بعد فقد لقينا يا ثعالة ما رميت الينا من رسالة غب ماتشرفت بمكاتبة زعيم لك كسرت به للاسلام بيضا اذ افادك

وتعلمت

وتعلمت منه الاولى على النقيض وعديل ايضا فى اثناء مر اسلة فلان ابظى
وغوسبودين من كل دنى لئيم لا يكاد يدين واطارة رقاع الطمع الى كل آبظطاى
وبيكا عسى ان تقضى وطرا من الهواء الذى وكرر وعشش فيكا وايم الله
انى لقريب العهد ببخارا كثيرة الخبرة بما يفعله المقيدون فى ايادى الهوس
هنالك اسارى وقد كنت بينتك على النهاية خيرها وشرها وفصلتك نفعها
وضرها ولم ارض منك بالرغبة والغرة الا كما زوج بنانه الثلاثة همام بن مرة
مخافة رجوعك اباالحصين عن رحيلك بخفى حنين ثم انك ان لم تقلع بحسن
الايابة عما حل فيك من الالحاد والاباحة اربما تعدى بتواتر الحوادث ذلك
الفعل منك الى مفعول ثان وثالث وتحيط باحوالك جملة الخبائث وتصير مشامة
العادة علة تامة لخسار السعادة ولئن استمرت على غيك من معاضدة اهل
الخلاف وملازمة ديدنهم ولست بالتلافى فاعلم انك قد حكم عليك با واخر
الفرقان والشعراء والاحقاف وختم بخاتمة السباء فلا تزال متذبذبا بين ذلك لا
الى هواءلاء ولاالى هواءلاء والذى هواجمع لهمك وانفع فى تحصيلك وابعد من
الأود وحلول افات البلد ان تغلق عليك باب المسكن ولا تبالى بالناس وما
هم عليه من الحراك والسكن وتقنع بما عندك من حبيس حبس دون المكتسب
وما عسى ان يرزقك الله من حيث لا تحتسب ويكفيك لغداة كل يوم واحد
من الرغيف تخبزه فى حشيك ونصف رطل من طعام الارز وما يلزمه من لحم
وشحم لعشيك ولعلك تقول انا الكبش المطاع فانى اكون لك مطيعا والثور
المتبوع فكيف اصير تبيعا فاعلم انى برئ منك وما انت فيه من البدع وايثار طريقة
البدع ويكون هذا الكتاب حاكمة الفراق وخاتمة الخطاب ولست بالمبرم ومن يهن
الله فما له من مكرم ﴿ مكتوب من لسان اسحاق بن عبيدالله القزانى ﴾
بسم الله الرحمن الرحيم تحيات فواتحها مكية وتسلمات فوايحها مسكية ودعاء
ازهى من زواهر النجوم وثناء كانه اللؤلؤ المنظوم نخص بذلك مولانا تاج
الامناء وسراج النبلاء سلالة آل عبدالدار وخلاصة بنى ابى طلحة اولى
المجد والفخار فاتح بيت الله الحرام وامين مقام الخليل عليه السلام سيدى

الشيخ احمد بن محمد الشيبى لازال كاسمه احمد الفعال محمود النعوت والخصال اما بعد فان وجهتم وجهة البال الشريف الى السؤال عن حال هذا الضعيف اسير حبكم وحصير ودكم الفقير الحاج اسحاق فالله الحمد والمنة خالص الحب وصادق الود وراسخ الاشتياق وانه يرفع الى عتبة جنابكم الكريم وحضوركم الفخيم ما يعرضه انه كان قد وقف سنة خمس وستين ومائتين والف بالحارة الشامية كامل بيت يشتمل على حوش ومجلس وديوان للغرباء الواردين على مكة المشرفة من اهالى قزان وجعله تحت نظارة بدر الدين البلغارى فالان يلتمس من جنابكم ان يكون هذا الرجل فى قيامه بحقوق النظارة تحت محاسبتكم ولا يصدر فى التعمير والترميم الاقرينا لشريف مطالعتكم ويكون رأيه فى ذلك تبعا لرأيكم وامره تلوا لامركم و الظن فى سيدى انه لايخيب من قصده ويبذل المرجو لمن استرفده ويلحظه بعين عنايته ويرعاه حق رعايته فان وقع هذا العرض موقع القبول وهو غاية المأمول ونهاية المسئول يسمح المولى بمشرف يكون من كمال افضاله وتمام احسانه والله لايضيع اجر المحسنين كتبه عبدالله فلان بن فلان القزانى يوم الاحد لاربع خلون من جمادى الاخرة سنة ١٢٧٥ وامثال ذلك كثيرة من المكاتب والوصايا والوقفيات وغير ذلك *

﴿ امام سابع ﴾ برهان الدين ابو العباس محمد بن شهاب الدين المرجانى يوم سنة الف وتسع وتسعين ومائتين مجمع ده مفتى الاسلام وقاضى جلال الدين بن تاج الدين بن مقصود ومحمدجان بن مصطفى الاعرج وصنعة الله بن جارالله لر حضورنده امام جامع وخطيب ومدرس لككا امتحان بولوب شول سنه منشور آلدى *

﴿ المسجد الثانى ﴾ ايكنچى مسجد ديوغارى مسجد ديمكله وباى لر محله سينه نسبتله معروف در قزاننك مشهور اغنياسندان يعقوب بن سلطانعلى بن قدر بن بيكته بن بيكى بن نوغاى چق بن قطى چق بن توراى چق كند جيبندن بنا قلدى بناسى مسجد اول بناسى تاريخنده متعاقبا بلافاصله واقع در ابتداء بناسنده سقف وشبكات سقفنى تيمردن اينمش اول وقت قزانده توبانى

تیمور برله یابوچی استاد بولمادغندن مسکودن کیلتورمش اورنی مذکور
یعقوب باینک کچه زابودی اولوب مسجد بناسندن مقدم شونده شانلر
اوستنه تاقطا توشاب نماز قیلور بولغانلر برکره طافطه‌لاری شاوشب امام‌لری
شانغه توشدکی منقول در محرابی نقطة الجنوب دن اوتوز توقز درجه غرب ده
اولدغندن قبله دن یکرمی بش درجه مغرب کا منحرف در بلدهٔ قزانده بنا
ایدلمش مسجدلردن انك غربی مسجد بودر بو مسجد فقط ایکی بولمه وهر
طرفنده بیشار ترزه بولوب مناره سی منتهی شمالنده ایدی فی سنة تسع
وثمانین ومائتین اهالی محله ننك اغنیاسی جمع ثمن ایله بش منك تنکه صرف
قیلوب شمال طرفندن طولغه دورت ترزه آرتدرب مقدار
زیاده قیلوب عمارت قلدقلرنده حاضر مناره سی اورطاسنده بلکه نصف
جنوبی سنده قالدی بانی مذکور یعقوب بای فی سنة ثلاث ومائتین والف
وبرادری اسحاق فی سنة اربع ومائتین والف وفات اولوب هر ایکاوی
ایکی بسته آراسی مقبره ده مدفونلر قبرلرینه موضوع لوح لرنده اسم ونسبت
وتاریخ وفاتلری مذکوردر افواه ناسده دائر اولدغینه بناء مسجد بناسی
وقتنده دولتی تراجع قیلوب مسجد بناسینه بقیه سنی صرف قیلوب تمام
ایتمش حین بناده کیچه‌لارده حلیله سی برله چغب ثواب امیدی برله اسباب
بناءدن خشت واغاچلرنی اوزلری طاشب قویارلار ایکان بو عصرمزده مذکور
یعقوب وبرادری اسحاق بای لارننك اولاد ذکورلارندن غیر موجود العقب
ونسل لری منقرض در فی سنة خمس وسبعین ومائتین والف ابراهیم بن
تمرفولاد بن مرتضی بن اسحاق بن سلطانعلی من غیر ولد وفات بولوب
ذوی الارحامندن اسحاق بن داود اولادی جده‌لری سرو جمال بنت
عبدالوهاب بن بکباو بن اسحاق سببی برله ابراهیم ترکه سینه بز وارثمز
دیب طلب قلوب عرض حال ایله مجمع طرفندن ملا محمدکریم بن محمدرحیم
مأمور بولوب مومی الیه ملا محمدکریم بولارنی ذوی الارحام ننك قسم
رابع ننك ابعدی وادلالری اب جدجده لری برله اما ابراهیم ننك والده سی

بدیع الجمال بنت اسماعیل بن آپانای اولدغندن اسماعیل اولادی قسم رابع ننك اقربی ادلالاری فقط جد برله اولدغی اوچون مذکور ابراهیمکا وارث اسماعیل اولادی ظنی ایله انلاره تقسیم ایدب و جمیع ترکه نی اولاد اسماعیل افراز قلب اولاد سرو جمال محروم قالدی اما فی الواقع مذکور ابراهیم ننك حقیقة وارثی وعصبه سی ابراهیم وبرادری عبید الله بن بکباو بن مرتضی بن یوسف بن قانش بن بیکنه بن بیکی وداود بن عمر بن مؤمن بن یوسف بن قانش لر ایدی ملا محمد کریم ننك بوخطاسی حکم شرعی جهتندن بولمای تفتیشنده قصور سبب لی مذکورلر ننك انسابنی جهالتندندر اول معلومی اولدقده بیله اولماس ایدی *

﴿ امام اوّل ﴾ بو محله امام لری ننك معلوم اولانی اولا مرتضی بن عبد العزیز بن بیك محمد در اصلی بغلمه مضافاتنده قرطای نام قریه اهالی سندن والده سی بوستان بنت یار محمد نام خاتون در قزان توابعنده قشقار قریه سنده ملاقدر نام ملاننك مدرسه سنده تحصیل علوم ونعمة الله نام ترکی لغت کتابنی یازب فی سنة سبع وستین ومائة والف تمام ایدکنی کتابنك اخرنده ثبت ایتمش وفاتی تقریبا ایکی یوز اون بر حدودنده قزان شهرنده واقع اولوب شمس الدین وفخر الدین وعبد الستار وعبد الغفار نام اوغل لری ونچه قزلری بولدغی معلوم بعد وفاته بر آز مدت اوغلی ملا فخر الدین لوازم امامت نی ادا قیلوب بعد زمان برطرف قیلندی *

﴿ امام ثانی ﴾ ملا صالح بن سعید بن الحسن الکیلی در اصلده قزان مضافاتنده کیلی نام قریه اهالی سندن والدی ایسکی کنار قریه سنده امام اولوب عمر ایتمش ملا صالح مملکتنده اولان افاضل عصرندن اخذ مبادی علوم بعدنده ما وراء النهره سفر ایله بر آز مدت بخاراده اقامت واشتغال بالعلوم قیلوب قایتب ایسکی کنار قریه سینه امام ومدرس اولوب بالاخیره ملا مرتضی بعدنده قزانه ورود ایدب بو مسجدده امام ومدرس اولوب بیوك مدرسه توتوب وکوب شاکرد جمع قیلوب شهرة عظیمه برله درس ایتدی مدرسه سی

اوچونچی

اوچونچی مسجد وپلانان کنیسه سی جنبندن کول بوینه آرقلی چقا تورغان
اورام ننك جنوب شرقی سنده واوچونچی مسجد ابتداء شول مدرسه طلبه سی
اوچون بنا قلنمش در کند یورطی شول آرقلی اورام ننك غرب طرفنده
اولوغ اورام چاتنده اولوب حاضر اول موضع ده حسین بن یعقوب بن محمد
بن مرتضی بن موسی بن کشای یورطی در کند سی یوسف بن
اسماعیل بن آپانای ننك عمری طریقیله بر یورطنده اقامت ایتدی بلادنده
ملا عبد السلام بن حسن القاریلی وبخاراده ملا عطاء بن هادی لردن اخذ علوم
ایتدی ملا عبد الستار آخوند وبرادری ملا عبد الغفار بن سعید وملا مقصود
بن قربانعلی بن ادنی قل الکولباشی وآخوند ملافتح الله بن صفر بن حسین
المناوزی وغیرهم شاکردلری در مبدن وملحم وخوش لباس وخفیف الطبع
ومزاح وسریع الجواب وچای کوب اچماك ایله معروف ایدی قشقار
امامی ملا فیض معیتنده بر وقت میرزالر اورسی قریه سی ننك اکابر
اغنیاسندن سلیمان بن نذیرکا کرب مهمان اولب چای اچب تمام اولدقلری
بعدنده قایتمق مراد ایتدکارنده مذکور بای افندی لر شمدی کون کیچ
بولدی قونب کیتارسز دیدکنده بر هدیه‌نکز بولسه بوکیچه بیتوب هم معقول
اولور ایدی دیمش بای هم صحیح انباردن قرایق زکوة بیرولور ذوات دن
قالغان بولسه اول هم بولور دیمش‌ده افندی لکن بشرط بای امامی دیو
بوکس نی ترجیح قیلماس سن بلکه تثلیث ایله منی ترجیح ایدرسن دیمش
بای هم اسملرنی کتابت ایدب علی السویه برر ذات کیتورب ویرمش
هر اوچاوی بر اوی‌ده یاتب ملا صالح سریرده وملافیض اولسه جان سکیده
یاتب بر وقت اثناء نوم‌ده یغلب توشب بونی تاوش بولدی دیب قراسالار
ملا فیض یغلب توشمش رفیق لری هم بیدار بولب ملا صالح مذکور بای‌غه
دیمش که‌من سن کا اعلام قیلغان ایدیم کوبنی کونارا آلماسنی بلوب سن قبول ایتمادنك
دخی ملافیض بونك عقبنه بخاراغه وارب قرابتی سببندن مذکورننك حجره‌سنه
بر آز مدت اقامت ایتدکنده حوض‌ده اولان میاه‌ننك نقصاننی مشاهده ایدب

ابطی بوحوض صوی بنامی بو صو بتسا قایدین آلورمز دیمش ملا صالح تنشوی کا
اشارت قلوب منه موننده تولدرمق کرك بولا دیکاج من اندای بولسه اول
رك تولدرایم دیب شروع ایدوب تولدرمقدن عاجز اولب کیلوب بر مبلغ
عظیم فلان قدر کوزه صو صالدیم لکن تولدی شول کفایه اولورمه ملا صالح
هم شمدی کفایه دیمش کناردن انتقال ایله شهرکا کلکاچ کنار قارچقلری
ایسانما الی سلیق دیدکلرندن خلاص بولدیم دیمش وفی سنة تسع وثلاثین
ومائتین والف ایکی بسته اهالی‌سی بین المقبرتین جمع اولب نماز عیدنی
برکا اوقماق بولب اتفاق ایتسه‌لرده‌اول وقتده بنی یونس‌لرننك یانکا دولتکا
ایرشوب باش کوتارب ایکنچی محله بایلارینه معارضه قیلوب ایکی محله
اراسنده هر قایوسی کنند امام‌لرنی تقدیم اوچون خیله کفت کو ومناقشه‌لر
واقع اولب بالاخیره قطعا للنزاع ملا محمد بن حمید بن مرتضی‌نی تقدیم قلب
امام اولمقلغینه اتفاق ایتمش‌لر شول جمعیت‌ده ملا ابراهیم‌افندی ملا صالح‌غه
خطابا سن کافر دیدکنده های بارك‌الله افندی سن کافر دیب ایتماسانك
ایمان‌نی اونوتوب کوب‌دن کلمهٔ شهادت اینکانم یوق‌ایدی لا اله الا الله محمد
رسول الله رحمت سن ایسکا توشوردنك دیمش هم صباحنده افندی‌ننك
کنند دارینه کیلب اعتذار واسترضا وقصوریله اعتراف ایتمش ینه بر وقت
بر شخص حضرت سن یخشی ملا بولغان سن والا آط اوغرسی بولور ایدنك
دیکاج البته بر کسب‌دن لابدی دیمش ودخی بر وکا مهمان اولب بر
چنایاق چای اچب قابلاغاچ حضرت سنی آلتمش چین‌آیاق چای اچا دیلار
ایدی حالا سن بر چنایاق برله اکتفا قلدنك دیکاج ایللی طوقزنی اوی ده
اچب چقغان ایدم دیمش ایسکی کنار امامی برادری ملا زبیر بن سعید
من هم ایندی اقصر لیالده یسیع نمازی اوقمق اولام دیدکده نه اوچون
اوقیه‌سن دیمش برادری سن اوقی سن لاباسه دیدکده منم بشیرم بارسنك
بشیرنك یوق دیب یسیع نمازنی چکان بشیر بای‌غه مضطر بولب اوقدقنی
افاده‌ایتمش ولکن‌بو سوزی ولو هزل ومطایبه بولسه هم خطا وعظیم الخطردر

بنم

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

بزم والد ماجدمز وملا عبدالله بن يحيى الجرتوشي وملا احمد بن سعيد الشرداني وغير هم ملا صالح حقنده حسن ظن برله علم وفضيلت وكمالى برله اعتراف وذكر جميل وحسن ثناسى برله ياد ايتار ايدى لر لكن قرداشى قشقار امامى ملا فيض بن عبدالعزيز بر هازى وهرزه كوى قليل العلم ادمى ايدى ديب اينور ايكان بر مجلسده سيف الملك بن مصطفى القرتقاچغى خلق صالح حضرت ديب ايسلارى كيته منه صالح حضرت بعينه اوغلى عبدالستار مخدوم كبك ايدى ديدكنده ملا محمدكريم هاى بارك الله من كورماسام داشولايدر ديب بلورايدم منم فهممه موافق سوز ايتدنك ديدى فى سنة اربعين ومائتين والف وفات اولوب بسته مقبره سنده مدفون اولدى عبدالستار الكوسج وعبدالولى وعبدالغنى نام اوچ اوغلى وقزلرى قالدى حاضرده اولاد ذكورى جهتندن عقبى منقرض در ﴿امام ثالث﴾ ملا فخرالدين بن مرتضى بن عبدالعزيز بن بيك محمد والدى وفات ايتديكى بعدنده بر آز مدت لوازم امامتنى بلا منشور ادا قيلب ملا صالح ورودى بعدنده نيابة لوازم امامت ادا وبعد وفاته بقية العمرنى منشور آلوب على الاستقلال امام وخطيب اولدى ملا ابراهيم افندى محبوبه نام قزنى ملا داود بن بيككنه القلارى دن تفريق قلوب الدعى بعدنده ملا فخرالدين كا تزويج ايدوب ملا شهاب الدين وملا شريف نام ايكى اوغلى وجوده كيلدى وفى سنة سبع واربعين ومائتين والف وفات اولوب مقبره جديده قزانده مدفون در اولاد ذكورندن عقبى منقرض بولدى عديم العلم وخوش لباس وشوخ ومزاخ ادم ايدى ايكنجى خاتون آلام ديب قصد قلسه مذكوره حليله سى واقف بولوب بشير باى غه شكايت قيلوب خاتون آلسانك من سنى حاضر اماملقدن برطرف قيلوب ايكنجى امام آلورمن ديب تهديد قيلوب اول مقصدندن مانع اولور ايدى

﴿امام رابع﴾ ملا اسحاق بن سعيد بن قل محمد بن ايشمحمد الكنارى اصلده كنار قريه سندندر لكن بو مذكور اجدادى برانكى ياغنده لازنام قريه ده اولدغندن نشونماسى آنده در آشطه ده ملا عبدالنصير بن سيف الملك

وارناش باشنك ملا عابد بن عبدالعزيز وغيرلردن اخذ علوم بعدنك بخاراغه سفر قيلوب فضلاء عصرنه ملازمت ايدوب فى حدود سنة تسع وعشرين ومائتين بلادنه رجوع وفى سنة اثنتين وثلاثين والف سردى قريه سينه امام بولوب بر سنه تمام بولودن مقدم فى سنة ثلاث وثلاثين چيصطاى قلعه سينه وفى سنة سبع واربعين ومائتين ملا فخرالدين وفاتى بعدنده بلده‌ء قزانه ورود ايدوب جامع ثانى‌ده امام وخطيب ومدرس اولدى كول بوينده كنك دارى‌ننك جنبنه مدرسه بناء قيلوب بر آز مدت شهرت ايله درس ايتدى قزانه ابتداء ورودى يوم الجمعة ١٦ نچى شعبانده صلوة جمعه‌ده امام بولدى شاكردلرى ملا فخرالدين بن صادق السوفى وملا حسن بن حميد وملا سعدالدين بن رحمة‌الله الدوسمى الحاج وملاسراج‌الدين بن‌الوليد السردوى وملا جمال‌الدين بن   وغيرهم وفى سنة احدى وخمسين ومائتين والف يوم چهارشنبه وقت صلوة الظهر اون طوقزنچى ذى القعده وفات اولوب جنازه‌سنى ملا نورمحمد ادا قيلوب يوم‌الجمعه بعدالصلوة دفن‌ايدلدى صلاح الدين واحمد وحسن نامنده اوچ‌اوغلى ونچه قزلرى قالدى احمد نام اوغلى فى سنة خمس وستين ومائتين بخاراغه كيدوب فى سنة ثلاث وتسعين ومائتين وفات ايتدى صاحب الترجمه شفق محل غروب‌دن غايب اولدغى سبب‌لى وقت موجود اوله‌در ديو اقصر ليال‌ده عشاء وجوب‌نى اعتقاد ايدوب تركينى جايز كورماس ايدى والدمز مرحوم كرچه محجوب وقليل الكلام اولسا هم صاحب فضل عالم كشى ايدى ديب ايتورايدى اما ملا بايمراد بن المحرم وملا سعيد بن حميد كرچه شاكردلك نسبت‌لرى اولسا هم حقنده فضل وعلم برله اعتراف ايتماى قصوره نسبت‌ايدر ايديلر مجالس ومجمع العلماء‌ده سكيت وخاموش اولسا هم خلوت‌ده اتباعى عندنده كثير المباهات والمفاخره ايدكى منقول‌در وفاتى بعدنده على طريق‌الامتحان ملااحماد بن‌خالدنى امام‌ايتسه‌لر هم خوش قيافت اولمادغندن سلفى‌ننك تلميذى ملاسعدالدين بن رحمة الله على‌التوقيت امام اولوب شول اثناده ملا محمد كريم بخارادن كلدى

﴿ امام خامس ﴾ ملا محمد کریم بن محمد رحیم بن عاید التکنشی در اصلی
مادش مضافاتنده دوسای نام قریه اهالی سندن والدی اورطا تکنش قریه سنده
امامت قیلوب وفات اولدی مچکره ده ملا عبدالله بن یحیی وبخاراده ملا میرزا
صالح الخجندی وملا عیثان بن احسان بن ریحان القزانی دن اخذ علوم ایدوب
قایتوب فی سنة الف ومائتین واربع وخمسین اوشبو مسجده امام وخطیب ومدرس
شاکردی کوب ورسمی درسلرده استقامت ده مکین ایدی اما تحقیق وتدقیق
وسعة علوم وتفنن دن بالکلیه عاری ودعوی وعنادی فضلنه نسبة عشرة اضعافی
ایدی شاکردلری یاکه غیرلردن برو بر موضعنی استشکال واظهار شبه قیلسه
منکا بحثنک بولسه حواشی دن ایت اوزنکدن یا غیر معروف کتاب دن منم
آلدمده سویلامه دیر ایکان معروف کتاب لری فقط شرح جامی وشمسیه وعقاید
نسفیه وعضدیه وتوضیح وحواشی لردن تجاوز ایتماس ایدی ملا جار الله بن
محمد بن تیمور بن قطلغ الصانشی غه مچکره مدرسه سنده ایکان شاکرد اولوب
تعلم آلسا هم انکارنده مستمر اولوب حاضرا وغایبا اصلا التفاتنه آلمای تحقیق
ایدوب اواخر ایامنده خانه سینه دعوت قیلوب خلوتده توبه واعتذار قیلدیغنی
ملا جارالله کندسی نقل قلدی بوعملی برله شیخ ابو اسحاق الشیرازی ننك

(شعر)

جفاء جری جهرا لدی الناس وانبسط * وعذرا اتی سرا فاکد ما فرط
ومن ظن ان یمحو جلی جفائه * خفی اعتذار فهو فی اعظم الغلط

دیدکی شعرینه مصداق اولمش فی سنة مائتین وخمس وستین حج نیتی ایله
سفر قیلوب اذن حاصل بولماداغندان حاجی طرخان دن قهقری قایتدی وفی سنة
مائتین وتسع وستین رخصت آلوب سفر ایله حج قیلوب قایتدی ومرة اخری
سنة سبع وسبعین بر نچه اشخاصدن بدللر استصحاب ایدوب عودنده اسلامبول ده
عرض حال بیروب مهاجرلر دفترینه لاحق اولدی بروساده برمدت اقامت
قیلوب بعد ذلك اسلامبوله عود وفی سنة مائتین واثنتین وثمانین شهر ربیع
الآخر یکرمی یدیسنده تقریبا آلتمش ده وفات بولدی صالح وعبد الرحمن

وعبد الله نام اوچ اوغلی قالدی فقیر جامع الحروف دیرکه قزانه ورودمزده
شهر امام‌لری هر بر اخبار واهیه وکاذبه‌نی قبول ایدوب شونکار بناء بلا مورد
روزه توتوب عید اوقور ایدیلر حتی بر سنه شوندای خبر برله عید فطر
اوقدقلاری بعدنده ایرته‌سی کسوف شمس واقع اولدی ایمدی بو عید نچوك
صحیح بولدی دیدکده رؤیت هلاله کسوف شمس‌ننك نی دخلی وار دیو رد
ایتدیلر ودخی سنة الف ومائتین واحدی وتسعین آخر شعبان یوم یکشنبه
ایلول رومی یکرمی طوقزنده نصف یومده کسوف واقع اولوب ایرته‌سی
کوننی روزه توتمادی‌لار آی‌طودغی قطعا ویقینا معلوم اولسه هم وفی‌سنة الف
ومائتین وثلاث وسبعین مؤذن کمال الدین بن محمد بن عباس ونچه نفر رؤیة
هلال شوال برله شهادت بیروب ملا محمد کریم آنلارغه فرض عین بلاسزمو
دیب مؤذن عن ظهر القلب اوقوب ورفیق‌لری ولوغیر مرتب حاصل‌نی بیان
قیلدقلری بعدنده مذکور مؤذن ملا محمد کریمکا سننك اوزنککا اوشبو
کیفیتده شدت وسیاست برله تورغانده اصلا اوقی آلماس ایدنك دیدی
شول مجلسده اکثر ملالار حاضر اولوب بز فقیر عید اوقمق لازم اولدی
دیب ملا محمد کریم من لازم دیب بلمای‌من دیدی من ایتدم لازم بولماسه
جواز برله عمل قیلورسن دیو همه‌سی بعد ذلك عهد واتفاقلرندن قایتوب
بز وملا حسین بن امیرخان فقط ایکی محله عید اوقرب غیرلر تخلف قیلدی
اما شول کون کیچه‌سی آی کانه سمت رأس‌کا کیلکان ایدی ظاهر کورندی
وفی سنة مائتین واربع وسبعین رؤیت برله یوم دوشنبه بو فقیر وملا حماد
وملاحسین وملاحسن الدین بن عمر دورت محله رمضانه داخل اولدق بو موضعده
محله امام‌لرینه یبارمش اعلام نامه‌مز بعبارته یازلمق مناسب کورلدی اما بعد
السلام سنة الاسلام محله امام‌لرینه معلوم اولسون‌که برزننك مدرسه مزده ساکن
طلبه‌لر جمله سندن حسین بن نعمة الله اسمیله مسمی طالب العلم هلال شهر
رمضان‌نی اوشبو کون بعد المغرب کوروب علی وفق الشرع شهادت بیردی
هم تزیکه قیلدق مقبول الشهاده تابوب شهادتنی قبول قیلدق هم شوننك

شهادتی

شهادتی برلان اوزمز بنیة الفرض تراویح اوقوب روزه بولامز والسلام الداعی
والمستدعی شهاب الدین بن بهاء الدین لیلة الاربعاء غرة شهر رمضان سنة ۱۲۷۴
انتهی اوزلری‌ننك قطعا قبول ایتدم من اوزم عمل قیلامن دیکانده هیچ
احدی تخلف ایتمس دیدکلرینه بناء بو صورتده یازلغان ایدی بو مکتوب
زیلنده ملا محمد کریم‌ننك یازدغی بعبارته ودخی داملا شهاب الدین‌ننك
دخی برطالبی اوزمزکا شهادت وبردی کوردم دیب اخشامدن چقفاچ دیو
تو بانراك توشوب کیتدی باطارغه قریب دیو اول طالب‌ننك اسمی صلاح
الدین عبد المجید اوغلی موننك هم‌شهادتن آلدق یخشی طالب دیو ایشتلادور
ایدی لکن تعیین بلکانم یوق ولکن اونلاب طالب قارارغه یباروب ایدك
یانکا بسته‌کا بش‌نی حماد حضرت محله‌سنه آیاز ایدی دیدی کمال الدین
مؤذن کوردم دیکان آیازایکان هیچ کم‌کا کورساته آلماغان بنابرین بزفرض
دیب کره آلمای‌مز انتهی محل رؤیت آیاز توکل ایدی محقق آیاز ایدی
دیمك‌لری هم کورمکان‌لری کندسی‌ننك شونی اقتضا ایتدکندن‌دور وفی
سنة خمس وسبعین یوم الاثنین صائم فریضهء شهر رمضان بولدق برؤیت
تخلف قیلمادی مکر ملا محمد کریم وملا شاه احمد ناقبی ایکی محله وفی سنة
ست وسبعین برؤیت روزه بولوب عید اوقدق تخلف قیلمادی مکرملا محمد
کریم اوشبو سنه‌لرننك کلسنده خلق روزه توتدقده ملا محمد کریم روزه
توتمای خلق عید اوقدق کونده روزه توتوب اوینده بیکلانوب یاتدی یتمش
یدنچی سنه حج سفرینه کیدوب اسلامبولده مهاجرلر دفترلرینه لاحق اولدی
اوشبو سنه‌لرده ملا صلاح معطل وقتی ایدی اولکی سنه یعنی سنة ۱۲۷۳
محله امامنه موافقت ایدوب یوم عید روزه توتسه‌ده من بعد من اول وقت
کتاب کورمکان ایدم شمدی کتاب کوردم اوشبو شهرده هرقایسی ملا شهادت
برؤیت‌نی علی ای وجه قبول قیلوب عمل قیلسه بقیه‌سنه لازم‌اولوب افطار
قیلسه کفارت لازم ویوم عید صائم اولسه صومی حرام اوله دیب هر وقت
سویلاب بقیة السنین صوم وفطرده محله امامینه مخالفت قیلوب قاین آتاسینه ملا

حماد محله‌سینه باروب افطار قیلوب عید اوقور ایدی وفی سنة ست وثمانین
بغتة قورصا خبری ورود ایدوب عید اوقلندی شول وقت ملا صلاح الدین
کندسی بالذات قبیل الصلوة مسجدمزه کیلوب عندنکزده ثابت اوقی سزمی
دیب سؤال ایدوب سزکا ثابت اولسه بزکا کفایه دیب کیدوب بالاتفاق عید
اوقلدی حتی شول سنه بو خصوصده ملا فخر الدین بن مصطای النورلاطی
وملا اسماعیل بن موسی القشقاریلره مقابل اولوب ثبوت رؤیت وشهود الشهرنی
بلمك قضاة عملی غیرلرکا آنلره متابعت واجب آخوند قاضی متبوع بز آخوند
کرسه کرامز چقسا چقامز والا فلا دیب آنلر ایله شدید مناقشه ومشاجنه
قیلدی ملا محمد کریم انتقال قلدق بعدنده شهر امام‌لری بیننده بو خصوصده
اولان مخالفت بتوب سکسان سکزنچی سنه‌کا قدر همه متفق اولوب شول سنه
ملا صلاح الدین شاهدلر شهادتلرندن رجوع قلغانلر دیمش دیکان سوزنی
چغاروب خلقغه تشویش صالوب اضطراب قیلسه‌ده خلقدن آیرلوب قالا
آلمادغندن موافقت قیلدی اما فی سنة تسع وثمانین دخی شوندایون واهی
وباطل اقوال واکاذیب ایله کوبلرنی اغوا قیلوب اهالی شهردن بو فقیر وملا
محمد بن صالح وملا خواجه احمد بن مظفر وملا نجم الدین بن حسام الدین
دورت محله برؤیت یوم الاثنین عشرین تشرین ثانی عید فطر اوقدق بقیة
اهل البلد یوم سه‌شنبه‌کا قالدیلار بنه ملا صلاح نام ذاتننك تلون واضطرابی
بو بدعت شهر قزانده اولا واخرا بای‌لار محله‌سی‌ننك امام‌لری مخترعاتندندر
اهل القری مخالفتی دخی شونلاردن مأخوذ در دخی سنة ثلاث وسبعین ومأتین
والف هلال ذی الحجه کورلمدی ملا شاه احمد حسن بن زیاد قولی برله فتوی
بیرملکنی ملا احمد بن سعیددن سؤال ایدوب هلال شفقدن بعد باتدی
دیب شول استفتاسی وملا احمد فتوی‌سی برله عمل قیلوب عید اضحی اوقدی
مقدم سنه‌لرده تراویح اوقوغان حالتده مسجد ایشکندن بر مجهول کشی فلان
موضعده آی کورکانلر ایرته‌کا عید دیب تچقرغاچ همه قبول ایدوب تراویح‌نی
علی نقصانها ترك ایدوب وایرته‌سی عید اوقور ایدیلر اما مؤخرا مزید دقت

قیلماقنی

قیلماقنی اختراع قیلوب هیچ برشهادتنی قبول ایتمای بر یا که ایکی کون صوم وفطرنی وقتندن تأخیر ایدر اولدیلار هذا کلام بوموضعده زیاده تطویل قیلندی الحاصل بوجماعه اوزلری قبول قیلسەلار هر برخبر صحیح بولادر حتی مخالفتنی تحصیل ایده آلسالار برده کورمك وخبر کیلمك وتکمیل قیلمقنك هیچ قایوسینه حاجت توشمای عمل قیله بیرەلر والله المستعان صاحب الترجمه ملا محمد کریمنك کندسینه مخصوص تبحر وعلم کاملی برله ترتیب قیلوب جمیع اتباع وشاکردلرینه مقبول ومعمول خطبهء بدیعەسی بو موضعده ایراد ایدلەدر الحمد لله الذی قدّر علینا الارزاق فی سابق علمه بالاحسان* رب العالمین فی الدنیا والآخرة بنعم الالوان * الرحمن علینا فی سکرات الموت بالبشارة والایمان * الرحیم علینا فی القبور بالرحمة والغفران * مالك یوم الدین یحکم بالعدل والفضل والاحسان * ایاك نعبد حقا لعبودیته فی کل حین وزمان * وایاك نستعین * علی جمیع الاعداء من الانس والجن والشیطان* اهدنا الصراط المستقیم بالاستقامة علی التوحید والمعرفة والایمان * صراط الذین انعمت علیهم * بالهدایة الی سبیل الجنان * غیر المغضوب علیهم من اهل الاهواء والبدع والعصیان * ولا الضالین * من اهل الشرك والکفر والطغیان * امین اجابة لله وشوقا الی لقاء الرحمن * ونشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له * شهادة ارجو بها فوز الجنان * وثقیلة فی المیزان * وخفیفة علی اللسان * ونشهد ان محمدا عبده ورسوله المبعوث علی کافة الجن والانسان * صلی الله تعالی علیه وعلی آله واصحابه * خصوصا منهم علی الامام الهمام اول الصحابة وافضلهم * امیر المؤمنین ابی بکر الصدیق صاحب الایقان* وعلی الامام الهمام اعدلهم * امیر المؤمنین وامام المتقین عمر الفاروق بین الحق والبطلان * وعلی الامام الهمام احلمهم امیر المؤمنین وامام المتقین عثمان ذی النورین جامع القرآن * وعلی الامام الهمام اشجعهم امیر المؤمنین وامام المتقین علی الرضی الوفی قاتل الکفرة والطغیان وعلی الامامین الهمامین الفاضلین الکاملین السعیدین الشهیدین المرحومین المظلومین بالبلاء صابرین

(م بشارەنی علی خلاف الصواب بفتح با اوقور ایردی (منه سلمه الله))

وبالقضاء راضيين * ابى محمد الحسن وابى عبدالله الحسين * وعلى المشرفين برفعة الاساس * المطهرين من القدم الى الراس * عمّيه الشيخين الشريفين حمزة وعباس * وعلى من تابعهم من الناس * واسلم تسليما دائما ابدا حمدا كثيرا كثيرا * ايها الناس اعلموا ان اهل الدنيا خسيس خسيس * واهل الآخرة رأيس رأيس * اهل الدنيا مردود ومردود * واهل الآخرة مسعود ومحمود * اهل الدنيا رفيق الشيطان * واهل الاخرة حبيب الرحمن * واعلموا انكم مسافرون * وفى رباط الدنيا نازلون * وفى القبر داخلون وفى القيامة محشورون * وعند الميزان محاسبون * مسكين ابن آدم واى مسكين * اخر لباسه فى الدنيا كفن * واخر مركبه فى الدنيا جنازة * وولده يتيم * وماله مقسوم * حلالها حساب وحرامها عذاب وشبهتها عتاب فاعتبروا يا اولى الالباب * الا ان احسن الكلام وابلغ النظام كلام الله الملك العلام * كما قال الله تعالى فى الكلام اعوذ بالله من الشيطان الرجيم يا ايها الذين امنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون * واتقوا الله الذى تساءلون به والارحام * ان الله كان عليكم رقيبا * بارك الله لنا ولكم فى القران العظيم انه هو الغفور الرحيم الجواد الكريم العلى العظيم * ﴿خطبهء ثانيه سى﴾ الحمد لله الحمد لله الذى نحمده ونستعينه ونؤمن به ونتوكل عليه * ونعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا * من يهده الله فلا مضل له * ومن يضلل فلا هادى له * ونشهد آه وبعد ان الله وملائكته آه اللهم اغفر لنا ولوالدينا ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات انك مجيب الدعوات ورافع الدرجات وقاضى الحاجات * اللهم ارحم

الخلفاء

وذلك انه لما زعم ان قوله نحمده صفة لله وان الواجب مطابقة الصفة للموصوف فى التعريف والتنكر زاد قوله الذى وغفل عن وقوعه فى خطبة النبى صلى الله عليه وسلم وان حمدنا لا يصلح ان يكون محمودا به له تعالى وانه استيناف وليس بتوصيف وراء قوله نحمده ونستعينه وغيرهما على صيغ الجمع وانه اشمل جعل قوله نشهد ايضا على صيغة الجمع وغفل عن مخالفة خطبة النبى عليه السلام وان النيابة لا تجرى فى الشهادة بالتوحيد والايمان بخلاف الحمد والاستعاذة وان قوله نؤمن به ونتوكل عليه من مدرجات المولدين وان كلمة كافة مقطوعة عن الاضافة وزعم ان الجمع اشمل من المثنى وذهل ان المثنى اذا قوبل بالجمع اشتمل الدعاء لوالدى كل من يراد بضمير المتكلم مع الغير من الاب والام واما اذا جمع فتقابل الجمع بالجمع انما يفيد لكل واحد منهم والدا واحدا هو ابوه دون امه على طريق انقسام الاحاد على الاحاد واما تكرار الحمد فى الخطب فهو بدعة وخلاف السنة لم يصدر

الخلفاء الراشدين والامراء الماضين الذين قضوا بالحق وكانوا يعدلون * انتهى احيانا بعض مواضعده زياده وتنقيص وتبدل ايله تغيير ايدوب واحيانا على هذا الاسلوب فى سخافة اللفظ والمبنى وركاكة التركيب وبرودة المعنى ايكنچى خطبه‌لر دخى استعمال ايدر ايدى كافه كلمه‌سنى اضافه وكفن كلمه‌سنى بضم فا ولوالدينا كلمه‌سنى بكسر دال جمع صيغه‌سى برله الحمد لله الذى نحمده ديو تكرار وكلمهء الذى زياده قيلوب اوقور ايدى واعصارمزننك سائر امام‌لارينه موافق نؤمن به ونتوكل عليه كلمه‌لرنى درج ونشهد كلمه‌سنى هر ايكى موضعده جمع صيغه‌سى برله اوقور ايدى وكل ذلك على خلاف السنة وسقيم المعانى در نمازه شروع كيفيتى خصوصنده اولان ملا سعيد بن حميدنك رسالهء فاسده‌سينه تركى ركيك شرحى وار علم وفضلده رتبه وكيفيت حالنه شاهد صادق‌در ملا عبد الولى بن عبد الغفار بن يحيى وملا عبد الجبار بن زبير وبهاء الدين وبرادرى نور محمد بن مفتاح الدين الطرخانى وعبد الولى بن عبد الغفار بن عبد المنان السنبرى وعبد الولى بن حبيب الله بن عبيد الله بن يوسف بن المت الجبلى الحاج امثالى شاكردلرى كوبدر

❁ امام سادس ❁ ملا صلاح الدين بن اسحاق بن سعيد بن قل محمد الكنارى ولادتى چيصطاى قلعه‌سنده تقريبا سنة خمس وثلاثين ومائتين‌ده واقع والده‌سى مودودة بنت عبد العزيز در فى حدود سنة ثمان وخمسين ومائتين بخاراغه ورود وفى سنة خمس وسبعين ومائتين عود ايله اوچ سنه قدر معطل توروب ملا شهاب الدين بن فخر الدين آغاج مسجددن برطرف اولدغى بعدنده وسائل كثيره برله اول

- بذلك سورة من القرآن ولا وقع ذلك فى خطبة من خطب النبى عليه السلام ولا اصحابه والتابعين وغيرهم من علماء الدين ولا ورد فى صدر كتاب لاحد من المصنفين المعتبرين والسنة فى فصل الخطاب اما بعد دون وبعد فانه مع كونه على خلاف السنة لا يستقيم فى العربية وجهه وان وقع فى عبارة بعض المصنفين (منه سلمه الله)

عاجز بنده‌نك حق تعالى كا حمد ايتماكى جناب كبرياغه محمود به اولورغه نيچوك صالح ولايق اولور (منه سلمه الله)

مسجده امام بولوب منشور آلدی وشول سنه ثمان وسبعین ملا محمد کریم ننك
قایتماس خبری کیلدکده حسن بن موسی بن اسماعیل ومرتضی بن منکلبای
بن عبدالرشید اجمیدلر طلبی برله مسجد ثالث اهلینه قیلدغی وعده سینه
خلاف ونقض عهد ایله من عامه شعبان یکرمی برنده یوم پنجشنبه مسجد ثانیه
انتقال قیلوب امام وخطیب ومدرس وفی سنة ثمان وثمانین ومائتین شوالده
حج سفرینه کیدوب ایکی کره حج ایدوب جمادی الاولی یوم رابعنده کوب
کتاب لر آلوب رجوع قیلدی وممتد مریض شدید اولوب سنة اثنتین
وتسعین ومائتین عشیة یوم الخمیس جمادی الاولی سادسنده وفات وصیتی برله
جنازه سنی جامع ثانی فناسنده مؤذن مصطفی بن مرتضی بن مقصود بن اسنبای
القمقاوی ادا قیلوب مقبره جدیده بلده قزانده مدفون اولدی کتابی کوب
وفارسی لسانتی بخشی بلوب محاوراتك طلاقت لسانی وار ایدی ومحله اهالیسی
قدیمدن خود پسند ومحله امام ومؤذن وشاکردلرینه حسن معامله وخوش
رعایه آنلرننك کثرت ومدرسه لری ننك معموریت نی اوزلرینه کمال بلوب
علی الدوام امام وشاکرد ومدرسه لرننك ذکر جمیل وحسن ثنالرنده مبالغه
ومداومه وآنلر برله مباهات ومفاخره ایتمك لریله مدرسه لرنده شاکرد کوب
جمع اولدی بوننك وقتنده وامامدن مقدم وقتنده هم مدرسه لرنك بر اسلوبك
خیلا شاکرد کوب وظاهر بین اقرانه معمور ایدی بعض ظرفادن صادر مقاله لر
بوراده ایرادی مناسب کورلدی برسی اول مدرسه کا شاکرد جمع اوله در شونی
ملا امام لری منم شاکردم دیب بلوب یوریدر دخی برسی اول محله اهالیسی
ملا امام لرنی اصطیاد قیلوب اورماندن توتوب کیتورسه لردا ملالرنی فرید
وبی نظیر عالم نحریر اعتقاد ایده دخی برسی اول محله امامی ومؤذن وشاکردلری البته
عالم اولا ودخی برسی برننك محله مزکا باقرچی ایبان امام اولساده بیك خوب زیاده
خوش کوزلدر مزبورننك جبلتنده نوع فطانت اولسا هم کسالت وعبد القفالق
وفرط تقلید وانجماد فکر وعناد علی الحق وعداوة محق حالنه غالب اولدغندن
حقیقة علم دماغنه کرمادی اماصاحب ترجمه ننك کتاب مطالعه قیلمق ومدرسه کا

کرمك ودرس ایتمك برلن اصلا شغلی یوق ایدی قلیل العلم ورکیك الفهم بولساده برجمله‌نی برونبك آغزندن انتزاع قیلوب آلسه یاکه مطالعه ایله برکتاب دن برسوزی حفظ ایتسه شونی پردازلاب عربی وفارسی لفظلرنی خلط ایله وجهر صوت وتفصیل وبسط برله تکلمه قادر وظاهرنی تزیین برله معایب باطنه سنی ستر وکتمان ایدوب عوام کالانعام‌نی استماله قیلماقده از حدفزون ماهر ایدی اقصر لیال ده عشائی سقوط اعتقادنده وترك عملده والدنه خلاف حتی سقوطنه اجماع منعقد واداء قلماقده خوف کفر بار دیب مبالغ ایدی امکان صفات وزیادة وجودالواجب وعدم نجات والدین شریفین عظیمین‌نی تفوه برله سوء ادب وایذاء وشیخ عارف محی‌الدین العربی حضرتنی بغض وطعن افراط ایله طعنه مداوم شول قبیحه‌لری کندسی نه کلا مذهب اتخاذ ایدوب شول عقیده‌سنده برك ومخالف‌لری علیهنه بهتان وافترا وهرنحو وطریق ایله ایذاء وهلاکنه سعی واجتهادنی مستحل وبلا مبالات ایدی حج سفرنده صاتو اوچون کوب کتاب آلوب قاینوب وقت مرضنده یازلب کند قولی برله علامت امضا وشهود قول‌لری برله مشهود ومحکمه ده علی وفق القانون اشهاد وقید قلنمش اون اوچونچی نیسان رومی سنة خمس وسبعین میلادیه ایله مورخ وصیت نامه سنی اوقدم تمام املاکنی بیع یارهن قیلوب آنچه غیرمعتد به بعض اشیاء خسیسه سی قالوب من حیث العدد آلتی یوز آلتمش یدی ومن حیث الجلد یدی یوز اوتوز دورت کتابنی بالتمام علیم بن محمد بن بنیامین بن علی‌کا ایکی منك تنکه‌کا وسائر اسباب وجهازنی قاین انوسی عبدالرحمن بن الیاس غه اوچ یوز تنکه کا صاتوب ویورطنی بش منك تنکه‌کا محمدجان بن بنیامین غه رهن قیلوب آنچه‌لرنی تمام آلدم دیمش یورطی فی الواقع اول قیمت ده ایمس مبادا مزایده برله صاتولوب کم بها برله اجنبی مالك اولمای مرتهن مختلق تنك اوزینه قالسون دیکان حیله ومکردر دنیا ده بیك قلیل المؤنة آط وصغر آصرامای مهمان خانه کرولك وغالب الاوقات معیشتی قاین آتاسندن اولوب آزمدتده

بو قدر املاك حاصل ایتدی افواه ناسده ایکی اوچ منك تنکه مبلغ نقد ثمن نی
هم مالك ایدی اولاد دن فقط بر قز[٢] بالاسی قالدی سائر ورثه سنی صورت
مذکوره ایله میراث دن محروم قیلدی اما وفاتی بعدنده برادری ملا
حسن ننك علی بن عبد السلام بن عثمان القاربلی کا یازغان مکتوبنده
آتالارمزدن قالغان یورط وسائر املاکندن تیاچك حصهٔ ارثیه لارمزنی آلغان مز
یوق سزنی توکیل ایله التماس ایده مز بزکا تیوش جمیع حصهٔ ارثیه لارمزنی
سعی بلیغ ایله استیفا قیلوب آلوب بزه ارسال ایده سز دیدر وخواهرلری
دخی بز هیچ قایسمز حصهٔ ارثیه مزدن اصلا آلغانمز یوق بزکا یورط ننك
ایکی سنه اجاره سندن حاصل ثمن دن بر مبلغ بیروب تمام حقمزنی آلدق
دیب یازب بزکا تلبیس ایلان قول قویدرغان دیب بعد وفاته هم بلدهٔ
قزانه ورود ایدوب شکایت وزاری قیلوب یوردیلار ❊ مذکور ❊ مؤذن
ابن اسنبای مؤذن بشر بن عبد الجلیل بن عبد الکریم بن منصور وفاتی
بعدنده سنة اثنتین وسبعین ومائتین میرزا شاه احمد وحسن بن موسی طلب
ورغبتلریله قرامالی قریه سی ده اولان منصب امامت وخطابتنی ترك قیلوب جامع
ثانی ده مؤذن ونائب امام اولوب منشور آلدی ملا محمد کریم وملا صلاح
وملا تاج لرننك حج سفرلری وایام مرض لرنده وبعد وفاتهم کوب زمان
یالغوز اوزی لوازم محله نی ادا قیلوب الی الآن عملنده در منصور مؤذن
نفس قزان اهالی سندن اوزی ومذکور اولادی شول محله ده بتعاقب مؤذن
بولدی لر بشر اولادی قزان ده الحال موجود *

❊ امام سابع ❊ ملا تاج الدین بن بشیر بن نادر بن سلیم بن تولاك بن
اولای بن مامای بن یاوش بن یانکلدی بن سلطان قل الجبلی الصوقصوی در
یوم الخمیس یکرمی ایکنچی شوال سنة ثلاث وتسعین ومائتین الوغ منکار
قریه سی مامتندن انتقال قیلوب بلدهٔ قزانه ورود ایله شول کون ده ابتداء
امام بولوب صلوة ظهرنی ادا قلدی وفی سنة ست وتسعین ومائتین یوم شنبه
شهر رمضان اون اوچنده وفات وجنازه سنی مصطفی بن مرتضی اداسیله

[٢] اول قز بالاسی جمادی الآخرة سنة ثمان وتسعین ومائتین والف دخی وفات اولدی منه سلمه الله

مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی وسائر احوالی منکار امام‌لرنده مذکور اولور وفاتنده سنی یتمش‌کا قریب بولق کرك اوچ‌اوغلی واوچ قزی قالدی ملا صابر بن حماد وملاسیف‌الله بن عالم بیك الاجوی وملا هادی بن احمد الاوشموی شاکردلرندندر *

﴿ امام ثامن ﴾ ملا عبدالعلام بن صالح بن سیف‌الله بن مرتضی بن دین محمد بن نضر بن یونس القزانی الجرشوی یوم الاثنین ثانی جمادی الاولی سنه ١٢٩٧ ورود ایدوب اولی نمازنده ابتداءً امام بولدی والدی قزان مضافاتنده چرشی قریه سنده امام بواوب صاحب ترجمه ملا حبیب‌الله بن رحمانقلی حضورنده وبعده بخاراغه سفر قیلوب اشتغال ایدوب قایتوب والدی مشارکتی برله مذکور قریه‌کا امام‌اولوب بعد مدة بلدهٔ قزانه انتقال ایتدی صوباشی آطی امامی ملا عبدالولی بن عبد الغفار نقلینه بناءً سلسلهٔ نسب‌لری ملا یونس بن ایواناای آخوندغه منتهی اولدغندن آنلار برله هم نسب اوله لکن ملا عبدالولی سوزنی ملاصالح‌غه نقل ایتدکمده باباسی مرتضی بن دین محمد دن یوقاری بابالارنی کم ایدکنی بلمادی *

﴿ المسجد الثالث ﴾ بلدهٔ قزانده اوچونچی مسجد واغاچ مسجد وبالاخیرة ابن برنای مسجدی دیمکله معروف مسجد در ملاصالح بن سعید مدرسه سنده مقیم طلبة العلم‌اوچون فی حدود سنة اربع عشرة ومائتین والف قزان تجارندن صالح بن مصطفی القزانی بناءً قیلدی بعد وفاته مدرسه سی خراب وطلبه پراکنده اولوب محله مسجدی ایداوب محله ایکی‌کا منقسم بولدی وبانی مذکور صالح بن مصطفی فی سنة سبع واربعین ومائتین والف وفات ومقبرهٔ جدیدهٔ قزانده مدفون اولدی آغاج مسجد فی سنة ثمان وثمانین ومائتین هریقنده یوم شنبه جمادی الاولی اون ایکنجی یومنده یانب موضعنه صادق بن قربانعلی بن مرتضی بن اسماعیل بن یوسف بن اسنای بن ایسان قل بن برناغیل البرسکوی یوم دوشنبه سادس شهر ربیع‌الاول سنه تسع وثمانین نیکزنی قروب طاشدن بناءً ومن عامه یوم الجمعة یکرمی اوچونچی شعبان ده

ابتداء نماز اوقلا باشلادی آغاج حالنده محرابی نقطه جنوب دن اون سکز
درجه قبله دن دورت درجه غربکا منحرف اولوب استقامته قریب ایدی
طاشدن بنا قلدقده بانی قرداشی ملا شاه احمد معرفتنه اعتماد ایدوب اول
ایسه کبرندن برصاحب معرفتکا مشاوره قلمای دعوی جاهلانه برله کندسی
امامت ایدن ینکابسته ده تباناك مسجد وقلعه داخلنده اولان اسلام حکومتی
وقتندن قالغان بر محراب وشهر بلغار خرابه سنده جامع قدیم محرابلرینه
تطبیقنی ظن ایله سمت قبله استخراج ایتدکندن خطا وبر مقدار مشرقغه
منحرف وغیر صحیح واقع اولمش وبو اعتمادی بالفرض ملا ابو النصر
القورصاوی استخراجی واقع وداخل قلعه ده محراب مذکور موجود وبلغاره
وارب سمت محرابنی آلوب صحیحا تطبیق قیلماقی ثابت اولسا هم هیچ
وجه دن شریعة صحیح وشایان اعتماد دکل در چونکه اول محاریب ثلاثه ننك
صحتی وبانیلری کم وکم ننك معرفتی ونه وجه اوزره استخراج ایدلدکی
غیر معلوم شرعا اعتبار صحیح وشایان اعتماد اولان محاریب قدیمه دن مراد
صحابه وتابعین بنا کرده سی وآندن ما عداسی صحتی بلنمادکده غیر معتبردر
استخراج سمت قبله علم هیئت دن خبردار وطول وعرض بلد معرفتنه صاحب اقتدار
اولماقله حاصل اولور وبو آدملر ایسه طول وعرض نه ذات ونه شی دن عبارت
ایدکی معرفتندن عاری مذکور محاریبه تطبیق دن هم عاجز بلغار قبله سنی
هم فقط افواه ناس دن سماع ایله ایتادر بو حاله متعلق مسئله فقهیه دن بر مسئله
بو موضع ده ایرادی مناسب کورلدی ومعرفة ذلك من هذا العلم لاینکره احد
ونحن علی علم بان الصحابة رضی الله عنهم اعلم من غیرهم فاذا علمنا انهم
وضعوا محرابا لایعارضهم من هو دونهم واذا علمنا ان محرابا وضعه من غیرهم
بغیر علم لانعتمده واذا لم نعرف شیئا وعلمنا کثرة المارین وتوالی المصلین
علی مرور السنین علمنا بالظاهر وهو الصحة وعند تحققنا بالخطاء زال
الغطاء فتاوی خیریه من نفسها بس هر کمکا هر خصوصده اهل معرفت

وذوی

وذوی بصارته رجوع ایله ❁ شعر ❁

اذا لم تستطع شیئا فدعه * وجاوزه الی ما تستطیع

دیب بلکان اشنده تقید لازم در *

❁ امام اوّل ❁ ملا با یزید القزانی الجکوی ملا صالح بن سعید ننك شاکردی وقزینه‌ده دامادی غلج نواحیندن الوغ جکی قریه‌سی اهالی‌سندن ایدی

❁ امام ثانی ❁ حافظ مصطفی بن موسی الالدرمشی بو مسجد دن سنة احدی واربعین ومائتین جامع اولکا انتقال قیلدی تفاصیل احوالی سبقت ایتدی *

❁ امام ثالث ❁ حافظ شمس‌الدین بن زبیر بن جعفر البرناغی المعروف بالیتیم اصلی قزان‌دن اوچ مرحله مسافه شمالده برناغ نام قریه‌دن در اوری قریه سنده ملا حبیب‌الله ایشان وقزانده ملا صالح بن سعید وملا عبدالغفار بن سعیدلر حضورنده تحصیل علوم وحفظ القران المجید ایدب فی حدود سنة اثنتین واربعین ومائتین امتحان برله امام جامع وخطیب ومدرس عنوانده منشور آلوب بو مسجده امام ومسجدی شول زماندن بیرلی محله مسجدی وجمعه وعید اوقولور بولدی وفی سنة سبعین ومائتین والف ذی القعده ننك یکرمی طوقزنچی یومنده وفات وجنازه سنی ملاسعید بن حمید ادا قیلوب بلده قزان‌ننك مقبره جدیده سنده مدفون اولدی سنی تقریبا یتمش دن زیاده ملا ابراهیم مخدوم دیمکله معروف اوغلی قالوب ایللی ایکی سن‌لرنده قزان شهرنده فی سنة اثنتین وثمانین ومائتین یکرمی ایکنچی شهر رمضانده وفات اولوب مقبره جدیده‌ده مدفون اولدی اسماعیل وعبدالولی نام ایکی اوغلی قالدی ملاشمس‌الدین حافظ ننك ایکنچی اوغلی ملاسراج‌الدین بو فقیر مدرسه سنده تحصیل وقتنده شرح ملا جامی اوقدقده مرض حادث اولوب قایتب سنی اون طوقزلرده یوم دوشنبه یکرمی یدنچی شهر ربیع الاخر سنة تسع وستین ومائتین والدی حیاتنده وفات بولوب جنازه سنی بو فقیر ادا قیلوب مقبره جدیده‌ده مدفون اولدی شریکی

كمال الدين بن محمد بن عباس القزانی اوغلی شهاب الدین آلتی کون
مقدم یوم سه شنبه لتسع بقین من شهر ربیع الاخر وفات وسن لری هم متقارب
ایدی ملا شمس الدین حافظ ننك داری اوشبو مسجد قبله سنده بلا فاصله
بر یورط ایدی ملا عبد الغفار بن سعید مدرسه سنده بنی یونس دن مشهور
ابراهیم بای ننك معلمی ایدی طبیعتنده بر نوع شوخ لق ومزاخ وتجاهل
عارف قیلمقدن تغافل لری بار ایدی ملا حبیب الله ایشان مدرسه سنده وقت
مشاهده ایتدکی احوال دن ایشان شاکردلری وبای لر کار خانه لرنده اولان
اناسی برله جمع اولوب یاقلاشوب کوساك لر برله صوغشدقلرنی وغیر کوب
حادثه لری نقل قیلور ایدی حفظ قرآنده بی قوت وکوب خطا ایله تکرار
اوقدغندن کشی برختم ده قرآن نی بر کره اوقوب چقا بخلاف ملا شمس الدین
حافظ برختم ده بش آلتی کره اوقوب چقا دیب افواه ناسده مطایبه لر وار ایدی
❁ امام رابع ❁ ملا شهاب الدین بن فخر الدین بن مرتضی بن عبد العزیز در
قزانده ملا عبد الغفار بن سعید وملا سعید بن حمید ومجکره ده ملا عبد الله
بن یحی مدرسه لرنده تحصیل علوم وبعد ذلك فی سنة اربع وخمسین ومائتین
بخاراغه سفر قیلوب مدرسهٔ ملا محمد شریف ده اقامت وملا شریف خواجه
جان وایشان ملا عبد المؤمن خواجه وملا حسن لردن استفاده ایله قزانه رجوع
وبر مدت معطل توروب ملا شمس الدین حافظ وفاتی بعدنده مسجد ثالثه
امام وخطیب اولساده استقامت قلمای واکثر اوقات جماعته چقمادغندن سنة
سبع وسبعین ومائتین اول یوم محرم امامت وخطابت دن معزول اولدی مسجده
چقماغاچ اوینه باروب صوراغانده مریض دیب جواب بیرکاچ مربی مسجد
ومحله ده بای صادق ابن بورنای عیادتنه واردغنده مست ومخمور تابقاچ
شرابه خلط ایدوب دوا اچکان ایدم دیب اعتذار قیلغان بعدنده بر مدت
مسجده ملازمت قلسا هم چرك کول بوینده سکران یغلوب یاتدغی مذکور بایغه
ایشدلوب آط وغرابه ایلان خادم لرنی بیاروب اوینه کیلدروب قویمش لر
بو حال بعدنده قوم محله اتفاق نامه یاصاب مجمع کا عدم استقامت وغیر لایق

ایدکنی

ایدکنی جریمه سی برله مشهودا عرض ایدلوب برطرف قیلندی وفی سنة ثمان وثمانین ومائتین یوم یکشنه شوال یکرمی بشنده وفات وجنازه سنی ملا صلاح الدین ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی ملا عبدالغفور بن محمودکا داماد ایدی فقط برقز بالاسی قالدی ایکنچی مسجد جنبنک ابا واجدادندن قالغان وقف یورطده اقامت ایدر ایدی زیاده وحشی وهرکم دن بروجه له متالم اولوب اوزینه عدو وخصم عد قیلور ایدی فی سنة خمس وسبعین ومائتین واقع حریق کبیرده خالی ملا نورمحمد محتسب یورطنه اوت قابدغنی کورکاچ الحمد لله نوری غه قابدی دیب شادلانوب قاینوب کیتدکنی اوزم کورب ایشتدم *

❁ امام خامس ❁ ملا صلاح الدین بن اسحاق ملا شهاب الدین معزول اولدقده فی سنة ثمان وسبعین بومسجده امام وشول سنه والده سی ننك عدم رضاسنی علت وبهانه ایدوب ایکنچی مسجده انتقال ایتدی *

❁ امام سادس ❁ ملا محمد علی بن بیکچورا بن بیك تیمر بن بیکای التنشی الایشمی در اصلی طاو یاغنده تنش مضافاتنده ایشم نام قریه دن در قزانه کیلوب ملا عبد الغفار مدرسه سنده اقامت قیلوب آندن چقب عبدالسلام بن عبدالواحد التنکی المؤذن وفاتنده اوشبو مسجده مؤذن بعد مدة یوسف بن اسحاق نام شخص مؤذن اولوب بعد زمان مرة ثانیة مؤذن اولوب فی حدود سنة خمس وسبعین ومائتین محله اتفاق نامه سی ایله منشور آلوب مؤذن ونائب امام اولدی ملا شمس الدین وفات وملا شهاب الدین معزول وملا صلاح الدین انتقال لری بعدنده مستمرا نیابت ایله علی الاستقلال لوازم امامت نی ادا قیلدی اهل محله قزان ننك ایکی مخدومندن دلکیر اولوب ایمدی بزه امام توررغه ودفن اموات قیلورغه اوشبو کفایه دیب ایکنچی امام آلورغه رغبت ایتمدی لر صاحب الترجمه مؤذن مذکور یوم شنبه یکرمی برنچی صفر سنة خمس وتسعین

ومائتين والف وفات وجنازه سنى بو فقير جامع الحروف اداء قيلوب مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدى سكسان سننده *

❁ امام سابع ❁ ملا كمال الدين بن سيف الدين الصمارى الاورانى صمار مضافاتندن اوران نام قريه اهالى سندن در مدة مديده باى لار محله سنده اقامت قيلوب سنة خمس وتسعين ومائتين والف يوم الجمعة اون طوقزنچى رجب اداء لوازمه شروع قيلدى يوم الاثنين لتسع بقين من شوّال سنة الف ومائتين وست وتسعين وفات وجنازه سنى بو فقير اداسيله مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدى *

❁ امام ثامن ❁ ملا شاكر بن عبد الجبار بن عبد الرحمن بن قلى البووى من رجب سنة سبع وتسعين ومائتين والف *

❁ المسجد الرابع ❁ دورتنچى مسجد وزنكار مسجد ديمكله معروف در قزان تجارندن احمد بن اسحاق بن عبد القزانى المعروف بابن الزمان طاماتوق سنة ثلاث ومائتين والف بنا قيلوب فى سنة خمس وثلاثين نماز اوقمق ابتداء قيلندى محرابى قبله دن آلتى درجه قدر مشرقغه مايل خطاء واقع قديمى اوچ مسجد قبله لرى غربكا ميلانى معلوم بولدغى بعدنده بنا قيلنغان ينكا مسجد لر قبله نى مشرقغه منحرف ايدوب بعض لرى افراط مشرقغه خطاء واقع اولغان اوشبو زنكار مسجد بناسنده محمدجان مفتى سنه ۱۲۲۹ هجريه يازغان جولاربى مضمون وكثير الاغلاط فتوى سى بعبارته باشنده بخارا مفتى لرينه تقليدا بروب يازغان تيمنا بذكره الاعلى ما قول ائمة الاسلام رضى الله تعالى عنهم درين مسئله كه در شهر قزان در بستهٔ اسكى در محله مشانين قريب بست سال كذشته ست بفتوى شرع شريف ازمنكه مزيل فى الذيل در محلهٔ مذكور مسجد چوبين بقدر حاجت تعمير شده باشد فى الحال مدة چندين سال شده ست مسلمانان تحت شهنشاه اعظم مشغول بودين الى الان حمدا وشكرا على الله بدولت پادشاه اعظم الكسندر اول درسايبان آن خوش عمر ومعيشت زندكانى كرده بقدرت يزدانى ازدياد قوم مسجد وبتناسل

هم شده ست بنابرین مسجد مذکور ازد خامی می‌کرده ست با وجود اینکه
مسجد مذکور از چوبین عمارت یافته قریب ست که بسیستی بعض اسبابها
ظاهر شده باشد بنابرین آقصاقالان قوم مسجد التماس نمودند در بسنهٔ مذکور
از کنازاسحاق بای طامانوق ولد عبد محمد مرحوم مغفور مسلم متدین از امة
حضرت سید کائنات وسرور موجود تنست از طیب مال خالصا مخلصا بنابر
وجه الله مسجد چوبین را تبدیل بسنکین عمارت سازند بای مذکور این
التماس مسلمانان را قبول کرده استفتا ورخصت شرعی طلبید بشریعة غرا وملة
سمحهٔ حنفیه ازمنکه مزیل فی الذیل الذی سیوشح اسمه تحت مهره این
ارادهٔ بای مذکور عندالله محمود وعندالناس ممدوح کفته رخصت شرعی وفتوی
داده می شود مسجد چوبین کوهنه را بعمارة سنکین تبدیل کرده تعمیر سازد
چون این عمل بای خیر جاریه ست وخیر جاریه چه مقدار استعمالش باقی
وما بد باشد ثوابش بیشتر نتیجه می بخشد بانکه عمارت سنکین محمولترس
برواج دین محمدیه بقدر حاجت بشرایط بانی بنیو توجروا باشد وفتوی ورخصت
شرعی داده می شود چون این تعمیر نه بتفریق ونه بتقلیل جماعت از مسجد
چوبین بل تزین مسجد چوبین باںقاءٔ ثوابش دال ومفید بنام کرپسیه مسجد
چوبین مادام التخریب باشد بعد از استغناءٔ مسجد چوبین تصرف مسجد
مذکور تاحد الفنا از طاعت عبادة خالی نا کرده از ساعیان بانیان این مثاب
وماجورنی منقطع نشود کفته بفتوی شرع عندالحاجات تصرف نموده میشود ولایة
ندارد احدی من المسلمین به لا ونعم میرسد مر امام منصوب وصاحب منشور
الحال بقوم خود در مسجد چوبین طاعت وعبادت وپنج فرض نماز واقامة جمعه
بر پاکند ما دام الفتوی بتصرف ان بر وفق شرع باشد والله اعلم *
المتوکل علی الله الغنی ابن میر محمد الحسینی البلغاری آخوند محمدجان اقضی
القضات مهر مفتی ۱۲۶۰ سنه ۲۳ ایلول ۸۶۰ رقم ترتیبه
یعنی مهر المتوکل علی الله اقضی القضات آخوند محمدجان بن میر محمد الحسینی
البلغاری ماقول ائمة الاسلام رضی الله عنهم

من خطه بإملائه وصورة خطه وترتيبه

﴿ فتوی اخری له ﴾ درین مسئله که در ناحیهٔ منزله در قریهٔ طویکلدی نام مسجد قدیم بوده ست پنج وقتی مسلمانان متوطن دریلی مسجد مذکور مبلغ پنجا خانه دار شده جمعیتی حاصل شده ست الحمد لله بانی مسجد مذکور حبیب الله بای ولد حمید بای مرحوم بانی مسجد مذکور استفتا میطلبند که در مسجد مذکور اقامة جمعه وعید بر پا کنند شریعت غرا وملة سمحهٔ بیضا حنفیه ازمنکه مزیل فی الذیل الذی سیوشح اسمه تحت مهره رخصت شرعی وفتوی شرعی داده میشود امام منصوب فی الحال رحمة الله ولد اشقواط باشد بشرایط یانی بنیواتوجروا داده میشود دریلی مسجد مذکور مسجد جامع قریب نبوده ست بنابر اقتضای آیة کریمه ما جعل الله فی الدین من خرج مفتی سنه ۱۸۱۲ نه ۲۷ قرآن عظیم الشان ده بو عبارتله آیت یوق بلکه نظم قرآن ما جعل علیکم فی الدین من حرج دخی عدم ثبـاتندن حرج خاسنی معجمه ولفظ پنجاه نی بلاها می طلبند کلمه سنی یا برله یازغان ترتیب عبارتی غایت فج وبد مضمون خنده کا کشی یوق بو مسجد مسجد خامس بناسندن کرچه بناسی مؤخر بولسا هم اوتوز سنه مقدم بو موضع ده بولغان اندر اورننه محله سی بنیاد اولنوب موضعنده بر آغاج مسجدی بولدغندن دورتنچی مسجد عنواننده معروف در اول آغاج مسجدنی صوقصو قریه سینه نقل ایدلوب آنده بنا قیلنغان بانی مذکور احمد بن اسحاق سنة ثمان واربعین ومائتین قزان شهرنده وفات ومقبره سنده مدفون اولادندن عبد القادر وعبد الرحمن وعبد العلیم ومحمد کریم عبد الولی بن احمد اوغل لری موجود بو مسجدنی اهالی محله دن حاجی عبد المنان بن بیککنه بن مستقیم البرازوی غیر مرة ترمیم وفی سنة وسبعین ومائتین احاطه سنی تاشدن بنا قلدی وفاتی سنة ست وثمانین ومائتین قزان ده در ذریتندن اوغلی شاکر وحفیدی اسحاق بن احمد بن عبد المنان قزان ده موجوددر *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا عبد الرشید الباشغردی در بر آز مدت امام بولدی بلدهٔ قزانده امامت ایدن لردن عبد الرشید نامنده اوچ ذات معلوم بری

جامع

جامع اول ده امام اولمش ذات ذکری سبقت ایتدی ودیکری ینکا بیسته اماملری جمله سنده مذکور اولنور عبدالرشید بن عید در *

❊ امام ثانی ❊ ملا مرتضی بن محمد بن عبدالله القزانی قزان اهالی سندن آتا وباباسی هرقایوسی ملا عنوانننه بولغان آدملر صاحب ترجمه ملا مرتضی اوشبو مسجد ده مدة مدیده امام بولوب بر آزمدت ملا محمد بن عبدالرزاق شریك وبعده ملا عبدالنصیر آلتی سنه قدر مدت علی المشارکة امام اولوب فی حدود سنة وثلاثین ومائتین وفات اولمش ملا مرتضی نی محله امامی بولسا هم خلق برادرنکنی تابوب بیر دیب پادشاه خدمتنه بیرور اوچون بغاولاب یورتکانلر بو حالکا بناءً برادری یعقوب آغاسنی تخلیص اوچون قاچقان یرندن ظاهر بولوب اختیاری برله خدمتکا کینکان برادری اسحاق بن محمد اوشبو مسجده مؤذن اولوب فی سنة وسبعین ومائتین وفات اولدی اولادندن حاضرده فقط اوغلی محمدجان وقزی ماهتاب بنت اسحاق موجود فی سنة سبع وسبعین ومائتین والف وفات اولان داود بن جعفر بن بیکسکنه بن سبحان الچوطایی تحت نکاحنده اولوب عبدالله المرتضی وعبدالرحمن المصطفی ایکی اوغلی وار محمدجان دخی سنه ۱۲۹۶ نه وفات اولوب بونسب منقرض اولدی *

❊ امام ثالث ❊ ملا محمد بن عبد الرزاق بن ایشمحمد بن تیمی قزل محمد دیمکله معروف وتارلق ده وفات ایدن سیمی ده امام اولان مشهور احمد ایشاننڭ آتاسی در بر آز مدت سلفی ملا مرتضی غه مشارکت وبعد ذلك ینکا بیسته ده اقامت ایدوب فی سنة خمس او ست وثلاثین ومائتین والف وفات اولدی جدی ملا ایشمحمد قزان مضافاتنده کنرناج قریه سندن *

❊ امام رابع ❊ ملا عبدالنصیر بن رحمانقلی بن محمد قل بن عبدالرحمن بن عبد الکریم بن بیك الجبلی در بر کره ملا غیاث الدین مخدوم سلسلهٔ نسبلرنی بیله ذکر قلب عبد الرحمن وعبد الکریم وبیك حافظ مابیننده بر نیچه اباء بولمق کرك لکن انلر منسی در دیدی لکن

کندسی مجمعنده سلسلهء نسب‌لرنی ذکر قیلوب ملا بیك حافظغه اون درت واسطه ایله واصل اولامن دیو تحریر ایتمش والده‌سی جمیله بنت سبحان بن یوسف بن‌ارسلان البالطایی‌در اصل‌لری جبلستان‌ده تنش مضافاتنده بیك اولی نام قریه‌دن نقل‌لرینه بناء اول قریه بابالاری ملا بیك حافظغه منسوب اول قریه‌ده مزبوردن بدء برله ملا حبیب‌الله بن رحمانقلی‌غه واصل اولغانچه همه اجدادی علی الاتصال اجنبی تخلل قلمای بتعاقب صاغراعن کابر امام اولمش‌لر صاحب ترجمه ملا عبدالنصیر اخوند مرحوم والدی ملا رحمانقلی‌دن مبادی العلوم‌نی اخذ بعدنده اورنبور قرغالی‌سینه سفر قیلب آنده ملا عبدالرحمن بن شریف الکرمانی مدرسه سنده اقامت واخذ علوم وحاجی ولی الدین بن حسن البغدادی‌دن اخذ قرائت ایدوب وبرمدت اول مدرسه‌ده مقید اولوب درس اینوب وتزوج ایدوب فیض‌الرحمن نام اوغلی وجوده کیلمش بعد ذلك قزانه ورود وبو مسجده امام وخطیب اولدغینه علاوة اخوند اولدی محله‌ده اول وقته قدر مدرسه‌سی یوق‌ایکان مایاش حمید دیکان کمسنه ننك اوینی اجاره‌کا آلوب فتح مدرسه وایکی سنه مدتی درس ایتدیکی بعدنده محله بای‌لری یوسف بن احمد بن ارسای القوالی وبرادری قربان علی جیر آلوب مدرسه بنا قلغان‌لر اون سنه مقداری شول محله‌ده امام ومدرس‌اولوب سنة احدی وخمسین ومائتین یوم دوشنبه ذوالحجه اون یدی سنده فجاءة وفات ویوم پنجشنبه جنازه‌سنی ملا مقصود بن قربان‌علی الکولباشی اداءقیلوب مقبرهء جدیده‌ده مدفون بولدی اوغلی فیض‌الرحمن فی ذی‌الحجه سنة اثنتین وتسعین ومائتین طهارت آلدقده فجاءة وفات اولوب قز بالالرندن غیر اولادی قالمدی وبی‌بی فاطمه نام قزی بو فقیر تحت‌نکاحنده حسن نام فرزند وجوده کیلدکی عقبنده وفات بولدی ملا عبد النصیر آخوند خوش قیافت وخوش صورت وحسن قرائت وطیب‌الصوت ایله معروف حزین ومؤثر الحان ایله قرائت قیلوب کندسنی وغیرلرنی یغلاتمقی برله وجرأت وصلابت وشدت غیرت وورع وزهد ایله مشهوردر احمد بن عبدالله الچکروی برحادثه سی

اولوب

اولوب حضورینه کلمك ظنیله ایکی آلتون تنکه کیتوروب بیروب بو نرسه
دیب سؤال ایتدکده حضرت تصدق دیکاچ الی الآن سن منکا صدقه بیرکانتك
یوق ایدی سننك بر اشنك باردور دیب المای رد ایتدکی افواه ناسده
منقول ملا عبد السلام مفتی کا قرغالی مدرسه سنده برکا بولوب معرفتی اولدقندن
اولده کوب محبت والفت اوزره اولوب احمد نام اوغلی بر مدت مدرسه سنده
تحصیل علم اوچون اقامت ایتساده بالاخیرة ارالارینه نفرت وکدورت دوشوب
دفن میت خصوصنده تاخیردن ابا وتمرد قیلمق بهانه سیله اخر عمرنده آخوندلغندن
معزول قیلنوب جاینه ملا عبد القهار بن عبد الستار منصوب اولدی ولکن
موتی سببلی خلقغه ظاهر اولمادی مسائل فقهیه کا انسی ودرس ایله کثرت
شغلی اولسه هم خطبه لری رکیك العبارة وسقیم المعنی واحادیث واهیه کا کثیر
الاشتمال اولدقندن قوة علمیه سی ننك ضعفی ظاهر اولادر مذکور یوسف
بن احمر بانی المدرسة سنة ثلاث وخمسین ومائتین محرمنده وبرادری قربانعلی
سنة تسع وستین رجبنده وفات اولدیلار قزان ننك بایلق وهمت ایله معروف
ومشهور بایلاری در یوسفدن صالح وعبید الله وفتح الله وخیر الله قربانعلیدن
علی ومحمدجان نام اوغللری قالدی آلمالو قریه اهالی سی قللرنی قربانعلی
برادری یوسف وصیت ایتمش ثلث مالندن فرق منك صومغه الوب ازاد
ایتدی

❋ امام خامس ❋ ملا حبیب الله بن رحمانقلی الجبلی البیکی والدی حضورنده
وقزانده ملا ابی بکر بن یوسف مدرسه سنده اخذ مبادی علوم وبوبی نعمة الله
دیمکله معروف طالب العلمدن تعلم ایدوب بعد ذلك قرغالیده ملا عبد الرحمن
الکرمانی وکنذ برادری ملا عبد النصیر بن رحمانقلی آلدنده تحصیل علوم
وحاجی ولی الدین البغدادیدن اخذ علوم قرائت وتجوید ایدوب آتاسی
حیاتنده بیك آولنه امام ومفتی عبد السلام حضورنده امتحان اولنوب منشور
امامت وخطابت وتدریس آلوب قریه سنده امام اولوب نچه مدت درس ایتوب
برادری وفاتی بعدنده سنة اثنتین وخمسین ومائتین ذی الحجه یومنده بو محله ده

امام ومدرس وخطیب اولدی وابتداء صلوة جمعه اداسی برله لوازم محلهکا
شروع قیلدی وسنی ایللی آلتی تیکراسنله سنة ست وستین ومائتین یوم
ذی الحجه اون سکزی وفات وجنازه‌سنی حاجی ملاعلی اکبر بن یحیی بن
عابد ادا قیلوب مقبرۀ جدیدهده مدفون اولدی غیاث الدین ومحمد واسماعیل
اوچ اوغلی وایکی قزی قالدی زکی وخوش صورت وکندم گون وقرا
سقاللیغ کشی ایدی والد مرحوم وغیریلردن مسموعمزه نظرا برادری ملا
عبدالنصیر اخونددن اعلم وانبل ایدی ملا فخر الدین بن مصطفی النورلاطی
وملا علی بن محمود وملا عبدالعلام بن صالح الجرشوی وملا عبدالستار بن
عبدالغفار الحاج وملا شاه‌احمد بن یوسف بن حمید القوالی وغیرهم شاکردلری در
مذکور علی اکبر حاجی یوسف بای‌لرغه قرابتی سببلی بو محلهکا منشور
آلوب ونائب امام اولوب عمر ایدوب فی سنة سبعین ومائتین وفات اولدی
❁امام سادس❁ ملا حماد بن خالد بن عبدالوهاب بن دوست محمد بن قل
محمد الجبلی الصلاوی دراصلی جبلستانده تتش مضافاتنده ینکا صالا نام قریه
اهالی‌سندندر قزانده ملا ابی بکر بن یوسف وملا عبدالغفار بن سعید وملا
عبدالجبار بن مستقیم القابچی‌لردن اخذ علوم ایتدیکی بعدنده بخاراغه سفر
ایدوب رجوعنده ملا عبد الغفار بن سعید قزنی تزوج قیلوب بر آز مدت
موقتا ایکنچی مسجدده امام بعد ذلك اصل وطنی ینکا صالا قریه‌سینه امام
وخطیب ومدرس اولوب منشور آلوب مدة مدیده لوازم امامت وتدریس
ادا قیلوب ملا حبیب‌الله بن رحمانقلی وفاتنده صهری ملا احمد بن سعید
دلالت وسعی ومیرزا شاه احمد بن محمد قوتی ایله قزانه ورود ایدوب فی
سنة سبع وستین ومائتین والف یومنده ابتداء صلوة جمعه‌ده امامت قیلوب
لوازمه شروع ایتدی وسنة احدی وثمانین یوم یکشنبه اول شهر رمضانده
وفات وجنازه‌سنی ملا احمد بن سعید ادا قیلوب مقبرۀ جدیده ده مدفون
اولدی ذاکر وصابر وشاکر وفاتح نام دورت اوغلی وبر قزی قالدی

❁ امام

﴿ امام سابع ﴾ ملا غیاث‌الدین بن حبیب‌الله بن رحمانقلی والده‌سی ایساك آولی قریه‌سندن وباقرجی قریه‌سنده امام اولان ملا احمد بن بختیار قزی بی‌بی صفیه نام‌ایدی والدی وقتنده‌انموذجلر اوقوب ابتداء شرح ملاافتاح قلدقده والدی وفات ایتدکده بو فقیر مدرسه‌سینه داخل‌اولوب بیك خوش رغبت وشوق ایله بخشی سعی واستقامت ایله اجتهاد ایدوب توضیح وملا جلال درس‌لرینه یتوب آز زمانده فهم وادراکلری قوت تابوب بیك زور فوائد وکوب علم وکتب محققین وطریق واسالیب متقدمین‌کا وقوف حاصل ایتدی بزننك طرفده واقع فترات اولی سبب‌لی مجکاره‌کا واروب ملا عبدالله بن یحیی‌ننك مدرسه سنده ایکی‌اوچ آی زمان‌اقامت قیلوب سنة سبع وسبعین ومائتین بخاراغه سفر ایدوب ملاعبدالمؤمن خواجه درسلرنده حاضر اولوب‌فی سنة وسبعین علیلا قایتوب ملا حماد وفاتی بعدنده اهل محله‌ننك اتفاق نامه‌سی برله امتحان اولوب منشور آلوب امام وخطیب ومدرس اولدی‌وفی سنة سبع وثمانین ومائتین یوم یکشنبه شهر ربیع الاول یکرمی‌سنده وفات جنازه‌سنی ملا ذاکر بن حماد اداء قیلوب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی تقریباسنی قرق بش حدودنده وعبدالرحمن نام بر اوغلی قالوب اول هم سنة ثمان وثمانین ومائتین یوم الثلثاء شوال یکرمی سکزنده مرض جدری برله بش یاشنده وفات اولدی الحق بو مذکور اولان علمادن علم وفضل‌ده بدرجات متفاوته فوق ایدی حیف دنیاسی وفا وعمری مساعده قلمادی ومع هذه الفضائل معامله‌سنده متلون وخشن الاخلاق

﴿ شعـــــر ﴾

وکاثر بسعد ان سعدا کثیرة * ولا ترج من سعد وفاء ولا نصرا

دیدکی قول شاعره مصداق ایدی بوموضعده بعض اثارلری ایراد ایدلدی نجیب مخدوم وفاتنده‌ایتدکی مرثیه‌سی

شعـــــر

ساقیا تولدرمه جامن سن مدام لاله کون * ای مغنی قیلمه سن اغاز ساز ارغنون
جام جم برله بنکا سونسانك می کلفام نی * درغمی قیلسانك هم غمی قیلغای فزون
ابرونك دن ابرونکدك اولدی قلبم منحرف * شاهد اشهد لبنك کا ذره ایتمز دل رکون
اه بخت کم زبون بد اختر طالع دستیدین * خارم نیلوفری دین قوبدی برریب المنون
بیردی وبر فتنهٔ هائل معانی اهلینه * سالدی حسرت چاهینه احبابی ایلاب سرنکون
کرانی یازغانده کاغذ بولسه صد پاره تنانك * پاره پاره کلسکم اولوب قاره سی کر بولسه خون
سوزلکانده هم آنی تیل کو یسه لال اولسه عجب * اولماغای هم اویلاغانده عقلمه کلسه جنون
مهرتابانی سپهرنك قیلمسه اصلا طلوع * ماه اکرصد ماه کوکده بولماسه هیچ رونمون
هم ستاره ظاهر اولمای اولسه کوزدین مختفی * اولماسه عالمده ممتاز بر برندن کون تون
قالماسه رونق چمن تنك کل لرنده ذرجه * شهد شکر طعمی حنظل طعمی دین هم اولسه دون
لعل جان بخش پریرولر هلاهل زهرتك * قامت شمشاد سرو ازادغم دین بولسه نون
لایق وشایان ایرور چونکم دهر بی وفا * معدن فضل وهنر مخدومه جور ایتدی بوکون
پاك طینت پاك سیرت هم دکان معرفت * عصرمزده کیم بنای شرعه ایدی برستون
فهم نقادی دقایق حلی ده برموشکاف * ذهن وقادی بیله امثال اچنده ارطبون
اول کرم کانی سمی احمد مختار ایدی * ذوحیا وذو وقار ذوفضایل ذوفنون
بس که فرد ایردی نجابت ده نجیب اولدی لقب * محترم ایردی قموغه مثل انسان العیون
پایهٔ قدری بیلان چون باصدی کوك اوستینه پا * شول جهتدن بی وفالق ایتدی دنیای زبون
زهر مرك اندر قیلوب بیردی انکا جامن فلك * یوق ایتای دیب جسم پاکن
اوقدی یوزبنك فسون * شدت اندوهیدین دل شرحه بولدی سینه چاك *
حسرتندین غرقهٔ خوناب دمع اولدی جفون * بریوزنده حالینه واقف اولان
ایتدی فغان * یأس ماتم توتدی لر بلکه همه کروبیون * بن غیاث بی نوا کم
مخلصی ایدم اننك * بو نچه ابیاتی نظم ایتدم اولوبن بی سکون * استدم
تاریخ فوتن کلدی هاتفدین جواب * نال روحا فی جنان داخلوه آمنون *

مرثیه

مرثية ملا جار الله

حسرتا کم هر کمنی کورسام آه واه‌دور * لشکر اشکه ایکی کوزی ایکی شه‌راه‌دور
یر ایله کوکنی آلوب ظلمات بعض فوق بعض * تیره عالم نه کنش کوندز نه کیچه ماه‌دور
یامکر قوبمش قیامت طالع اولمش صبح حشر * یا که یأس ومانم بر ذات عالیجاه‌دور
ایلدی تحقیقنی بندم بو حالت اصلنه * فوت ایکان بر ذات کم اقلیم علمه شاه‌دور
نادر الامثال ایرور حل دقایق قیلمه‌ده * غامض کشفی ایتمه‌ده البته کم اشباه‌دور
فکر یدین تاریخنی غیاث الدین قیلدی سؤال * دیدی کامل وفرید العصر جار الله‌دور
سال رومی‌له دخی تاریخنی سوردم دیدی * حل غامض دامن هستی چکوبن کتدی آه

مرثیة اسحاق بن عبد الرحمن البووی

باز کج وصفن نمایان ایلدی چرخ دنی * غوطه بیردی بحر اندوهه دل افسرده‌نی
از کیاننك زبده‌سی اسحاقنی ایلاب هدف * سه‌سینه زار وحزین ودل فکار ایتدی بنی
زائران عالم معنی همی کشتم شبی * دوستم اسحاق را دیدم در آن پیرامنی
شاد وخندانم سلامی داد افکندم نظر * چهراش بشکفته چون کل خاطرش چون سوسنی
قال لی صرت حزینا یا غیاثی قلت له * ذاب قلبی من فراقك مذ ما فارقتنی
دوستم اسحاق عاقل مرقدنك ایرمس موتنك * دیب سؤال ایتدم بردی فهمی سنی
اولماغمکین ای غیاثی چونکه رحلت وقتیدا * قد غفر دیب مژده بولدم تنك کئی مرقدنی
بخارا سفرنده تجار قزاندن احمد بن عبد المنان سنه ١٢٨٣ ده دشت قابجاقدا وفات ایدوب لوح قبرینه یازلدغی تحریری بعبارته مرحوم احمد جان بن عبد المنان نفسی ارجعی الی ربك نداسینه اجابت ایدوب اوشبو مرقدکا دفن اولندی الله تعالی‌نینك رحمتی سایه سینه داخل ولطف جزیل‌نی نائل اولسون

شعر

قبر منك تاش کورن واقف اولوب قیل اعتبار * رشتهٔ عمری کیسر البته مقراض اجل
تنده جاننك وار ایکان دنیایه مغرور اولمه هیچ * لحظه‌نی دولت بلوبن ایلاکل ایذکو عمل
بی وفا دنیاده ضایع اولسه هر شی غم یمه * لیك عمری ضایع ایتمه کم آنکا یوقدر بدل
بن که احمد جان مسکینم بنم چون بر دعاء * قیل سنی شامل اولسون رحمت عز وجل

﴿ امام ثامن ﴾ ملا ذاكر بن حماد بن خالددر محله مخدومی اولمق ووالدی
حاضر اولمك علاقه سی له قوم محله حال غیبه سنده اتفاق نامه یاصاب شول
اثناده بخارادن قایتوب ملا غیاث الدین مخدومکا شریك اولوب منشور آلدی

﴿ المسجد الخامس ﴾ قزان شهرنده بشنچی مسجد وموسی بای مسجدی ومقدمده
پچان بازار مسجدی دخی تسمیه اولنور ایدی بوطاش مسجد بناسندن مقدم
آنده اهل اسلام آزرق وجامع اول قومی اولوب حتی بو مسجدننك جنوب
غربی سنده مولوستوف باقچه سی دیکان موضع خالیکا ابتدأ احمد بن اسماعیل
الایباشی ننك آتالاری شول موضعده سنة تسع عشرة ومائتین حدودنده یورط
بنا قلمشلار وبو مسجدنی کبار تجاردن ارناش باشی نام قریه اهالی سندن
مشهور بای موسی بن مسلم بن عماش السردوی سنة ثلاث عشرة ومائتین
والف بناقیلوب سنة خمس عشرة نماز اوقولا باشلادی محرابی نقطهٔ جنوبدن
فقط بدی درجه ده اولدغندن سکز درجه مشرقغه مائل اولماقله خطادربانی
اصلده یوقاری سرده اهالی سندن اولوب ارناش باشنه انتقال وآنده توطن له
ارناش باشی قریه سی احداث اولنوب سنة سبع وعشرین ومائتین ارناش
باشنده وفات ومقبره سنده مدفون دراحفادندن قزانده احمد شاه بن حمزة
بن عبیدالله بن موسی بن مسلم وصلاح الدین بن بن عبیدالله موجود
وكالة غیر ایله تجارت برله شغللنه لر مذکور احمد بن اسماعیل احمدی
ایشان وکجه احمدی دیمکله معروف سنة ثمان وسبعین ومائتین قزانده وفات
اولدی اولادندن علی واسحاق وابراهیم نامنده اوغللاری موجوددر

﴿ امام اوّل ﴾ ملا محمد بن عبد الرزاق بن ایشمحمد بن تیمی الکترناجی
بو مسجده برآزمدت وبعده مسجد رابعده اولوب آندن هم چغوب بالاخیرة
بستهٔ جدیلده اقامت قیلوب وفات بولدی فی سنة سبع وعشرین ومائتین کتابنی
یازب تمام ایدوب اول وقت سنی ایللی سکزده ایدکنی بیان ایتمش مسجد
رابع امام لرنی ذکرنده عام وفاتی سبقت ایتدی شمای قلعه سنده ابراهیم
واسماعیل واسحاق نام اوغلی مشهور احمد ایشان اولادی برحیوة در

﴿امام

﴿ امام ثانی ﴾ ملا سعید بن احمد بن محمد بن یوسف بن عبدالعزیز بن علکای بن عبد الرزاق الشردانی اصلی طار یاغنده شردان نام قریه اهالی سندن وشردان امامی ملاجعفر بن احمدننك برادری در قازیلی قریه سنده ملاعبدالسلام بن حسن وقزاقلارده ملاابراهیم بن عبدالله النقرانی وقرغالی ده ملااشنیاز بن شیرنیاز الخوارزمی وغیر فضلاء عصرندن استفادهٔ علوم وتحصیل فضائل ایدوب فی سنة ومائة شرح فرایض یازوب قزاقلارده ملا ابراهیم مدرسه سنده وفی سنة اربع وتسعین ومائة عقاید وتوضیح وملا قاسم یازوب قرغالی اشنیاز افندی مدرسه سنده وفی سنة و ومائة والف یازوب تمام ایتمش بعد ذلك آشط قریه سنده امام اولوب صلوات بن مرتضی بن اسماعیل بن یونس بن ادریس نام شخص ننك کل چهره نام قزنی تزوج ایدوب عبدالستار وعبدالغفار وعبدالولی واحمد وجمیله وفاطمه نام اولادی وجوده کیلدی ملا عبد الولی بخارادا وفات بولدی ایام تحصیل ده وفاطمه نام قزی ملا عبد النصیر القورصاوی نکاحنده اولوب اول طلاق قلدغی بعدنده عبد الوهاب بن عبدالله الجبلی التورموی ابن سیور خواجه نکاحنده ایدی فی سنة احدی وتسعین ومائة والف وسبع وتسعین حدودلرنده یوقاری سرده قریه سنده وبعد ذلك یانکا کیشت قریه سنده امام ومدرس بولوب عمر ایدوب آندن فی حدود سنة خمس وعشرین ومائتین قزان شهرنه ورود ایدوب مسجد خامسه امام وخطیب ومدرس اولوب فی حدود سنة اربع واربعین ومائتین بنیة حج اسلانبول سفرینه متوجه اولوب سفری وقت محاربه‌گا مصادف اولدقندن بر آز وقت قرم الکاسنده توقفله قهقهری قایتدی وفی سنة سبع واربعین ومائتین وفات بولوب مقبره جدیده بلده قزانده مدفوندر اوائل حالنده اشنیاز افندی‌گا تقلیدا عشا ساقط اعتقادنده اولوب ترك ایتسه ده بالاخیره رجوع قیلوب توبه ایتمش صاحب ترجمه واولادی وسائر قوم قبیله‌سی برله همه‌سی نوائب دنیا اسباب ودواعی‌لرندن زیاده متحاشی وشدة الحذرده باهر واهل دنیاغه مدارا ومواسا وتجاهل عارف وتعارف جاهل فقره‌لرنی

استعمال واستفاده سنده بی نهایه ماهرلردر ملا عبد النصیر بن سیف الملك بن مظفر الجبلی وملا عابد بن عبد العزیز بن عیسی الکناری وبرادری ملا فیض وملا حمید بن اسلام بن نور محمد بن ایشمحمد المدلی شاکردلریدر *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عبدالستار بن سعید الشردانی والدی وملا محمدرحیم بن یوسف المچکروی وملا صالح بن سعید الکیلی وغیر هم حضورنده اخذ مبادی العلوم ایله بخاراغه سفر ایدوب حفظ قرآن قیلوب وجوی رباط نام موضعدن تزوج وفی سنة اربع عشرة ومائتین شهر نسفکا ملا میرکجان قاضی آرتندین کیلوب آننك وفاتنه مصادف اولوب شهزاده میرحیدرکه اتصال پیدا ایتوب انده ایکان کاملان نام موضعده بعض اولادی وجوده کلمش شول اثناده امیر معصوم بخاراده وفات اولوب جاینه اوغلی میرحیدر پادشاه بخارا اولدقده صاحب الترجمه بخاراغه رجوع قیلوب فی صفر سنة سبع عشرة ومائتین جوی رباط قریه‌سنده عصام الدین وسنة عشرین ومائتین عبدالقهار وسمة قریه‌سنده فی ذی الحجه سنة ثلاث وعشرین ومائتین علیم نام اوغللری وجوده کلمش امیرحیدرکا مناسبتی برله کاه شول ناحیه‌ده محتسب وکاه قاضی خانه‌لرده محرر ومحضر نویسلك قیلوب عمر ایدوب فی حدود سنة تسع وعشرین ومائتین قزانه رجوع ایله بو مسجدده والدینه شریك اولماقینه علاوه شهر ونواحینده آخوند بولوب محمدجان مفتی وفاتنده مفتی بولماقغه سعایت قیلوب اول وقتده اولان والی قزاننك دار الوزارته رفع قیلماقیله دولت روسیه نظرنده فی موقع القبول وقریب مرجو الحصول ایکان والی اورنبورغ معارضه‌سی برله فسخ اولوب واول منصبنی ملا عبدالسلام بن عبدالرحیم احراز قیلدی وفی سنة ست واربعین ومائتین شهر ربیع الاول اون دورتنچی یومنده مرض وبا برله مکاریه‌دا وفات بولوب خفیة قزانه آلوب قایطولوب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفوندر وفاتنده اون بر اوغلی واوچ قزی قالدی بو مملکتده هم متعدد خاتونلر تزوج قیلوب کوب اولادی اولوب هر سنه

مکاریه‌کا واروب امام بولوب بر آز سبب معیشت حاصل ایدوب دنیاسی تارلق برله عمر سوروب مدرسه توتمق ودرس ایتمك برله شغل‌لنمدی والدمز مرحوم ذکر جمیل وثناسیله مفتی اولورغه مناسب عد ایتار ایدی بخارا امیری امیرحیدر بن معصوم بن دانیال بن خدایارننك خلعت بیارمش علماء بلاد بلغاردن اوچ شخص‌ننك بریدر

﴿ امام رابع ﴾ ملا عبدالغفار بن سعید بن احمد الشردانی‌در داملا عبدی حضرت دیمکله معروف‌در والدی وملا صالح وملا محمدرحیم بن یوسف الآشطی‌لر حضورنده تحصیل بعدنده بخاراغه سفر وملاعیسی بن رحمة‌الله الخواقندی وملا عیاض بن ظهیر السودی وملا شیر الخواقندی ومیرکجان البخاری دروسینه حاضر اولوب بخاراده ملا عبدالعزیز بن عبدالغنی برله امیر بخارا امیرحیدر عندنده مناظره وعقیبنده صورة مباحثه‌نی مشتمل بر رساله تصنیف وامیر مشار الیه کا هدیه ایدوب موقع القبول‌ده مقابلنده ایکی یوز درهم بخاری الضرب عطاء ایله سرافراز اولدی بعد ذلك قزانه رجوع ایدوب والدی مدرسه‌سینه تصاحب وکوب شاکرد جمع ایدوب علم ودرس ایله شهرتیاب اولوب قزان‌ننك اکابر علماسندن معدود دور بر فرزندی وجوده کلدکده کند تحریر ایتدیکی عبارتی حکمت العین کتابی جنبنده کندستخطیله بیله‌در قدولد الولد السعید من فضل الله الحمید الموسوم بعبدالولی بن عبدالغفار فی تاریخ سنة ١٢٣٦ الف ومائتین وستة وثلاثین فی شهر ذی‌الحجة الحرام فی الیوم التاسع یعنی یوم العرفة وهو یوم الجمعة وکان ساعة تولده وقت السحر من تلك اللیلة التاسعة فقد اتفق الوقتین الشریفین سحر عرفة وسحر جمعة بل الثلث اعنی السحر رزقه‌الله تعالی خیر الدارین وعمره وجعله موافقا لما یحبه ویرضاه وجعله من جملة اولیائه وعشاقه بحرمة حبیبه وصفیه صلی الله علیه وسلم وهذه السنة المذکورة سنة ١٨٢١ فی التاریخ المتعارف بین الناس

انتهى بعبارته وصورة خطه واملائه ملا عبداللطيف بن يهودا بن بيقكول الجبلى
وملا زبير بن عبدالعزيز بن امير بن عبدالقادر المرجانى وملا حماد بن خالد
الصلاوى وملا هبةالله بن عبدالعزيز المرجانى وملا شمس‌الدين بن زبير
اليتيم وملاعنان بن انسان الباولوى وملا جلال‌الدين المولوى وآنلردن غير
نچه فضلاء زمان تلمذ ايدوب على قدر الاستعدادلرى بهرمند اولمش‌لر
فى شهر ربيع الاول سنة ست واربعين ومائتين بر ادرى‌ننك دفنندن بر هفته
بعد بر آى اچنده شول مرض برله وفات وبرادرى جوارنده مدفون اولدى
ملا عبدالله وملا عبدالقادر وصفيه نامنده ايكى اوغلى بر قزى قالدى حاضر
اولاد ذكورندن عقبى منقرض‌در

﴿ امام خامس ﴾ ملا احمد بن سعيد بن احمد الشردانى‌در ولادتى والدى
كيشت قريه‌سنده امام ايكان فى حدود سنة ثمان ومائتين والف واقع ملا
عبدالستار وملا عبدالغفار وملا عبدالولى‌ننك شقيق وبرادر اصغرلريدر
والدى ملا سعيد وبرادرى ملا عبد الغفار وملا ابو النصر القورصاوى وملا
عبدالله بن يحيى وقرٴات وتجويدده ملا طاهر بن سبحان الادايى‌وبخاراده ملا
عياض وملا عيسى وملا عبدالعزيز مخدوم قاضى‌لر حضورنده تحصيل علم برله
اشتغال ايدوب مسكن مألوفنه رجوع ايله ايكى برادرى وفاتى بعدنده والدى
حياتنده سنة ست واربعين اوشبو مسجدده امام وخطيب ومدرس اولدى ومدت
مديده امام وخطابتده بر قرار اولوب يوم سه‌شنبه ايكنچى صفر سنة اربع
وثمانين ومائتين سنى يتمش بش‌دن تجاوز ايدوب وفات وجنازه‌سنى ابن
اخى ملا عبدالله ادا قيلوب مقبرهٔ جديده‌ده مدفون اولدى عقبى قالدى
حليم وخوش خلق وحسن المواسات وفهيم ايدى كرچه علم وتدريس
ايله اشتهارى بولماسه هم‌اوزاق ياشاب اقرانى منقرض اولوب قزان‌ده علما
وسائر اهالى بيننده معزز ومحترم ايدى وسنة ست وسبعين ومائتين اهالى
شهر بالاتفاق بين البستنين عيد قربان اوقودقده كل كانقديم وجمع

عظيمه

عظیمه امام ایدلدی برزننك ابتداء قزانه ورودمزدا مدرسه سنده طوقز مخدوم وبرشاکردی بار حمل الجنازه‌غه کفائت ایده دیب خلق افواهنده مطایبه‌سی مذکور ایدی *

﴿ امام سادس ﴾ ملا عبدالقهار بن عبدالستار بن سعید الشردانی فی حدود سنة ثلاث وخمسین ومائتین عمی ملا احمده علی سبیل النیابة شریك اولدغینه علاوه ملا عبدالنصیر آخوند معزول اولوب بدلینه قزانه وجمیع نواحی سنده آخوند بولدی ولادتی بخارا نواحی سنده جوی رباط نام قریه‌ده یوم دوشنبه محرم سنة عشرین ومائتین والف واقع اولوب والدی ننك اواخر ایامنده قزانه ورود ایتدی فارسی لسانتی یخشی بلوب صحیح تکلمه قدرتی وار ایدی وفی سنة سبع وستین ومائتین والف شعبان یکرمی یدی سنده وفات وجنازه‌سنی عمی ملا احمد اداقلوب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی اولادی اولمادی *

﴿ امام سابع ﴾ ملا عبد الله بن عبد الغفار بن سعید الشردانی ولادتی یوقاری آطی قریه سنده جدلامی قاضی ملا عبد الوهاب بن عبد المجید یورطنده یوم شنبه شهر رمضان اون بشنده سنة احدی وثلاثین ومائتین والف واقع والده‌سی حبیبه نام در مبادی حالنده والدی ملا عبد الغفار ومجکاراده ملا عبد الله بن یحیی وملا احمد بن احسان المسوی وبخاراده ملا حسن بن خال وملا نیاز بن بنیامین البلخی وملا عبدالله البخاری وقاضی خواجه جانلرغه تلمذ ایدب سنة ثمان وستین ومائتین والف عمی ملا احمده مشارکة اوشبو مسجده امام وخطیب وبعد وفاته برمدت مستقل اولوب یوم الجمعة غرة شهر رمضان سنة اثنتین وتسعین ومائتین وفات بیك کچکنه ترکلك قلسا هم آتاسندن قالغان ایکی منك تنکه بها توشنده بر یورط آندن ماعدا جمیع اسبابی مزایده طریقی ایله یخشی بهاغه صاتولوب فقط بش یوز سکسان تنکه ثمن جمع اولدی من غده ابن عمی ملا یوسف بن عبد الستار جنازه‌سنی ادا قلوب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی واوچ قز بالاسی قالدی *

﴿ امام ثامن ﴾ ملا یوسف بن عبدالستار بن سعید الشردانی ملا عبدالستار آخوندننك کچك اوغلی‌در سنة ثمان وسبعین اوشبو محله‌کا مدرس ومعلم عنوانننده منشور آلوب بعد وفات عمه ابن عمی ملا عبد الله غه مشارك وبعد وفاته مستقل اولدی *

﴿ امام تاسع ﴾ ملا علیم بن محمد جان بن بنیامین بن علی بن قل محمد الجواشیلی ثم البارودی‌در سنة ۱۲۹۹ بخارادن رجوع ایدب ملا یوسف غه علی سبیل المشارکة امام وخطیب ومدرس اولدی *

﴿ المسجد السادس ﴾ شهر قزانده ینکا بسته غرب شمالنده آلتنچی مسجد دیمکله معروف الوغ تاش مسجد مقدم موضعنده بر آغاج مسجد اولوب سنة سبع عشرة ومائتین والف کبار تجاردن عبدالله بن عبد السلام بن اوتامیش المچکروی تاشدن بنا قیلدی قبله سنی ملا ابو النصر القورصاوی استخراج ایتدکندن اقرب المحاریب الی الصواب در بانی مذکور ملا ابو النصرننك بر توغمه یزنه سی در سنة ثمان واربعین ومائتین سنی یوزکا واصل اولوب مچکاره قریه سنده وفات وجنازه سنی ملا عبدالله بن یحیی ادا قیلوب مقبره سنده مدفون احفادندن قزان‌ده احمد بن اسحاق بن موسی بن عبدالله وقشقارده ملا اسماعیل بن موسی ومچکره‌ده شاکر بن احمد بن عبد الله وحسن بن مصطفی بن موسی ونورماده عارف بن ابراهیم بن موسی ویوسف بن مرتضی اولادلری موجوددور *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا عبدالرشید بن عید القزانی اوغللری ملا شمس الدین وفخر الدین افندیلر بتعاقب بو مسجدده امام وساکن اولدقلرندن بو مسجدده والدلری‌ننك امامتی هم مظنون‌در سنة ثلاث وثمانین ومائة والف کنند دست خطی له یازدوغی وصیت نامه بعبارتها ایراد ایدلدی (صورتها) سنة ۱۱۸۳ نچی یل‌ننك ایچنده یازدم کند الم برله وصیت نامه حالت صحتمده من ملاعبدالرشید عید اوغلی حق عزشانه ننك حکمی‌در کل شیٔ هالك الاوجهه قچان خدای تعالی نك بو حکمی بن‌عاصی وجانی بندسنه واقع اولاچق وقت بواسه سکرات

موتم

موتم حالنده كلمهٔ شهادت نی وسورهٔ يس نی اوقنكزلر روحم قبض اولنسه اعضامی هربرنی يرلو يرنچه قوينكز بعد تكفين تجهيزمه تعجيل ايدنكز غسلمه قريبمنی بيورنكز اول بولمسه برصالح دين دار كشنی بيورنكز اول كشيه بركيمنی بيرنكز حقی ايكی صوم دن كيم بولماسون بعده اون ايكی كشی هربرسی سكسان اوچ مرتبه امام سكسان يدی مرتبه تهليل ايتسونلار هر برسينه ايكشار آلتون بيرنكز بعد قبرتصدقمه برحيوانمنی بيرنكز حقی سكز صومدن كيم بولماسون بعد بيك اوتنچم دور قديم اوچون هرنی ملكمده بارنرسه مدن سكسان صومغه تولنورب بيرنكز صالح دين دار ايكی كشیكا بعد قبرمه قويغان صونك باش اوزرينه اورطا طوشقه هم آياق اوچينه برردانه اواق طاش قوينكز هربرسينه اوقوب اوشكرا تورغان دعاسنی اوقنكز دعاسی بودور بسم الله الرحمن الرحيم اللهم انی اسالك باسمك الذی ترزق به العالمين واسالك باسمك الذی اذاسئلت به اعطيت واذادعی به اجبت رب جبرائيل وميكائيل واسرافيل وعزرائيل عليهم السلام يابديع السموات والارض ياذاالجلال والاكرام اللهم صل علی محمد وآله واغفرلنا وارحمنا واياه اللهم رب هذه الاجسام البالية والعظام النخرة اخرجت من دارالدنيا وهی لك مؤمنة فبلغ اليها بردا وسلاما اللهم روح روحه بروح لا اله الا الله ونور قبره بروح محمد رسول الله واغسله بالماء الفرات والثلج المليح والبرد اللطيف ونقه من الخطايا كما ينقی الثوب الابيض من الدنس وبدله دارا خيرا من داره واهلا خيرا من اهله وزوجا خيرا من زوجه وادخله الجنة وقه فتنة القبر وعذاب النار برحمتك يا ارحم الراحمين بوطاشلارننك هربرسينه اونار تين آقچه بيرنكز وبعد قبرم تمام اوليچق امام تلقين نامه نی باشم اوزرينه تورب اوقيه آنكار يكرمی بش تين آقچه بيرنكز تلقين نامه بووصيت نامه برله حاضردر اسفلده قبرمه قويغاچ يوزمنی قبله يه يونالدرنكز قبرمه توفراق صالغانده عمادالاسلامده مذكور دعاسنی اوقونكز دعاسی بودور بسم الله الملك لله والرحمة لله كل من عليها فان ويبقی وجه ربك ذوالجلال والاكرام منها خلقناكم وفيها نعيدكم

(هذا خلاف السنة بل من البدع) م

ومنها نخرجكم تارة اخرى اشهد ان لا اله الاالله يحي ويميت اعوذ بالله من شر ما بعد الموت كل شيء هالك الا وجهه ولايدوم الا ملكه اشهد ان لا اله الاالله وحده لاشريك له الها صمدا وترا لم يتخذ صاحبة ولا ولدا ولم يكن له كفوا احد قبرم ننك دورت پوچماغنده قرآن ده ياد اولنمش تورت سوره نى اوقونكز برسى سورهٔ يس برسى سورهٔ سجده برسى سورهٔ دخان برسى سورة الملك بولارننك هر برسينه يكرمى شار تين آقچه بيرنكز ينه كفنمه آخرت كولماكنى چالمادين ايتنكزلار قالسه ايكنچى قاتنه قوينكز ينه جواب نامه نى اوّلكى قات كفن كه كوكرك برابرينه يازنكزلر جواب نامه بودور بسم الله الرحمن الرحيم اشهد ان لا اله الاالله وحده لاشريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله وهذا القبر حق وسؤال منكر ونكير حق والجنة حق والبعث من هذا القبر حق والساعة آتية لاريب فيها ان الله يبعث من فى القبور رضيت بالله ربا وبالاسلام دينا وبمحمد صلى الله عليه وسلم نبيا وبالقرآن اماما وبالكعبة قبلة وبالمؤمنين اخوانا الله لا اله الا هو رب العرش العظيم لا اله الا هو ربى الله ودينى اسلام ونبى محمد صلى الله عليه وسلم انتهى موندن بعد دخى بعض سوزلرى بار اولسى نسخه دن ساقط موندن ماعدا احوالى نه اطلاعمز اولمدى *

﴿ امام ثانى ﴾ ملا شمس الدين بن عبد الرشيد بن عيد الاصم المعروف بالافندى در زمانه سنده آخوند ووقايع وخصومات ده حاكم قزان ده واطرافنده اولان منازعات وحوادث ناس نى تفتيش وفصل خصومات قيلوب هر اطرافه چقوب يورر ايدى ملا احمد بن سعيد الشردانى ايام صباوتمده كيشت قريه سينه كيلوب شوندا اين خصوص لرده تفتيش وحكم قيلوب يوردكنى تكرار مشاهده قيلدم روسيه جماعه سندن بركاتبى هم بار ايدى ديو نقل قيلغوچى ايدى اوشبو محله ده امام اولوب هم درس اينمش در كول باش ده امام اولوب وفات اولان ملا مقصود بن قربانعلى بن ادنى قل بن مسكو الخير بيوى وامثالى بوننك شاكردلرندندر سنة الف ومائتين وسبع قزانده وفات اولندغى بعض مجامع ده مذكوردر *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عباس نام شخص بزم ایامزده اوشبو مسجدده مؤذن اولوب وفات اولان كمال الدين بن محمد بن عباس ننك جدی دور سنة اثنتين وتسعين ومائة والف حيوة اولدغی معلوم در *

﴿ امام رابع ﴾ ملا فضل بن سيف الله بن حبيب الله الكيزلوی دور بخاراده ایشان خلیفه نیاز قلی بن شاه نياز التركمانی خدمتنده بولوب بر مدت ممسه وقورصا قریه لرنده امام بولوب بالاخیره اوشبو مسجد ده امام وخطیب ومدرس اولدی مدرسه سنده بوداده امام اولوب وفات اولان ملا حسن الدين نام شخص نی قصد ایدوب سوء قصد ایدنلر اشتباه ایله غیر بر شاكردنی قتل ایتدكده یمان حادثه كا دوچار اولسه هم یابنچی عبد الكريم بای وبشیر بای لرننك حسن سعی برله مخلص تابغان فی صفر سنة سبع وعشرين ومائتين وفات ومقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی ایكی اوغلی احمد ووفا قالدی ملا احمد بن سعید الشردانی شریفه نام قزنی آلوب دامادی دور احفادندن جیلسنانده صادق بن وفا بن فضل موجوددور استرلی طماغی ملا شرف الدين بن زين الدين واسترلی باش ملا نعمة الله بن بيكتمر ايشانلر شاكردلری دور *

﴿ امام خامس ﴾ ملا فخر الدين بن عبد الرشيد بن عيدر فخر الدين افندی دیمكله معروف ایدی سابقا مذكور ملا عبد الرشيدننك اوغلی ملا شمس الدين افندی ننك برادری دور قوال امامی ملا سليمجان بن دوست محمدننك ریحانه نام قزنی تزوج ایتدكندن مؤذن خالد بن اسحاق بن اسماعیل بن ابراهيم الساعانی كا باجا ایدی بر مدت سالفنه امامت وخطابت ده مشارك اولوب اوچونچی نوبتده انتخاب برله مجمع كا قاضی بولدی فی سنة اربع عشرة ومائتين خالد مؤذن اوفا كا باروب امتحان برله منشور آلدقده اوفا قلعه سنده قاضی ایدی *

﴿ امام سادس ﴾ ملا اميرخان بن عبد المنان بن اسماعيل بن مراد بن قدرمت بن احمد بن جلمت بن كری الطالقشی در صاصنا امامی ملا اصغر بن اسماعیل بن مراد الطالقشی ومجكاره قریه سنده ملا محمد رحیم بن یوسف

الآشطی‌لرغه تلمذایدوب بخاراغه سفر وآندن قایتوب یوقاری قورصا وتمر شیخ وترك قریه‌لرنده امام بولوب‌استاذی ملا محمد رحیم آخوندننك عزیزه نام قزنی تزوج ایدوب‌ابراهیم نام اوغلی وجوده کیلوب بالاخیرة فی حدود سنة تسع وعشرین ومائتین والف قزانه کیلوب اوشبو مسجده امام وخطیب ومدرس اولوب سنة اربع واربعین ومائتین وفات وجنازه سنی ملا نورمحمد المحتسب اداسنی قصد ایتدکده چکان بشیربای جذب قیلوب چقاروب ملا ابوبکر بن یوسف ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون‌اولدی ملافخرالدین بن مصطفی النورلاطی الاعمی شاکردلرندن در *

* امام سابع * ملا وفا بن فضل بن سیف‌الله الـکیزلوی در اوائل حالنده والدی وغیر علماء وقت حضورنده شغل بعدنده بخاراغه سفر ایدوب وقزانه رجوع برله سلفینه شریك اولوب والدی مقامنه امام وفی سنة ست وخمسین ومائتین انتخاب برله مجمع‌کا قاضی اولوب اوفاکا کیتوب آخوندلك منصبی دخی ویرلدی وفی حدود سنة وخمسین ومائتین ملا بایمراد برله مناقشه‌لری سبب‌لی معزول اولوب ملا شرف‌الدین وملا نعمة‌الله ایشان‌لر شفاعتی برله مرة اخری عملنه ارجاع قیلندی وفی سنة‌اربع وستین ومائتین قزانده وفات وجنازه‌سنی ملابایمراد ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون‌اولدی

* امام ثامن * ملا بایمراد بن‌محرم بن مؤمن بن مسلم بن بوتای بن ایشکنه بن ایشبای بن ایشبولاد بن شاه‌فولاد بن بخارفولاد بن جان‌غازی بن ال‌غازی المنکاری اصلی اولوغ منکار قریه‌سندن تجار اولادندن در مبادی حالنده ملاعابد بن عبدالعزیز بن عیسی‌الکناری وملاعباس بن عبدالرشید الکوشاوی وملا اسحاق بن سعید لردن اخذ علوم ایتدکی بعدنده بخاراده ملا عیسی بن رحمة‌الله وملا عیاض بن ظهیر وملا صالح بن نادرالخجندی وغیرهم دن استفاده‌ایله فی حدود سنة ثمان وعشرین ومائتین وطننه مراجعت قیلوب مسه قریه سینه امام وخطیب ومدرس اولوب فی حدود سنة اربع وخمسین ومائتین قزانه انتقال ایدوب اوشبو مسجده امام وخطیب ومدرس

اولدی

اولدی مسه و قزانده ایکان زور مدرسه توتوب کوب شاکرد جمع قیلوب کثرة التلامیذ وجودة الدرس ووفرة علم ایله صاحب الاشتهار خطاط فابریقه لری توتوب تجارة اداره سیله شغل لندکندن دنیاسی واسع واعمالنده مروج وذی اعتبار وفحش کلام وبذائت وخلاعت وعدم مبالات ایله معروف وسلم دن کثرة درسی سببلی سلم دانلق برله موصوف ایدی ملا محمدامین بن سیف الله بن حمدی التلاساوی برله عشاء حقنده وصفات الله وتنزیه باری مسئله لرنده مشافهة ومکاتبة عظیم مناقشه وخشونة لری ازحد فزون وتصانیف لری بر برنی سب وطعن نسب وتقریع وتفظیع ایله مشحون درحل المعاقد نام وآندان ماعدا سقوط عشاء وامکان صفات وزیادتها علی الذات خصوصنده واهی ورکیك متعدد رساله لری وار حضورنده کوب لر شغل ایدوب مستفید اولدی منهم احمد بن عبدالقادر بن سیف الملك بن جعفر بن سملان الطاقتاوی وتاج الدین بن عبدالستار بن عبدالرحمن بن حسن الیانغلی وعبدالواحد بن عبدالرحمن بن قلی البووی وتاج الدین بن مصطفی بن رمضان بن اشیاز الجکاناسی المفتی وخیرالدین بن حمزة بن ذی القرنین بن بشر بن مؤمن بن یعقوب الجقالی وعبدالکریم بن ایشبای الکرمانی وتاج الدین بن بشیر الصوقصوی وغیرهم یوم الثلاثاء لثمان خلون من شوال سنة خمس وستین ومائتین وفات وجنازه سنی ملا عبدالغفور بن محمود اداسیله وصیت ایتسا هم محله امامی ملا حسین بن امیرخان اداء قیلوب مقبرۂ جدیده ده مدفون اولدی محمد النجیب فقط بر اوغلی وایکی قزی قالدی بو مخدوم فاضلی هم سن شبابنده عذبا یوم سه شنبه خامس رجب سنة ثلاث وثمانین ومائتین وفات اولوب جنازه سنی بو فقیر ادا قیلوب مقبرۂ جدیده ده مدفون ملابایمرادننك حاضرده جمیله نام قزی وآندان وجوده کلمش عبدالرحمن بن عبدالولی بن یوسف بن محمددن ماعدا عقبی یوقدر *

﴿ امام تاسع ﴾ ملا حسین بن امیرخان بن عبدالمنان الطالقشی در فی سنة احدی وثلاثین ومائتین ذوالقعده سنده قزان شهرنده وجوده کیلوب والدی

وفاتی بعدنده چیصطای قلعه‌سنده وقزانده ملااسحاق بن سعید ومچکاره‌ده ملا عبدالله بن یحی لره شاکرد اولوب فی سنة ثلاث وستین بخارادن قایتب سنة خمس وستین سلفی ملا بایمرادغه شریك اولوب منشور آلدی *

﴿ امام عاشر ﴾ ملا احمد بن وفا بن فضل بن‌سیف‌الله الکیزلوی الحاج در فقیر جامع الحروف وملابایمراد بن‌محرم وملامحمد کریم بن‌محمد رحیم التکنشی دن استفادهٔ علوم ایدوب اون سنه مدتی بخاراده مقیم بولوب وسنة ثلاث وثمانین ومائتین سلفینه شریك امامت وخطابت وتدریس اولوب سنة خمس وثمانین ومائتین سفر حج قیلوب قایتوب سنة ست وثمانین یوم پنجشنبه جمادی الآخرة اون اوچنده وفات وجنازه‌سنی ملا حسین بن امیرخان ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی *

﴿ امام حادی عشر ﴾ ملا ظریف بن حسین بن امیرخان الطالقشی در سنة احدی وتسعین ومائتین والف والدینه شریك بولوب منشور آلدی *

﴿ المسجد السابع ﴾ بلدهٔ قزانده ینکابسته‌ده اورطا طاش مسجد در بناسندن مقدم موضعنده ینکابسته بنیادی بعدنده بنا قیلنغان بر آغاچ مسجد اولوب اوّل مسجد وایشکای ملا مسجدی دیمکله معروف ایدی شول مسجده قزان اهالی سندن مراد باقی بن مکه البلغاری نام شخص عمادالاسلام کتابندن بر نسخه وقف ایدوب فی سنة اربع وخمسین ومائة اول یوم شهر ربیع الاول وقف اولندغی ملامحمدامین بن یارمحمد بن مماش قلمی برله جنبنده مثبت کورلدی مشاهیر تجاردن راقی‌بای دیمکله معروف بای عبدالرحیم بن ولید بن مسلم بن مماش الارناش باشی فی سنة ست عشرة ومائتین طاشدین اوشبو اولوغ طاش مسجدنی بناقیلدی وارناش باشی قریه سنده سنة سبع وستین ومائتین والف وفات وجنازه‌سنی ملا صادق بن عابد بن عبدالعزیز اداء قیلوب مقبره‌سنده مدفون اولدی اولادندن عبدالقادر نام شخص وغیره موجود در محرابی نقطهٔ جنوب دن اون درجه غربده واقع *

﴿ امام اوّل ﴾ معروف امام‌لردن ملامحمدامین بن یارمحمد بن مماش القزانی در

قزانی الاصل وشهری المولد والمنشأ در سنة اربع وخمسين ومائة والف برحيوة اولدغی معلوم در بسنهٔ جديده بناسی خصوصنده پطربورغه سفرقيلوب دولت دن استيذان ايدوب عريضه بيروب ملكه عندنده معرض قبول ده دوشوب اسعاف واذن وخزانه دن تلاكان كتاب لرندن آلماق غه مخير ايدلوب اختياری ايله فتاوی قاضی خان وشرح النقايه للشمنی ولغتده صحاح الجوهری آلوب قايتمش اولكی ايكسی اولادی قولنده الی الآن توارثا موجود اولوب منظور فقيرانه مز هم اولدی دخی كند دست خطيله علوم عربيه ده بركتاب يازب آخرنده شول قلم برله صاحبه محمد امين بن يار محمد ملا منكلی بريوز قرق آلتی هجريه ديب تمام ايتمش *

﴿امام ثانی﴾ ملا محمود بن محمد امين بن محمد يار بن مامش القزانی در والدی بعدنده بو مسجد ده امام وخطيب ومدرس اولوب شاكرد جمع ايدوب درس ايتمش مدرسه سنده استكتاب ايتمش كتابی سنة اثنتين وعشرين ومائتين والف ايله مورخ بر توضيح كتابنی مالك اولدم وفاتی بلدهٔ قزانده سنة سبع وعشرين ومائتين واقع اولوب مقبرهٔ جديده ده مدفون در *

﴿امام ثالث﴾ ملا حميد بن مرتضی بن نور محمد القزانی الالدرمشی المعروف بالمنطقی اصلی قزان نواحينده الدرمش قريه سندندر ملا عبد السلام بن حسن القاريلی وغير فضلاء عصرندن اخذ علوم ايدوب منطق دانلق برله مشهور ايدی وعلی قول بعد تسلط الروس قزان شهرنده ابتداء درس ايتماك ومدرسه توتماق نی بوكشی احداث قلمش قزان شهرنده ينكابسته ده اورطا مسجد ده ملا محموده مشاركة امام بولوب بر مدت انقضاسی بعدنده بانی مسجد راقی بای مذكور كندسندن ناراضی اولوب ملا ابو بكرنی كيلتورب امام ايتوب بو كشی نی بر طرف قلمش لر اما بوكشی محله ننك بر طرفنداغی جماعه برلان اتفاق ايدوب بر يورطده جمع اولوب جماعت برله نماز اوقوب بعد ذلك تبانك مسجد ده امام بولدی فی حدود سنة عشرة ومائتين والف مجمع كا امتحان غه باروب امتحاننده كندسندن قصور تابوب

بن اقضت الايام ما بين اهلها مصائب قوم عند قوم فوائد

ملا محمدامین بن محسن النورماوی رضا اولمای عدم لیاقتنده مصر اولمش اما ایکی رفیقی ملا صافقل بن قطی المنکاری وملا شفی بن علی الممدلی امضا ایدوب منشور آلدغی افواه ناس ده مذکوردر *

﴿ امام رابع ﴾ ملا ابو بکر بن یوسف بن الیاس الجبلی اصلی جبلستانده ضیا باشی نام قریه‌اهالی‌سی میشار طائفه‌سندن ایدی بخاراغه واروب تحصیل بعدنده مسبوق الذکر راقی بای اورطا مسجددن ملا حمید بن مرتضی نی اخراج وملا ابو بکرنی مقامینه امام وخطیب ومدرس ایدوب کوب شاکرد جمع اولوب درس ایتدی جمعه‌لرده شریکی نوبتی بولدقده ایسکی بسته ده ملاقدری‌کا کیلوب جامع ثانی ده ملا صالح بن سعیده اقتداء قیلوب اداقیلور ایکان مجالسه حضورنك صدر مجلسه تقدم ایتمای هرقایسی موضع‌خالی‌کا احداثدن هم توبان واحیانا ایکنچی حلقه‌لره هم قالوب کشی نی اورنندن تورغزماغه رضا بیرمس ایکان سنة ست واربعین ومائتین وفات اولوب مقبرهٔ جدیدة ده مدفون اولدی جامع قدیم امامی ملا ابو بکر بن ابراهیم بن یوسف‌ننك عافیه نام قزنی تزوج ایدوب‌دامادی ایدی مذکوره‌دن وجوده کلمش صلبی اوغلی صدر الدین حاضر ضیا باشی قریه سنده مؤذن در ملا حبیب‌الله بن رحمانقلی‌البیکی وملاعبدالجبار بن مستقم‌القایبجی وملاحماد بن خالدالصلاوی وملا صبغة‌الله بن عبدالقادر الشریفی وابراهیم بن جعفر الصانمشی وملا فخرالدین بن مصطفی النورلاطی الاعمی شاکردلری در *

﴿ امام خامس ﴾ ملا عبدالغفور بن محمود بن محمدامین بن یارمحمد القزانی ابن مامش‌در والدی وچکره ده ملاعبدالله بن یحیی غه تلمذ وآدای قریه‌سنده ملاطاهر بن سبحان بن بهادرشاه الجبلی البتراقصی المقرئ دن اخذ قراءت ایدوب والدی حیاتنده بومسجدده سلفینه شریك اولوب مدت مدیده امام وخطیب ومدرس اولدی سنة ثلاث وسبعین ومائتین یوم شنبه جمادی‌الآخرة ایکسنده وفات وجنازه‌سنی ملا حسن‌الدین بن عمر ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی رحمه‌الله *

﴿ امام

﴿ امام سادس ﴾ ملا حسن‌الدين بن عمر بن سيد بن ايشمحمد الصوقصوى اصلى قزان نواحى سنده چواش ايلى نام قريه اهالى سندن اولوب صوقصو امامى ننك اوغلى در قزاقلار قريه سنده آخوند ملا فتح‌الله بن صفر بن حسين المناوزى وميچكاره قريه سنده ملا عبدالله بن يحيى الجرتوشى وآداى قريه سنده ملا طاهر بن سبحان دن اخذ علوم ايله قزانه ورود ايدوب ملا عبدالغفور بن محمودننك عائشه نام قزنى آلوب مسجدنده امامت وخطابت وتدريسه شريك اولوب يوم الخميس شوال يكرمى اوچنده سنة ثمان وثمانين ومائتين وفات وجنازه سنى بو كاتب الحروف اداسيله مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدى سنى آلتمش دن متجاوز ايكان *

﴿امام سابع﴾ ملا شاكر بن حسن‌الدين والدى وفاتى بعدنده قسطنطينه دن رجوع ايدوب فى سنة تسع وثمانين والديته خلف اولدى *

﴿المسجد الثامن﴾ بستهٔ جديده ده اوچونچى وتباناك مسجد ديمكله معروف در تجار قزاندن موسى بن اسماعيل بن آپانـاى قزى زبيده نـام خاتون حاجى تمرفولاد بن موسى بن يعقوب بن ايشممت تحت نكاحنده وفات اولوب والدى فى سنة ثلاث وعشرين ومائتين والـف مزبوره تركه سى برله بنا قيلدى محرابى نقطهٔ جنوب دن بش درجه وقبله دن اون درجه مشرق غه مائل وخطا واقع اولمش ملا شاه احمد ننك بو مسجد قبله سنى مـلا ابو النصر استخراج ايتمش ديدكى دعواسى غير صحيح دور محرابى مشرقغه كثرة ميلانى خلاف واقع اولدغينه دلالتنه علاوه مـلا ابو النصر بو تاريخ ده بخارا ده عين مشهور حادثه وما جرى سى اوستونده در بانى مذكور سنة اثنتين واربعين ومائتين والف وفات اولوب مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدى وحاجى تمرفولاد سنة الف ومائتين وثمانن وستين وفات اولدى *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا حميد بن مرتضى المنطقى اورطا مسجددن چغب بو مسجد بناء ومحله سى ننك اغنياسى بوطرفده قالدقندن قصورنه مكافات تابدى *

﴿ امام ثانى ﴾ ملا محمد بن حميد بن مرتضى الاعرج در محمد مخدوم داملا

محمد دیمکله معروف ایدی علماء عصرندن اخذ علوم وبخاراغه سفر ایله ایشان خلیفه نیاز قلی صحبتنده اولوب فی حدود سنة ثلاث وعشرین ومائتین قایتوب والدی حیاتنده مقامنه بو مسجده امام وخطیب ومدرس اولماق اوچون دار الامتحانه وارب حال امتحانده مفتی محمد جان‌ننك بعض سوآل‌لرینه قارشی مندن بیله یوق نرسه‌لرنی صوراب چوالغانچه منم حضورمنی غنیمت بلب مهم وضرور نرسه لرنك بلب قالورغه قراسنك بولماس‌می دیمش مفتی بو سوزدن زیاده غضبه کلب بو شخص امامت وتدریسه لایق وصالح دکل دیب رد قلسه هم بعد مدة یوسف بن احمر القوالی وآندن غیر اغنیا شفاعتی برله عفو ایدلب امتحانی صحته تبدیل ایدلمش فی سنة تسع وثلاثین ومائتین قزان‌ده ایکی بسته اهالی‌سی جمع اولب عیداضحی‌ده جامع اول وثانی امام‌لرنی بربرسنه تقدیم وترجیح‌ده مناقشه اولدقده بالاتفاق بوکشی‌نی تقدیم‌ایله قطع نزاع قیلندی

﴿ شعر ﴾

وخز الاسنة والخضوع لناقص * امران عند ذوی النهی مران

فالرأی ان نختار فیما دونه * المران وخز اسنة المران

مضموننه موافق اغنیا ومشاهیره مدار اومواسا قلما دغنه علاوه جری ودرشت کولکی سببلی مشتهر بعلم ودیانت اولسا هم چندان مروج اولمادی تورلی مرض‌لر برله ممتد علیل اولب یوم سهشنبه محرم اون سکزنده سنة اثنتین وخمسین ومائتین وفات ومقبرهٔ جدیدهٔ ده مدفون اولدی جنازه‌سنی نور محمد محتسب ادا قلدی *

﴿ امام‌ثالث ﴾ ملا شاه احمد بن با یزید بن رحمة الله بن ایما نقول بن رحمانقلی المامشی‌در سنة ١٢١٨ منتصف رجب یوم‌الاثنین تولد قلب مبادی حالنده کوشار قریه سنده ملا عباس بن عبد الرشید بن محمد بن شکر الکوشاری بعد ذلك ملا هبة‌الله بن دینس الصلا وچی وملا فخر الدین بن ابراهیم‌لر حضورنده شغل ایله فی حدود سنة احدی وخمسین ومائتین

بخارادن

بخارادن ورود وقشقار امامى ملا فيض بن عبد العزيز الكنارىكا داماد
اولب وفاتى بعدنده مقامنى آرزو قلسه هم محرابغه كرمك دن منع قلنب
بعد ذلك برادرى على اصغر آشط قريەسى اهالىسينه بخشى مدرسهومسجد
صالوب بيرامن ديب بعض ارجافنى تحريك قلسه هم غالب الاهالى راضى
بولماى بو سعىلرى هم بر باد ومقصدلارى ميسر اولماى يائس حالنده
ايكان ملا محمد مخدوم وفات اولماقى نه مصادف اولب برادرى صباى اولادينه
تجارت جهتندن كامل علاقەسى اولدغندن شفاعتلرى ايله بعد سنة اثنتين
وخمسين ومائتين امام اولدى سنة خمس وسبعين ومائتين ابن عملرى
عبدالخالق بن عثمان بن عبدالله بن ايمانقولى الماشى بدلى برله مذكور
برادرى رفاقتنده مكه سفرينه كيدب وسنة سبع وثمانين ومائتين قربانلعى
بن مرتضى البر سكاوى حليلەسى زهراء بنت مرتضى بدلى برله مرة اخرى
حج سفرينه يورب كوب كتابلر آلوب قايتدى مذكور عبد الخالق ثلث
مالى برله وصيت وابن عمى على اصغرنى وصى قلب وفات اولوب مبلغ
مذكوره ملا كوب كتاب آلب قايتدى موصىدن وقف ايتماكنى دعوىايله
لكن كند ملكى ايدب اظهار وتصرف قلب بو ملا وفاتى بعدنده وآندن
غير دخى مستعار ووديعت كتابلر دخى بالتمام صاتلب هباءمنثورا اولدى
وحسنى بنت منكباى بن عبدالرشيدننك بدلاوچون تعيين وتسليمايتدكى
مبلغى وسائر وصاياسى دخى تمام ذمه سنده كيتدى وناظورة الحق كتابى طبع
ونشر اولدقى بعدنده كند احباب وامثالندن اون اوچشخص معونتيله ناظورة
الحق ردنده ديب اضغاث الاحلام ولهو الحديث دن مركب باطل المعانى
فاسد المبانى ركيك التركيب ساقط العباره جارودة عنوانيله معروف كتابلرنى
ايكى سنه مدتى سعى قلب تصنيف وفى سنة احدى وتسعين ومائتين تمام
ايدوب اصحاب الفضايل وارباب المعانى نظرنده عورتلرنى كشف قلدىلار

شعر

ان قوما تجمعوا * وبنقصى تحدثوا * لا ابالى بجمعهم * كل جمع مؤنث

﴿ شعر ﴾

لم يبق من جل هذا الناس بقية * ينالها الوهم الا هذه الصور
لا يدهمنك من دهمائهم عدد * فان جلهم بل كلهم بقر

وفى ليلة الاحد غرة صفر سنة خمس وتسعين ومائتين والف وفات وبائت عرار بكحل مضموننه موافق جنازه سنى ملاحسين بن اميرخان اداقلب مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدى *

﴿ امام رابع ﴾ اوغلى ملا عبدالغنى نام خلف صدق سلفى در فى شوال سنة خمس وتسعين ومائتين والف معزول اولدى يوم دوشنبه اوچونچى شوال ده بعد ذلك دفترى مؤذن عبد الكريم بن نعيم بن عبد الجليل بن بيرمعلى بن مرتضى بن مراد على بن منكش كا تسليم ايدلدى *

﴿ امام خامس ﴾ ملا عبد القيوم بن عبدالبديع بن بشير بن عبد الرزاق الجبلى اصلى جبلستانده اورساق قريه سندن انكاسى بعدنده برزه قريه سينه امام بولب بو مسجده آندن انتقال ايتدى *

﴿ المسجد التاسع ﴾ قزان ننك جنوب شرقنده زابود محله سى واجملر مسجدى ديمكله معروف آغاجدن بنا قلنمش مسجددور اول موضعه اهل اسلامننك ابتداءً نزوللرى فى حدود سنة خمس وعشرين ومائتين والف حاجى عبدالمجيد بن ابى بكر بن اوراز النلا صاوى بلا مناره بر مسجد احداث قلب بش وقت نمازنى شونده اوقوب جمعه وعيدلرنى ينكابسته كا واروب ملا فضل بن سيف الله وبعده ملا امير خان بن عبد المنان غه اقتداءً ايله اداءً قلمشلار بانى مذكور حاجى عبد المجيد ايكنجى نوبت حج قلدقى بعدنده سنة ثلاث واربعين ومائتين والف محرمنده مدينهٔ منوره ده وفات بولوب جنة البقيع ده مدفون اولدى اولادندن اوغلى حاجى عبد الرفيع وغيره موجوددور اول مسجد توزوب فناغه قريب اولدقده حاجى مصطفى بن نذير بن اجم بن قلممت سنة ثمان وستين ومائتين والف مقامينه اوشبو مسجدنى بنا قلدى مناره برله سنة وسبعين ومائتين حج قلوب سنة اثنتين وثمانين ومائتين وفات

وجنازه

وجنازه‌سنی ملا عبدالولی بن عبدالغفار اداء قلب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون
اولدی بو مسجد محرابی نقطهٔ جنوب دن یتی وقبله‌دن سکز درجه قدر
شرقغه مائل اولدی بو هم مومی الیه ملا شاه احمد اعتمادلرندندر وبعد
وفاته‌اوغلی مرتضی بن مصطفی الاعرج فی سنة وثمانین ینکادن سوتوب
توسیع وسقفنی تیمردان قلماق برله بناء وتجدید ایدب فی سنة وثمانین
محله‌ننك غرب طرفنده قالغان اصحاب‌دور اوچون مسجد یراق وکوب یردن
برولماق‌لزومیله آنلره مشقت‌اولدغندن نچه یورطنی شرا قلب‌مسجداورامینه
چغا تورغان آرقلی یولنی احداث قلوب بعد ذلك اوشبو مسجدنی لایش
مضافاتنده چطی‌نام قریه‌کا بیروب مکاننه وسیع ومزین ایدب س١٣٠٤نه
طاش مسجد بناسنه شروع ایله سقفی وفرشی تمام‌اولدقده مریض ثقیل حالنه
مسجدنه حمل برله جمعه نمازینه حاضر اولوب ایکنچی جمعه نصف شب لیلة
الجمعة لخمس بقین من صفر س١٣٠٥نه خمس بعد الف وثلاثمائه یتمش
بش یاشنده وفات وجنازه‌سنی ملاعبدالولی اداسیله مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون
اولدی محمد وعبدالقادر اسمنده ایکی‌اوغلی والتی عدد قزبالاسی قالدی *

❁ امام اوّل ❁ ملااسفندیار بن ابراهیم بن آیطوغان اصلی مضافاتنده
قلای نام‌قریه‌اهالی سی باشقرد طائفه سندندر فی حدود سنة خمس وعشرین
ومائتین ملا عبدالرشید بن عبد السلام القوالی مدرسه سندن چغب اوشبو
مسجده بش وقت نمازغه امام بولدی وفی سنة اثنتین وسبعین یوم یکشنبه
شهر رمضان یدی سنده وفات وملا عبدالولی بن عبد الغفار جنازه‌سنی ادا
قلب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی *

❁ امام ثانی ❁ سالفنك ایکی قزنی آلوب داماد ملا عبد الولی بن عبد
الغفار بن یحیی بن الحسین الجبلی الجقالی در اصلی بوا مضافاتنده ینکا چقالی
نام قریه سی‌ننك میشار طائفه سندندر قریه سی امامی ملا خیر الدین بن
حمزة بن ذی القرنین الچقالی وزادور قریه سنده ملا فتح الله بن ولیدلره
تلمذ له قزان‌غه ورود ایدوب ملا عبد الکریم بن عبد الرحیم التکنشی

مدرسه سنده اشتغال قلب وملا اسفندیاره داماد اولب اوشبو مسجده علی المشارکة امام وخطیب ومدرس اولب فتح مدرسه ومسجدنی جمعه وعیدلی قلدی‌لار *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا حسام‌الدین بن عبدالولی سنة احدی وتسعین ومائتین والدینه شریك اولب منشور آلدی *

﴿ المسجد العاشر ﴾ پچان‌بازاری مسجدی دیمکله معروف موضع‌ده بنی‌یونس مسجدی در قزان‌ننك مشهور بای عبیدالله بن محمد رحیم بن یونس بن اشبولاد بن اشمراد القزانی مسجد بناسی اوچون جیرنی شراوصیتی برله اوغلی ابراهیم بناقلب تمام وفی سنة احدی وستین ومائتین والف فتح‌بولب رجب آینده ابتداء ملا سعید بن حمید البرسکوی امام‌بولب نماز اوقدی‌لار محرابی نقطهٔ جنوبدن فقط دورت درجه‌اولدغندن قبله‌دن قریب‌اون‌بر درجه مشرق‌غه واقع‌دور قزان ونواحینده‌اولان محاریب قدیمه‌ننك قبله‌دن غربله وقوعی فی‌الجمله معلوم‌لری اولغاچ ینکامسجدلرنی بناسنله مشرق‌غه بورماقله افراط قلدیلار شهر قزانده انك آرتق قبله‌سی مشرقله بومسجددر جدلری اولان ایشبولاد مشهور ایشبولاد ملاغه باشقه کشی‌دور غفلت اولنمایه *

﴿ امام اول ﴾ ملا کمال‌الدین بن میراث بن جزای الممادشی البیکنوی اصلی ممادش نواحینده بیکنای نام‌قریه اهالی‌سندندر قزان‌ده امام عسکریه ایدی علی الخصوص بو مسجد اوچون منشور آلمای الی سنة سبع وستین ومائتین والف موقتا امام وحاجی ملا اسحاق بن تمر علی بن عیسی مؤذن بولدی‌لر اسحاق حاجی فی سنة خمس وستین ومائتین حج قلوب وفی سنة ست وسبعین ومائتین مرة اخری حج ایدب فی صدر سنة سبع وسبعین ومائتین مش قلعه‌ده وفات بولدی کرچه مؤذن اولسه هم مسجد مذکور امام‌لرندن اعلم وانبل ایدی ابراهیم نام اوغلی قالوب اولکی سفرنده تاذینه نائب وبعده والده سنة ست وسبعین ومائتین وفات بولوب عقبی منقرض‌دور ملا کمال‌الدین‌ننك مفصلا عسکریه امام‌لرنله ترجمهٔ احوالی بیان اولور *

﴿ امام

﴿ امام ثانی ﴾ ملا سعدالدین بن فیض الله بن اوتیش السرتویی المستاقی حوالین مضافاتنده مستاق نام قریه اهالی‌سی میشار طائفه سندندر بر مدت ملا عبد الکریم مدرسه‌سنده اقامت قلب بنی یونس مکتب خانه‌سی فتح اولدقده صبیانه معلملك‌نی احرازو بنی یونس‌لارابو ابینه ملازمت وصحبت‌لرینه مداخلت علاقه‌سیله ملا کمال الدین مسجد امامتندن بر طرف بولدقده موقتا بو مسجدگه بلا منشور امام اولسا هم بالاخیرة سنة ثلاث وسبعین ومائتین علی سبیل المشارکة امام وخطیب ومعلملك منشورنی آلدی وفی سنة ثمان وسبعین ومائتین یوم سه‌شنبه عید فطر وفات وجنازه‌سنی شریکی ملا عبد الغنی ادا قلب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عبد الغنی بن صالح بن سعید بن حسین الکیلی جامع ثانی محله‌سی‌ننك مخدوملرندن ولادتی فی حدود سنة ثمان وعشرین ومائتین والف واقع قزانده ملا عبد الغفار بن سعید وملا سعید بن حمید وچکره‌ده ملا عبد الله بن یحیی وملا احمد بن احسان بن عمر بن قدرمت الممسوی وبخارا‌ده ملا صالح وملا محمد بن صفر الخجندی وملا مؤمن خواجه‌لر حضورنده شغل‌لنب قایتب قزانده بنی یونس‌غه فرط سلوکت واصهاری‌ننك شفاعتینده ملازمت‌لریله سنة ثلاث وسبعین ومائتین علی المشارکة ملا سعدالدین برله معا منشور آلب امام بولدی وفی سنة ثمان وثمانین ومائتین والف چهارشنبه کیچه‌سی شهر ربیع الآخر اون برسنده وفات وجنازه‌سنی بو فقیر ادا قلب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی مزاخ وکلامی درشت وتعریض‌لی غایت موذی ایدی قزان‌ده فوتوغرافیه شایع اولدق بعدنده بر مجلس‌ده بز اسلام بولدن ورود ایدن تاش باصمه‌سی کتاب‌لرنی کورب بو قدر کوب وزور کتابلرنی باصمه‌غه نه قدر تاش کینا ایکان دیدکمزده حج‌دن قایتقان کشی‌لر کوزنی یموب باشنی آلونه صالوب بر قولنی کوتاروب های سن‌انده تاو قدرلی ایتوب اویوب قویغان تاش‌لرنی کورسا ایدنك دیب بزنی حیران ایتا ایدی‌لر الحال معلوم بولدی نه قدر کتاب باصلسه هم بر تاش یتا ایکان دیب

ملا شاه احمددن کنایه قلب مضحکه یصادی دفی ملاسعید وملامحمدکریم ننك
بر مجلسده غیر بر شخص مجلسده برابر اولدقلرندن بی حضور ومقبوض
اولدقلرینه انکارا بر شخص تعرض ایتدکده ملا سعید ننك باقچه‌غه کجه‌لر
کرکان‌دیب بیان سبب‌قاماقنه جوابا ملاعبدالغنی کجه‌ده عیب یوق اول بول تابسا
کرادور عیب اتلاردا کجه برلان باقچه ایاسنی آیرمای‌لر دیوکلامنی ردقیلدی کلامی
هر وقت شول قبیلدن ایدی یورطی یوق ایدی بعد وفاته جمیع اسبابی
علی سبیل المزایده بیع ایدلب مجموع ترکه‌سی دورت یوزتنکه تقسیم قیلندی *

❁ امام رابع ❁ ملا خواجه احمد بن مظفر بن علکای بن عثمان الکیبا کی در
والدی لایش مضافاتنده ینکا ایل نام قریه‌ده امام ایکان ولادتی آنده واقع دور
قزانده فقیر جامع الحروف وملا سعید بن حمید وملا حماد بن خالددار
حضورننك شغل ایدب بخارادن کیلوب فی سنة ثمان وثمانین ومائتین ملاعبدالغنی
وفاتنده خالی عبیدالله بن عبدالله بن عبد الرشید الکجوی عنایتی برله
بو مسجده امام وخطیب اولدی *

❁ المسجد الحادی عشر ❁ بلدهٔ قزان ننك غرب طرفنده ینکا مسجد وجهان
شاه مسجدی دیمکله معروف مسجددر تجار قزان دن مرحوم جهان شاه بن بیك محمد
بن عبد السلام بن عثمان القاریلی فی سنة ثلاث وثمانین ومائتین والف
بنا قلدی سمت قبله‌سی بو فقیر معرفتیله استخراج ایدلدی فی سنة خمس
وثمانین یوم پنجشنبه اون دورتنچی رمضان فتح ایدلب تمام اهل شهردن علماء
واغنیاسی جمع اولب بو فقیر کاتب الحروف امام اولب جمع عظیم برله
صلوة ظهر ادا قلندی بانی مذکور یوم دوشنبه صفر ایکی سنده سنة سبع
وثمانین وفات وجنازه‌سنی ملا صلاح الدین بن اسحاق ادا قلب مقبرهٔ
جدیده‌ده دفن ایدلدی سنی آلتمش حدودنده عبد العزیز نام بر اوغلی
وبر قزی قالدی هم بخشی مدرسه بنا قلب مصارفی اوچون جنبنده کثیر
الخراج دکانلر وسوق العلافین‌ده مسجدی ننك امام ومؤذن‌لری اوچون
علیحده ایکی دکان علی التأبید وملاسی اقامتی اوچون بر یورط وقف قلدی

بش عدد دكان ننك محصولاتنی علی العمری برادری طاهرکا دخی عطاقلدی اثابه الله بما صرفه فی وجوه الخیرات وابقاه من الحسنات *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا محمد بن صالح بن عمر بن محمد الاوفاوی العمری اصلی اوفا ناحیه‌سنده عمر نام اهالی سی باشقرد طائفه سندندر بلبای مضافاتنده قرا کچك قریه‌سنده فی حدود سنة سبع وسبعین ومائتین امام بولب مفتی سلیم کری بن شاهین کری‌کا میرزا شاه احمد بن محمد دلالتی برله فی سنة خمس وثمانین ومائتین مکاریه‌کا امام بولب کیلب قزان شهرینه ذهاب وایابنده دخول ایله جهان شاه مسجدی‌ننك تمامنه مصادف وقوم محله ننك اتفاق نامه‌سی برله اوشبو مسجده امام وخطیب ومدرس اولوب یوم جمعه اول شهر رمضان سنة خمس وثمانین قزان شهرینه ورود وبعد تمام المنشور اون دورتنده اداء لوازمه شروع ایتدی فی سنة اثنتین وتسعین حج سفرینه کیدب اداء فریضة الاسلام قلب قایتدی غیبه سنده نائبی محله مؤذنی ملا عبد القادر بن عمر الکوامی لوازم امامتنی اداء قلدی فی سنة ثمان وتسعین ومائتین والف شاکر بن احمد بن عبد الله المجکروی طرفندن حج قیلورغه بدل آلوب طرف حجازه متوجه اولدی دامادی سلطان قریه‌سی امامی ملا صاحب الدین بن عبد اللطیف نی علی النیابة قالدردی سنه ١٢٩٩ نه جمادی الاخیره سنده رجوع ایتدی سعی واجتهادی برله جمعیته قاضی اولوب قایتدی ودخی مؤذنی ملا عبد القادر حافظ سنة الف وثلاث مائة واحدی وفات اولوب مقامینه اوغلی ملا عبد الرحمن مؤذن اولدی *

﴿ امام ثانی ﴾ اوغلی عارف الله نام ذاتدر سنة ثلاث بعد الف وثلاث مائة مکه‌دن رجوع ایله منشور آلدی *

﴿ المسجد الثانی عشر ﴾ تجار قزاندن محمد جان بن نذیر بن عبد الکریم بن متری بن ایشبولدی الشردانی الاقرع بنا کرده‌سیدر موضعنده مقبرهٔ قدیمه اولب علی قانون المملکة احراز وتصاحب ایدلمدکده خزانة الرعیه دن بیع ایدلب روس طائفه‌سی تملکندن خوف سببلی محمد جان بن سلیمان بن

عايد بن عبد الباقى بن حسين بن قطلع وغيرلرننك اهتمامى برله مسجد بهانه‌سيله خزانه‌دن صانوب آلندى سنة اثنتين وتسعين ومائتين والف يوم دوشنبه شهر ربيع الآخر اون طوقزنده بنانى ابتداء ونيكز قورماقنى قصد قلب سمت قبله‌سنى نظرنى بو فقيردن التماس ايدب حاضرلنسه‌لر هم يغمور ياغدغندن اول كوننى ميسر اولماى فرداسى يوم سهشنبه عمل قلنب بناغه شروع ايتدى‌لر اماعين مسجدكا تعين قلنغان موضعده تاش وقم وكيربيچ اويولكان بولدغندن چيتده ايكنچى بر موضعده قلنب من بعد كوچرلدكده فى الجمله تغيير ايتمش‌لر محرابى بش درجه قدر مغربكا واقع اولغان بانى مذكور جبلستانده ضيا مضافاتنده توبان شردان نام قريه اهالى‌سندن ايام صغرنده قزانه ورود وكسب قلماغه شروع ايدب كوب وقت باى‌لر خدمتنده اولب بالاخيره حاجى طرخان برله قزان ما بيننده تردد وسودا قلب دنيا تابغان حاجى طرخان چى محمد جان وبوكاچ فتنه سنده بعض اجدادى قزاق خدمتنده اولدغندن عنوان روسيه سى قزاقى ديمكله نام زددور اول مسجد اطرافى كلاحتى زنكار مسجد ننك شرق طرف‌لرى قديمده مقبره اولغاچ تحفة الله مؤذن قابقا توبندن ودمين حاجى باقچه‌سندن آدمى سوياك‌لرى چقدى *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا حبيب‌الله بن عبدالغفار بن عبد الوهاب بن عبدالجليل بن عثمان القشقارى در مذكور بانى واهل محله سندن ابن عايد ووليد بن عبد السلام بن سعيد بن عابد بن باباقول القرتقاچغى وسيف الدين بن سبحان بن بكر التيكانى وغيرلر اتفاق ايدب صاحب الترجمه‌كا اتفاق نامه يصاديلر آنلر عليهنه صاحب فابريقه عليم بن عبد الرزاق السر توبى الطرويوى كندى ننك كار خانه سنده اولان عمله وخدمه وبعض اهل محله برله اتفاق قلب مخاديم قزان‌دن ملا اسماعيل بن حبيب الله بن رحمانقلى‌غه اتفاق نامه يصاب هر ايكاوى مجمع‌كا وارب امتحان اولب قايتب بو خصوصده زور مرافعه ومنازعه اولوب مدت مديده تحت المدافعه ناتمام قالوب يوم

الخميس

الخميس يكرمی يدنجی ذی القعده سنة ثلاث وتسعين مسجد فتح ايدلب مؤذن ملا صنعةالله بن حبيب الله السنبری امام اولب ابن عايد وبانی وغير اعيان محله حضورندن باشقه بش آلتی کشی برله ابتداء صلوة ظهرنی اوقدیلار سنة اربع وتسعين ومائتين والف ملاحبيب‌الله بن عبدالغفارننك قضاياسی دخی تمام اولب يوم سه‌شنبه يكرمی بشنچی شهر ربيع‌الاخير شهر قزانه ورود ومأموريتنه شروع ايتدی *

﴿ المسجد الثالث عشر ﴾ قزان شهرنده امير الماء آطميرال بسته‌سی وبش بالطه ديمكله معروف شهردن دانبوكوپريله منفصل امير الماء بسته‌سنك آغاچ مسجد قزان تجارندن يوسف بن مرتضی المعروف بشاطون فی حدود سنة عشرين ومائتين والف بناقلمش وكندسی سنة ومائتين والف وفات اولب مقبرهٔ جديده‌ده مدفون‌در بعد ذلك غير مرة ترميم وتعمير قلنوب حاضر آخرغی عمارتی ابراهيم بن عبيد الله بناسی‌دور *

﴿ امام اوّل ﴾ ملاعادل بن رحمانقلی الصوقصوی اصلی قزان نواحی‌سنده صوقصونام قريه‌دن‌دور الوغ اتنه قريه سندن كيلوب مسجد بناسندن مقدم بو محله‌دا امام بولمش بعد بناء المسجد ايكنچی امام آلنوب بو کشی مؤذن ونائب امام اولدی وبعد وفاته كذلك اوغلی سيف‌الله بن عادل قائم مقامی اولب فی حدود سنة ثلاثين ومائتين وفات وبعد اوغلی شاه مردان واوغلی ابراهيم بن‌شاه‌مردان هرقايوسی بتعاقب مؤذن بولب شاه مردان سنةاثنتين وتسعين واوغلی مقدم سنة تسعين ومائتين وفات بولدی‌لار *

﴿ امام ثانی ﴾ ملاعبدالوهاب بن مرتضی بن نور محمدالالدرمشی‌در احداث محله وبناء مسجد خصوصنده صرف مساعی قلب مسجد صالنغاچ امام بولدی وفاتی فی حدود سنة تسع وعشرين ومائتين والف دا ابراهيم افندی وعبد النصير آخوند وعبد الولی ملالرننك قاين آتاسی‌دور *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عبد السلام بن عبد الوهاب بعد والده امام اولدی يوم يكشنبه اون بشنچی صفر سنة خمس وسبعين ومائتين وفات وجنازه‌سنی ادا قلب مقبرهٔ جديده‌كا كيلتورب دفن ايدلدی *

﴿ امام رابع ﴾ ملا حسن الدين بن عبد السلام‌در والدی حیاتنده علی سبیل الشرکة امام وخطیب وبعد وفاته مستقل اولدی فی سنة وثمانین ومائتین بعض عمال روسیه‌نی سب بهانه سیله دورت آی مدتی حبس وبعد زمان جرمی ثابت بولسه هم فی سنة احدی وتسعین امامت‌دن معزول اولدی*

﴿ امام خامس ﴾ ملا بلال بن عابد بن منکه بن یعقوب الصوقصوری جبلستانلی تتش مضافاتنده صوقصونام قریه امامی ملاعابد قاضی‌ننك اوغلی‌در ابتداء ملاحسن‌الدین‌کا شرکت برله امام ایدلوب بعد عزله مستقل بولدی*

﴿ المسجد الرابع عشر ﴾ بارودیه ده یعنی داری زابودنده آغاچ مسجد اوّل‌ده آغاچلق اورمان بولوب فی حدود سنة اثنتین وتسعین ومائة احداث محله قیلنوب عسکریه طائفه سی اوچون بومسجدنی فی سنة اثنتین وعشرین ومائتین والف موسی بن مناسب بن مسلم بن بوطای المنکاری بنا قیلدی بانی مذکور سنة ست واربعین ومائتین شهر ربیع الاخرده وفات ومقبرهٔ جدیدهٔ قزان‌ده مدفون بولدی *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا بایزید بن مراد القرتقاچقی در امام بولدق بعدنده پادشاه خدمتنه دخی آلنوب برنچه مدت خدمت ایتمش الحالة هذه بارودیه ده اولادی موجود در امام ولوازم مؤذن‌نی ادا قیلوب مؤذن عنوانیله مشهور اولمش موندان ما عدا احوالی معلوم اولمدی *

﴿ امام ثانی ﴾ ملا حنفیه نام شخص باشقرد طائفه سندندر *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عبدالجبار بن عبدالرحمن بن مرادم بن جهان محمد بن آقمحمد بن یار محمد بن نصر بن یونس بن ایوانای الارناشباشی جد اعلی سی ایوانای کبی امام‌لرندن وجدجدی آقمحمد آقمان حافظ دیمکله معروف سرده قریه سندن‌ارناش باشینه انتقال ایتمش قریه سی امامندن نوبتده مجمع‌کا قاضی بولوب بعد تمام المدة قایتب فی سنة اثنتین واربعین ومائتین بارودیه‌کا امام بولدی وفی سنة خمس واربعین ومائتین والف بارودیه امامی ایکان وفات بولدی ابن اخی ملا عبدالولی

بن

بن عبدالغفار نقلنه بناءً مفتی محمدجان وفاتنده نائب اولمش بختیار امامی ملا فخرالدین صوباشی آطی امامی ملا عبدالغفارننك برادریدر *

❋ امام رابع ❋ ملا امین بن دمین بن محمد قل بن بیمت بن اجی الجبلی الطناوی اصلی ضیا مضافاتنده طنای نام قریه‌دن وزنکار مسجد امامی ملا حبیب‌الله بن رحمانقلی وقایچ امامی ملا عبدالجبار قاضی‌ننك بجاسی‌در طنای قریه سی امامندن نوبت فی سنة تسع وثلاثین ومائتین والف جمعیة شرعیه عضولکنه انتخاب ایدلوب مجمع‌کا قاضی اولوب محمدجان مفتی وفاتی بعدنده قائم مقام مفتی بولوب اداءِ لوازم‌افتاقیلوب ملا عبدالسلام مفتی کیلکاچ آننك صوراوی بوینچه بلا مقارعه ینه بر نوبت قاضی بولوب مدتی تمام اولغاچ قایتوب اهالی بارودیه تلاماکی برله بر آز وقت امام بولسه هم عبدالسلام مفتی اول موضعده آنداپون نازوك کشی مناسب توکل دیب مانع اولدی یاشی‌ایللی سکزده ایکان طنای قریه سنك سنة ثمان وخمسین ومائتین وفات اولدی محمدشاه ومصطفی وحیدر نام اوغللری قالدی زکاءت وغیرت وظرافت وروسیه لسان وخطنی بلمك ده مهارت برله معروف ایدی حتی میرزا شاه احمد نقلنه بناءً الی الآن اعضاء جمعیت ما بیننده بو بابده بلا ثانی ایمش *

❋ امام خامس ❋ ملا عبدالنصیر بن المحمد الجبلی البارشی جبلستانك بارش نام قریه امامندن نوبتده قاضی اولوب قایتدقنده فی سنة سبع واربعین ومائتین ملا امین جاینه بارودیه‌کا امام ومرة اخری قاضی بولوب جاینه ملا شمس‌الدین بالاخرة بارش قریه سی امام لغنده فی سنة اربع وستین ومائتین والف وفات بولدی *

❋ امام سادس ❋ ملا شمس‌الدین بن بشیر بن مراد القزانی الحاج اصلی قزان مضافاتنده ینکی کشت نام قریه اهالی سندن ایدی بر مدت پچمان طاو قریه سنده امام بولوب نوبتده مجمع‌کا قاضی بولوب کیدوب فی سنة احدی وخمسین ومائتین اوفادن قایتب بارودیه ده امام بولسه هم بعد

مدة عزل قيلنوب قوم محله اوغلى ملا سعدالدين حاجى نى امام اينسه لرده آتاسى صالح اولماغاچ اوغلى بطريق اولى صالح اولماس هم اول سننده ياش ديب عبدالسلام مفتى مانع اولدى وفى سنة وستين ومائتين ينكا كيشت قريه سى ننك ايكنچى مسجدنده امامت ايتدكنده وفات اولدى *

﴿امام سابع﴾ ملا عبدالرقيب بن عبدالمؤمن بن عبدالرحيم بن عبدالرحمن البغلموى اصلى بغلمه مضافاتى عبدالرحمن آولندن باشقرد طائفه سندندر ملاشمس الدين حاجى برطرف قلندغنده عمى عبدالسلام مفتى ننك اهتمامى برله سنة اربع وخمسين ومائتين بارودیه کا امام وخطيب بولوب سنة احدى وتسعين ومائتين باروديه ده يوم دوشنبه سكزنچى جمادى الاولى ده وفات اولدى يتمش ياشنده جنازه سنى ملا صلاح الدين ادا قيلدى آخر عمرنده استعفاسى برله عريضه بيروب معاف اولمش ايدى *

﴿امام ثامن﴾ سالفنك اوغلى ملانورعلىدر ملا عبدالكريم بن عبدالرحيم وملا صلاح شاكردلرندندر *

﴿فصــــــل فى ائمة العسكر فى مدينة قزان﴾

شهر قزانده عسكريه طائفه سى اوچون عليحده مسجد بولماى آول محله امام لرى بالمناوبه آنلره متعلق خدمت لرى اداقيلوب فى حدود سنة ملافتح الله نام شخص قزانغه ورود ايله امام اولدى عسكرلك لره مخصوص امام لرى على الترتيب ذكر ايدله *

﴿امام اوّل﴾ ملا فتح الله بن ابى ذر السّردوى اصلى قزان توابعى مادش مضافاتنده سرده نام قريه دن دور قزانه ورود وجماعهٔ اسلام عسكره امام اولدى سنة ثلاث وخمسين ومائتين والف برميت نى مدة مضروبه صاقلامى دفن ايتدكى اوچون عزل قيلندى وفى حدود سنة ومائتين وفات وجنازه سنى ادا سيله مقبرهٔ قزانده مدفون اولدى *

﴿امام

﴿امام ثانی﴾ ملا کمال الدین بن میراث بن جزای بنی یونس مسجدی امام لری ذکرنده سبقت ایدلوب سالفنك دامادی در قاین آتاسی معزول اولدقده قزانه عسکریه‌کا امام اولدی سنة سبع وستین ومائتین دورتنجی شهر ربیع الاخر یوم سه شنبه وفات وجنازه سنی ملا احمد بن سعید الشردانی اداء قیلوب مقبرۂ جدیده ده مدفون اولدی اولادی قالدی یورطنی جهان‌شاه بای صاتوب آلوب مسجد اورنینه کردی *

﴿امام ثالث﴾ ملا نور محمد بن ابراهیم بن خوجاش القزانی مخادیم بلدۂ قزاندن ابراهیم افندی اوغلی مفتی عبد السلام‌کا سلوکت وتقرب وصرف مال وترك تجارت قیلوب شهر واطرافه محتسب وجامع اولده نائب امام وملا کمال الدین وفاتی بعدنده امامت عسکریه‌نی ایضا احراز ایتدی وفی سنة ست وسبعین ومائتین والف یوم الخمیس ثالث ذی القعده وفات وجنازه‌سنی بو فقیر اداء ایدوب مقبرۂ جدیده ده مدفون اولدی فخر الدین وضیاء الدین ایکی اوغلی قالدی *

﴿امام رابع﴾ ملا نجم الدین بن حسام الدین بن میرسلیم القزان الرجی قزان مضافاتنك غلج یولی نام ناحیه‌سی‌ده ایسکی رج قریه‌سندن ایام شبابنك برادری اورنینه اختیارا پادشاه خدمتنه کیدوب قرم ده عسکریه‌کا مؤذن ونائب امام اولوب قریم محاربه‌سی بعدنده خدمتدن معاف اولوب سنة خمس وسبعین قزانه رجوع وملا نور محمد وفاتنده امام عسکریه وبنی یونس مکتب خانه سنده معلم صبیان اولدی من سنة وثمانین ومائتین والف امامت عسکریه اوچون ویرله تورغان وظیفه سی الغاقلنب الحالة هذه بلا ایراد بو خدمتی ادا ایدا هر وقت ده ویرلمش متعدد نشان‌لری بار یوم السبت سنة احدی بعد الف وثلاث مائة وفات وجنازه‌سنی ملا تحفة الله المؤذن اداقیلدی *

﴿امام خامس﴾ ملا ادریس بن فتح الله بن ابی ذر السردوی والدی ایامندن بیرلی مؤذن ونائب امام خدمتنده اولوب سنه سبع وسبعین ومائتین لاعن ولد وفات اولدی امتداد ایامی وطول خدمتی سببلی علیحده ذکر ایدلدی *

فصـــــل فی مساجد القری والاطراف

بو فصل ده قزان شهرندن خارج اولوب ذی‌اشتهار یا برمناسبت دار اولان بعض مساجد اطراف وبانی وامام‌لری ایراد اولنه *

﴿ طاشکچو ﴾ قریب الحدوث قریه در اهالی اصلیه سی ننك اکثری آشط وبعض لری پیمار قریه‌سندن وغیر اطرافدن کیلوب قرارتابمش اما اصل اسمی خدای قلی خرابه سینه نازل طاشکچو قریه سی دیب تسمیه سندن بوموضع ده عن قدیم بعض الناس اولدغی مفهوم بولادر طاشکچوکا ابتداء نزول ایدن شخص آشط اهالی سندن طویخوجه بن طویکه نام ذات دور علی الخصوص تاریخ نزولی یاولادت ووفاتی معلوم بولماسا هم علی التقریب بزم تاریخ دن یوز ایللی سنه مقدم بولور یعنی فی حدود سنة ثلاثین بعد الف ومائة چونکه طویخوجه ننك حفیدی عبدالغفار بن ایشترك بن طویخوجه فی حدود سنة ثلاثین ومائتین والف وفات بولوب مقبرهٔ جدیده سنده مدفون واحسان بن ایشترك بن طویخوجه بزم عمرمزده قارطایب فی سنة تسع وثلاثین ومائتین وفات اولوب جنازه سنی والد مرحومز اداقیلوب مقبرهٔ جدیده سنده مدفون اولدی الحالة هذه طاشکچوده ایسکی ویانکی زیارت دیمکله معروف ایکی مقبره وار ایسکی سی آشط طرفنده طاشکچو مزارع ننك اقصی سنده یلغا بوینده آنده مدفون اولان لردن یول بوینده عبدالباقی المؤذن یحیی ملا آتاسی دخی یول بوینده مزار اورطالغنده دولت شاه بن ایشترك بن طویخوجه یول بوینده باش وایاق اوچ لرنده ایکی ضور قاین آغاچی وار ایشترك بن طویخوجه قبری یول بوینده یلغاغه یقین موسی بن علی بن ابی بکر قبری فی سنة تسع وثمانین ومائتین والف جمادی الاولی سنده اوقدق اچکاری زیارت اورطاسنده برقبرکا قویلغان تاشدن بعد ذکر الله یازغان سوزی تاریخ منکده ایکی یوز توقزنچی (٢٤نچی شهر رمضان) ثورننك طوقزنچی کوننده موسی بن بیکقول وفات اما مقبرهٔ جدیده سی قریه‌کا متصل آولدن چقغاج کالاولی

يمين طريقده اولكى احاطه‌سى بتكاچ سنة ثلاث بعد الف وثلاثمائة ايكى يوز آلتمش صوم تنكه صرف ايله يخشى ايمان بغنه‌لر برله احاطه قيلدردوم بو مقبره سنة خمس وعشرين ومائتين والف اتخاذ ايدلوب ابتداء بر غريب طالب العلم وثانيا ملا عبد الحكيم ذريتندن قزى ننك قزى بر بالا وثالثا مذكور ملا عبد الحكيم بن عباس كندسى مدفون اولنمش اصلى بالطاج ايلى اهالى سندن بر مدت آشط قريه سنده امامت دن تقاعد ايدوب طاشكچوده توطن ايتمش اولادى آنده بار شول مقبره ده مدفون لردن حاجى ملا عبد السلام بن عبد الرحمن ووالد ماجدمز ملا بهاء الدين بن سبحان والدهٔ جليله‌مز بى بى حبيبه بنت عبد النصير سنة ثمان وثلاثين ومائتين والف سكزنچى ذى الحجه ده وفات خالهٔ عزيزه‌مز بى بى حبيبه بنت عبد النصير سنة تسع وثمانين ومائتين والف جمادى الاولى ننك يكرمى طوقزنچى كيچه سى سحرنده وفات بولوب جنازه سنى بو فقير ادا ايدوب مقبرۀ جديده ده مدفون بولدى دخى بر طاش ده يازغان بى بى خديجه بنت حاجى محمد بن حسين سنة ثلاثين ومائتين والف وفات ودخى نصيب الله بن فتح الله بن يحيى بن عبد الباقى سنة ست وثمانين ومائتين يوم پنجشنبه يكرمى ايكنچى ذى القعده وفات وجنازه سنى برادرمز ملا صدر الدين ادا قيلدى قابقا يانده يول بوينه يقين والدى وباباسى ملا يحيى بن عبد الباقى جوارنده مدفون در شهر قزانه ابتداء ورودمزده رفاقتله تاهلمزه قدر بش آلطى آى مصاحبت ايتدى فهيم وصاحب بصارت وتميز ايدى اولادندن چيتكچى زين الله الاعرج وعصمة الله وعبد الله وآنلرننك اولادى حاضر طاشكچوده موجود دخى فيض بن عادل بن ابى بكر در فى حدود سنة اربعين ومائتين والف وفات وجنازه سنى والدمز ادا قيلدى ابتداء طاشكچوكا والدمز ورود ايتدكده طالب وراغب وكندارينه انزال ايدوب بعد زمان اقاربندن عبد الكريم نام شخص ننك متروكه سى موضع خالى عن البناءغه تمليكا براوى بنا قيلوب بيردى مذكور طوبخوجه ننك طوقز اوغلى طاشكچوده وجوده كيلوب اسملرى يوسف وحسين وابك وايشترك

وایشمی وطویکلدی وایشم وارمك ویرمك وعلی قول ایشمی وایشم برکشی کا
اسم در ارمك ویرمك وطویکلدی اولادندن معلوم کشی یوق عبادالله بن
عزةالله بن علی بن عثمان بن حسین وصفا بن عبدالعلام بن عبداللطیف
بن عبدالسلام بن یحیی بن یوسف وعبدالرحمن بن عبدالسلام بن عادلشاه
بن ولید بن حمید بن ابراهیم بن ابك وعبدالرحمن بن شیریزدان بن
شرف‌الدین بن ابراهیم بن احمر بن ایشترك وعبدالله بن حبیب‌الله بن
عبدالغفار بن ایشترك وفضل بن احمد بن ابی الفیض بن دولتشاه بن ایشترك
وعطاءالله بن احمدشاه بن عبیدالله بن فیض بن عادل واحمد بن عبیدالله
بن موسی بن علی بن ابی بکر وعبدالرحمن بن بیرمعلی بن قربانعلی بن
شیخمراد بن رفیق بن ایشمی وعبدالحکیم بن شاه‌احمد بن نعمةالله بن
حبیب‌الله بن داود بن ایشمی وحسن بن الولید بن عابد بن داود نام آدملار
طاشکچوده موجود دور داود چشمه سی دیمکله معروف بر زور یخشی چشمه
اوشبو داوده منسوب در حاجی محمدجان بن اسماعیل بن مختار بن ایشترك
وحسن بن ابراهیم بن اسماعیل وصادق بن اسحاق بن اسماعیل شمای
قلعه سنده در اما آشط دن کیلوب طویخوجه اولادندن اولمایانلر نصرالدین
بن فخرالدین بن حمید بن مسکاو بن کیکا بن سرکا وصادق بن عادلشاه بن عباس
بن مسکاو وعبیدالله بن عین‌الله بن عبدالسلام بن مختار بن احمر بن صفر نام
اشخاص موجوددر اما پیماردن ورود ایدنلر احمدشاه بن بهادرشاه بن عابد
بن محمد بن زاهد طاشکچوده عبدالرحمن بن عبدالله بن سیف‌الله بن محمد
بن زاهد قزانده سیف‌الملك بن ولید بن مساعد بن محمد بن زاهد واولادی
وبرادری یوسف وعمی مختار اولادی قزیلجارده اما مرتضی بن اسماعیل بن
ابراهیم بن سعید بن مناسب وسمیع الله بن عبیدالله بن حمید بن مرتضی
وعبدالله بن حبیب الله بن ولید بن مرتضی طاشکچوده وعبداللطیف بن
عبدالولی بن عبدالرشید بن عبدالعزیز بن عبدالرشید طروی قلعه سنده در
آشط وپیمار یا غیردن اولدقلاری معلوم دکل در بوجماعه نی ایراد دن چندان

معتد

معتد به فائده اولماسه هم * ﴿ شعر ﴾

بلى صحبت به الشبيبة والصبا * ولبست ثوب العيش وهوجديد
فاذا تمثل فى الضمير رايته * وعليه اغصان الشباب تميد

ديو تمثل ايدوب ايراد قيلندى *

﴿ آغاج مسجد ﴾ طاشكچوده معلوم اولان مساجدى اول آغاج مسجد اهالى سندن داود بن ايشمى بن طويخواجه بنا قيلدى طاشكچو زورايوب اغنياسى چوغالوب معموريتى مزاداولوب طاش مسجد بناسى مرادايلدكده اوغلى عابد بن داود ايسكى مسجدنى اهالى سى نماز خوان صالح قريه كا ايلتوب بنا قيلماغى التزام ايتمادكلرنده سوتاركا رضا بيرماى قوم شرطنى قبول قيلوب اولوغ اتنه قريه سينه كوچرلكان اتنه قريه سى ننك ايكنچى مسجد اصلده اوشبو مسجد در مذكور عابد بن داود زياده دين دار وصالح وصادق القول وملازم الجماعات وصاحب تورع ايدى بش وقت نمازنده بلاتخلف اقصى القريه دن مسجده حاضر اولور ايدى چندان علمى اولماسه هم دائما كتاب مطالعه ايدوب علمادن سؤال ايله جميع اقوال واعمالنى شريعته تطبيقه اجتهاد ايدر ايدى حتى ايام شبابنده اولان قرق سنه فرايضنى تماما قضا واعاده ايتمش سنة خمس واربعين ومائتين والف حدودنده وفات وجنازه سنى والد مرحوم ادا قيلوب مقبرۀ جديده سنده مدفون اولدى *

﴿ بيت ﴾

ذكر طاشكچو واهلها يهيج للقلب شؤنها * ولو لا ملوحة ماء العيون
حسبت دموعى عيونها * بلى صحبت به الشبيبة والصبا
ولبست ثوب العيش وهو جديد * فاذا تمثل فى الضمير رايته
وعليه اغصان الشباب تميد *

﴿ بيت ﴾

بلاد بها نيطت على تمايلى * واول ارض مس جلدى ترابها

بيت

وحب اوطان الرجال اليهم * مارب قضاها الشباب هنالكا
واذا ذكرت اوطانهم ذكرت لهم * عهود الصبا فحنوا لذلكا

طاش مسجد — طاشكچوكا اهالی سندن ابراهيم بن احمر بن ايشترك ينكا مسجد بناسنی مراد ايتسه هم بعض اقرانی مما نعت ايدوب مشاهير تجاردن اور قريه سی ننك سليمان بن نذير بن توقطامش بن مسلم بنا قيلدی سنة ثلاث وثلاثين ومائتين بناسی تمام اولوب فی سنة خمس وثلاثين ومائتين والف ابتداء نماز اوقولا باشلادی قضاياء اتفاقيه دن بعض جارلری جيرنی بيرماسده اصرار ايتدكندن شرق طرفنه بورا آلمادقلرندن قبله سی صحيح ومستقيم واقع اولغان والا اعتقادلری قزاننك ينكا مسجدلری قبيلندن مشرق‌ده قيلماق ايكان بانی سليمان بن نذير سنة ثلاث وخمسين ومائتين والف وفات وجنازه سنی ملا فتح الله آخوند اداسيله اورمقبره سنده مدفون‌در ميانده اوغلی عثمان فی حدود سنة خمسين ومائتين ترميم وتعمير قيلوب آستينه جللك ترزه‌لری تيشوب آلدينه ايشك بولمه سنی آغاج دن قيلدی وفی سنة خمس وستين ومائتين والف بعد اداء الحج مدينهٔ منوره‌ده وفات بولدی بعد ذلك سنة سبع وستين ومائتين طاشكچو اهالی سندن فخر الدين بن عبيدالله بن عثمان ترميم وتعمير قيلدرب توشام جايدردی سنة تسع وستين ومائتين اورنبورده وفات اولدی بعد ذلك حاجی وليد بن مساعد بن محمد بن زاهد بن ارسلان الطاشكچوی ترميم قيلوب سنة ست وسبعين ومائتين طاشكچوده وفات وجنازه سنی برادرمز ملا صدر الدين ادا قيلدرب مقبرهٔ جديده سنده مدفون اولدی سنة اثنتين وتسعين ومائتين والف يوم داول برله مئذنه دن يوقاروسی ساقط اولدغی بعدنده قزان تجارندن احمد بن فضل بن نعمة الله بن بشير بن عبدالرحيم بن اوراز محمد تعمير قيلدی مناره سی اولكی دن برنچه قدر بلند ورأس قبه ده شكل هلالی ايله قبه نی بالكليه ينكادن قيلوب ايللی ايكی تنكه صرفينه علاوة آلطون لاوغه ينه اوتوز

بش تنكه زياده قيلوب بر پود اوتوز قرق وزننده ودورت آرشين ياريم طولده بولدی اوّل ده باسقچ لری توبانكی تيمر ايشكدن كركاچ بر آز مسافه باردق بعدنده منار ايدی حاضرده ايشك دن كركاچ بلا واسطه منه در دخی سنة سبع وتسعين رجبنده صادق بن عبيدالله بن ابراهيم بن داود بن بيكمت بن جان ميرزا بن خواجه سيد الاوری ترميم ايتدی واحاطه بنا قيلدی وآلدينه فنارلر قويدی *

❁ امام اوّل ❁ معروف امام لرندن عبدالسلام بن اورای نام شخص امام وخطيب اولوب مدرسه توتوب درس ايتمش مدرسه سنده ملا بشير بن عبدالرحيم بن اوراز محمد الجبلی شرح عوامل يازب تمام ايتدكی كتابنده مذكور بو ملا بشير ايسكی اوجم قريه سنده سنة عشرة ومائتين حدودنده امام بولوب فی سنة وستين ومائتين والف وفات ايدن ملا فضل بن نعمة الله بن بشيرننك جدی در ودخی ملا ايلمی بن اوتاش نام شخص علم فقه ده عبدالله بن محمود الموصلی تصانيفندن مختار كتابنی يازب تمامنده سنة خمس وخمسين ومائة والف يوم جمعه ده ملا عبدالسلام مذكور مدرسه سنده طاشكچوده تمام تاريخ نی يازمش بو كتاب ننك هامشنده هدايه ووقايه ومحيط ومستصفی وكافی وخزانة وينابيع وقاضی خان وشرح الوقايه واختيار ودرر وجامع الرموز وفوائد وحدائق وفرشته ونهايه وكفايه ونافع ومشكلات وحلبی ومختار تركی وجنك واندن ما عدا كتاب لردن مأخوذ تحريرلری كوب واوشبو ملاعبدالسلام شاكردلرندن برو ايكنچی برشخص ملكی جامع الرموزنی كورب رغبت ايدوب استاذندن استغنا واستيذان ايله شول كتاب صاحبی عارية بيرماكاچ اوغرلاب آلوب طاشكچو اورماننده ملا محمد امين بن زاهد البخاری نام شخص غه برجای بوينده يازدروب آلدغی افواه ناس ده مذكور اول نسخه سی الحالة هذه ايسكی اوجم قريه سنده ملا حبيب الله بن فضل بن نعمة الله بن بشير يدنده وكاتب اسمی اول نسخه ده مذكور *

❁ امام ثانی ❁ ملا ابراهیم بن عبدالله النقرتی اوربار ابراهیم حضرت دیمکله معروف اصلی جبلستان ده بارش قریه سندن اولوب والدی وانکی مضافاتنده نقرة نام قریه ده امام اولوب وفات اولمش ملا ابراهیم مشهور حاجی مرتضی شاکردلرندن زمانه سنده علم وفضل برله مشهور وکوب قریه‌لرده درس ایدوب کوب شاکردلری اولمش ومن جملتهم جدمز ملا سبحان بن عبدالکریم المرجانی وسعید بن احمد الشردانی واخوه جعفر وسیف‌الله بن عبدالکریم الصاصناوی داری داود چشمه‌سی بوینده قربانعلی کوپرینه یقین صوننك جانب جنوبنده اورام‌ننك شرق طرفنده اولمش ولکن سودای مزاج وجنونانه وغفلت آمیز اشلرنی نقل ایده لر فی سنة سبع وستین ومائة قریهٔ حسن شیخ ده وفی سنة ثمان وسبعین ومائة طاشکچوده وفی سنة اثنتین وثمانین ومائة قزاق لارده وفی سنة خمس وثمانین ومائة شاشی قریه سنده وفی سنة ست وثمانین ومائة اوربار قریه سنده اولدغی مدرسه سنده ایکانده یازدغی شاکردلری ننك کتابلرنده مثبت در فی حدود سنة خمس وتسعین ومائة والف اوربار قریه سنده وفات اولوب مقبره سنده مدفون وقبری معروف در *

❁ امام ثالث ❁ ملا قدر بن تیراك نام ذات دور طاشکچوده مدرسه توتوب ملا سعید بن مناسب نام شخص بوننك مدرسه سنده تحصیل ایتدکی بعض کتب اواخرنده مثبت کورلدی وعلی قول اوشبو حدودده ملا یوسف نام ملا اولوب داری ملا ابراهیم داری موضعنده یاقربینده اولمش *

❁ امام رابع ❁ ملا عبدالسلام بن عبدالرحمن بن عبدالعزیز بن رفیق القورصاوی الحاج اصلی قورصا یوچماغندندر برسکه ده ملایکچانطای وقرغالی ملا عبدالرحمن الکرمانی حضورنده تحصیل علم ایدوب قایتوب طاشکچوده امام وخطیب ومدرس لکده مدة مدیده برقرار بولوب فریضة الحج نی ادا قیلوب قایتوب سنة ست وثلاثین ومائتین طاشکچوده وفات ومقبرهٔ جدیده سنده مدفون بولدی فخرالدین ونصرالدین وسراج الدین نامنده اوغل لری

قالدی

قالدی اما اولوغ اوغلی جمال الدین نام ایکان بخاراغه تحصیل علم اوچون
باروب برمدت بعدنه قایتب هر تورلی فسق وشرارت وضلالتلرکا توشوب
بالاخیر اربنکا باروب مرتد اولوب تنصر ایدوب آنده اولادی اولوب شونده
قالغان طاشکچو اهالی سندن عبدالنصیر بن دولت شاه اربت بازارینه کرات
ومرات باروب یورطنه نزول ایدوب فقط برکره صورادی قارط بر له قارچق
بارما نچك حالی دیب آندن غیرهیچ وقتده آتا آناسی ننك ذکرنی اصلا آغزینه
آلمادی دیو ذکر ایدر ایدی صاحب الترجمه ملا عبدالسلام حاجی مختصر
قدوری شرحی خلاصة الدلائلدن درس ایندکنده برشاکردی حضرت کتاب
الطهارت ضمیری قایدا راجع بولا دیب سؤال اینکاچ بر زمان تفکر قیلوب
توروب مهلت بیرنکز دیب چغوب کیتمش دیو افواه ناسده مذکوردر
عبدالغفور بن سعید بن مناسب نام شخص کزکونی باصو اشی بنکاچ
شاکردلری جیولوب خلاصه ننك اولندن کرب اوقوب کتاب الصلوة لر تمام
بولوب جای بولغاچ تعطیل قیلوب چغوب کیتارلر ایدی کوز قایتوب کیلکانده
همه سی اونوتولغان بولوب ینکادن اوقورلر ایدی دیو نقل ایدر ایدی
مقدم عصرلرده جمعه خصوصا عیدلرنی بش آلطی قریه اهالی سی اجتماع
اولوب بر نامدار قریه ده اوقور بولغانلار حسنی وآشط باشی ومسه وغیر
قریه لر طاشکچوکا کیلور ایکان ملا عبدالسلام حاجی امامتی وقتنده حسنی
امامی بزم جدمز ملا سبحان بن عبدالکریم نی اعلم واقرأ بولدغندن عید
نمازنده امامته تقدیم ایدلور ایرکان والد ماجدمز مرحوم ننك بیك کچك حالنده
عیدکا طاشکچوکا کیلوب عرابه سندن توشمای تورغان وقتلرنی حاجی ولید
بن مساعد نقل قیلور ایدی ملا عبدالسلام حاجی ننك داری مسجد جنبندن
کیلوب توبلن اورامغه توشا تورغان اورام چاننده ایدی *

﴿ امام خامس ﴾ ملا شمس الدین بن عبدالرشید القشقاری اصلی قشقار
اهالی سندن بریتیم بالا بولوب طاشکچو اهالی سی دن ابا یزید بن ابراهیم
بن ابك بن طویغوجه الاعور ناحیه سنده رئیس واق سقال وکثیر المال وافر

الفنا بر ذات بالاسی اولمادغندن تبنی وتربیه ایدوب تحصیل علوم قیلدرب کمالاته یتکورب وبخاراغه یباروب عالم زبردست بولوب قایتدقنده طاشکچوده امام وخطیب ومدرس اولوب مذکور بایزید بای ملا شمس الدین اوچون بیك واسع وغالی البناء قراقارشی ایکی زورمدرسه صالوب اورطاسندن ایکی طرفغه چغا تورغان کامل مزین زور ایکی ایشکلی ایالدلی وتوباسی بیك بیوك بخشی طاقطا برله یابقان اوچورما باچقچلاری بیك لی وبخشی ایشك لی وترزه لاری بیك زور وکوب مدرسه ننك فناسی بیك واسع اطراف واحاطه سی وسائر مرافقلاری زور بایلاریورطلاری وقابقالاری بناسی قبیلندن علی الکمال ایدوب بیردی وبالجمله بو مملکت ده الی الآن موندای مکمل مدرسه مشهودمز اولغان یوق اچلاری تمام حجره لرکا بولنمش ایدی کوب شاکرد توتوب بیك شهرت ایله درس ایتوب بالاخیره ارادۀ حج برله سفر قیلوب مصرده مشهور العصر ابراهیم پاشاغه مصاحب وانس والفت حاصل ایدوب دار الفنون ده معلم لسان فارسی نصب اولنوب حج قیلمق میسر اولمای سنة ثمان واربعین ومائتین والف مصرده وفات بولوب علی نام بر اوغلی وطاشکچوده ایکی قزی قالدی بی غایت شوخ ولطیف المزاج وخوش طبیعت ومسرف ایدی بخاراده ایکان شریکی ملا حسن بن خال البخاری ننك ایللی طلاسینی قرض دیب آلوب بیرمای کیدب مذکور ملا حسن ننك کافر شمس الدین پنجاه طلاء مراخورد دیب طول العمر شکایتی موندن در بایزید دن قالغان یورط توبان اورام دن کیلوب تکرمانکا توشا تورغان اورامدن آیرلوب یوقاری اورامغه چغا تورغان حلیمه چاتی دیکان چاتده مقابلنده مغرب طرفنده ایدی *

❁ امام سادس ❁ ملا بهاءالدین بن سبحان بن عبدالکریم المرجانی در رحمه الله سنة احدی ومائتین والف شهر ربیع الاول یومنده وجوده کیلدی والده سی بی بی ضعیفه بنت عبدالباقی بن مسلم بن مصطفی بن سلیم برسکه قریه سی موالیدندندر کوام قریه سنده ملا عمادالدین علی اکبر بن عیسی وبرسکه ده ملا بیکچانطای بن ابراهیم واوغلی ملا عبدالرحیم وآشط ده ملا

عبدالنصير بن سيف الملك وطاشكجوده ملا شمس الدين بن عبدالرشيدلردن اخذ علوم ايدوب فى حدود سنة سبع عشرة ومائتين بخاراغه سفر قيلوب ملا عياض بن ظهير وملا عيسى بن رحمة الله وملا صالح بن نادر الخجندى ومير كجان البخارى وامثالهم دن اخذ علوم وپادشاه بخارا امير حيدر بن معصوم عندنده معرفت ومقبوليت حاصل ايدوب ملا تورسون جان باى نام ننك مدرسه بناسى تمام اولدقده امير مذكور ملاتورسون جان غه وصى اولدغندن اول مدرسه دن برحجره بيرمش وآندن ماعدا كوب نرسه لر استفاده ايتمش حتى كند مملكتى اولان بلاد بلغاره رجوعى بعدنده بخارادن هدية لباس يبارمش بو مملكت ده امير مومى اليه طرفندن خلعت يبارلمش اوچ ذات ننك برسى ايدى حتى حولى بيروب تعلق داروكدخدا ومدرس قيلامن ديدكنده والدين ننك آرزوى ملاقاتنده وفرط اشتياق ايله دعوتنده ايدكارى برله اعتذار ايتدى فى سنة تسع وعشرين ومائتين والف بخارادن قايتوب سنة احدى وثلاثين ومائتين ذى الحجه اولنده والدهمزنى تزوج ايدوب سنة اثنتين وثلاثين ومائتين اونونچى رمضانده يابنچى نام قريه‌كا عبدالكريم باى ننك طلبى برله امام وخطيب ومدرس اولوب واردى وسنة سبع وثلاثين ومائتين والف يوم الجمعه شهر ربيع الاول اون بشنده طاشكچو قريه سينه انتقال ايتدى والدهمزدن بو فقيردن ماعدا عمادالدين وعفيفة الكبرى وعفيفة الصغرى اوچ بالا وجوده كيلوب سنة ثمان وثلاثين ومائتين ذى الحجه ننك سكزنچى يومنده عفيفة الصغرى نفاسنده يكرمى توقز ياشنده واوچ بالاسى دخى صغارا وفات اولديلار والدماجدمزبى بى حبيبه نى سنة تسع وثلاثين ومائتين اوچونچى محرمنده تزوج ايدوب بى بى فاطمه وملا صدرالدين احمد وبى بى ساجده وقوام الدين وبى بى دردانه وبى بى سيده وملا علاءالدين محمود وجوده كيلوب قوام الدين وبى بى دردانه صغارا وفات اولديلار بى بى فاطمه ملا فيض الرحمن بن عبدالغفار بن عبدالحميد التونتارى تحت نكاحنده ظهورالدين ابو سالم محمد وجوده كيلوب بى بى ساجده على اصغر بن على اكبر بن علكاى بن عبدالعزيز

بلكه صحبت بها ينطت على نمابلى * واول ارض مس جلدى ترابها منه سلمه الله

بن نادرشاه بن بیکای بن اسلامقل الممسوی تحت نکاحنده موسی
وبی بی عائشه وبی بی خدیجه نام بر اوغل ایکی قزی قالدی بی بی فاطمه یوم
شنبه عشر ذی الحجه سنة ثمان وتسعین ومائتین والف ینکا تازلار قریه سنده
وفات اولدی وبی بی ساجده یوم شنبه ثامن شوال سنة ثلاث بعدالف وثلاثمائه
ممسه قریه سنده وفات هر ایکسی ننك جنازه سنی بو فقیر اداء قیلدی
وبی بی سیده سلیمان بن قهرمان بن عبیدالله بن رحمانقلی بن محمدالمزار
باشی تحت نکاحنده عبدالعزیز وبی بی مریم نام بر اوغلی وقزی قالدی
مذکوره اخت مز بی بی سیده یوم الجمعة سادس شعبان سنه ١٣٠٤ نه مزارباشنده
زوجندن بر آی بعد وفات یوم شنبه مدفون جنازه سنی ملاصابر بن احمد اداء
قلمش وملا علاءالدین طاشکچوده رضی الدین صالح واحمد وبی بی خدیجه
وبی بی مکنونه نام اولادلری برله کل سی زمرهٔ احیاده دور صاحب الترجمه
والدمز مرحوم طاشکچو قریه سنده قرق سنه کا قریب امام وخطیب ومدرس
اولوب فنون شتی دن درس ایتوب حضورنده کوب لر تحصیل علوم قیلوب
علی قدر الاستعداد هرقایوسی بهره مند ومستفید اولدی لر سنة تسع وخمسین
ومائتین یغمور بولمای هوالار بیك قروب زراعت ونباتات واشجار ضررلنور
حدنه کیلدکده ممسه طاو باشینه طاشکچو وآشط وسردی وایکی کنار وبچمان
طاوی وممسه وحسنی وآشط باش اهالی سی جمع اولوب استسقاء قیلدقلرنده باختیار
کل جمیع امام لره تقدیم ایدلوب صلوة استسقاء واداء سنة دعاده امام اولدی
سنة الف ومائتین وثلاث وسبعین شهر ربیع الاول یکرمی بشنچی یوم دوشنبه
وفات اولوب جنازه سنی ملا عبدالبصیر بن عبدالنصیر ادا قیلوب مقبرهٔ
جدیده سنده مدفون اولدی مهری عقیق مرصع بالفضة وآنده مکتوب عبارتی
بیله در کلی زکلشن سبحان شکفت بهاءالدین ١٢٢٧ ملا فخرالدین بن
ابی یزید الانتوی وبرادری ملا حسن الدین وملا تاج الدین بن عبدالجلیل
التبیازی وملا سعد بن اختم البووی وملا حسین بن حسن الدین البووی
وعبدالمصور بن عبدالغفار العثمانی وملا احمد بن عبدالجلیل وملا احمد

بن

بن ذی‌الحجة وفوارس بن عبدالجلیل التمرجانیون وملا قربان بن ال محمد
وخیرالدین بن حمزه وتاج‌الدین بن نذیر وملا احمد بن عبداللطیف
البکمشی وملا عبدالبصیر وملا موسی بن‌اسحاق وعبدالجلیل بن اللاطیشی
ورضوان بن عمر بن عبدالرشید وتحفةالله بن وحمید بن وزین
البشر بن محمدامین الکیشتی وملانجم‌الدین بن‌ایلمت بن طویمت الاتجکتی
ابن اخی ابراهیم اورمد وغیرهم شاکردلری دور *

﴿ امام سابع ﴾ ملا صدرالدین بن بهاء‌الدین بن سبحان المرجانی
الحاج در ولادتی یوم الخمیس للیلتین خلتا من شهر ربیع‌الاول سنة اثنتین
واربعین ومائتین طاشکچو قریه سنده واقع اولوب والدمز وفاتی بعدنده
امتحان ایله امام وخطیب ومدرس اولوب منشور آلوب قشقار امامی مرحوم
ملا یعقوب بن یحیی التیبازی ننک بی‌بی اسماء نام قزنی تزوج ایدوب
غیاث‌الدین ابو عبدالله زکریا وموسی وعبدالمؤمن وزکریا الاصغر نام
اوغل‌لر وزینب وخدیجه ومریم الکبری ونعیمه ومریم الصغری وحوانام
قزلری وجوده کیلوب مرحوم زکریا بوفقیر مدرسه سنده انموزج اوقوب تمام
ایدوب شرح ملا جامی اوقدقنده رمضان اواسطنده مرض حادث اولوب
قایتوب شنبه کیچه سی ایکنچی شوال سنة ثلاث وتسعین وفات اولوب
مقبرۀ جدیده سنده اون آلتی یاشنده مدفون اولدی وموسی ومریم الکبری
وخدیجه ومریم الصغری وحوا صغارا وفات اولوب بقیه سی سلامت‌لار
صاحب ترجمه برادرمز اثارندن ولد دلبندمز ملا برهان‌الدین ابو العباس
محمدکا ملا طاهر بن سبحان المقرئ لساننکدن تحریر ایندکی اجازت نامه
صورتی بوراده ایراد ایدلدی ﴿ وهذه صورتها ﴾ الحمد لله حق حمده
والصلوة والسلام علی محمد رسوله وعبده وعلی آله واصحابه من بعده ﴿ اما
بعد ﴾ فلا اقسم بمواقع النجوم وانه لقسم لو تعلمون عظیم انه لقران کریم
فی کتاب مکنون لایمسه الا المطهرون تنزیل من رب العالمین نزل به
الروح الامین وتلقته الامة امینا عن امین وکابرا عن کابر ومطهرا عن طاهر

لا يضامون ولا يضارون ولا يمالون ولا يمارون وكان خاتمة السياق فى هذا الشان وحاكمة التلاق لهذا العبد طاهر بن سبحان شيخى واستاذى ايشمحمد بن زاهد الاوفاوى انار الله مرقده ثم جلس لدى وتمثل بين يدى للقراءة برهان الدين ابو العباس محمد بن شهاب الدين المرجانى ابقاه الله واطال بقاه وتلا الفاتحة وما سويها ولقنته اياها فوجدته مع حداثة سنه وقريب عهده كريم الطبع مستعدا للصلاح يناديه سلامة صدره حى على الفلاح فاجزته بالتعليم والافادة على مجرى التوارث والعادة حين يبلغ اشده ويؤتى من الكمال رشده فليكن مشرعا لهذا اليم وشعاعا من ذلك النير الاعظم جعله الله خليفة لى من بعدى وكلمة باقية فى عقبى وكان ذلك يوم الجمعة عاشوراء المحرم سنة ثمانين ومائتين والف من هجرة من له كمال العز وتمام الشرف وها انا قد كتبت بيدى فى هذه الصفحة اسمى وختمت مما يليه على رسمى والحمد لله رب العالمين *

﴿ مؤذن لر ﴾ طاشكچوده مؤذن اولوب بزه معلوم اولانلرننك اوّلى عبد الباقى در آشط پاپيمار يا غير برطرف دن اولدغى معلوم دكل ولكن طاشكچوده اولادى كوب باقى جيونى ديب معروف لر اورمان غه كركانده آولدان كيلكن اولوغ بولدن يمين ده بر يلغاداغى صو باقى چشمه سى ديب بو ذاته منسوب دور قوى البدن عباس الصوت آدمى ايدى قبرى ايسكى زيارت ده معلوم بعض اولادى زيارت قيلوب فيض ومعونت تابامز ديب دعوى ايده لر ايكنچى سعيد بن مناسب ملاقدر مدرسه سنده اوقوب برمدت طاشكچوده مؤذن اولمش مناى سعيدى ديب معروف ايكان اولاد ذكورندن الحالة هذه مرتضى بن اسماعيل بن ابراهيم بن سعيد نام ذات موجود دور پيمارى لار سلسله سندن بولدق كيرك اوچونچى عبيد الله بن حسين بن طويخوجه دورتنچى مصطاى بن ملتق اطارغه استاد كشى بولوب بيك كوب آيولار آطفانلق لرى منقول ومعروفدر سنة ثمان واربعين ومائتين حدودنده مؤذن لك دن توشب وفات اولدى اولادندن طاشكچرده حسام الدين بن مختار بن مصطاى وبرادرى

احب اقى وان اعرضت عنه * وعلى مسامعه كلامى * ولى فى وجهه تقطيب راض * كما قطبت فى وجه المدام

مفتاح الدین وطروی قلعه سنده ذاکر نام احفادی وار وبعده حمید
بن عبیدالله بن حسین بن طویخوجه سکز سنه دن زیاده مؤذن بولوب
سنه ۱۲۵۶ وفات وبعده سیف الدین بن حسین ایکی یل قدر مؤذن اولغان
سنه ۱۲۵۷ وفات والدی جکی قریه سنده بابامز عصرنده مؤذن اولمش
طاشکچوده وشمای ده اولادی کوب بعده حسن بن عثمان بن حسین بن طویخوجه
سنه ۱۲۶۸ حدودنده وفات شمس الدین نام اوغلی وار ثم احمد بن عبیدالله
بن موسی بن علی بن ابی بکر شغای نسلندن در یوم الاحد طاشکچوده وفات
ویوم الاثنین جمادی الاولی ثالثنده مدفون اولدی سنه ۱۳۰۲ اثنتین بعد
الف وثلثمائه وطاشکچو قریه سنده برزمان طویغلی ملاعنواننده برذات نام
دار اولوب داری محاذات مسجددن فی الجمله شرقه مائل اورام ننك ایکنچی
طرفنده برطرفندن صو یولی توشادر صاحب دولت آدم اولغان اوغل بالاسی
اولمای ایکی قزی برسی قزل عبدری دیمکله معروف عبدالرشید نام
ذات ننك تحت نکاحنده اولوب عبدالرشید بن عبدالعزیز بن عبدالرشید
وبرادری ملا عبدالناصرلر جده سی اوله قالدرچه دیب معروف لر ایکنچی
قزی عبش بن ایشمی بن طویخوجه تحت نکاحنده اولوب عبدالسلام بن
عبش والده سی اوله عبدالسلام اوغل لری عبداللطیف وعبدالولی وعبدالغفارلر
جده سی اوله بوجماعه شو برم لر دیب معروف در الحالة هذه ذکورندن فقط
تمیرعلی بن عبداللطیف موجود در مذکور طویغلی ملا ننك اوچ خاندان
قول لری بولغان دار وسائر غیر منقول املاکی آنلر تصرفنده قالتقان برسی
حسن بن مناسب بن مهدی بن مندی بن کلولو بن کتکا اجدادی در چیچق
لقبی ایله معروف ایدی وبرسی عبدالجلیل بن ثابت بن عبدالکریم ومرتضی
بن موسی بن عبدالعزیز وبدرالدین بن بیکچانطای بن عبدالعزیزلر اهل
بیتی در عبدالکریم وعبدالعزیز اخوان بولغان ودخی امین ملاوابراهیم بن
طویمت اورمد ملا نام ذات لر اولغان *

﴿ قرية حسنى ﴾ آشط صوى ننك ايكى طرفلاب اولتورغان طاشكچودن يوقارى آشط باشندن توبان كانها طاشكچوكا متصل بر كچرك قريه ايكى قريه آراسنده نزول ايدكندن قصنه وعلى قول براوچندن كيلكان صوى اسمى برله حسنى تسميه اولنمش معلوم مسجدنى مشاهير تجاردن نذير بن بايزيد بن عثمان بن عبدالقادر القشقارى بنى قماى خاندانندن برذى شهرت باى فى سنة خمس عشرة ومائتين والف بنا قيلدى سنة اثنتين واربعين ومائتين قشقار قريه سنده وفات وجنازه سنى ملا فيض بن عبدالعزيز بن عيسى ادا قلوب قزاق مقبره سنده مدفون اولدى وبعده اوغلى موسى باى سنة اربع وستين ومائتين تجديد وتعمير قيلوب سنة اثنتين وسبعين ومائتين وفات بولوب جنازه سنى ملا اسماعيل بن موسى ادا قيلوب والدى قربنده دفن ايدلدى اولادى قالمادى *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا هنوز بن عبدالله الكيكى اصلى غلج يولى ناحيه سنده كيك نام قريه دن در برمدت حسنى قريه سنده امام اولوب كيك قريه سينه عود ايدب فى حدود سنة اثنتين وثلاثين ومائتين والف وفات اولدى جدّ ماجدمز ملاسبحان حسنى قريه سينه انتقالنى قصد ايتدكده صاحب الترجمه ملا هنوزدن قريه اهالى سى ننك اخلاق ومعاملاتنى سؤال ايتدكده يخشى يواش خلق ديب آخر كلامنده عمر آبظ حقنده برسوز ايدب وعبدكى آبظ ديدكى هروقت سندن قرض غه آقچه صورار صوراغاننى بيرمه هم بالكليه منع دا قيلمه تقان جيونى ديدكى جماعه سى خوشامد سويارلر اما امير آبظ ديدكارى راست يخشى انصافلى ديانتلى آدم ديو جواب بيرمش اوشبو اطرافده شول زمانده فقط حسنى قريه سينه مخصوص خط يازب اوقور فى الجمله علم صاحبنى آبظ ديمك عادت اولغان مثلا بكرى آبظ عايد آبظ بشير ابظ ديكانلار *

﴿ امام ثانى ﴾ ملا حميد بن احمر البشالمى اصلى يوقارى بشالم قريه سندندر برمدت حسنى ده بزم جدمزدن مقدم آشط باشنده امام بولغان قزانده احفادندن نجيب بن على اكبر بن حسام الدين حاضرده موجود دور

﴿ امام

﴿ امام ثالث ﴾ جد ماجدمز ملا سبحان بن عبدالكريم المرجانى در
رحمه‌الله اشكنه قريه سنده ملا ايلكاى بن مصطفى وبرسكه قريه سنده ملا
بيكچانطاى بن ابراهيم وچكره ده ملامحمد رحيم بن يوسف واوربارده ملاابراهيم
بن عبدالله النقراتى وغير فضلاء عصرندن اخذ علوم وتحصيل فنون ايدوب
سنة احدى وتسعين ومائة غلج نواحيسنده اولوغ جكى قريه سينه امام
وخطيب ومدرس بولوب كوام امامى ملا عيسى بن يعقوب بن عبدالرزاق بن
عالم قزى بى بى مهر وفانى تزوج قيلوب آندن حسن وحسين نامنده وآندن
ما عدا برنچه فرزند وجوده كيلوب صغارا ووالده لرى مذكوره بى بى مهر
وفا دخى سنة ست وتسعين ومائة وفات اولوب جكى مقبره سنده مدفون در
بعد ذلك سنة سبع وتسعين ومائة والف جده‌ء جليله مز بى بى ضعيفه بنت
عبدالباقى بن مسلم بن مصطفى بن سليم نى تزوج ايدوب فى شهر ربيع الاول
سنة احدى ومائتين والف والد ماجدمز ملا بهاءالدين وجوده كيلوب اولوغ
بالاسى در سنة خمس ومائتين حدودنده آلاط يولى آق ياق ديب حسنى
قريه سينه انتقال ايدوب فى سنة ست عشرة ومائتين والف اورنبورغه واروب
مفتى محمد جان حضورنده امتحان بولوب امام وخطيب ومدرس اولوب سنة
احدى عشرة وثلاثمائة والف ميلاديه تاسع آب رومى له مورخ وبرنچى رقم
ايله مرقوم اورنبور غوبراسكى پرابلينه محكمه سندن منشور ويرلكان وبعد
ذلك كند سنى على مجارى النظام ديوان مرجان دن نقل قيلوب اولاد واتباعى
ايلى حسنى اراضى سندن قاينلق اسمنده بريلغاغه عليحدة بر قريه اولوب
يازدرب بعد ذلك نظام مملكت بوينچه فى حدود سنة ثلاث وخمسين ومائتين
حسنى ديواننه ضم ايدلدى سنة خمس وعشرين ومائتين والف امامتدن
تقاعد ايدوب كسب وتجارته حسن اهتمامنى صرف ايتمش يخشى تجارتى
بولوب دنياسى ده كفايت قدر وسعت ده واسباب وجهازى كامل ووافر ايدى
من حدود سنة خمس وثمانين ومائة الى سنة ست وتسعين ومائة بالاده مذكور
قريه لرده اساتذى حضورنده اولوب تحصيل ايدوب كند دست خطى برله

بین کبیر وصغیر آلتمش عدددن زیاده کتاب لار یازمش من جملة ذالك التوضیح شرح التنقیح وخلاصة الدلائل شرح مختصر القدوری وشرح الفرایض السراجیة وشرح المنیة لابراهیم الحلبی وجامع الرموز وشرح الامالی للقهستانی وبستان الفقیه ابی اللیث وتحفة الملوك وشرحها الصعلوك وتعلم الطریق ومجالس الشهور ونصاب الاخبار وتفسیر یعقوب الچرخی وجلال الدین السیوطی واداب الرسالة وشرح العقاید وایساغوچی والحواشی وفوائد ضیائیه شرح ملاجامی وانموزج وشرح مراح والافتتاح وشرح التسهیل والمغرب وشرح المغزی والقدقی والمنصوریة وبستان وکلستان السعدی وغیر ذلك جده مزدن دخی ملا عزالدین وملا سراج الدین وملا کمال الدین وذوالنور وموهوبه وشمس النساء وشمس ماه ولطیفه نامنده اولاد وجوده کیلوب اکثری صغارا وفات بولوب ملا عزالدین وملا سراج الدین وبی بی لطیفه کماله ایرشدی لر صاحب الترجمه جدمز مرحوم ملا سبحان سنة تسع واربعین ومائتین والف ذی الحجه سنده سکسان یدی یاشنده وفات اولوب جنازه سنی ملا صادق بن صافقل ادا قیلوب وصیتی برله اولوغ یول ننك حسنی دن چقدقده صول طرفنده دفن ایدلدی لکن الحالة هذه اول یول متروك اولوب زیارت وسطنده قالمش بوفقیر نام ونسب وعام نی یازدرب برلوح قویدم والده سی اولوغ آتنه قریه سی موالیدندن بی بی فاطمه بنت مسلم در حلیله سی جده مز بی بی ضعیفه بنت عبد الباقی سنة احدی وخمسین ومائتین والف وفات وجنازه سنی مذکور ملا صادق ادا قیلوب زوجی یلی سنده من جهة القبلة دفن ایدلدی لکن اوحنده خطاء سنة خمسین ومائتین والف یازلغان ایکان والده سی شوشما نهری بوینده قراطای نام قریه میرزالری اولادندن سعیده بنت بیکم میرزا بن ایشمن بن اورای بن عاید بن المت بن آرسلان در ملا عزالدین فی سنة اربع ومائتین وجوده کیلوب والدمز بخارا سفرینه متوجه اولدقی کونده بقصد تجارت شمای طرفینه چقوب کیدوب اصلا قایتمای شونده قالوب سنة خمس وثمانین ومائتین حدودنده وفات اولدی جدمز

اردل العمرکا ایرشدکی بعدنده هم نفسی املاقیلوب قاینسانك خیر دعامنی آلوب برکه تابارسن والا عاق اولاسن اسرع الدعاء اجابة دعاء الغایب علی الغایب ودعاء الوالد لولده کدعاء النبی لامته دیو بو فقیره خطلر یازدردی بی بی لطیفه سنة ثمان عشرة ومائتین والف ذی القعده عشر اخیرنده وجوده کیلوب کمالاته ایرشب والدندن یخشی تعلم آلوب ملا عبدالله بن فتح الله بن الحسین الاوری تحت نکاحنده سنة اربع واربعین ومائتین والف حسنی ده وفات وجنازه سنی ملا صادق ادا قیلدی قبری والدی ننك شمالنده در اصغر اولادلری ایدی بالاسی اولمادی ملا سراج الدین سنة خمس عشرة ومائتین پنجشنبه شعبان ۲ سنده وجوده کیلوب والد ماجدمز حضورنده تحصیل ایدوب بچمان طاو قریه سی موالیدندن حبیب الجمال بنت سلیمان نی تزوج ایدوب طحاو الدین تحفة الله وعلیم واحمد وموهوبه وزبیده نامنده اولادلری اولوب یوم الخمیس رابع عشر جمادی الاولی سنة خمس وتسعین ومائتین والف بلدهٔ قزان ده کند دارمزده وفات وجنازه سنی جمع عظیم برله نفسم ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی اوغلی تحفة الله سنة تسعین ومائتین والف شوالنده حسنی ده وفات اولوب جنازه سنی ملا عبدالولی بن حبیب الله غیبه سی سببلی ملا ذاکر بن خرمشاه نام صبا امامی ادا قیلوب حسنی مقبره سنده مدفون اولدی سنی ایللی حدودنده برمدت حسنی ده مؤذن بولدی قز بالالری قالدی *

﴿ امام رابع ﴾ ملا عبدالکبیر نام ذات در باشقرد طائفه سندن ایدی بر یارم سنه حسنی قریه سنده امامت قیلدی اور ملا حبیب الله بن حسین شاکردلرندندر *

﴿ امام خامس ﴾ ملا عبدالله نام شخص دور طوقز سنه مدتی حسنی ده امام فی حدود سنة اربع وثلاثین ومائتین والف وفات بولدی ملا فیض بن عبدالعزیز القشقاری اصحابندندر *

﴿ امام سادس ﴾ ملا صادق بن صافقل بن قطی بن کیلمك الممدلی رحمه‌الله اصلی غلج نواحینده ممدل نام قریه اهالی سندن والدی ملا صافقل اولوغ منکار قریه سی اوچونچی مسجدنده امام بولوب ایکی نوبت مجمع ده قاضی بولدی والده‌سی عبدالسلام بن اسماعیل بن نورمحمد بن ایشمحمد الممدلی قزی وعبدش حضرتننك اختی دور ملا فیض بن عبدالعزیز وغیر فضلاء عصرندن اخذ علوم ایله فی سنة خمس وثلاثین ومائتین والف حسنی قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب فی ذی الحجه سنة ثمان وستین ومائتین والف حسنی ده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی ملا فخرالدین بن آرسلان بن مراد علی بن میراث البوکالی المحتسب تلامیذی جمله سندندر

﴿ امام سابع ﴾ سالفی اوغلی ملا شاکر بن صادق در والدی حیاتنده شریك اولوب فی سنة وثمانین ومائتین وفات اولدی معتوه وذوالجنون ایدی اولادی حسنی ده موجودلردر *

﴿ امام ثامن ﴾ ملا عبدالولی بن حبیب الله بن رحمة‌الله بن اسماعیل بن نورمحمد بن ایشمحمد الاشنکی در والدی ایسکی کیشت قریه سنده امام ایکان وفات اولدی ملا شاکر وفاتی بعدنده حسنی قریه سینه امام اولوب سنة تسعین ومائتین معزول اولدی *

﴿ امام تاسع ﴾ ملا عصمة‌الله بن فتح الله بن قربانعلی الجبلی در اصلی جبلستانده مرالی نام قریه دن در *

﴿ قریهٔ مرجان ﴾ بلدهٔ قزان‌دن ایکی مرحله شمالده تاغ آراسنده بر کچرك قریه اجدادمز آنده اوتدك‌دن نسبتمز اورادر اصلی عمر خواجه یاقمر خواجه محرفی قمرغوجه قریه سندن ابتدا بزم اجدادمزدن عبدالقدوس نزول ایدوب علیحده بر قریه اولدی مع صغرها وقرب حدوثها آندن کوب ملالر چقمش بزم جد ووالد وبرادرمز وبرزه امامی ملا سلیمان بن ابی بکر بن ابراهیم بن ایرمش بن عبدالغنی واوغلی متسکه امامی ملاخلف بن سلیمان وبرزه امامی ملا نعمان بن سلیمان وملاابو الخیر بن ابی بکر بن ابراهیم بن ایرمش المفلوج کوشار قریه سنده

وفات

وفات منكار امامی ملا عبدالستار بن اسماعیل قاین آتاسی در وملا زبیر بن
عبدالعزیز بن امیر بن عبدالقادر بن عبدالتواب وبرادری ملا هبة الله
بن عبدالعزیز الاشل حاجی طرخانده وفات همه سی برنسب دور عبدالغنی
بن عبدالقدوس بن یدش بن یادکار المرجانی ننك معلوم اولادی عبدالتواب
وایرمش در عبدالتواب دن عبدالقادر وعبدالکریم وایش محمد در عبدالخالق
بن اسحاق بن صالح بن ایشمحمد قزان ده عبدالقادر قدرمت دیمکله معروف
ایدی سنة سبع ومائتین والف یوزده دورت یاشنده مرجان ده وفات بولدی
اوچ اوغلی عبدالحمید وامیر وقربانعلی لردن عبدالرحیم بن عبدالحمید بن
عبدالقادر قزان ده وفات اولدی سنة اربع وتسعین ومائتین یوم الجمعه محرم
ده وسعید بن قربانعلی مرجان قریه سنده علی الحیوة در *

مسجد مرجان ده معلوم اولان مساجدی ننك اقدمی بزم جدمز
عبدالکریم بن عبدالتواب بن عبدالغنی بن عبدالقدوس بن یدش بن
یادکار المرجانی بناسی دور اول فناکا قریب بولغاچ مشاهیر تجاردن معروف
بای یابنچی قریه سی ننك عبدالکریم بن ابی بکر بن عبدالله بن حبیب الله
بن ایشبای ترمیم وتعمیر وبعده حاجی ثابت بن حمید بن سلیم المنکاری
ترمیم وتعمیر ایتدی لر وبالاخیرة قزان اهالی سندن حاجی مفتاح الدین بن
ولیشاه بن عبدالکریم بن سیته القوشلاوجی انقاض اصلیه سنی درج قیلوب
فی سنة ثلاث وتسعین ومائتین والف مجددا بنا قیلوب بویاندی بانی مذکور
ملا عبدالکریم المرجانی سنة خمس ومائتین والف شهر رمضان اون یدنچی
کوننده وفات اولوب کامل یوز یاشنده مرجان مقبره سنده مدفون اولدی
رسما لوازم امامت وخطابت وتعلیم ادا قیلغان بولماسه دا کثیر الفلاحة
وافر المواشی والخدم دنیاسی بوسعت واصحاب ثروت دن بولوب اولوغ
منکار قریه سینه امام وخطیب لق لوازمنه دعوت قیلندقده تکفف
ناس دن استنکاف وولایت امامت وخطابت نی رد وعدم قبولندن علوم
وفضایل دن محظوظ وقدری محفوظ اولدغی مستفاد ومعلوم اولنه در ودخی

اوشبو جدمز ملاعبدالكريم المرجانی دن متوارث اولندن ایکی صفحه آخرندن هفتیك ساقط ایسکی نسخه بر یخشی خوش خط وتعلیمی اوشبو مملکت ده قدیمده متداول كاغذ ومازو وكوك فرض وصمغ دن مركب مداد برله يازلغان بر مصحف نی مالكمز هر رأس الجزء ده بر سطر تمام وربع اوّلنده بركلمه غلیظ قالون قلم برله یازلغان كرچه رسم عثمانی تماما رعایت ایدلكان اولماسه دا كاتب ننك علم ومعرفتدن محظوظ وفضل برله متصف لغینه دال اولغان آثار وعلامات ظاهر وهویدادور شول مصحف نی جدمز ملا سبحان بن عبد الكريم المرجانی كندسی ننك عماتندن بر قز كشی یازغان دیب سویلر ایدی تكرار مسموعمز اولدی ولكن اول وقت ده یاشلك غفلتی سببلی اول قزننك اسم وشمایل وسائر احوالی ننك تفاصیل نی تحقیقلاب یازوب آلوب ضبط ایتمدكمزله اول فائده فوت اولدغنی متاسفا ذكر ایلامن صاحب ترجمه ملاعبدالكريم المرجانی ننك اولوغ خاتونی بی بی فاطمه بنت مسلم اولوغ اتنه قریه سی مرالیدندر مذكوره دن رحمة الله وسبحان وعثمان وایكنچی خاتونی نهیر آشط شمالنده صاب باشی قریه سی موالیدندن مشهور عبد الرشید بن ابی بكر بن یوسف عمه سی رقیة بنت یوسف دن عبد الله وعبد الرشید نام اوغللار وجوده كیلوب كمالاته ایرشدیلر اوچونچی خاتونی كل بادامنی مرض موتنده طلاق ایتمش اما عبدالرشید مفقود وعبد الله سنة اثنتین ومائتین والف حدودنده وفات اولوب اوغلی عبد الرحیم بن عبد الله فقط بر اوغلی قالوب اول هم اورمانده اوستینه ایمان آغاچی یقلوب سنة خمس ومائتین والف صفر اوننده جدندن مقدم وفات وعثمان دخی ایام شبابنده سنة احدی ومائتین وفات اولوب اصحاب الجمال نام بر طفل رضیع صغیره قزی قالوب معمره اولوب ایسكی جلبی قریه سندن طاهر بن ایشمرزا بن عبد الله تحت نكاحنده ایكان سكسان آلتی سنی حدودنده سنة ست وثمانین ومائتین وزوجی مذكور طاهر طوقسان بش سننده سنة ثمان وثمانین ومائتین وفات اولوب جلبی مقبره سنده مدفون اولدیلار

مذكوره

مذكوره اصحاب الجمال والده‌سی ایسکی جلبی موالیدندن كل بستان بنت
موسی ایکی یاش‌لرنده وفات اولوب جلبی‌ده باباسی موسی تربیه سنده اولمش
محمدی واحمد الله نام اوغل‌لاری وآندان ماعدا قزلاری واحفادلاری وار
وبالجمله اخر عمرنده حضورنده ذکوردن اولوغ اوغل‌لاری رحمة الله وسبحاندن
غیر اولادی قالمای ملا سبحان حسنی قریه سنده امام ورحمة الله مرجان
قریه سنده اوزی بر یورطده علیحده توطن ومسکن ایاسی اولوب یالغوز
قالغاچ بزم جدمز ملا سبحان‌نی یورطیغه قایتوب اقامته تکلیف ایتمش لکن
بابامز کوب عذرلر اقامت ایلاب خدمتنی آغاسی رحمة الله‌غه حواله ایدوب
شفاعة شافعین برله قبول ایتمش چونکه آنی خاتونی جهتندن کره کورر
ایکان آغامزننك توب یورطغه قایتماغنی قرار بیروب کورشوب قایتورغه
چقغانده اویالدی‌غه قدر چغوب قولتقساسنه طیانوب مینی چاقرب کیتوروب
ای اوغلم منم یارتماغان کشم‌نی منم یورطمه کیلتورب کرتدنك الله تعالی سنکا
هم قایطاروب یارتماغان کشنك نی اوینکا کرتسون دیب ایندی آطام‌ننك
بو دعاسی مقبول اولوب آخر عمرمده اوغلم سراج الدین منکا هم خاتونی واولادی
برلان قایتوب کردی دیب بابامز هر وقت سویلر ایدی رحمة الله بن
عبد الکریم سنة ست وثلاثین ومائتین مرجان قریه سنده وفات ومقبره سنده
مدفوندر فیض الله وحبیب الله وفایز نام اوغل‌لاری وعنبر ومحبه وزبیده
نام قزلاری قالوب کچك اوغلی فائز سنة ثلاث وثمانین ومائتین سکساندن
تجاوز قیلوب مرجانده وفات ومقبره سنده مدفوندر مفتاح الدین نام اوغلی
مرجانده وسراج الدین نام اوغلی قزانده رحمة الله‌ننك اولوغ قزی عنبر
اولوغ اتنه قریه سنده رحمة الله بن مصطای نام ذات تحت نکاحنده محبه حسنی
قریه سنده تقان جماعه سندن عبد الستار بن عابد بن محمود تحت نکاحنده
وفات‌لار تاشکند شهرنده اوغلی مظفر واولادی بار زبیده بنت رحمة الله
جلبی قدیمه‌ده حمید بن ایشمرزا بن عبد الله تحت نکاحنده بر حیوة شاه
احمد وزبیر نام اوغل‌لاری تجارت برله شغل‌لنه‌لر ومذکور حمید سنة ثمان

وستين ومائتين جلبی‌ده وفات اما عبدالکریم بن ابی بکر الیابنجوی اوله بیك زور مشهور بای ایدی آخر عمرنده دولتی زائل اولوب تمام محتاجلقه فقیرلکده فی حدود سنة واربعین ومائتین یابنجی‌ده وفات وحاجی ثابت بن حمید سنة سبع وسبعین ومائتین حج سفرنده عرفاتده وفات اولدی بعد ذلك سنة الف ومائتین وثلاث وتسعین حاجی مفتاح الدین بن ولیشاه بن عبدالکریم بن سینه القوشلاوچی مجددا بنا قلدی بو مسجددان ماعدا ملا ایلی ومصر وآطه بای وآطی قریه لرینه مسجد وقزان شهرنده بسنهٔ جدیده ده تباناك مسجد محله سنده عراق الدین بن حمید بن عبدالله مشارکتی برله سنة الف ومائتین وثمان وتسعین تاش مدرسه بنا قیلدی

﴿مرجان امامللری﴾ ملا شفی القوشلاوچی سیف الدین نام اوغلی قوشلاوچده ایدی ثم ملا رحیمقلی ثم ملا جان بیك ثم ملا نعمة الله بن محمد ثم ملا عبد الغفور بن بیکتمر بن دین محمد بن المحمد القزانی المفلوج اصلی قزان وتتش توابعی بلغایر قریه سندن والدی ملا بیکتمر ماقصه باشی قریه سنه امام وقزان دیواننه لاحق اولوب شهر قزان اهالی سندن معدوددور صاحب ترجمه بش آلتی سنه مفلوجا برحیوة اولوب فی حدود سنة ١٢٨٠ مرجانده وفات اولدی وجدی ملادین محمد لایش توابعی اشتره قریه سنه امام ایدی وماقصه باشنه امام برادری ملا علی اکبر اولدی ثم ملا حمزة بن طاهر بن صفر بن القریمنی ملا حسن بن حمید بن اسماعیل القورصاوی وملا اسماعیل بن موسی شاکردلرندندر

﴿قریهٔ آشط﴾ نهیر آشط بوینده اولان انك قدیم قریه‌دور حتی اسلام حکومتلری ایامنده موجود ومعمور ایدی اما بمرور ازمان بر موضعدن ایکنچیکا کوچوب اورنلری شول یقین‌ده دورت اورنده بولدغی معلوم اوّلا شاه قول یلغاسنده آندن کوچوب الحالة هذه کوچمه دیب معروف یلغاده وزیارتی حاضرده کوچمه زیارتی دیب مشهوردور آندن حاضرغی مقامنه کوچدکی بعدنده هم اوچ زیارته دفن ایدوب ایسکی زیارت یانکا زیارت

یورط اوستی زیارت دیب معروف آشط مقابرنك اولیا مقابری وار دیب السنة
ناسده مذکور اولسه هم بر نقل صحیح ویا بر کتابده اولمادغندن جدامویمن
ملا عبدالنصیر بن سیف الملك وفاتنك والدمز مرحوم ایمدی آشط مقبرسنك
ولی مدفون اولدغی معلوم اولدی دیدی آشط اهالیسندن مکالای بن آق
صوفی نام افراط قوی وزیاده شجاع بر آدمی بولغان حاضرکاچه آشطده
ایسکیدن قالغان بیك قالون افراط جوان عادی ایکی آط بزور تارتورلق
ایمان بغنه‌لار بار مکالای شول بغنه‌لارنی یالغوز اوزی کوتاروب اولتورتقان
دیو مشهور بر برده طوی واولوغ معرکه ومجلسلارکا مدعو اولوب مشهور
بای‌لارغه اختلاط ایتمش طویلارغه واردغنده آطنی قالون چی ایمان آغاچندن
کیسوب آلوب دوغا ایتوب جیکوب غیر کشی‌لار توغاروب آلا آلماینچه
بز فقیر کشی‌نی اعتبارغه آلمای‌لار آطمزنی توغارمیلار کیتام دیب صاحب
مجلسکه بر زکا یاصاب یالنوب عذر ایدوب اوزینه طوارتورلار ایکان
شراب مجلسلارنده صوغش چقاروب کشی‌لرنی قیناب کوب وقتلرده کیشته
آرقلی آطوب تاشلاب یباروور ایکان بالآخیره قشقار بای‌لاری عبد الرشید
بن عثمان بن عبدالقادر وبرادری سعیدلار عمسه قریه‌سنده بر مجلس یصاب
سؤ قصد ایله مذبوری دعوت ایدوب شراب عسل برله مست وثقیل قیلوب
سوندره‌دن بو یننه فتیله صالوب قتل ایلاب چقاروب آشط صوینه تاشلاغانلر
بعد ایام ظاهر اولوب آشط کشی‌لری آشط صوی بوینده آول آستی تکرمن
دیدکاری تکرمن‌کا قریب یوغاری طرفنده نهرننك جنوبنده دفن ایدوب
الی الآن قبری معلوم آغاچدن چاردیوار احاطه‌سی وار بو واقعه فی حدود
سنة سبعین ومائة والف واقع اولمش آشطده سنة بضع وعشرین ومائتین
حدودنده بازار احداث ودکاکین بنا قلندی

﴿ مسجد آشط ﴾ معلوم اولانی کند اشط اهالیسندن اشمراد بن مرتضی
بن اسماعیل بن یونس بن ادریس سنة عشرة ومائتین والف بنا قیلمش
ایدی اولادندن حاضر آشطده سلطان علی بن تمر علی بن قربان علی

بن اشمراد اولادندن علی ویوسف وحاجی محمد جان وبعد ذلك اهالی‌سندن
شمای تجارندن حسن بن مساعد بن ابنكش بن توقتمش بن توقطار فی
سنة خمس وسبعین ومائتین مجددا بناقیلدی‌كندسی سنة وثمانین ومائتین
شمای ده وفات اولدی بعد ذلك مناره‌سی ایكی كره سقوط ایدوب آخری
فی سنة ثلاث وتسعین ومائتین مذكورننك اوغلی حسین بن حسن ترمیم
قیلدی جد اعلی‌لری ادریس آشط قریه‌سی شاه قل یلفاسی یاننده ایكان
وفات ومقبره‌سنده مدفون دیلر اشمراد برادرلرندن شیخمراد وبای مراد
وصلوات درالحالة هذه شاه احمد بن حسن بن علی بن شیخمراد وصالح بن
علی موجوددر

❀ آشط امام‌لری ❀ معلوم اولانی كند اهالی‌سندن

❀ امام اول ❀ ملا عبد الكریم

❀ امام ثانی ❀ ملا عبدالله بن عبدالكریم سالفننك ابن صلبی‌سی‌دور

❀ امام ثالث ❀ ملا یوسف بن عبدالكریم بن ارسلان معروف اولادی مچكره
امامی ملا محمدرحیم آخوند اوربار امامی ملا عبدالرشید سنة ومائتین
حدودنده حج سفرینه چقوب مصرده وفات‌اولدی وملا عبدالرفیع فی حدود
سنة اثنتی عشرة ومائتین والفی شمای قلعه‌سنده وفات بر قزی منورقزانك
ابراهیم افندی تحت نكاحنده وعنبر صاصنا امامی ملا صفر بن اسماعیل بن
مراد بن قدرەت تحت نكاحنده صاصناده وفات ومهربان عثمان بن عبدالله
بن ایمانقلی بن رحمانقلی الیابنچوی نكاحنده ماشده وفات كندسی آشط
قریه سنده وفات‌در

❀ امام رابع ❀ اوغلی محمد رحیم بن یوسف ملایوسف حیاتنده اوچ‌سنه قدر
آشطده امام بولوب بعده والدندن استیذان ایله ابراهیم افندی برله معا
لاجل التحصیل داغستانغه سفرقیلوب قایتوب مچكاره‌كا امام‌بولدی تفاصیل احوالی
مچكاره امام‌لرنده ایراد ایدلور انشاء الله تعالی

❀امام

﴿ امام خامس ﴾ ملا بیکقول بن ابراهیم الشاشی رحمه الله اصلی جانق شاشی‌دن‌در مکالای بهادر قتلی وقتنده آشطده امام ایدی بخاراده عظیم ذی شهرت مدرس وکرمینه‌کا قاضی اولوب وفات ایدن ملا محسن ومزار باشی امام‌لری ملاخالد ننك والدی وملا فضل بن‌خالد وبرادری احمد ننك جدی‌در

﴿ امام سادس ﴾ ملا محمد بن عاید بن ایشمحمد بن اوراق بن صار بن سیندك القراکولی رحمه‌الله اصلی غلج یولی قراکول نام قریه‌دن‌در آشطده وفات اولوب مقبرهٔ جدیده‌سنده ابتداء دفن ایدلان اول میت‌در فقط بر قز بالاسی قالوب قزان شهرنده بر سوداکر نکاحنده وفات اولوب میراثنی برادری محمود بن عاید افراز ایتمش

﴿ امام سابع ﴾ ملا سعید بن احمد الشردانی‌در ذکری قزان امام‌لرنده سبقت ایتدی

﴿ امام ثامن ﴾ ملا عبد الحکیم بن عباس البالطاجی رحمه الله اصلی شوشما بوی بالطاچ قریه‌سندن‌در برمدت آشطده امامت قیلوب طاشلاب طاشکچوده مسکن اتخاذ ایدوب آنده وفات اولدی حاضر اولادندن طاشکچوده احمد بن حسن بن عبد الحکیم وبرادری نوریزدان وشاهمردان وشیریزدان‌لر وعطاء بن حسین بن عبد الحکیم موجود ایدی

﴿ امام تاسع ﴾ ملا عبدالنصیر بن سیف‌الملك بن مظفر بن مرتضی بن‌علی بن یوسف الجبلی رحمه الله اصلی جبلستان داسنبر مضافاتنده ایسکی چقالی نام قریه‌دن والده‌سی شاطرشان نام‌قریه موالیدندن بی‌بی ربیعة بنت‌مسلم‌در آتا بابالاری هرقایوسی امام وخطیب ومدرس اولغان‌لر جدی ملا مرتضی‌بن علی مشهورحاجی مرتضی بن قطلغش السمتی‌اصحابندندر کند دست خطیله نحوده مختصر الزنجانی یازوب تمام قلدقنده تم فی یوم‌الجمعة وقت العصر من شوال سنة اثنتین ومائة والف حرره بیده الفانیة الفقیر مرتضی بن علی البلغاری غفرالله له ولوالدیه والمسلمین مضموننده یازمش عباره‌سی منظورمز اولدی ومدرسه‌سنده برشاکرد فرایض سراجیه یازوب تمام ایدوب بو

عبارت نی یازمش حرره محمد بن سلطان علی لاستاذه خجسته بین العلماء الغزانی بالعلام یسمی بمرتضی بن محمد علی غفر الله ذنوبهما ولوالدهما انتهی الحالة هذه اول نسخه بوفقیر جامع الحروف نو بتنده در بزنه قریه سنده امام ومدرس اولوب وفات واوغلی ملا مظفر برله قبرلری بربرینه یقین ویلیدر ملا مظفر وفاتی تقریبا فی حدود سنة عشرة ومائتین والف من الهجرة واقعدر خلفی اولان ملا حسام الدین نام ذات سنة ست عشرة ومائتین والف منکده سکزیوز سنهء میلادیه علی وفق النظام منشور الدغندن بیله مستفاد اولادر فی ذی القعده سنة سبع وسبعین ومائتین جیلستانه سیاحت ایتدکمده قبرلرنی زیارت قیلدم ملا عبد المجید بن مظفر برناغ ایلی قریه سنده وملا زین الدین نوغای ایلی قریه سنده وملا برخیا بن مظفر بوقلاوش قریه سنده امام بولوب وملا زبیر بن مظفر یاشده وفات اولدیلار ملا عمر بن زین الدین آتاسی مقامنده والدی ملا سیف الملك قزان توابعنده بای اولانلری قریه سنده یازوب تمام ایتدکی کلستان سعدی آخرنده وقع التحریر فی ید احقر الطلاب المحتاج الی رحمة الملك الوهاب سیف الملك بن مظفر وقت الظهر فی یوم الاربعاء عرفة یوم الفطر التاسع والعشرین من رمضان سنة احدی وسبعین ومائة والف فی طریق ارچه من نواحی قزان فی قریة بای اولانلری فی مدرسة مولانا واستاذنا عبد الرشید بن محمد مضموننده یازوب تاریخ ونسب ونسبتنی افاده ایتمش اوزاق عمر کوروب مدت مدیده ایسکی چقالی قریه سنده امام وخطیب اولوب یوز یاشینه یتوب فی حدود سنة اربعین ومائتین والف ایسکی چقالی قریه سنده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی حلیله سی بی بی ربیعة بنت مسلم سنة اثنتین ومائتین والف وفات قبرلری متقارب هر ایکاونی زیارت قیلدق ملا عبد النصیر وملا عبد المنان وملا حمدی ومحمد یار نام اوغللری قالوب ملا حمدی آتاسی بعدنده ایسکی چقالی قریه سینه امام وخطیب بولوب سنة ثمان وثمانین ومائتین والف جمادی الاخره سنده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی ملا بهاء الدین وملا شهاب الدین

اوغللری

اوغللری قالدی صاحب الترجمه جدمز ملا عبد النصیر اوربارده ملا عبد الرشید بن یوسف وآشط ده ملا سعید بن احمد واورده ملا حبیب الله بن الحسین وآنلردن غیر فضلاء عصر وعلماء دهرندن اخذ علوم وتحصیل آداب وکمالات ایدوب سنة سبع ومائتین والف آشط قریه سینه امام وخطیب ومدرس اولوب کبار اغنیاءدن ایسکی قللار قریه سی ننك توقطامش بن عبد القادر بن ادریس بن یونس قزی جدهمز بی بی محبوبه نی تزوج ایدوب الوغ بالاسی والدهمز بی بی حبیبه سنة تسع ومائتین ثالث رجبنده وقت الضحوة وبعدذلك عبداللطیف وعبدالملك وعبدالرقیب الاکبر وعبدالبصیر وعبدالرقیب الاصغر وبی بی حبیبه وبی بی سیله وبی بی سعیده وبی بی عائشه نام اولادی وجوده کیلوب عبد اللطیف وعبد الملك وعبد الرقیب الاکبر وزبیده وسعیده صغرلرنده وفات اولدی لار آشط قریه سنده مدت مدیله زور مدرسه توتوب فنون شتی دن درس ایتوب حضورنده شغل ایله کوب لر علی قدر استعدادهم علوم وکمالات استفاده ایتدی لر ومن جملتهم ملا اسحاق بن سعید بن قل محمد القزانی وملا فضل بن نعمة الله بن بشیر البووی وملا سعید بن حمید البرسکوی وملا عبد اللطیف بن یهودا بن بیکقول التاجلی وملا سیف الدین بن بشیر الجقالی وملا زین العابدین بن یحی الصوقصوی وملا فتح الله بن ولید الزادوری وملا بشیر بن جمعة القرا کیتاوی وملا ابراهیم بن یهودا الشیمرزاوی وملا عبدالمنان بن سبحان الجقالی وغیرهم زیاده متقی ودین دار وصلاح وعفت شعار وورع وزهد وفقاهت ایله شدید الاشتهار ایدی وملا حبیب الله ایشاندن ارشاد وتربیة المریدین برله اجازت نامه سی اولسا هم تواضعا کتمان ایتدکندن هیچ کمکا معلوم اولمای فقط بعد وفاته ظاهر اولدی جنازه سنده ملا فتح الله بن الحسین ایمدی علم فقه وروایة موثوقه کا احتیاجمز وقوعنده بدیلی قالدی دیدی مختار بن محرم المنکاری بزم آغامز ملا بایمراد احدی کا علم برله اعترافی یوق ایدی اما بوکشی نی مزید فقاهت وتبحری برله توصیف ایتدکنی تکرار ایشتدوم دیو نقل ایتدی

سنة تسع واربعين ومائتين والف يوم چهارشنبه جمادى الاخره اون بشنده آشطده وفات ويوم خميس جنازه‌سنى آخوند ملا فتح‌الله بن حسين اداقلوب مقبرهٔ جديده‌سنده مدفون اولدى حليله‌سى جدهمز بى‌بى محبوبه سنة ثمان وخمسين ومائتين ثامن ذى‌القعده‌سنده يوم يكشنبه وفات قبرى جدمز آياغ اوچنده بلا فاصله واقع جنازه‌سنى جدمز ادا قيلدى والده‌سى ايسكى منكار ميرزالرى ذريتندن زبيده بنت عشور بن محمد بن يسنى بن اوتاى‌دور قزلرى عذراء بى‌بى سيده سنة تسع واربعين ومائتين والدندن اوچ آى مدتى مقدم وفات اولوب يوم شنبه شهر ربيع الاول ايكى‌سنده قبرى والده‌سى جنبنده شمال طرفنده‌در جنازه‌سنى والدى ادا قيلدى هر اوچاوى‌ننك اسم وتاريخ وفاتلرنى يازدروب جدمز باش اوچنده بن فقير بر لوح قويدم رحمهم الله رحمة واسعة وبى‌بى حبيبه وبى‌بى حبيبه هر ايكاوى بتعاقب والد مرحوم نكاحنده وفات اولوب طاشكچو مقبره‌سنده مدفونلر ملا عبد الرقيب الاصغر سنة اثنتين وثمانين ومائتين والف شوالنك آشطده وفات وجنازه‌سنى برادرى ملا عبد البصير ادا قيلوب والدينى قربنده مدفون اولدى عبد الرؤف وعارف واشرف نام ايكى اوغلى وبرقزى قالدى اصغر اولاد جدمز بى‌بى عائشه بنت عبدالنصير كيمى امامى ملا فضل بن ابراهيم بن آرسلان بن تويجى بن تمه بن ايرتوغان تحت نكاحنده سنة سبع وستين ومائتين محرم يومنك وفات وجنازه‌سنى ملا عبدالبصير ادا قيلوب اوتوزسكز ياشنك كيمى مقبره‌سنك مدفون اولوب صبغةالله وعنايةالله ايكى‌اوغلى‌قالدى ومذكور ملا فضل بن ابراهيم كيمى قريه‌سنك امام ايكان يوم چهارشنبه سنة تسع وثمانين ومائتين شهر ربيع الاول اون بشنده وفات وجنازه‌سنى ملا عطاء بن فيض بن عبد العزيز ادا قيلوب كيمى مقبره‌سنده مدفون اولدى تقريبا يتمش بش ياشنك قرعالى‌ده ملا عبد الرحمن الكرمانى‌دن اخذ علوم ايله حاجى ولى‌الدين البغدادى‌دن اجازت نامه‌سى دخى وار ايدى

﴿ امام عاشر ﴾ ملا عبدالبصير بن عبدالنصير بن سيف‌الملك‌الجبلى والدى

ملا

ملا عبدالنصیر ووالد مرحوم ملا بهاءالدین وملا زین العابدین بن یحیی دن استفادهٔ علوم ایله والدی وفاتی بعدنك آشط قریه سنك امام وخطیب اولوب مدرسه توتوب سنة ثلاث وثمانین ومائتین اون دورتنچی صفر الخیر یوم جمعه وفات وجنازه سنی بو فقیر ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده سنده والدی جنبنده مدفون اولدی آلطمش یاشنده رحمة الله علیه عبد العلی وعبد الولی وعبد العزیز وعبد الرحمن وشفیقه نامنده دورت اوغل وبر قزی قالدی

❁ امام حادی عشر ❁ ملا عبد العلی بن عبد البصیر والدی حیاتنك منشور آلوب والدنه شریك اولدی منكده ایكی یوزطوقسان طوقزنچی سنه بهارنده كند اهالی سندن نصیب الله بن نعمة الله بن رحمة الله بن بیكباو بن عبد الوهاب وصیتی برله اوغلی حاجی عبید الله مسجد ثانی بناء قیلوب عامنك صاحب الترجمه ملا عبد العلی امامتنه انتقال ایدوب صباح یوم دوشنبه یكرمی دورتنچی جمادی الآخرة مسجد ثانی ده صلوة الفجرده امام اولوب فتح مسجد قلندی

❁ امام ثانی عشر ❁ ملا عبد العزیز بن عبد البصیر والدی وفاتی بعدنك امام وخطیب ومدرس بولوب امتحان وبرادرینه شریك ایلدی

❁ مسجد قریة برسكه ❁ اورطاسنداغی طاش مسجدنی اهالی سندن ابراهیم بن یوسف بن اسنای بن ایسانقل بن برناغیل سنة ثلاث وثمانین ومائة والف حدودنده كامل ومستحكم وباسقچلارنی چویندن قیلوب بناء ایلدی وكندسی فی شعبان سنة احدی ومائتین والف برسكه قریه سنك وفات اولوب طاهر وسلیمان ویعقوب وعیسی وعبد الرشید ومؤمنه وذوالحبه نام اولادی قالدی مشاهیر تجاردن وافر الثروة وكثیر الاحسان والخیرات ومتعدد مساجد ومدارس وسائر وجوه البر صاحبی دربلدهٔ قزانده جامع اولكا قلمی بر مصحف اجزاء وقف ایلاب الحالة هذه بو جامع الحروف تولیه سنكدر اوتوزنچی جزء اخیرنك بو عبارتنی یازمش هو الحی الذی لا یموت اول خدای ذات عالی وصفات متعالی حضرتلرنك رضالغی اوچون واول خواجهٔ عالم سید العرب والعجم

وفخر عالم شفیع امم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم روح مطهر ومقدس
منوّرننك خوشنودلغی اوچون اوشبو کلام شریفی وقف قلدم قزان اویازی ننك
آلاط یولی ننك برسکه ایلی ننك ابراهیم یوسف اوغلی قزان شهرنداکی
ایسکی بیسته ایچنداکی اولوغ طاش مسجدکا بحیث لا یباع ولا یوهب ولا
یرهن ولایتصرف سوی التلاوة فمن بدله بعد ماسمعه فانما اثمه علی الذین
یبدلونه ان الله سمیع علیم شمدی کمده کم اوشبو مذکور شرطلاره خلاف
ایلاسه یعنی اوقومز نیتی دین غیری اوزینه ملك ایتمك اوچون آلوب
حبس ایتسه حق تبارك وتعالی ننك صد هزار لعنتی اول کم ایرسه اوزرینه اولسون
وهر مؤمن موحد اوشبو کلام شریفی تلاوت قلدقدن صنکره واقفغه دعاء
خیر ایده‌لر سنة ۱۱۸۸ یلده محرم الحرام ننك یکرمی سنده شنبه کون
انتهی برسکه‌ده تاشدن بناء ایدلش زور پولادی وقبرنده دخی تیمر
ایشکلر برلان تاشدن استانه‌سی وکوب مزرعه وبچانلك واورمان جیرلری
وصولری کوب ایدی الحالة هذه اول دولت اولادندن تمام زائل اولدی
حتی حفیدی اسماعیل بن سلیمان بن ابراهیم پولاد واستانه‌ننك خشت وتیمر
وایشکلرنی بوزوب صاتوب بتردی اجدادمزدن ملا عبدالباقی بن مسلم ننك
کل زیبا نام قزینی تزوج ایله جدمز ملا سبحان بن عبدالکریم وملا ایشکای
بن مصطفی الاشکتوی برله باجا ایدی دورت اوغلی مذکوره کل زیبادن
وعبدالرشید وایکی قزی الوغ خانونی کل بغداد بنت بهادر شاه بن بیکای
بن اسلامقل المسوی دن در طاهردن فقط بر قز صاحب کمال نامنده محمد
بن نذیر القشقاری نکاحنده ومؤمنه بنت ابراهیم سلیمان بن نذیر بن
توقطامش الاوری تحت نکاحنده عثمان وعلی وعبدالولی ومحب الجمال نام
اولادی آندن دور وذوالحجه موسی بن نذیر بن توقطامش تحت نکاحنده
ایدی سلیمان بن ابراهیم سنة اثنتین وستین ومائتین حج قیلوب سنة سبعین
ومائتین وفات اولدی برسکه‌ده احمد واسماعیل واسحاق ویوسف ومصطفی

وفاطمه

وفاطمه ولطیفه نام بش اوغلی وایکی قزی قالدی حاضر ملا مصطفی حاجی
زمرة الاحیاده یوفاری سیمت قریه‌سنده امام‌دور

﴿ امام اول ﴾ مـلا بشیر بن اورازای بیکی معلوم امـام‌لری‌ننك اولی‌در
سنة ثمانین ومائة حدودنده کیمی قریه‌سی‌ننك ملا ایشبـای بن ایشمرزا
نام ذات ننك برسکه قریه‌سنداغی مدرسه‌سنده بستان‌الفقیه نام کتاب یازوب
تمام قلدغی تاریخ یازلغان منظورمز اولدی

﴿ امام ثانی ﴾ ملا عبدالبـاقی بن مسلم بن مصطفی بن سلیم البرسکوی‌در
سابق الذکـر جدمز ملا سبحان وملاایشکای وابراهیم بای‌لرننك قاین
اتاسی‌در برمدت امام وخطیب اولوب بالاخیره لوازم‌نی ترك قیلوب بری
نواحینده بوینلی ایلش نام قریه سنلی اوتار توتب کوب مواشی ومزارع
بیلاب تجارت وزراعت برله اشتغال ایدوب آنـده وفات اولدی بو تاریخ
حالمزدن تقریبا یوز یکرمی سنه مقدم وعلی قول بـو بلادده ایام شتاده آط
آلدندن میچاب آط جیکماکـنی اول اختراع ایتمش آنداغی خانوننددن
اوحدی دیکان اوغلی اولدی موسی بن اوحدی بن عبدالباقی‌نی طاشکیچوده
ایام صغرمده کوردم موننداغی اهلیه‌سی جلی‌مز بی بی سعید بنت بیکم‌میرزا
بن ایشمن بن اورای بن آرسلان نهر شوشما بوینده قرطای نام قریه‌سنلی
میرزالار ذریتندندر بی بی عنبر نـام قزی شاشی قریه‌سی‌ننك عبید الله
بن احسان الافلح تحت نـکاحنده وفات وبی بی حنیفه جده‌مز بی بی ضعیفه
برلان توأمان ایدی بچهان طاوی قریه‌سنده مناسب بن مصطای نام شخص
تحت نکاحنده فی سنة خمس وثلاثین ومائتین وفات جده‌مز بی‌بی سعیده‌نی
مـلا عبد الباقی وفاتی بعدنده قاین انوسی احمر بن مسلم تزوج ایدوب
محمد بن احمر وجوده کیلوب معمر اولوب سنی آلتمش‌دن متجاوز اولوب
سنة ست واربعین ومائتین عام وباده برسـکه قریه‌سنده وفات اولدی
اولادندن موسی وعیسی بخاراده مسکن اتخاذ قیلوب آنده وفات اولدی‌لار
موسی کبار تجاردن امیر حیدر عندنده وتجار ما بیننده زیاده صاحب اعتبار

ایدی اوچونچی اوغلی احمد بن محمد شمای اطرافنده مفقود اولدی آناسی قزاقیه دن ایدی

✻ امام ثالث ✻ ملا بیکچانطای بن ابراهیم الصباوی اصلی اولوغ صبا قریه سندن وعلی قول بوقلاوچ نام قریه دن ایدی بروقت برشخص دن قایسی قریه دن دیو سؤال ایدوب شخص مذکور قطایمس دن دیدکندن نی قبیح اسم نی قبیح اسم دیو استقباح وانکار ایندکنده شخص مذکور حضرت بوقلاوچ نیچوك دیب الزام ایتمش برسکه قریه سینه امام وخطیب ومدرس اولوب یکرمی سکز سنه درس ایتوب سنة خمس عشرة ومائتین شعبان یکرمی یدنچی یومنده وفات وبرسکه مقبره سنده مدفون در ابتداء جمعیة شرعیه محکمه سی فتح اولندقده محمد جان مفتی صوراوی برله بلا انتخاب اورنبورغه قاضی عنواننده محکمه‌کا عضو اولوب بارغان اوچ ذات ننك بریدور ساده مزاج وسوزنده متکلف وعربی الفاظ استعمالنه مایل مثلا لاپاس وکزاکی وکمزول لفظ لرنی لابأس وکمزایل لفظ لرینه تبدیل الدرمش قریه سنی دخی آل درویش دیو تعبیر قیلور ایدی ملا سبحان بن عبدالکریم وملا ابراهیم بن آرسلان بن تونچی الکیموی وملا عبدالوهاب بن عبدالله بن نورالدین محمد بن علی البری القالمشی وغیرهم شاکردلرندندر *

✻ امام رابع ✻ ملا عبدالرحیم بن بیکچانطای بن ابراهیم آپی ملادیمکله معروف ایدی والدی مقامنه امام وخطیب ومدرس اولوب مدة مدیده برسکه قریه سنده مدرسه توتوب درس ایتدی خطاط کارخانه لری ادارسیله تجارت قیلوب دنیاسی واسع واوقاتی خوش ایدی فی سنة اثنتین وستین ومائتین والف برسکه قریه سنده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی ملا عبدالغفور بن عبدالباقی التنشی الایساکی وملا بهاءالدین بن سبحان ویعقوب بن یحی شاکردلری دور *

✻ امام خامس ✻ ملا یعقوب بن یحی بن جعفر التبیازی فی حدود سنة خمس واربعین بخارادن ورود وسلفی ملا عبدالرحیم ننك شریفه نام قزنی

تزوج ایدوب شول علاقه ایله لوازمنه دخی شریك اولوب كوب
شاكردلرینه انس وتصاحب قیلوب آوازه چقاروب ملا فیض بن عبدالعزیز
وفاتی بعدنده موسی بای رغبت قیلماقی برله قشقار قریه سینه انتقال ایله
هر ایكی قریه ده زور مدرسه توتوب كوب شاكرد جمع قیلوب درس ایتوب
سنة احدی وستین ومائتین والف وفات اولوب جنازه سنی صهری ملاعبدالرحیم
ادا قیلوب قشقارننك قزاق مقبره سنده مدفون اولدی تقریبا آلتمش یاشنده
صابر وشاكر واسماء نام ایكی اوغلی بر قزی قالوب قزی برادرمز ملا
صدرالدین تحت نكاحنده اوغلی ملاصابر الحالة هذه كوشار قریه سنده امام در
والدی یحی بن جعفر عوام جمله سندن در برمدت ناحیه سنده رئیس مختار
وآق سقال ایدی صاحب الترجمه ملا یعقوب ننك علم وفضل ده رتبه سی
وترتیب عبارته ولسان عربكا انسی نه قدر وقایسی درجه ده اولدغنی افاده
اوچون كندسی ننك بخارادا اتمام درس وختم كتب قیلدغی بعدنده دست
خطی برله یازغان ومقابله ومطالعه ایله استاذ ثقه سی حضورنده قرائت قیلغان
هدایه سی ننك جلد آخرنده ایكی یوز ایللی برنچی صفحه سنده یازمش
تحریرنی بعبارته وحروفه بوموضع ده ذكر اولندی وهذه عبارته وصورة كتابته
الزنا حرام فی جمیع الادیان بدلیل ان النكاح سنة آدم علیه السلام حتی یكون
مستحلا للزنا كافرا كذا فی التحفة وغیرها والحدود حقوق الله تعالی خالصة
الاحد القذف فان فیه حق العبد ایضا لكن عندنا مغلوب وعند الشافعی غالب
كذا فی الهدایة والكافی وغیرهما وحقوق العباد لا یسقط بالتوبة عندنا خلافا
لمالك رحمه الله كذا فی المنیة وشروح الهدایة وغیرها وفی حد السرقة
الكبری ان تاب قبل الاخذ سقط بدلیل الاستثناء وكذا فی شروح الهدایة
وحرمة الزنا حق الله تعالی خالصا حتی لایجوز للزوج احلال زوجته وللمولی
احلال امته كذا فی جامع الصغیر وغیره ولا یسقط الحد بالعفو كذا فی الكافی
وغیره والنكاح من الاسقاطات ولهذا لا تفسد بالشرط وان كان الشرط فاسدا
كذا فی الكفایة اعلم ان الاحكام اربعة حقوق الله خالصا كالایمان والصلوة والصوم

والحج والجهاد والحدود وما اجتمعا وحق الله غالب كحد القذف وحق العبد غالب كالقصاص كذا بالتفصيل فى الكافى وغيرها وحرمة الزنا واللواطة وشرب الخمر وغيرها حق الله خالصا حتى من اباح فقد كفر كذا فى التمهيد وغيره نساء مسكنهن شهر مستورة ونساء الاعرابى كمثل امة فتاوى كبير انتهى بعبارته دخى شول هدايه سى آخرنده بو عبارت ايله يازب تمام ايتمش والله اعلم بالصواب تمت الكتاب بعون الملك الوهاب قد تمت هذه النسخة الشريفة فى شهر بخارا فى مدرسة رحمانقلى فى عصر امير حيدر پادشاه عظم الله ملكه وسلطانه وافاض على العالمين بره واحسانه فى يد الفقير الحقير ملا محمد يعقوب بن يحى البلغارى مع المقابلة والمطالعة والقراءة عند الاستاذ الثقة من اولها الى آخرها غفر الله له ولوالديه ولاساتيذه ولجميع المسلمين والمسلمات بحرمة سيد الثقلين سنه ۱۲۴۳ انتهى بعبارته وحروفه واول هذا الجلد فى كتابه مبتدأ من اوائل كتاب الحدود *

❁ امام سادس ❁ ملا بهاء الدين بن عبد الرحيم بن بيكچانطاى بن ابراهيم فى حدود سنة خمس وخمسين بخارادن قايتب سنة ست وخمسين ومائتين والدينه على المشاركة امام وخطيب اولدى زمانه سنده برسكه قريه سنده نام مدرسه تمام بنادى آخوند ديمكله ملقب ومعروف در *

❁ امام سابع ❁ سالفنك ختنى برزه امام ننك اوغلى احمد صفا بن عبد البديع بن بشير بن عبد الرزاق الروساقى قزنى آلمق علاقه سيله سنة بضع وثمانين حدودنده على المشاركة امام اولدى *

❁ قرية مچكره ❁ ايشمن ايلى ديمكله معروف كثرة الاغنياء ووفرة الطلباسى ايله مشهور ومحدث بر قريه در فى الاصل آرطائفه سى ننك مقر ومسكنى برقريه ايدى ابتداء امرده برباشى قريه سندن ايشمن بن توقطار على بن كوچك بن تيج نام شخص مواشى واموالارى برله كيلوب اول قريه ده اوتار توتوب متوطن اولدى وبعد زمان برباشنده اشمكه نام شخص برله ما بينلرنده عداوت واقع اولوب مذكور اشمكه ننك اذاء وحقارتنه تحمل

قيلمادغندن

قيلمادغندن كند اوطار نه بالكلية كوچب مچكاره ده قرار تابدى وبر باشنده
بناء ايتدكى مسجدنى سوتوب بورنه وآغاچ لرنى مواشى لرننك اعناق واذنابنه
تاغب مچكاره كا نقل ايتمش بعد زمان اول مسجدنى ينه برباشنه اعاده ايله
تويمج بن طويكه نام شخص مسجدنى اهل قريه كا امام لرينه تمليك ايدوب
الى الآن توارثا امام لرى تصرفنده موجود در جد اعلى لرى تبج برنهرى باشنده
يورط بنا قيلوب آلاچق صالوب حدادلك ايتوب عمر سوروب وفات اولمش
الى الآن اول موضع دن كومر وردى الحديد وايسكى داغالار چغادر وبر
باشى خلقى يورط يلغه ديب تسميه ايده لر لكن اول يلغا اطرافنده اولان
آغاچ لرى بتوب صوى قروب منقطع بولغاچ مزبورننك اوغلى كوچك نصف
ميل قدرى مسافه كوچب نهرننك يوقارى طرفنه نزول ايدوب يورط بنا
قلمش وبعض قريه لردن جوارينه بعض اشخاص جمع اولوب حاضرده معروف
برباش قريه سى حادث اولمش ولهذا اول قريه ديوان روسيه ده مذكور
كوچك كا نسبت ايله اسم ويرله در اوغلى توقطار على بن كوچك سوداگر
لك برله قرغالى واورنبورغ اطرافينه رفت آمد ايدوب عمر ايدوب فى
سنة ثمانين والف بر باشنده وفات ومقبره سنده مدفون اولدى مزارى ننك
وسطنده قبرى اوستنده اسم وتاريخ وفاتى مكتوب لوحى بار اوچ اوغلندن
ممت نامى بر باشنده قالوب اكثر اهل القرية ممت اولادى در بايمراد بن ايشمراد
بن ايشمن بن قربانای بن بيكاش بن ممت بن توقطار على الحالة هذه احيا زمره سنده در
توقطار على ننك ايكى اوغلى ايشمن وايشكاى مچكركا انتقال ايدوب اولادلرى
آنده در على قول ايشمن دن عايد وعبد السلام وعبد المنان وسعيد وبشير
ونذير واوتامش اسمنده يدى اوغلى اولدى وعلى قول ايشمن دن عايد
واوتامش نام ايكى اوغلى قالوب اوتامش دن عبد السلام وآندن محمد رحيم
وعبد الله وجوده كيلدى وكند اولادى بو زمانده سلسلهٔ نسب لرنى عبد الله
بن عبد السلام بن خليل بن يوسف بن ايشمن بن توقطار على بن كوچك
بن تبج بن قدش بن سليمان الكرمانى ديو جر ايدوب روسيه طائفه سى

خان کرمان قلعه سینه تسلط ایتدکده آرقومندن بر سلطان بر یورطغه کردکنده اوی اچنده بنی آدم دن احدی یوق فقط بر بیشك برله بر بالا کوروب فرزندی اولمادغندن رغبت ایدوب چیرمه سینه صالوب تربیه قیلوب سلامت آلوب قایطوب سن بلوغه ایرشدکنده آلابوغا اطرافنداغی میشار طائفه سندن قز آلوب بیروب آخر عمرنده یادکار ایلی نه کیلتوروب قویمش دیو نسب لرنی بیان ایده لر لکن عبدالسلام آتاسی خلیل بن یوسف می یاکه یوسف بن خلیل می آنده شبهه لری بار بوفقیر دیرکه مذکور عبدالله بای ننك مچکره ده ملا عبدالحمید مدرسه سنده اوقدغنده کند دست خطی ایله یازغان عمادالاسلام نام کتاب نی تمام ایتدکنده بو عبارت نی سوق ایتدکی منظورمز اولدی کتبه عبدالله بن عبدالسلام بن اوتامش فی مدرسة ملا عبدالحمید بن اونکان وفی مدرسة مچکره فی سنه ۱۱۷۲ انتهی بعبارته مکر اوتامش جدی ننك لقبی اولسه نی عجب ودخی روسیه ننك اول شهرنی اسلام خان لری قولندن بو مثلده غلبه ایله آلدغی اصلا واقع اولغان یوق اولدغینه علاوة بوقول نی حکایت قیلدقده درج ایدلان احوال وکیفیات همه سی کذبینه شاهد صدق ودلیل کافی درخان کرمانده اهل اسلام دن مستقل خان لر بولغان یوق قدیمدن روسیه تصرفنده ولسان لر نچه غراطیس تسمیه ایدلور ایکان آنچه قزان خان لرندن الغ محمد خان وفاتی بعدنده اوغلی محمود خان قائم مقامی اولغاچ قاسم نام اوغلی برادرندن خوف ایدوب مسکوکا قاچوب کیدوب روسیه حکمداری آنی خان اسمی بیروب شول قلعه غه یباردی قزانده وحاجی طرخانده وغیر موضع لرده اولغان تاتار خان لرندن قاچقان کشی لر قاسم خان اطرافنه جمع اولوب آنلردن عسکر یصادی قاسم خان بعدنده ینه نچه خان زاده لر شول روشده خان کرمان قلعه سنده خان ایدلوب قویلدی اخرلری تاریخ هجری ننك الف کاملنده اوراز محمد خان بن اوندن روسیه حکمداری بورس بن فیدر طرفندن خان بولدی وبرمنکده اون طوقزده وفات آننك بعدنده حاجی محمد خان السبری اولادندن ینه

اوچ شخص بر آز مدت بو عنوانده اولوب منکده سکسان بش هجری
حدودنده تمام منقرض اولدی روسیه پادشاه لری تاتار خان زاده لرنی شول
روشده خان ایدوب قویوب اوزلرندن عسکر جمع قیلوب شول اطرافده
اولان موقشه چواش چیرمش آر کبك طائفه لرننك خراجنی آنلرغه بیروب
تربیه قیلماقی برله اول خان زاده لر بیك صدق دل برلان شجاعت ذاتیه لری
حسب لی زور خدمت لر ایدوب روسیه پادشاه لری نه قزان وحاجی طرخان
شهرلرنی آلماغه بیك زور تمام یخشی وسیله اولدی اوشبو وجه دن الحالة
اسان روسیه ده اول شهر قاسم غه نسبت له معروف در بعد ذلك روسیه لر
تاتارلرغه بالکلیه غلبه قیلوب یورطلرنی آلوب طنچ لاغاچ خان کیرمان خانلغنی
بالکلیه فسخ والغا ایدوب نام ونشان خان قالمدی والله اعلم بالصواب والیه
المرجع والمآب *

﴿ مسجد مچکره ﴾ الحالة هذه اول قریه ننك موجود اولدغی ایسکی
تاش مسجدنی سنة ست ومائتین والف حدودنده مذکور عبدالله بای بنا
قیلوب سنة ثمان ومائتین ابتداء نماز قیلندی وکندسی قریب یوز سنه
معمر اولوب سنة ثمان واربعین ومائتین مچکره قریه سنده وفات وجنازه سنی
ملا عبدالله بن یحیی ادا قیلوب مقبره سنده مدفون اولدی والده سی زهراء
نام خاتون در میچان باشی قریه سی موالیدندن وعلی قول بوخاتون اوتامش
نام شخص قزی اولوب نسبت لری جد اموی لرینه دور بو بلادنك اولوغ
بای لرندن دولت وسخاوت علم ودینکا محبت وعلمایه صداقت ایله شهرت
دار آفاق ایدی احسان ووجوه خیرلری کوب جمله سندن فقط یوز ایللی
قدر مسجد بنا قیلدی دیرلر والله اعلم به کوکماره زابودنی وآنده اولان
ارقاء روسیه نی بطریق شرا تملك ایدوب مسجد وپولاطلاری بناسنده وخندق لر
قازمق ده وغیر مهماتنده استخدام ایتمش واطرافنده اولان اقارب واصحاب
مناسبانك حوایج ومهمات لرنی ادا قیلمش خاتونی ملا ابو النصر القورصاوی ننك
اخت عینی سی مرحب بنت ابراهیم دن عبیدالله وموسی ومحمد جان واحمد

نامنده دورت اوغلی معمر اولوب عقبی موسی واحمددندور موسی مچکره
وبخاراده بعض تحصیل ایتدکی بوندنده کندسی مطالعهٔ کتب ومکالمهٔ اهل
علم برله شغل ایدوب صاحب فضل وخالی ملا ابوالنصرغه زیاده مخلص
وحسن الظن ومعتقد ایدی علماء وقتی ایله اداره علم قیلوب خصوصا رد دین
نصاری حقنده متعدد کتاب لر حاصل قیلوب غیر مرة پاپاس لر وغیر ظرفاء
روسیه لر ایله مناظره لری واقع اولوب اول خصوصده کندسی تصنیف ایتدکی
بررساله سی هم واردر سنة خمس عشرة ومائتین والف مچکاره قریه سنده
اولان بی دین آرلرنی دعوت ایدوب آلتمش نفردن زیاده سی مسلمان
اولدی لر آنلارغه آغاچ دن مسجد بنا قیلوب ایکنچی محله یاصاب کند اوز
دارنی هم شول محله ده بنا ایلدی فی حدود سنة احدی وخمسین ومائتین
مچکره ده وفات وجنازه سنی ملا عبدالله ادا قیلوب مقبره سنده مدفون اولدی
مصطفی ومرتضی وابراهیم واسماعیل واسحاق واحمد وبدرالدین وصابرنام
اوغل لری قالدی بنا ایتدکی مسجدی سنة ثمان وثمانین ومائتین اوت
حادثه سنده یانب سنة تسع وثمانین اوغلی اسحاق ایکنچی تاش مسجدنی
بنا قیلدی لکن هندسه سی زیاده غیر موزون واقع اولمش دیرلر
وکندسی سنة تسع وثمانین ومائتین ذی الحجه سنده مچکره ده
وفات وجنازه سنی ملا عبدالحکیم ادا قیلوب مقبره سنده مدفون اولدی
قزانده احمد ومچکره ده عبدالله نام اوغل لری باربو ایکنچی مسجد ده ابتداء
معروف امامی ملا طاهر بن عبدالخالق التونتاری در فی سنة ستین ومائتین
مچکره ده وفات اولوب وصیتی برله اهالی قریه دن صاتوب آلدغی جیرنده
دفن ایدلدی قبری مقبره دن بعید ایکنچی طرفده وعلی عمر الناس یالغز
اوزیدر زیاده متورع ومتقی ودین دار وصالح کشی ایدی مجالس ومعارك
اغنیادن متجانب ومتحاشی وقانع وصبور وقلیل الکلام وزهد وعبادت وایشان
عنوانی ایله نامداردر ثم ملا عبدالحکیم بن عبدالکریم بن عالم القرمشی
البترافصی در سلفی ملا طاهر ایشان وفاتی بعدنده امام اولدی علم قرات

وتجوید ده

وتجويدده خالی ومهری ملا طاهر بن سبحان وسائر علوم ده ملا عبدالله بن یحی شاکردلرندندر یوم الثلاثاء تاسع ذی الحجه مچکره قریه سنده سنة احدی وثلاثمائة والف وفات اولوب جنازه سنی ملا مخلص ادا قیلدی *

﴿ امام اول ﴾ مچکره ننك مسجد قدیمنده اولان معروف امام لرننك اولی ملا عبدالحمید بن اوتکان بن یار محمد بن قطلغ محمد بن محسن التونتاری در سنة اثنتین وسبعین ومائة والف حدودنده مچکاره ده امام اولدغی وقت مدرسه سنده یازلمش بعض کتاب لر آخرنده مذکور فی حدود سنة خمس وتسعین ومائة والف محمد رحیم آخوند قایتدغی بعدنك ادای قریه سنه امام بولوب آندن صلاوچغه انتقال وبالاخیرة وطن اصلی سی تونتارکا قایتب سنة عشرین ومائتین حدودنده وفات واولوغ اوغلی ثابت بن عبدالحمید چوطای زابود نام قریه ده امام ایکان فی حدود سنة وستین وفات ایکی اوغلی ملا عبدالغفار ینکا تازلرده امام وخطیب ومدرس اولوب سنة ثلاث وستین ومائتین محرم طوقزنده یوم دوشنبه وفات وجنازه سنی قاین آتاسی ملا محمد امین بن محسن اداسیله تازلر مقبره سنده مدفون وملا عبدالفتاح ایسکی صلاوچ ده امام وخطیب اولوب فی سنة ثلاث وثمانین ومائتین وفات اولدی *

﴿ امام ثانی ﴾ ملا محمد رحیم بن یوسف بن عبدالکریم بن آرسلان آلاشطی اصلی آشط قریه سندن در والدی وآندن غیر علما عصرندن اخذ علوم بعدنده آتاسی حیاتنده علی المشارکة آشط قریه سنده امام وخطیب اولوب اوچ سنه بعدنده والدندن استیذان ایله ملا ابراهیم افندی ایله معا داغستانه سفر قلوب اون سنه مدتی مرور بعدنك قایتوب مچکره بای لرننك رغبتی ایله استاذلری ملا عبدالحمید نی ادای قریه سینه نقل ایله مچکاره کا امام وخطیب ومدرس اولدغینه علاوة اول نواحی ده دخی آخوند اولدی وعبدالسلام بن اوتامش ننك محبوبه وحبیبه نام ایکی قزنی بتعاقب تزوج ایدوب مظفر وعبدالله وعبیدالله ومحمد اوغل لری وموهوبه وعزیزه وربیعه

وشريفه وفائزه وفاتحه نام قزلری وجوده کیلوب سنة اربع وثلاثین ومائتین
والف مچکره ده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی اکثر مشاهیر وقت‌نلك
استاذی ایدی مثل ابو النصر القورصاوی وملا عبدالله بن یحیی الجر توشی
وملا سبحان بن عبدالکریم المرجانی وملا محمد امین القاضی وملا فخرالدین
بن عبدالرحمن البختیاری وملا شرف‌الدین بن زین‌الدین الاسترلی وملا
نعمة‌الله بن بیکتمر الصلاوجی وملا عادل شاه بن الاسماعیلی وملا
طاهر بن سبحان‌القرمشی وملا حسن بن منصور السردکی واحسان بن عمر
المسوی وخلق کثیر کندسی بی تکلف وسازج ایدی فقه واصول وحدیث
ومنطق وکلام فن لرننك هر قایوسندن درسی بولسادا اکثر تلامیذی سنین
عدیده اداب مناظره اوقوب اضاعهٔ اوقات ایدر ایدیلر شاکردی ملا
احسان بن عمر اوغلی ملا احمددن سماع ایله نسبة تامة خبریه ونسبة حکمیة
لرنی تفرقه قلوب اول ایکی نسبت نه ذات ونه دن عبارت ایدکنی فهم
ایتدکی بعدنده بزننك آخوند حضرت آنلرنی تفرقه قیله آلمای شولای دیب
ایتکان لر ایندی نه ایدکنی کم بلسون ایمدی دیو اینور ایدی دیدکی
مذکوردور وخطبهٔ جمعه نی عن‌ظهر القلب اوقمای بر کاغذکا یازوب قاراب اوقور
ایکان بر کون نی چیتك قونجندن قراب کاغذنی تابا آلمای الحاصل یخشی
بولورغه قوشقان دیب باشقه خطبه اوقمای نزول ایتدکی افواه ناس‌ده مشهوردر
اکابر اصحاب وقدماء تلامیذندن اشخاص متعدده نلك یازب آلوب تداول
ایتدکی نکاح خطبه لرنی اوزقلملری برله یازلغان نسخه لرندن بجمیع کلماته
وحروفه وحرکاته وسکناته بلا تغییر بو موضع ده ایراد ایدله دور
الحمد لله الحمد لله الملك المهیمن العزیز الدیان ذی المن والجود
والاحسان والعفو والرحمة والغفران والجلال والعظمة والسلطان الذی خلق
المکان وکان بلا مکان وخلق الازمنة والزمان وهو الغنی عن المکان والازمان
وخلق آبائنا آدم من التراب وجعله خلیفة علی الانسان وفطر امنا حواء من
اضلاع آدم بین النوم والیقظان ومنع عن القربان حتی جری بینهما العقد

والنکاح

والنكاح وعندهما الملكان فاول خطبة خطب عليهما الحنان المنان وامر اولادهما
بان يتزوج بالاخرى هذا امتثالا لامر السبحان وكل مخلوق وموجود سوى
الله تعالى كلها زوجان العرش والكرسى زوجان واللوح والقلم زوجان والارض
والسماء زوجان الرجل والمرأة زوجان فالله هو الواحد الاحد الصمد الذى
ليس له ضد ولاند ولا شريك ولا زوج ولامكان قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم النكاح سنتى فمن رغب عن سنتى فليس منى واقول قولى هذا
واستغفر الله الغفارلى ولكم ولسائر جماعة المؤمنين من الصغار والكبار انه
هو الرحمن الرحيم الملك الغفار اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن
الرحيم اول خالق لايزال واول معبود بى زوال ايذومز بروبار تنكرى تبارك
وتعالى ننك يرلغى ترور فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع
واول رسول الثقلين واول مهتر خافقين محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم ننك
سنتى وشريعتى برله ترور النكاح سنتى فمن رغب عن سنتى فليس منى
وبارچه صحابهٔ كرام وتابعين عظام ننك اجماعى برله رضوان الله تعالى عليهم
اجمعين واول سراج الامة ومنهاج الملة اول صافى وصوفى امام ابو حنيفة
كوفى ننك مذهبى برله وامام ابو يوسف القاضى وامام محمد بن الحسن الشيبانى ننك
اتفاقى برله وبارچه علماءٔ دين وعرفاءٔ اهل يقين ننك صلاح اوزره صواب كوروب
انقياد قلماقى برله اوشبو اولتورغان جميع جماعت ننك حضورنده انتهى ابانا
لفظنى جمع صيغه سى برله اباﺋﻨﺎ ديب وامتثالانى منصوب هجالب السبحان معرف
باللام يازلوب اسماءٔ الله دن اعتبار قلوب على خلاف الواقع ضبط ايتمش لر
دخى زوجان لفظ لرنى هر قايوسنى تنوين ضمه سى برله يازالار اُولْسى الله اعلم
اغلاط ناسخ دن توكل ميكان شاكردلرى مسبوق الذكر ملا ابو النصر وملا
عبد الله استاذلرندن علم ده تفوق لرى سبب لى حق التأدب نى كما ينبغى اداءٔ
قلمادقلرندن ياكه اطالهٔ لسان لرى اوچون ياغير بر وجه برله هر ايكاوى عاق
اولوب آتلاردن نا راضى كيتمش ايدكى منقول در *

امام ثالث ملا عبد الله بن يحيى بن محمود بن مقصود بن سليمان الجرتوشى

اصلی چیصطای نواحینده چیرتوش نام قریه اهالی سی میشار طائفه سندندر مبادی حالنده مچکره قریه سنده ملا محمد رحیم آخوند مدرسه سنده تحصیل وبعده بخاراده میرزا عبدالرحمن اعلم وملا میرکجانلر حضورنده اشتغال ایله فی حدود سنة سبع وعشرین ومائتین قاینوب ملا محمدرحیم آخوندننك ربیعه نام قزنی آلوب علی مشارکة صهره مچکره ده امام وخطیب ومدرس اولوب مدت مدیده شرح ملا جامی وشمسیه وشرح تهذیب وشرح عقاید نسفیه وعضدیه ملا جلال دن درس ایتوب زمانه سنده اولان مدرسلرننك اشهری ایدی مدرسه سندن چقوب منك شخص مدرس اولدی دیو افواه ناسده مذکور اما بو قدر اولماقی لا محالة مبالغه در اما مدرسه سنده توروب مجموع تحصیل ایدنلر شول قدر اولماقی مجوزدر سنة خمس وسبعین ومائتین وفات وجنازه سنی ملا علی ایشان ادا قلوب مچکره مقبره سنده مدفون اولدی تقریبا سکسان بش سننده هادی وضیاء الدین نام ایکی اوغلی وایکی قزی قالدی عظیم الهامة طویل القامة کثیف اللحیة آدمی ایردی ملا جار الله بن محمد الصاتشی وملا عبد الولی بن عبد الرحیم النورماوی وملا حسام الدین بن عبدالکریم التاویزی وملا عبدالکریم بن عبدالرحیم التکنشی وملا عطاءالله بن عبدالنصیر المشیری وملا عین الدین بن زبیر وغیرهم شاکردلری در بخاراده امیر حیدر طلبهٔ علمنی فقه دن هدایه یاوقایه یانقایه امثالی کتب دن قراءت ایتمیانی حجره سندن اخراج له تخویف قلوب علم فقه درسینه تکلیف ایتدکنده صاحب الترجمه ملا عبدالله فن فقه دن هیچ کتابغه نظر قلدقی اولمادغندن اول فن ده عجز وقصوری ظاهر اولوب رتبهٔ نازله کا تنزلدن خوف ایدوب کندی ولایتنه رجوع ایتدکنی اقرانی حکایت ایدر ایدیلر واقعا ایامنده مچکره مدرسه سنه غیر بریردن اوقوب کیلکان کشی اولماسه طالبلری علوم شرعیه وسائر فنون نقلیه ده بالکلیه پیاده اولور ایدیلر ملا دولت شاه ایشان مجلسنده ملا عبدالله ذکری جاری اولسه های اول نماز اوقی بلمکان نادان دیر ایکان بخارادن رجوع بعدنده اوز قریه سنده اقامت قلمای مچکره کا

كلوب مدرسه ده اقامت واستاذينه داماد اولوب آلتى سنه قدر امام اولماى
ومنشور آلماى مدرسه سنده درس ايتوب بو ذات ننك مفتى عبد السلام
حضورنده امتحان بولودن كعبى عالى وبدرجات اعلم وبالفرض امتحان لازم
اولساده قريم مفتى سى حضورنده اولور مضموننده بلا معنى جاهلانه وغافلانه
سوزلرنى عوام الناس اشاعه سى مفتى كا واصل اولوب مونى امتحانه كلوركا
تكليف ايدوب بلا منشور تدريس وسائر لوازمه مباشرت دن بالكليه منع
قلماقنه بناءامتحانه وارماغه مضطر اولمش بو ذات بعض منطق وفلسفيات دن
ماعداده نظر واشتغالى اولمادغى مفتى ننك مسموعى اولوب امتحاننك مغشوش
وغير منقوط بر نسخهٔ قديمه هدايه ويروب بوذات بر سطرنى اوقمقدن
عاجز اولوب امتحان شول حال اوزره قالوب بر نچه ايام بعدنده بر
مجلس كا مدعو اولوب آش طبقچه لرغه تقسيم ايدلدكده بو ذات طعام ننك
شدة حرارتندن غافل مفتى وغيرلردن مقدم آشارغه شروع ايدوب ابتلاع
قلماى وآغزنده صاقلاى آلماى تجبره نى طبقچه غه اعاده ايتمش بواشدن اهل
مجلس همه خنده قلوب شول وقت فتح باب توبيخ ايلاب سؤ اخلاق وفقد
اداب وقلة علم ومعرفت برله عظيم دشنام وملامت مالا كلام ايله بى نهايه
مكدر قلمش باى لار كالشفيع العريان وذنوبهم مثل ذنوب الصبيان اولدغندن
مرادلرنچه امتحان اولنمش ملا عطاءالله بن عبدالنصيرننك داملا اثناٴ درس
عقليات ده بزكه بيك غريب دقيق سوزلار افاده قلوب داملا بزلرنى حيران
قالدروب بزكندنه مخصوص تحقيقات بديعه سندن ديب اعتقادقلور ايدك لكن
بالاخيرة ظاهر بولدى آنى اول حاشيهٔ آخوند شيخ دن نقل قلوب ايته ايكان
ديو سويلدكى غير مرة مسموعمز اولدى ملاغياث مخدوم وملا نجيب مخدوم
قايندقلارى بعدنك مچكره مدرسه سنك اولى على النقيض برلان عديل ايضادن
باشقه نرسه يوق ايكان ديب سوزلر ايدى لر آخر عمرنك احمد بن عبدالله ننك
عائشه نام قزينه نظاماسن محدوده ايرشودن مقدم عقد ايجاب وقبول قلوب
مذكور احمد نك قاين آتاسى اور مؤمن باى بو حالنى مجمع كا رفع ايدوب

تفتیشنه برانکی امامی ملا نصر الدین بن عبد السلام مأمورا مچکره یه کیلوب
حادثه‌نی سؤال قلدقده انکار ایدوب منم دفترمده سننگ‌نی اشنگ‌بار دیب کورساتمای
ملانصر الدین قایتوب تمردقلدی دفترنی کورساتمدی جواب بیرمادی دیب مجمع‌کا
اعلام ایدوب قاطی تشدید برله مرة اخری امر کیلوب اولك ایجاب قبول دفترکا
یازلماغان بولسه هم خوف ایتدکندن دفتره ثبت ایله زورخطاء قلمش دفترده نکاح
کورنوب انکاری ثابت بولوب لوازمندن مؤبدا عزل اولنوب لوازمی قریهء
کوکشل امامی ملا عبد العلام بن عبد الوهاب‌غه تسلیم اولندی اعاده‌سی ممکن
بولماساده ایکی سنه بعدنده کوب‌لار شفاعتی برله وبای‌لر وساطتی برله قوم
محله ایکنچی امام آلغانچی مسجدده موقتا امام اولوب نماز ادا قیلسون دیب
مجمع‌دن امر کیلوب غیرکشی اسمندن لوازم ادا قیلوب مذکور ملااوزی‌ننگ
شاکردی اولدغندن دفترکا یازمق وآلق وتسلیم قلمق خدمت‌لرنی مجانا ادا
قیلور ایدی ملا عبد الله حضرتی‌ننگ بقیهء عمرنده اولان امامتی بو رویه
اوزرینه اولدی شاکردی ملا عبد الحکیم بن عبد الکریم منکا شول اثناده ملا
عبد الواحد مفتی بالمشافهة علی رؤس الاشهاد برمجلس‌ده دونغز ایتی برلان
سودا قیلا تورغان تماکچی قارط مولاغزنی اشلاب یانادر دیب ایتدی دیو
نقل قیلدی وملا محمد بن احسان المسوی امتحانه واردغمده منی مچکره شاکردی
اولدغمنی بلدکنده غضبه کیلوب اول عبد الله ملانی من سطیح کاهن‌کا اوخشاتام
دیب تحقیر قیلوب آندن ماعدا دخی کوب یمان سوزلر ایتوب آخر کلامنده
آنی بز کوب‌لر تلاوی برله قیلمق‌نی لایق بلهمز دیدی دیو نقل قیلدی
ملا ذاکر بن عبد الوهاب نقلنه نظرا عبد الله بای نمام وذوالوجهین‌لر سوزنه
اصلا اصغا قیلمای اوغلی احمد بای‌غه قالغاچ اول والدی‌ننگ خلافی نمام
سوزی عندنده مقبول اولدغندن ما بین‌لرنه مخالفت دوشوب داملا ننگ
اواخر ایامی مکدر اولمش

﴿ امام رابع ﴾ ملا محمد شریف بن محمد رحیم بن یوسف والدی وفاتی بعدنده
برمدت مچکره قریه‌سینه علی المشارکة امام وخطیب اولدغینه علاوة نواحینده

آخوند

آخوند اولدی وسنة بضع وسبعين ومائتين والف مچكره ده وفات اولدی خفيف العقل عديم العلم بر ذات ايدی فرض الدائم وغير ذلك فاسد وظاهر الخطاء مؤلفلری بار ممچ آخوند ديمكله معروفدر

❀ امام خامس ❀ ملا مخلص بن مقصود بن سبحان القرغالی اصلی اورنبور قرغالی سنده تاولار طائفه سندندر سلفی ملا عبد الله مدرسه سنده اقامت ايدوب وقزنی آلوب دامادی اولوب بالاخيرة وفاتی بعدنده قائم مقامی وامام مسجد اولوب جمادی الاولی سنة ست بعد الف وثلثمائة وفات اولدی

❀ مسجد قورصا ❀ حاضرغی تاش مسجدی ننك نصف قبله سنی قزان تجارندن عبيد الله بن موسی بن اسماعيل بن آپانای الاصم وبرادری عبد الكريم بنا قيلديلار فی حدود سنة خمس وخمسين ومائتين والف ملا عبد الخالق ايشان حياتنده وعبيد الله كندسی تقريبا ايللی ياشنده ايكان سنة ثمان وستين ومائتين قزانده وفات وجنازه سنی ملا محمد كريم بن محمد رحيم ادا قيلوب قزان ننك مقبرهء جديده سنده مدفون اولدی عبد الرحمن وعبد الله وعبد السلام وعائشه نامنده اوچ اوغلی بر قزی قالدی بعد ذلك فی حدود سنة بضع وثمانين ومائتين آلدی طرفندن اوچ تزه آرتدروب نصف شمالی سنی ملا حسن ايشان ايامنده دخی عبد الكريم بن موسی بنا قيلدی وكندسی سنة تسعين ومائتين والف يوم الجمعة شهر ربيع الاول خامسنده وفات اولدی يوم يكشنبه جنازه سنی ملا مصطفی بن مرتضی المؤذن ادا قيلوب قزان مقبرهء جديده سنده مدفون سنی آلتمش حدودنده ولی وذاكر وعبد الرحمن نام اوچ اوغلی قالدی ايمدی معلوم اولان اماملری ذكر ايدلور

❀ امام اول ❀ ملا رفيق بن طيب القورصای مشهور حاجی مرتضی افندی شاكردلرندندر اقصر ليالده اهل بلغاره عشا وجوبی وعدم سقوطی حقنده بر رساله سی واردر

❀ امام ثانی ❀ سعيد بن تيرك نام ذاتدر

❀ امام ثالث ❀ عبيد الله بن

﴿ امام رابع ﴾ ملا فضل بن سيف الله بن حبيب الله الكزلوى رحمه الله اصلى چيصطاى نواحيسنده كيزلو قريه‌سندندر ممسه وقورصا قريه‌لرينه امام اولوب بالاخيره قزانه ورود ايدوب ينكا بيسته‌دا آلتنچى مسجدده امام وخطيب ومدرس اولوب وفات اولدى قبرى معروف مقبره جديده قزانده بعض العوام زيارت ايله‌در شريفه نام قزنى آلوب ملا احمد بن سعيد الشردانى داماديدر

﴿ امام خامس ﴾ ملا ابو النصر عبد النصير بن ابراهيم بن يار محمد بن ايشترك القورصاوى رحمه الله والده‌سى مهربان بنت امين بن منصور ماقصه باشى نام قريه مواليدندر مچكره ده ملا محمد رحيم آخوندن مبادى علوم نى اخذ ايدوب بخاراغه سفر قيلوب بر مدت ايشان نياز قلى التركمانى صحبتنده اولوب وبعض علماء ديكركا ينه مجالست ايدوب بعد ذلك كند مسكن مألوفنه ومولن مألوفنه رجوع ايدوب قورصا قريه‌سنده امام وخطيب ومدرس اولوب يزنه‌سى وابناء اختى معونتيله زور مدرسه‌لر بنا وكوب شاكرد جمع قلوب درس ايتدى احياء العلوم امام غزالى وسائر مصنفات اهل تحقيق ومتقدمين نى استعمال ايله حقيقت مذهب اهل الحق وطائفهٔ سنت وجماعتكا وقوف ومتأخرين واهل كلامننك اول طريقهء مثلى وعقيدهٔ حسنى دن عدولنه اطلاع ايتدى سنة ثلاث وعشرين ومائتين مرة اخرى بخاراغه ورود ايدوب اهل بخارانك عقايد وفقهيات ده جادهٔ حق ومذهب سلف صالحين دن انحرافلرينه تعرض ايله علماسى ايله عظيم مناظره‌لر جارى اولوب بالاخيره امير حيدر حضورنه طلب ايداوب كوب كفتكو بعدنده اكثر علماسى جهلا يا عنادا وبعضسى خوفا من الامير كلامنه اصغا ايتماى مجادلهء بالباطل ومراء جاهل ايله كلامنى رد وانكار ايدوب قتل ايله تهديد قيلنوب كل مالا ينبغى واعتقاد باطل دن على الاجمال توبه بيرلوب متن عقايدى عن ظهر القلب قراءت ايدوب منم اعتقادم ومذهبم اوشبودر ديو وشونى تصديق ايتدكيله اعتراف واقرار ايتدى تمام تصانيفى‌ننك موجود اولاننى احراق ومن بعد هر كمدن ظاهر اولسه قتل ايله تهديد ايدلوب حادثه وصورت واقعه‌نى بيانيله منادى‌لر

بيورلدى

بیورلدی بعد ذلك کندسی بخارادن چغوب حیوکا کیلوب حاجی طرخان برله‌کند بلادنه رجوع ایدوب بعد مدت بقصد الحج سفر ایدوب سنة سبع وعشرین ومائتین رمضاننده دار السلطنة قسطنطنیة کاووره‌دو طاعون ایله‌وفات واسکداره‌ده مدفون اولدی الی الآن قبری معروف اوستنده لوحی بار الحالة هذه بخاراده عظیم شهرتی اولدغندن اسمی معروف وحادثه‌سی السنه‌ء ناسده مذکور بعضسی منکر صفات وبعضسی قائل بتعدد واجب دیب علی خلاف الواقع تکلم ایده‌لر وعلی الندرة فضلنه واقف وحسن عقیده وصدق قولنه اطلاع ایدنلر دخی موجوددر ملا محمد بن صفر الخجندی المعروف بدا ملا حاجبای فضلی وصحة عقیده‌سی‌له معترف ایدی ومیرزا عبد الرحمن الاعلم‌ننك ثناء وحسن رأی‌نی وملا هدایة الله العلاتانی دخی قاضی ترسون باقی بن عبد الرحیم البخاری‌ننك ملا ابو النصر حقنده حسن رأی وجمیل ثناسنی نقل ایدر ایدی‌لر وکذلك ملا احمد بن سعید الشردانی ملا عیسی بن رحمة الله الخواقندی‌دن وملا نظام الدین بن سراج الدین السلیمی قاضی رحمة الله بن عبد الرحیم‌دن وقاضی ابو سعید السمرقندی دخی علم وفضل وشدت جرأت ایله توصیف ایدردی ملا ابو النعیم مخدوم قزان اهلی‌ننك اصطلاحی برله اول ملا ابو النصر بخارا علمالرنی همه سنی بر تیشککا طغوب کیندی دیب دخی یاد ایدر ایدی قزان شهرنده آپانای حافظ اولادندن اولان بای‌لاردن کیاولرینه کیلور ایدی اول عصرنده اولان قزان علماسی دعوت ایدلدکده مجلسندن قاچارلار ایکن بر وقت موسی بای ملا فضل‌نی ایرته برله چایغه آلماغه یباروب قریب کیلوب یتدکده خادم‌دن قوناق یا مجلس بارما دیب صوراغاچ یوق قورصا ملاسی‌غنه بار دیب جواب بیرکاچ عرابه‌سندن توشوب بلا توقف جیاولاب ینکا بسته‌کا قایتوب کیتمش وبر مجلسنه ملا ابراهیم افندی ودامادی ملا تاج الدین الاشتراکی تکرار دعوت ایدلوب بارمای قالمش‌لر ملا جمال الدین بن شمس الدین الصباوی استادی ملا سیف الدین بن ابی بکر الصباوی‌ننك های شول نرسه‌نی بخارادا الوب قنه

قویمادی‌لار لاباسه دیدکنی نقل قیلور ایدی والد مرحوم امیرحیدرننك ملاابو النصرنی عدم قتلینه ندامت ایندکنی نقل قیلور ایدی نیازقلی الترکمانی ایشان بخارانك جامع کبیرنده خطیب ایکان ملا تاش محمد البستانی ایشان ملا ابو النصر اعتقادنده دیب اقتدا قیلمس ایکان قشقار امامی ملا فیض وبرادری ملا عابد بن عبدالعزیز وغیرلار بر مجلسده بر نوع مکالمه‌لری اولوب اول اثناده ملا عابد هم حیاسندن قیار قیماس آقرن‌غنه ابتداء کلام قلدقنده ملا ابو النصر اياقلان بضاو اياقلان دیب ایتوب کامل انفعال برله احجام واسکات تام ایتمش وغیرلر برله معامله‌سی هم شول قبیلدن ایدی برادرمز ملا صدرالدین منکر ومخلص‌لر بیننده محاکمه قیلوب ملاابو النصر حقنده ایتادور بیك متبحر عالم بولساده لکن سلامة الطبع واستقامة الفهم وبصارت وعدم التقلید وطلاقة اللسان وجرأة القلبنده اقرانی بیننده بی نظیر بولغان والاعلمده چندان توسع واحاطه ایاسی دکل‌دور دیو لکن مرادی سلب توسع‌دن اقران واهل اعصارنه نظرا ومشاهیر اوقاتنه قیاسا ایمس هذا ملا عبدالخبیر بن عبدالوهاب المسلمی‌ننك ملاابوالنصرننك هفتیك تفسیرنه تقریظا ایتدکی مقاله‌سی بو راده ایراد ایدلور ❊ وهذه صورتها ❊

کمترانه ازخامهٔ بی مغزدروجود * برصفحهٔ جهان سخن‌دل نشین‌گذار *صهمیم ذی‌الشان الخطیر * جهبذ فقید النظیر * ابو النصر عبدالنصیر بن‌ابراهیم القورصاوی افندی حضرت‌لری تاریخ هجرت علی صاحبها ازکی التحیة‌ننك سنة ١١٨٥ حدودنده کمین استعداددین بروز وجلوه گاه گلشن اباد وجود شرف اندوده قدوم بهجت‌افزودایدوب مسقط رأسی نواحی قزان‌دن قرصا وفنون فضایل معارف‌ده جمله‌دن رسا اولدیغی امضا کرده ارباب‌نهی ونام سامی نصرت لثام شهرت ارتسامینه اسماع سکان ملکوت ایوا اولمقده بین الامثال والاقران مستثنی اولمشدور (نظم)

ازحسد انکس که یوسف‌رانهان‌درچاه‌کرد* نام‌یوسف‌راچه‌سان‌درچاه‌نسیان‌افکند

وشدت معرفتی قوة یقین‌ده غیرت وصلابتی وسائر انواع فضائل‌ده حدت

فطنت

فطنت وبراعتی شهیر وتقریر احوال حمیده فال صدق مالی لدی الصغیر والکبیر برمضمون دلپذیر اوزره صورت کیر اولمشدرکه آوان اوائل حالنده قزانده نجه فضلاء کرام وعلماء ذوی الاحترامدن اخذ علوم ایدوب طبع نبالت نبعنی پرواز وعنفوان شبابنده دیار ماوراء النهره دخی پرواز وآنده نجه مشاهیر اعلامدن اخذ علوم ومشایخ عظامدن استفادهٔ سلوك هدایت لزوم ایدوب هر بابده حظ تام وجمیع اقراننده تفوق بلکه (نظم)

* نیست حق تربیت صاحب بمن آینه را * طوطی من در حریم بیضه خوش کفتار بود *

مصداقنجه اکثر معارفی محض استحقاق استعداد قوهٔ قدسیه سیله بی واسطه فیض یزدانیدن استحصال ایدوب اساتیذندن دخی ترقیسی مالا کلام ومعلوم خواص وعوام اولوب میان اهل تحقیقده ناموس حقنی صیانتی ومیادین حقده مبارزات ولوم لائمدن عدم مبالاتی اول مرتبه یه ایردیکه (نظـــــم)

* نشیله حرف حق از لب شمشیر دهد رنکینی * اکر از اهل حقی جرأت منصور بیار *

اشاره سیله کیرش حمیت دینیه وجوشش غیرت الهیه غلبه ایتدکده عون کرم جناب ملك منانه بصدق عزم توجیه جبههٔ اعتماد ایدوب مانند خلیل الرحمن راه حقده جان باز واخلافی دیار ماوراءالنهره بالتعصیب نصیب اولوب استحکام وزعملرنجه ممتنع الانهدام اولان حصار تقلیدلرینه زلزله انداز اولمشدر حقا که زماننده عموم هجوم تقلید بنیان عرفانی بی نشان ورسوم علوم تمجمجات جماهیر زمان مهان ایدوب دورهٔ فهومده ادارهٔ فضلات متأخراننده دیکر نسنه غیر محسوس ولباب معرفت مانند نوعروس حریفان دهره غیر مأنوس بلکه طلسم استتار ایله بکلی مرصوص اولمش ایکان تدبیر قوهٔ زکاسیله قفل طلسم کنجینهٔ عرفانی کشاده وء فضائلی خزینه پیش نهاده ایدرك رؤس فهوم اهل استعداده نثار جواهر بدیعه وایثار زواهر منیعه ده بی ضنت صرف مکنت ایدوب اصول فقه وعقیده کا دائر متن معتبرلری شرح معارف طرح ایله مرام سلف صالحینی کما ینبغی کشف افهام ایدوب روح پرفتوحلرین شرین کام قیلمقدن ماعدا بالاستقلال نجه تصنیف فتوحات الیفی وتألیف معارف

ردیف ایله احباب واعقابنه نوازش بی انداز واصل أصیل دنیا ودین بی‌قیل
اولان کلام مجید رب جلیلی که‌لباس عزبتیله پرده پوش وخریداران ادراکه
استغنا کیاه انداز استدعاسیله تحدیثا بالنعمة وتتمیما للمنة سبع اخبری لسان
تاتار ملاحت اثار اوزره تفسیر واوضح عبارتله تفهیم وتصویر ایدوب چون
آفتاب عالمتاب شعشعه افضالنی رؤس کرام وارزاله علی‌العموم پرتوانداز
قیلمشدر مسقط رأسی اولان تورصاده نجه سنه بالای کرسی تدریس‌دن نشردر
نفیس ایدوب ابن نحو سنة اربعین زیارت بیت‌الله قصدیله خروج وجوار
قسطنطنیه‌دن اسکداره ولوج‌دن صنکره حساد ملکوت سمع پاك بلبل روح
سعادت وضوحینه مژده‌ء (مصراع) باغ فردوس ترابصد چشم میجوید *
ایرشدروب همان زیب فتراك ایتدکده قفس جسم انوست داغ فراقندن
غمناك اولوب سنة سبع وعشرین ومائتین والف‌ده معتکف زاویه‌ء مغاك خاك
اولمشدر حیاه الله وبیاه وجعل ریاض القدس منقلبه ومثواه (شعر)
ولوکانت الدنیا تدوم لواحد * لکان رسول‌الله فیها مخلدا * کتبه‌الفقیر الی
رحمة‌الرب القدیر عبدالخبیر بن عبدالوهاب المسلمی رباه‌الله العلی بلطفه
الجلی والخفی سـ١٢٧٦ـنة ❁ صورة‌الفتوی ❁ بخاراده علماء عنوانندە السنه‌ده
ذکرلری جاری اولان برطائفه جهلاء معاندین‌ننك نامشروع وغیر موزون
بموازین شرع اولان صاحب ترجمه حقنده ترتیب ایدلان فتوای رکیکه‌لری
بوموضع‌ده ایراد اولندی تیمنا بذکره الاعلی ما قول ائمة الاسلام رضی الله
تعالی عنهم‌درین مسئله بشریعت معتقداهل سنت والجماعة وجود واجب‌لذاته
وتوحید اودر وجوب وجود ودرخالقیت ودرمعبودیت ووجود صفات واسماء
وتعدد صفات درین‌که ثمانیه‌ست یاسبعه ست وصفات اولا هو ولا غیره‌است
کاسمائه بمعنی عدم الانفکاك لابمعنی الاتحاد فی الحقیقة والوجود والا لایکون
ثمانیة وسبعة وامکان صفات است فی انفسها والا یلزم تعدد الواجب لذاته
والقول بوجود الجزء الذی لایتجزی ونفی ترکب الاجسام من‌الهیولی والصورة
وتقدم عقل برنقل نعم الاعتداد لایحصل الا بالنقل وانکار تعدد معتمدا علی

کلام

كلام التمهيد وهو صفات الله تعالى لا تتكرر ولا تتعدد با انكه صاحب تمهيد بيانه كذا كفته است وحاصله نفى التعدد فى كل صفة بمعنى انه جل جلاله يفعل بفعل واحد جميع المفعولات وحى بحيوة واحدة وسميع بسمع واحد تا انچه كفته است فلو قلنا ان صفاته تدخل فى حد التكرار يؤدى الى زوال الصفة الاولى وحدوث الثانية الى قوله وهذا هو المذهب عند اهل السنة والجماعة اين اعتماد بيجاست چون حاصل اونفى قول بغيريت ست تا مبالغه نفى اتحاد ونفى انفكاك است بناء عليه در آخر كلام خود كفته است رضاء الله تعالى ليس بضد سخطه وسخطه ليس بضد رضاوه بل نقول بان رضاء الله تعالى ليس بسخطه ولا غير سخطه فنقول لاهو ولاغيره وهو موصوف بالرضاء والسخط تم كلامه اعتقاد برين وجه واجب بوده انكار اين مراتب كه مسطور است در كتب متداولهٔ كلاميه وفقهيه ودر فقه اكبر خود حضرت امام اعظم مكابره وواجب الاحتساب باشد بشرايطه يانى چون مستوجب كفر وبدعت وجهالت ومانع اقتداء در صلوة وفتنه وتشويش وتذبذب درعقيدهٔ مشهوره است حبس بل قتل قائل بخلاف اين عقيده وغير راجع ازان برحكام كرام وعلماء عظام واجب باشد وحال انكه قائل مذكور منكر تقدم عقل برنقل ومستند كل مطالب بر نقل بوده وغير محترز ازلزوم دور وتسلسل مستحيلان عند الكل بوده است نعم الاعتداد لايحصل الا بالنقل وقول قائل مذكور بحرمة نظر وامساك كتب اشعرى مطلقا غير معتبر باشد بينوا توجروا باشد والله اعلم ديب اون آلتى شخص مهر باصمش تفاصيل اسماءلرى اميرحيدر خواجه عطاءالله قاضى عنايت مفتى ابو نصر خواجه قاضى ميرزا فضيل قاضى مير عبد الله مفتى جويبار قاضى تورسون باقى قاضى ميرزا نعمة الله مفتى قاضى ميرزا شمس الدين مفتى معلم شاه مفتى عوض قاضى نياز بردى مفتى ميرزين الدين ميرك خواجه مفتى عسكر مفتى ميرزا عبد الرحمن اعلم ❀ صورة مكتوب الى علماء بلغار ❀ علماء عظام وسواد اهل اسلام قرغالى ونواحى قزان بوده باشد كه درتاريخ سنة هزار دويست بست سه بودكه حاضر كرديد ملا ابونصر نوغاى در دار السلطنة مدينة العلم

بلدهٔ فاخرهٔ بخارا در حضور علماء عظام وفقهای ذو الاحترام رجوع نموده توبه کرد از اعتقاد فاسدش که قول بوجوب صفات واجبی جل شأنه ونفی تعدد صفات وقول بتقدیم نقل بر عقل بوده است ومنادی فرموده کرده شد جزهای را که بر وفق اعتقاد باطل خود بر صحیفه نوشته بوده است ونداشته است بر این اعتقادات فاسدهٔ خود حجتی بلکه نوشته است سخنی که در عداد شبه مساوات کیرد هذا اللهم انصر من نصر الدین واخذل من خذل الدین شیخ الاسلام مخدوم عطاء الله خواجه مفتی قاضی میرزا شمس الدین خواجه مفتی میرزا عبد الرحمن اعلم

﴿ فتوی اخری ﴾ واکر عبد النتیصر معترف بمعتقدات مذکوره در حضور حضرت امیر وعلماء عظام درین دار السلطنة ولایت بخارا درین وقت ازین اعتراف کشته مستمر بر اعتقاد باطلهٔ خود باشد حکم مرتد کرفته احکام مرتدین در حق او جاری باشد واینچنین در حق متبعین او قائل بحقیة قول او العیاذ بالله جاری باشد بشرایطه یانی وزیارة قبور المسلمین مشروع ومستحب باشد ودعاء الاحیاء للاموات نافع باشد والقاء فتوی علماء اسلام قائل این چه شرع ست کفر باشد بشرایط یانی بینوا توجروا ﴿ مکتوب قاضی ترسون باقی بن عبد الرحیم البخاری ﴾ هو الله الهادی معلوم علماء عظام وفقهاء کرام ولایت بلغار بوده باشد که عبد الناصر نام شخص را در تاریخ سنه ۱۲۲۳ در ماه صفر ختم بالخیر والظفر در دار السلطنة بلدهٔ فاخرهٔ بخارا حاضر کردانیده در حضور حضرت امیر وعلماء دین وامراء صاحب تمکین از عقیدهٔ باطله که دران ولایت معلوم است توبه داده شد چون مستوجب بدعت وجهالت وکفر ومانع اقتداء در صلوة ومستوجب قتل بود چنانچه روایات با ان ناطق است ورسائل مزخرفاتیکه بتقلید اهل اعتزال کرده بوده است منادی فرموده محو کرده شد بعد ازان شخص مذکور از بلدهٔ مذکوره فرار نموده بود حالا مسموع شده است که وی معتقد بعقیدهٔ باطلهٔ خود شده مرتد کشته قدح علماء وفقهاء بلدهٔ مذکوره ومدح خودمی کرده است مبهوت ومخذول شدن خودرا کتمان کرده بیان واقع را بالعکس می کفته است وبعض سخن را

بیا

بما نسبت می‌داده است محض کذب وافتراست تصدیق نکنند وتلبیسات که دارد فرفته نشوند وهر که در اعتقاد بوی تبعیت کرده است رجوع نماید والا حکمه حکمه واضح ولایح باد باقی والدعاء والسلام علیکم وعلی من لدیکم من اهل الهدی سنة ۱۲۲۵ یوم ۲۲ جمادی الاول انتهی ملا محمد بن صفر الخجندی وملا هدایة الله العلانانی وغیرهما نقلنه بناء بو مکتوب وهم فتوی ذیلنده ختمی ومیرزا عبد الرحمن اعلم وامثالهمانك بوانکار وافتاء منکرنی ارتکابلری امیر خوقندندر غفلت اولنمایه الحاصل صاحب الترجمه ملا ابو النصر بو مملکته منسوب اولان علماء وغیر اهالی اعصارنه فائق واعلم وابصر وارشد وتقدیس باری ومسئلهٔ صفات وغیر ذلکده حق کوی ومصیب واهل ماوراء النهر وبلغاره تعرضنده صادق ومحق ایدی لکن علم ومعرفت وبلاغة النطق وطلاقة اللسانه اعتمادا شدید الجراة وخلقىغه درشت کوی وتلخ کلام اولدیغندن عصرنده اولان علماء نامنداغی اکثرینی آزرده خاطر وکندسینه ورأینه خصیم ایتدی وآنلره تقلیدا اخلافلرنی دخی کندسینه قارشی‌لقغه توشوردی همه اوزینه خصم واقوالینه مخالف اولوب بدعت وضلالته نسبت ایله مابین الناس اشاعه قلدیلر اگر بتدریج وملایمت واسلوب حکیم اوزرینه قول لین وحسن تعلیم طریقنی توتسه ایدی کوبلر حقیقة حالنه ونفس الامره واقف ومطلع اولوب هدایت تابوب ضلالت وبدعتلردن خلاص تابار ایدیلر ترجمهٔ احوالنه مشتمل تنبیه ابناء العصر علی تنزیه انباء ابی النصر نامنده مختصر رساله علیحده‌مز وار عدد تصانیفی واسماء تألیفی اول رساله ووفیات الاسلافده مذکوردر ملا نادر بن اسحاق الشکری وملا محمد امین بن سیف الله النلاساوی وملا نعمان بن امیر بن عثمان الثمنی وملا جمال الدین الصباوی وملا احمد بن سعید الشردانی وبرادرلری ملا عبد الولی وملا عبد الغفار وغیر هم شاکردلرندندر حج سفرنده مسجد ومدرسه‌سنده نائب علی الاطلاق تلمیذ خاصی مذکور ملا نعمان قالدی

﴿ امام سادس ﴾ ملا امیرخان بن عبدالمنان بن اسماعیل الطالقشی ترجمهٔ
احوالی قزان امامرلرنده سبقت ایتدی
﴿ امام سابع ﴾ ملا دولتشاه بن عادل شاه المسکوبی ملا عبدالله کانطون
وملا احمدشاه مخدوملرننك والدی وعثمان بن عبدالله المامشی‌ننك شمسیه
نام قزنی آلوب داماديدر برمدت قشقار قریه‌سنده بعد ذلك برزه قریه‌سنده
ثم فی حدود سنة ست وثلاثین ومائتین والف قورصاده آندن چیلابی نواحی‌سنده
اجکن نام قریه‌کا انتقال ایدوب فی حدود سنة سبع واربعین ومائتین وفات
ایتدی زیاده متشرع ودین دار وحق کوی وذی اعتبار وایشان نیازقلی
الترکمانی خدمتنده داخل سلوك اولوب ارشاد وتربیة المریدین ایله مرخص
ومجاز ایدی اهل دنیاننك اسراف وخلاف شرع اولان حرکات وسکنات
وجزافی‌لرینه اصلا رضا کوسترمدکندن آنلر ایله مدارا وموافقت قیلا آلمادی
﴿ امام ثامن ﴾ ملا فخرالدین بن بیکمحمد بن رحمةالله بن مسکو العائشی
رحمه‌الله اصلی نهر قزان ساحلنده عائشه بکه‌دن معرف ایشی قریه‌سندندر
فی حدود سنة خمس واربعین ومائتین والف بخارادن قایتوب قورصا قریه‌سینه
امام وخطیب ومدرس وبعد ذلك شیطان یلغه نام‌قریه‌کا انتقال ومدت مدیده
امام اولوب درس ایتوب سنة احدی وثمانین ومائتین والف شهر رمضان
یکرمی آلتی‌سنده وفات اولدی حسن‌الخط وفرایض‌دان ومتواضع وخوش
خلق وبی تکلف ذات ایدی قورصاده ایکان والد مرحومه یازغان فارسی
العباره موزون ومنتظم بر مکتوبی وار ایدی بخاراده ملا محسن بن بیکقول
الشاشی وصالح بن نادر الخجندی وغیرهم‌دن اخذ علوم ایتمش ایدی
﴿ امام تاسع ﴾ ملا عبدالخالق بن‌ابراهیم بن یارمحمد القورصاوی رحمه الله
ملا ابو النصرننك اخ عینی‌سی واخوهٔ اربعه‌ننك سنا اکبری‌وعمرده‌اطولی‌در
والدی ابراهیم سنة اربع ومائتین والف وفات اولوب قورصا مقبره‌سنده
مدفون اولدی صاحب الترجمه اوائل حالنده علماء عصرندن اخذ علوم
وبعد ذلك تجار سلسله‌سینه دخول ایله تجارت برله بخاراغه سفر وتکرار رفته

آمد

آمله ایدوب ایشان نیازقلی الترکمانی ننك مجلسنه ملازم وصحبت یاب وداخل
سلوك اولوب فی حدود سنة سبع وعشرین ومائتین ایکی برادری ملا عبد
النصیر وملا عبدالکریم معیتنده سفر ایدوب حج بیت الله الحرام واداء فریضة
الاسلام وزیارت روضة الرسول علیه الصلوة والسلام ایله سعادتناك ومشرف
اولق بعدنده اسلامبولده وقاهرهٔ مصرده بر مدت اقامت ایدوب مصرده
ایکان دیاربکر مفتی‌سی ملا ابو السعود افندی‌دن تصحیح قرائت واخذ علوم
تجوید ایدوب کند دیارنه ورود وامام وخطیب منشوری آلوب شیخوخت
وتدریس علوم شرعیه ایله اشتغال ایدوب سنة ستین ومائتین والف وفات
وجنازه‌سنی ملا   اداسیله قورصا مقبره‌سنده مدفون اولدی برادرلری ملا
ابو النصر اسکدار وملا عبد الکریم قاهره وملا عبد الرشید بخاراده وفات
اولوب بو اخوهٔ اربعه قبورلری تباعدده قبوربنی ام الفضل‌غه ماننداولدی
صالح ومتورع ودیندار واستقامت شرع وارشاد ایله مزید الاشتهار ایدی
اولادندن حفیدی عبدالناصر بن عبدالرحمن بن عبد الخالق موجوددور
واخوهٔ اربعه ننك والده‌لری ماقصه باشی نام قریه موالیدندن مهربان‌بنت
امین بن منصوردر

﴿ امام عاشر ﴾ ملا حسن بن حمید بن اسماعیل بن عبد الرزاق المسلمی
اصلی چیصطای ناحیه‌سنده مسلم نام قریه‌دندر ولادتی قلعهٔ مذکوره‌ده واقع
اولوب تجار اولادندن ایدی مچکره‌ده ملا عبدالله بن یحیی وکیچك‌سون قریه‌سنده
ملا فخر الدین بن صادق وچیصطای قلعه‌سنده ملا اسحاق بن سعیددن اخذ
علوم ایدوب سالفی ملا عبدالخالق ایشان‌غه انابت ایله داخل سلوك وبالاخیره
عزیزه نام قزینه داماد اولوب وفاتی بعدنده سجاده‌سینه قائم ومکین ومقام
ارشادنده امین ومسجد وقومنه امام وخطیب ومدرس اولوب تربیة المریدین
وملازمة اداب طریقت‌ده مداومت ایدوب یوم یکشنبه نصف محرم سنة تسع
وثمانین ومائتین وفات وجنازه‌سنی ملا عبدالولی بن ولید بن مقصود بن
محمدالنلاساوی الحاج اداسیله قورصا مقبرسنده جوار شیخنده مدفون اولدی

سنی آلتمش حدودنده شاکر وذاکر وعارف نام اوچ اوغلی قالدی ملازمت شرع ده مستقیم ورعایة اداب وسنن کامدیم ولباس ومسکن ده قدراً ولوناً واصلا علی وفق السنة والوجه المشروع ایدی قلیل الکلام کثیر السکوت عدیم الغیبة والاذاء وتارك الجدال والمراء ایدی مع سعة دنیاه عمرنك طونی برن دن وطش وساور لباسی ملەدن واطول ملا بسی نصف ساقدن وکمی رؤس الاصابع دن متجاوز اولدی سفرا وحضرا اداء اوراد وسنن ومستحبات وحضور جماعتی ترك قیلمدی وختم خواجه وآندن ماعدا امثالی اولان بدعت لره اصلا نظر صالدی مرثیه ومناقبنده ملا فخر الدین بن ارسلان بن مرادعلی بن میراث البوکالی المحتسب وملا محمد بن احسان بن عمر المسوی ننك متعدد منظومه وتألیف لری وار ابیات ملافخرالدین المحتسب دن بعضی سی بو موضع ده ایراد ایدلدی

(شعـــــر)

زمانه آخره کلدی جهانه غصه غم تولدی
بغرلر هب کباب اولدی صبر ویره بزه منان
جهالتله جهان تولدی شریعت زیرپای اولدی
شیاطین شاد اولوب کولدی نه قیلام ایها الانسان
بوننك اوستینه هم برهم ایرشدی بزه کوه غم
هزاران کوه کبی ماتم که صبر ایلم بزای اخوان
وار ایدی برشریف انسان بزم تاجه ایدی ایشان
شیوخیتده ذی لمعان اول ایردی اوحد دوران
شریعت ده طریقت ده نظیری یوق ایدی البت
ولکن هجرته نوبت ایرشدی اوشبو یل ای جان
آننك دك زهد تقوی ده بولنمز هیچ قایو جاده
مظفردی هم ارشاده اشی دایم مع الرحمن
ایرشدی حکم ربانی ایرشدی امر سبحانی

بقایه رحلت ازمانی نه قیلام بز ایا دوستان
یازم بلوچیکه تاریخ اولوب سکسان توقز صریح
محرم اون اوچی لایح بقایه توتدی یول سلطان
بنك ایکی یوز آشب ازمان رسول هجرتیدین ای جان
که ایام بیض ایکن دوران قوتلدی اوشبو زنداندن
که سبت ایله احد کونی آراسنداغی تون اچره
اونونچی ساعت اچنده شریف روحی چقب سیران
آننك دك متقی پرهیز اولونمز دیکری هر کیز
اول ایردی دایما شب خیز جهاد نفس ایله هران
اول ایردی بزه مشفق اب مجاهد ایردی روز شب
آننك طلابی بش مکتب تولوغ ایردی یتیم قالغان
دخی بش فرعی مخدومات آلارده اولدی مغمومات
یتیم قالدی او معصومات صبر ویره هو المنان
ساغشی یوق مرید آدم آلاره ایردی هب ماتم
غریق الغم اولب بودم یتیم قالندی اول ماهدان
غروبه ایردی ماهمز هواغه چقدی آهمز
طریقت اوزره راهمز سلامت اوله ای دوستان
حسندی نامی هم خوبی طولن ای دك ایدی رویی
که عنبر مسك ایدی بویی یتیم قالدق او سلطاندان
خدا حکمینه صبر ایدام نفوسمزه قهر ایدم
اوزی واردای کنه هر دم اشمزی قیلام هر آن
بوننکدك شیخی طابمق ممکن ایرمز بوجهان اچره
یوروسانك تا ابد بولمز بوننکدك صبر پرلعان
کلامیدی قمو لله سکوتی فکر صنع الله
دلی مملو بذکر الله بزی قالدردی پر احزان

اوتوز بلدن زیاد بزننك لقامز كورماكمز هب

تبسمدن زیاد كولك كورلمدی اوسروردن

غضب برله بروكه یوز چتب بوزمادی چهره سن

بسیم ایدی حلیم ایدی منوردی یوزی آیدان

همه خلقی برابر كورمكی لا شك لا ریب

سخاسی بذل ایثار رتبهده بهتر حاتم طایدان

اولویه مكرمت اشی كچی‌یه مرحمت پیشی

سوردی جمله درویشی اش لله ایدی هر آن

منوردی یوزی ابهی مدور لحیه‌سی حسنی

معطر عطر لا یفنی یتیم قالندی سروردان

تواضعدی همه احیان قوقردی جسمیده ریحان

تون كون خدمت رحمن یالقمزدی اوپرهمیان

یوروشی جنبشی محبوب سوزی هم توروشی مرغوب

رسول الله طریقن خوب دتن پیر ایردی هر ازمان

رسولنك پیروی موندق كمال اوزره اولورمی بق

همه پیردان اشی اسبق كورنلار شاهدم هر آن

لباس فخر كیمزدی تویانچه اصلا یمزدی

سویلاشسه سوزی هم آزدی ملك خوی اوخد دوران

صفاتی نعتی احسندی ریاضت اشی هر چندی

خلاف نفس دلبندی مزاری اوله پرلمعان

مكارمله ایدی موصوف محاسنله ایدی ملفوف

مرادن طابدی هر ملهوف آننك بحر سخاسندن

مناقبی بیان‌دن طش جهاد نفس ایله جای قش

ولیلار نقشیله منقوش اچی هم طشی‌در نوران

علوم ظاهر وباطن ایكسندن قیلسب تعلیم

یالقمای ایلدی تفهیم مرادی مرضهٔ رحمن
قیلا حق مرقدن انور اول ایردی جملهیه رهبر
مزاری اوله هرازهر اولا خادم انکا غلمان
ایرشه حضرت حقدن تنعم بحری اوجمعدان
دوشهلر فرشی هر آقدن یاشلدن غیردن الوان
شراب سلسبیلندان ایرشدره خدای آننك
مبارك مرقدینه هب کم احسان ایله محسان
شفیع ایده بزه آنی اول ایردی جانلارنك جانی
مشفع اولب اول آنی نجات اولام خطرلردن
یولندن طارتمایم پایم عملده اولالم دایم
همیشه اولمایم هایم هدایت ویره اول رحمن

﴿ امام حادی عشر ﴾ ملا عطاءٔ الله بن محمد بن فیض الله بن عبد الله بن او رزمت بن شمشاب بن شوشاب الاشنکی اصلی لایش نواحینده کچی اشنك قریه سندن جدی ملا عبد الله آنده وملا فیض الله یوقاری اطی قریه سنده والدی قلاچی قریه سنده امام اولب وفات اولمشلر صاحب الترجمه کندسی قشقار قریه سنده ملا یعقوب بن یحی وقزانده ملا عبد الکریم بن عبد الرحیم وقورصاده ملا حسن بن حمیدلردن استفادهٔ علوم ایدب ملا فیض الله بن مرتضی بن محمد قل بن ممتای بن طوتیك المندشی الاصمدن علم هیئت وحساب وجبر مقابله اخذ ایدب سنة خمس وستین ومائتین الوغ قوال قریهسیننك ایکنچی مسجدینه امام وخطیب ومدرس وسنة خمس وسبعین ومائتین والف نورما قریه سینه انتقال اندن شیخی ملا حسن ایشان وفاتنده من عامه قورصاغه انتقال ایدب مدرس وخطیب وامام وسجاده سنده قائم مقام اولدی *

﴿ قریة قشقار ﴾ زمان قدیمدن بدولت بایلری اولدغندن امامLری مدرسه توتب وکوب شاکرد جمع قلب درس ایتوب نامدار وصاحب اشتهار

اولمش‌لر حاضرده موجود طاش مسجدنی اهالی سندن مشهور بای بایزید
بن عثمان بن عبد القادر القشقاری ابن قمای سنة تسعین ومائة والف
حدودنده بنا قلدی سنة تسعین ومائة والف حدودنده والدی عثمان ترکه‌سنی
تقسیم قلدقلرنده برادرلری بز سننك مسجد بناسنه صرف قلدغنك‌نی اوز
سهمنکا حساب قلماسنك راضی اولماس‌مز دیدکلرنده بیك خوب مصارف
مسجد بنم سهممه محسوب اولور اماسزننك مکالای دعواسی خصوصنده اولغان
تلفاتنکزغه من راضی ایمس من اوز سهمنکزکا محسوب بولور دیو معارضه
ایله الزام ایتمش وکندسی سنة اثنتی عشرة ومائتین والف وفات وجنازه سنی ملا
سعید بن ابراهیم ادا قلب قزاق مقبره سنده مدفون اولدی حال مرض‌نده
وقف ایدب مذکور ملا سعید تحریری برله بیان قیلنب وکالة اوغلی
ال امضا ایتدکی بر بخشی صحیح نسخه کتاب مشکات المصابیح کتابی
منظورمز اولدی بعد وفاته اوغلی نذیر وحفیدی موسی بن نذیر ومرتضی
بن مصطفی بن نذیر هرقایسی وقتنده کبار تجار ومشاهیر اغنیادن اول مسجدنی
هر وقت ترمیم وتعمیر ایتدی‌لر علی الخصوص مرتضی سنة اثنتین وثمانین
ومائتین کوب تغییر ایله توسیع وقبله سی طرفندن اوچ باغ قدر زیاده ایله
مناره‌سنی تاشدن وآلدینه باشمق کفش صالورغه بر بولمه آرتدردی اوّلده
مناره‌سی آغاچدن وبلا دهلیز ایدی الحالة هذه اولاد ذکور نذیردن غیر
مرتضی احدی یوق آننك هم فقط بر قز بالاسی بار افراط مدیون اولب
دولتی بتوب ما ملك سی کلادین‌لرینه منکسر واوزی فی سنة اربع وتسعین
ومائتین والف صفر یکرمی بشنده محبوس اولمقله حاضر قشقار بایلاری‌ننك
دولت‌لری تمام منقرض وسلسلهٔ نسب‌لری ایضا کانه منقطع بولدی سنة الله
فی الذین خلو من قبل ولن تجد لسنة الله تبدیلا *

❁ امام اوّل ❁ ملا قدر نام شخص قشقارده بر وقت مدرسه توتب درس
ایتمش طاشکچو امام‌لرنده ذکری سبقت ایدن ملا قدر بن تیرك می یا که
غیر حالی معلوم اولمدی مدرسه سنده شهر قزان ده مسجد ثانی ده امام اول

دیب مذکور ملا مرتضی بن عبد العزیز تحصیل ایدب نعمة الله نام ترکی لغت کتابنی یازب تمام ایدب اخیرنده تم فی مدرسة افندی الزمان ومدرس الآوان قلدر دیو سنة سبع وستین ومائة والف تاریخنی یازمش *

﴿ امام ثانی ﴾ ملا سعید بن ابراهیم بن عبدالله البارشی رحمه الله قارت سعید حضرت دیمکله معروف ایدی اصلی جبلستان‌ده تتش مضافاتنک بارش نام قریه اهالی سندندر مدرسه توتوب کوب شاکرد جمع ایدب درس ایتوب مشتهر اولان ذات‌لردندر کریة الارض خصوصنک بر عربی العبارة رساله‌سی هم وار قشقار قریه سنده سنة احدی عشرة ومائتین امامت ایتدککی معلوم وفاتی سنة تسع وعشرین ومائتین حدودنده واقع وقشقارننک قزاق مقبره سنده مدفون اولدی ملا شمس الدین نام اوغلی ایسکی کیشت قریه سنده امام اولب وفات ایتدی وحفیدی ملابدر الدین سنة تسع وثمانین قزان‌ده وفات اولب جنازه سنی بو فقیر اداسیله مقبرهٔ جدیدکده مدفون اولدی شاکر و نام اوغل‌لری برحیوة‌در صاحب الترجمه ملا سعیدننک ایشان فیض خان الکابلی برله مراسله سی اولب جوابنده مذکور ایشان‌ننک ملا حبیب الله ایشان‌غه متابعت وصحبتنه ملازمت ایلان توصیه ایدب یازان مکتوبی منظورمز اولدی *

﴿ امام ثالث ﴾ ملا دولت شاه بن عادل شاه بر مدت قشقار قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولسا هم بای‌لری ایله مدرا قلمادغندن انتقال ایتدی تفاصیل ترجمه سی قورصا امام‌لری ذکرنده مسبوق اولدی *

﴿ امام رابع ﴾ ملا فیض بن عبد العزیز بن عیسی السکناری اصلی قزان مضافاتنده کنار قریه سندن سالفی ملا سعیدنک ابن اختی‌در اتاسی ملا عبد العزیز قوشلاوچ قریه سنده وبرادری ملاعابد بن عبدالعزیز ارناش باشی قریه سنده امام اولب سنة احدی وخمسین ومائتین حج سفرنده راجعا بحراسودده وفات وبحراسودده القاایدلب قهقهری قایطان‌کیمه اردینه متابعت ایدب کیلوب ترابزون‌ده مدفون اولمش صاحب الترجمه ملا فیض سرده

قریه سنده ملا سعید بن احمد الشردانی وقرغالیده ملا عبد الرحمن بن شریف الکرمانیدن اخذ علوم بعدنده بخاراغه سفر وفضلاء عصر نه صحبت وملازمت ایدب کابلکا دخی وارب کوب غریب وکم یاب کتابلر جلب قلب سنة سبع عشرة ومائتین حدودنده کنك بلاد نه رجوع وخالی ملا سعید مشارکة قشقار قریه سینه امام وبعد وفاتـه مستقل اولب زور مدرسه توتب کوب شاکرد جمع قلب درس ایتوب سنة احدی وخمسین ومائتین صغرنده فجاءة وفات وجنازه سنی ملا فتح الله آخوند ادا قلب قشقار قریه سی ننك قزاق زیارتنده مدفون اولدی ذاکر وعطاء ولطف‌الله وعبید الله نام درت اوغلی قالدی الحالة هذه ملا عطاء توبان کیك وملا لطف الله ایسکی اجم قریه سنده امام‌لر اوغلی ملا عطاء مخدوم ننك نقلنه بناء ایام حیاتنده صفر آینددن بیك متشام واثناء ایامنده بر عمل قلمقدن امتناعده مستمر ودایم ایکان بالاخیرة صفر آینده ملا شاه احمد ویرکان قزی‌ننك قاق توش مجلسنه دعوت ایدلب مامشغه وارمق اراده سیله کزاکی کیسوب تکدرب واقعا اول کزاکی‌نی کیمای ومامشغه وارا آلمای فجأة وفات ایتمش حُسْنی امام‌لری ملا عبدالله وملا صادق وملا اوحدی بن اسکندر وملا فخرالدین البوکالی المحتسب شاکردلریدر *

❀ امام خامس ❀ ملایعقوب بن یحی بن جعفر التبیازی اصلی قزان مضافاتنده تبیازنام قریه اهالی‌سندندر تفاصیل ترجمه‌سی برسکه امام‌لرنده سبقت ایتدی *

❀ امام سادس ❀ ملا اسماعیل بن موسی بن عبد الله بن عبد السلام المچکروی اصلی مچکره بای‌لر ننك ذریه‌سندندر مچکره‌ده ملا عبد الله بن یحی مدرسه سنده مومی الیه وملا عبد الولی بن عبدالرحیم الشنکشکری وملا جار الله بن محمد الصانشی‌لره تلمذ ایدب مدرسه دن چقب علی سبیل التجارة حاجی طرخان طرفینه رفت آمد ایدب تجارتندن نجاح اولمدقی ظاهر اولغاچ بخاراغه سفر قلب رجوعی ملا یعقوب وفاتینه مصادف اولب موسی بای اختیاری برله قشقار قریه‌سنه امام وخطیب ومدرس اولدی کرچه جبلتنده

بر درجه فطانتدن خالی اولماسه هم فرط حسد وحب الشهرة وتفرد هوسنه توشوب اشتغال بالفضول وكذب وافتراء وبهتان برله عمرنی اضاعه قیلدی عمری ممتد واقرانی منقطع اولوب كثرة تلامذ وشهرة درس وعلمی سلفی ملا فیض وملا یعقوبلردن كم اولمای علی خلاف الواقع تحقیق ودقت ایله دخی معروف اولدی اما جد اعلی لری سبقت ایدن تیج نام شخص نقرة نهری ننك شمال طرفنده اچكری آر دیمكله معروف جماعهدن بو دیه اسملی قریه اهالیسندندر حد ادلك صناعتی بلدكندن اهل اسلام آراسینه چغب ادای قریه سنده ویادكار ایلنده تیمرچیلك قلب اهل اسلامه اختلاط واسلامه رغبت ایدب دین اسلامه كرمش در یادكار ایلی اهالیسی آروتاك دیب استهزاء وتحقیر قلدقلارینه تحمل قیلمای عارندن بور نهری باشنه كیلب یورط بناء قلب الاچق صالب حد ادلك ایدب عمر كیچرب وفات اولمش بر مجلسده ملا صابر وملا اسماعیل سوزلرنی غیردن كتمان غرضنه مبنی چیرمش تلی برله ما بینلرنده بر ایكی جمله سوز سویلادكلارنده ملا عبد الغنی بن صالح بلا مبالات بولار ایسكی تیللری برله سویلاشهلر دیب لطیفه ایدب حضار مجلسه بر مضحكه یصاغان ایدی ملا صابر بخاراده ایكان ملا ظریف بن عبد اللطیف بن سلیم التنكی برله بر وقت مجادله ونزاع قلب مذكور ملا ظریف ملا صابركا خطاب قلب سز آر جملهسندن اوچ دورت واسطه برله آرغه متصل اولاسز دیدكده ملا صابر آنكا سز اوزنكز آربرده واسطه یوق دیب جواب قایطارمش یوم من شعبان سنة خمس بعد الفی وثلاث مائة وفات وجنارهسنی شاكردی ملا یوسف بن عبد الستار اداسیله قشقار مقبره سنده مدفون اولدی *

❁ امام سابع ❁ ملا عبد الرحمن بن اسماعیل سالفنك اوغلی والدی مدرسهسنده شغل ایدب سنة ست وثمانین ومائتین والدنه مشاركة امام اولدی *

❁ قریة اور ❁ نهر آشطننك شمال طرفنده توبان اوری وبایلار اورسی وقزاق اورسی ومیرزالار اروسی دیمكله بر ایسكی وكبیر قریه حتی

مقبره‌سنده بر قبرده یوسف بن نام شخص‌ننك سنة وثمانمائة هجریه
وفاتی مورخ اولدغی منظور مزدر قدیم الایام‌دن کوب وزور تجار اولب
بایلق وغرورلق ومسرفلك برله اهلی معروف در حاضرده ایکی مسجدی
وار طاش مسجدنی اهالی‌سندن کبار تجارننك نامداری وذی وسعت بای
نذیر بن توقطامش بن مسلم بن قطلع بن جان میرزا بن خواجه سید بن جان سید بن
سنناك بن ال صوفی بن علی بن قرابیك بن قالدربیك بن یالم بن پاجمان
سلطان بن سنقراط ملاحبیب الله ایشان بخارادن قایتدقده سنة اثنتین ومائتین
والف حدودنده بنا قلدی طاهر ومصطفی وسلیمان وموسی ومحمود بایلرننك
والدی ومؤمن وعثمان وعلی نام بای‌لرننك جدی‌در وکندسی فی حدود سنة
اربع وعشرین ومائتین والف وفات اولدی والدی توقطامش آغاسنة احدی وتسعین
ومائة وفات ایتمش جد اعلالری سنقراط نام شخص اصلده اسلامبول
غریبلرندن اولب فتح عثمانی بعدنده اسلامغه داخل اولب تجارت طریقیله
بو دیاره ورود ایدب قرار تابوب اعقابی بو مملکتده قالدی والله اعلم
بالصواب اورقریه‌سی جوارنده آشط صوی‌ننك غربنده پچمان طاوی اسملی
قریه مذکورننك اوغلی پاجمان سلطانه منسوب توکل میکان اولادی قولنده
شجرهٔ انسابلری موجود ومعروف‌در اوشبو طاش مسجدنچه کره ترمیم
وتعمیر ایدلب بالاخیره تمام کنبدی توشب مسجد اورطالای یارلب مناره
ساقط اولور حدنه واصل اولدق بعدنده اهالی‌سی تجارندن صادق بن
عبدالله بن ابراهیم بن داود بن بیکمت بن جان میرزا بن خوجه سید
سنة تسع وثمانین ومائتین والف کامل مستحکم ایدب اصلاح وعمارت قلدی
ایمدی اور قریه‌سنده اوتکان معروف امام‌لری علی الترتیب ذکر ایدلور *

❁ امام اوّل ❁ ملا یونس بن ایواتای بن عبد الخالق بن شاه نسب بن
عبدالقادر بن عبد الکریم بن عبد الرحیم بن عبد المنان بن عبد الله
بن مسعود بن ابی ذر الکجوی بوعصرده اولان اولادی‌ننك زعملرنچه سلسلهٔ
نسب‌لری اصحاب کرام‌دن ابو ذر الغفاری‌كا منتهی وجدلری عبد الرحیم

بن

بن عبد المنان شام شریف ده وایکی اوغلی عبد الکریم وعبد الجلیل در وعبد الجلیل امالی
سراجیه‌کا شرح ایتمش ویونس آخوند روسیه تسلطی بعدنده ابتداء ما
وراء النهر طرفینه سفرله تحصیل علوم ایدن ذات وشول سفرنده قزاق
خانلرندن چنکز خان نام بر ذات عندنده مقبول اولوب عودنده
مهل بیکه سلطان نام قزنی تزوج ایتمش مهل بیکه قبری
اور مقبره‌سنده اوستونده لوحی بار دیو معروف در بو فقیر وافر التقصیر دیرکه
اهل انساب وعلماء التواریخ عندنده حضرت ابو ذر الغفاری‌ننك فقط بر
اوغلی اولوب اول هم حیاتنده عذبا شهید اولوب وفاتنده بر قز بالادن
غیر اولادی قالمای عقبی منقطع ونسبی منقرض اولدغی علماء انساب
واهل التواریخ عندنده محقق وثابت در کچی امامی ایواننای آخوندننك
کند دستی خطی اولان بر مصحف الی الآن بعض اخلافنده توارثا موجود اول
مصحفنی تمام ایتدکنده کتبه ایواننای بن اورسای دیو تمام ایتمش باشقه
اسم مذکور دکل دخی اوز مقبره سنده جانصاری حافظ قبرنه وضع ایدلمش
لوحده ملا یونس حلالی جانصاری حافظ قزی یوچه نهال سلطان بو لوحنی
بنا قلدی دیو مذکور والدی ایواننای آخوند وایواننای حافظ دیمکله معروف
آرچه نواحینده کچی قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب عمر ایتوب اول وقت
کچی ده فولاد بای نامنده بر شخص اولوب نهر قزان ننك فیضان وقتنده
اولان اموات‌نی ایکنچی طرفه نقل قیلماقده مشقت وکلفت اولدغندن آخوند
ومذکور بای مقبرهٔ جدید اتخاذ ایتماکه اتفاق ایله قایومز مقدم وفات اولسه
اول مقبرهٔ جدیده ده دفن ایدلسه دیو معاهده قلب ایکاوی بر سنه تفاوت
ایله بتعاقب وفات واول مقبره‌ده مدفون اولوب قبرلرینه لوح قویلب اسم
وتاریخ وفاتلری یازلش فولاد بای وفاتی سنة احدی ومائة والف واقع اولدغی
لوحندن هویدا وظاهر اما ایواننای حافظ لوحی مندرس اولوب وفاتی سنة الف
ومائة کامله یاکه سنة اثنتین ومائة والف بیننده مترددر صاحب الترجمة
ملا یونس آخوند سنة اربع وستین والف بر مصحف شریف یازب آخرنده

تاريخ تمام وكندسنى اول وقت اون سكزده ايدكى ثبت ايتمش وفارسى العبارة فرايض سراجيه‌كا شرحى بار كثير الوجود آنك طوبلك اولان استاذى ملا سفر التركيدن نقل ايدك در دخى اراضى بلغارية عشرية واهالى‌سنه شرعا عشر واجب ديو اوچ وجه كابناء قلب فتوى ويرمش

﴿ وجوه ثلاثة ﴾ مذكور كتب مجمعنده مثبت ومكتوب‌در بعد زمانه آندن اخذ ايله شوننك برله دخى نچه علما تداول ومقتضى سيله عمل ايتمش‌لر

﴿ وهذه عبارته ﴾ قزان توابع بلغار ست عشر واجب ست ازسه وجه وجه اول آنست‌كه غلهاى قزان بآب باران سقى‌مى كنند بس عشر واجب ست وماء السماء والبرء والعين عشرى مختصر من نفسه وما خرج من الارض وان قل ففيه العشر ان سقاه سيح اومطر مختصرمن نفسه وجه دويم انست‌كه اهل قزان‌در اصل از بلغار ست وشهر بلغار بنامه مسلمان شده است بس عشر واجب ست وما اسلم اهله طوعا عشرية مختصر من نفسه وجه سيوم آنست‌كه جاى قزان اول‌ارض موات است بعد احيا كرده شك است اكنون بقريبش اعتبارمى كنيم مثلا قريبش داغستان است وداغستان عشريه ست بس قزان هم عشريه وموات احيى يعتبر بقربه جونك آخوند يونس افندى ايكنچى كره حج سفرنده وفات اولدى ملا سفر وملا نضر وملا مقصود نامنده معروف اوچ اوغلى قالب الحالة هذه اضلاع قزان‌ده اولاد واعقابى منتشردر ملا نضر بن يونس اولادندن ملا حسن بن محمد شريف بن فخرالدين بن عبدالرحمن بن مرادم بن جان محمد بن آق محمد بن يار محمد بن نضرلر ملاآق محمداقمن حافظ ديب معروف يوقارى سرده قريه سندن انتقال ايدب ارناش باشى قريه‌سنك متوطن اولدى ملاعبدالرحمن ارناش باشى قريه‌سنك وملافخر الدين وحفيدى ملاحسن بتعاقب بختيارقريه‌سنك امام‌لرملافخر الدين عشاء وجوبنه ذاهب اولدغندن اول خصوصده ملا بايمراد بن محرم برله طويل مناقشه‌لرى اولب ملا فخر الدين پادشاه بخارا امير حيدردن استفتا قلب بو فتوى ورود ايتدى ﴿ وهذه صورتها ﴾ بسم الله الرحمن الرحيم

عبدالله

عبدالله سيد امير حيدر سوزمز علماءٔ ديندار وفقهاءٔ دانش آثار وسائر مسلمين سعادت يار ساكنين شهر بلغار از عنايات خاقانى مفتخر ومباهى بوده بدانندكه الحمد لله خاطر مبارك از هر وجه جمعيت تمام دارد بعده اينكه عريضهٔ كه مشتمل بر خلوص نيت وصفاءٔ طويت بود بپايهٔ سرير خلافت مصير ارسال نموده بوديد رسيداز مضمون اطلاع واكاهى بجناب ما حاصل كرديددر حق اين نياز بدركاه ما حسن ظن نموده از وجه نماز خفتن مستفتى شده بوديد بهردو جانب قول مجتهد شله استلكن احقر العباد بسقوط يك فرض از فروض خمسه جرأت نمى نمايد وكذ اريدن صلوات خمسه ووتر الزم مى داند وما شهدنا الابما علمنا وما كناللغيب حافظين والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب السلام على من اتبع الهدى سنه ١٢٣٢ معصوم مير سلطان بن سيد امير حيدر يعنى سلطان سيد امير حيدر بن امير معصوم وملا عبدالغفار بن عبدالرحمن بن مرادم واوغلى ملاعبدالولى صو باشى آطى قريه‌سنده بتعاقب امام اولدى‌لر ملاصالح بن سيف الله بن مرتضى بن دين محمد بن نضر بن يونس واوغل‌لرى عبد الرحمن ثم عبد العلام چرشى قريه سنده امام اولدى‌لر اما ملا صالح‌دن سؤال ايتدكمده جداعلى‌سى دين محمدننك والدى كم ايدكنى وسلسلهٔ نسبى ملا يونس آخونده واصل اولدغنى بلمادى مذكور ملا عبد الولى بن عبد الغفار فى سنة ست وتسعين ومائتين والف وفات اولدى

❊ امام ثانى ❊ ملا سفر بن يونس بن ايواناى الكجوى والدى بعدنده اور قريه سنده امامت قلدى *

❊ امام ثالث ❊ ملا محسن بن سفر بن يونس الكجوى اور قريه‌سنده امام ايكان‌اسفلنده اولان‌الوغ قللار نام قريه امامى ملاحسين بن عبدالكريم‌دن فرايض اوقدقى منقول‌دور اورامامى‌اولب قللار امامنه وارب درس‌اوقماقنى فرط انصاف وتواضع وحسن تورع‌كا حمل ايدلادور لكن اول وقت‌لارده بلكه قللار قريه‌سى قدرا و سعة دنيا جهتندن اوردن كم بولماغاندور زيرا كه

صونکغی عصرلرده اور بای‌لاری مالك اولغان کاغذ کار خانه‌لرنی قدیمده بزم اجداد امویه مزدن توقطامش بن عبد القادر بابامز ملك وتصرفنده اولب اول قریه‌وغیر قریه‌لرده‌بنا ایلامش متعدد‌مساجدلری دخی‌موجوداولغان ملا محسن اولادندن ملا عبد الکریم بن عبد الرحیم بن مؤمن بن محسن اباعن جده بتعاقب‌الغی صلاباش قریه‌سنده امامت ایتمش‌لر ملاعبدالرحمن بن مرادم ملامؤمن قزی شریفه‌نی تزوج ایدب سالف الذکر ملا فخرالدین وملا عبد الجبار وملا عبد الغفار وجوده کیلدی *

❁ امام رابع ❁ ملا حسین بن عبدالکریم بن یار محمد بن جانصاری‌الاوری اصل‌ده کنداور اهالی سندن اولب بر مدت اکرجی قریه‌سنده اولب سنة سبع واربعین ومائة والف صفرنده کند وطن اصلی سی اور قریه سینه عود ایتدی اوشمی واولوغ قللار قریه سنده امام اولب بالاخیره اورغه قایتوب سنة خمس ومائتین والف وفات اولدی ملاحبیب‌الله وملا فتح‌الله وعبیدالله واسحاق نام اوغل‌لری قالوب بر کمال اولدیلر جد اعلاسی جان صاری حافظ دیمکله معروف فی محرم سنة تسع وتسعین والف اور قریه سنده وفات ومقبره‌سنده مدفون قبری اوستونده موضوع لوحی بار وعلی‌الظن بر وقت اوشمی‌قریه‌سنده اولدقلرندن سلسلهٔ نسبی جانصاری بن بیصاری بن‌کیلدش بن کیلواز اولب ملا عبدالخبیر بن عبد الوهاب بن مرتضی بن مقصود بن عبد الرحیم بن جانصاری قومندن اوله اولادی حافظ قرآن اولغان ایردکنی اعتقاد ایده‌لر لکن اول عصرلرده هر ملانی بلکه اوقور یازار آدمنی حافظ وتحریفله‌ابز دیکان‌لر دخی آخر عصرلرده ملانی آبز آغای وآبزی دیدکاری هم شوندن مأخوذدر حاضرده یاشی‌الوغ اعتبار ایدلمك برله یازو طانماغان عوام غه ایتالر *

❁ امام خامس ❁ ملا حبیب الله بن الحسین بن عبد الکریم الاوری فی حدود سنة اثنتین ومائتین والف بخارادن رجوع ایدب سابق الذکر نذیر

بای

بای طاش مسجدنی بنا قلب ملا حبیب الله ایشاننی امام وخطیب ومدرس
قلدقنه علاوه برادری رحمة الله بن توقطامش بن مسلم قزی بی بی زبیدهنی
تزوج ایدب محرم داماد واولادینه محترم بزنه اولدی اول طاش مسجدده
ابتداء امام اولان ذات بودر بعد ذلك بای لر برلان ارالرینه وحشت
ونفرت دوشب کوب نزاع ومناقشه لر واقع اولب مؤمن بن طاهر بن نذر
جدی اسانندن من بو مسجدنی فقط اوزم وکند اولادم اوچون بنا قلدم بزهیچ
قایومز ملا حبیب الله امامتنه راضی دکل مز دیب عرض حال بیروب ملا
حبیب الله اول مسجددن بر طرف قلندی بعد ذلك ملا حبیب الله ایشان
دخی یول تابب قریه اوچون مسجد حاجت دیب سنة خمس عشرة ومائتین
حدودنده طاش مسجدکا قریب قلب جنبنك آغاجدن ایکنچی مسجد بناء قلدی
ملا حبیب الله مفتی اولمق داعیه سنده اولدغندن محمد جان مفتی زیاده
مخالفی وخصم قوی سی اولیوب مسجد ضرار دیب حکم ایدب احراق قلو
برلان قزانغه امر یبارساده نفوذ قلمای مسجد سلامت قالدی اول مسجد
توزغاج سنة خمس وسبعین ومائتین اور اهالی سندن حاجی محمد جان بن
عبدالسلام بن علی بن شریف بن رحمانقلی الاوری ابن محمد تاش مسجددن
بر آز مسافه تبعید ایله انقاضندن بناء ایلاب تجدید وتعمیر قلدی محمد
جان مفتی کند خصومتی وبایلار طلبی سببلی رغماله لا لحب علی بل لبغض
معاویه دیب مکاریه امامتنه برادری ملا فتح الله آخوندنی تعیین قلب یبارسه
هم ملا حبیب الله ایشان میشارستانده سیاحت ایتدکنده وغیر موضعده
ملاقات ایدن هر احاددن جمع ایتمش اتفاق نامه لرنی والیء بلده کورکازب
مکاریه امامتنی احراز وملا فتح الله نی اخراج ایدر ایدی بای لر برله نزاعنك
شاکرد ومریدلرنی آلب چغب بای لر دخی خدمه واهل فابریقه لرنی آلب
چغب کوساکلار ایل محاربه لر قلدقلرنی ملا شمس الدین بن زبیر الیتیم
نقل قلور ایردی شاکرد ومریدلری کوب وخصوصا میشار طائفه سی
غایت مخلصی اولب حتی چانه تابان وآربه کوبچك ازلارنی

یاتب اوبدکلری السنهٔ ناسنده مشهوردر اور قریه‌سنده مخصوص خانقاه‌سی
اولب تنبیه الغافلین کتابندن درس ایتماکه ملازمت ایندکندن میشار
طائفه‌سی قزان طرفندن اوقوب قایتمش طلبة العلومنی اوزی شریف‌که
باردنك ما خانقاهغه کردنك ما تنبیه اوقدنك ما دیب امتحان ایدب بارغان
وکرکان واوقوغان بولسه مقبول والامردوداولور ایکان ملا حبیب‌الله مبادی
علومنی کنگ بلادنده اخذ ایدب بخارا وکابل وارب کابل‌ده‌ایشان فیض‌خان
بن خضر خان‌غه مرید وارشاد وتربیة المریدین برله مرخص ومجاز اولدی
ملاسعید بن ابراهیم مذکور ایشانغه غایبانه اخلاص منداولب انابت‌ایدب
یازدغی مکتوبی مقابلنده ملا حبیب‌الله ایشان‌نی مدح وصحبتی برله توصیه
ایدب‌یازغان فارسی‌العبارة مکتوبی منظور عاجزانه مز اولدی ملاحبیب‌الله‌ننك
جدمز ملا عبدالنصیرغه یازغان برمکتوبی هذه عبارته داملامحمد عبدالنصیرغه
بعد از دعا وسلام اظهار اولنه‌درکه حامل ورقه ولید مساعد اوغلنه بر
صوم آقچه‌تابوب بیره‌کور حسابده تولمادی والسلام‌داعی حبیب‌الله ملاحسین
اوغلی کنوار ٧ سنده فی سنه ١٨١٢ مذکور جدمز کرچه ملا
حبیب الله ایشان‌غه شاکرد اولسه هم منصفانه بعض تقصیراتنی
اظهار ایدوب بعض تحریرات ووصیت نامه‌سنی علی وجه الصواب
تغییر واصلاح قلماقینه علاوه کوب دنیاغه چوموب دعوی ونزاع‌لر
برله کثرة اشتغالندن حالة حسنی اولی‌سی زائل اولدی دیر ایدی مشهور
صوحادثه‌سی بعدنده بلافاصله سنة اثنتین وثلاثین ومائتین والف یوم‌دوشنبه
اول شهر رمضان وفات اولوب اور مقبره‌سنده مدفون در ولادتی سنة ست
وسبعین ومائة والف جمادی الاولی خامسنده واقع در ملا عبد النصیر بن
سیف‌الملك وملااسکندر بن‌ایشکای وملا عبد النصیر بن عابد بن رحمانقلی
وغیرهم شاکردلری‌در وفاتی بعدنده اوغلی ملا علیم بن حبیب‌الله قائم‌مقام
اولوب‌الحالة هذه عارف وشریف نام‌اوغل‌لری نه تفویض‌ایتمش صوحادثه‌سی

بیك

بیك کوچلی قاتیغ یغمور یاغب ملا حبیب‌الله ایشان‌ننك قارا قارشی متصل ایکی اوی‌ننك برسی ازلب آیرلب آغب کیتب شوندن بیك خوف ایدب مرض شدید حادث‌اولمش آندن ماعدا کوب یورطلار وزور بنالر وبلاعدد آربه وچانه‌لار آغب کوب کشی‌لر هلاك اولوب حتی سکسان ایکی عدد آدم غریقا وفات‌اولمش منهم ملا عبدالخالق نام شخص ودخی ابراهیم وعابد نام ذات‌لر آغب کیتب قللار قریه سنده برموضع کادفن‌ایله قللارننك ینکا زبارنی تحدث ایتمش وآندن ماعدا آقفان نرسه‌لر بعض سی ایسکی اوجم وبعض‌سی ایسکی تازلار وآندن توبان بولون‌لردا تابلمش بوحادثه حقنده متعدد اشخاص‌ننك ابیاتی واردر *

﴿ امام سادس ﴾ ملا فتح الله بن الحسین بن عبد الکریم در سنة احدی وثمانین ومائة والف شهر ربیع‌الاولنده مولود واواول حالنده علماء بلادندن مبادی علوم اخذ ایدب سنة الف ومائتین تمامنده جمادی الاولی‌ده لاجل التحصیل قرغالی‌غه ورود وسنة احدی ومائتین والف ربیع الاولنده بخاراغه داخل نوبة ثانیه‌ده سنة خمس ومائتین والف ربیع‌الثانی‌ده دخی داخل وسنة تسع ومائتین والف‌اخیر شهررمضان‌ده بخارادن چغب ثانی وعشرین ذی‌القعدة اورنبورغه داخل وسنة عشرة ومائتین والف عشر اول محرمده زیارة والدین وبرادران ایله مشرف اولوب شهر ربیع‌الاوّلنده حلیله سی صاحب‌کمال بنت مناسب بن مقصود بن رحمانقلی بن محمدنی عقد نکاح قلمش برادری ملا حبیب الله ایشان برطرف قلندقده طاش مسجدده امام وخطیب اولوب برادری ایله تمام مخالفت ایله علی الدوام ملا حبیب‌الله صائم‌اولدقده وعید اولدقده ملا فتح‌الله عکسنه مفطر وصائم‌اولارایدی وحال‌آنکه ایکی مسجدده اوقلان قرائت قرآن بربرینه مسموع اولوردی مع ذلك هر ایکاوی سقوط عشاء اعتقادنده ایدی‌لار ملافتح الله مذکور عمل‌لرینه علاوة چار کوکشای مضافاتنده بیوك رتبه آخوند ایدی حسن العشرة وملابس ومراکبنده متکلف وروایات فقهیه ومسائل فروعیه‌نی کثیرالتتبع وقضا یاسنی ظاهرا شریعته

تطبیق ایله عمل قلب اقران واخلاقی عندنده علم وامثالنه تقدم ایله مشهور
ایدی ملا ابو النصر القورصاوی علیهنه تصنیف ایدلان مسائل متعدده ده
واهی رکیك رساله لری چوقدر ملا یونس اخونددن منقول عشر حقنده اولان
مقاله نی آلب مجمعنده من غیر نسبة الی غیره کانه من عند نفسه تحریر قلوب
بلغار اهالی سی نینك طوعا مسلمان اولدقلرینه بناءً ایدب آنلار صحابه
عصرنده کما فی التواریخ البلغاریة یا که بنی عباس نامه سیله کما فی جهان
نامه دیب تردید ایله زیاده ایتمش کرچه اهل بلغارنینك خلفاءِ بنی العباس
عصرنده طوعا اسلامغه کیلدکلاری محقق بولسه ده تواریخ بلغاریه سوزلری
غایت واهی وغیر صحیح اولدقی هرکم عندنده معلوم اولمق کرك وجهان
نامه کذلك اغلاط واوهام کثیره کا مشتمل در لکن قزان موات احییت دان
اقرب البلدان الیها عشریة شرعا ایردکی نه وجه ایلان ثابت اولور نعم وجه
اول نینك صغری وکبری سی بلاشبهة صحیح لکن زرّاع اول اراضی نی مالك
اولسه لر حکم شولدور وهو خلاف الواقع فی الاکثرین سنة تسع وخمسین
ومائتین والف اور قریه سنده وفات ومقبره سنده مدفوندر عبدالله وخدیجه
وفاطمه نام بر اوغلی ایکی قزی قالدی خدیجه سی ملا نجم الدین بن محمد شریف
بن ارسلان القزاقلاری الحافظ تحت نکاحنده وفاطمه میان خلیل بن عفران
نام ایشان صاحب زاده نکاحنده اولوب خواقنده قاینب کیتدکی بعدنده
غایبا نه تفریق ایله قاضی محمد شریف بن عباس بن عبدالله الاشنکی کا تزویج
قلغان ایدی محمد علی خان الخواقندی طرفندن روسیه دولتنه ایلچی اولوب
کلدکنده قزانده ملا فتح الله آخوند کورشورکا کیلکاچ کرتمای بعد شفاعة
الشافعین کرب کورشکان ایام حیاتنده ملا فضل بن الحاج علی رغمه
مؤمن بای امام ایدب زور مخالفتلر ایله معیشتنی مکدر ایلامش بعد سنین
دخی مؤمن کندسینه خصم اولوب اوردن یبارمککا سبب بولدی منك تنکه
صرف ایله امام اینکان ایدم یته منك تنکه صرف ایله امامتدن برطرف
قلدم دیدکی السنهٔ ناسده مذکوردر مذکور حاجی ملا فضل مادش مضافاتنده

منکر

منكر نام قریه‌ده امام ایکان وفات اولدی ملا محسن بن بیکقول بن ابراهیم الشاشی وملا حسین بن نذیر القوالی وملا سعید بن حمید البرسکوی وملا حسام الدین بن سیف الله صاحب الترجمه ملا فتح الله آخوند شاکردلری در*

* امام ثامن * ملا صبغة الله بن عبد القادر بن سلیمان بن یونس بن مصطفی الشریفی اصلی اوفا مضافاتنده شریف نام قریه اهالی سندن ملا عبد القادر اخوند اوغلی در والدی وقزان شهرنده ملا ابو بکر بن یوسف الضیا باش اورده ملا فتح الله آخوند مدرسه‌لرنده تحصیل ایدب مدت مدیده اور مدرسه‌سنده اقامت تا بماقله مذکور آخوندغه تدریس‌ده شریك ونائب اولدی وبعد وفاته اور قریه‌سینه مستقلا امام وخطیب اولوب سنه تسعین ومائتین والف شهر رمضان دورت سنده یوم جمعه وفات وجنازه‌سنی ملا اسماعیل بن موسی اداء قیلوب اور مقبره سنده مدفون اولدی قبل وفاته سنة وثمانین ملا ولی الله نام اوغلنی اعماله تشریك قیلوب بعد وفاته ایکنچی اوغلی ملا شجاع نام ذاتی دخی برادرینه شریك ایتدی‌لر والدی ملا عبد القادر آخوند بلادنده مشاهیر زمانه سندن اولوب مدرسه توتوب شاکرد جمع قلوب درس آیتوب سنة اربع واربعین ومائتین والف شریف قریه‌سنده وفات بولدی*

* قریة منکار الکبری * الوغ منکار دیمکله معروف اوچ مسجدلی تجار ودولتمند آدم لری کوب برقریه الحالة هذه موجود اولان اورطاداغی الوغ مسجدنی اهالی سندن مرتضی بن مناسب بن مسلم بن بوتای بن ایشکنه بن ایشبولاد بن شاه فولاد سنة تسع ومائتین والف بنا ایلدی سنة ثلاث وخمسین ومائتین والف حدودنده منکار قریه‌سنده وفات ومقبره سنده مدفوندر اوشبو مرتضی بروقت برمحکمه‌کا تعلقلی اشی بولوب فاملیه‌نك یعنی اسلافنك ننك قایو سینه نسبت ایدلاسن دیدکده آدم علیه السلام نی ذکر ایدب جواب بیرمکله کاتب آدمونی دیب یازب شول وقتدن بوطرف مسلم بن بوتای اولادی همه‌سی شول عنوان برله مذکور اولالر والا کند خاص بابالرندن آدم نام کشی یوق بعد ذلك اول مسجد غیر مرة ترمیم وتعمیر

(هذا القید واما اسمه بکبولاد منه) م

قلنب حاضرده اخرنوبت‌ده محمد شريف بن محرم بن مؤمن سنة تسع وسبعين ومائتين والف ترميم وسقفنى تيموردن قلوب بوياندى منكارده مقدم‌ده فقط برمسجد اولوب بابامز ملا عبد الكريم المرجانى نى دعوت ايتدكارنده اباسنى ذكرقيلوب‌ايدك الحالة هذه اوچ‌مسجد بولغان سنة عشرين ومائتين والف حدودنده يوقارى محله مسجدى وشول زمانه قريب دخى عبد الوهاب بن ابى بكر ايشناك توبان مسجدى بنا قيلوب يوقارى وتوبان محله مسجدلرى تحدث ايتدى بانى عبد الوهاب بن بكرطروى قلعه سنده‌اولان ايسكى طاش مسجدنى دخى بنا ايلامش سنة اربع وخمسين ومائتين والف طروى قلعه سنده وفات وجنازه‌سنى ملا ظريف بن عبد الجميل ادا قيلوب مقبره سنده مدفون اولدى جنازه‌سنده حاضر اولدق شريف بن مرتضى المنكارى زمان حاضرمزده سكسان سنى اوستونده‌در يوقارى مسجد حدوثنى بلامن اما توبان مسجد حدوثى خاطرمده يوق‌ديدى بوايكى مسجد آنچه‌اوقات خمسه اوچون‌اولوب جمعه‌كا اورطا مسجده حاضر اولور ايدى‌لار سنة   وسبعين ومائتين والف حدودنده بانى مذكورننك برادر زاده سى عبد الحكيم بن خالد بن ابى بكر اهتمامى برله توبان مسجد وبعد ذلك سنة   وسبعين ومائتين والف حدودنده يوقارى مسجد هر ايكاوى ده جمعه وعيدلى قلندى يوقارى مسجده معلوم امام‌لرى ملا صاف قل بن قطى بن كيلمك اليورطشى اصلا اجنبى مملكت اهالى سندن اسير ايدلدكندن كيلمك تسميه ايدلوب ممدل قريه سى اهالى سندن اولمش صاحب الترجمة ملا صاف قل اوشبو يوقارى مسجده امام تورتنچى نوبت‌ده اورنبورغده مجمع اعضاسندن قاضى اولوب مفتى سوراوى بوينچه ينه برنوبت قالوب اورنبوردن اوفاكا انتقال قلمش اوزاق عمرسورب سنة تسع واربعين ومائتين منكار قريه سنده وفات‌اولدى صغرمزده تكرار كورلدى عظيم الجثة كبير اللحية ايدى كرچه عالم اولماسه هم صالح ودين دار وتقوى شعار قصورى ايله معترف وشاكى وتقصيراتنه باكى‌ايدى حتى عصرنده قزان امام‌لرندن ملا حميد بن‌مرتضى مجمع‌كا امتحانه

واردغنده

واردغنده صاحبی ملاشفی بن علی برله صلاحیتی برله امضا ایدب ملا محمد امین
بن محسن رضا ویرمامش بعد ذلك ملا صافقل امضاسینه ندامت قیلوب
بانچه سنْ معصیت دن تجنب قلدنك من بوتیش سز عمله ارتکاب ایله خراب
بولدم دیب یغلار ایکان اقصر لیال بلغارده عشاء ووتر وتراویح اوقماغه
تحریضا وترغیبا یازغان برمنظومه سی ومنکار اهالی سی نور محمد نام اوغلنی
قتل ایتدکده ایتکان حالنه لایق مرثیه لری وار وبعد وفاته اوغلی ملا محمد
امام اولوب سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف شهر رمضان ده وفات وجاینه
دخی ملا شاه احمد نام اوغلی امام اولدی ملا محمد وفاتنده سکسانه قریب ایدی
ایکنچی نوبتنده والدمز برله اورنبورغدن اوفا قلعه سنه انتقالمزده من آلتی
یدی یاشنده ایردم علی الغفلة خطاء ایدلننك ایکنچی طرفنده قالدم قایتوب
آلدی لار دیو نقل قلدی توبان مسجدده معلوم امامی ملا تاج الدین بن
عبدالستار بن عبدالرحمن بن حسن الیانغلی اصلی یانغل ایلی قریه سندن
اولوب جدی عبدالرحمن منکارکا انتقال ایتمش وملا تاج الدین ملابایمراد
بن المحرم مدرسه سنده تحصیل ومقرئ مشهور ملا طاهر بن سبحان دن اخذ
قرائت قیلوب ملا عبدالخالق القورصاوی غه انابت ایله داخل سلوك اولوب
وجوب عشائی معتقد واداسنه ملازم ایدی سنة وستین ومائتین
حج ادا قیلوب سنة ثمان ومائتین منکارده وفات وجنازه سنی ملا ادا قیلوب
مقبره سنده مدفون اولدی بعده ملا ضیاء الدین بن کمال الدین بن الیاس
الکناری بومسجده امام اولدی *

* امام اوّل * منکار قریه سی ننك جامع کبیرنده امامت ایدن ذات لرننك
معلومی ملا بیمکش نام شخص در *

* امام ثانی * ملا طاهر بن بیمکش سالفنك اوغلی وملا اسماعیل بن
عبدالله ننك استاذی در *

* امام ثالث * ملا اسماعیل بن عبدالله بن مسلم بن بیکبولاط بن ایشکن
بن ایشبولاد بن شاه فولاد بن بخار فولاد بن جان غازی بن ال غازی المنکاری

نفس منکار اهالی سندن بخارادن قایتوب امام بولوب سنة ثلاث واربعین ومائتین والف حج سفرنده بحرده غریقا وفات جدی بیکبولاط بن ایشکنه بوطای حافظ دیمکله معروفدر اول زمانده اوقور یازار آدمی آبز دیمشلر *

* امام رابع * ملا عبدالستار بن اسماعیل بن عبدالله بعد والده امام اولوب سنة ست وسبعین ومائتین والف منکارده وفات اولدی ملا ابوالخیر بن ابی بکر بن ابراهیم المرجانی ننك نام قزنی آلوب دامادیدر *

* امام خامس * ملا تاج الدین بن بشیر بن نادر الصوقصوی اصلی جبل ستان ده بو امضافاتنده صوقصو نام قریه دن ولادتی تقریبا سنة تسع وعشرین ومائتین واقع اولوب تفتیش سابع ده دیوانده مثبت در قزان ده ملا بایمراد بن محرم وملا اسحاق بن سعید ومچکره ده ملا عبدالله بن یحیی وینکا صلاده ملا حماد بن خالد وغیرلردن اخذ علم ایدب سنة ست وسبعین ومائتین منکاردا جامع قدیم ده امام وخطیب اولوب شاکرد جمع قیلدی آندن مقدم منکاردا شاکرد ومدرسه اولدغی معلوم دکل در سنة ثلاث وتسعین ومائتین یوم سه شنبه شوّال یکرمی سنده قزانه ورود ایدب جامع ثانی ده امام وخطیب ومدرس اولدی ایامنده سنة احدی وتسعین ومائتین منکار قریه سنده بازار احداث قلندی *

* امام سادس * ابوالمحجن بن عصمة الله بن

* قریة صبا الکبری * مماذش مضافاتنده الوغ صبا وبای لار صباسی دیمکله معروف قریه در ایسکی طاش مسجدنی اهالی سندن مناسب بن عبد الخالق بن مسالم بن مسکو بن سید بن بیماج بن تیمای بن اقماز بن علکی بن ایوب بن دولت یار بن یوسف بن یعقوب شیخ بن رمضان بن نورش بی بن بایقی بی نام شخص سنة اثنتی عشرة ومائتین والف مفتی محمد جان بن الحسین ننك یطر بورغه مرورنده بناسنی استیذان قیلوب مفتی قولی برله رخصت نامه یازب اسمیله منقش مهرنی باصب اجازت واذن بیردکی بعدنده بناء ایلدی جدی مسکو بن سید بن بیماج حج دن رجوعنده اسلامبول ده قرار تابوب

تاهل

تاهل ایدب واولادی حاصل اولوب آنده وفات اولدی روسیه لر قزانه استیلا ایتدکده حافظ دولت یار بن یوسف زمرهٔ احیاده واوغلی ایوب قرق صداقده شیخوخت ایتدی مقدم صبا قریه سنده فقط ایکی مسجد اولوب الحالة هذه دورت مسجد اولمش شول قریه ده واقع حریق بعدنده فی حدود سنة سبع وخمسین ومائتین والف قزان تجارندن عبد الرشید بن عبد الکریم بن محمد رحیم بن یونس ملا عبد العلام امامتی وقتنده ینکا تاش مسجدنی بناء قلدی وکندسی سنی تقریبا قرق بش ده ایکان سنة ست وسبعین ومائتین وفات وجنازه سنی ملا شهاب الدین بن فخر الدین اداسیله مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی احمد ومحمد الرحیم وعلی اوغللری قالدی صبا قریه سی ننك معلوم اولان امام لری ذکر ایدله در *

﴿ امام اوّل ﴾ ملا عبد الرشید بن قدرغرباء جمله سندن مشهور ملا مرتضی افندی شاکردی سنة سبع وثمانین ومائة والف صباده حیات وصاحب مدرسه اولدغی معلوم در *

﴿ امام ثانی ﴾ ملا عبد الحمید بن دین محمد بن شغای بن محمد بن اقمان بن ایلکای بن دولاجان بن ایوب شیخ بن خوجه شیخ بن یوللق شیخ الصباوی نفس صبا اهلندن بو قریه دیوان لرده ممت کا منسوب اولوب آننك اسمنه اضافه ایله ذکر ایدلدکندن بو موضعه ابتداء نزول ایدن شول ممت بن اقمان دیب ظن ایدله دولاجان حافظ عصرنده روسیه قزانه استیلا تابدی دیرلر ملا عبد الحمید سکسان یاشنده ایکان شمعون نام خاتوننی تزوج ایله اوغلی محمد بن عبد الحمید وجوده کیلب معمر ویوکال اولوغ یازنده امام اولوب اوزاق عمر بعدنده سنة سبع وسبعین ومائتین والف معزولاً وفات اولدی ملا عبد الحمید ننك عبد الکریم وعبد الغفار وعبد الستار واحمد وسیف الله وفیض الله ونعمة الله وحسام الدین نام اوغللری اولوب ملا سیف الله صلاوج ده امام ومدرس وملا فیض الله صبانك تاو باشی دورتنچی مسجدنده امام واحمد مسجد جامع ده مؤذن وحفیدی ملا عبد الولی بن عبد الکریم

بن عبد الحميد صبانِنك قديمی تاش مسجدنده امام اولوب وحفيدی ملا
محمدامين بن سيف الله بن عبدالحميد نالاسه‌ده امام ومدرس اولوب بعد حج
سفرنه كيدب مصرده وفات بولدی دخی حفيدی ملاجمال الدين بن شمس الدين
بن حسام الدين بن عبدالحميد صبانِنك يوقاری اوچونچی مسجدنده امام اولوب
ممتد عمر بعدنده سنة ثلاث وثمانين ومائتين والف وفات اولدی والده سی
زبيده بنت شريف التنكی در جدی ملا شريف مذكور بوكاچنی استقبال ايله
طاعتنه كرن ذاتلر جمله سندن ديب مشهور ومعروف در ملا جمال الدين
ملا سيف الدين بن ابی بكر وملا ابو النصر القورصاوی شاكردلرندن صاحب
تيمز وبصيرت وفاضل ايدی كرچه عامه نظرنده اعيان عدادنده كورلمای
بر اغيارغه كتاب يازب غنه عمر ايده تورغان نازل درجه ملالردن اعتبار
ايدلسه‌دا كوب لردن فوق ودرست علم ومعرفت اربابندن ايدی وملا
ابو النصرننك كوب ماجرا آتينی نقل قلور ايدی بعده ملا حافظ نام اوغلی
قائم مقامی اولدی *

* امام ثالث * ملا عبد الكريم بن عبد الحميد الصباوی ملا
سيف الدينكا شريك ايدی *

* امام رابع * ملا سيف الدين بن ابی بكر بن سليم الشنكاری الحاج اصلی
مادش مضافاتنده شنكار نام قريه دندر ملا عبد الخالق بن اعظم التنكی
وملا محمد رحيم بن يوسف الآشطی وملا ابراهيم افندی لردن اخذ علوم ايله
بخاراغه سفر ايدب آندن كابل وارب ايشان فيض خان بن خضرخان الكابلی
صحبتنی تابوب كوب غريب وكم ياب كتابلر آلوب قايتوب صبا قريه سنده
امام وخطيب ومدرس اولدی سنة اثنتين وعشرين ومائتين آنده امام اولدغی
معلومدر سنة تسع وثلاثين محرم الحرام سادسی وشباط اولنده اوغلی صدر الدين
مخدومنی استصحاب ايله بقصد حجة الاسلام وطواف بيت الله الحرام وزيارت
روضة الرسول عليه السلام كندوطنندن چقب قزانه ورود ايدب اسلامبول
طرفنه متوجه اولوب سنة احدی واربعين ومائتين والف ايلول رومی اولنده

اماسيه

اماسیه شهرنده وفات اولدی صدرالدین وفخرالدین نام اوغللری قالدی
زمانه سنده علم وامثالنه تقدم ایله معروف ونامدار ایدی ملا ابراهیم افندی
ترجمه سنده فارسی العبارة مکتوبی ایراد ایدلدی *

❊ امام خامس ❊ ملا عبدالعلام بن عبدالقادر بن سلیمان بن مصطفی بن
یونس الشریفی در اورامام لریده مذکور ملا صبغة الله ننك برادر اکبری
واخوة علاتی جمله سندندر والدی ملا عبد القادر وسلفی ملا سیف الدین
وغیرهمدن اخذ علوم ایدب ملا سیف الدین حج سفرنه چقدقنده جاینه امام
وخطیب ومدرس اولوب سنة ثلاث وتسعین ومائتین محرمنده صبا قریه سنده
وفات وجنازه سنی ملا عطاء بن محمد القورصاوی اداسیله مقبره سنده مدفون
اولدی اوزنه حسن ظنی وافی وصلابتی کافی وقلم واملاسی صحیح واوشبو
مملکت رسمنچه خوش خط وملا نویس وصریح وترکی خطلر تقریرنده متکلف
وفصیح ایدی وزمانه سنده علم برله مشهور واطراف جوانبنده یخشی وعالم
اسمی برله مذکور اولوب حقوق فضلنی رعایه وتکریم ومعارك ومجالسده
تعظیم وتقدیم ایدر ایدیلر بر مجلس کبیرده ملا شهاب الدین بن فخرالدین
القزانی کندسنه توجه ایدب برهان تطبیق هر ایکی طرفدن ابطال تسلسل
قیله اما برهان اسد فقط علة طرفندن ابطال قیلوب جانب معلولده بطلاننه
دلالت ایتمایدر دیرلر بونه وجه دن اولور دیب سؤال ایتدکنده جوابده
حاضر تفصیلنه مجلس مساعده قیلمای اجمال قلسام قناعت ایتمس سن دیب
کلامنی مختصر قلدی سائل اکر برهان اسدننك مبناسی طلب علت اول
بولسه جهت تحتانیه ده بولمای معلولننك فوق طرفنده ایدکنی ملاحظه قلسه
سؤالکا هم محتاج اولمس ایدی صاحب الترجمه ملا عبدالعلام سننی صوراوچیغه
رضاسی یوق ایدی اوزندن تکرار مسموعمز اولدی بر ملامندن حضرت
قای سنده اولاسز دیب سؤال ایتدکنده اول سنکا نیك حاجت سنکا قراساق
سن مندن اون سنه مقدم وفات ایدر سن من سندن ملا راق برحاجت ومهم
مسائل شرعیه دن سؤال ایت دیب ایتدم دیب نقل قلور ایدی بو موضعده

بزه ارسال ایلدکی مکاتبندن بعض سنی ایراد ایدلور ❁ وهذه صورته ❁
بسم الله الرحمن الرحیم والسلام علی رسوله الهمام مع آله واصحابه مصابیح الظلام والحمد لله رب الانام سعادت اثار ومودت اطوار ارجمند کرامی نیك نامی داملا شهاب الدین حضرت نیك محفل همایون لریغه مع متعلقیه دعاء وسلام لرمزی کوندوروب یمن فاتحه سندن زجامز بعدنده طرف پرقصور محرر هذه السطور الی الآن امانچلق اوری مؤمن المرحوم بقیه سی خصوصنده کراژدن اسکوی نظامچه منیستردن قسمت بیورولوب اوکاز کیلکان دیو شنکار امامی ملا احمد سیلاشدی شول درست خبر بولسه تیل برله بولسه ده ملا احمدکا آیرم آچق بلدروب بزم آنده حاجتمز یوقلغنی فهم لتب بزنی طنجلقده قالدرسانکز غایبانه مهر بانچی لق لر بولور ملا احمد قرداشی ملا حسن المرحوم عبیدالله المغفور اوغلندن کندسنه میراث خصوصنده شهاب الدین حضرت بلند همت بلکه غیرت قیلوب محض ما هو الحق نی اظهار طریقنچه نفیس کفتکولری بولدی دیو جنابنکزدن زیاده خرسند اولوب قایتقان اول خصوصده صنیعنکزه فقیر هم تحسین لر قیلوب غایبانه زاده الله تعالی مهابة وشرفا ورفع قدره وشرح للحق صدره دیب بخلوص البال دعالر قلدق جعله الله فی حیز القبول غیرنه یازملو بظهر الغیب خیر خواه لقده مستدام خادم المسلمین الوغ صبا اولنده درویش دلیرش عبد العلام عبد القادر المرحوم اوغلی ل ا نچی مارطده سنه ۱۸۰۸ انتهی بعبارته ❁

❁ امام سادس ❁ ملا خلیل بن عبد العلام الصباوی والدی حضورنده تحصیل ایدب لوازمنه شریك وبعد وفاته مستقلا امام بولدی ❁

❁ قریة تونتار ❁ قزاندن اوچ مرحله شمالده بر الوغ قریه در معلوم امام لری ذکر ایدلور ❁

❁ امام اوّل ❁ ملا عبد الرزاق بن ایشمحمد بن تیمی الکترناجی رحمه الله سیمی احمد ایشان ننك جدی در تونتار قریه سنده قرق سنه امام اولوب وفات ❁

❁ امام ثانی ❁ ملا عثمان ❁

امام ثالث ملا عبد الحميد بن اوتكان التونتاري الاصل در مجكره امام‌لرنك ذكري سبقت ايتدي اطراف قزانده اولادي منتشردر *

امام رابع ملا سعيد بن حميد التونتاري سنة اثنتي عشرة ومائتين والف‌دن الى سنة سبع واربعين تونتارده برحيوة اولدغي معلوم در عمرنده كوب كتاب يازغان كشي‌در رياض الزاهرين نام كتابني يازب سنة ثلاث واربعين تمام ايتدكي مذكور *

امام خامس ملا على بن سيف الله بن عبد الرشيد بن اوتكان بن يار محمد بن قطلغ محمد بن محسن التونتاري رحمه الله كند بلادنده ملا محمد رحيم آخوند وملا عبد الله بن يحيى وملا تاج الدين بن عبد الرشيد الاشتراكي‌لردن اخذ علوم بعدنده بخاراغه وارب برنچه سنة استقامت ايدب ملا عطاء الله بن يوسف بن هادي بن امين البخاري المعروف بمخدوم چپه نويس وغيرلر حضورنده اشتغال وصاحب زاده ميان فضل عبد القادر وميان فضل قادرلره صحبتله داخل سلوك وخدمتلرنده بلاد هندستاندن قندهار وپشاور وكابل ولاهور ودهلي شهرلرينه غير مرة سفر قيلوب سنة خمس واربعين ومائتين بخارادن قايتوب اوشبو قريه‌ده امام وخطيب ومدرس اولدقنه علاوه شيخوختله عظيم الاشتهار وكثير الاعتبار اولدي مملكتمزدا اولان سائر ايشان‌لرننك كل سندن اعلم وانبل وافصح وامثل ايدي دنياسي واسع مساكن وملابس ومراكبنده واسباب دارنده زياده متكلف ومتجمل وكتب كثيره‌نى مالك ومتمول ايدي كرچه خلقنده حدت وكلامنده عجلت غالب اولسه‌دا علماء واغنياء وسائر الناس‌كا على مراتبهم موردنه قراب حسن المراعات وجميل المدارا ايدي سوزنده متلون كاه فرط مباهات وكاه مزيد ذلت ومسكنت‌ايله تكلم ايدردي على القول المختار شفق حمرت اقصر ليال‌ده كرچه صفرت وبياض باقي اولسا هم حمرت غائب واقصر ليال‌ده عشاء اهل بلغاره واجب وذبيحهٔ روسيه اهل اسلامه شرعا حرام اولدغينه ذاهب ايدي على الخصوص ذبيحهٔ روس حقنده ملاسعيد بن حميد برله عظيم مجادله ومنازعه‌لري اولدي سني

سکسان حدودنده ایکان سنة احدی وتسعین ومائتین والف رجب آینده وفات
وجنازه سنی ملا شمس الدین بن رحمة الله التونتاری ادا قیلوب تونتار
مقبره سنده مدفون اولدی عفیفه نام برقز بالادن باشقه ولدی قالمدی

﴿ امام سادس ﴾ ملا شمس الدین بن رحمة الله بن محمود المزاراستی
رحمه الله اصلی مالمژ مضافاتنده مزاراستی نام قریه سندندر ایام صغرندن
تونتار مدرسه سینه ملازمت ومذکور علی ایشان دروسینه حضور ومداومت
ایدب مدرشد وکماله ایرشدی اخلاق وجمیع حرکات وسکناتنده ایشانغه
مماثل وامثالی بیننده صاحب بصیرت وتمیز وفاضل ایدی یخشی کتابلره
مالك اولوب کثیر المطالعه ومستقیم الفهم ایدی وبالجمله استاذی علی
ایشاننك خاص شاکردی وقزنی آلوب دامادی اولمقده کفو اولوب اعتراض
اولیاء ذوی اغراض عبث ولغو اولدقی محقق در استاذی علی ایشان امری
برله ایشان لساننندن تقریر ایتدکی ناظورة الحق حقنده اولان تقریظی
بوموضعده ایراد اولندی ﴿ وهذه صورته ﴾ بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الخلق محمد وآله وصحبه اجمعين
وبعد فقد نظرنا فى هذا الكتاب وطالعناه فوجدناه مشحونا بالفوائد مملوا
بالعوائد مع لطافة العبارات وحسن المبانى وجزالة الالفاظ ودقة المعانى يشهد
بتبحر مؤلفه وسعة حفظه وغزارة حظه فى اصناف العلوم وينبئ عن توغله ورزانة
ضبطه فى انواع الفنون فجعل الله عز وجل سعيه مشكورا وعلمه وعمله مبرورا
وجزاه جزاء موفورا نمقه الفاقر الى رحمة مولاه شمس الدين بن ملا رحمة الله بامر
شيخه واستاذه استاذ الكل الشيخ على محمد التونترى وختمه بخاتمه الذى
يتداوله وذلك يوم الاثنين لثلاث عشرة خلت من جمادى الآخرة سنة ۱۲۹۱
انتهى بعبارته مذکور ایشاننك عفیفه نام قزنی تزوج ایدوب مسجد ومحله
لوازمنده مشارك وبعد وفاته علی الاستقلال اموال واعمالنی متصرف ومالك
اولدی شوال سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف حج قیلوب عودنده سنة

ثلاث وتسعين شهر ربيع الاول عاشرنده اسلامبولده وفات اولدی فقط محمد النجیب نام بر اوغلی قالدی

﴿ امام سابع ﴾ ایش محمد بن دین محمد المادشی السونی‌دور اصلی سون نامنده برقریه دندر وهو ختن عطاء بن محمد القورصاوی لابنته ولی الامامة والخطابة والتدریس بعد وفات ملا شمس الدین ومایناسب من المثال فی حاله فی تعظمه وتکلفه ان یقال ﴿ شعر ﴾

احدوثة فی اخر الایام * تشهد بصحة طفرة النظام *
وفساد رأی الحکیم فانها * فی ساعة قطع مسافة الاعوام *

صوغا سیکان جولار خفت نرسه مفسد کذاب مزور

﴿ قریة مزار باشی ﴾ قزان‌دن دورت مرحله شمالنده ایکی مسجدلی بر قریه روسیه لساننده الاشایکه تعبیر ایدلور اصلده قزان نهری بوینده یوقاری ایشی قریه‌سندان انتقال ایتمش اولدقلرندن مزار باشی دیب تسمیه‌سی‌نه وجه تسمیه اولماقی محتملات‌دن‌در طاش مسجدنی اور قریه‌سی اهالی‌سندن مشهور بای مؤمن بن طاهر بن نذیر سنة اربع وثلاثین ومائتین والف کند جیبندن بنا قیلدی بنا خدمانتی اهالی سندن ومشهور تجاردن محمد الرحیم بن مقصود بن محمد متکفل اولدی طاشکچو مسجدندن بر سنه مؤخر وعلی مثاله ومعمار واحد صناعتی‌دور

﴿ امام اول ﴾ ملا خالد بن بیکقل بن ابراهیم الشاشی اصلی یانق شاشی نام قریه اهالی‌سندن بخاراده مدرس وقاضی اولوب وفات ایدن ملا محسن‌ننك برادری‌در

﴿ امام ثانی ﴾ ملا فضل بن خالد والدی بعدنده قائم مقامی اولدی

﴿ امام ثالث ﴾ ملا احمد بن احسان بن عمر بن قدرمت بن سید بن ایرمن بن ایسانقل المسوی اصلده طاشکچو جوارنده مسه نام قریه‌دن والدی ملا احسان بن عمر بر باش قریه‌سنده امام اولوب عمر ایدوب آنده وفات اولدی والده‌سی ملا شمس الدین بن حسام الدین بن عبد الحمید الصباوی

قزی سلیمه جان نام خاتون ملاجمال الدین ننك اختی درملا فضل وفاتی بعدنده اوشبو طاش مسجدده امام وخطیب ومدرس اولدی چکره قریه سنده ملا عبدالله بن یحیی مدرسه سنده اقامت وتحصیل علم ایدوب احداثه خلفه وصاحب اعتبار ورشد وفضل برله ذواشتهار ومنصف وفهیم وتواضع شعار ایدی برادری ملا محمد وملا عبدالله بن عبدالغفار بن سعید القزانی وملاعبدالغنی بن صالح وملا حافظ الدین بن نصر الدین بن عبدالسلام وبرادری ملا برهان الدین وغیر هم شاکردلری در سنة سبع وثمانین ومائتین والف شهر رمضانده وفات ومزار باشی مقبره سنده مدفون اولمدی مرض موتنده قوم محله سینه مینم بعدمده اوغلمنی النکز دیب ایتمای من الله تعالی غیر بر سبب برلان رزقنی میسر قلور سزکا زور آولغه بخشی علم ایکاسی راك کشی کرك دیمش وآخر عصرلرنده مدرسه سندن طلبه سی تارالوب فقط ایکی نفرکا قالدقده آنلره منم مدرسمده تورسانکز استفادهٔ عن الشریك والصاحبدن محروم اولاسز اول بولسا استفادهء عن الاستاذه عدیلدر دیب مرخص ایلمش

﴿امام رابع﴾ ملا صابر بن احمد بن احسان بن عمر المسوی والدی وفاتی بعدنده اهل محله اختیاری برله امام اولدی عمی ملا محمد بن احسان ننك قزنی آلوب دامادیدر

﴿قلعة چیصطای﴾ قزان محکومنده قزاندن قالا معمور وآباد وحدیث البناء والعمارة بر قلعه در حاضرده موجود اولان مسجدنی حسن بن موسی بن یعقوب الصاصناوی الحاج بنا قلمش وفی حدود سنة اربع وثمانین ومائتین والف وفات اولوب کندسی ننك وصیتی برله یکرمی بش منکده طوقز یوز صوم نقد بلادور فدیهٔ صوم وصلاتنه بیرلدی وجنازه سنی ملا ضیاء الدین بن تاج الدین الاشترا کی ادا قیلوب صاصنا مقبره سنده مدفون اولدی عمر نام اوغلی قالدی چیصطای امامی ملاذاکر بن عبدالوهاب حسن ننك قزنی آلوب دامادیدر معروف امام لاری ذکر ایدلور

﴿امام

﴿ امام اوّل ﴾ ملا يهودا بن عمر بن   اوشبو قلعه ده امام وخطيب اولدقينه علاوه آخوند ايدى بسبب من الاسباب ملا محمد جان مفتى عصرنده معزول اولدى آتاسى عمر قزان ننك مشهور ومعروف اغنياسندن بشير بن عابد بن زاهد الاصم ننك قاين آتاسى وبيك باى كشى در

﴿ امام ثانى ﴾ ملا اسحاق بن سعيد بن قلمت الكنارى قزان مضافاتنده آلاط يولى ناحيه سنده سردى قريه سندن انتقال ايدوب بو قلعه ده امام وخطيب ومدرس اولدى وسنة سبع واربعين ومائتين دخى قزانه انتقال قيلدى ترجمهٔ حالى سبقت ايتمش در

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عبد الغفور بن عبد المنان اصلى   دن سنة ست وثلاثين ومائتين حدودنده منزله مضافاتى طويكلدى قريه سندن شيطان يلغه قريه سينه وسنة سبع واربعين شيطان يلغه قريه سندن انتقال قيلوب امام وسنة اثنتين وستين ومائتين شهر رمضاننده فجاءة وفات بولدى شاكردلرندن ملا فخر الدين بن ارسلان المحتسب وغيره

﴿ امام رابع ﴾ ملا ذاكر بن عبد الوهاب بن عبد الكريم الصاصناوى اصلى مالمژ مضافاتنده صاصنا نام اولوغ قريه دن سوداكر زاده در مچكره ده ملا عبد الله بن يحيى وصاصناده ملا تاج الدين بن عبد الرشيد الاشتراكى لردن اخذ علوم ايله بو قلعه كا امام اولدى ملا محمود بن محمد بن صادق بن مصطفى الداغستانى غه انابت ايله داخل سلوك اولوب دخى شيخوخت هم قلادر وسنة الفى وثلثمائة فتح ايدلدى طاشدن ايكنچى مسجد بنا ومحله احداث قيلدى بناسى سنة الف ومائتين وتسع وتسعين ايدى

﴿ مكاريه ﴾ سوق مكاريه اصلده مسلمان امرا وخانلرى عصرنده شهر بلغار وقزان بازارى اولوب خوارزم وما وراء النهر وخطاى وممالك روسيه دن وهر اطرافدن خلق جمع اولور ايدى بعد ذلك صورنهرى بوينه نقل وبعده قباله ايشاد مكاريه نام موضعه دخى نقل ايدلوب حريق عام سنة احدى وثلاثين ومائتين والف دكا كين وابنيه سى يانوب سنة اثنتين وثلاثين ومائتين قباله

القلعة السفلی بناقلنوب الحالة هذه غایت معمور ومکمل اولدی وسنة ثمان
وثلاثین ومائتین خزانه مصرفی برله اهل اسلام اوچون طاشدن مسجد بنا
قیلندی اوّلده معین امام‌لری اولماسه هم مجمع طرفندن هر سنه بازارموسمنده
قزان‌ننك علماء مشاهیرندن صاحب وجاهت واعتبار واسن ونامدار بر امام
ارسال ایدلور ایدی مثلا ملا حبیب الله ایشان وبرادری ملا فتح‌الله آخوند
ونفس قزاندن ملا عبد الستار آخوند وملا عبد النصیر آخوند وملابایمراد
بن محرم المنکاری وملا وفا بن فضل وملا سیف الدین الصباری وآخوند ملا
تاج الدین بن منصور السرلانی مکررا نچه نوبت باردی‌لار ملا حسام‌الدین
بن عبد الکریم التاوبزی وملا عزة الله بن عبد الواحد الکرمانی وملا
حسین بن امیرخان بن عبد المنان ایکی نوبت سنة تسع وستین ومائتین
وسنة اثنتین وثمانین ومائتین وملا عبدالولی بن عبد الغفار بن حسین سنة
وسبعین ومائتین وملا عبدالله بن عبد الغفار بن سعید سنة احدی وثمانین
وملا محمد بن صالح العمری سنة اربع وثمانین ومائتین والف مکاریه مسجدنده
امام اولدی‌لار وملا عبد الحکیم بن عبد الکریم البتراقصی سنة ١٣٠١
وملا خواجه احمد بن مظفر سنة اثنتین بعد الف وثلاثمائة وملا صادق بن
سنة ثلاث بعد الف وثلاثمائة وسنة اربع بعد الف وثلاثمائة ملا
صبغة الله بن محمد بن تیمور الصانشی وسنة خمس بعد الف وثلاثمائة ملا
اما فی حدود سنة احدی وسبعین ومائتین نیژنی قلعه سنده اولان
عسکریه طائفه سندن بیعت نامه جمع قیلوب آلوب ملا نعمان بن نعمة الله
بن علی بن عبدالرشید بن عیسی بن قوشای بن رسکه الشماکی مجمع‌رغمنه
طائفهٔ عسکریه واهل سوقه‌امام وخطیب وآخوند اولوب منشور ودفتر ایله
تمام تصاحب ایدوب مجمع طرفندن ایکنچی ملا کیلماکنی منع قیلدی
وسنة تسع وسبعین ومائتین معزول اولوب سرغاج مضافاتنده باشاد نام قریه
اهالی سندن ملا سرخان بن عبد الحمید بن سیف الله بن سید بن طولبای
دخی خلق‌دن اتفاق نامه آلوب عسکریه واهل بازاره امام وخطیب وآخوند

اولوب

اولوب منشور آلدی موننك ایامنده مجمع هر سنه اوفا وغیر اطرافندن بر ملایبارب مسجد لوازمنه تشریك قله باشلاغاندر مذكور ملا نعمان یوم شنبه اون یدنچی صفر سنة ١٢٩٦ شهر قزانده وفات وجنازه سنی ملا ذاكر بن حماد ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی

﴿ قلعهٔ ارنبورغ ﴾ قزان سرحدنده اولوغ والی نشین بر كوزل ومستحكم وسودا خانه قلعه در سنة سبع واربعین ومائة والف حدودنك میرزا قطلع محمد بن توكل بن ممش بن دولت محمد بن اوراز محمد خان روسیه عسكری برله ورود ایدوب بو قلعه‌نی بنا قیلدی دولت روسیه‌كا كوب خدمتلر ایدوب غنیرال مایور رتبه سنی احراز ایتدی سنة ستین ومائة وسبع وستین ومائة والف بر حیوة اولدغی معلومدر الی الحالة هذه اورنبورغده اوچ مسجد احداث قیلندی

﴿ مسجد اوّل ﴾ قلعه اچنده‌كی مسجد كناز بالخوفسكی عصرنده بخارالق ایش كاروان باشی بنا ایلاب خزینه طرفندن هم برنوع معونت ایرشمش وكندسینه طرخانلق رتبه سی ویرلمش اورنبورغه بخارادن اول كره كاروان باشی بولوب كیلكان كشی دیلاراوغلی حاجی نظر بای اورنبورغده عبد السلام مفتی ننك قزنی آلوب دامادی ایدی

﴿ امام اوّل ﴾ بزكا معلوم اولان امام لارننك اقدمی ملا ابراهیم بن تولك نام ذات بتچه آخوند دیمكله معروفدر سنة سبع واربعین ومائة والف برجلد روضة الصفا كتابنی اولادندن غه هبه قیلماقی كتابنده مورخدر مهری بخارا قاضی ومفتی لری مهری قبیلندن زور وشول اسلوبده ابراهیم بن محمد تولك المفتی دیب یازلغان سابق الذكر قطلع محمد میرزاننك امامی ایدی عوام تلنده هدایه كتابنی روسیه لساننه ترجمه ایتمش دیدكی سوز البته غلط وخلاف واقعدر عجب بر رمسئله‌نی ترجمه قیلغان بولسه بوننك بعدنده عبد السلام مفتی كا قدر برنچه امام لر بولمق كرك اما بزكا معلوم اولمادی

﴿ امام ثانی ﴾ ملا عبد السلام بن عبد الرحیم بن عبد الرحمن بن محمد العبدری اصلی بغلمه مضافاتنده عبد الرحمن قریه سندندر قرغالی ده ملا عبد الرحمن بن شریف الکرمانی حضورنده اشتغال بعلوم قیلوب اورنبورغده امام وخطیب وآخوند اولوب بالاخیرة مفتی اولدی

﴿ امام ثالث ﴾ ملا عبد الرؤف بن عبد السلام بن عبد الرحیم المعروف بافندکای سنة تسع وخمسین ومائتین والف معزول اولدی اهالی کاروانغه اختلاط ایتدکندن فارسی لساننه اقتدار صاحبی‌در وسنة ١٢ رنبورغده وفات اولدی

﴿ امام رابع ﴾ ملا نعمة الله بن عبدالرحیم الپنزوی اصلی پنزو مضافاتنده میشار طائفه‌سندن وملا دولت شاه ایشان‌ننك مریدی وتلمیذ خاصی‌در سنة اربع وستین ومائتین وبامرضی برله اورنبورغده وفات اولوب احمد نام اوغلی قالدی

﴿ امام خامس ﴾ ملا عثمان بن موسی القرغالی اصلی سعیدیة قرغالی دندر مچکره ده ملا عبد الله بن یحیی مدرسه سندن چقوب امام وخطیب اولدی وفاتی سنة تسع وسبعین ومائتین حدودنده واقع‌در

﴿ امام سادس ﴾ ملا حسام الدین بن عبد الکریم التاوبزی الحاج اصلی مضافاتنده تاوبزی نام قریه ده امام وخطیب ومدرس اولوب ملا عثمان وفاتی بعدنده ارتحال ایتدی ملا حسن الدین بن شمس الدین بن نریمان وملا شرف الدین بن زین الدین الاسترلی وملا عبدالله بن یحیی المچکرویلردن اخذ علوم ایتمش ایدی سنة ثلاث وتسعین ومائتین والف رجبنده وفات اولدی قبل وفاته کندی شاکردلرندن شاکر نام ذاتی تشریك ایتمش ایدی

﴿ امام سابع ﴾ ملا شاکر بن محمدیار بن المت

﴿ مسجد سوق المعاوضة ﴾ ملا سلیمان نقلنه بناءً ابتدا رنبورغ بناسنده ملکه کاترینه عصرنده خزینه معاونه سی برله بنا ایدلوب ایکی امام وایکی مؤذن

ویر

وبر فراش تعین قیلنوب مجموعسنه بر یوزده بش صوم سالیانه وظیفه وضع ایدلکان معلوم امام‌لری ذکر ایدلور

﴿ امام اوّل ﴾ ملا ابو الحسن علی بن اسحاق بن عبد الکریم بن بالطای بن ایشمحمد بن تمك بن نیاکی بن تونلاچی بن صبر خواجه بن یماش بن براش بن بای توکل بن عبدالرزاق بن صرداق بن یمین القرغالی‌در اوشبو مسجدده امام اولوب معزولا قزان شهرنه کیلوب عمر ایدوب سنة تسع وخمسین ومائتین والف وفات وجنازه‌سنی ملا سعید بن حمید ادا قیلوب قزان مقبرهٔ جدیده‌سنده مدفون اولدی قز بالالارندن باشقه ولدی معلوم توکل قزانده ایکان مقابلهٔ قرآن برله شغل‌لنور ایدی قرغالی مخدومی دیمکله معروف اولغان کندسی سلسلهٔ نسبنی علی ما هو المذکور سرد ایتدکی بعدنده قاری ملا محمد شریف نام ذاته یازغان مکتوبنده ایتادر انساب واجدادمز حقنده‌غی مسئله‌نکزی بلدکمزچه خصوصا والد مکرم واب محترم حضرتمزدن اشتدکمز بوینچه عند عزیزنکزه اعلام ایده‌مز حضرتنکزدن مستور ایمس‌درکم آطامز قرغالی‌ده آغاچ مسجدده خیله سنه‌لر امام بولوب سنة ١٢١٦ ده حمل ١٨ نچی یومنده وفات بولدی بین الناس کموشچی اسحاق حضرت دیمکله مشهور استاذدر مشهور ملا عبدالرحمن حضرت آتامز مدرسه‌سنده توروب تحصیل علم ایدوب صلبیه قزینه داماد اولمش مشهور مخدوم حاجی حبیب الله وملا عطاءالله وملا خیر الله مذکوره طوطامزدن اولمشدر قبری قرغالیده‌در انکاسی ملا عبد الکریم شیخ کری حضرت دیب مشهور قرغالی‌غه اوّل کیلکان کمسنه‌در فی رمضان سنة   ومائة والف وفات اولوب قبری قرغالیده در بخاراغه باروب جهریه طریقه سنده ایشان املاغه داخل اولوب فقط اون سکز کون توروب اجازت آلوب قرغالی غه قایتمش وخانقاه یابوب یاران تربیه ایتمش ملا بالطای وآنکاسی ایشمحمد شیخ قبری آدای آولنده در آننك آطاسی حسام الدین بن شرف الدین البلغاری تاریخنه نظرا توق محمد اما اوزمزننك شجره ده تمك‌در تمك نیاکی اوغلی یمین شهر بلغاردن

چقغان چنکز خان بی‌لرندن قوشمز کوچکان آغاچمز قراغای طمغامز اوّلده بولای X اما بوزمانده بیله سبب نیدر آطامزننك اینی‌لری‌ننك طمغاسی بیله اولمشدر انتهی کلامه

امام ثانی ملا عبد الستار بن القرغالی سنة ومائتین والف وفات

امام ثالث ملا ولی الدین بن عبد الستار القرغالی والدی بعدنده امام اولدی

امام رابع ملا سلیمان بن داود قزانده ملا بایمراد بن محرم المنکاری مدرسه سنده اقامت ایدوب تحصیل بعدنده اوشبو مسجدده امام وخطیب وآخوند اولوب سنة اثنتین وتسعین ومائتین قافله مسجدنه انتقال قیلدی

امام خامس ملا حافظ بن القرغالی فی سنة الف وثلاثمائة واحدی وفات اولمش

امام سادس ملا عبد الرحمن بن محمد شریف بن عبد الرشید بن محمود الازکی رنبورغ مضافاتنده ازك نام قریه اهالی سندندر بو فقیرننك خواص تلامیذندندر سلیم الذهن ومستقیم الفهم ودقیق الادراك وتحقیق المشربدر زاده الله خیرا

مسجد النافلة اورنبورده اوچونچی مسجد کاروان سرای مسجدی دیمکله معروفدر باشقرد جماعه سندن جمع ثمن ایله سنة تسع وخمسین ومائتین والف بنا ایدلوب سنة اثنتین وستین ومائتین والف فتح ایدلدی بناسی کوزل موجز اطرافنده بخارا وسمرقند مدرسه‌لری مثالنده ایکی طبقه‌لی حجراته مشتمل کاروان سرای نامنده بر بناسی وار مسجد داخلنده ایلانه سینه آلطون برله سورة الجمعة یازلغان میچ ومورجاسی یوق ایدی صنکره احداث ایدلدی

امام اوّل ملا عطاء الله بن آلتون خواجه الاسترلی اللاغونی اصلی استرلی طمق مضافاتنده اللاغوت قریه سندن بومسجد فتحنده امام اولوب سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف وفات اولدی

امام

❊ امام ثانی ❊ ملا سلیمان بن داود ایکنچی مسجددن ارتحال قیلدی یوم السبت ١٩ محرم سنة اربع بعد الف وثلثمائة وفات اولدی

❊ امام ثالث ❊ ملا عبد اللطیف بن اسحاق سنة وتسعین بعد الف ومائتین من الهجرة امام اولدی اصلی بلبای مضافاتنده آبلای قریه سندندر

❊ امام رابع ❊ ملا فاتح بن عین الدین بن زبیر بن مسعود القزانی الالغوی الحاج در والدی ملا عین الدین ملا عبدالله بن یحیى المچکروی شاکردلرندندر حمادش مضافاتنده الکی نام قریه ده امام اولوب عمر ایتدی اصللری کشکتباشی نام قریه اهالی سندن بابالاری شول قریه ده مدة مدیده امام اولوب توقصان آلطی سنه دن زیاده عمر سوروب وفات اولمش

❊ فصل فی ذکر جماعة من متأخری علماء التاتار ومن غیرهم ممن له نسبة الی قزان او بلاد بلغار ❊ وقد اسلفنا ذکر جماعة منهم فیما سبق من التراجم من اصحابها وغیرهم ممن اوردناه بالتقریب فی فالآن نورد من لم یبین منهم احواله مزید البیان ممن له مزید صیت وعنوان

❊ ومنهم ❊ مرتضى بن قطلغش السمتی بعض کتب اواخرنده تاریخ هجرتدن سنة ١١٣٦ ست وثلاثین ومائة والف لرکاچه برحیوة اولدغی مفهوم اولادر هرطرفغه سیاحت ایدوب حتی حج بیت الله الحرام میسر اولوب حاجی وکاها مفتی وافندی وحافظ اسملری برله نام زد اولنوب کوب درس ایتوب کوب لر استفاده قیلوب آخرنده قزان توابعی حمادش مضافاتنده سمت قریه سنده وفات اولوب اوراده ایکی سمت قریه سی آراسنده مدفون ایدکی منقولدر احکام صلوة حقنده بر لطیف وحسن رساله سی وار حرمة ذبیحهٔ روسیه وعدم حل تزوجلری حقنده دخی بر رساله سی وار لکن رکیك واقوالی ضعیفدر ودخی همزهٔ استفهام حقنده ترکیه رساله سی اولوب کندسی مطالعه ایتدکنی ملا عبداللطیف بن یهودا نقل قیلدی بورساله نی شاکردی ملا منصور افندی ردنده تصنیف ایلامش چونکه منصور افندی اوّلده شاکرد اولسا هم بخاراغه واروب تحصیل علم ایدوب قایتوب زعمنده کندسنی استاذندن فوق بلوب

مرتضی افندی نڭ هر قایسی افعال واعمالنه تعرض ایدوب تکبیر افتتاحده
مد قلوب همزهٔ استفهام ایله تلفظ ایدوب نمازی فاسد اوله بلکه کفر بولا
دیو تفوه ایتدکندن بو رساله سنی مزبورنڭ ردنده تصنیف قیلغان اوله
ودخی اصحابندن جلبستانده تتش مضافاتنده شمك نام قریه اهالی سندن ملا
ال محمد بن سوکای بن آیطوغان بن شاه یوسف بن شمك کا یازدقی اجازت
نامه وخط ارشادی بو موضعده بعبارته ایراد ایدلور (بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله الذی هدینا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدینا الله والصلوة
والسلام علی سید الاوّلین والاخرین وصحبه الطیبین الطاهرین وعلی تبعهم
اجمعین الی یوم الدین بعد ازحمد خدا ودرود مصطفی بدانید ای برادران
ما که در طلب یقینید اینکه سعادت ابدی وابسته است بعنایت ازلی واثار
عنایت ازلی ظاهر می شود بمشغول شدن بعبادات الله تعالی وکسی که
متصف ست باین عبادات برادر فاضل کامل صاحب الحسب مولانا ال محمد
رساند اورا الله تعالی بغایت ومنتهای مراد زهد ورع ودیانت وتقوی او معلوم
شد بس اجازت دادیم انچه اذکار واورادیکه وارد شده ست ومؤمنانرا ترغیب
کرده راه نماید وجمیع برادران که بسلسلهٔ جلیهٔ علیهٔ حضرت سلطانیه ربط یافته
اند باو تبعیت کنند هرکه باو تبعیت کرد بما تبعیت کرد ودر اوقات استجابت
حضرت ایشان پیرما ومارا بدعا یاد کنند وفراموش نکنند ماهم دعا میکنیم اکر
حکم خدا بجابیاریم ازدنیای فانی بعالم باقی رویم بدعا یاد کنند جمیع مؤمنان که
باین سلسلهٔ جلیهٔ علیهٔ حضرت سلطانیه پیوسته اند همه بدعا یاد کنند عهد
تجدید ایمانکه حضرت رسالت پناهی صلی الله تعالی علیه وسلم در صلح حدیبیه
کرده بودند الی یومنا بامر بزرکان بما رسیده بود بشمایان همان عهدرا بستیم
بعهد وفا کنید ومستقیم باشید که سلسلة الذهب وصراط مستقیم همین است
وهو الهادی الی صراط مستقیم کتبه الفقیر المحتاج الی عنایة ربه الغنی العافی
مرتضی علی بن قوطلوغوش صوفی عفی عنهما فی یوم التاسع والعشرین من
شهر رجب المرجب من شهور سنة ١١١٥ حامدا ومصلیا اوّلا وآخرا تم

بنك بر یوز اون بش بولا استعمال عثمانیه کا نظرا بنك وبر یوز اون اوله استعمال عرب وفرس که نظرا (منه سلمه الله)

کلامه

کلامه غیر برخط برله سنه سی تحتنه سنه توشقان دیب دخی یازلغان ایکی کره
حاشیه سینه کنه مهرنی باسقان مهری خیلا زور منبسط اوچ دائره وسطنده
المتوکل علی الملك العافی عبده مرتضی علی بن قوطلوغوش صوفی کنه
اسمنی توبانده قویوب اتاسی اسمنی یوقاری غه قویغان قوتلوغوش لفظی
مهرنده حرف تا برله کتابتنده طا برله خطی وسط درجه شما صحیح الاملاء
نوعما تعلم برله بولغانغه اوخشایدر وبالجمله اثارندن ما وراء النهر طرفنه سفر
قیلماقی مفهوم اولادر اجداد امویه مزدن ملامرتضی بن علی بن یوسف البرنوی
وملا المحمد بن سوکای وملا اعظم بن عبد الرحمن وملا منصور افندی
وغیرهم صاحب الترجمه ننك شاکردلرندن معدوددور ملا المحمد مذکور
اولادندن حضورمزده تحصیل ایدوب والدی بعدنده اورمان توکیلدی قریه سینه
امام اولوب وفات اولان ملا اسماعیل بن ثابت بن عباس بن عبد الجلیل
بن المحمد بن سوکای وبرادری ملا خیر الله مرحوملر اجدادندندر هر
قایوسی بتعاقب شول قریه ده امام اولمشلار ایمان شرطلارنده یازلمشکم
سلسله سندن سؤالنه جوابا خواجه احمد یسوی سلسله سندن دیمك لری
اوشبوندن مأخوذ بولمق کرك

﴿ ومنهم ﴾ ملا منصور بن عبدالرحمن بن انس البرندقی اصلی جبلستانك
ضیا مضافاتنده برندق نام قریه کا منسوب ملا محمد جان مفتی ننك جدی در
اوائل حالنك ملامرتضی افندی شاکردلرندن اولوب صنکره لر مخالف وخصمی
اولمشدر منصور افندی ومنصور حافظ دیمکله معنون در کوب شاکرد جمع قیلوب
زور مدرسه توتوب درس ایتمش اواخر عمرنده بر بای ننك قزینه رغبت
ایدوب یاوچی یباروب خاطب اولسه هم میسر اولمای کنه شاکردلرندن
بر بای بالاسی اول قزنی آلوب حسدندن اول شاکردنه سؤ قصد قیلماقله
قتل ایدوب بو حال ظاهر اولوب استاذی ملامرتضی افندی کا عاق
اولدقندن معدود اولمش دیو افواه ناسده مذکوردر ملا طاهر بن سبحان

نقلنه بناءً بو بلاده روسیه تسلطی بعدنده بخارا واروب تحصیل علم ایدنلرننك اوّلیدر فارسی عباره سیله مشهور تراکیب منصوریه بو ذاته منسوب در

﴿ ومنهم ﴾ ملا ایشنیاز بن شیرنیاز بن یار محمد الخوارزمی ایشنیاز آخوند وایشنیاز افندی دیمکله معنوندر اصلی ارکانچ اهالی سندن والده سی خدیجه بنت شرین نام‌در بر وقت قزاقلار قریه سنده وبر وقت قرغالی‌ده اقامت وکوب شاکردلر جمع ایدوب درس ایتمش سنة خمس ومائتین والف قرغالیده وفات اولدی قبری اوراده در قزان نواحینده اوّل فصل صیفلرده اصحابنی جمع قیلوب چغوب نچه کیچه بلند تاغ باشلارنده بیتوتت ایدوب شفق غایب اولمادقنی اشهاد ایدوب اقصر لیال‌ده بلاد بلغارده وقت عشاء مفقود وفرض ساقط دیو فتوی بیروب تأکید ایتمش وکوب‌لرنی کند رأینه جذب قلمش عقاید بلغاریه نام بر رساله تصنیف‌له زیادة وجود وامکان صفات اعتقادلرنی بو دیاره نشر ایلامش ملا سعید بن ابراهیم البارشی وابراهیم بن ارسلان الکیموی وسعید بن احمد الشردانی ومناسب بن عبد الرحیم القزانی وغیرهم شاکردلری در

﴿ ومنهم ﴾ ملا عضد الدین عبد السلام بن حسن القاریلی عبد السلام حضرت دیمکله معروف‌در قزان مضافاتنده قاریلی نام قریه ده امام وخطیب ومدرس اولوب درس ایتمش ایشنیاز افندی‌ننك ترقی احوالندن شاکردلری میل ایتدکلرندن مکدر اولوب بر مجلس‌ده اجتماع ومناظره ایله الزام ایدوب عامهٔ ناس غه علم‌ده رتبه سی دون ایدکنی اظهار قصد ایتسه ده ایشنیاز افندی بو حاله مطلع اولوب اجتماعندن تحاشی ایتدکی افواه ناسده مذکوردر کندسی ساده لوح ووسوسه مزاج ایکان بر طرفه وارماغه قصد ایدوب طریقه چقدقنده یولنده بر آرقلی یاتقان طایاق یا صالام بولسه قصدندن دونب اویونه قایتوب یاتور ایکان شاکردلری صارق اورلاب صویوب آتلارننك مایلی قزانلارنی کوروب موندای سیمز ایتنی قایدان آلدنکز

دیو

دیو سؤال ایندکنده ایتمز یوق برنکی پشردك بوسنه برانکی بیك مایلی
ایکان دیدکلارنی تصدیق ایتمش اولدقی افواه ناسده منقولدر منکده بریوز
سکسان ایکی سنه لرنده قاریلی قریه سنده بر جیوة ومدرسه سی اولدغی
معلوم در بعد ذلك قاریلی قریه سندن ارتحال ایله منزله نواحی سنده
وفات اولدی ملا سعید بن احمد الشردانی وملا صالح بن سعید الکیلی
وملا حمید بن مرتضی الالدرمشی وملا طیب بن اورازای شاکردلری در *

﴿ ومنهم ﴾ ملا ایلکای بن مصطفی بن اوزی بن بوغای بن بارصای بن
توغای الاشکتوی رحمه الله سلسلهٔ نسب لری بو کیفیت ده اولدغی
کندسندن منقول عبارت دن مأخوذ در جد اعلی سی توغای نام ذات ایچی
شنکاردن ابتداء اویط قریه سینه نزول ایتمش آندن دورت اوغل وجوده
کیلمش اسم لری بارصای بوریس نیمچ آی توغان بارصای دن دورت اوغل
بیکاش بوغای یونس ایرص بوغای دن اوچ اوغل یوبای مامای اوزی
یوبای دن ملا سفر علی وسلطانای مامای دن مراد علی بیکاش دن ایکی اوغل
تیماش آغاچی امین بن یونس بن بارصای ایش محمد بن محسن بن موسی
بن ایرص بن بارصای رحیم قل بن بخارمت بن کسادیك بن بوریس بن توغای محمد
بن توقاچ بن نیمچ بن توغای واخوه اوتامش بن توقاچ مراد بن شغای بن
آیطوغان بن توغای واخوه عاید صاحب الترجمة ملا ایلکای ملا عبدالباقی
بن مسلم البرسکوی قزی کلمزه نی تزوج ایندکندن جدمز ملا سبحان بن
عبدالکریم الورجانی ننك باجاسی وهم استادی ایدی قزان نواحی سنده
اوشکته قریه سنده مدرسه توتوب درس ایتوب ایلکای ملا دیو نام دار
اولمش ساده مزاج دیوانه صفت ایکان استادیکه سی غیور خاتون اولغان
بر وقت ملاسنی قساز بیکه سی صاقلاماغه صو بوینه تشروب نی سبب برله
قازغه آچوی کیلوب طایاق برله صوغوب اولدرب قازنکنی آل برصوغارغه
چدامادی دیب استادبیکه سینه کیلتورب بیرمش دخی بروقت اوینه قایطب
کردکنده استاد بیکه سی اویده یوق قزان آستنده اوت کورب قزان نی

آقطارب قراب های استاد بیکه ایت اویرا صالغان ایسکان دیب مدرسه سنه
بارب ایت اویرا آشارغه شاکردلردن آلوب کیلوب آشنی بوشاتوب
کیتورب آللارینه قویغاچ قراسالار ایت دیکانی کنبه اویرا دیکانی سلتی
صوی استاد بیکه سی قوقایناتورغه صالغان ایسکان اول وقت حتی بزم یاش
وقت لرمزدا قروچدن یاصاغان چاقما برله اوت چغا تورغان قاطی تاش
آراسنه قاطی آغاچ کنبه سنی قایناطوب قویاصاب شول قونی ایکی آراغه قسدرب
چاق چاق ایتوب چاقمه نی ناشقه صوغوب چاغوب اوت توشورور ایدی لر
ودخی بر مجلس ده علماءدن حبیب الله ایشان وبرادری فتح الله آخوند کبی
ذات لر اولوب بر مسئله ده کلام سرد ایتمش لر بوکشی اول مجلس ده توبان
آیاق صالندروب اورندقده غنه اوتوروب باشنده یمان غنه قولاقچون قولنك
بیالای مذکورلر مونی برده اعتبارغه آلمای سویلاشوب اولتورغان لرنده
بوهم باش کوتاریب اول مسئله نی هدایه حاشیه سی نهایه ده بو یله تفصیل
ایدوب اول سز ذکر قیلغان سوزنی ضعیف قول دیب اینکان دیو آنکسزدن
ایسلارنی کیتارکان اول وقت لرده بوستان شیخ سعدی اوقوتقان لر بو کشی
کنك بوستاننده سعدی ننك *

❁ شعر ❁

مرادر نظامیه ادرار بـــود * شب روز تلقین وتکرار بود
سفر کرده بودم زبیت الحرام * درایـام ناصـر بـدار السلام

دیدکی بیت لرنده بیت الحرام قرینه سی برله دار السلام نی مدینهٔ منوره
دیب ایام ناصرنی نصرت لی کونلارده دیب غیرلارنی دخی شول قبیلدن غلط
معنی لر برله ایکی یول آراسنه تحریر ایتمش معنی بیت سعدی رحمه الله
اینادر منم دار الخلافة بغداده مدرسهٔ نظامیه یعنی وزیر نظام الملك بنا
ایتدکی مدرسه ده وظایف وقفم بار ایدی کیچه وکندز انده تلقین علم وتکرار
قیلور ایدوم سفر قیلغان ایدوم مکهٔ مکرمه دن الناصرلدین الله خلیفه
وقتنده دار السلام غه یعنی بغدادغه در دخی کتابی جنبنده *

﴿ بيت ﴾

فلك سرفرو برده در ناز نوش * كه دارد ببانكه ستم ديده پوش

بيت نى بالكل غلط معنى لر بيرب سمع من بيكچنطاى ديب يازوب قويغان كوهن نام قزى كيمى امامى ملا ابراهيم بن آرسلان بن تويچى بن تمه بن اير توغان الكيموى تحت نكاحنده اولوب ملا ابراهيم سنة تسع وخمسين ومائتين والف شهر ربيع الاخرنده ومذكوره دخى سنة سبع وخمسين ومائتين جمادى الاولى سى كيمى قريه سنده وفات اولمش لر اولوغ اوغلى ملا فخر الدين صار كوكشاى مضافاتنده يوقارى كيك قريه سنده امام اولوب سنة احدى وتسعين ومائتين والف يوم شنبه ثالث ذى القعده وفات اولدى ملا عبد الرحمن القارغالى وحاجى ولى الدين البغدادى شاكردى در الحالة هذه اوغل لرى ملا محمد جان واحمد جان حاجى يوقارى كيك ده برى امام وبرى مؤذن اوچونچى اوغلى ملا خير الله شهر قزانده كاسب لردن در وايكنچى اوغلى ملا فضل الله كيمى ده امام اولوب يوم اربعاء منتصف شهر ربيع الاول سنة تسع وثمانين ومائتين والف كيمى ده وفات اولدى ملا عبد الرحمن القرغالى وحاجى ولى الدين البغدادى دن اخذ علم وقراءت ايتمش بزم خاله مز بى بى عائشه بنت عبد النصيرنى تزوج ايدوب اوغل لرى ملا صبغة الله وملا عناية الله الحالة هذه كيمى امام لرى درينه غير برخانوننددن عبد العلام نام اوغلى قالدى *

﴿ ومنهم ﴾ ملا محمد بن على الداغستانى المعروف بقاضى آقا آخوند رحمه الله اصلى داغستان علماء سندن در بسبب من الاسباب روسيه دولتى قولنه كرفتار اولوب نفى من البلد قيلنوب دشت قبجاق ده قزاقستانده اورنبورغ قربنده بر آز مسافه ده قوندرو نام موضع ده قرارتابوب درس ايتوب كوب آدم لر استفاده قيلوب سنة عشرة ومائتين والف قزاقستانده اورنبوردن اوچ يوز چاقرم ده صبادقاين صوى بوينده وفات بولوب شول موضع ده مدفون در اصل مملكتى داغستانده ايكان قاضى اولوب اول بلادده تركى

اسماننده آقا واغا لفظلری مولانا معنی سنده متداول بولوب اکابره اطلاق ایدلدکندن قاضی آقا دیب معنون اولوب بو بلاده ورودنده دخی تلقی ایدلوب تحریفله قزاقای آخوند دیمش لر ملا عبدالرحمن بن شریف القرغالی ومحمد جان بن حسین المفتی ونعمة الله التوضیحی وامثالهم مزبورننك شاکردلرندن معدود در *

❁ ومنهم ❁ ملا سلیم بن عبدالرحیم الصباوی مادش مضافاتنده بایلار صباسی نام قریه اهالی سندن در کند قریه سنده رحیم سلیمی وبخاراده ایکان داملا سلیم دیو معروف اولغان علماء بلادندن تحصیل علوم ایدوب زبر دست اولغان کشی بوکاچ فتنه سی حدوثنده سـ١١٨٧ـنه حدودنده آنکار منضم اولوب آخر الامر سنة ثمان وثمانین ومائة والف اول منهزم اولوب قزان قلعه سینه کرا آلمای قاچوب کیتدکی بعدنده بوهم قزاقستانه قاچوب چغوب بخاراغه وارب آنده اقامت ایدوب سنة ثلاث وعشرین ومائتین والف حدودنده وفات اولدی درست صاحب فقاهت عالم اولسا هم احیانا اشربهٔ مسکره تناول ایدر ایکان بلغار بلادندن بخاراغه وارا تورغان تجار برله قزاقلار آراسنده محاربه اولوب قزاقلاردن بعض اشخاص مقتول اولوب قزاقلار بخارا مفتی لرندن نیچه کره محضر یاسانوب روایتلار یازدرب دعوای دیت قیلسه لارده بوذات اول محضرلرنی بتعاقب هر قایو سننك عدم صحتنه اظهار ایدوب رد قیلوب بالاخیره اولان رد وجرحی بو قزاقلار نوغای طائفه سندن دعوی ایدهلر بزلار نوغای دکل بلکه بزلار تاتار قبیله سندن مزبور قزاقلار دعوی سی نوغای دا بزدا توکل ایکان دیب جرح ایدوب قزاقلارغه من بعد دعوی قیلورغه طریق تمام منقطع بولغاچ بر کیچه امیر بخارا شاه مرادبی یصاول یباروب آلدرغان بو بیك زور خوفکا توشوب بارساده امیر تمام انبساط قیلوب بارك الله داملا فقاهت ومعرفتنکزکا قایدا تحصیل علوم ایتدنکز دیب تلطیف قیلدق بعدنده درست ایمدی قزاقلار دعوی دن عاجز بولدی لکن آنلار بیك جاهل نادان خلق

بر

برفتنه‌گا سبب بولماسون‌لار دیب خوف ایتدکمدن داملا سزدن التماس ایده من تجارنکزدن برنچه ثمن جمع قیلوب شولاربرله مصالحه قیلسانکز ایکان بر مبلغ ثمن بیروب دیکاچ بیك خوب تقصیر بو یله ایدرمز دیو مرخص اولوب تجاردن جمع ثمن ایله مصالحه اولغان *

❁ ومنهم ❁ ولید بن امین بن سلیمان بن بیکمی بن اوراقای القزانی الجبلی القایبچی رحمه الله اصلی قزان توابعندن تتش مضافاتنده جبلستانده قایبچ نام قریه اهالی سندندر قرغالی ولید ایشان دیمکله معروف‌کند بلادنك تحصیل مبادی علوم ایدوب آندان بخاراغه وآندن کابل‌کا سفر قیلوب مدة مدیدة کابل ده ایشان فیض خان بن خضرخان تربیه سنده اولوب تحصیل کمالات قیلوب قایتوب قرغالی ده استقامت قیلوب مرة اخری کابل‌کا وارب شیخی ننك محتضر حالنه مصادف اولوب وصیتی برله تجهیز وغسل وتکفین ایتمش سنة اربع عشرة ومائتین والف حج سفرنه خروج ایدوب مصرغه ورودنك فرنسالار فتنه سینه مصادف اولوب سنة ست عشرة ومائتین حج فریضة الاسلام نی ادا وروضهٔ رسول الله نی زیارت بعدنده مجاورتله سنة سبع عشرة ومائتین مدینهٔ منوره ده وفات اولدی ملا عبیدالله بن جعفر بن ابراهیم الالمتی وملا نعمة الله بن عمر الاوتاری بوننك اصحابندن در *

❁ ومنهم ❁ ملا نعمة الله بن عمر القزانی الاوتاری رحمه الله اصلی قزان مضافاتنده اوتارنام قریه اهالی سندن در تحصیل علوم بعدنده سفر حج قصد ایدوب چغوب اداء حج قیلوب اسلامبولده قرار تابوب شیخوخت قیلوب مقبولیت حاصل ایدوب حتی نقیب الاشراف عصمت بیك دیمکله معروف سید ابراهیم بن اسماعیل بن ابراهیم البغدادی شیخ الاسلام عارف بیك ننك والدی در انابت کیلدرب مریدی اولوب سلطان سلیم بن مصطفی العثمانی حضرتلری کندسی اوچون برتکیه بنا قیلوب صاحب ترجمه ملا نعمة الله شیخ سلیمیه دیمکله معروف اولدی تصوق ده رسالهٔ مدینه نام بر رسالهٔ عربیه تصنیف ایدوب دیباجه سنده سلطان سلیم نی مذکور ایلادی ابراهیم

افندی نبك قزاندن یبارمش استفتاسنه جوابا یازدغی مکتوبی بو موضع ده ایراد ایدله در بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی رسوله محمد وصحبه اجمعین وبعد فیصل سلامی الخاص الناشی من الالطاف الامریة الی حضرت مولانا واولینا حضرت ابراهیم منبع العلوم الروحانی مظهر الفیوض السبحانی مرجع العقول الناسوتی موقع الانوار اللاهوتی ناصر الشریعة القویمة سالك الطریقة المستقیمة باسط العدل والانصاف هادم اساس الجور والاعتساف ثم نرجو من حضرتکم المقدسة دعائکم لنا لان دعائکم لنا دعاء الاب لابنه ولا شك فی قبولیته فی حقی کما هو معلومکم الشریف بالحدیث النبوی علیه الصلوات والتسلیمات وکتبنا عبارة فتح القدیر وعبارة در المختار فی حق وجوب العشاء فی اقصر اللیالی لمن کان فی بلدة طلع الفجر قبل غروب الشفق فیها لزیادة الاطمینان بادائها لمن یرید اداءها من غیر قضاء لکون قول المجتهد دلیلا وبرهانا علی المقلد وان کانت الروایة الظاهرة المشهورة بعدم وجوبها کما هو مقتضی کلام التوضیح لکن الاحتیاط شرط فی العبادات کما قال به صلوة المسعودی فلا تواخذونی اجترائی لکتابتی هذا لان هذا لیس الا من محبتنا الی حضرتکم المقدسة لانکم فی حکم الاب لنا حمدا له تعالی وسلامی الی العلماء الذین یستفسرون حالی وخاصة الی نور عینی دامـلا فخر الدین الداعی نعمة الله مکتوبی حاشیه سنده محمد جان مفتی کا سلام یازمش وسلامی الخاص الی حضرت مولانا واولانا قطب العلماء وتاج الشریعة شیخ الاسلام مولانـا محمد جان افندی زید عمره ونشره انتهی کلامه فی حدود سنة اثنتین وثلثین ومائتین والف اسلامبولده وفـات اولدی قبری معروف در کابل کا واروب ایشان فیض خان صحبتنده تربیه تابمش بو مملـکتده ملا فخر الدین نام اوغلی اولوب ملا نعمة الله بن رحمة الله التوضیحی غه داماد ایدی *

❊ ومنهم ❊ ملا احمد جان بن امیر خـان بن قوچقار الاوشماوی سنی اونوزغه یتودن مقدم سنة ثمان وعشرین ومائتین وفات اولدی زکـاءت

وظرافت وقوة حفظ برله یاشدن مشهور اولدی فنون فقه واصول وعربیه‌ده
نقد وجرحه تعرض ایتدی داملا عبدالنصیر القورصاوی‌غه مخلص ونسبة
تلمذی اولدغندن نعیی ایرشدکده بیك یغلاب فواتنه کثرة تاسفنی میشا
باشی امامی ملا عبدالمؤمن بن فیض بن احمر نقل ایدوچی ایدی مسائل
متعدده‌ده کوب تحریرلری بار واشارة بالمسبحة سنت ایدکی نی
بیان ایدوب تصنیف ایتدکی سَنِیَّة البشارة فی سُنِّیَّة الاشارة نسام وفتح الجلیل
فی سنیة تسویم العمامة فی جمیع الاَحوال ودخی ذکرحالنده حلقه سنت ایدکنه
رساله‌لاری وار بعض رسالەلنده جامع ترمیذی متضمن اولدغی حدیث نی
والدی حاج ملا امیرخان دن بالاسناد المتصل روایت ایدوب ذکر رجالی
برله رفع قیلدی اسنادی بودر اخبرنی والدی وشیخی امیر خان البلغاری
عن استاذه الشیخ علی القاذ داغی عن الشیخ عبدالجلیل الداغستانی النحریر
عن المولی المحدث علی الشامی عن الشیخ المحقق محمد حیوه السندی
عن عبدالله بن سالم البصری عن الشیخ محمد بن علاء الدین البابلی عن
النورعلی بن یحی المزبادی عن الشهاب احمد بن محمد الرملی عن شیخ
الاسلام زین الدین زکریا الانصاری القاضی عن العز عبد الرحیم بن محمد بن الفرات
عن ابی حفص عمر بن الحسین بن رمیلة المزنی قال اخبرنا ابو الحسن علی بن احمد
البخاری قال اخبرنا ابو حفص عمر بن طبرزو البغدادی اخبرنا ابو الفتح عبد الملك بن
قاسم الکروخی اخبرنا ابو النصر عبد العزیز بن محمد النوقانی اخبرنا ابو محمد
عبدالجبار بن محمد المروزی اخبرنا ابو العباس محمد بن احمد المحبوبی
عن ابی عیسی الترمیذی حدثنا علی بن حجر حدثنا یحی بن سعید عن ابی
جریح عن ابن ابی ملیکة عن ام سلمة رضی الله تعالی عنها قالت ان النبی
صلی الله تعالی علیه وسلم کان اذا قرأ قطع قراءته آیة آیة یقول بسم الله
الرحمن الرحیم ثم یقف ثم یقول الحمد لله رب العالمین ثم یقف ثم یقول
الرحمن الرحیم ثم یقف الحدیث وغیر ذلك وبالجمله ازاق عمر کورکانده
شول طریقه اشتغال بعلوم ایتدکنده بخشی چن عالم اوله تورغان کشی ایدی

والدندن مقدم وفات اولوب والدی چوق حسرت وغصه سنی چیکدی والدی حج سفرنده مصرده علماء سینه اختلاط ایدوب آنلاردن استفاده وتبركا بعض احادیث نی باسناده روایت ایتدی مذکور ملا عبد المؤمن بن فیض مزبورننك شاکردلرندندر *

❁ ومنهم ❁ موسی بن عبد الرشید بن اوتکان بن یار محمد بن قطلغ محمد بن محسن التونتاری الحاج رحمه الله اصلی وتکه توابعی مالمز مضافاتنده تونتار نام قریه اهالی سندن ملا علی بن سیف الله ایشان ننك عمی در قاضی اقسا آخوند وایشنیاز افندی وقاریلی عبد السلام حضرتلرندن اخذ علوم ایدب ممسه قریه سینه امام وخطیب ومدرس اولوب شکا ایشانی ملا یحیی بن صفر بن آرسلان البرزوی کا مرید اولوب تسخیر جن قیلماقی افواه ناس ده مذکور بعد ذلك حج سفرنه کیدب اسکندریه شهرنده سنة احدی وثلاثین ومائتین وفات اولدی کند دستخطیله کتابت ایتمش برنسخه شرح شمسیه سنی والد مرحوم دن توارثا مالك اولدم یخشی نسخه خطی صحیح وخوش کرچه تعلیمی اولماساده ملا احسان بن عمر الممسوی دن ملا موسی بر مکتوب کورکازب بوخط اجنه دن بر شخص ننك دست خطی دیدکی منقول در والله اعلم مزبورا عصرنده نوروز ایتوب اول حمل ده تیرن چانه حاضرلاب آننك اورطاسنه قریه ملاسی کروب اوتوروب قرق ایللی کشی جیکلوب تارتوب قریه ننك بر باشندن ایکنچی باشنه نوروز ایتوب ملا فائده سنه آشلق جیوب یورکانلر ممسه قریه سنده بوامر بیك مروج وقوی بولغان وکذلك غیر قریه لارده شولای نوروز ایتابز کیلدك * قطلغ جمالنگزنی کوردك * نوروز مبارك باد * باتمان بیرسانك کوب بولور * پودوکه بیرسانك آز بولور * بچق بیرسانك تمان در * شادی بادشادی باد * شول قبیل دن سردایتدکی مقال لری شول خصوصده در *

❁ ومنهم ❁ ملا نعمة الله بن رحمة الله بن ایمانقل بن رحمانقلی الیابنجوی المعروف بالتوضیحی در رحمه الله ینکابسته ملاسی ملا شاه احمد ننك عمی در

مذکور

مذكور ملا موسى برله معا حج سفرنده وفات بولوب اسكندريه ده شيخ شرف الدين البوصيرى جوارنده مدفون اولغان قبرنده لوح قويولوب اسمى مكتوب در ملا شاه احمد نقلنه بناءً هركون قراءة قصيدهٔ بُرْده قيلماقى متروك اولمغان توضيح كتابى برله كثرة اشتغالندن انكاز نسبتله معروف اولغان قاضى اقا وعبد السلام حضرت وعبد الرحمن حضرت لرينه شاكرد در *

﴿ ومنهم ﴾ عبد الرشيد بن عبد السلام بن اسماعيل بن نورمحمد بن ايشمحمد القوالى اصلى ميشار طائفه سندن جد اعلى سى ايشمحمد ننك والدى ياجدى قرق صداق نام موضع دن كيلوب علج نواحينده ممدل قريه سينه نزول ايله قرار تابمش صاحب ترجمه عبدش حضرت ديمكله معروف در تحصيل علوم بعدنده الغ قوال قريه سينه امام اولوب درس ايتوب عمر ايدب حج سفرينه كيدب بر سفرده ايكى سنه حج ايدوب قايتدقنده بلادروسيه كا دخولى بعدنده سراتوب دن طوقز فرسخ قدر توبان بر موضع ده وفات اولوب شط نهر اتل ده مدفون اولمش فى سنة اثنتين وثلاثين ومائتين والف سفينه برله نهردن اوتوچى لركا قبرى كورنادر ديلار خلفى قوال امامى ملا على اكبر وسرده قريه سنده امام اولوب وفات ايدن حاجى ملا عبيد الله لرننك والدى واسلامبولده مقيم اسماعيل حاجى ننك جدى در مقصود بن قربانعلى الكولباشى وعزيز بن عثمان بن عبد الرحمن الكوكشى وامين بن نوروز على القاضى لرننك استاذى در *

﴿ ومنهم ﴾ وليد بن سعيد القرغالى وليد آخوند ديمكله معروف در منزله باشى قريه سنده بغلمه مضافاتنده امام ومدرس ايدى زكائت وظرافت وحدة الذهن برله اقرانى عندنده مسلم ايدى اطراف كتب ده تحاريرى موجود در خليلى ملا عبد الرفيع بن طايش نام ذاته سنة ثمان عشرة ومائتين والف يازدغى فارسى العبارة اولان مكتوبى علم وفضلنه وفارسى لسانتى معرفتنه دلالت ايده اول مكتوبى بو موضع ده ايراد ايدلور وهذه عبارته بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبيه وعلى آله وصحبه اجمعين

وعلى جميع الانبياء والمرسلين اما بعد فرزند مودت شعار وبرادر صداقت اثار داملا عبدالرفيع بن طايش رحمهما الله تعالى‌كه خط همايون درسال كذا در برج حوت نوشته شده بمارسيد در برج جدى بواسطهٔ ملا حميد بن صاغناى‌كه فرستاده است ازجهة تفهيم ازين فقير عبارتى منقول ازوسيلهٔ احمديه در حق رقص وسماع بس بدانكه دران عبارت خطاى ازكاتب صادر ست‌كه نوشته شده است دران اينچنين‌كه وانه يبانى فعل مضارع از ناقص مفاعله بانى يبانى مباناة مصدر مجرد وى از قول عربان ست كه بانى باهله اى وطئ وجامع وصواب آنست‌كه وانه يباين ميبايد ازاجوف باب مفاعله‌كه باين يباين مباينة مصدر است بمعنى مفارقت ومنافات ست اما تمام عبارت رادرين ورقه كتابت نكرديم از جهة معلومية ان بس ضمير منصوب‌كه اسم ان ست وضمير مرفوع مستتركه درقول يباين ست راجع ست بسوى رقص معنايش اين چنين مى شودكه رقص مشابه شده است بلهوكه مباين ومنافى است حال تمكن را اما حال تمكن نزدارباب طريقت اين حالت است كه صاحب ان حال براستقامت وصراط مستقيم ثابت وبرقرار باشد واين حال صفة اهل حقايق كه ايشان برين حال چون رسند دائما در وصال اتصال باشند واثار بشريت زائل شود وسلطان حقيقت برايشان استيلا كردد مثال اين همچون حال زليخا ست‌كه اودر محبت يوسف عليه‌السلام در مقام تمكن رسيد ازو هيچ چيزى وحركت صادر نشدكه زنان ديكر را صادر شد دران زمان‌كه جمال يوسف عليه السلام را ديدندانكشتان خودرا ببريدند از زليخا هيچ چيز صادر نشدكه در محبت وى ثابت وبر قرار شد بس اين را چون دانستى بس استتار موجوب احتراق است وتجلى موجب ترويح است واز احتراق حركات ازمريدان متولدمى شود وارباب طريقت اين راحالة ضعف مى نامندكه دربن حال مريدان را دواوعلاج مى بايدكرد همچون فرزندان شير خوار كان‌كه چون ايشان را خواب كرد انيده شود بدوا وعلاج خواب كردانيده شود وحركات ايشان را بسكون مى ارند واز تجلى سكون وثبات

مرواصلان

مرواصلان حق تعالى متولد مى شود وارباب طريقت اين را حالة تمكن مى نامند واين حال حال حضرت حضر ست كه هى الحضور مع الله مع صرف كله الى ذكره ودر اين چيزى نشود مر زبول در تحت صوار وهيبت مى شود بس رقص مباين ومنا فى اين حال است زيراكه در رقص حركات صادر ودر حال تمكن سكون وثبات مى شود ودر ميان رقص وحال تمكن منافات ومباينة است بس رقص لايق وملايم حال واصل واهل حقايق نيست كه ايشان مشايخ اهل طريقتند والله تعالى اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب حرره اضعف العباد وليد بن ملا سعيد المتوطن فى قرية منزله باشى اجابة لسؤال الاخ العزيز فخذ ما اتيتك وكن من الشاكرين ولاتخطينى وكن من الساترين ولا تلومننى تكن من الخاسرين واقنع بما فيه فتكن من الواصلين فى سنه ١٢١٨ الاستتار قيام الحجب المانعة عن المشاهدة التجلى انكشاف سرادقات الجلال عن كمال الجمال الصوار جمع الصرر وهو الريح الشديدة البرد اخترى هذا فى ذيل مكتوبه ملارفيق القورصاوى وعبد السلام القاريلى لردن اخذ علم ايدوب كندسندن ملا شاه احمد بن رفيق السماكى وامثالى اخذ علم ايتمش لر *

❁ ومنهم ❁ جعفر بن يعقوب بن ادنى قل الاكرجوى قاريلى عبد السلام حضرتننك شاكردى ودامادى در حبيبه يافاضله نام قزنى آلوب فاضل وخوش خط ايدى يازدغى مصاحفى قزان ونواحينده موجود واهلى عندنده مقبول در اكرجه قريه سنده امام وخطيب ومدرس اولوب روسيه پادشاهى اسكندر بن باولس ننك ارنبورغ طرفنه مرورنده عريضه بيروب حجة الاسلام وزيارة روضة الرسول عليه السلام اوچون سفر قيلورغه نفقه صوراب پيطربورغ غه رجوع بعدنده پادشاهدن يوزايللى طلاء روسى الضرب يبارلساده ورودنده ملاجعفر آخوند فى سنة سبع وثلاثين ومائتين وفات اولدقينه بناء اوغلى ملا ابو بكركا تسليم ايدلمش اوغلى ملا ابو بكر دخى مقامنه امام وخطيب ومدرس وآخوند اولوب عمر ايدوب فى سنة ثلاث وسبعين

ومائتين اكرجى قريه سنده وفات اولدى مملكت ننك زبردست علماسندن معدود در عبدالسلام مفتى وفاتنده مفتى اولمق هوسينه توشوب قزانه ورود ايدوب اتفاق نامه ياصاب علماءسندن امضا طلب ايدوب ملا بايمراد وملا سعيدلر راضى اظهار ايلاب قول قويسالرده ملااحمدلر وغيرلرى استنكاف ايلامش لر قزان مضافاتى ارناش باشى قريه سنده ملا عابد بن عبدالغفور الكنارى وقرغالى ده ملا عبدالرحمن الكرمانى لردن اخذ علم ايلامش در اصل لرى كينه نواحينده مول نام قريه اهالى سندندر داملا عبدالنصير القورصاوى برله مكاتبتى واردر *

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبيدالله بن جعفر بن ابراهيم بن سرمت بن المت بن آلش القزانى الالمتى رحمه الله اصلى ميشار طائفه سندن بابالرى تتش مضافاتنده قريهٔ شنغاتودن كيلوب المت قريه سى موضعنه نزول ايدوب ايسكى المت قريه سى حادث اولمش صاحب الترجمه ملا عبيدالله ايشان قرغالى ولين ايشان دن مرخص وكيزلو قريه سنده امام وخطيب ومدرس اولوب عمر ايدوب سنة ثمان وثلثين ومائتين والف چهارشنبه كيچه سنده ۲۲ نچى شوال بعد المغرب كيزلو قريه سنده وفات بولدى اوغل لرى ملا نعمةالله ورحمةالله وعبدالجليل بن جعفر البراوى وعبدالجبار بن عبدالكريم الالمتى المقرئ وعبد الوهاب بن ايمانقلى بن منصور بن مراد على الرجبى وغيرهم شاكردلرى در وفاتى بعدنده مقامنه ايكنچى اوغلى ﴿ملا رحمةالله﴾ امام وخطيب ومدرس اولوب سجاده سنده شيخوخت هم ايدب يوم سه شنبه شهر ربيع الاول كيزلو قريه سنده سنة احدى وستين ومائتين وفات اولدى ملاعبدالرحمن القرغالى وغيره دن اخذ علم وحاجى ولى الدين البغدادى دن اخذ قراءت ايدوب زياده خوش قراءت ايدى وفاتى بعدنده برادرى *

﴿ ملا محمد ﴾ مخدوم قائم مقامى اولوب كيزلو قريه سنده امام وخطيب ومدرس اولوب شيخوخت ايدوب سنه ۱۲۹۶ نه يوم پنجشنبه يكرمى سكز ذى الحجه ده وفات اولدى قومى مابيننده تعلم ومطالعهٔ كتبكا خيلا رغبتى

وتقليد

وتقلید دن خروجه میلی وار ایدی کوب زماندن بیرلی کیز ایتوککا مسح تارتمق درست لکنه ذاهب اولوب اقاربنی نفرت لندررایدی او اخر ایامنده اصحابنه خطاب قلوب بلادمزده اقصر لیال ده عشائی اداء قلمق شفق غایب اولماسه هم بزم ابا واجداد واساتذمز عملی دکل ایساده ایمدی من اوقی من هم اوقمق نی لازم بلامن سز هم قالدرمانکز اوقنکز دیدکی منقول وثابت در آغاسی ملا رحمة الله مقامی برله قرائتی یخشی ایدی ایشان ملا عبد الجبار بن جعفر البراوی دن مرخص اولدی *

❁ اما الوغ ❁ اوغلی ملا نعمة الله بن عبید الله بن جعفر بن ابراهیم ینکا المت قریه سنده مدة مدیده امام وخطیب ومدرس اولوب شیخوخت ایدوب عمر ایدوب آلمت ایشان دیمکله معروف ایدی بزم حلیله مز مرحومه بی بی فاطمه بنت عبد النصیر آخوند والده سی مزبورنك تحت نکاحنده اولدغندن ربیبه سی ایدی والدی ملا عبید الله وملا عبد الرحمن القارغالی وملا محمد رحیم بن یوسف الاشدی لار حضورنده اشتغال وحاجی ولی الدین البغدادی دن اخذ قرائت ایدوب بلادنه رجوع ایدوب اوزاق عمر کوروب یوم یکشنبه یکرمی دورتنچی جمادی الآخرة سنة تسع وستین ومائتین آلمت قریه سنده وفات وجنازه سنی اوغلی ملا عطاء الله ادا قلب مقبره سنده مدفون اولدی ملا خیر الله وملا صبغة الله وملا صنعة الله نام اوغل لاری اولوب ملا صبغة الله کندیسندن مقدم وفات اولدی حاضرده عطاء الله وخیر الله لر بر حیوة در ملا عبد الجبار بن جعفر البراوی وملا عبد الوهاب بن ایمانقلی بن منصور بن مراد علی الرجبی وغیرهما شاکردلری در *

❁ ومنهم ❁ حمید بن اسلام بن اسماعیل بن نور محمد بن ایشمحمد المدلی رحمه الله ملا عبد الرشید بن عبد السلام القوالی ننك ابن عمی در یورطش ایشان وحمید حضرت دیمکله معروف ایدی بیکچانطای بن ابراهیم الصبناوی وایشنیاز افندی وملا سعید بن احمد الشردانی لردن اخذ علوم ایدوب یورطش قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب شیخوخت ایدوب یورطش قریه سنده

سنة اثنتين واربعين ومائتين والف وفات اولدى ملا سليم بن اسحاق بن قدر الالدرمشى وعزيز بن عثمان بن عبدالرحمن الجبلى ومحمد رحيم بن جعفر بن امير السايرى امام قرية چواشيلى وعمر بن سيد قل الچواشيلى امام صوقصو وغيرهم شاكردلرى در *

❁ ومنهم ❁ ملا اوتكان بن اورازمت الاورباری رحمه الله مالمژ مضافاتنده اوربار نام قريه اهالى سندن در بين الناس نامدار وصاحب الاشتهار اولدى ملا عنواننده اولسه هم علماءدن معدود ولوازم امامت اداء قلغان توكل قوانين مملكت وتنظيمات دولت نى بلمك ووفور عقل برله معروف ومشهور صاحب دولت وسعة دنيا اياسى بولغان هر كم بر مشكل حادثه كا دوچار اولدقده مصلحتنه رجوع ومشورت ايتمش لر او اخر عمرنده هيچ قلمق شوقيله برنچه ابيات انشاد قلوب الحالة هذه محفوظ اولانى اوشبو قدر در * كيچكل ايمدى اى اوتكان * ايرق سوزنى سويلمه * بر زمان طاشكچو قريه سنده تكرمان توتوب آشط صونى داود چشمه سينه خيلا اوزاق مسافت دن جروب كيترب ابتداء شول موضعه تكرمان بناء ايدن بو ذات اولدغى معروف بين الاهالى در فى حدود سنة الف ومائتين واحدى وعشرين اوربار قريه سنده وفات اولمش عبيدالله نام اوغلى صبان توينده آط كيلكاننى استقبال قلدقنده ميداننده آطى برله قاين آغاچنه برلوب دفعة وفات اولمش حفيدى عبدالخالق بن عبيدالله اوتوز بش سنه متصل رئيس ناحيه يعنى غلوا بولوب مشهور نامدار ذات در ملا فيض بن عبدالعزيز القشقارى مخدومى ملا ذاكرننك قاين آتاسى در وفاتى تقريبا فى حدود سنة الف ومائتين وخمسين بولق كرك والله اعلم بالصواب *

❁ ومنهم ❁ الحاج فضل بن ابراهيم الاچكنى الالنى رحمه الله چيسلاى مضافاتنده اچكنده الن قريه سنده وفات اصلى خانكرمان دن تنكاچ خانداننده دور مشاهير زمانه سندن معدود ملا ابو النصر القورصاوى راينده اولان فضلادن معروفلر *

❁ ومنهم ❁ الحاج محمد يار بن عبدالله الاورالى الآخونى رحمه الله اورال

العليا مضافاتنده آخوند قریه سندن هجرت ایدوب دار السلطنة قسطنطنیة ده
وفات بوذات دخی ملا ابو النصر القورصاوی مشربنده اولان فضلاء مشاهیر
جمله سندندور اقصر لیال ده مع عدم غیبة الشفق وجوب عشاء حقنده رسالهٔ
حسنهٔ لطیفه سی منظور مطالعه مز اولدی صحیح تکلم ایده ملا عبد الرحیم
الاوتز ایمانی کا قارشی یازادور ومزبورکا استاذ دیو خطاب قله دور *

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبد الرحمن بن محمد شریف الکرمانی ثم القرغالی رحمه الله
اصلی خانکرمان قلعه سندن اوزنبورغ قرغالی سینه کیلوب ملا اسحاق بن
عبد الکریم بن بالطای وملا عبد الرشید بن عبد الکریم القرغالی وقاضی آقا
آخونددن اخذ علوم ایدوب قرغالی ده امام وخطیب ومدرس اولوب شاکردلری
کوب اولوب اوزون عمر سوروب شهرت ایله درس ایتوب سنة اثنتین واربعین
ومائتین والف سکسان اوچ یاشنده قارغالی ده وفات اولدی اول زمان ننك
اشهر علماسی ایدی اصحابندن ملا فضل بن ابراهیم بن آرسلان الکیموی عبد الرحمن
حضرت استادم قاضی محمد الداغستانی عن احمد الداغستانی عن محمد بن موسی
القدقی عن داود الداغستانی در دیر ایدی کنك سندن نقل ایده
ودخی ملا عبد الرشید بن عبد الکریم القارغالی دن اخذ ایدوب اول ایسه
علماء دمشق الشام دن اخذ علم ایدوب دمشق ده اون سنه توروب احد
صحیحین نی حفظ ایتدکی دخی منقول در صاحب الترجمة ملا عبد الرحمن دن
اخذ علوم ایدن لر ملا عبد النصیر آخوند القزانی وبرادری ملا حبیب الله
وعبد السلام المفتی وملا عباس بن عبد الرشید الکوشاری وآخوند عبد القادر بن
سلیمان الشریفی ملا سعید بن حمید التونتاری وملا عبد الغفار بن عبد الحمید التونتاری
وبرادری ملا عبد الفتاح وملا عبد السلام بن عبد الرحمن القورصاوی الحاج امام طاشکیچو *

﴿ ومنهم ﴾ حمزة بن محمد بن محسن بن جهان محمد القزانی البیرزوی
بلادنده اشتغال بعلوم ایدوب بخاراغه وکابل کا سفر قلوب کابل ده ملا فیض
خان حضرتلرینه مصاحب اولوب بخاراده بر کره اوچ سنه وبر کره یدی سنه
اقامت ایدوب وکابل علماسندن علوم ریاضیه اوقوب علم حسابغه ماهر

اولدقندن ملا حمزة المنجم دبو معروف ایدی امامت وخطابت وتدریس کا
مداخله قلمای تجارت ایله بخاراغه تکرار وارمش بخارادن ملا اسحاق بن سعید
وملا بای مراد بن محرم امثالی طوقز ملانی بو مملکته آلوب قایتدم دیر ایرکان
عشاء فریضه قطعیه انتفاء علامت برله ساقط دکل اقرب بلد انده غیبوبت
ایله تقدیر ایدوب عشاء اوقور ایدی وبو خصوصده ملا بایمراد بن المحرم
وملا محمد امین النلاساوی ننك هر ایکاوینه مخالف اولوب مناظره اری اولغان
بخاراده ایکان ده امیر حیدر بن معصوم ایله قربت والفتی اولوب مجالس
خاصه سنه کردکی منقول در مندش امامی ملا مصطای حاجی ایله مابینلرنده
الفت واتحاد قوی ایدی علوم ریاضیه برله شغلنده برادری ملا فیض الله
بن محمد قل بن ممتای بن طوتیك شاکردی ایدی بیره زه قریه سنده سنة
اثنتین واربعین ومائتین وفات اولدی *

❁ ومنهم ❁ ملا قطلع احمد بن زاهد بن عبدالمنان الدوسمتی رحمه الله
آخوند ملا عبدالنصیر القزانی وبعده ملا نعمة الله ایشان المتی ننك قاین
آتاسی وبزننك قاین آنامز بی بی نوبهار آبصطای ننك والدی در ایشان
ملا ولید بن امین القارغالی حضورنده تربیه تابوب اورنبور توابعنده دوسمت
نام قریه ده شیخوخت ایدوب سنة خمس واربعین ومائتین وفات ایدوب
ملامحمد وملاحمید وملامحمود نام اوغل لری هر قایوسی بر موضع ده ایشان لق قلوب
الحالة هذه آنلار هم وفات اولدیلار وبی بی نوبهار دخی سنة سبع وتسعین
ومائتین والف یوم یکشنبه اون طوقز رجب الث قریه سنده وفات وزوجی
جوارنده مدفون اولدی *

❁ ومنهم ❁ ملا محسن بن بیکقول بن ابراهیم الشاشی رحمه الله اصلی
صاری کوکشای مضافاتنده جانق شاشی نام قریه اهالی سندن آشط امامی ملا
بیکقول ننك اوغلی ومزار باشی امامی ملا خالد بن بیکقول برادری دراورده
ملا فتح الله بن الحسین واقرانندن اخذ علم ایدوب بخاراغه واروب علماء
وقتی ننك حضورنده اشتغال ایله رسم لرنچه ختم کتب ایدوب فاتحه آلدقی

بعدنده

بعدننده فتح الله قوشبیکی مدرسه سنده وآندن غیرمدرسه لرکا بالتعاقب دخی مدرس اولوب وبالاخیرة کرمینه‌کا قاضی اولوب سنة سبع واربعین ومائتین والف وبا مرضی برله بخاراده وفات بولدی بخارا طلبه سی عندنده بی نهایه مقبول اولوب شاکردی کوب تدریسه کثیر الاعتنا اولمش حتی خانه سندن مدرسه سینه واروب ینکانچه آط اوستوندن بر درس تمام ایتدکی افواه ناس‌ده مذکور بو بلاد اهالی سندن بخاراده بو قدر مقبولیت حاصل ایتکان کشی یوق شاکردلرندن ملاحسن الدین التونتاری بزننك بلاد اهالی سندن بخاراغه ورود ایدوب عالم فاضل اولوب کمالاته ایرشوب قایتقان لری فقط دورت کشی آنلارننك اوّلی ملا عبد النصیر القورصاوی ثانی صاحب الترجمة ملا محسن ثالث ملا عبد الله بن یحی الچکروی رابع ملا بهاءالدین بن سبحان المرجانی در آندن ماعداسی همه بی حاصل وبی فضل مکر ملا فخرالدین بن ابراهیم القزانی علم قراءت ده فضلی وار دیو علی رؤس الاشهاد ایتدکنی غیر مرة ایشتدوك مذکور ملا حسن الدین وملا فخرالدین بن بیك محمد بن رحمة الله بن مسکو الایشوی وملافخرالدین بن بایزید بن ادنی قول الاتنوی شاکردلری در *

✻ ومنهم ✻ ملا ولی الدین بن حسن البغدادی الحنفی المقرئ رحمه الله بغداد حاجی دیمکله معروف ایدی فی سنة تسع وستین ومائة والف دار الخلافة بغداده تولد تابوب تحصیل بعض العلوم ایله بغداده شیخ القراء عبد القادر البغدادی دن اخذ علوم قراءت ایدوب وبو فن ده ماهر اولدقی بعدننده سنة اثنتین ومائتین والف بغدادن سیاحت طریقیله خروج ایدوب دیار هندستان وخراسان دن اوتوب بخاراغه کیلوب مسجد مغاك العطار بن ده بر مدت امام اولوب آندن ورود ایدن قافله برله بلاد بلغاره ورود ایدوب قزان ده بر مدت اقامتله طاشکچو وممسه وبچکره قریه لرنده مهمان اولوب طاشکچوکا کیلدکنده اوزمزننك یورطمزده بز فقیر ملاقات ایتدم صغیر حالده اورنبور قارغالی سندن ایکی مناره لی مسجدنده ایکی سنه مدتی امام بولوب خلق غه

تعلیم قرائت برله مشغول ایدی بوحال‌اوزره حاسدلر وخصم‌لر پیدا بولوب جاسوسلق برله متهم‌ایدلوب جفالر چکوب قرق کون مدتی حبس ایدلوب بعد ذلك برائتی معلوم بولمقله اطلاق وبین المقام والذهاب تخییر قلنوب بخاراغه کیدوب بر آی مدت مسجد مغاك ده امامت قلوب آندن کابل واروب آندن ینه قارغالیکا قایتوب آنده قرار تابوب ینه مذکور مسجدده امامت ایدوب تزوج‌له اهل واولادی اولوب علم قرائت تعلیم ایدوب قارغالی ده شهر ربیع‌الاول سنة سبع واربعین ومائتین والف وفات بولدی قبری معروف تعلیم قرائت برله اجازت نامه ملا حسین بن‌المحمد‌الکرمانی‌غه یازوب سنة ست وثلاثین برله مورخ بخاراغه یبارمش اجازت نامه سنی وملا حبیب‌الله بن رحمانقلی البیکی وملا فضل بن ابراهیم بن آرسلان الکیموی لرکا یازمش اجازت نامه‌لرنی دخی کوردك قرائت‌نی شیخ عبدالقادر وهو عن الشیخ عبد الله المصری الاعمی باسناده المتصل الی رسول الله صلی الله علیه وسلم دیو یازادر بلادمزده‌اولان‌قرائت‌ده مشهورکشی‌لرمثل‌عبدالنصیر بن رحمانقلی القزانی وملا رحمة‌الله بن عبیدالله الکیزلوی وطاهر بن سبحان الجبلی وعبدالجبار بن عبدالکریم بن عبدالمنان الالتی وعبدالغفار بن عبدالحمید بن‌اوتکان التونتاری ومحمد بن حمید بن مرتضی القزانی وآندن غیرهم علم قرائت‌ده مشهور اولان ذات‌لار همه‌سی بالذات یا بالواسطة علم‌لری بو کشی‌دن مأخوذ در بخاراغه ورودنده امیر شاه مراد بی بخاراده علم‌التجویدده مشار الیه ومرجع کل اولان قاری نادر باقی وحافظ عشور نام ذات‌لرنی کبرسن لرنده حاجی بغدادی دن علم قرائت اوقورغه امر ایدوب آنلار نوغای سرای دیکان خان‌غه کیلوب قراءت اوقوغان‌لر ملا حسین بن محمد‌الکرمانی نقلنه بناء ملا نادر باقی احکام تجویدنی علمی کوبراك وملا حافظ عشورننك اداسی آرتغراق دیر ایکان تفاصیل احوالنه مشتمل کند دستخطیله برترکی منظومه سنی کوردك مهرنده یازدغی عباره‌سی بودر

❁ ومنهم ❁ جعفر بن عابد بن‌اسحاق بن‌قطلع محمد بن نریمان الصفری

رحمه‌الله

رحمه الله اصلی اوفا مضافاتنده صفر نام قریه اهالی سندن در صغیر حالنده
والدی وفات اولدقی بعدنده والده سی رجب بنت خلیل بن اصیل خواجه
بن امیرخان بن شریف نام خاتون آرسلان نام قریه اهالی سندن بالطاچ بن
عکاشه بن علی بن سبحان نکاحنده اولوب مزبورننك حجرنده تربیه تابوب
بالغ اولدقی بعدنده بخاراغه سفر قیلوب آندن کابلکا واروب ایشان
فیض خان بن خضرخان صحبتنده تربیه تابوب بو بلاده ورود ایتدی اوفا
اویازی جعفر ایشان دیمکله مشهوردر صاحب جذبه ووجد ومزاح اولوب
کندسندن کرامات وخوارق عادات صدور ایتدکی واحوال متلونه وحکایات
مختلفه سی دخی منقول ومشهوردر وکوب وقت طنبور وانواع ملاهی برله
اصحابنی استصحاب ایله نواحی قزان واضلاع اوفاده دوران ایدوب بایلارغه
ومخلصلرینه قوناق اولوب یورور ایدی افعال مضحکه سندن شولکه مجامع
ناس ورؤس الاشهادده اوصورماق امثالی اشلارنی ارتکاب دن برده اباقلماس
ایکان بر وقت قزان ده مخلص لرندن علی آغا نام ذات مجلسنده ایکانده
شهردهاوت یاغیر برحادثه بولوب خلق اورون لرندن توروب ترزه لردن قراب
بوهم تزلانوب ترزه توبنه طایانوب قراب تورغان ده آواز برلان شارط شارط
اوصوروب علی آغا بوجهت دن بیك اویالوب خفا بولوب مجلس انقضاسی
بعدنده خلوتده حضرت بعض فعللرنکز اوخشامای در دیدکنده اول قایو
فعلمز اوخشامایدر دیب سؤال ایدوب منه خلق آلدنده اوصورماقنکز دیمش
جعفر ایشان آندن نی ضرر اول یوق نرسه منی دیمش علی آغا خلق ننك
اخلاصی قایتسورغه سبب بولادر دیمش ده بوهای اوصیرق غه چدماغان
اخلاصده هیچ برخاصیت بولماس دیمش دخی حج سفرنده دینکزده شدت لی
مهیب فرطانه تولقون پیدا واهل سفینه دن رجاء حیوة منقطع اولوب کل سی
یغلاب توبه وتضرع قلدقلارنده بوکشی کنه مریدلرنی حلقه سنه جمع ایلاب
طنبور وسائر آلات نغمه سنی اخراج ایدوب اصحابنه توزیع ایدوب وبعض
سنی رقصکا بیروب تمام نشاط وسرور برله هنکامه برله بذمکا شروع ایتمش

غیرلر بونی کوروب بعضسی حضورنه کلوب سز نه وجه نامسلمان بلکه زندیق بی دین آدمی ایمش سز بو حالت له بیله شغل برله مشغول اولورسزمی دیدکارنه ایشان تبسم ایله های توبه وتضرع اولدن اولمق واجب در آرط یاغنکا توشکاچ کنه قلغان توبه تضرعنك برله کوب فائده تابارسن ما های سن ایمدی توبه قلاسی کیف قلوب قالمالی دیو جواب ویرمش بخارادن یوروب قایتدقنده اقارب واحباب ومعارفی زیارتنه کیلدکده بعضسی کوب یرلارکا یوردنکز بزکا کورکان عجایب لرنکزنی سویلانکز دیکاچ بخاراده خاتون لر تام توباسنه قضاء حاجت کا چغالار شول خاتون لرننك کوتن کوروب قایتدم آندن عجب نرسه کورکانم یوق دیمش دخی بر مجلس ده مرزالار برله برکا بولوب آنلار مفاخرت طریقی برله هر قایوسی برسی بزننك فلان بابامز فلان خدمت نی ایتوب فلان رتبه نی آلوب میرزا بولغان وبرسی بزننك فلان بابامز شول بولغان دیب همه سی سویلاب بتورکاچ بزننك آطامزده اولار آلدندن میرزا بولوب اولدی دیب بو هم ایتمش میرزالار آننك اولار آلدندن غنه میرزا اولوب اوّلدراك اولمادغینه اوفنانوب نیچوك آلای دیب صوراغاچ تمام قارطایدی عقلنه خلل ایرشدی نماز اوقمادی آیاق اورا سیدی تماکو تارتدی شوندان آرتوق میرزالوق بولورمه دیو جواب ایتوب وجه قویمش بر وقت اوّل اورغه کیلوب حبیب الله ایشان وفتح الله آخوندلارغه بعض هدیه لار بیرمش بعد قزان غه کیلکاچ ملا عبد الغفار وملا عبد الستارلارمداخله قلوب هدیه نك نی اورلارغه بیروب بزکا بوش کیلدنك دیب ایتدك ارنك اورماسون لر دیب ایتدم دیو جواب بیرمش مریض لر حقنك عافیت لری برله دعاء امید ایدوب کیلوچی لرکا بر پوط یا بر کیسماك بال یا آنچه کیتور دیب صاتولاشه ایکان قدرتم یتمای دیکان آدم ترکزاسنك کیلسه تابارسن دیر ایرکن واقعا دعا قلدقی آدم لری سلامت لنور ایکان والدمز مرحوم نقلنه بناءً بخارادا ایردکنده بعض طلبه کندسنه مرید اولورغه اخلاصی اولسادا غیر معهود اشلارنی کورب اخلاصی دونوب ایشان خلیفه نیاز قل غه مرید

بولور

بولورغه میلان ایدوب متردد بولوب نچه زمان یوردك بعدنده بر کیچه توشنده کوره بر برکوت بر زور میته نی کوتاروب کیلوب بر حوض غه طاشلاغان ایرنه سی هیچ احدیکا سویلامای ایشان جعفر حضورنه باروب ابتدأ سلام بیرکاچ ده کنف عادتچه وعلیکم السلام سماك دیب بلا فاصله بلدنك مه اول بورکوت نیرسه اول میته نیرسه حوض نیرسه ایدی بلماسانك من ایتایم بورکوت من نفسم نی علم ومعرفتمه باطردم دیمش دخی بر کمسه شولای متردد اولدقنده توشنده آق وباشل ایکی خط ارشاد منظوری اولوب جعفر ایشانغه کیلوب سلام ویروب وعلیکم السلام سماك خط ارشادننك آقنی آلدنکمه یاکه یاشلدن آلدنکمه دیب اول مردننك اخلاصی مزاد اولمش ملا عبد العلام بن عبد القادر الصباقی ننك نقلنده بوکشی بر مجذوب آدمی ایدی حال سکرنده متلون افاقه سنده تقصیراتنه باکی وفرطاننه نادم وشاکی ایدی ایشان فیض خان ننك هم ملا جعفرکا دخل قلمانکز اول مجذوب در دیدکی منقول در والده سی قیراق دیکان شش نی ایملاب خلق فاقه لنورلر ایکان ملا عبد العلام ننك والدی ملا عبد القادر آخوند ننك شاکردلری هم باردغندن آخوندننك شاکردلری قیراق چقدی دیب باروب برننك انیکا آلت لارون قاتروب توتدرالار دیر ایکان وبالجمله بوکشی حقنده خلق رأی لری بیك مختلف بعض لر ملحد وزندیق ایدی دیرلر وبعض لری ولی وصاحب کرامات ایدی دیرلر والله اعلم بالصواب سنة سبع واربعین ومائتین والف تیموشکه قریه سنده وفات اولوب مقبره سنده مدفون اولدی *

ومنهم عثمان بن رحمة الله السردوی الحاج رحمه الله قزان مضافاتنده توبان سرده قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب بیت الله الحرام برله مشرف اولدغندن عثمان حاجی دیمکله معروف ایدی ایشی قریه سنده اولیا قبرلری وار دیب زیارتکا وارماقنی احداث وعوام الناسکا بو باب نی فتح ایتدی والا هیچ بر اعتمادلی خبر یوق ملا شرف الدین بن حسام الدین

المسلمی تواریخی مشحون بالاکاذیب وصریح الاغلاط در سنة سبع واربعین ومائتین سرده قریه سنده وفات اولدی *

﴿ ومنهم ﴾ مصطفی بن مرتضی بن محمد قل بن منای بن طوتیك المندشی الحاج رحمه الله قزان مضافاتنده آرچه یولی مندش قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب سنة ثمان واربعین ومائتین وفات اولدی بخارا وکابل وسائر بلاد هندستان ده سیاحت ایدوب اوچ کره حج بیت الله قلمش ایکی سفرنده سالف الذکر ملا حمزة الجیسوب وملا عثمان حاجی برله مزید الفت واتحادی وار ایدی مصطای حاجی دیمکله معروف در ایکی اوغلی ملا عبدالله حاجی جده ده وملا عبد الرحمن حاجی دخی ایکی کره حج قلوب حج سفرنده وفات اولدی لار

﴿ ومنهم ﴾ ملا محمد امین بن سیف الله بن عبد الحمید بن دین محمد بن شغای بن محمد بن آقمان بن ایلکای بن دولاجان بن ایوب شیخ بن خوجه شیخ بن یوللق شیخ الصباقی رحمه الله اصلی بایلار صباسندن اولوب میچکاره قریه سنده محمد رحیم آخوند وخلفی ملا عبدالله بن یحیی وغیرلرندن اخذ علوم ایندکی بعدنده بخاراغه دخی سفر قلوب بالاخیرة قورصا ملا عبدالنصیرغه مصاحب اولوب تحقیقاتنی استفاده واراسنی قبول ایتدی نالاسه قریه سینه امام وخطیب ومدرس اولوب درس ایتوب اقصر لیال ده عشانی اداء الزم واوجب بلوب اقرانندن ملا بایمراد بن المحرم المنکری برله بوخصوصده وصفات الله خصوصنده عظیم مخالفت ومنازعه لاری خطابا وتصنیفا مشهور ومعلوم دور عشاء خصوصنده غی رساله سنده ملا بایمراد مذکورنی ابن امرأة المحرم دیب تعبیر قلسادا ناسخ لر بو لفظنی ترك ایدوب حاضر موجود اولانلرنده ابن المحرم کورنه دور حکمیات واعتقادیات ده دخی لطیف رساله لری وار بصیرة واستقامة فهمنه وسلامت ادراکنه دلالت ایدادر ملا فتح الله آخوند اوری وملا فیض بن عبدالعزیز القشقاری وملا هبةالله بن دینس الصلاوجی لر برلان دخی مناظره لری اولغان فی سنة اثنتین واربعین

ومائتین

ومائتين حج اراده سی برله قزان دن چقوب اسلامبول آندن مصرغه ورود ایدوب مشهور ابراهیم پاشاغه اتصال ومناسبت حاصل ایدوب دارالفنونکا تعلیم لسان فارسی اوچون ملا شمس‌الدین بعدنده آز وقت معلم اولوب حج قلماقدن مقدم سنة تسع واربعین ومائتین یا سنة ثمان واربعین قاهره ده وفات اولدی *

ومنهم ❊ عبد الرحیم بن عثمان بن سرمکی بن قریم الاوتز الایمانی کند بلادنده مبادی علوم تحصیل ایلاب بخارا وسائر بلاد ما وراءالنهره دخی ورود ایدوب حاجی بغدادی بعدنده مسجد مغاك ده امام اولوب سمرقندده مدرسهٔ خواجه احرارده اولان سمرقند وبخارا اهالی سی زعمنده مصحف امام عثمان دیدکی مصحفنی ترمیم ایدوب محو اولمش بعض مواضع نی یازوب یرتلمش کاغدلرنی یابشدروب اصلاح ایتمش بخارادا وسمرقندده ایکان امام لری ننك قراءت لری یوق امی لر دیوب نماز جماعتکا چقمادقی امیر شاهمراد بی‌کا معلوم اولوب صورادقنده اذان ایشتکانم یوق دیمش مؤذن لر هر کون نماز وقت‌لارنده نچه موضع ده اذان ایتالار دیدکده من اول طاوش لرنی ایشتدم لکن ایشاك طاوشی دیب بلدم دیمش دخی برمؤذنکا اذان ایتکاننده الصلوة خیر من النو دیب میم نی ساقط ایدوب ایتکانی اوچون با میم کوی دیکاچ مذکور مؤذن بعد ذلك الصلوة خیر من النو با میم دیور اولمش بر وقت حاجی بغدادی‌کا یولوقوب کندسینه قراءت ده حسن ظنی اولدغندن کیل بر برمزکا اوقوشوب کورکازایك دیب قرآن دن بر مقرأ اوقوب حاجی بغدادی خوب درست دیب بعد بو کشی ایمدی اوزنکز اوقونکز دیب حاجی بغدادی اوقوغاچ بعض حروف ده بر نچه قصور بیان‌اینکاچ درست تحفظ قلنماغاندا آندای بولا آننك کبك سننك قراءتنککا هم بار ایدی دیو جواب ایتکاچ اول نرسه دیب صوراب حاجی جوابنده ضمه لرننك صحیح دکل دیکاچ ملاحظه قلوب قاراسام‌واقعابزده ضمه برده یوق ایکان دیو هر وقت سویلار ایکان صاحب الترجمة ملا عبد الرحیم جمعه

وعیدکا مصر شرط بزننك بلادمزده مصر یوق دیو جمعه وعیدارنی ومسجد
ترزه‌لرنی صلیب ومسجدنی کلیسه دیب جماعت نی ترك وعوام ننك
قرائت لری یوق شروع برله نافله لازم بولوب اداسز ذمه لرنده قالا دیب
نمازننك سنت لارنی اوقماقدن منع قلماقی معلوم ومشهور اولوب رأینده
ثابت بعض اتباعی دخی اولمش بقره ولادتی بعدنده قرق کونی اوتمای
وغسل رسمی ایتدرمای سوتنی اچماکدن منع قلماقی افواه ناسده دخی
مذکوردر اوشبو افعالی قبیلندن اولان بدعت قبیحه‌لری اوچون بغلمه
توابعنده شکر نام قریه سی امامی ملا معین‌الدین بن‌عبدالرشید ورفیقلری
موننك علیهنده قائم‌اولوب مجمع‌کا رفع ایدوب منشوری آلنوب عزل‌ایدلمش
کتب منطق وحکمت اوقمق حرام دیب نهی وآننك برله شغل‌لنکان
کشی‌لرنی دوشمان صانار ایکان وبو خصوصده ملا عبدالنصیر بن رحمانقلی
آخوند برله مناظره ایتدکی دخی منقولدور اقصر لیال ده سقوط عشانی اعتقاد
ایدوب بو خصوصده بعض رکیك وواهی رساله لری وار جامع الرموز لغاتنی
حلده بر رساله ورجالنی ذکرده دخی بر مختصر رساله سی وبخاراده ایکان
هندستان دن کیلان تجارکا اختلاط ایدوب مکتوبات ننك بعض لغاتنی حلده
بر رساله سی وآندن باشقه رساله وتحریرلری وار صوفی الله یارننك
ثبات‌العاجزین کتابنی عربی عبارت برله شرح ایتوب یخشی بیان ایتکان
لکن بعض اغلاط وتحریفات لری وار جمله دن بری *

اما مشهور بدوام کتابنی بو ذاته‌نسبت کذب صریح وجهل‌بین‌در زیرا که اول کتاب متقدم در منه سلمه‌الله تعالی *

﴿ بیت ﴾

یوکورسانك کوننه بر کودی‌اوچون چند * بخارا الکه سی دین تا سمرقند

دیکان بیت ده اولان کودی لفظنی تحریف ایدوب کدو دیو ضبط قلوب
وهو القرع قیمته نصف درهم اواقل دیب بیت ننك وزننی سقیم ومعنی سنی
فاسد ایتکان بیت لفظی لاشك کودی بلاد مزده اطفال لباسنه وحیوان
بوینه طاغلا تورغان قرط باشی دیدکاری نرسه صوفی الله یار عصرنده آنی

بلاد ما وراء النهرده پول سیاه یعنی باقر آقچه اورننه تداول قلغانلار اول آنی شوندن ایتادر دخی *

﴿ بیت ﴾

اکر قیل دیك ایرر منهی وکر قیل * ورع اصحابی اینورلر حذر قیل

دیدکی بیتنی تحریفله الفیل هو الحیوان المعروف وقیل بالترکیة الشعر یعنی ان المنهی سواء کان کبیرا اوصغیرا فهو عند اصحاب الورع محذور مضموننده شرح وبیان ایتمش وحالانکه هراوج کلمه قیل قاف برله اولکسی شعر یعنی بزمچه قل ایکنچی سی قیل یعنی قول مجهول وضعیف روایت دن کنایه یعنی منهی قلدای بیك کچکنه ودخی آننك منهی اولماقی قیل کنه وضعیف روایت کنه اولسه ده ورع اصحابی آندن حذر قیل صاقلان ارتکاب قلما دیرلر ودخی

﴿ بیت ﴾

قریغن پله سنده شیخ بسطام * اوزی دین ساعتی کیتدی براخشام

پله بفتح الباء الفارسی کفة المیزان شبه الناظم طرفی العمر بکفتی المیزان واستعار اللفظ دیو غلط بیان وتکلفی ارتکاب ایتمش زیرا که پله بضم باء فارسی چغتای لغتنده یعنی ماوراءالنهرننك ترکی لساننده وقت معنی سنله دور شول معنی ده استعمالی معروف ومشهور در معنی بیت حضرت ابایزید البسطامی قارطایغان وقتنده بر کیچه هوشی کیتدی دیمکدر بو ذات عبد القیوم بن عبد الکریم الحسینی صوفی الله یارننك نبیره سی واتا نیاز بن مسکین الخوارزمی لرکا شاکرد ایدی حاجی ملا محمد یار بن عبدالله الاورالی الآخونی صاحب ترجمه ننك سقوط عشاء حقنده اولان مقاله لرنی رد ایدوب بر یخشی رساله تصنیف ایدوب اول رساله سنده کندسنی استاذ دیو تعبیر ایده در سنة خمسین ومائتین والف بغلمه نواحینده تمش نام قریه ده وفات اولدی *

﴿ ومنهم ﴾ ملا شاه احمد بن رفیق بن مؤمن بن حسین السماکی رحمه الله اصلی قزان بلادنده مالمژ مضافاتنده وانکی توابعنده صلاوج نام قریه دندر والدی منزله نواحی سنله سماك نام قریه ده امام بولوب اوغلی

ملا شاه احمد کند بلادنك مبادی علومنی ملا ولید بن سعید القارغالی وعبد الجلیل بن عبد الرشید المسلمی وعبد النصیر بن عبد الرحیم بن احمد بن عبد المنان الارصایی امثالندن آخذ ایدوب بلاد قزانه ومچکره ده ملا محمد رحیم آخوند وملا عبد النصیر القورصاوی وغیرلردن اخذ علوم وبخاراغه دخی سفر ایدوب قایتوب والدی مقامنه امام وخطیب ومدرس اولوب کوب شاکرد جمع ایدوب مزید شهرت برله درس ایتوب شول طرفلرده مشهور ومدرس اولان ملا عبد الفتاح بن عبد الوهاب المسلمی وعبد العلیم بن البکباوی وعبد الکریم بن عبد الرحیم المجنوی وسعد بن عبد الجلیل بن زاهد الدیمتری وعبد العزیز بن الاورمانایی وعین الکمال بن عبد الواحد القرنی وعبد اللطیف بن الصارمانی ونصر الدین بن عبد الحکیم بن سعید بن امیر بن مصای بن برای بن عبد السلام البرایی وعبد الله بن عبد الغفور بن عبد السلام الچقماقی وفضل بن فیض الله الطاقطاوی امثاللری جمله شاکردلری دور وبالجمله اول اطراف اهالیسینك مابه الافتخاری در اقصر لیالده وجوب عشاء وعدم سقوطی حقنده عمدة التدقیقات فی زبدة التحقیقات نامنده بر رساله سی وار سنی ایللی حدودنده سنة احدی وخمسین ومائتین والف سماك قریه سنده وفات اولوب مقامنه نور الدین نام اوغلی اولدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا عابد بن عبد العزیز بن عیسی القزانی الکناری رحمه الله اصلی قزان مضافاتنده کنار نام قریه اهالیسندن اولوب والدی ملا عبد العزیز قوشلاوچ قریه سنده وکندسی آرباش وقاریلی قریه لرنده وبالاخیره ارناش باشی نام قریه ده امام وخطیب ومدرس اولوب کوب شاکرد جمع ایدوب درس ایتوب ملا مصطفی نام اوغلنی استصحاب ایله حج سفرنه کیدوب بعد اداء الحج قایتوب قرا دنکزده وفات اولوب دینکزکا القاء ایدلسه ده فرطانه چقوب کیمه لرنی جیل آلوب کیدوب کیمه ارتندن جنازه سی ایاروب باروب سینوب قربنده قارا دینکز ساحلنده دفن ایدلمش بر مجلسده برادری ملا فیض القشقاری وسائر اقرانی ملا عبد النصیر القورصاوی غه مقابل اولوب

بعض

بعض كفتكولر جاری اولوب بو هم اخردانراق اویالوب قیلر قیماس‌غنه
برسوز ایتورکا باشلاساده ملا عبدالنصیر بونکار خطاب قلوب ایاقلان بزاو
ایاقلان دیب اسکات ایتمش وفاتی سنة احدی وخمسین ومائتین حدودنده
واقع درملابیکچانطای بن‌ابراهیم البرسکوی وملاعبدالسلام بن حسن القاریلی
وملا سعید بن احمد الشردانی لرننك شاکردلرندن اولوب ملا بایمراد بن
محرم وملا ابو بکر بن جعفر الاکرجوی وملا عبد النصیر بن عبد الرحیم
الطایسوغانی وملا عبد اللطیف بن ادهم بن ابی بکر بن توقطای البوکالی
امام قریة یولىق وفخر الدین بن عبد الرحمن بن مرادم البختیاری
وحسام‌الدین بن سیف‌الله بن مرادم الالوی وملا سعید بن حمید البرسکوی
کندسی‌ننك شاکردلری‌دور کریم سخی محجوب رقیق القلب ساده لوحی
کشی ایدی جاینه اوغلی ملا صادق امام اولوب اول هم سنة وثمانین
ومائتین ارناش باشی قریه‌سنده وفات اولدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا یحیی بن صفر بن ارسلان البرزوی رحمه‌الله اصلی قزان
مضافاتنده برزه نام قریه اهالی‌سندن‌در قرغالی وسائر بلاد بلغارده تحصیل‌علم
بعدنده شکا قریه‌سنده امام وخطیب بولوب شیخوخت ایتوب فی حدودسنة
اربع‌وخمسین ومائتین والفی شکا قریه‌سنده وفات ومقبره‌سنده مدفون‌اولدی
افواه ناسده یحیی ایشان عنوانی برله وتسخیراجنه قلماقله مشهور ومعروف
در عوام اراسنده الی‌الآن قوتلی جیل یاکه تاوش ایشلدکده شکا پری‌لری
دیو سولای‌لر بعض معاصرلری بو امرنی اکاذیب محضه عد ایدوب
بعض آخرلار استمالة العوام وصرف وجوه الناس اوچون اتباعندن بر نیچه
اشخاص اتفاقی برله اعمالنی تلبیسات‌ایدوب کند دارنه نزول ایدن‌لری
یاکه غیر بر موضعده ملاقات ایدن‌لری تخویف‌له خلق‌اراسنده شیوع‌ایتمش
دیرلر لکن ملا موسی بن عبدالرشید التونتاری کندسنه مرید ومخلص
اولوب تسخیراجنه قلدقی‌لرنی صریحا اظهار قیلوب حتی برباشی امامی ملا
احسان بن عمر المسوی‌کا بر مکتوب کورکازوب بو مکتوب اجنه‌دن‌اولان

اخوانمزدن بر شخص خطی دیدکنی اوغلی ملا محمد بن احسان بن عمر نقل قیلدی ملا یحی ایشان نمازلارنی کامل وتعدیل ارکاننی کما ینبغی رعایة ایدوب بیك آقرن اداء قیلدغندن اوزن اوقلغان هر قایسی نمازنی یحی ایشان نمازی دیب ضرب مثل قیلنور ایدی تعدیل ارکان خصوصنده بعض رساله‌لری ومداومت ذکر الله‌غه ترغیب‌له بر نظمی وقصیدة البرده‌کا تخمیسی وار

﴿ شعـــــر ﴾

شـکاله قریـة یحی بـن صفـر * اعانه ربـه بـالفضل والـکرم *

دیو خاتمه‌سنده مذکوردر اصحابندن زبیر اغا اسملی بر ادم عقاید ومواعظ ونصایح دن بر مجموعه تألیف ایدوب نظم ونثر کوب نرسه ذکر قیلوب بعضسی یحی اغایدن وبعضی‌سنی قوناقلاردن یا مستورلردن دیب بیان ایده اعتقادده اینه‌دور الله تعالی شش جهتده دکل‌دور عالم طشنده واچنده دکلدر ینـاشه بولغوچی ویراق بولغوچی دکل‌در وبرکا بولغوچی وباشقه بولغوچی دکلدر ارالاشوب تورغوچی واوتوب کنکوچی دکلدر نقطه بولغوچی بسیط بولغوچی دکلدر وبار بولغوچی ویوق بولغوچی دکلدر وبر بولغوچی وکوب بولغوچی دکلدر اما دکلدر دیمك یوق دیمك دکلدر هیچ نرسه‌کا اوخشاشی یوقدر دیمك اندن غیر واجب الوجود یوقدر آندن غیر معبود العباد یوقدر آندن غیر خالق المخلوقات یوقدر هیچ شریکی وبنکزشی یوقدر صفاتلری الله تعالی‌ننك ذاتی دکلدر وذاتندن هم مغایر دکلدر صفاتلری هـم هیچ نرسه‌لرکا اوخشاشی یوقدر علمی بارچه مخلوقاتنی محیطدر یعنی اچندن وطشندن چولغایو المشدر علمی بارچه مخلوقـات اچنده وطشنده برکادور وهم علمی بارچه مخلوقاتننك کنکسندن کنکسنه یقین در بارچه مخلوقاتننك اچنداکی وطشنداغی ازلا وابدا الله تعالی‌کا معلوم‌در وبزم علمز الله تعالی‌نی احاطه ایلامز وبزم ادراکمز انکار ایرشماز بزکا کنه عاجزلکمی بلوب خداغه بنده‌چلکمزنی بلماك وعبادت قیلماق کافیدر یحی آغایدن ینه موضع آخرده الله تعالی بارچه مخلوقات ایله برکادر اما الوهیتی وربوبیتی هیچ بر مخلوقاته

یعنی بثبوت الوجود (منه سلمه الله)

یعنی بالوحدة العددیة (منه سلمه الله)

قانشمازكه بارچه‌سندن مستغنی‌در وبارچه مخلوقات‌ننك اچند اكی وطشند اغی
هر نه واردور الله تعالی‌كا بارچه‌سی معلوم‌در الله تعالی هیچ نرسه‌كا اوخشاماز
هیچ بر اورنغه محتاج دكلدر بارچه مخلوقات الله تعالی‌ننك معیت نورنده غرق
اولمشدر ومستهلك‌در جمیع عالم الله تعالی‌دن من حیث المكان خالی‌در اما
باعتبار المعیة خالی دكلدر زیرا الله تعالی جمیع عالم‌دن منزه‌در لكن معیت
تنزیهی ثابت‌در ومذكور معیت تنزیهی كیف وهمه مقولات‌دن ماورادوركه
ثبوت معیت تنزیهی‌كا بزم فكر وعلممز ارشمز الله تعالی بزه یقین‌در اما
بزم ادراكمز اندن یراق‌در

بیت

معیت نوری ظاهر ذوالغنادن * ورادر اول خلادن هم ملادن
مغایر جمله عالم‌دن یرادن * بولورسن ماسوی كیتسه آرادن

(قوله تعالی الله نور السموات والارض ای الله اصل نور السموات والارض
والاصل ما یقوم به الشئ فالنور صفة من صفات الله تعالی وجمیع الصفات
قائمة بالذات المقدس ولا یحصل المعرفة بما قاله الامام القشیری انه منور
السموات والارض فان التنزل من شیونات الذات الی الافعال یستلزم انحطاط
المعرفة ولا بما قاله مفتی الثقلین محی الدین عبدالقادر الجیلانی رحمه الله النور
ظاهر بنفسه لاشتماله انوار الامكان والوجوب فذلك شوب وكدورات فی
المعرفة لعدم تعین الشیون بالامتیاز عن الامكان

بیت

بارلغنك وجوددن آری * برلكنك عددن بری
صفاتنك شبیه‌دن عری * عیندن وغیردن آری
قریب‌در هرنسنه‌یه علمخدا * صفاتی وذاتی وراء الوری
یقینلق یرق‌لق صغمز آرا * غنی‌در دینلمز چون وچرا
دیسه‌لر توحیدی نه‌دور * سنكا ای غل ای دوست
نه دور عرفان حقانی * جواب شیرینی ایغل

جواب ایغل آنکا عرفان * که کور بولادر وجدان
حضوری اولا اول وجدان * حضوری هم اول بیچون
اوبیچون اولا حقانی * بودر عرفان ربانی
دیسه‌لر بس بزه‌خوش بلدراسز * که‌مزون کونکلمزنی کولدراسز
اوحقانی بی چون بز بلالم * مقولاتن نه وجه‌له دیالم
دیکل اضدادنسبت سلب اولنور * همین اوچ وحدتی آنچق قالنور
بیلنوربی دریغ درفیض بی‌چون * بولنمز نسبتی بزده آنکا یون
خداوندم ایرر بی چون * منزه جمله عالمدن
ولی ثابت معینی * نه تشبیها نه تعطیلا
هر که بی‌حق دم‌زنند می‌کشند * دل وجان اهل دل را می‌کشند
هر که حق‌ذکر یله اورماسه‌دم * وارلغندن یکدر آنکا عدم

یعنی آغایدن الله تعالی باردر بردور آندن غیر واجب‌الوجود یوقدر آندن غیر معبود یوقدر آندن غیر خالق یوقدر اول الله‌تعالی ترکدور وبلکوچیدر وایشتکوچیدر وکورکوچیدر وسوزلاشکوچیدر وتلاکوچیدر وکوچی یتکوچیدر وبارچه مخلوقاتنی یوقدن بار قیلغوچی‌در وجمیع مخلوقات برلان تصرفی برکادر وحاضردر وناظردر اوزی هیچ بر مخلوقات‌غه قاتشمز وآرالاشماز بارچه‌سندن مستغنی‌در بارچه‌عالم الله‌تعالی‌ننك علمنده مستغرق‌در بلاکیف قول‌ظاهردرکه عام خاص آنکا باردر ولی تعیین مغایردر کمی امکانه ناظردر تلمز تمیزی اولمامش اصلا * چوکیفیات اولوب مسلوب * انی زعم ایلایوب مطلوب * انی عرفان صانوب مرغوب * بوامکانی تانوب محبوب * عجز دعوی ایدرکلا * فکبت عن الصراط المستقیم وسحقت عن السواد العظیم اعوذ بالله السمیع العلیم من الشیطان الرجیم ❁ قصه‌ٔ نی یعنی آغایدن ❁ بشنوازنی قصه‌ٔ قعر دراز

که خموش اوکاه اوسون ساز * اومیکوید در نیستان بوده ام
نغمه‌ها از شوق شکر کرده ام * چون‌ظهور امدشکر خاموش‌بوده‌ام
ازنیستان چون مرا ببریده‌اند * ان شکررا هم زمن برکنده اند

بر

بر وجودم چون رسید باد صبا * از فراقم میکنم هردم صدا
درکجا بود همنشین یاران من * هم کجا رفت ان شکر محبوب من
که خموشم در نهان اسرارمن * باز بان حال بود کفتارمن
که مرا بر دست کیرند فاسقان * آلت لغو می سازند دوستان
چون زمن تسر بسی پیدا می کنند * این کارست که شیطانی کنند
چون بدین کارمرارسوا کنند * در شریعت خودها رسوا بوند
پیش ازین بودم سماع عاشقان * بوده این تسریس سماع فاسقان
پیش ازین مقبوله بود اوازمن * چونکه تسریس بود مردود سازمن
چونکه تسریس درشرع مردودبود * درطریقت بی کمان مطرود بود
من بدین رسوای در دست بودنم * به بودی سوزان در آتش بودیم
موسقان تسریس کنند هزیان لاغ * صوفیان بی تمیز دارند سماع
چون شریعت را ندانند عوان * ملحدان زندیقان باشند همان
ازشریعت ان کروه مردود بود * درطریقت لاجرم مطرود بود
هرچه حق ست درشرع موزون بود * هرچه باطل در شرع مردود بود
از بطالت توبه کردن لازم ست * برلزومش نص رحمن جازم ست

قصهء غایط یعنی آغایدن

بشنو توز غایط قصه را * چه می کوید برنکر آن پسته را
اومیکوید من طعام خوب بوده ام * کاسهء چین جنان بنشسته ام
درمیان عالمان عارفان * خوش نشسته ام درمیان طالبان
درنظرهای ایشان مرغوب بودم * هم لذیذ لطیف مرغوب بودم
دوستان جمع امدی درکردمن * هر یکی دارندی خوراك من
بسمله کفتندی باصد عزناز * نعمتی ست کفتندی ازحق بی نیاز
هم زمن دارندی قوت دربدن * درعبادت هم شجاع بودند زمن
چون غذایم بروجود شان رفت * عزنازم هم زمن خسران رفت
چون زحسرت نعره زدم کردم آه * بود پیدا ان زمان ربح تباه

دوستان از رنج من رنجیده‌اند * احمقان ابلهان خندیده اند
چون برون آمدم اززندان بدر * جمله دوستان می کنند ازمن حذر
می کریزند هریکی ازکردمن * چه کناه پیدا بوده اینجازمن
کر کناه‌ست خودهاش کرده‌اند *
اینچنین رسوا بودم درز مین * به بودی مرا کنندی درکمین
آنچه پاکست آنچه ناپاك ای عزیز * احمقان ابلهان نکنند تمیز
هرچه مشروع ست ان مقبول بود * کرخلاف شرع بود محذور بود
درشریعت راسخون بود عاشقان * در جهالت سالکون بود فاسقان
بس سلوك درراه حق مشروع بود * ملحدان زندیقان مردود بود
توز الحاد ای اخی توبه برار * خود را زملحدان ممتاز دار
چو کفتار درشریعت مستقیم ست * ندارد کوش کسانی درسقیم ست
سکوت ازحق بود شیطان اخرست * کند انکار بحق ملحد افلس
چو کفتار نیك باشد کفت باید * سکوت ازفحش کفتاری بباید

داملا شمس الدین دن صورالغان سوزلری ذات ووجوب ووجود وامتناع وعدم وزمان ومجردات ومقیدات ومکان وظرف وجهت وصورت وشیٔ چیست وچند قسم ست که تعریف وتقسیم جامع بیان کن کوب دین وهل یتجرد الزمان عن المکان وهل یتجرد المکان عن الجهة راست سوز بتمای یالغان سوزلامه حلال نعمت بتمای حرامه یابشمه اوزنکدن عیب بتمای کشی عیبن سویلامه خدای خزینه سی بتمای مخلوق خزینه سنی طمع ایتمه اوجماح اچنه کرمانیچه نفس حیله سندن وشیطان اغواسندن غافل وایمین اولمه اصل اخلاق ذمیمه کفر بدعت کبر ریا اصل اخلاق حمیده ایمان سنت تواضع اخلاص تواضع خدا درکاهنه اوزنی بارچه مخلوق دن کم بلمکدر تواضع مخلوق قاشنه اوزنی متوسط توتماقدر یعنی شریعت قتی لق قیلغان اورنده قتی لق قیلمق وهم شریعت یومشاق لق قیلغان اورنده یومشاق لق قیلمق غیر حالده توسط کرك بسته ننك یوسف تسل قزن شمس الدین حضرتکا کیلکانده بعی آغایغه

اینکانلر

اینکانلر عز الانسان فاتت الارکان عکس الاذهان کل اللسان حلق لتحاحنث
لیولوم لیابکم لصا در تاریخ دیرغ بدست عزیزی نزد شخصین حاصل شد
از عالم غیب درهمین ثابت شد در روی هر دو مهرین بلا واسطه ازکرم
وفضل دارین مهریك درهم بود قان مبارکین مهر دیکررا بود الله احد اسمین
سـ١٢١٤ـنة حمل ایکی سندا شوّال ٨ انچی کونی جمعه کون کیچ اخشامدن
صونك مسجدده سـ١٢١ـنة تموز اول یومنده و ل ٢ نچی یومنده ملا یحیی
آغایدن خوارق صورادم البته سؤالم قبول قیلمایوب بر نچه رنجو قیلدی
ینه ایتدی ای زبیر آغای بو سوزنکزه قاتمزده قوناقلار هم رنجیلرینه
سؤال قیلدم عاآمده جن کوبمی یا که آدم کوبمی دیب کلام اللهدن قرارمز
دیب جواب بیردی اخر الامر شول کیچه قوناقلار کیلدیلر خطای قاراسی
برله زنکار کاغذکا یازوب بیردیلر بیله یازغانلار قوله جل وعلا یامعشر الجن
قد استکثرتم من الانس ینه یازغانلار قیلغل انصاف بولغل سن صاف
کورمك قندا اشلمك کاف بولمغیل سن میال محتال ظاهر اولور دهشت
احوال ادب ارکان قندا ادب سزده ایقان قندا ادب ضایع قلان
بندا مشکل اولور وصول اندا بو یازولرین بزکوچرکاچ اوزلرینه قایطارب
صندق تارتماسندن آلدیلار بو اشلرنی کورکاچ بیك ضور اکمت بولدق
هم بیك قورقنق زیرا بیك هیبت کیلدیلر ایشك لر آچلوب کیندی
دیوارلارنی صوقتیلار قورقودن اوزلرن کورا آلمادق ینه شول جمعه چهارشنبه
کیچ کیلدیلر آنده چقدق کوردك سلام بیردك سلامزنی تعظیم تکریم برله
آلدی قامتی اون ایکی یاون اوچ آرشون قدرهیبتندن تنلرمزنی توکلری
اورا توردی کوچکا چداذق بو کیلکان قوناغمز زین العابدین اسملی اوشبو
قبیلدن بیك کوب واقعهلار یازادر دخی بو مجموعه ده ایتادر قشقار سعید
حضرت آلطون یاصارغه کوب آزابلانوب کوب یللار اوتکارب بولماغاچ یحیی
آغایغه ایتکان شول مستور قوناقلار حکمتدن ایتماسلر میکان بو آلطون
یاصاو توغرسنه دیکان مستورلردن جواب لانشتغل برسوم الحکماء نحن نشتغل

بعلوم العرفاء ينه اوری حبيب الله ايشان حقنده كوشار عباس ملا سرده عثمان حاجی اوفا اويازی جعفر ايشانلارغه يمان تقريع لری بار و بايزيد يك چشم ديب يمان سوزلر برله وجه قلسه اول رئيس ناحيه اولوب نچه سنه لر عمر اينكان طاشكچونك صوقر بايزيدكا يمان سوزلر نسبت قيلوب غايبلردن نقل ايتادر وهو بايزيد بن ابراهيم بن ابك بن طويخواجه الاعور كوب بای كشی بولغان قول آستنداغی خلقننك همه ايمانه سنی اوزی تولاب بتانی رفق برله وقتنده جيوب آلور ايكان اول داملا شمس الدين ننك اوكی آتاسی طاشكچوده بيك اعلی قارا قارشی تونوشدن بيك زور ايتوب حجره لركا بولوب صالغان مدرسه سی بار ايدی زور احاطه ويخشی بای لار قابقاسی كبك قابقالار برله اوزبالاسی اولمای متروكه سی شمس الدين ملاغه قالغان ايدی بوزبير آغای غايت اخلاصی كوب خدمتی وكثرة استفاده سی برله شيخنی فقط آغای ديب تعبير ايته كرچه آغای مولانا معنی سنده اولساده بزننك تاتار خلقمز اول معنی ده استعمال ايتمای لر آننك غالب استعمالی كبير السن كا وقريه اهالی سنه اطلاق دور مأمورا يا اوزی اصل معنی سنی بلوب اطلاق ايتادرمی يا برونغی عدم تكلف لرندن اولور

﴿ ومنهم ﴾ ملا شمس الدين بن منكل الجبلی رحمه الله بخاراده اركده اقامت ايتدكندن اقرانی اسانده ارك شمس الدين ديمكله نام زددر سنة اربع وخمسين ومائتين حدودنده حج سفرنه كيدوب وفات اولدی بخاراده تزوج هم ايتمش ايدی ملا عبد النصير القورصاوی مقالاتنی ردنده غاية السخافته بر رساله سی هم وار ملا عبد الواحد بن عبد الرحمن بن قلی البووی وملا فخر الدين بن مصطای النورلاطی شاكردلری در

﴿ ومنهم ﴾ ملا تاج الدين بن يالجغل الباشغردی اصلی بلاد اجنبيه دن اولوب بو بلاده ورود وباشغرد ايسمنده ديوانلرنده مكتوب كثير الكتابة وكثير السياحة كوب كتابلار تصنيف ايتدی لكن مصنفاتی فاحش الاغلاطدر ثبات العاجزين نی تركی شرح ايدوب عزيزه نام قزی استفاده سی اوچون

بولدغندن

بولدغندن اسمنی رساله‌ٔ عزیزه دیب تسمیه‌ایلامش اوزی ثبات‌العاجزین‌نی برده بلمکان غلط بیان اینکان وشرح‌القصیدة القافیة وشرح تعلم الصلوةوشرح شروة الصلوة دخی مصنفاتندن‌در اثناءٔ سیاحتنده احبابندن برونک دارینه دخول ایله اچارکا صوراب صاحب بیت شراب عسل کیتورب بیروب شونی اچوب فجاءةً فی شعبان سنة ثلاث وخمسین ومائتین حدودنده ایمانلی نام قریه‌ده وفات اولوب مقبره‌سنده مدفون اولدی هر قایا وارسا جیاو یورر ایرکان اما والدی یالچغل کچی‌صون تاغنده مدفون اولدی

﴿ ومنهم ﴾ الحاج ایشمحمد بن زاهد بن بیك محمد بن المحمد بن آلوش بن قولش بن قلاش بن قزلبای بن اورمانچی بن چترمان بن ایاز بن بشمت الکباکی المقریٔ علم قرائت وتجوید وتحسین الصوت ده مهارت وجودة القرائت برله ایشمحمد حاجی دیو مشهوردر بلبای مضافاتنده کباك نام قریه اهالی‌سندن‌در سنة الف ومائة واثنتین وتسعین شوق رغبت برله حج سفرنه کیدوب ایکی کره حج قیلوب قاهره‌ده سکز سنه اقامت ایله علماء سندن قرائت وسائر العلوم اخذ ایدوب بر مدة اورنبورغ‌ده امام اولوب قرائت‌تعلیم‌ایدوب نشر علم‌ایلاب محمدجان مفتی وبعده عبدالسلام‌مفتی‌ننك عصرلرنده پادشاه طرفندن امتیازلار آلدی دنیاسی واسع تجارت وکارخانه ونکرمن‌لر توتار ایدی وبر وقت قزانده دخی جامع اوّلده تعلیم قرائت واقراءٔ قران ایتدی وکوب‌لر استفاده قیلدی طاهر بن سبحان‌الآدابی وعبداللطیف بن سبحان‌القرجی ونور محمد بن ابراهیم القزانی وغیرهم شاکردلری‌ایدی اوزن عمرسوروب اواخر عمرنده کباك قریه‌سنده اولوب سنی طوقساندن زیاده ایکان اوائل محرم سنة سبع وخمسین بعد مائتین والف وفات اولدی محمد وعبداللطیف وعبدالجمیل نام اوغل‌لار قالدی

﴿ ومنهم ﴾ ملاحسن‌الدین ارسلان بن بشیر التونتاری رحمه‌الله مالمژ مضافاتنده تونتار نام قریه اهالی‌سندندر اصلی غیر برقریه‌دان‌اولوب سفرنده والدی وفات‌اولمغله والده‌سی تونتار اهالی سندن بروکا تزوج ایدوب تونتارده تربیه

تابمش اسمی ارسلان ایکان بر حسن‌الدین نام شخص‌ننك تذکره‌سنی قولنه کرتوب بخاراغه واروب آنده ملا حسن‌الدین اسمیله مسمی ومعروف ایدی فقیرلك برله طانی بای‌لق‌اوبرانوب مدرسه‌ده‌اقامت ایدوب اخرلرنده امیر حیدرکا معرفت حاصل ایدوب مدرسهٔ تورسون جان بناسنده امیر برطرف حجره بیروب بر وقت والدمز مرحوم برله شریك حجره‌اولمش عزیزالدمعه کثیرالبکاء ومتدین وصالح وعلم‌دن صاحب الحظ‌ایدی لکن خفة‌العقل واعجاب النفس برله مبتلا وکثیر المباهات کثیر الازدراء‌لاقرانه وشتام وسیٔ‌التقریر وشاکردی بیك آز بولور ایدی‌اثناء درسنده بمناسبت وبلا مناسبت بلدکی نرسه‌ننك همه سنی ذکرینه علاوه نچه‌اشخاص‌نی غیبه‌سنده سب وشتم‌نی درج ایدر ایدی امیر نصرالله وقتنده مدرسهٔ بی‌بی‌خلیفه‌ده مدرس اولوب نچه سنه بعدنده بر کیچه امیر نصرالله خفیة مدرسهٔ تورسون جانغه کروب همه حجره‌لری قرانغو وبو کشی‌ننك حجره‌سنده چراغ کورونوب حجره‌سنه دفعة داخل اولوب بو کشی‌نی بیدار وکتاب‌لری آچق مطالعه اوستنده تابوب احوالندن سوراشوب مدرسه‌ننك یراق وقفی آز یقین‌دن سیر وقف مدرسه بیرایك دیب ایرته‌سی کونی تورسون جان مقابلنده اولان اسماعیل خواجه مدرسه‌سی‌ننك توقیعی تسلیم اولنمش داملا ابو النصر القورصاوی‌ووالدماجد مرحوممز حقنده مسلم وحسن الرأی وجمیل الاعتقاد ایدی غیرلارنی حتی بخارا اهالی‌سندن بیك آز کشی‌لارکا کنه اعتراف ایدر ایدی بر وقت داملا حسن‌ننك دامادی ملا حسن‌الدین‌ننك شاکردی یوق مدرسه معطل دیب امیرکا عریضه بیروب امیر داملاحاجی بای حضورنده اظهار فضل واستحقاقنکزی بیان ایده سز دیو امر ایدوب هر ایکسی حاضر اولوب رسالهٔ اثبات واجب‌دن تکلم ایتمش‌لر ملا حسن‌الدین جواب بیردکی بعدنده ملا حاجی بای بر اشکال ایراد ایدوب بو کشی افندم سزننك بحث‌نکز وارد من مسلم معترف لکن فقط بو شخص‌ننك جوابنه متصدی من دیب داملا حاجی بایغه خوش کورلوب کتاب مطالعه قلنکز دیب توضیح چغاروب بیروب

مذکور

مذكور بخاری كتابنی آلوب حسن وقبح افعال العباددن آچوب اوقوب
التكليف بمالايطاق غير جائز مسئله‌سنده لانه لايليق من الحكيم ديكان‌سوزنی
لانه لايليق من الحكم ديب بلا ياء اوقوب داملا حسن‌الدين فتح ايدوب
لايليق من الحكيم ديدكنده خصمی منفعل بولوب يازونده شولای ديكاچ
ملا حسن‌الدين ازپی نقطه احمق ميرود ديو رد ايدوب بعد تمام الكلام
سز قايتونكز من حضرت اميركا اوزم عريضه ايدرمن ديو قايطاروب
عريضه‌سنده ملا حسن‌الدين‌نی مدح ايله عملنده بر قرار قالدی لكن نچه
سنه بعدنده معزول اولوب كند بلادنی قصد ايدوب چقوب اثناء سيرده
راحله سندن توشوب بتأنی وترتيل‌اولی نمازنی سنت‌لاری برله اداء قلوب
قافله بيك يراق كيتوب آرتندن يوكروب بيك اسی هواده پشب مريض
اولوب سنی ايللی‌دن زياده ايكان اوركانج‌دن بو طرف چقدق بعدنده
يلانلق ديكان موضع‌ده سنة سبع وخمسين ومائتين وفات‌اولمش خاتون‌وكنيزك
آلمادی حجره‌سنده هرّه‌لری بيك كوب اولوب آنلارنی تربيه ايدر ايدی
يكرمی‌دن زياده‌اولوب حجره‌سی واطرافی بدبوی‌لغندن همسايه‌لری رنجور
بولور ايديلار همه‌سی بر توسلی صوری ماچی‌لار ايدی همه‌سنه براورص
اسمی قوشوب چاقرر ايدی بولارننك جده‌سنی ابتداء فتح مدرسه‌ده ملا
تورسون‌جان بای كيتورب بياروب ايدی غير كشی تربيه قيلمادی فقط‌من
تربيه قلدوم بولار شوندن تناسل قيلدی دير ايدی اكن آرالارنده برسی
غيررنكده اولغان‌لغندن آنی زنادن توغان دير ايدی كند بلادنه قايتمق
اراده‌سنی توتدقنده های من كيتكاچ بولارنی كم تربيه قلور ضايع بولور
مچی توياب آلوب قايتقان ديب خلق ملامتندن قورقماسم آلوب قايتور
ايدم دير ايدی‌امير حيدركا وملا صالح‌الخجندی وملا محسن بن بيكقول‌لارغه
شاكرد ايدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا محمدشريف بن ابراهيم البيركوی رحمه‌الله بغلمه مضافاتنده
بيركه نام قريه‌ده تولد تابوب علماء بلادندن اخذ علوم‌ايدوب بخاراغه سفر

قلوب ایشان خلیفه نیاز قل الترکمانی تربیه‌سنده اولوب بعد مدة کند بلادنه رجوع ایدوب بیرکه قریه‌سینه امام وخطیب ومدرس اولوب تعلیم وتدریس وارشاد قلوب فی حدود سنة ثلاثین ومائتین خوارزمکا هجرت قلوب چکه نام قریه‌کا نزول وآنده اقامت وارشاد قلوب سنة سبع وخمسین ومائتین شول موضعده وفات اولدی عدم سقوط عشاء حقنده ایکی عدد مختصر لطیف رساله‌سی ودخی ملا احمدجان بن امیر خان ردنده ارسال ذنب العمامه حقنده بر رساله‌سی واردر بیرکه ایشان دیمکله معروف ومشهور واصحاب واتباعی کثیر ایدی خوارزمه کیتدکنده مقامنه اصحابندن ملا عبیدالله بن ابراهیم امام ومدرس اولدی الحالة هذه موجود امامی حاجی ملا عبدالعلی ننك والدی در

﴿ ومنهم ﴾ ملا تاج الدین بن عبد الرشید بن مرتضی بن اسماعیل بن نور محمد الاشتراکی رحمه الله اصلی بغامه نواحینده اشتراك نام قریه اهالی‌سندن اولوب قزان‌غه ورود ایله ملا عبدالخالق بن اعظم وملا محمد رحیم آخوند وملا ابراهیم افندی‌لر حضورنده اشتغال بعلوم ایدوب ملا ابراهیم افندی‌ننك قزنی تزوج ایدوب صاصنا قریه‌سنده امام وخطیب ومدرس اولدی تعلم وتعلیمکا شدید الاشتغال مکب علی اناء اللیل والنهار اولسه‌دا عدیم الاجاده قاصر الافاده ایدی دیب تلمیذی ملا ذاکر بن عبدالوهاب نقل قلدی داملا عبدالنصیر القورصاوی ردنده وغیر ذلك بر نیچه رسائل وتحریراتی واردر اوغلی ملا ضیاء الدین وایشان ملا علی بن سیف الله التونتاری وملا ذاکر بن عبدالوهاب‌لار شاکردلری در صاصنا قریه‌سنده فی شهر رمضان سنة سبع وخمسین ومائتین وفات اولدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا نعمة الله بن بیکتمر بن توقای بن اورمانای الاسترلی باشی رحمه الله اصلی قزان بلادنده مالمژ مضافاتنده صلاوج نام قریه‌سندن اولوب جدی ارتحال ایدوب باشقردلار آراسنده باشقرد اولوب یازلوب استرلی باشی‌ده قرار اتمش قزان‌ده ملا فضل بن سیف الله الکیزلوی وچکره‌ده محمد رحیم آخوند وملا عبدالرحمن القرغالی‌لردن اخذ علم ایدوب بخاراغه

سفر

سفر قیلوب ایشان خلیفه نیاز قل‌الترکمانی‌ده تربیه‌لنوب ورود وکند وطننه
شیخوخت ایدوب عظیم العبادة کثیر الورع والریاضة اولوب حضوری محط
علماء زمان ومرجع فضلاء عصر دنیاسی واسع وافر التلامیذ ایدی وشهرتی
بلادنده فوق الغایه‌در ملا عبدالنصیر القورصاوی معتقد ومخلص‌لرندن اولوب
مدرسه‌سنده آننك شرح عقایدنی درس اینوب اوقوتوب غیرلرنی دخی
ترغیب وتحریض قیلور ایدی والدمز مرحوم وامثالی‌ننك نقلنه بناء عام‌ده
رتبه سی بیك دون ایرکان وکذلك اولوغ اوغلی حارث بن نعمة‌الله مقامنه
سجاده نشین اولوب سنة سبع وثمانین ومائتین یوم دوشنبه شعبان اون
یدی‌سنده وفات اولدی بخاراده ملا حسن بن خال البخاری وملا فضل بن
عشور الغجدوانی وملا نیاز بن بنیامین البلخی وغیرلر دروسنه حاضر اولوب
وملاعبیدالله بن نیازقلی الترکمانی خدمتندن مرخص اولوب قایتدی وکچك
اوغلی حرّاث بن نعمة‌الله دخی بخاراغه سفر قیلوب ملاعبدالمؤمن خواجه وملاحسن
ونیاز وملا فضل‌الغجدوانی‌لر حضورنده شغل‌لنوب بلادنه رجوع ایله بو هم
شیخوخت ایدوب سنة ثمان وثمانین ومائتین ایللی یدی‌یاشنده وفات اولدی
یوم سه‌شنبه شهر رمضان یکرمی‌توقزنده بخاراده ایکانده برادرمز ملاصدرالدین
شرکاءسندن ایدی بو هم مقبولیة‌وسعة دنیا وکثرة تلامیذدا والدی وبرادری
مثابه‌سنده ایدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا محمدرحیم بن امیر بن جعفر القزانی النارشناوی رحمه‌الله
قزان نواحی‌سنده نارشنا نام قریه اهالی‌سندن بخاراغه ورود ایدوب ایشان
خلیفه نیاز قلی الترکمانی حضورنده تربیه‌لنوب قایتوب قریه‌سنده امام
اولوب نارشنا ایشان دیمکله معروف بی تکلف ومتواضع صاحب نفس مجاب
الدعوة‌ایدی دیرلر مریض ومجنون‌لرنی رقیه قیلسه‌فی‌الساعة افاقه‌تابدقلاری
معروف ومشهور آخوند ملا عبدالنصیر القزانی مزبورننك حقنده عظیم
الاعتقاد حتی مریدی ایدی دیرلر وملا بابمراد بن محرم المنکاری اوغل

بالاسی یوقلغندن شکایت ایدوب دعاسنی آلوب اوغلی نجیب مخدوم وجوده کیلمش فی سنة ستین ومائتین تارشنا قریه سنده وفات اولدی

ومنهم ملا نعمان بن امیر بن عثمان الثّمنی رحمه الله اصلی اورنبورغ مضافاتنده ثمن نام قریه سندن اولوب بلاد قزانه ورود ایدوب ملا عبدالنصیر القورصاوی مدرسه سنده تروب مستقیم الفهم وسلیم الطبع اولمق له تحقیقانه فهمی ایرشدکندن استاذی عندنده مقبولیت حاصل ایدوب برادری ملا عبدالخالق ایشان قزنی تزوج ایدوب دامادی وحج سفرنه کیتدکنده مسجد ومدرسه سنه قائم مقامی اولوب قالمش ایدی آثارندن قرآن عظیم الشأنکا ترکی لساننده تفسیری وداملاسی‌ننك مناقبنده بر مختصر رساله سی وبعض تحریراتی وار داغستان طرفنه کیدوب قول آلمق وصاتمق برله اواره بولوب یوروب شونده وفات اولدی سنة ١٢

ومنهم شرف الدین بن زین الدین بن ابراهیم بن جاوقای بن اویباقتی بن منکش بن صبای بن جمای بن نوغای خان الاسترلی طماقی رحمه الله اوغلی ملا کمال الدین‌ننك بیاننه کوره اصل‌لری قرم خان‌لرندن نوغای خان ذریه سندن اولوب بابالاری صبای یاکه جمای کرمانغه انتقال ایدوب بعد ذلك بنی نوغای اسمنده هر اطرافه منتشر اولوب کندلری استرلی طماقنده قرار تابمش‌لر لکن قرم خان‌لرنده نوغای خان دیدکی آدم یوق دشت قبچاق خان‌لرندن بو اسملی ذات بار قزان‌ده بنی نوغای دیب معروف آدم‌لر کنت جدلری نوغای‌چق دیگان ذاته منسوب‌لر قزان‌ده وبخاراده ملا نعمة الله ایشان برله جمیع اساتذ ومشایخنده وسائر احوالنده مشارك اولوب علم ظاهرده فوق ایدی دیرلر واوغلی ملا کمال الدین ودامادی ملاحسام الدین بن عبدالکریم التاوبزی شاکردلری‌در یتمش‌یدی یاشنده سنة اثنتین وستین ومائتین شعبان آینده استرلی طماق قلعه سنده وفات اولدی

ومنهم ملاتاج الدین بن مصطفی بن رمضان بن ایشنیاز الاشنکی رحمه الله ملا طاهر بن سبحان الآدابی‌دن علم قرائت وملا بایمراد مدرسه سنده اقامت

واشتغال

واشتغال ایدوب چکاناس نام قریه‌کا امام اولوب سنة خمسین ومائتین دولة روسیه طرفندن تفلیس شهرینه مفتی اولوب واسع الدنیا صاحب الاموال ودولت طرفندن سراغیچ وبو ایز مباهات ویرلوب تفلیس مفتی‌سی اسمی برله معروف وممتاز الاقران اولدی صنکره‌لری بعض مکارلر اغوا قیلوب وظیفه‌سنی استقلال وزیاده‌سنی طلب ایله دولتنه عریضه ویروب بو مبلغ کفایه اولماسه استعفا قل جوابنی آلوب معزول اولوب قزانه رجوع ایتدی[2] اول وقت بوننك مفتی‌لکندن دولة روسیه هم مستغنی اولمش ایدی شول طرف اهالی‌سندن بروکا آز وظیفه برله اوشبو عنوان ویرلدی حج سفرنه کیدوب عودنده ایللی یدی یاشنده ایکان بحر قلزم‌ده ینبع وجبل حسّان قربنده بر نام اوغلی وبعض رفقاسی برله غریق اولدی سنة اثنتین وستین ملا حسن الدین نام اوغلی سلامت اولوب قزانده نچه زمان اقامت ایدوب وفات اولدی صاحب الترجمه هرعلومکا حسابیات والوفق والرمل والکلام والمنطق وغیرها کانظر واشتغال ایلاب هر قایو سنده متعدد رسائل وتحریراتی اولسه هم اما همه‌سی تقلیدی وفهم وتحقیق المعنی‌دن عاری‌ورکا کت وفجاجته مشتمل در شامل افندی‌ننك بو کشی‌نی تهدید وتخویف برلان یازدغی مکاتبی کوبدر

﴿ ومنهم ﴾ ملا فیض بخش بن عبد القدوس العمری السرهندی الحنفی رحمه‌الله اصلی هندستان اهالی‌سندن شیخ احمد السرهندی اولادندر قزانه ورود ایدوب بر مدت اقامت ایتدکندن اصطلاحلر نچه صاحب زاده‌ایشان دیمکله معروف ایدی سنة اثنتین وستین ومائتین یکرمنچی شوال قزان شهرنده وبادن وفات بولوب مقبره جدیده‌سنده مدفون اولدی اهل علم‌دن ایمس ایردی افتخاری فقط نسب برله‌در میان خلیل صاحب زاده قزانه ورودنده آندن متعرف اولوب منازعه ایدوب مدار اقلمای من سندن اثبت نسبا واصح انتسابا للشیخ احمد المجدد رحمه‌الله مضموننده کلام‌لر سرد ایدر ایدی

[2] بعده ملا عثمان افندی ثم ابنه محمد افندی ثم ملا مصطفی افندی ثم ملا احمد افندی الشافعی الحالة هذه سنة ١٢٩٧ سنی یتمش حدودنده بر حیوةدر یخشی عالم کشی اوچ قاضی بلکه آلتی قاضی‌سی‌وار مفتی‌کا وظیفه منکده سکز یوز قاضی‌لار نقی آلتی یوز سالیانه دیو امام العسکریة بها ملا نظام الدین بن زین الدین التکنشی بیان قیلدی (منه سلمه‌الله)

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبد الغفور بن عبد المنان القزانی
ملا ابو النصیر القورصاوی وآندن غیر فضلاء عصرندن اخذ علوم ایله بخارادن رجوع ایدوب قزان نواحینده شیطان یلغه ومنزله نواحینده طویکلدی نام قریه لرده امام وخطیب ومدرس اولوب بعد ذلك چیصطای قلعه سنه ارتحال ایدوب سنة اثنتین وستین ومائتین شهر رمضاننده بعد المغرب فجأة وفات اولدی ملا عبد الغفور بن سیف الله بن عادلشاه بن خلیل بن تومای البالتاچی وملا معین الدین بن عبد الرشید بن محمد الشکری وملا فخر الدین بن ارسلان بن مراد علی بن میراث البوکالی لر شاکردلریدر

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبد اللطیف بن سبحان القرچی رحمه الله علماء بلادندن اخذ علوم وتحصیل کمال وبخاراغه ورود ایلاب ایشان خلیفه نیازقلی صحبتنده تربیه تابوب بلادنه رجوع وبلبای مضافاتنده قروج نام قریه ده امام وخطیب ومدرس اولوب حج بیت الله ایله دخی مشرف اولوب علم قرائت اخذ ایله قایتوب سنی سکساندن فوق ایکان سنة ثلاث وستین ومائتین وفات اولدی صاحب اوراد واحزاب وجید القراءة وذکور واناث غه تلقین ذکر لکن عجایزغا من وراء الستر وشابه لره بالخط تربیة المریدین وتعلیم الطالبین واقراء القرآن ایدر ایدی نساء طائفه سنه تلقین ایتماك ایشان ترکمانی طریقه سنه خلافدر

﴿ ومنهم ﴾ ملا فیض الله بن مرتضی بن محمد قل بن ممتای بن طوی تیك القزانی المندشی رحمه الله عالم فاضل اولدقنه علاوة علوم ریاضیه ده مهارتی اولوب صباغت صناعتی دخی استعمال ایتدکندن انواع اسطرلاب وکره وارباع نحاس وصفردن صیغ له عمل ایدوب تقویملر برله خسوف وکسوف وطلوع دن خبر ویردکندن منجم فیض الله ملا دیب معروف ایدی الحالة هذه معمولاتندن بر کره وبر اسطرلابی بزده موجود وبعض تقویمانی دخی طبع ایدلوب تداول ده در کندسی ترکیب ایتدکی ساعت نامه سی دخی منظوررمز اولدی مصطای حاجی وسیف الله قاضی وسعید وولید نامنده اولان ملالرننك برادر عینی سیدر آخر عمرنده چوقراق اولوب بیك مشقت برله بیك آز

ایشدر

ایشدر ایکان علوم ریاضیه نی ملا حمزة بن محمد البیرزوی‌دن اخذ ایدوب ملا عطاء بن محمد القورصاوی کند سنه شاکرددر یتمش سننده ایکان سنة سبع وستین ومائتین آرچه یولی مندش قریه سنده وفات اولدی اوغلی ملا عبید الله نام ذات اولوغ قوال ننك کیچی طرفنده امامدر

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبد الواحد بن عبد الرحمن بن قلی البووی رحمه الله بلادنده ملا بایمراد بن محرم وبخاراده ملاصالح الخجندی وملا نیاز البلخی‌لردن اخذ علوم ونسفی‌گا وارب ملا عبد الرحمن ایشانده تربیه برله مرخص اولوب بلادنه قایتوب بوا قلعه سنده ملا حسین بن حسن الدین بعدنده امام وخطیب ومدرس اولوب درس ایتدی ملا احمد بن محمد شاه بن‌اختم الصوقصوی واحمد بن الیاس القاینلقی وعبد الله بن شمس الدین بن‌ابی سعید بن منصور بن اورازمت وغیرهم شاکردلریدر دیندار وصالح وفاضل وبی تکلف وبی ریا خالص کشی ایدی آثارندن مصادرده بر رساله سی وار

﴿ ومنهم ﴾ ملا فتح الله بن سفر بن الحسین المناوزی ثم القزاقلاری رحمه الله قزاقلار آخوند دیمکله معروف ایدی اصلی باشقرد طائفه سندن بلبای مضافاتنده مناوز نام قریه اهالی سندندر بلاد قزانه ورود ایدوب ملا صالح بن سعید الکناری وامثالندن اخذ علوم برله صار کوکشای مضافاتنده اولا قزاقلار قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب کوب شاکرد جمع ایدوب درس ایتوب صار کوکشای مضافاتندن ماعدا جمله قزان ایالتنه علاوه کند قزاقلار قریه سنی علی الشمول آخوند اولسا هم کوب تورمای آخوند ملا فتح الله بن حسین وملا بایمراد بن المحرم وملا نور الدین المحتسب‌لر حسدلری وسعایت‌لری برله برنچه سنه دن صونك معزول اولدی زیارة بیت الله برله دخی مشرف اولوب علماء حرمین ومصر والشام والروم ملاقات واناذول اهالی سندن ملا عبد الله ایشان‌غه دخی مصاحبت ایدوب قایتدی اوغلی ملا حسن وملا مختار بن عمر الصوقصوی وبرادری ملا حسن الدین وسعید بن‌حمید القوالی وحماد بن‌خالد القزانی وزبیر بن‌اسحاق بن صدر الدین

بن سیف الله الایباشی وفخر الدین بن شمس الدین القرتمنی وزاهد
بن محمد رحیم بن مصطای الیورطشی شاکردلر بدر
﴿ ومنهم ﴾ ملا عبدالرشید بن عبدالله بن محسن الاتنوی قزان مضافاتنده
الغ اتنه قریه سنده امام وخطیب ومدرس اولوب عمر ایدوب سنة تسع
وستین ومائتین جمادی الاولی سنده وفات اولدی زکائت وقوانین مملکتهوقوف
واطلاع برله معروف ایدی وفاتی بعدنده ایکنچی اوغلی ملا عبدالرقیب
قریه سنده قائم مقامی اولدی الوغ اوغلی ملا عبدالحکیم ننك مرادالعارفین
بیتلریکا ترکی شرحی وار نصفی غلطدر هر ایکسی ملا بایمراد شاکردلری در
ملا عبدالحکیم طرویسکی قلعه سنده سنة اربع وثمانین ومائتین وفات اولدی
﴿ ومنهم ﴾ ملا سیف الله بن اوتکان بن ندر بن سبکه بن صفر بن اورازای
بن غاید خواجه بن شمسی خواجه السردوی رحمه الله اصلی قزان مضافاتنده
قمرغوجه قریه سندن اولوب یوقاری سرده قریه سینه امام وخطیب ومدرس
اولوب بعد قزیلجارغه انتقال ایدوب توبان مسجدنده امام وخطیب ومدرس
اولوب اوزن عمر سوروب ارذل العمرکا ایرشوب سنة تسع وستین ومائتین
یکرمی ایکنچی ذی القعدة لیلة السبت وقت العشاء الآخره وفات اولدی
اوزی فناغه ایرشکاچ اوغلی ملا سراج الدین قزیلجارده امام وخطیب اولوب
یوقاری قلعه سنه انتقال قیلوب زور اشلارکا مبتلا اولوب منکلیغل نام ذات
فتنه سی برله نچه مدت محبوس اولوب خلاصی بعدنده سنة   حج ایدوب
وفات اولدی قمورغوجه عمر خواجه اولدقینه بناء کندلرنی حضرت عمر
بن الخطاب رضی الله عنه اولادندن اولمقلرنی زعم ایدهلر بعض جاهللری
غیر بر طرفدن کیلوب شول قریه کا امام اولسالرده اسملری نه خواجه لفظنی ضم
ایدوب دخی اولادلقنی دعوی ایدهلر عجبا هر عمر خوجه حضرت عمر
اولماق قایدن لازم ماوراء النورده کرچه خواجه لفظی اسملرنه ضم قلماقنی
حضرت علی رضی الله عنه یا غیر بر اصحاب اولادندن اولماقدن عبارت
ایتسه لردابزم بو بلادمزده اوللرده دنیاسی واسع ونعمتی فراوان آدملرکا

اطلاق ایدلکان کرچه مجهول النسب وحدیث الاسلام اولسالرده با انکه هیچ بر معنی ملاحظه قلمای مجرد غرابت قصدی ایله اسملرینه کوبلر خواجه وبعضسی میروجان ومیرزا وکری لفظلرنی ضم ایدوب طریق سنتدن عدول ایله اسملرنی بوزالر

﴿ ومنهم ﴾ ملا عباس بن عبدالرشید بن احمد بن شکربن حسن بن‌حسین بن قطلع‌محمد بن ایشمحمد بن دوست‌محمد بن باغش بن یاوش الکوشاری رحمه‌الله کوشار میرزالری نسلندندر ملاعبدالرحمن القرغالی وجعفربن‌عابد الارسلانی وغیرلر حضورنده اشتغال ایله کنن قریه‌سنه امام وخطیب ومدرس اولوب ملا عبدالوهاب بن ایمانقلی الرجبی وبایمراد بن المحرم المنکاری وعبدالسلام بن‌عبدالرحیم المفتی‌لرشاکردلری‌دور بایلار ایله جنون وخداعنی خلط ایله معامله ومکاتبه قیلوب انلار مخلص اولوب کوب‌استفاده قیلورایدی بای‌لارغه بر بتون تحته کاغذننك دورت پوچماغنه دورت سوز قویوب مثلا عثمان بای بر قداق یاشل چای کوشار عباس دیب یاکه موسی بای‌غه شولای یازوب حاجت‌لرنی تحصیل ایدر ایدی بای‌لر بر حاجت نرسه‌سنی بنا یا یورطنی احاطه قیلدروب بیرسه‌لار حاضر ایکنچی طرفندن سوتوب آلوب حاجت بولغانده میچ واوچاق‌غه یاغار ایرکان شول خصوصده برو بر سوز ایتسه آننك اغاچی مدینه‌دن‌یا مکه‌دن کیلکان یوق اوشبو اورمان‌لردن کیله‌در دیر ایکان عبدالوهاب‌القزاقلاری نکاحنده براختی بلا ولد وفات اولوب قرق منك صوملق میراث دعوی قیلوب مضایقه‌غه توشورمش شول اثناده طاشکچودا ملا شمس‌الدین اهل علم‌کا بای‌لر برله دعوی قلشمق مصلحت اش توکل دیب جوابنده مصلحت‌مه توکل مه آنی صوقر صغرننك اوکسوز بزاوی بلماس دیمش دغی قزانغه کیلوب یوسف بن احمر القوالی دارنه کردکنده یوسف بای ترزه‌دن کوروب آغای سین قایسی آولدن دیکاچ کوشارنکی نی اسملی دیکاچ عباس دیب ایتالار دیکاچ سن عباس حضرت‌مه آله دیب شولای دیب هم ایته‌لار دیکاچ ایده کرخوش کیلدنك

حضرت مرحمت ایدەسز دیب اوینه آلوب کروب چای اچرکانده بـای
مذکور دعوی‌دن سوز چقـاروب حضرت اول قدر مـال دعوی ایدەسز
قرداشنکزنی نه قدر اسباب برله بیرکان ایدنکز اول قدر میراث قالورغه
دیدکنه الله تعالی بیرسه بولادر سزنی‌ده قوال‌یوسف قوال یوسف دیـکاچ‌ده
اطـاغزنی چرمش احمر دیب ایتورلار ایدی دیدکنه یوسف بـای بیـك
آچیغ‌لانسه‌ده تحمل‌قیلوب برتنکه صدقه‌بیروب اوزانساده علیهنه سعی‌ایدوب
دعوی‌سنی جرح ورد ایتدرمش برادری قربانعلی بای های موین‌نی آبطی
کیسدی‌من آنی واطوب چقارماقچی ایدم دیمش بروقت اوغلی عطا قزانغه
کیلوب تمام حددن چقوب فسق فسادده یوردکنده خیرخواه لری حضرت
اوزنك باروب تابوب آنی آلوب قایتماسنك اول خراب بولادر دیب‌ایتوب
بـاروب آلـوب قـایتمش عبـد السلام مفتی قزانـه ورودنـده اوغلننك
حقنده هر تورلی شکایت نامه‌لر وعریضه‌لر بار دیکاچ بولور کشی ایتور
ایسلم اوغلنی هم شولای دیب سوزلای‌لر دیمش قارغـالی‌ده توردق لرنده
عبدالسلام مفتی‌کا خلفه بولدغندن مفتی حالنك هم تخفیف قلوب ایسلم‌دیب
خطاب قیلور ایکان عبدالسلام مفتی بلامنشوراولدغندن امتحان‌غه‌بیارتورکا
قزان محکمه‌لرینه‌یازسا هم بارمای محمدجان مفتی‌ننك بر قطعه کاغذکا بوکشی
قریه‌امامتنه لایق دیب یازغان کچکنه‌کنه خطی برله قزان محکمه‌سینه عریضه
بیروب منشور آلوب آخر بارمای قالغان بر وقت شاشی مسجدنك نمازلق‌لرنی
قبله طرفندن بروب زاویهٔ غربیه‌کا توغری قیلغاننی کوروب بونیك بولای
دیب امامندن سؤال ایتکاچ حضرت برننك اش خراب ایکان جامع‌الرموزده
وقبلتنابین المغربین دیکان دیب ایتدکنه ای احمق جامع الرموزنی سزننك
شاشی‌ده تصنیف قلغان‌منی دیمش بروقت قزانك ملاسعید بن‌حمیدالبرسکاوی
مداخله قیلوب منکا قزنك‌نی برمادنك دیکان سوزینه قارشی صارت‌نی آلداب
الوب قـاچوب قـایتقان آلتمش منك آقچه‌نك بتماکان بولسه بیرور ایدم
دیمش اوغلی ملا عبـد الباری بخـاراده ایـکانده خراجاتنه آقچه بیـار دیب
یازغاچ جوابنك اذاواقعه سوره‌سنی هرکیچ اوقیاسن محتاج اولماس‌سن‌دیب بر

بول آقچه يبارماى هر كاروانده كشى كا آز كوب آقچه كيلكانده بوننك اوغلينه اذا واقعه سوره‌سنى اوقياسن ديب مكتوب كيلور ايدى عمرنده آطقه منوب يا غرابه وچانه‌غه اولتروب كوبردن اوتكان يوق جيمرلور ديب قورقوب جياولاب اوتار ايكان باشنى قصه ديب باشنه بورك كيماكان برن تيرسنى صالوب‌غنه قويه ايكان كوننه اشطان كيماكان وسائر لباسى هم بلا تكلف ياشل چاى اشاغانى غالبا طاوق ايتى يورطنه اصلا مچى كرتماكان يالغوز بر اويده طروب كوكارچن آصرار ايكان جاى كونى بچان چابدروب كيتورتوب شوننك اوستونده اولتورور ويا ياطور ايكان چاى كا صونى اوزى آلوب قاينتوب قوناق كيلسه طاوق آلورغه آقچه آلوب چغوب كيتار ايكان بروقت خاتونلرى نزاعندن قاچوب چغوب بورانده قابقه توبنده اولتورغاننى برو كوروب حضرت بورانده توراسز ديدكنده اويده بوران موندن هم شبراك ديمش اوزن عمر سوروب طوقسان ياشنده سنة سبعين ومائتين والف كوشار قريه‌سنده وفات اولوب مقامنه مذكور اوغلى ملا عطاء امام اولوب وفاتى بعدنده اوغلى غالب بن عطاء اولوب آننك وفاتى بعدنده اوغلى ملا عادل امام اولدى ايكنچى اوغلى ملا عبد البارى قزل جارغه باروب توبان محله‌سنده امام وخطيب وقزل جار قلعه‌سينه ومضافاتنه آخوند اولوب نچه كره اربت بازارينه امام اولوب كيلوب مسجد اوچون ديب تكرار آقچه جيوب مسجد كا بر اوى آلوب مناره‌لر ياصاتوب واحاطه قيلوب بخشى ايدوب اوزى هم فائده مند اولور ايدى الحالة هذه اول خدمت اوچون اربته كيلما كدن منع ايدلوب مجمع غير آدميلرنى يبارادور دخى اسبابنه توسل ايدوب اعادسنه ظفر ياب اولدى سنة ١٢٩٩

﴿ ومنهم ﴾ ملا نظام الدين بن سراج الدين بن زين العابدين بن ابى شحمه بن عبد الرزاق بن دوست محمد بن المحمد القروجى رحمه الله والده‌سى منور بنت عبد الواحد بن سليم بن ايشمحمد القرنى ولادتى سنة تسع وثلاثين ومائتين والف يا سنة اربعين ومائتين بلباى مضافاتى قروج قريه‌سنده واقع در خالى ملا

حين الكمال بن عبدالواحد حضورنده اشتغال ایدوب تلخیص المفتاح والكافية
والتنقيح حفظ ايدوب مذكور خالىننك يازدغى مكتوبنده بيانىغه نظرا سنة
تسع واربعين ومائتين تصريف افتتاح قيلوب بش آى تولغانده جميع
مقروأتنى حفظ ايله انموزجكا واصل اولوب سنى يكرمىكا يتدكنده صاحب
مطالعهء كامله وخالننك درسندن مستغنىاولوب استفاده منعكس اولمش بعد
ذلك عمل تلقيح البقرى خدمتنه تعيين ونصب ايدلوب اوج سنه درسدن
معطل اولدقى بعدنده استعفاسيله عفو ايدلوب ينه طلب علم اوچوناسترلىكا
باروب سنة تسع وخمسين ومائتين بخاراغه سفر ايدوب سنة اربع وستين
ومائتين آندن حج بيتالله الحرام وزيارة الرسول عليه السلام قصدى برله
هندستان طريقى ايله متوجهاولوب بزكا خراسان ممالكندن وخصوص هرات
شهرندن يازدغى مكتوبى وتحريرى بو موضعده ايراد ايدلدى بعد ذلك
بزدن خبرلرى واثرلرى منقطع اولدى بو سفرنده بوفقيرننك كتابالطريقة
المثلى فى العقيدة الحسنى مزنىاستصحاب ايدوب مرادى شرح قيلمق ايدى
علماء ومشائخ هراته كورساتوب استحسان ايتدكلرنى يازمش ايدى شرح
قلماق ميسر اولديمو يا يوقمو معلوم اولمدى بخاراده ايكانده مفرط الزكاء
سريع الانتقال بديهى الجواب غامض التعقل سديد المطالعه دقيق الفهم
ايدكندن الهامى ديو تلقيب ايدلور ايدى بخاراده ايكان داملا فخرالدين
بن ابراهيم افندى القزانىننك بعض تصانيفنده ذكر قلدقى وان كان باب
الاجتهاد مسدودا فى زماننا ولكن باب المطالعة مفتوح ديدكى سوزينه قارشى
سننك اوغلنك زمانه سنده مطالعه بابى هم مسدود اولور ديو بر لطيفه
قيلمش ايدى بو فقير خلفاء عباسيه احوالنى بيان ايدوب المعتصم بالله
الواثق بالله المعتمد على الله بو اسلوبده اولان لقب خليفه ياولى عهدلرينه
منحصر غيركا اجازتلرى يوق ايدى ديدكمده هاى بزننك ملا عارف
آغاىغهغنه النايم فى ارضالله ديب قويساق رخصت وجوازى اولورميكان

ديو

دیو دخی لطف قیلدی بخاراده توشنده رجال الغیبدن برونی کوروباوز
احوالی وغیرلر احوالندن سؤال ایدوب حسن خاتمه وآخرنده خیرحالی برله
شهادت بیروب عمرنك قصقه فقط یدی سنه قالدی دیو نعی ایتدی همه
اخباری راست بولغانده هیچ باك یوق خفا دکلمن دیر ایدی اول رؤیاسنه
نظرا وفاتی بو تاریخدن مقدم اولمق کرك لکن خالی بعض سواح خبرینه
اعتماد ایدوب سنة ثلاث وسبعین ومائتین دارالخلافة بغدادده رفیق سفری
ملا عارف بن عبدالسلام بن بو سقین بن عظیم برله هر ایکاوی وفات
ایتمشلر دیو یازدخی خبرینه بناءً بوموضعده ایراد ایدلدی ملا صدرالدین
بن عصمةالله الباشرغانی وملا محمد بن صالح العمری لر شاکردلری ایدیلار
اثارندن ملاابو النصر القورصاوی ننك بررسالهسینه شرحی وبعض تحریرات
اخریسی وار ممتد عمر کوروب شول طریقه تحصیلغه صرف ایتسه عجایب
الدنیادن اولور ایدی رفیقی ملا عارف بن عبدالسلام دخی هم مشربی
وسلیم الفهم وصحیح المطالعه ودقیق الادراك ایدی رحمه الله وهذه ماکتبه
الینا من خراسان اعلم ان العقل اذا نظر الی الشیٔ ولاحظه من حیث هو من
غیر نظر الی وجوده وعدمه لایصدق من تلك الحیثیة الانفسه وذاتیاته فالوجود
والعدم وسائر المحمولات مسلوبة عنه فی تلك المرتبة هذا ما یذهب الیه
النظر الجلی واما النظر الدقیق فیحکم بان سلب الوجود عنه بتلك الحیثیة
هو اثبات العدم المناقض له فصدق سلب الوجود علیه هو بعینه صدق
العدم علیه لکن الصدق لیس من تلك الحیثیة بل بنحو آخر وهوان العقل
یحکم علیه فی نحو من الملاحظة بانه معدوم فی مرتبة الذات بما هی تلك
فالحکم فی ظرف التقیید والمصداق الشیٔ من حیث هو وهذا معنی
کون الممکن مسبوقا بالعدم الصریح بالماهیة عند الفلاسفة ومرادهم من
التقدم الذاتی فی کلامهم هو هذا النحو من التقدم ولیس یلزم منه
المسبوقیة الخارجیة فالممکن الموجود دائما متصف بالعدم بهذا المعنی

وليس هذا الصدق مخصوصا بحال العدم وهذا ما عندى فى هذه المسئلة الغامضة واما مسئلة التوحيد الوجودى فمما لا يفصح علينا شئ من الطرفين وتزمن كل ممكن بما هوفهو من الفطريات عندنا وان كنا عرصة للرمى باقتفاء حكم الوهم ونسأل الله سبحانه ان يفتح لنا ما هو الحق فى البابين والسلام على اخينا فى الدين السابق فى تحصيل اليقين القامع لمحدثة كل متهوس من المتقشفين الضارب على ارغام كل متضرغم من المتفلسفين جذوة العلم وقبس الحق وشهاب الدين الشارق من الافق المبين ابن ابى العلاء المرجانى فان هذان لسايحان ذاهبان بطريقتكم المثلى معاضدان لعقيدتكم الحسنى مانمقه الفقير ابو الحسن محمد بن ابى يوسف السليمى سلمه الله على متن السير اول حدود خراساندن يازدغى بو در كنه دستخطى له بنم دستخطم له يازلان ميرزاى صغرى جنبنده مكتوبدر برادرمزه ملاقات ايتدكنده يازمش اما بعد وصول الهرات يازدغى مكتوبى فى سنة خمس وسبعين ومائتين والف قزانده واقع اولان حريق كبيرده ضايع اولدى

﴿ ومنهم ﴾ ملا حسين بن محمد بن عمر البلغارى الكرمانى المعروف بالساعاتى رحمه الله كندسنى ابو الشرف منير الدين ديومكنى وملقب يازار ايدى اصلى خان كرمان اهالى سندن اولوب قرغالى ده متوطن ومتولد اولوب انواع الخطنى تعلم قلوب هر قايوسنك مهارت حاصل ايدوب وملا عبد الرحمن حضورنده تحصيل علوم وحاجى ولى الدين البغدادى دن علم قرائت اخذ بعدنده بخاراغه سفر قيلوب مخدوم قاضى غنى ديمكله معروف ملا عبد العزيز بن عبد الغنى البخارى غه شاكرد اولوب امير نصر الله غه زور قربت حاصل قيلوب تاهل ايدوب حولى مالك اولوب ملا نظام الدين وملا شرف الدين واندن غير اوغل وقزلارى وار ايدى فارسى تلنده واهل بخارا رسومنده غايت ماهر فوق اهله ايدى اولادى برله فارسى لساننددان غير برله تكلم ايتمادكندن اولادى هيچ قايوسى تركى بلماس ايدى حتى بو مملكتمزدن

وارغان

وارغان فارسی بلمای تورغان تجار برله هم مهما امکن فارسی سوزلار ایدی
بر وقت نوغای سرای دیدکی خانده بعض تاتارلارننك جرلاغان تاوشنی
ایشدوب اینها غزل سیاه می خوانند دیب لطیفه ایتدی امیرکا تقربی شول
حدده ایدی بخاراننك بعض مساجد امامتنی صوراب کندسی عرضحال
قبولیتی اولسه منشور یازوب امیر اورام‌دن اوزغانده آط اوستونده عنایت
نامه‌سنی مهرلب بیردی ودخی بر وقت اوغلی شرف‌الدین مراهق نورس
بالا امیر اوزغانده سلام بیرکاچ امیر وقوف ایدوب مصافحه قیلوب اوزمش
بو امر اکابر واکابر زاده‌لر حقنده اولغان یوق ومع ذلك عمرنده خطیب
ومدرس ومفتی‌لك وقاضی‌لق منصبنی حائز اولمادی هر کون صحافلرکا
چقوب وآندن غیر کتاب صاتولماق مظنه‌سی اولغان موضعلرکا باروب
کوب غریب وبی حد نفیس کتابلار تابوب آلوب قولنه کرکان کتابنی
مالك اولسه اولماسه هم حاشیه‌سنه بر جمله تحریر ایدوب اسمنی یازوب
قویار ایدی هر فندن بخشی کتابلری کوب ایدی بو جهتدن بزکا هم
کوب منفعتی ایرشدی حاجی ولی‌الدین البغدادی‌ننك قرغالی‌دن یبارمش
اجازت نامه‌سنی کوردك شیخ سیف‌الدین اللمعانی‌ننك حجکا اوزدغنده
مخدوم قاضی غنی‌ننك التماسی برله اجازت نامه صوراب یازدغی مکتوبی
مونده ایراد ایدلور عرض ذرهٔ بی‌مقدار وقطرهٔ بی‌اعتبار بجناب مستطاب
مهر سپهر مراحم اشفاق محیط جواهر مکارم اخلاق قبله گاه عطوفت پناه مد
الله‌تعالی ظلکم الکریم علی اهل الانتباه بعد از تبلیغ دعوات وافیه وتحیات
کافیه انکه برادر کرامی نور العین ملا محمد حسین که متحلی بحلیهٔ صلاح
ومعتصم بحبل متین ونجاح‌ست درعلم تجوید قرآن وحسن اداء تلاوة فرقان
گوی فصاحت وسبقت از اقران ربوده مسئولش انکه جناب حضرت ایشان
باذن تلاوت کلام مجید وکتاب حمید برسم دعوات صحیحه ازجهت مقاصد
سرفراز گردد مأمول آنکه مسئولش مبذول ومرجوش مقبول شود باستدعاء
جناب شفقت مآب باکریمان کارها دیشوار نیست السلام ثم الاکرام سنة ۱۲۳۱

دنیاسی وسعت برله کفایه اولور ایدی احیانا مسجد مفالکلرده امام اولوب اوقافندن مستفید اولدی سلطان عبدالمجید طرفندن امیرکا ورود ایدن مکتوبنی هم فارسی لساننه وخط دیوانی کبی متداول خطلرینه ترجمه قلوب بیردی آثارندن معاقد المرجان مختصر مسانید النعمان ومرصد التصانیف الی الوف صنوف التوالیف کشف الظنون اسلوبنده وموندن ما عدا نچه تصانیفی وعربی وفارسی وترکی تلنده اشعاری کبی دستخطیله وار ایدی سنة اربع وسبعین ومائتین بخاراده یوم جمعه اوچونچی شعبان وفات اولوب وصیتی برله کبی داری جوارنده خواجه حسن بن عمر البلغاری جنبنده مدفون اولدی سنی تقریبا یتمش دا تواریخ وایام الناس وسائر علوم کا خیلا اطلاع ایدب محظوظ ایدی *

(ومنهم) ملا اسماعیل بن عبدالرحمن الترکی الخطائی الطبیب رحمه الله اصلی خطای مملکتنده اولان تحریف ترکان تنکان اسمیله معروف ترك خلقندن ایدی بلادندان چقوب غیر مرة حج قلوب اسلامبولده سلطان عبدالمجیدننك بعض اقاربنه مداوات ایدب سرعت شفاسی سببلی زور مقبولیت حاصل ایدب بعد قزانغه کیلوب مسکوب امامی ملا سیف الملك بن اصحاب نام ذاتننك قزنی تزوج ایدب نچه اولادی اولوب صغارا وفات اولدیلر بر آز علمی وطبده مهارتی وخیر نفسی کامل ایدی ولکن اوزی ترکی باماس ایدی مع ذلك دائما سویلاشوب سرکذشتنی بیان ایدب کلامندن کشی اسمی وشهر اسمیدن غیرسی ایماء واشارت برله گنه آزی فهم ایدلور ایدی غایت صالح ودیندار وسخی وکریم وملازم الجماعات کثیر العبادات خیر ونافع کشی ایدی اخر عمرلرنده شمای کا کیتوب ینه قزانغه کیلورکا قایتدی چقوب بری مضافاتنده بایقی باشی دیکان قریه ده سنة اربع وسبعین ومائتین والف یوم یکشنبه سادس وعشرین شهر رمضان وفات اولوب جنازه سنی امام قریه ملا نظام الدین بن فیض الله اداء قلوب مقبره سنده مدفون اولدی سنی یتمش حدودنده وطنندن چقدقنه قرق سنه اولغانده غیر وارثی اولمادغندن

حضرت

حضرت عثمان وجابر بن زید مذهبنه بناءً ربع‌دن ما عداسی همرد طریقی برله خاتونی بنت سیف‌الملك بن اصحاب‌کا تماما ویرلدی *

(ومنهم) ملا احمد بن محمد بن عبدالرزاق بن ایشمحمد بن تیمی القزانی رحمه‌الله والده‌سی ملا عبدالعزیز بن طوقتامش بن بوراش قزی سعیده نام خاتون ایدی اصلی قزان نواحیندن والدی قزانده بر آز مدت زنکار مسجد وبشنچی مسجدلرده امامت ایدب قزان‌ده وفات اولدی قزل محمد ملادیکان‌لر ذکری سبقت قلدی اوغلی شمای احمد ایشان دیمکله معروف اولوب شمای قلعه‌سی‌نینك مسجد جامعنده امام وخطیب واخوند اولوب عمر ایدب غیر مرة حج قلب قزاندن مرور ایدب ملاقاتمز اولدی قرغالی‌دا حاجی ولی‌الدین البغدادی‌دن اخذ علوم قرائت وملا عبدالرحمن‌دن اخذ علم قلب ولید ایشان تربیه‌سینه داخل اولوب مرخص‌ایدی سعت دنیا واحترام‌وعزت برله اوزاق عمر ایدب ارض تارلق‌غه دامادی رحمة‌الله بن نیاز بن حیدر بن عبدالمطلب بن اینیك التاروی دارنده قوناق بولوب باردقنده سنة ست وسبعین ومائتین شعبان آینده وفات‌اولدی الوغ اوغلی ملا ابراهیم بخارادا ایکی سنه اقامت قلوب قاینوب شریکی وفاتی بعدنده مستقل امام وخطیب وآخوند اولدی قداسی اولان نیاز حاجی سنة ست وثلاثین ومائتین والف حج قلوب مکهٔ مکرمه‌ده رفقاسی یحیی بن یار محمد ومحمد بن صالح نام‌حاجیلر برله مفتی عبدالله بن‌عمر السراج‌غه ملاقات‌ایدب بلاد بلغاردا اقصر لیالی‌ده عشاءً وجوب وسقوطندن استفتاء قلنوب وجوب برله فتوی ویرب بو خصوصده سلم الانوار ومعقل الابصار فی وجوب العشاء علی اهل بلغار نام رساله‌سنی تصنیف ایدب مذکور حاجی ورفیقی حاجی یحیی ومحمدلرنی دیباجه‌سنده ذکر ایلادی الحالة هذه اولادی تاری ولاینك عمده زور بای‌لاری‌در *

(ومنهم) ملا جعفر بن صالح القولا تقینی الاعمی رحمه الله سرانوب توابعی حوالین مضافاتنده قولاتقین نام قریه‌ده شیخوخت ایدب وسالکین‌نی تربیه قلوب سنی سکسان حدودنده سنة تسع وسبعین ومائتین یوم شنبه خامس

رجب وفات اولدی بلاد ما وراء النهرده بخارا ونسفدا بر مدت اقامت
قلوب آندن ارتحال ایله خراسان بلادنی طی ایله بغداد وبلاد الشام ومصرلرده
دوران وعلماء ومشایخنه ملاقات وحج بیت الله الحرام قلوب قایتدی کندسی
اسپاس توابعی باللی کول قریه‌سی‌ننك ایشان ملاعبدالخالق البلغاری
مریدیدر ملا عبداللطیف بن یهودا بن بیکقول التاجلی وملا عبداللطیف
بن خالد بن جعفر بن آلطونبای البدانکی وملا حسن الدین بن عمر القزانی
وملا فتح الله بن ولید الزادوری‌لر شاکردلری‌در *
(ومنهم) ملا طاهر بن سبحان بن بهادر شاه بن جرکس بن کلولو البتراقصی
المقرئ صاحب الالحان رحمه الله آدای آولی طاهر حضرت دیمکله معروف
ایدی اصلی سنبر ایالتی قورمش مضافاتی بتراقص قریه سندن در قزان
مملکتنه ورود ایله مچکره‌دا ملا محمد رحیم آخوند مدرسه‌سنده اشتغال بعلوم
ایدب وصبا قریه سنده ملا عبدالرشید بن عبدالقادردن دخی اخذ علم ایدب
ایشمحمد بن زاهد الکبا کی‌دن علوم قرائت اخذ ایدب مرخص ومجاز اولوب
مالمز مضافاتنده آدای قریه‌سنده امام وخطیب اولوب علم تجوید وقرائت
اوقتوب اوزاق عمر سورب بو بابده کوب خلقغه استاذ اولوب سنة احدی
وثمانین ومائتین والف یوم یکشنبه رجب اون برنجی یومنده آدای قریه‌سنده
وفات بولدی سنی طوقسان تیراسنده حواسی همه کوزی قولاغی اعضاسی
تش‌لاری سلامت ایدی هر وقت قزانغه کیلوب اصل وطنی میشارستانغه
اوتدکنده بزکا کرور ایدی سنة ثمانین ومائتین یوم جمعه محرم اون‌سنده
برادرمز ملا صدرالدین وملا فیض الرحمن‌لار برله طاشکچودن برکا باروب
اوغلومز برهان الدین محمدکا سورهٔ فاتحه اوقتوب برادرمز ملاصدرالدین
تحریری برله اجازت نامه‌سنه کند مهرنی باصوب بیردی فوق الغایه حسن
آواز واسع الصدر مدید النفس کشی ایدی هر تورلی مقام‌لر برله اوقتوب
بعض‌سنی حرمین مقامی بعض‌سنی قدس شریف مقامی بعض‌سنی مصر مقامی
دیب تسمیه ایدب هرتورلی مقام‌لر اختراع قلوب اوقور ایدی اول مذکور

مقام

مقاملردن مراد اغناء وشرعا منهی بولغان تغنی توکل خوش صوت وسعة نفس وحسن اداء برله جودت قرائت ورنوق التلاوةدن عبارتدر کرچه ایشمحمد حاجی‌ننك شاکردی اولسادا اول هم حسن الاداء وحسن الصوت ایساده بو کشی‌ننك زیادتی وحسن اداسی مسلم ایدی بو فقیرننك کرچه شاکردلك نسبتی اولماسا هم قرائتنه فوق الغایه مخلص وزیاده محب بلکه عاشق ایدم قرائتنی ایشتدکده هوشم ترالب شعورمه خلل کیلور ایدی کندسندن مسموعمزه بناء ابتداء قرائتنی مجکره محمد رحیم آخونددن آلوب بعد ذلك ایشمحمد حاجی‌دن اوقوب آخرنده بغدادی حاجی‌دن ترمیم واصلاح ایتدم منم قرائتمنی حاجی بغدادی خوش کوروب اوقتور ایدی دیر ایدی لکن اجازت نامه‌لرنده فقط ایشمحمد حاجی‌غه نسبت بیروب یازار ایدی ملا تاج الدین بن عبد الستار المنکاری وملا عبد الغفور بن محمود القزانی وملا احمد بن سعید الشردانی وملا تاج الدین بن مصطفی مفتی تفلیس وملا تاج الدین بن عبد الجلیل بن حسین بن صافقل بن قطی التبیازی امام قاریلی وملا عبد الحکیم بن عبد الکریم البتراقصی وغیرهم شاکردلریدر *

﴿ومنهم﴾ ملا فخر الدین بن بیك محمد بن رحمة الله بن مسکو القزانی الایشوی رحمه الله بخارادا ملا محسن بن بیکقول بن ابراهیم الاشطی وغیرهمدن اخذ علم ایدب بلادنه ورود ایدب بوقاری قورصاغه امام اولوب شیطان یلغه‌ده وفات اولدی ذکری سبقت ایتدی *

﴿ومنهم﴾ ملا فخر الدین بن صادق السونی رحمه الله قزانده امام اولوب وفات ایدن ملا اسحاق بن سعیدننك دامادی ومشار الیه شاکردی واستاذی رأینه موافق شفق محل غروبدن غیبت ایده دیب عشاء وجوبنده صاحب اتحادی ایدی مادش مضافاتنده‌کی سون قریه‌سنده امام وخطیب ومدرس اولوب کوب شاکرد جمع قلوب درس ایتماکله مشتهر ایدی ملا حسن بن حمید المسلمی وصلاح الدین بن اسحاق وبرهان الدین بن عبد الرفیع

الشبکاویلر شاکرداری در سنة احدی وثمانین ومائتین کیچی سون قریه‌سنده وفات ایدب اوغلی ملا یونس قائم مقامی اولدی *

﴿ومنهم﴾ ملا اسکندر بن مقصود بن احمد بن بیکی الکرمانی رحمه الله اصلی خان کرمان اهالی سندن قزان داملا اسحاق بن سعید ومچکره‌دا ملا عبدالله بن یحی قشقاردا ملا فیض بن عبدالعزیز بخاراده قاضی ملا شریف مولوی وملا نیاز البلخی وملا صالح الخجندی وملا حسنلر درو سنده اولوب استفاده قلوب قایتوب خان کرمانده امام وخطیب ومدرس اولوب ملا سراج الدین مخدوم فتنه‌سنده قزیلجارغه امام وبعد وفاته مستقل اولوب بعد ذلك حج بیت الله الحرام وزیارة الرسول علیه السلام ایله تشرف ایدب سنة احدی وثمانین ومائتین قزیلجارده وفات اولدی *

﴿ومنهم﴾ ملا هبة الله بن سید بطال البلغاری القرغالی رحمه الله ابو احمد قرغالی امام‌لری جمله سندن امام وخطیب ومدرس ومستقیم وصالح وفاضل کشی هبة الله ایشان قرغالی دیب معروف در مجمع اللطایف والاداب نام مواعظ ونصایحکا مشتمل یخشی با معنی وصحیح المضامین ترکی لساننده منظومه‌لری وار قورصا وقشقار امام‌لرنده مذکور دولتشاه ایشان مریدی در سنة اثنتین وثمانین بعد الف ومائتین قرغالیده وفات اولدی *

﴿ومنهم﴾ ملا حسین بن فیض خان بن فیض الله بن بیککنه بن اسماعیل بن تنکری بردی الجبلی الصباقی المعروف بالزکی رحمه الله سنة ثلاث وثمانین بعد الف ومائتین یوم دوشنبه شهر ربیع الاول ساخنده جبلسناننده قرمش مضافاتنده کند وطنی صباچه قریه سنده وفات وجنازه‌سنی محله امامی ملا ابوالعباس اشرف بن   اداء قلوب مقبره‌سنده مدفون اولدی قرق بش یاشنده عائشه وزینب وامینه نامنده اوچ قزی قالدی سلیم القلب حسن الخلق مستقیم الفهم علی الهمة عاقل وفاضل کامل وکثیر المطالعه وافر الاطلاع صحیح الرأی دقیق النظر واسع المحاضرات وکاتب بلیغ وحسن التقریر ایدی برسکه قریه سنده ملا عبدالرحیم بن بیکچانطای بن ابراهیم وبلده‌ء

آخر بنتی ابو محمد هبة الله قاتی ماسی * دعاسی آخری حمد خدا اسی * شبکاوی

قزانده

قزانده ملا بایمراد بن المحرم المنکاری وملا عبدالکریم بن عبدالرحیم وصاحب الحروف فقیردن اخذ علوم ایدوب کندسندن ملا کلیم‌الله بن امین الصباقی وحبیب‌الله بن محمد بن صالح وعلیم بن امین الملکی وبنیامین بن امین الایساکی وغیرهم اخذ علوم ایتمش‌لردر اوان تحصیلنده زکی اسمیله ملقب ومعروف وبعد ذلك بطرسبرجه نسبتله مشهور اولدی ترجمهٔ احوالی وفیة الاسلاف‌ده تفصیل قیلندی رجوع ایدله

﴿ ومنهم ﴾ ملا عنان بن احسان بن ریحان القزانی اصلی بغلمه مضافاتنده باولی قریه سندندر والدی شهرقزان‌ده توطن ایله ملا عنوانده معروف بولغان ملا عبدالنصیر بن عبدالرحیم الطایسوغانی وقزانده ملا عبدالغفار بن سعید مدرسه‌سنده مبادی علوم حاصل ایدوب بخاراغه واروب اشتغال ایله کچرك مدرسه‌لرگا مدرس اولوب اخر کار مدرسهٔ جعفر خواجه‌گا مدرس اولدقنده وفات ایتدی درس‌لری فرادی مختصروقایه وشرح وقایه‌وهدایه‌دن ایدی سنة احدی وسبعین بعد الف ومائتین بخارادا وفات اولدی لطف الله وکرامة‌الله نامنده اوغل‌لری قالدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا جارالله بن بیك‌محمد بن تیمور بن قتلغ فولاد الاشنکی رحمه‌الله اصلی مامدش مضافاتی صاتش قریه‌سنده والدی اشنك قریه‌سنده امام ایکان اشنك قریه‌سنده وجوده کیلوب ملا اسحاق بن سعید الکنداری وملا عبدالله بن یحیی‌لردن اخذ علوم ایدوب الکی نام قریه‌ده امام وخطیب ومدرس اولوب بعد ذلك وطن اصلی‌سی‌ده اوتوز سنه قدر مذکورلوازمی اداء ایتوب سنة ست وثمانین ومائتین والف شعبان‌ده وفات وجنازه سنی ملا عبدالعلام بن عبدالقادر اداء قیلوب صاتش مقبره‌سنده مدفون اولدی حسن‌الخلق حسن اللباس ومتواضع وکثیر التلامیذ ایدی غالب درسی صرف ونحودن ایدی ملا غیاث‌الدین مخدومگا کروب مطلق شیء برله شیءمطلق مباحثی‌ننك تفاصیل‌نی بیان قیلدردوم بیك یخشی فهم‌لاردای ایدوب تقریر قلادور دیب هرقایداسویلاب ملا صلاح‌ننك حسد وبغض‌نی تحریك‌ایدوب

اول منکا نیك آلارغه کراسنك نیکا تقریر قیلدراسنك آنی باماسنك تورمی اولاسن‌می یاکه ایماننك درست بولمای‌می دیب ایناادر دیب دخی‌سویلار ایدی ملا عبدالکریم بن عبدالرحیم التکنشی وملا حسن‌الدین بن عمر الصوقصوی وملااسماعیل بن موسی القشقاری وملاحیدربن قطلع احمدالرجبی وغیرهم شاکردلری‌دور کندسنه منقطع تلمیذ خاص ملا محمد بن علی بن یعقوب بن حسن الصاتشی الیولغاوی ایام حیاتنده کوب زمان مدرسه‌سنده معید ومکرر اولوب بعد وفاته صاتش قریه‌سینه امام ومدرس اولدی

﴿ ومنهم ﴾ ملا تاج‌الدین بن احمد بن دین‌محمد بن قدرمی بن قولمی بن آلطون‌بی بن ایباقتی بن آیدار البلغاری الایداری رحمه‌الله اصلی جبلستانده ضیا مضافاتنده آیدار نام قریه اهالی‌سندن والدی شول‌قریه‌ده امام اولوب عمر ایتمش اوغلی کند بلادنده علماءسندن اخذعلوم بعدنده ماوراءالنهرده شهر سبزده ایشان شافعی رحمه‌الله تربیه‌سنده ومعتبروعمده اصحاب وخلفاسندن معدود ایدی وفاتی بعدنده سجاده نشین وقائم مقامی اولدی باالاخیره سمرقنده نزول ایدوب سنة تسع وثمانین ومائتین والف صفرنده سمرقندده وفات اولدی صالح ومتدین وحقانی‌لقده شیخی طریقه ومسلکنده اولوب عمر ایتدی ملا حبیب‌الله بن محمد بن صالح بن سلیم الصبائی وغیره کندسندن مرخص‌لردور

﴿ ومنهم ﴾ ملا محمود بن محمد بن صادق بن مصطفی بن علی بن صادق الشروانی الحنفی الزاهد رحمه‌الله اصلی شروان مملکتنده شماخو توابعی بر قریه اهالی‌سندن اولوب روسیه دولتی نظرنده متهم وپیرمی‌کا نفی‌ایدلوب سنة ست وسبعین ومائتین والف حدودنده مرخص‌اولوب قزانه ورود ونچه مدت اقامت بعدنده حاجی‌طرخان‌غه ارتحال ایدوب دیواننه لاحق وبخشی یورط بنا ایله متوطن اولوب سنة اربع وتسعین ومائتین سکزنچی محرم یوم دوشنبه وفات وجنازه‌سنی بابای آخوند دیمکله معروف ملا عبدالرحیم بن نعمة‌الله البخاری اداسیله شیخ الزمان[2] مقبره‌سنده مدفون‌اولدی سنی‌التمش

[2] شیخ الزمان اهل بیت حجندیه دندر (منه سلمه الله تعالی)

بش

بش حدودنده عالم وفاضل ورياضي ومديم على الطهارة وملازم الجماعة صالح ودیندار وكثير الذكر والعبادة وحسن الخط ایدی ملا صلاح‌ننك اباءرسول الله حقنده ایتدکی سؤ تقولی وبغض وایذاسی‌نه تحمل ایتمای مرتضی بن مصطفی بن نذیر بن اجم مجلسنده مقابل اولوب بربرنی علی الغاية سب وحقارت ایدشدیلر وصاحب الترجمه خطابا وكتابة صحيح المعنى وباهر المفاد وجه‌لر وروایت ایراد ایتسادا خصمی‌ننك معین‌لری کوب اولدقندن مغالطه ایدوب اصغاء قلمای قالدردیلار خذلهم الله بو كاتب الحروف حقنده حسن الاعتقاد وجميل الرأى اولدغندن حضورمزده بزده برده موجود بولمغان حالتنی بزکا نسبتله سزنك طرفدن امداد روحانیه وتربية اويسية حاصل اولادر دیو نچه کره عرض قیلوب وغایبانه هرقایدا حسن الثناء وتكريم وتعظيم واحترام وذکر جمیل مزنی نشر ایتدکندن پیرمی نواحی سنده ساکن ملا عبد القيوم بن مراد البدخشی غایبانه محبت واخلاص باغلامقله بو ابياتی یازوب یباردی

بيت

باروب باغ اوزره قلدم بر سحر يوزدرد بلان زاری
نیستان دیك اوت آلدی ناله دين بلبل نی منقاری
زبان قال حال ایلان بن اول محمود افندی دن
ایشتدم فضل مولانا شهاب الدين بلغاری
قزان‌ننك شهرنی وارغل طالب اول مولوی بولغل
تلارسن کم بولورسن عندلیب علم کلزاری
قزان عالم‌لری کر یوز علم ایلان کلدی بخارادين
آنی دیك بر كشی ختم ایتمدی درس وفاداری *
عمردك بولدی بلغار اچره فاروق حق وباطل *
مسلمان تسبيح الده ترسا كسدی زناری
تكلم نشأ سیدين سالدی هوش اهلیغه حیران لیغ
خدایم قیلدی کویا طوطی مرآت دینداری

طریقت دفتربن کوردم سلوك سطر حـال ایرمش
خضر قلدی مکـر تلقین ذکـر حضرت باری
کـروب میخانهٔ توحیـده مست جـام وحـدت بول
بلای کـر ایرور ای دیری دیوانه هشیاری

انتهی کلامه اخر مصارعنده کند تخلصنی ایراد ایتمش سنة ست وثمانین ومائتین والف حدودنده کینه اطرافنده وفات اولمش والدی تاشکند شهرنده شیخوخت ایدوب قراتاش ایشان دیمکله معروف ایدی آنده وفات اولمش هر ایکاونـه ملاقات ومکاتبه مز واقع اولمادی رحمهما الله وصاحب الترجمه ملا محمود افندی نك بلغار واهل بلغاره تشکرله ثناء یازدغی ابیاتی بودر

﴿ بیت ﴾

شهر بلغاره کونکل شو یله اولبدر مشتاق * جمله بلغار کوربنور کوز یمزه یاقین براق
شهر بلغاره کونکل قیلمه برابر اصلا * مصر شام یمنی شهر خراسان عراق
مکه طوافینه دز رهرسنه حجاج نظام * مکه بلغاری هران طوق ایلمك غیر مراق
خضر اولوجوله سرشته اولوب بلغاره * طشی ظلمت ایچی نور آب حیاتی براق
دیمه بلغارکه اول سر خدادر الحق * نـور تجلی ده یصانب طاق اطـواق

جدا علی سی ملا علی بن صادق شروانه ایران پادشاهی نادر شاه دخولنده بر حیوة اولوب برعالی مصحف وشال هدیه ایدوب سورهٔ یس شریف نی تفسیر ایتماکنی التماس ایتمش بو مملکت ده محمود افندی وسائر اطرافده محمود ایشان اسمی ایله معنون ایدی کند بلادنده ملا عبدالله بن عبدالنبی الشروانی الدهنوی الحنفی وغیرلردن اخذ علم ایتمش بوبلادده ملا ذاکر بن عبد الوهاب بن عبد الکریم الصاصناوی وملا عبد العلی بن عبیدالله بن ابراهیم البیرکوی وملا عبدالله بن عبدالغفور الچاقماقی وغیرهم جمله سی کندسی نك اصحابندندر

﴿ومنهم﴾

﴿ ومنهم ﴾ ملا سعيد بن حميد بن رحمانقلى القزانى القوالى الحاج رحمه الله اصلى قزان مضافاتنده اولوغ قوال قريه سندن والدى شول قريه ننك ايكنچى مسجدنده امام اولدغندن تربيه سى اوراده اولوب قزاقلار قريه سنده ملا فتح الله آخوند وغيرلردن اخذ علم ايدوب فى حدود سنة خمسين ومائتين بخارا طرفنه سفر قيلوب آندن بلاد رومه ودار السلطنة قسطنطنيه كا نزول ايدوب مصطفى بن عمر الودينى وغيرلرندن اخذ علوم بعدنده سلسلهٔ مدرسين كا دخول ومجلس خاص اشخاصندن اولوب اوتوزسنه اقامتى بعدنده انادول طرفنده سنى آلتمش حدودنده سنة ست وتسعين ومائتين والف وفات اولوب اولاد وازواجى قسطنطنيه ده قالدى فى سنة الف ومائتين وتسع وثمانين قزانه زيارة والدين وسائر معارفى اوچون ورودنده بعض اساتذندن ويرلمش اجازت نامه سنى كورلكان ايدى فاضل وصالح ومتدين ايدى

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبد الخبير بن عبد الوهاب بن مرتضى بن مقصود بن عبد الرحيم بن جانصارى بن بيصارى بن كيلدش بن كيلواز المسلمى رحمه الله اصلى مسادش مضافاتنده اوشمى قريه سندن اولوب بعض اجدادى منزله مضافاتنده ورش قريه سينه انتقال ايدوب توطن ايلامش صاحب ترجمه قريه سنده ملا عبد اللطيف بن عبد النصير بن عثمان بن ايشغلى وچقماق قريه سنده ملا عبد الله بن عبد الغفور بن عبد السلام الچقماقى امثالندن مبادى علومى اخذ بعدنده بخاراغه ورود ايله مدرسهٔ مير عربده اقامتله بو فقيركا فى الجمله استناد ايله ذهن وقاد وفهم نقادى اوج اعلايه عروج ايله فنون نقليه وعلوم عقليه ده فوق العادة ماهر ومتبحر اولوب محسود الاعصار اولسادا بلادنه قايتدقنده زمانه ننك دون پرور سفله دوست واصحاب فضل وكمالدن منحرف اولدغندن كمالنه لايق منصب بلكه معتاد مرسوم حال هم ميسر اولمای قزيلجار قلعه سنده توبان مسجدنده على مشاركة الغير امام وخطيب ومدرس اولوب عمر ايدوب ممتد مرض بر له سنة ست وتسعين

ومائتین والف یوم دوشنبه صباحنده ایکنچی شعبان وفات اولوب جنازه سنی
ملا عبد الباری آخوند اداء قلب مقبره‌سنده مدفون اولب عبد الله نام بر
اوغلی اوچ قزی قالدی بوقدر کمالنه زمانه کوزی توشمای دنیادن کیتدی
﴿ ومنهم ﴾ مـلا فخر الدین بن ارسلان بن مراد علی بن میراث البوکالی
المحتسب رحمه‌الله سنة ثمان وتسعین ومائتین والف یوم الخمیس لاثنتی عشرة
خلت من رجب بوکال قریه‌سنده وفات اولدی سکسان سننه قریب‌ده یخشی
فضلی وطبع شعری وار ایدی ناظورة الحق تقریظنده متعدد قصیده‌لری وملا
حسن ایشان القورصاوی وملا علی ایشان التونتاری ودامادی حاجی ملا
شمس الدین مرحوم‌لر مرثیه‌لری وآندن غیر انشاد ایتدکی اشعارلری چوقدر
﴿ ومنهم ﴾ میان خلیل بن غفران الهندی السرهندی صاحب زاده رحمه‌الله
شیخ احمد مجدد اولادندن اولمق حسبلی شیخوخت وتربیت مریدین ایله
اشتغال ایدب خواقند مملکتنده شدید الاشتهار ایدی حج سفرنده قزانه
ورود واور قریه سنده ملا فتح الله آخوند قزنی تزوج ایدب خواقنده رجوع
ایله مدة مدیده کالمعلقة ترك ایتدکنه بناءً آخوند حکم مجمع برله قزنی آیروب
آلوب ملا محمد شریف بن عباس بن عبدالله الاشنکی‌کا ویرمش وفی حدود
سنة خمس وخمسین بعد الف ومائتین خواقند دولتی طرفندن روسیه دولتنه
ایلچی اولب مرة اخری کیلوب بر وقت قزانده اقامت ایتدی ملا فتح الله
آخوند کورشمك قصدی ایله کلدکنده کرمکه اجازت ویرمای بعدمدة شفاعة
شافعین برله ملاقات ایله طرفیندن بر خیلا کینه واوبکالار صادر اولغان فی
سنة خمس وثمانین بعد الف ومائتین بخاراده وفات‌در
﴿ ومنهم ﴾ ابو النور عین الـکمال بن عبد الواحد بن سلیم بن ایشمحمد
الافوی البلبانی القرنی الحنفی الحاج رحمه‌الله سنه تسع وتسعین ومائتین والف
ایکنچی کره حج قلب رجوعنده ازمیر شهری قربنده کرنتینه‌ده وفات اولدی
نور العیان نام فاضل اوغلی قالدی ملاشاه احمد السماکی‌نك انبل اصحابندن
وعلماء دیار شرقیه ننك اعلم وافضل لرندن در کوب سنه قرن نام قریه سنده

درس ایتوب کوب‌لار مستفید اولدی‌لر وهو خال ملانظام الالهامی رحمه‌الله ترجمه‌سی سبقت ایتدی *

﴿ ومنهم ﴾ ملا عطاءالله بن فیض بن عبد العزیز بن عیسی الکناری رحمه الله باباسی ملا عبد العزیز قوشلاوچ والدی ملا فیض قشقار امامی اولوب مشاهیر مدرسین‌دن اولدی صاحب الترجمه ملا عطاءالله والدی حضورنده والدندن وملا حسام الدین الصاصناوی‌الاعوردن اخذ مبادی علوم ایدوب بخاراغه سفر قلب ملا صالح الخجندی وملا نیاز البلخی وقاضی شریف بن هادی خواجه خواجه جان‌دن اخذ ایله رجوع بعدنده بر مدة بلد قزانده داماذی ملاشاه‌احمد یورطنده وکاه مدرسه‌سنده اقامت قلب بعد ذلك توبان کیك قریه‌سینه ملا عبد الغفور بن عبد الباقی‌غه مشارکت برله امام اولوب کند نامنه توقموق لطیف دیمکله معروف بای قریه‌سنه مدرسه بنا قلوب بر آز مدت درس‌ایتدی ایسادا بالاخیره شاکردی بتدی ولادتی سنة الف ومائتین وست وعشرین رجبده قشقار قریه‌سنده واقع کندی ننك وصیتی مذکور کیك قریه‌سی‌وشنبر قریه‌سی ماییننده برموضع‌کا دفن‌ایتارکا ایدی هم شنبر اهالی‌سندن‌کندسی اجازت آلغان ایکان لکن کیك مقبره‌سنده مدفون‌اولمش جنازه‌سنی ملا بهاءالدین بن عبدالرحیم اداءقلمش *

﴿ ومنهم ﴾ ملا عبد الولی بن الولید بن مقصود بن الکجوی الحاج رحمه الله دین‌دار صاحب اعتبار وفهم سلیم وطبع مستقیم وصادق القول وصاحب الفضل ذات ایردی حج الحرمین الشریفین ایلان هم مشرف اولدی اصلی نالاصه قریه‌سندن نالاصه امامی محمدامین‌دن اخذعلم قیلب بصیرتلو تمیزی وار ایدی تحقیق‌غه هم تدقیق‌قه فهمی درآمد قیلور ایدی ملا ابو النصر القورصوی مخلص‌لرندن‌ایدی کوب زمان امامت‌قیلب کجی قریه‌سنده‌وفات‌اولدی

﴿ ومنهم ﴾ ولدی الاعز الامجد بهاءالدین ابو الفضل محمود بن شهاب الدین بن بهاءالدین بن سبحان بن عبدالکریم القزانی المرجانی المأمون رحمة‌الله علیه وبرکاته سنة‌اثنتین بعد‌الالف وثلث مائة تفرج قصدیله صباح یوم سه‌شنبه شهر

ربيع الاوّل يومنده ملا ظهير الدين ابو سالم محمد بن فيض الرحمن بن عبد الغفار بن عبد الحميد التونتارى رفاقتيله تازلار جديده قريه سنه سفر قلب طريقنده شدة برودة شتاغه تصادف ايله تونكوب بر هفته انقضاسى بعدنده اياقنده علت حادث اولوب شيشوب يوم الخميس سادس شهر ربيع الآخر بزكا مكتوب برله خبرى كيلوب شهر ربيع الآخر اونيچى يومنده تازلار قريه سنه وارب ملاقات ايتدم سلامت ولكن آياغنه باصا آلمايدر ايدى الدوشص ماى ديكان بر نرسه آلوب باروب اياغنه سرتكاچ بر نرسه شيشى قايتقان كبك بولغاچ يولغه آلوب چقسام بلكه نكص قلور ديب قالدرب قايتدم هيچ فائده مترتب اولماى يوم سه شنبه يكرمى دورتنچى شهر ربيع الآخر رجوع قلدى نام دار صاحب الاشتهار اولان اطباءدن بتعاقب يدى كشى نى دعوت ايله كوركازدك همه سى بالاتفاق قطع ايدلمادكده قابل علاج دكل ديديلار جاى كونى بولغاچ قمز اچاركا بلباى اوبازى دولكان قريه سنه يوم يكشنبه ثامن شهر رمضان ده سفر قلوب آندن ليلة عيد الاضحى ليلة الاحد رجوع قيلدى بدنى يخشى قوت لنوب اوزى تولغان ولكن آياقده شيش مضاعف اولغان ايدى لا علاج نيكلاى بن ايوان بو غلوب نامنده جراح طبيب دعوت ايدلوب ايكى يوز صوم تنكه اجرهٔ نقد برله يوم الاحد لثلاث عشرة بقيت من ذى الحجه اوچ اير برخاتون بش عدد آدم برله كيلوب فوق الكعب دن رجل يمنى نى قطع قلدى تمام اون ايكى ساعت زوالى ده كرچه آندن سلامتلنوب يتدى لكن صدرنده سل علتى قوت آلوب ممتد وقت مريض اولوب سحر يوم الخميس لعشر خلون من شهر ربيع الاوّل سنة ثلاث بعد الف وثلثمائة روحنى قابض الارواحه تسليم ايلدى خامس كانون الاول شول كون يوم الخميس بعد الاولى جمع عظيم بلان جنازه سنى ميدانده كندم اداءٔ قلوب بلدهٔ قزانده مقبرهٔ جديده سنده مدفون اولدى انار الله مرقده وفى غرف الجنان ارقده ولادتى يوم يكشنبه يكرمى يدنچى جمادى الاولى سنة ثلاث وثمانين بعد الف ومائتين غايت عاقل وصابر شديد الاشتغال دائم

المطالعه

المطالعه كثير المحفوظات وافر الفضايل رشيق القد وصبيح الخد مديد القامة اوزون بويلى قراقاشلى وقرا كوزلى وقرا صاچلى ادم كندم كون جميل الوجه ايدى كشاف التنزيل وفتح القدير وهداية وكافى وتفسير البيضاويلردن كوب يرلرى محفوظ ايدى وكذلك اشعار عربيه دن كوب نرسه لر وبعض ابيات تركيه وفارسيه حفظنده ايدى صحيح المطالعه وفهيم وصاحب طبع سليم وذهن مستقيم ايدى دوانى وميرزا زاهد وقاضى مبارك تصانيفنى استعمال ايدب تحقيقات كثيره كا واقف ايدى مير باقر الداماد مؤلفاتندن افق المبين وايماضاة وتقويم الايمان وصدر شيرازى تصانيفندن اسفار اربعه وغير ذلك كوب نرسه لار مطالعه قلمش ايدى وموندان ماعدا تواريخ وايام الناس وجغرافيه كا دخى اطلاعى وار ايدى وفاتى بو فقيره مصيبت عظيمه اولدى

﴿ شعر ﴾

چو عمرم بنز ديك هفتاد شد * اميدم بيك باره بر باد شد

ديمايه سزادر انالله وانا اليه راجعون اللهم لاتحرمنا اجره ولاتفتنا بعده واخلف لنا خيرا منه وخيرا مناله والله المستعان انه خير من اعان *

﴿ شعر ﴾

عليه سلام الله وقفا فاننى * ارى الموت وقاعا لكل شريف

خبر وفاتى وصولنده مدنية منوره دن ملا ضياء الدين احمد بن شمس الدين الطرخانى المجاورننك انشا ايتدكى مرثيه ومندرج تاريخى بعد سنة واصل اولب بو موضعده ذكرى مناسب كورلدى *

﴿ بيت ﴾

قضى اله الورى بالبين فى زمنى * والدهر جار على عهدى فواحزنى

ظن العواذل انى لست مكتئبا * واننى لم اصب شيئا من الشجن

وظنوا ان فؤادى غير ملتهب * وان دمع جفونى ليس فى هتن

بلى وحرمة من اضحى رثى الورى * لما غدا جسمه كقبر فى رهن

ومن مضى غير موروث فضائله * وان مضت مورثة الكفن

وكلما فاض دمعى غاض مصطبرى * من منذ ما سمعت اخباره اذنى
غدرت ياموت كم افنيت ذا فضل * من الكرام وكم اهلكت ذا الحسن
وكيف واريت يا قبر الكريم فتى * فاق الثريا بما اولاه من منن
غض الشباب جرى الذهن ليس له * مثل يماثله فى الروم واليمن
وهمه فى العلى والعلم ناشية * وهم اقرانه فى اللهو والوسن
هو الشباب الذى فاق المشايخ بالا * دراك والعقل والاتقان والذهن
لاحت شموس الهدى من وسط مفرقه * تلك المكارم لاقعبان من لبن
ان رمت شهرة هذا الشبل منتسبا * تخطى اذا جئت فى استفهامه بمن
مامون وقت محمود الفعال اباك * فضل المضى بهاء الدين ذو الحسن
ابن الكريم الذى عمت فضائله * شهاب افق العلى والدين والسنن
رديفه كان فى علم وفى فضل * لوعاش كنا عرفنا الاصل بالغصن
عزاك يا سيدى بالصبر محتسبا * لك التاسى بمن حاذاك فى المحن
ما انت الا كنصل السيف مصطدما * تاتى الشدايد وهو غير مفتتن
جزاك ربك بالاحزان مغفرة * وعظم الاجر فيما انت من محن
مدخل فى روضة نادى مورخه * وفا ابو الفضل محمودا فوا حزنى
سنة ١٣٠٣ ❁ ومنهم ❁ ملا عبد اللطيف بن يهودا بن بيكقول التنجلى
رحمه الله فى جمادى الاولى سنة ثلاث وثلاثمائة والف وفات اولوب مقبرهٔ
قريه‌سنده مدفون اولدى جنازه‌سنى جمع عظيم برله ادا قلنب ولادتى سنة
الف ومائتين وخمس عشرة واقع ايدى اطرافنده شيخ لك قلدى اوتوز
سنه قدر اعمى اولوب تركلك قلدى والدى وخالى ملا عبد النصير بن
سيف الملك وملا عبد الغفار بن سعيد بن احمد الشردانى تلاميذندندر *
❁ ومنهم ملا عناية الله بن فضل بن ابراهيم بن ارسلان الكيموى الحاج
رحمه الله يوم الاثنين اون سكزنجى جمادى الاولى سنة ثلاث بعد الف
وثلاثمائة كيمى قريه‌سنده قرق ياشنده وفات اولوب يوم سه‌شنبه مدفون
اولدى حضورمزده مدة مديده اشتغال بعلوم ايدوب وخدمتمزده قائم اولوب

حج سفرنده دخی رفاقت ایتدی وابن خال‌مز ایردی صبی اوچ قز بالاسی قالدی جنازه‌سنی ملا حسن بن شریف بن فخر الدین البختیاری امامتیله ادا قلندی محمود مرحوم‌ننك ایام صغرنده معلمی ایدی *

❁ ومنهم ❁ ملاعبدالنصیر بن محمدامین بن جعفر بن یافث البووی الشرطی رحمه الله یوم السبت لست خلون من رجب سنة ثلاث بعد الف وثلثمائة یتمش اوچ یاشنده بوا قلعه سنده وفات اولوب جنازه سنی ملا فخر الدین بن مصطای اداء قلب مقبره سنده مدفون اولدی بر سکه قریه سنده ملا عبد الرحیم ودامادی ملا یعقوب بن یحی لردن اخذ علوم ایتدکی بعدنده بخاراغه سفر قلوب ملا عبد المؤمن خواجه بن اوزبك خواجه الوابکندی وملا محمد بن صفر الخجندی وملا خدای بردی البایسونی لردن اخذ علوم ایله اون ایکی سنه بعدنده بلادنه رجوع ایله بوا قلعه سنده ملاعبد الواحد بعدنده امام وخطیب ومدرس اولوب کوب شاکرد جمع ایلاب درس ایتدی قلیل الاختلاط ومنجمع عن الناس ایدی وجاهت وقدر وحرمت ایله عمر کچوردی اطرافنده مشاهیر زمانه‌دن‌در بعد ایام خانونی ویوم یکشنبه یکرمی برنچی رجب علی المشارکة امام اولمش عنایة الله نام اوغلی دخی وفات اولدی‌لر هدایة الله نام اخرس اوغلی وبدی عدد قزبالاسی قالدی زهراء نام قزی صاحب الحروف تحت نکاحنده‌در

❁ ومنهم ❁ ملا عزة‌الله بن عبدالواحد بن اسماعیل بن داود خان الکرمانی الحاج رحمه‌الله یوم الاربعاء لعشر خلون من شهر ربیع الاخر سنة اربع بعد الف وثلثمائة خان کرمان قلعه‌سنده مفلوجا وفات اولدی سنی سکسان حدودنده والدی حضورنده اوائل علومی اخذ بعدنده بلد قزانه ورودایله ملا اسحاق بن سعید مدرسه‌سنده اقامت ایله بعد مدة بخاراغه سفر قلوب والدی بعدنده برادرنه مشارکة امام وآخوند اولوب وبعد وفاته مستقلا قرق‌سنه مدتی شول حال اوزرینه عمر کچوردی وبر نچه نوبت مکارجه‌کا امام اولوب کیلدی حسن وعلی نام ایکی اوغلی علی المشارکة جاینه امام اولدی‌لار *

﴿ ومنهم ﴾ ملا تاج الدين بن عبد الجليل بن حسين بن صافقل بن قطى السردوى ثم النبيازى رحمه الله آرچه يولى قازيلى قريه سنده امام ايكان سنة ثلاث او اربع بعد الف وثلث مائة سنى سكسان‌دن تجاوز قلوب وفات ومقبره‌سنده مدفون اولدى برسكه قريه‌سنده ملا عبد الرحيم وملا يعقوب ومچكره قريه‌سنده ملاعبدالله وطاشكچو قريه‌سنده والدمز مرحوم‌لر حضورنده اشتغال بعلوم قلوب اداى قريه‌سنده ملا طاهر بن سبحان دن اخذ قرائت ايدب ياش ايامنده حسن الصوت وجيد الاداء اولدقندن توردقى مدرسه وقريه‌لرده قرائتنى استماع ايدنلر قرائتنى خوش كورب اشخاص كثيره حضورنده قرائت اوقديلار شول بابده صاحب الحروفه هم نسبت استاذيتى اولدى ولهذا ترجمه‌سنده بو قدر ايراد ايدلدى رحمه الله اما قزانه ورودمز بعدنده سماع قرائتنه اشتياقمز توشوب شهره ورود ايتمدكندن رسما دعوت ايدب كيلتورب برنچه اوقتوب كورلسا هم قديمكى قرائت وحسن صوت وجودة التلفظ وكمال الاداء كيفيتى قالمغان تابدق ملاطاهردن بالذات مسموعمز منم قرائتمنى دورت عدد تاج الدين مثلى كامل اخذ ايدن يوق برى الوغ منكار امامى وبرى مفتى تفليس ورابع كمدر خاطرمزه حضور ايتمايدر *

﴿ ومنهم ﴾ ابو محمد عبد الشاكر بن الحسين بن يوسف بن اسماعيل بن اپاناى القزانى رحمه الله تعالى ليلة الاثنتين لعشر بقين من شهر ربيع الآخر سنة ست بعد الف وثلاثمائة من الهجرة النبوية قزان شهرنده بستهٔ جديده‌ده وفات وجنازه‌سنى بو فقير ادا قلب مقبرهٔ جديده‌نك اچنده جهة غربيه‌سنده مدفون اولدى يوم سه‌شنبه بعدالصلوة سنى التمش‌دن تجاوز ايتمش ايدى والده‌سى حسنى بنت عبد الله بن عبدالسلام بن اوتامش المچكروى ايكى اوغلى برسى نصر الدين ابو على اسماعيل ايكنچى‌سى محمد الفاتح بر حيوه‌لار حاجى طرخان‌ده قالدى حضورنده فقط خاتونى عين الجمال بنت بن

اسماعیل بن المامشی وار ایدی زکی وصاحب بصیرت وفراست آدمی وعلمدن هم محفوظ ومطالعهٔ کتب قلورو بعض عبارات البیضاوی وغیره محفوظی ایدی حکمیاتدن هم تکام ایدر ایدی لکن فرط دعوی وخود پسندی برله حسن حالنی بوزار ایدی بزننك اهلیهٔ مرحومه من بی بی نعیمه وبرادری احمدننك شقیقلری ایدی غفره الله *

﴿ فصـــــل فی اتخاذ الجمعیة واعضاء هذه المحکمة ورؤسائها ونوابها فی الملة الاسلامیة ﴾ فی سنة اثنتین وتسعین ومائة والفی هجریه یوم چهارشنبه ایلول سریانی یکرمی ایکسنده ممالك روسیهده اورنبورغ قلعهسنده بر مفتی واوچ قاضیدن مرکب محکمهٔ جمعیة شرعیة محمدیه ابتداء فتح ایدلدی وشول زمان بو محکمهده صدرنشین محمد جان مفتی بولدی علی قول بو محکمهننك فتحی وقران طبعنه رخصت بیرلوی واهل اسلامنی غیرننك استرقاقدن ممنوعیتی کوچك قینارجه مصالحهسی شروطندندر دولت عثمانیه توسعنده رومیلی قاضی عسکری وانا دول قاضی عسکری وایران قاضی عسکری عنواننده علماءدن صدور اوچ ذات بولوب آنلار اوستونده شیخ الاسلام ومفتی عام اولماقینه مثال بو مملکتده اولان جمعیة شرعیهٔ اسلامیه اعضاسی هم قاضی عنواننده اوچ ذات وانلار اوستونده صدرنشین ورئیس بر مفتی نصب ایدلدی لکن قاضیلر نوبت بنوبت هر اوچ سنهده تبدیل قلنهدر اولده قاضیلر فقط مفتیننك اختیار وطلب قلب قاضی بولورغه فلان وفلانلر یبارلسون دیو یازماقی برله یبارلوب منصوب بولور ایدیلار اما صنکرهلری قزان شهرنده اهل اسلامغه مخصوص راطوشچه نامنده بر محکمه اولب رئیس واعضاء مجلسی اهل اسلامدن مرکب ایدی شول محکمهده آخوند ورئیس محکمه حضورنده قاضیلار صایلانور ایدی قرم محاربهسی اثناسنده بو محکمه الغاقلنب مسلمانلرغه مخصوص رئیس بتوب کونوال خانه محکمهسنده روسیهدن اولغوچی رئیس وآخوند وباش ضابط حضورنده صایلانور بولدی اوّلده قزان شهرندن منشورلی اصیل امام‌لر کلیسی انتخابغه حاضر

وقزان ننك اون‌ایکی‌قضاسندن ایکسنده اهل اسلام اولمادغندن اونسندن
هرقایوسندن ایکی شار امام کیلوب شول امام‌لرننك بالمناوبة قرعه صالب
قایسی اوچنی نصف‌دن تجاوزله تلاوچی وآنلارغه صالنغان قرغه‌کوب بولسه
شول اوچنی قزان محکمه سی نصب قلوب یبارلادر ایدی فی سنة ثلاث
وسبعین ومائتین والف واقع بولغان انتخابغه‌چه اول انتخابده میرزا شاه
احمد بن محمد سعی واجتهادی برله کرچه شهر امام‌لری کل‌سی داخل‌اولوب
قرعه‌صالسالرده لکن‌انلارننك‌ایکسی نه کنه صالندی وفی سنة ثمان وثمانین
ومائتین واقع اولان انتخاب ده شهر امام‌لرندن فقط بر شخص وقریه‌لر
اهالی سندن اوتوز بش حاضر بولوب مجموع اعضاء انتخاب اوتوز آلتی
کشی بولدی وبوجمعیة شرعیه‌ننك اداره وتحت حکومتنده اونونچی تفتیش
بوینچه کورلکانی تقریبا ایکی ملیون‌ده یتمش دورت منکده یوز سکسان
ایکی عدد نفوس واوچ منکده یدی یوز ایللی عدد مساجد وبرمنکده بش
یوز آلتمش طوقز مدرسه وفی سنة اربع بعد الف وثلاثمائة مفتی محمدیار
بن شریف امری برله سکزمنك اوچ یوز آلتمش التی جفت دفتر موالید
وانکحه‌واموات‌طبع ایدلدی قزان واورنبورغ واوفا وصمار وسنبر وسراتوب‌وپینز
وپیرم وطنبوب واشترخان ونیژنی ورزن وپیطربورغ ومسکوب وکوسترمه
ووانکی وطوبل وطوم شهرلری تحت حکومتنده اولان مسلمانلاردر وبو
جمعیة ننك کنن‌سنه مفوض ولایتی اهل اسلام‌ننك امور روحانیه یعنی دین
اشلارنده صحت وفساد برله فتوی ویرمك ومناصب شرعیه‌دن عمل آخوند
ومحتسب وتدریس وخطابت وامامت وتأذین اعمالنه منصوب اولنه‌چق
ذات‌لرننك لیاقت واستحقاق‌لرینه من حیث العلم والعمل والخلق نظر قلب
امتحان ایتمك ومساجد بناء واصلاحنه‌اجازت ویرمك واهل‌اسلام‌ننك‌حدوددن
ماعدا دعاوی‌مالیه‌وغیرمالیه‌لرنده‌طرفین رضالقوبرسه‌لر علی‌وفق الشرع والقانون
حکم ایتمکدروبوجمعیة شرعیة اوزی وزارت داخلیه‌تحت نظارتنده در عمل دارلرنی
نصب‌ده امتحان‌دن غیر دخلی یوق اما عزل‌ده مستقل اولساده معزول‌ننك

نفس

نفس ایالتنده اولان بیوك محکمه‌سی‌نه اعلام برله مشروط شول محکمه تنفیذ ایتادر بو جمعیة شرعیه قتحنده اوّل اورنبورغده ایدی هم امتحان قلنمش اهل مناصب‌نی اورنبورغ قلعه‌سی‌ننك بیوك محکمه‌سی نصب قلب منشور ویرر ایدی بعد زمان هر شهرننك محکمه‌سی اوز خلقنه منشور برا تورغان بولدی وبو جمعیة شرعیه محکمه‌سی ابتدا امرده اورنبورغ قلعه‌سنده فتح ایدلب اوچ نوبت بعدنده آندن فی حدود سنة ثلاث ومائتین والف رخص اسعار وسهولة المؤن بهانه‌سیله بر زبون موضع اوفاقلعه‌سینه نقل قلندی وبالفرض قزان شهرنده اولغانده همه‌دن اولی وانسب اولماقی مشهود ارا در اوفا قلعه‌سنده نیچه زماندار مستأجرده قویولب هر سنه نکاح عددندان سکز تین یارم توشنده میتریکه دفترلری حدوثی بعدنده آنچه جمع ایدلب محکمه واعضاء محکمه تورمق اوچون فی سنة ثمان وسبعین ومائتین والف ایللی یدی منك تنکه روسیة الضرب صرف قیلنب صبرنیه بناء قلنب ایکی یلده تمام اولدی اوتوز منك قدر تنکه کفایه اولوب ماعداسی اسراف اولدغی افواهده مذکوردور بناغه ابتداء شروع سنة خمس وسبعین ومائتین والف فی سنة اثنتین وثمانین والف فتح اولنب یوم الجمعه اون اوچونچی صفر مفتی سلیم کری حاجی داخل اولب لوازمنه شروع ایتدی یکرمی بشنچی خزیرانغه موافق بو مملکتده اولان مفتی اسمنده روسیه استیلاسی بعدنده هم نیچه ذات اوتکان بولساده اما نظر دولت ورأی وکلاء برله نصب قلینغان زور عنوانلی مفتی دورت شخص در ایمدی هرقایوسی بتعاقب ترجمه علی حده برله ذکر وبعض احواللری بیان ایدلور *

﴿ المفتی الاوّل ﴾ محمد جان بن الحسین بن منصور بن عبد الرحمن بن انس الجبلی البرندقی اصلی قزان محکومنك جبلستانده ضیا مضافاتنده برندق نام قریه اهالی سندن در مبادی علومنی کند وطننده تحصیل ایدب قرغالی وارب اول طرفده روسیه نفی ایتمش قفقص اهالی‌سندن قاضی آقا آخوند دیمکله معروف ملا محمد بن علی الداغستانی وغیرلاردن اخذ علوم ایتمش

علی قول بو بزم مملکتده ابتداء حاشیه خیالیغه دست رس اولوب شرح عقاید تفتازانی اوقیان ذات بودر باباسی منصور افندی اولع مرتضی افندی شاکردلرندن اولب بعد ذلك بخاراغه سفر قلب علی قول روسیه استیلاسی بعدنده بخاراده تحصیل ایدنلرننك اولیدر فارسی العباره اولان تراکیب منصوریه انکار منسوبدر صاحب ترجمه ملامحمد جان مفتی بخاراده قاضی عبد الوهاب وغیرلر عندنده اشتغال وملازمت ایتدی صرایا شراب وامثال لرننك دردی سی برله پشورلکان نان حلیتنه استفتا قلوب بخارا علماءسندن فتوی آلوب مونتك خلافنه ملا عبد الغفور بن خوشبای وخلیفه ملا رمضان وملا عمر نام شخصلر عدم حلیت وحرمتکا فتوی آلب بو مملکته یباروب شول خصوصده منازعه وماجریلری اولغان تفاصیلی مذکور ملا عبد الغفورننك قرغالی علماسی ملا عبد الرشید وملا اسحاق بن عبد الکریم وملا عبد الرحمن حضرتلرینه یازدغی مکتوبنده مندرج دور امیر دانیال بن خدا یار عصرنده بولغان بو واقعه‌ده بلغاریلردن مذکور دورت شخص امیر حضورنه کرمکنا رخصت بولوب غیرلرینه اذن بولماغان بو مملکته رجوع ایتدکنده کندمی ننك اهتمام وحسن سعایه سندن * نفس عصام سودت عصاما * وعودته الکر والاقدا ما وصیرته ملکاهما ما * قبیلندن روسیه دولتی ننك وکلا واکابرلرینه معرفت واتحاد پیدا قلب روسیه‌دن وحشت وتبعیتدن نفرتده اولان قزاق وباشقرد وغیر طائفه لرنی ترغیب وترهیب برله طاعتة کرتمك ودلالت ایتمکا مأموریت حاصل ایدب فی سنه احدی وتسعین ومائة والف حدودنده علی وجهه کما هو المراد رجوع ایدب زور درجه ونشان بیرلوب روسیه عندنده مقبول بولغان حتی قلچ بیرلوب جنرال رتبه سنی احراز ایتدکی السنه ناسده مشهوردر بعد ازان اوزی ننك طلبی یا فقط دولت روسیه ننك صواب دیدی یا غیر بر سبب برله جمعیة شرعیه فتح ایدلب صدرنشین محکمه اسلامیه ومفتی اهل اسلام اولدی غایت مقبولیتندن تلاکان موضعکا مسجد صالمقغه اجازت یا بو شخص فلان منصبغه لایق دیب بر قطعه کاغزکا فقط اوزی

یازب

یازب مهرنی باصب بیرسه تنفیذ قلنور ایدی بو مقبولیت البته ارزان توشمکان بولمق کرك فافهم وقاضی‌لرنی خدمه سی منزله سنده توتب هرنه خدمتنه امر ایدر ایدی لکن آخرلرنك نفوذی خیلامرتبه تنزل قلوب قاضی‌لر قوت تابوب خصوصا ملا عبد الجبار بن مستقیم القاینچی‌لر قاضی اولدقده ایکی رفیقی برله مفتی‌کا مخالفت ایدرکا یمین برله معاهده قلوب کوب مناقشه ومدافعه لر واقع اولب اخرنده جمعیة شرعیه توقیع‌لری بورکورور نظرینه قویولب آننك امضاسینه توقیف ایدلب یوزی قارا بولسون عبد الجبار سبب بولدی دیر ایکان مفتی‌لك واسطه‌سیله ملالرغه آط صاتب کوب دولتنی مالك اولغان ماننده ایللی منك تنکه آنچه‌سی اولب اوستنه یاطوب تسلیم روح ایتدکی افواه الناس‌ده مذکوردور برو عمل تأذین اوچون امتحانه واردغنده مؤذن‌کا وقت بلمك شرطدور بله‌سن‌می یسیع وقتی قچان کرادیب سؤال ایتمش‌ده حضرت شفق‌غایب بولغاچ کرادور دیبدر بواعاده‌قلب شفق‌نیرسه دیمش مزبور هم قولنی کیسه‌سینه صوغب حضرت آقی قزلی هر ایکسی بار دیو اول وقت تداول اولنان یکرمی بش صوملق آق‌کاغذ اون صوملق قزل کاغذنی چقاروب کورکازمش مفتی هم دانا ولایق ایکان سن دیب خوش کورمش والد مرحومز ملا بهاءالدین وملا فتح الله آخوند اوری وملا بایمراد بن محرم المنکاری وغیرلری همه بالاتفاق فضل وکماللنه وکثرة علمنه معترف‌ایدی‌لر وافواه ناس‌ده کلاعلم‌برله مشتهر بولوب هم برفردننك بوننك خلافنی ایتدکنی کورکان وایشتکانمز یوق اما یازغان روایت وصورت فتوی وتمسك قلدقی وجه‌لری بی شك ضعیف واقوالی غایت واهی وباطل اولماقی قلت علمنه وفارسی لساننده وترتیب عبارت‌ده قصور وعجزنه دلالت ایتادر بو فقیر نظرنده علمی فتح الله آخوندلر امثالی مثابه سنده اولماغی وآنلردن رتبه‌سی کوب توبان اولماقنه اصلا شبهه یوق حتی عبدالسلام‌مفتی قدر اولماقی هم محل تامل‌در بو موضع‌ده بعض فتوی ومقاله‌لری بعبارته نقل ایدلور وهذه فتواه بعبارته *

﴿ المكتوب الأوّل ﴾ تيمنا بذكره الاعلى ما قول ائمة الاسلام رضى الله عنهم درين مسئلهكه بشريعت غراء مسلمانان منديتان سـ١٨١٩ـنه ماه شريف رمضان اقصر ليال واقع شده جمع مسلمانان منديتان ازامة حضرت سيد كائنات وسرور موجودات در مذهب ملة سمحه حنفيه شده اين در ذمه فرض بالنص سى روز روزه داشته درين سى روز بعد از صلوة عشاء صلوة تراويح رابى واسطه ادانمايند كفته فتوى شرعى داده مى شود بشرايط يانى ازمنكه مزبل فى الزيل الذى سيوشح اسمه تحت مهره وبعض علمائى وقوف از اهل فتوىنى بوده معنى داد مسئله كرده صلوة عشاء وقت ندارد صلوة عشاءفرض نى كذلك صلوة تراويح تابع عشاءلازم نى كفتهترك نماز عشا كنند وترك تراويح كنند باكه عشارا ادانمايند وتراويح رانكنند اين معنى داد علماء خلاف شرع وخلاف فتوى باشد چون اينها ازاهل فتوى نيست اينهاكه ولايت نداردكه عباراتهاى كتب را معنى داد كرده فتوى دهد خصوصا درولايتىكه اهل فتوى هست چنانچهدر كتب معتبره معلوم است ولو حفظ جميع كتب الحنفية ما لم يتلمذ للفتوى لا يجوز فتواه كذا فى كتب الفتاوى فتح القدير وقاضيخان هر كسىكه از علماء امت محمد باشند انكار فتوى كرده باين فتوى عمل نسازد كناهكار عظيم شده بفسافت عايدمى شودوقتىكه بفسق متصف شود امامت اينها درست نى بنابرين مالابد منه آنهار اعزل كردن چون امامة فاسق لا يجوز بلا خلاف دركتب معتبره آرى از دخول وقت عشادر ولاية بلغار مسئله مختلف فيها اين امر برحق است لكن المفتى مخير ازمختلف فيه رواية مرجوح را الصاق بفتوى داده شود راجح مى باشد بنا بر اخذ بالايسر چنانچه ازحضرت سيد كائنات حديث واقع است يسر ولا تعسر كفته خصوصا شعار اسلام حتى شدة حمرت بر هم زند صلوة عشارا وتراويح رابلا خلاف بر پاكردن فتوى داده شد احدى من العلماء مداخله نسازند مفتى سـ١٨١٩ـنة ايبون نومير ٢ ١٥ انتهى بعبارته وصورة كتابته

﴿ الثانى ﴾

﴿الثاني﴾ تيمنا بذكره الا على ما قول ائمة الاسلام رضى الله تعالى عنهم
درين مسئله درسنهٔ كذا استفتا نموده بوديد آخونان واما مان ومسلمانان
در شريعت محمدى از هر غوبرنا درحق اداً صلوة عشاً وتراويح در اقصر
ليال در برابر استفتاء انها از من كه سيوشخ اسمى فى الذيل بفتوى شريعت
غراء مأمورشده بوديد بتمام اهل دين محمدى آخونان واامامان وعلماً درمذهب
سمحهٔ حنفيه باشد صلوة عشاً را مع التراويح بعد از ضعف شدت حمرت
شفق ادا نمايند گفته بشريعة غراء وملة سمحهٔ حنفيه از من كه مذيل فى
الذيل الذى سيوشخ اسمه تحت مهره تمام مسلمانان در شريعة محمدى درين
دين اسلام درمذهب حضرت امام اعظم رحمه الله باشد بر همون فتوى
عمل داشتن لازم وواجب گفته فتوى داده مى شود بشرايط يانى بينوا توجروا
داده ميشود هركسى كه از مسلمانان انكار فتوى كرد قبول نكند اعاذنا الله
من هذا تحقير دين محمدى شده كناه كار عظيم ومستحق دخول جهنم شده باشد
بشرايط يانى آخونان وامامان وعلماء كواهل منصب باشد بسبب انكار فتوى
وبسبب ترك فرض بالنص كه صلوة عشاء باشد مستحق عزل شده معزول
باشد فرض ثابت بالنص را ترك كند وبفتوى عمل نسازد فاسق مى باشد
وقتى كه فاسق شود مستحق عزل است چنانچه بروايت مشهوره باشد اختلاف
مجتهدين وقت خواه شرطست خواه علامت خواه سبب باشد بمسئلة مجتهد فيه
باسقاط يك فرض ثابت بالنص را فتوى داده نمى شود چون قول مجتهدان
ناسخ شده ونص آية فرضية صلوة عشاء را منسوخ كرده باشد يانى وقتيكه منسوخ
نباشد اسقاط عشارا كه ثابت بالنص باشد جرأت كرده نمى شود بس اختلاف
مجتهدين درغيبة شفق واقع شده است اذا كان الامر كذلك لازم است
اينكه اولا معنى غيبت شفق را دانستن مثلا شفق چه ومعنى غيبت چه
معنى غيبت ناپديد شدن ناپديد شدن شفق بتسويد حمرت ضعف
حمرت شفق باشد از حال اولى كه آفتاب بعد از غروب
در دائرة افق در نقطهٔ اول درجه باشد نور تمام در افق پيدا مى شود

وقتیکه از نقطهٔ اول درجه نصف نهار آفتاب ارتحال کند ضعف نور آفتاب
در افق پیدامی شود ضعف نور تسوید آفتاب است بلا شبهه بس معلوم
شدچه مقدار آفتاب از اول نقطه در درجهٔ دائرهٔ نصف نهارارتحال کند
بعد جرم آفتاب ازدائرهء افق لازم‌می آیدچه مقدار ارتحال کند شفق در
دائرهءافق کم‌کم تسوید ش لازم‌می آید بقانون علم هیئت جرم آفتاب
ازدائرهء افق پایان میرود ثانیا ثالثا یك ساعت یا نیم ساعت تسود حاصل
می شود تسود که حاصل شد کدورت شفق حاصل‌می شود وقت صلوة عشاء
داخل شد کفته فتوی داده‌می شود بشرایط یانی چون‌ازحضرت سیدکائنات
وسرور موجودات حضرت رسول‌اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم قول واقع
شده است واخر وقت المغرب اذا اسود الافق چنانچه در حواشی شرح
الهدایة والله اعلم وثانیا غروب شدن آفتاب یعنی جرم آفتاب از دائرهء
افق فرو شود یك نقطه یعنی کذشته بنظام علم هیئت وقت اول نماز شام
در آمد شفق تام موجود شد زیرا که علهٔ تامهٔ شفق فروشدن جرم‌افتاب
ازدائرهء افق اول در نقطهٔ درجه نصف نهار باشد علة تامة ازبرای وجود
شفق که معلول است موجود شدچون تمام جزٔ علة تامة بحیث‌لایشذ موجود
شود معلول موجود میشود وقتیکه آفتاب از اول نقطهٔدائرهء افق بعید شود
بس معلوم شد که یکجزٔ ازاجزاٴ علة تامه برهم خورد بس شدة حمرة شفق
بود منتفی می‌شود زیرا که در علم هیئت یکجزٔ از اجزاٴ علة تامة منتفی
باشد معلول منتفی می‌شود اذا کان‌الامر کذلك شدة حمرة افق منتفی شود
تسوید افق لازم‌است تسوید افق غیبة شفق البتة والله‌اعلم‌ومعارضهءبعض
امامان وعلماٴ وطالبان باشد اداء عشاٴ والتراویح لازم‌نی ساقط ست بنا بر
عدم وقت کفته در برابر فتوی مفتی انکار سازد بشریعت غراٴ زیاده خلاف
شرع‌باشد چون در برابرفتوی‌این مسئله کفته جواب بمستفتی دادن‌ولایت
ندارد چون آنها از اهل فتوی نیستند خصوصا در ولایت‌که مفتی‌زمانه
منصوب باشد چنانچه در کتاب قاضیخان مذکور ست ولو حفظ جمیع کتب

الحنیفة

الحنفية لايجوز فتويه ما لم يتلمذ للفتوى قاضيخان ومعارضهٔ بعض طالبان در جهل مرکب در مرتبه عنين مانده است شدة حمرة تمامنی کفته معارضهٔ آنها عند الشرع باطل ونا مسموع چون انها اولا شدة حمرت شفق چه چیز تیرهٔ ظلمت شفق چه چیز دائرهٔ افق چه طلوع غروب چه اعتبار نمی دانند دانستن وی موقوف بعلم هيئت باشد طالبان مذكور عنين است بنابرين از بزرکان واز عزيزان واز استاذان سابق مذکور است که نیم طبیب نیم ملا اعتماد نشاید یکی جان میبرد ویکی ایمان میبرد آنها از همین قبیل ست والله اعلم وثالثا حرکة آفتاب سه نوع ست حرکة مما يليه وحركة دولابی وحرکة رحوی آفتاب بحرکة رحوی میکردد وقتیکه آفتاب درنود درجه از دائرهٔ نصف نوار باشد بحرکة رحوی میکردد در هوون حالت بعض قول امامان کما تغرب الشمس يطلع الفجر واقع شود احتمال دارد والمفتی یفتی بالاحوط والله اعلم مفتى ابن الحسين

﴿ الثالث ﴾ آخوند ملا عبدالستار ملا سعيداوغلينه امر وفرمان يبارلادور سنکا فتوی شریف نماز عشاء ونماز تراویح حقنده نیم ملالر کوب تذبذب ایدوب اوزلرینه تیوش سز استخراج مسئلهلر قیلوب اوز اوزلرندن هر تورلی فتوی بیرولری حقنده سزلره فتوی یبارلدی شول فتوی بوینچه اولا اوزنکز عمل ایده سزمن بعد تمام علماالرغه قزان غوبرناسنده وغیرده بولسون اعلام ایدوب بیوراسز شول فتوی برله عمل قیلاسز دیوکمده کم انکار قیلسه ربپورط بیراسز اول ملالرننك اوکازی آلنور معزول بولور مفتی سنة ۱۸۱۹ ایيون یدیسنده

﴿ الرابع ﴾ باسمه تعالى برادرم آخوند داملا عبدالستار آخوند اغلا صلی دعام بعدنده اوشبو پوچطهدن سلامتلك خطی کیلدی سلامت اولاسز ینکا غوبرناطورنی کوربسز آفرین یخشی بولوبدور لکن بنکا پوچطهدن خط چقهادی ماه شریف رمضاننك باشنی بشیر آغا یازادور یکشنبه کونکه قویالار شعبان باشنی دیو عجب پنجشنبه کون جمعه کیچ بتون عالمکا روشن بولدی

پنجشنبه کیچه چهارشنبه کون باشی بو سمتی لرده مقرر دور اکر چندیکه مخالف درجه دور این فهم انها عجب اول قدر یکشنبه کا قویماق خطادور انشاء الله تعالی سیز درجه معنی سنی عرض طول دائرهٔ افق معنی سنی خبردارسز شاید که اول بی وقوف ملالرغه تعلیم بیروب تنبیه بیروب ینه تراویح حقنده قات قات فتوی لازم دکل کل غوبرنا امام لرینه اعلام قیلاسن منم امرمنی اکر منکر فتوی قیلسه لار معزول اولورلار شول مندن بیرلکان فتوی اقتضاسنچه عمل قیلسونلار اقصر لیال ده غروب بی واسطه طلوع دیب کورلکان عبارت لارنی اوباش بی وقوف علماء لار جهل مرکب لار وقت نی کفته ساقط می کفته باشند اوّل آلارغه بلمك لازم عرض تسعین نی نرسه دائرهٔ افق نی نرسه عرض بلد طول بلد نی نرسه یوقاریده مذکور طلوع غروب نی بلورکا قانون لاره موقوف دور اول جهل مرکب امام لار غروب وغیبة الشفق ولفظ الشفق معنی سندن غافل الارغه معنی داد قول مجتهدین قلورغه ممنوع شرعدور فتوی بیرماك نفس قاضیخان دن عباره ظاهر بو منکر لیك لاری اقتضاسنچه منکرلارننك بر عشا دکل صلوة فجرنی هم ساقط قیلماق لازم کله دور اعاذنا الله من هذا ایکی فرض ثابت بالنص غه منکر اولمق اهل السنة والجماعة مذهبندن خارج اولور اعاذنا الله چونکه اختلاف امتی رحمة والحق عند الله واحد بعد از رسالة حضرت نبینا صلی الله علیه وسلم اصحاب وتابعین ومجتهدین بطنا بعد بطن قرنا بعد قرنا بسبب مرور زمانه بعید ازوی کثرة اختلاف مجتهدین را نظرا ببطن نظرا بقرن نظرا باقالیم بدرجه اخذ بالیق اخذ بالایسر اخذ بالاحوط کرده بعمل در آوردن موقوف بفتوی بودن اظهر من الشمس چونکه در شریعت محمدی بست چهار معلمه کدامی را ازین اخذ بعمل می دارد از علمائنا مادامیکه تلمذ فتوی نکرده باشد ومشق فتوی نکرده مأمور ومعرض الیه ومرخص الیه فتوی باشد بنا برین از جملهٔ شرط اشعار محمدی نصب قاضی القضاة بودن امر مقرر خصوصا فی هذا الزمان المنطمس واذا کان الامر کذلك وان قول المفتی وفتوی المفتی علی کافة العلماء وسائر الجهلاء فی هذا

الزمان

الزمان واجب الامتثال لان قول المفتی وفتوی المفتی فی حق الجهلاء بمنزلة الدلیل کذا فی الکتب المعتبرة اللهم اهد بعض سفهاء الزمان ازغلبة عنادهم وتمردهم واکشف عمیة بصر تهم عن ابصار الحق من بعد البته سزلار راپورط بیراسز کم‌لار منکر اوله همه‌کا اعلام قیل فتوی ایلان عمل قیلورغه مفتی حضرتندن امر وثیقه دیو حاصل کلام اوّل بجا قیلان عمل بر وفق فتوی اوزنکز وغیر امام‌لره منم قوام اقتضاسنچه امر قیلاسز هر کم منکر بولسه راپورط بیراسز الله‌کرم قلسه بارغانده منکر لارنی کورورمز داعی مفتی سـ١٨٢٥ـنه

❁ الخامس ما کتبه الی یوسف بن اسماعیل بن اپانای القزانی ❁ بعبارته‌من خطه بیده محبتلو قرداشم سوکلو دوستم یوسف بای اخلاصلی دعام بعدنده سزلردان بر قرداشلق خط آلدوم نچه نچه یللردن بیرلی بیك شاد اولدم کوب زمان سزدن خط قرداشلق یوق ایردی شادلانغانم‌ننك علامتی شولدر آخوند ملا تاج‌الدین‌نی سزلار مکاریه‌کا امامت‌لقغه استفتا قلغان ایرکان سز حاضر شادلغمدن بیوردوم اوکاز یبازارغه هم فتوی بیرولدی اوشبو بوچطه‌ده یبارلادور اوشبوننك علامتی سنی محبتلو قرداش بلوب قبول‌قلدق اعجب اش قرداشمز سزه بزه طوغان موسی بای مندن قاچادور من آنکار اولا قرداش ایکنچی اوستاد اوچونچی یاشدن بیرلی بز آننك برله محبتلو دوست ایردوك اوزون بزدن قاچرا قرداش قیلمای اوزینه اکر السه‌ایت مندن‌دا سلام داعی مفتی سـ١٨١٩ـنه ایبون انتهی بعبارته وحروفه وصور کتابته قلمی شما هم تعلیمی توکل املاسی غیر صحیح قرداش دیدکی اسماعیل بابادن قالغاچ اوکای انکالری عائشه نام خاتونی تورچنکنی تزوج قیلغان ایکان هیچ بر مناسبتسز دخل‌سز نرسه‌لارنی کلامنده خط نصف نهار ودایرهٔ افق ودرجهٔ طول وعرض وعرض تسعین علهٔ تامه واجزاء علهٔ تامه وآننك انتقالرنی درج قیلوب کلامنی تطویل ایلاب بیهوده لاف اورغان وحالانکه اوزی اول نرسه‌لرنیدن عبارت‌ایردکنی برده بلمکان مجرد بر رساله‌دن کورب بی مورد وبی مناسبت ذکر قلوب کلامنی فصاحتکا صالغان بو روشده فتوی

یازغان کشی‌نی نیچوك عالم وصاحب فضل دیب بلمك کرك لکن اول‌وقتده
بو مملکت علماءسی بیك ساده وبی تکلف بولغان‌لر بخارادن اوقوب قایتقان
کشی‌بیك آز بولغان بوندای‌کشی‌لر لباس وکلام وحرکت‌لرنده غرابة محسوس
اولوب تکلم‌لرنده نیمکاله وسقیم بولساده الفاظ فارسیه وعربیه خلط ایدوب
خلق‌نی ایسن کیتارکان‌لر بونکار علاوه آنلارغه نظرا رتبه واعتباری ونفوذ
کلامی بی نهایه فوق بولدغندن بلمکان بلمکانچه بلکان بلکانچه خوفندن‌تسلیم
واعتراف قلغان لر اول عصرلرده حتی بزم والد مرحوممز امثالی رجوع‌عصرنه
قدر بخارادن اوقوب قایتدم دیکان ملانی آدم نوعندن فوق بلکه ملائکه
مثابه‌سنده بلکان‌لر صونکره‌لر کوبایوب حقیقت حال‌لری آچلغاچ اعتبارلری
بیك کوب تنزل قلدی وخلق‌ننك اعتقادی‌ننك سورتی سوندی صاحب
ترجمه عفی الله عنه اوزن عمر سورب قریب ایللی سنه مفتی بولوب
کندسی‌ننك اراضی مملوکه سندن اوفا قلعه‌سندن آلتمش چاقرم مسافه‌ده آط
جیتار قریه‌سنده ایکان فی سنة تسع وثلاثین ومائتین والف هجریه‌ده وفات
وجنازه‌سنی ادا‌سیله شول موضع‌ده مدفون‌اولدی بی باك وبلامبالات
وبی توفیق میرزاجان نام مرزاقای دیمکله معروف اوغلی قالوب اول‌خاتون
آلمای مارجه تونوب آننك برله عشرت قلوب حاضرده علی غیر دین
الاسلام اولادی کوب‌دور مفتی‌ننك خاتونی اوزون عمر سورب حتی‌سنةالف
ومائتین وسبع وسبعین حدودنه قدر باقی اولوب اواخر عمرنده اوفاغا
کیلوب جمیع ما ملکه‌سنی علی غیر الاسلام اولان احفادنه وصیت قیلوب
یازدرب محمع‌ده قید ایلان اشهاد قیلدرغان اما صاحب ترجمه‌ننك وجوب
عشاء طرفنی اختیار ایدوب زعمنچه فتوی‌لر یازوب خلق‌نی حق‌غه دعوت
ایتماکی‌ننك سببی شول که بو مملکت‌ده اوائل‌اسلام‌ده بغدادن خلیفه‌ننك
رسول‌لری کلیلکان زمان‌لرده بسیع نمازنی بلا قیل وقال اداء قلنغان‌موندن
صونك مدت مدیده بعدنده خوارزم اهالی‌سندن اشنیاز افندی نام ذات
بو مملکته ورود‌ایدوب نچه مدت قرغالی‌ده ونچه مدت قزان ونواحینده‌اولان

قریه‌لرده

قریه‌لرده تدریس وتعلیم برله شغل لانوب علی الوجه السابق مقبولیت وشهرت حاصل ایدوب شفق غایب اولمادغنی تحقق ایدوب شفق غایب بولمای وقت عشاء کرمای دور وقت سبب الوجوب وشرط الاداء وظرف المؤدی انتفاسی انتفاء وجوب نی مستلزم دیوب سقوط عشاء برله فتوی بیروب خلق نی اوراه قلغان کرچه اول وقت ده اولان علماء سی بو حال نی استبعاد واستغراب قلسه‌لرده غالبا شبهه‌سندن مخلص تابا آلماغان لر بعد ذلك داملا عبد النصیر القورصاوی ظهور ایدوب بومسئله‌نی ایو تحقیق قیلوب بصیرة صحیحه اصحابیننك عناد وحسددن خالی اولانلارینه حقیقت حال نی تفهیم ایلاب خلق ایکی رأی کا منقسم بولدی داملا عبد النصیرغه قزان وبخارا وغیر بای‌لرننك کوبسی قربت ومناسبت ایاسی بولوب مخلص اولدقلرندن آننك اقوالی وتصانیف لرنی ترویجده چالشوب بو خصوصده سعی وبذل مکنت قیلغان‌لرندن مفتی کا هم هدایا وتحف‌لری کوب بولغاندر ولهذا وجوب طرفنی آلوب آننك مرضاسی اوچون ابراهیم افندی واقرانی دخی شول طریقه‌غه سلوك ایدوب ابراهیم افندی وشاکردلری داماد‌ی ملا تاج الدین بن عبد الرشید الاشتراکی وآننك شاکردی ملا علی ایشان النونتاری امثالی بونی تلقی ایتدی‌لر ودخی بخارا محمد رحیم آخوند بای‌لرینه موافقة شول رأی‌ده اولوب آننك شاکردی ملا عبد الله بن یحیی وشاکردلری بو قوله ذاهب اولوب بعض‌لر احتیاط فی العمل بعض‌لری شفق محل افق‌دن غایب بولا بعض‌لری علی المفتی به شفق حمرة غایب بولا باقی اولانی صفرت وبعض‌لری اقرب بلاده تقدیر قلامز دیب بعض‌لری بمذهب شافعی عمل ایدامز دیو هر تورلی وجوه رکیکه برله عمل ایتمش‌لر والا حقیقة حاله واقف اولوب عمل ایدن فقط داملا عبد النصیر دور لکن ایشان حبیب الله الاوری وبرادری فتح الله آخوند وملا فیض القشقاری وملا بایمراد المنکاری وآنلارننك اتباعی اشنیاز افندی فائده‌سینه تعصب ایدوب رأینده بر قرار اولوب قورصاوی علیهنه تصنیف ایدن رساله‌لری واردور

﴿ المفتی الثانی ﴾ عبد السلام بن عبد الرحیم بن عبد الرحمن بن محمد البغلماوی العبدری در اصلی بغلمه مضافاتنده عبد الرحمن قریه‌سندن دور قرغالی‌ده ملا عبد الرحمن بن شریف الکرمانی وغیره حضورنده تحصیل علم ایدوب اورنبورده آخوند ومسجدنه امام وخطیب اولوب آنده اولان روسیه وکلاسینه معرفت واتحاد منذ اولدغندن اورنبورغ والی‌سی‌ننك طلب وصواب دیدنه بناءً محمدجان مفتی وفاتی بعدنده اورنبورغ مفتی‌سی اولدی

﴿ قزان ﴾ اهالی سی‌ننك التماسی برله قزان والی سی آخوند ملا عبد الستار بن سعیدنی مناسب کوروب کرچه دار الوزارة الداخلیه‌کا عرض ایدوب معرض قبول‌غه آلنوب عمده والی‌ننك بعض‌لرینه استشاره قیلوب رأی وفهم‌لرنی استطلاع قلنسه‌دا اورنبورغ والیسی اوز مقصودنی تنفیذ اوچون اول ابن سعیدننك حالی وکلاء دولت‌کا چندان معلوم توکل هم آننك بلا اذن اجنبی مملکت‌کا چغوب یوروب بو خیانتی ظاهر اولوب فقط مرحمت شاهانه برلان عفو ایدلمش اما موندە بزننك حضورمزده کوب وقت‌دن بیرلی دولت‌کا بخشی خدمت‌ایدوب استقامة ولیاقتی معلوم‌اولغان آخوند بار بزننك نظرمزده اول لایق اکر مفتی بولورغه بخارا بارمق وآنده تحصیل علم‌ایتمك شرط بولسه خزینه مصرفی برله برایکی سنه مدتی یورتب قایطارمق ممکن دیو دار الوزارته قویوب بوکشی منصوب بولدی واما قزان اهالی سی ونواحی سی نظرنده بو منصب‌غه مذکور ملا عبد الستار آخوند وملا فتح الله آخوند الاوری نی مناسب کوررلر ایدی لکن ملا ابراهیم افندی هم عصری ملا سعید بن احمدکا رقابتندن ومغنیة الحی لا یطرب مضمونیله ملا عبد الستار خلافنده اولوب اورنبورغه ملا عبد السلام آخوندغه مکتوب‌لر یازدغی ملا عبد السلام مکتوب‌لرندن معلوم اولادر جمله سندن بری بوموضعده نقل‌ایدلور وهذا مکتوبه افضل الفضلاء واعلم العلماء وقدوة الحکماء وشیخ الاسلام امام الهمام آخوند کلان استاذ عالیشان داملا ابراهیم افندی حضرت‌لریننك جناب سعاد تمآب‌لرینه بارچه اولاد واتباع‌لرنی

وخویش

وخویش واقربالرنی شمولا بی حد وبی نهایه دعا وسلاملر کوندردك قبولی
مرجودر اوزمزدن برنچه حال واحوال بلمك دلرسنكز الحمد لله رب العالمین
خیر دعالارنكزده صاغ وسالم لرمز (وبعد معلوم جناب شریف لری اولنه
نویابرەننك آلتنچی یومنده کوندرمش مبارك مکتوبنكزنی یولوقوب صحت
وسلامتلك لرنكزنی وهم غیر حال واحوال لرنكزنی آنكلاب غایتده شاد
ومسرور وممنون اولدق جزاك الله خیرا کثیرا اما اوکتابرده کوندرمش
مکتوبنكز ایرشمدی بلمایمز کم قولنه توشدی اکر حضرتنكز بز کمینەنی
اوخشاتسانكز برنچه علمالردن قول قویدروب وهم یخشی آق صقال معتبر
بایلردن بولسەده مذکور سعید اوغلی ننك یاراماسلقنی ونامشروع حرکتلرنی
بیان ایدوب بزلر اول کشی نی تلامایمز دیو اوتنامز بوخطغه یولقغاندین صونك
هرنه اوخشاتسانكزدا وهم مذکورننك کیتکانون کیتماکانون یازوب بزنی
خبردار قیلسانكز زیاده مسرور وممنون اولور ایدك غیر نه یازایق داعی
دعاءخیرلرنكزنی راجی کمینه بندۀ خدا آخوند عبد السلام بن عبد الرحیم
المرحوم سنه ١٨٢٤ نه نچی یلده نویابرەننك ٢٦ نچی یومنده حاجی طرخان داغی
آخوند جاندن هم خط بار ایدی بزننك بولومزغه رضالق کوستاروب یازوب درهم
اوفیدن قاضی لاردن خط بار ایدی اوفی یورطلقی وهم قزانلق بولسه تیل لرنکسزنی
یورتالر دیو خیرلی بولسه نصیب بولسون هذا کلامه ینه بولدق بعدنده
نوری مخدومه یازغان مکتوبی بودور هو الله الموصل الی جمیع المقاصد
والمرام بعد الحمد علی الکریم الغفار وخلف التصلیة علی النبی المختار مع
آله واصحابه الاخیار عزتلو وحرمتلو یکتلرننك کزیدەسی ملا نورمحمد بن
داملا ابراهیم افندی المرحوم المغفورننك جناب شریف لرینه بارچه اهل
وعیال لرنی وخویش اقربالرنی شاملا بی حد وبی نهایه دعا وسلاملر کوندردم
صاغ وسلامت اولەسز چوق یللره وبی حساب آیلره الحمدلله ثم الحمد لله
ابرار واخیارلرننك واستاذ عظام وکبارلرننك خصوصا مرحوم ومغفور افندی
حضرتلری ننك ایذکو دعالری برکاتنده مقصد اقصی ومرتبه علیایه

ایرشدك الله عظیم الشأن جل جلاله حضرت‌لری اولین واخرین خیریت اوزره قیلوب عزیز عمرمزنی اوزون توفیق وهدایت‌مزنی دولت‌واقبالمزنی کون بکون بر فزون ایدوب طاعت وعبادت‌ده سعادت اوزره کیچروب وآخرت مرتبه‌لرندین نصیب اینکای ایدی بفضله وکرمه انه رؤف بالعباد بحرمة النون والصاد

﴿ شعـــــر ﴾

دیلـکم سنده بودور ای معبود * ایله من زاری عاقبت محمود
عز دنیا ننك اعتباری یوخ * ضایع اولور کچر قراری یوخ
آخرت عزتین نصیب ایله * رحمتنك قربنه قریب ایـله

آمین یا مجیب الداعین بحرمة طه وسین بعد جنابنکزدن نویابره‌ننك ١٩ نچی یومنده‌کوندرلمش مکتوبنکزنی یولوقوب وبزم خصوصمزده کمال مسرتنکزی بلوب زیاده شاد ومسرور اولدوق الله تعالی قوفیقنکزنی وطالعه‌نکزی کون بکون بر مزید ایتسون آمین مرحوم مغفور اتکانکز حضرت‌لری‌ننك قبرنی پرفور واروا حنی حق تعالی رحمتی ایله مسرور ایلسون آمین

﴿ شعـــــر ﴾

روانش رضوان پر از نور باد * بباغ جنان شاد ومسرور بـاد

آمین بزم طرفمزدن عزتلو سعادتلو قرداشمز مـلا فخر الدین ایـله عزتلو دوستمزوخیر خواهمز منکرموسی بای‌اداموفکا چوق دعالارمزنی ایرشدره‌سز وغیر بزنی صورغوچی کمسنه‌لره دعا وسلام‌لرمزنی کواه‌لاندروب هرقایونکز دعاده اولاسزلار کمینه بندهٔ خدای مفتی الانام فی هذه الایام بفضل الله الملك العلام عبد السلام الاورینبورغی سـ١٨٢٥ـنه‌ده دیکابره‌ننك ٢ نچی یومنك

﴿ صورة الفتوی ﴾ فی سنة تسع واربعین وماتین والف تحریر ایتدکی فارسی العبارة صورت فتوی‌سی بو موضعده ایراد ایدلادور تیمنا بذکره الاعلی ما قول ائمة الاسلام رحمهم الله تعالی در ینمسئله که اکر عالمی ویا

محتسبی مؤمنی را حسبة نهی ازمنکر نموده باشد منهی عنه ازعصوبت وتمرد باز نااستاده باشد ویاکه جمعی ازمسلمانان مردان وزنان نامحرم بایکدیکر مجتمع ومختلط شده دریك صحرا جمع شوند وبانواع فساد وملاهی ومناهی مشغول ومرتکب شوند وشرابهای مسکرات خورده وبیاشامیده مست شوند وبا یکدیکر جنك وجدال کنند وانواع فساد وقباحت درمیان ایشان واقع شود وحالانکه عورتان وزنان بنای احوال انها بر سترست ودر خانهٔ خودها مستوره بودن ست ازبرای عیش ونوش ونشاط بمجلس فسق وفساد رفتن وشوهر ایشان انهارا بهمراه خود بردن وبراوردن خلاف شرع ومرتکب کناه ومستوجب عذاب اخروی ومستحق تعزیر شده باشند بشرایط یانی وبشریعت بر حکام وقضاة وعلماء ومحتسبان که مأمورند باحتساب واجرای احکام شرعیه از جانب سلطان وپادشاه نهی ومنع این جماعهٔ فساق ازین ملاهی ومناهی وکردارهای نامشروع لازم وواجب باشد وتقصیر در اتیان واجب عند القدرة موجب اثم وکناه واستحقاق دوزخ باشد بشرایط یانی حال انکه حکام عظام وامراء کرام عالی المراتب والمناصب درین زمان خودها از برای منع این افعال شنیعه وقبیحه ونا مشروع ازین مجلسهای فساد وکارهای ناشایسته کافهٔ انام را منع ونهی کردن را ما امکن سعی بلیغ واهتمام تام نمایند وذمهٔ مسلمانان را از عذاب الیم ونار جحیم خلاص جویند بر تقویت شرع متین وصراط مستقیم از منکه مذیل فی الذیل الذی سیو شح اسمی تحت مهری وموافق شرع شریف احکام شرع راپرسیده فتوی طلبیده اند بر نهی ومنکر وامر معروف مسلمانان بشریعة غراء وملة سمحهٔ حنفیه فتوی داده می شود بشرایط یانی وبعد ازین جماعة فساق از نهی منکر وافعال نامشروع امتناع نشوند مستحق تعزیر باشند بشرایط یانی بینوا توجروا الجواب تعظیما لامر الله وشفقة علی خلق الله واجراء لاحکام رسول الله فتوی داده مستحق ثواب عظیم شده باشد واین جماعهء موصوف بفسق مستحق تعزیر ومستوجب عذاب

اخروی باشند والله اعلم چنانچه روایت واحادیث شریف در کتب متد اوله
ومعتبره مذکور است نوشته شود مفتی الاورینبورغی در بلده اوفی ودر
سنة ۱۸۳۳نه در دهم محرم الحرام انتهی ما کتبه من فتویه الواقعة فی غیر
موقعها وعباراتها ومقاصدها المتناقضة المتفککة منها عجب مفتی ومخاطب وحامل
همه ترکی اللسان وفارسی لساننه هر قایوسی اجنبی بلکه بلکانی ننك هم
بلدکی ناقص غیر معتد به دور بس صورة فتوی باسان فارسی تقریر قیلمق
نه لازم غیر از اظهار ترفع ودعوی علم علی انه فارسی اللسان مملکتلارده
مثلا بخارا وسمرقند فتوی نی بونوع تقریر ایدله مفتی کامرادنی تفهیم وافاده
اوچون تا که مقصود من الفتوی حاصل اوله دولة علیه عثمانیه علماسی کرچه
علم بلسان فارسی ده کمال مهارتلری اولسادا کنه لسان اصللری ترکی
اولدغی دن ترکی وعادی عبارت ده کتابت ایدلر صاحب الترجمه ملا عبد السلام
مفتی جمع کتب کا حریص وملابس ومراکب ومساکننی غایت متکلف ومرجو
الفائدة بلان اهل دنیاغه حسن المداره وحظوظ نفسنه موافق اولغان اموردە
شرعا بو جائز دیب امضا ایدرکا مسارع ایدی قزان وغیر بلاد اهالی سندن
اولغان بایلاره مکاتبه سی کثیر قزان اهالی سندن عبید الله وقوال یوسف
وآپانای حسن وآپاق اسحاق وچیتکچی مصطفی لرغه هر وقت کوب خط
یازوب نورغان خصوصا نور محمد محتسب کا هر هفته خط یازوب مزبورننك
متروکه سی اچنده عبد السلام مفتی ننك اوز قولی برلان یازغان یوز قرق
آلتی عدد مکتوبی ظاهر بولدی مابیننده مفقودلرندن ماعداسی کنه هوای
نفسنه مخالف بروکاسو قصد قلسه مضرتنی غایه سنه ایرشدروب فعلیته چقاررغه
متهالك ایدی قزان علماسندن ملا عبد النصیر آخوند وملا بایمراد ووفا
مخدوم لرنی عزله چالشوب بذل اجتهاد ایدوب وفا مخدوم معزول بولدغی
اعلام ایدلوب ملا عبد النصیر آخوند ننك عزلی وفاتنه مصادف اولوب ملا
بایمرادننك تفتیش اموری تمامندن مقدم مفتی اوزی وفات اولدی دفتر
موالید ومناکحات واموات ونکاح ده حضور ولی ننك شرط اولماقی واموات نی

اوچ کون مدتی دفن قلمای خانه سنده صاقلامق شرطلری وغیر ذلك بو مفتی عصرنده فتوی سی ایله حادث اولدی دفاتر فی سنة ست واربعین ومائتین والف واشتراط سن محدود یعنی قز اون آلتی ویکت اون سکز یاشنی تکمیل فی سنة احدی وخمسین ومائتین وحفظ اموات فی سنة اثنتین وخمسین اعلام ایدلوب نیچه ذوات کوب جفالر چکدیلار اون سنه قدر مفتی بولوب فی سنة اربع وخمسین ومائتین والف ذوالحجه ننك عاشرنده یوم وفات بولوب جنازه سنی ملا حسن الدین بن شمس الدین بن نریمان اداء قلوب اوفا مقبره سنده مدفون اولدی عبدالرؤف واحمد وعنایة الله نام اوغل لری بولوب اولوغ اوغلی افندکای دیب معروف الحالة هذه اورنبورغ ده برحیوة والدی اورنبورغه امام وآخوند ایدوب قویسا هم وفاتی بعدنده معزول اولدی کرچه اجنبی مملکت لره سفر قلماسه هم اورنبورغده ما وراء النهردن کیلمش اهالی قافله کا کثرة اختلاطندن فارسی تکلمده ایواقتدار حاصل ایتمش احمد نام اوغلی تحصیل علم اوچون چیصطای قلعه سنده ملا اسحاق بن سعید مدرسه سنده اولوب آننك برله برابر قزانه ورود ایدوب وبعد ذلك ملا عبدالنصیر آخوند مدرسه سنده بعده مچکارا قریه سنده ملا عبدالله بن یحیی مدرسه سنده اقامت بعده بخاراغه سفر ومدرسهٔ کوکلتاش ده اقامت قلوب قایتوب بو هم اوفا قلعه سنده امام وآخوند اولوب بعد وفات والده معزول اولدی بخاراده ایکانده درس اوقوب چقدق بعدنده اصحابندن بوکون شرح اوقدق می یاکه خیالی می دیب سؤال ایتدکی شرکاسندن منقول دور وفاتی بعدنده مهدی وحیدر نام اوغل لری قالوب مهدی نامی دخی سنة خمس وتسعین ومائتین والف وفات بولدی *

﴿ المفتی الثالث ﴾ عبدالواحد بن سلیمان بن صعلوك بن عبدالخالق الجبلی الاربشی دور اصلی جبلستانده نیزنای مضافاتنده اربشچه دیکان قریه اهالی سی میشار طائفه سندندر آتاسی ملا سلیمان آخوند اوراده امام وآخوند ایدی وصاحب ترجمه ملا عبدالواحد پطربورخ شهرنه باروب دولت مند

اغنیاغه خدمت وسودا کسبنه شروع قلوب ملا بالاسی اولدغندن شوننك اولان تجار بو کمسنه نی اوزلری ننك بورکان یرلرنده نماز اداء قلدقلرنده امام ایتار بولغانلر شول علاقه برلان پطربورده اولان مسلمان لردن قول وطامغا آلوب اتفاق نامه یاصاب امتحان بولوب منشور آلوب امام بولمش نچه سنة آنده عمر ایدوب روسیه وکلا وکبراسینه معرفت حاصل ایدوب مفتی عبدالسلام وفاتنده مفتی اولوب سنة ست وخمسین ومائتین والف *

اوفا قلعه سینه کیلدکینه تاریخهم لفظی تاریخ اولمش کتاب کورمکگا صاحب رغبت علماء وکتاب دولة عثمانیه ننك جریده وتحریرلرینه نظر صالدقینه علاوة بعض انشاآت روسیه نی دخی مطالعه ایتمکله علمدن عاری بولسا هم ترکی تحریرلری کنك لساننده اوز درجه سنده کامل وقوی الافاده دور طب کتاب لرنی استعمال قلوب عقا قیر طبیه ننك کوبنی بلوب عربیه وفارسیه وغیر لغات اجنبیه ده اولان لرنی ترکی وروسی اسم لری برله بیان قیلور ایدی مفتی حالنده روسیه کبارینه قلیل الاختلاط واصلاح امور واجراء شریعت قیلورغه خیلا رغبتی بار ایدی اما قلة علم وضعف اعوان سبب لی متمکن اولا مدی ومع ذلك بای لر واهل دنیاننك هوای نفس لرینه متابعة قول لرینه میل ایله مراد لرنچه اش قلورغه زیاده سیله متهالك ایدی معیشتنده ساده وبلا تکلف ایدی حتی محکمه سنده اولان ادون کنابی برله آیاغینه ایتوك کیوب ایت آلوب ملطق کوناریب اوردك قویان آتارغه چغار ایدی کوب وقت اوزنه مخصوص خانه سی ننك اچنده زور کوپاکی یاطور ایدی عصرنده هر آحاد بلا تصحیح وهر نورلی کاغذ برله قرآن طبع ایندرمکگا شروع ایدوب قرآن لار کثیر الاغلاط وبی قدر اولدغندن بوحالنی استرلی باشی ملا لری دلالت ومشورتی برله دار الوزارة الداخلیه کا رفع قلوب بووجهله طبع ایدلمش مصحف لرنی بیع شراءدن منع ومن بعد طبع اولندقده مجمع اعضاسی ننك نظر وامضاسی برله مشروط اولماقنی وموندن مقدم لری اوچون ناظر یعنی سینزورنی مساهله قلدغنه مؤاخذه قلماقنی سوءال قلسادا بالتمام مرادی حاصل

اولمای قزان ده طبع ایدلان مصحف نی اوفاده ساکن آدمی‌لار نظر ایتماکی ممکن اش دکل بیع وشراءدن منع قلماقده دخی طرفین غه ضرر کلی بولادور وناظرفقط دولة روسیه ننك امور سیاسیه سینه خلاف یاکه ملة نصرانیه ننك امور دینیه سینه قدح ایدن امور طبعندن احتفاظ مقصود اولمقله شول ایکی نرسه‌دن غیر اش‌کا دخلی یوق بلکه الی الان طبع اولان مصاحف نی اهل اسلام دن حاجت کشی آلوب تصحیح ایدوب استعمال ایتسون‌لار ومن بعد طبع اولنانی اوچون قزان علماسندن بر یا ایکی شخص مأمور بتصحیح قلنوب یخشی کاغذکا باصلوب ناظرلر امضاسندن غیر طبع اولنمایه ناظرلره هر صفحه اوچون ایکی تنکه روسی الضرب اعطا ایدله دیو رجوع ایدوب بنك ایکی یوز یتمش آلتی سنهٔ هجریه بو خدمته مأموریت بو فقیر جامع الحروفه ورود ایتدی ودخی طرح جدید اوزره مساجد اهل اسلام اوچ طرح ننك بری اوزرینه بناء اولنماغی‌له مأمور اولوب طرح قدیم‌لر ترك اولنماسی‌له امر ورود ایتدکده امتثالنده توقف ایدوب خلاف شرع لکنی بیان ایدوب دارالوزارته عریضه کوندرساده سن کند علم معرفت وعدم سیاحتنکدن بلمای ایتاسن دیب دارالوزارة طرفندن مرة بعد اخری شلته وتقریع آلدی اوغلنی قائم مقام ایدوب حج قلماقغه دولت دن استیذان قلساداحج مرادنك اولسه استعفا ایله منصبنکدن چق دیب دولت دن اذن حاصل اولمادی الله اعلم بالصواب بو منصبـه اوغلنی واصل قلمق غرضنی توندقنی فهم ایدلمکدن‌دور بوننك عصرنده مذکره دا ملا عبدالله وآخوند ملا فتح الله بن صفر القزاقلاری منصب لرندن معزول اولدیلر بو موضع ده بعض مکتوب‌لری درج ایدلور

﴿ المکتوب الاوّل ﴾ فضیلتلو دولتلو امام ومحتسب نور محمد کوجاشف احباب لرنکزی اندراجا دعالر بعدنك اوشبو پوچطه‌ایله صبرنیه مز طرفندن اوکاز یولقورسن ان شاءالله بو سنه مکریه یرمنقاسینه واروب ما بین امامین ومؤذنانین کور قری ترتیب ونظام لاب کند ولوازم لرنده مقید اولالر هیچ بر مباحثه اولماسون وهر برلری حسن خلق وعظ ونصیحت ایده‌لر یرلو

یرنچه هم اوزنکز حلیم لفظ ایله بولوب غرور ومتکبرلك ایده میه سز من بعد
بیان بودر اوتکان سنه مکریه یرمنقاسندن بولغوچی مسکو امامی رافق
راپورط ایله اعلام قیلغان ایدی مکریه مسجدی کچکنه مسلمان لر عبادت
وقت لرنده صغشمای لر ومسجد ننك احاطه سی یوق هم مسجدکا مخصوص
آغاجدن برفلیکر صالنسه ایدی دیو راپورط ایله بزی اکاه لندردغی سبب لی
مذکور احوالی مینسترمزکا اعلام قلدق شونکا بناء مینیستر نیژغورننك
غوبیرناطورنه یازوب هم غوبیرناطورنداغی اسطروتیلنی قومیسیاسینه اعلام
ایدوب وکومیسیا مکریه مسجدنی موافق نهجه ضوریتمق نی واحاطه سنی
وفلیکر بولماقنی لایق کورمش اما فلیکر ایکی یاطاشلی مو کرك ویا آندن
کم ونیند این آقچه ایله بو عمل لر قیلنور دیمش وبوننك حقنده سز قوجاشق
مکریه یه واروب قزان اغنیاسیله هم سبر واسترخان وکرمان اغنیالریله
مشورت قیلشوب واغنیالردن هر برلرینه رتبه لرینه موافق حال لرینه لایق
آقچه آعانتنی طلب قلوب اکر اعانت لری اولورسه آنداغی تیوشلی امر
ایله اعلام ایده سز اغنیاء طرفندن بو مقدار مسجد واحاطه بناسینه اعانت
دیه سز وایرشماسه ایمپراطور طرفندن یشتمکانیکه اعانت طلب ایده سز
موافقتچه آنداغی نچالستوادن فهم اماسز ملا نوری مخدوم بو مشورت نی
اولا قزان ده عزتلو قدامز اسحاق بای ایله مشورت قیله سز اکر فلیکرنی
قدا اوز ذمه سینه آلورسه غیر اغنیالره فلیکر حقنده بر سوز دیمیه سز
انشاءالله قدا وعده ویرسه آنی قیلور وغیر مشورت لرنی مکریه ده مسجدنی
قراب واحاطه سی نه وجهلو اولمالو کرك ومسجد ننك آسغی یطارژی نه روشلی
قیلمق لایق بولور اولاغلوا یونوسف نی صوراب وحسن بای وایالف وآرسلایف
استرخان بای لرندن وکرمان بای لرندن وسبر بای لرندن بر کمسنه لری
آلوب وامام لرنی حضر قیلوب واسطروتیلنی نچالنیکی حضورنده قراب نچوك
لایق کورلور یخشی مشورت قیلوب نظر اولنه فهم وبو مکتوبی واوکازی
یرچطی دن بولوقوب بو امراری بلدکنکزدن صنکره قزانده اوق قدا ایله

خلوت

خلوت سوزلایه سز حسن مشورتله اما بنکا بوندایون امر وار دیب کون
اولکارو مکریه وارمای مشورت لر قیلوب یورمیه سز وخلایق لر آراسنده
زیاده سیله یار وفاش قیلمایه سز یعنی کچك بول بیوك عمل قیل آزسوزلا
تفسیری کوب فهم‌لانسون وغلاوا یونوسف ایله حسن معاشده بول برنچه
اما حسن بای وارصایف وقدا ایله مصلحت ده بولوب عمل ایدوله ومکتوب
یازسانکز بیصر قلمی‌له یازما یعنی حرفلرنکزنی صاریح یعنی اوزنکدن بیوکا
نچوك یازمالو کرکدر انشاءالله تعالی وقتم بولسه‌مکریه‌کا خط یازامز بای آغاره
دولتخواه محرر مفتی الاسلام طرخان عبدالواحد سلیمانف الاورنبورغی سنه ۱۸۴۰ اننه
ایبول‌ننك ۸ نده یکشنبه ملا کمال الدین میراث اوغلینه اخلاصلو
سلاملرمی دیه سز *

المکتوب الثانی فضیلتلو امام ومحتسب نور محمد قوجاشفه جمله
تعلقاتلرنکزی شمولا بعد التحیة الوافی انها بو در سلام خط لرنکزی بولقب وآلتون
میدال ایمپراطور اعظم طرفندن انعام واحسان بولماقینه زیاده خوشواق اولدیم
وکلاچکده بوندان زیاده سنی نصیب ایلاسون وبنم طرفمدن دولتخواه موسی
بای غه سلاممی یوللایه سز عفو ایتا کورسون چوق زمان خط یازمادیم
ومینستردن بر منارلو پلان وفسادمزننك خبری وتأکید نی یولقدیم انشاءالله
تعالی یانکی یلدان‌صنکره یولوقورمز دیب امید وارمز ینه کمال الدین میراثغه
وآخوند وفاغه سلاملرمزی دیه سزکه لوازیم لروننده مقید بولا کورسونلار له
وآخوند وفادن مکتوب یولقدیم ولما فراده فراده مکتوب لار یازمغه وقت
بولمادی ولما یازمغه سوز کوب جمله سنی اوکراتوب بولمایدر الله تعالی
عقل لرونکزی شریعت وطنچلق‌طرفنده جاری قلمق نی میسر قلسون وکرمان
امام لری برسندن ملا عبدالقهار اسماعیل حقی کتابنی مکرجه دن آلوب
کلمش ایرکان ممکن اولورسه ایکی آی وعده ایله ارسال ایلسه خشنود اولور
ایدك یعنی نظر ایدوب رجوع ایدرم ولما کندومه آلمق‌مرادیم یوقدور
آنکچون فتوی کتابی دکل یعنی معرفت کتابی‌که بر نظر ایله اولورسه کفی

اولور ایدی دولتخواه وداعی محرر مفتی طرخان سلیمانف الاورینبورغی سـ١٨٤٦ـنه نویابره ننك ٨ ا نده *

﴿ المکتوب الثالث ﴾ فضیلتلو امام ومحتسب نور محمد کوچاشف جنابنه بعد الدعاء انها بودر سزکه تفویض اولندی باروت کار خانه سنده اولان مسجده شرعه موافق حسن خلق ایله موصوف بر مؤذن آرابوب آنداغی نچالستوایه اعلام ایدوب باروت خانه ده اولان مسلمانلره بلدروب عمل ایده سزکه جنابنکزدن بر قصورلق صادر اولمایه هم عالم وعلماء واغنیالار ایله اضغشمیه سز وجمله لرونکز بر مشورت وحسن عملده اولسانکزله واوکازلو مؤذن بولورسه ویا اوکازسز طالب لردن مؤذن لك اختیار ایدن اولورسه اولانچانکلرینه اعلام ایدوب مسلمان لره کوستره سز هم اوکازلی بولورسه کماهو اعلام ایدوب مسلمان عسکریه لر انتخاب نامه ویروب نچالنیك لار مذکور انتخاب نامه لرونی قید ایدوب صوبرانیه یه امتحانه یوللانور یعنی یخشی بلوب عمل ایده سز مفتی سلیمانف ٧ ٨٤ ا سنه دیکابرننك اوّلنده مؤذن حقنده اوکاز یولوقرسز بیك تیز *

﴿ المکتوب الرابع ﴾ ١٢٥٩ سنه تسع وخمسین ومائتین والف پادشاه ننك نبیره سی وجوده کلدکده طبعا نشر ایتمش دعا نامه سی ذکر ایدله در وهذه عبارته درین مملکت عمل باطنی ننك مدبری ذی انواع الحمایل مینستر اعظم پیراواسکی حضرت لری بو ١٨٤٣ سنه سنتبره سی ١١ نده ٢٧٣٥ رقمده محرر امرهمایون لریله دین محمدیه صوبرانیه سینه بیورادور شوننك حقنده بالاستقلال متصرف پادشاه ایمپراطور اعظم حضرتمزننك سریر سلطنت وارثی منکوحه مکرمه سی شاه زاده حملندن بر ابر بالاوجوده کلتوروب صحت وسلامت حملنی قویوب نیکولای اسمیله تسمیه ایدولمش بو جمله ننك شادلق شکرانه سی اوچون اهل اسلام لر حق تعالی حضرتینه خیریه دعا قیلسون لر اکاه لندوره سز دیو سمعا واطاعة لهذا الامر الشریف المنیف تصرفمده اولان جمله علماء دینمزکا طرفمدن امرمدور هر قایولرنکزکا بعد وصول الامر

مسجد

مسجدلرنکزه تعلقلی محله جماعتلریله بعدالصلوة جناب باری تعالی یه تضرعله
اخلاص کتوروب آشاغیده محرر دعاء ایله مأمور شکرانه نی بجا کلتوره سز
دعاء تهنیهء مولود کناز معظم نیکولای اللهم ابق وجود کناز اعظم نیکولای
الاکسندرویچ واطل عمره علی اریکة الصحة والعافیة بالافضال والانعام دائمة
لا کان للمکروه من نکبات الازمنة نحو نیکولای الاکسندرویچ مصلب ومأخذ
ولا لصروف الدهر والامکنة من نیکولای الاکسندرویچ حظ ونصیب لازالت
عیون اجداده الاعلی وجداته الاجلی وابویه الابهی ببقاء حیواته ناظرة وزاهرة
وقلوبهم سارة ومنورة ولازالت سماء عمر نیکولای الاکسندرویچ بکواکب الاقبال
مزینة وشموس فضله فی اطراف الافاق والاقطار طالعة وعلی صفحات الکائنات
بارعة ومبنیة وبدور دولته وکماله علی مر الدهور ساطعة ولامعة ونجوم عظمته
علی اعز انسابه وذوی الاقبال ثاقبة ناظره واقمار ظفره ونصرته علی اعدائه
وحساده ثابتة باقیة وعن سمت الزوال سالمة نائیة وعتبته العلیة وهمته السنیة
لجمهور الانام حامیة حافظة اللهم اجعل نیکولای الاکسندرویچ لسریر السلطنة
بالاستحقاق وارثة وسحائبه العدالة والعطوفة للخاص والعام ممطرة ومفیضة آمین
یارب العالمین انك بالاجابة قدیر وبالاعطاء جدیر یا سمیع الدعاء مفتی
طرخان عبدالواحد سلیمانف الاورینبوری تم کلامه بعبارته وصورة کتابته کاشکی
اوز تلی برله کنه ترتیب قلغان بولسه قرغالی ملا لری نینك هر وقت ده جهالتی
برله تفریع لری سمعینه واصل اولوب اوشبو دعاسی ورودنده یاکه غیر بر
مورده خلاف شرع اولدغنی اعلام لری واصل اولغاچ قرغالی ملالری فتنه
انگیز امر رؤساغه امتثال ایتمای طاعت دن تمرد ایده لر دیب اورنبورغ
والی سینه یازوب تمام آنلارغه دهشت وخوف صالدقده اول اثناده ملا حماد
بن عیسی نام لری نینك وفاتینه مصادف اولوب بعض ظرفاء مشورتی برله
مفتی کا یبارمش عرضحال لرنی انکار ایدوب بزم آندان اصلا خبرمز یوق
بو اش نی مذکور متوفی ملا حماد بزم اسممردن بزم آرتمزده غایبانه اشلاب
یبارمش اول بولسه دماغی فاسد بولوب کوب وقتدن بو طرف مجنون لایعقل

اولوب شول مرضی برله وفات اولدی دیب الا الله برله خلاص بولغان لار
صاحب ترجمه عبدالواحد مفتی یکرمی اوچ سنه مفتی اولوب اوفا قلعه سنده
وفات وجنازه سنی ملا حسن الدین آخوند اداء قلوب یوم صفر
١٢٧٩ سنة تسع وسبعین ومائتین والف اوفا مقبره سنده مدفون اولدی
یتمش بش یاشنده شرف الدین ومحمود نام ایکی اوغلی قالوب محمود نام
اوغلی دخی بلا ولد وفات اولدی وقزی محبوب الکمال نام قزانده حاجی
ابراهیم بن اسحاق بن مصطفی بن مرتضی بن داود بن یوسف بن محمد
ابن آفاق تحت نکاحنده فقط مریم نام بر قزی بار اوغلی ملا شرف الدین
هم بی ولددور اول هم یوم ١٣٠٥ سنه وفات اولدی

﴿ المفتی الرابع ﴾ حاجی سلیم کری بن شاهین کری بن یوسف بن قطلغ
محمد بن توکل بن محش بن دولت محمد بن اوراز محمد خان بن اوندن
بن شغای خان بن جادیك خان بن جانی خان بن براق خان بن قیرچق خان
بن روس خان الجنکزی تاتار خان لری اولادندن دور بوقاری باباری ننك
تفاصیل احوال لری خانلار ذکرنده بیان تابدی اوراز محمد خان الف کامل
هجریده مسکو پادشاهی سی بوریس بن فیدر نام ذات اختیار ونصبی برله
خان کرمان قلعه سنده خان بولوب سنة الف وتسع عشرة وفات بولدی قطلغ
محمد میرزا فی سنة سبع واربعین ومائة والف روسیه عسکری برله کیلوب
اورنبورغ قلعه سنی بناء ایلدی لار روسیه دولتنه کوب خدمت لر ایتوب
غنرال مایور رتبه سنی آلغان وسائر اهل بیتی هرقایوسی دخی شول دولته
خدمت ایدوب کوبدن کوب جیر وصولار واورمان لر مالك اولوب ونچه
قریه اهالی سی مثل تیرسا وکیلم نام قریه لار قول لاری ایدی وبالجملة روسیه
محکومنده اهل اسلام دن الی الآن بولارچه دولت ایاسی بولدغی معلوم دکل
بوقول لر سنة خمس وسبعین ومائتین والف حدودنده قریم محاربه سی بعدنده
حکم کلی وحریة عامه برلان جملة آزاد بولدی لار قطلغ محمد میرزا فی سنة
ستین ومائة والف هجریه بر حیوة اولدغی معلوم امامی بنچه آخوند دیمکله

معروف

معروف ملا ابراهیم بن تولك نام ذات در مهری بخارا مفتی وقاضی لری ننك مهرلری قبیلندن زور وشول اسلوبده ابراهیم بن محمد تولك المفتی دیب یازلغان فی سنه ١١٤٧ سبع واربعین ومائة والف بر جلد روضة الصفا کتابنی بعض احفادنه هبه قلوب تاریخ هبه سنی ذکر ایله مهرنی باصمش
شاهین کری میرزاننك دخی بر قزی شول بلاغه دوچار اولوب آغالری ننك کمال سعی وجهد لری برله تحت التفتیش توقیف ایدلوب شول اثناده وفات اولوب علی سنن الاسلام دفن ایدلمش اول خصوصده بر نچه ابیات انشاء قلنوب مغنی لر تداول ایلادکی وکوب واقعه لری افواه ناسده مذکوردور صاحب الترجمة حاجی سلیم کری میرزا دولت روسیه عسکرنده نچه مدت خدمت ایدوب رتبه سنی حائز اولوب استعفا ایتدکی بعدنده سنة سبع وستین حج سفرینه متوجه اولوب اسلامبولده بعض اکابر چراکسه‌کا ایاروب سلطان عبد المجید حضرتلرینه سلامغه کروب چقدی عبد الواحد مفتی وفاتی بعدنده فی سنة اثنتین وثمانین ومائتین والف اورنبورغ مفتی سی اولوب محکمهٔ اسلامیه ننك عمارة جدیده سی آچلوب ابتداء یوم الجمعة ثالث عشر صفر ویکرمی بشنچی حزیران رومی محکمه‌کا کروب لوازمه شروع ایتدی مفتی اولدق بعدنده بلدهٔ قزانه نچه کره کیلوب کیتدی هم برکره تفلیس طرفنه هم واروب قایتدی ظاهر سیاحت وکسب هواء الله اعلم برخدمته مأمور اولمادی میکان صلاح دوست وخیرکوش آدم اولسادا عدیم العلم وفقیر الجرأة وهرمفسد ننك کلامنه اصغا ایتدکندن بررأی ده ثابت اولمادقندن معتد به اش قلا آلمادی کوب موردده شروع ایدن اشلاری ناتمام یولده قالدی اکثر الاوقات اوز امرنی اوزی فسخ قلور بولدی واسع الثروة وافر الوجاهة وعارف باللغة والخط اولدغندن فائده‌لی اشلار قلماقی متوقع ایدی بولمادی ایمدی اول دولت ووجاهت واعتبار صاحبی قایدا سال به الوادی وطار به العنقاء مع ذلك کله وفاتی بعدنده السنهٔ ناسده وجرائد الحوادث ده حسن ثناسی مذکور وذکر جمیل برله فوق العاده مشهور اولدی حتی قریم وتفلیس

مساجدلنده جمعیت برله حقنده دعاءخیرلر قلمش لر سنه ١٢٩٠نه ۔مدودنده کند جیبندن اوفا قلعه سنده مسجد ثانی بناء ایله امام نصب قلدی وتاش مسجد جوارنده غرباء وضعفاء وایتام مسلمین اوچون بر مکتب بناء ایتدی دخی وجوه خیر اوچون تخمینا یکرمی منك صوم تنکه وصیت قلدی اهل العلم دن اولمای ابتداء منصب افتاء احراز ایدن بو اولوب فتح باب قیلدی زور خطاس فقه واحکام شریعت دن بر نرسه بلمای معتدبه یازو یازا واوقور بلمای منصب افتاغه رغبت وسعایت ایله آنی احراز ایتماکیدور بو امری حقیقة وفی المعنی بو مملکت ده منصب مذکورننك بالکلیة بتماکندن عبارت وعظیم جنایت اولدی کرچه سلفنده اولان مفتی لر هر چند جاهل ایسه لرده بالکلیة عاری دکل واهل علم عنواننه داخل ایدیلر صاحب الترجمه مفتی سلیم کری حضرتلری لیلة الخمیس غروب شمس برله یکرمی بدنچی شهر ربیع الاول سنة اثنتین بعد الف وثلاثمائة اوفا قلعه سنده وفات بولوب یوم الجمعة بعد الصلوة جنازه سنی ملا محمد بن صالح العمری القاضی ادا قلوب اوفا قلعه سنده تاش مسجد جوارنده دفن ایدلدی سکسان ایکی سننده ولادتی کیلم آولی قریه سنده اون سکزنچی رجب سنه ١٢٢٠نه عشرین بعد الف ومائتین واقع اولادی اولمادی *

❀ المفتی الخامس ❀ میرزا محمدیار بن محمد شریف بن بایزید بن عبدالجلیل بن سلطان بن ممت بن چوبان بن توتار بن کوزای بن قوطلش بن آقیول بن یول بردی بن تنکری بردی بن توکیل بن سوالای بن توقصابای در ابتداء منك صوم وظیفه سنو یه برلان بو ذات نصب ایدلدی مقدمده اولان لری سوءالی برله قاضی لر وظیفه سی آلتی یوز صوم تنکه قلندی سنة ثلاث بعد الف ومائتین یوم الاثنین یکرمنچی شهر ربیع الاخر قزانه ورود ایدوب دار احمد بن یحی بن عبد الوهاب غه نزول ایتدی کرچه مفتی نصب اولندق خبری وارد اولسا هم منشوری تفویض اولمامش ایدی برزکا بالذات کیلوب ملاقات ایدوب غیر امام لار

وسائر

وسائر للناس باروب كورشديلار يوم الاثنين تاسع جمادى الآخره اداء لوازمه شروع ايتدوم ديو دعاء التماس ايدوب تيلغراف برله خبر بياردى يوم شنبه شوال يكرمى طوقزنده بطرسبرج غه وارمق اراده سيله خروج ايدوب يوم الثلاثاء ثانى ذى القعده صباحنده قزان مرسى سنه واصل اولوب هوس مصاحبه برله بزدن برركا بارماقمزنى التماس ايتدى قابنوده رفاقت اوچون هم آلوب بز وملا خواجه احمد چيقسر قلعه سنه قدر مشايعه قيلدق اصلى باشقرد طائفه سندن جدى عبد الجليل بن سلطان دولت روسيه ده خدمت ايله امتياز آلوب والدى ونفسى دخى باشقرد جماعه سنه كانطون عنواننده رئيس اولوب وآندن غير خدمت لرنى دخى على الاستقامة ادا ايدوب اوشبو سنه منصب افتائنى احراز ايتدى اوشبو ترتيب اوزره مذكور نسبنى بو فقيركا اوزى يازوب بياردى توطنى منزله مضافاتنك مجتى نام قريه ايردى دارى ومزارع وسائر عقاراتى شونده در

﴿ فصـــل فى اعضاء المحكمة الشرعية ﴾ بو محكمه بر مفتى اوچ قاضى دن مركب اولوب قاضى لرى هر اوچ سنه ده يانكادن انتخاب ايدله در ابتدأ امرده ملالر منشورلى اولماى فقط اهالى محله ياقريه ننك طلب واختيارى برله لوازم ادا ايدر بولغانلار حتى بزم والدمز اوائل حالنك يابنچى قريه سنك ونچه سنه طاشكچو قريه سنده بلا منشور جميع لوازم تدريس وامامتى اداء قيلور ايدى امام وخطيب ومدرس لركا مجمع ده امتحان ومحكمه دن منشور ويرلماكنى شرط ايتماك محمد جان مفتى عصرنك حادث اولوب قرقنچى سنهء هجريه لردا بلا امتحان وبلا منشور لوازم اداسندن بالكلية منع ايدلدى اوائلك اعضاء جمعية فقط محمد جان مفتى ننك فلان وفلان ملالر محكمه كا عضو اوچون بيارلسون ديكاچ وكلاء دولت شولارنى بيارمش لر بو فصل ده اول محكمه يه اعضاء اولان ذات لار نوبت بنوبت ذكر ايدلادر

﴿ النوبة الاولى ﴾ من سنة ثلاث وتسعين ومائة والف بو نوبت ده ابتدأ قاضى اولان اوچ ذات ننك برى بلدهء قزانده جامع اوّلده امام ملا

ابو بكر بن ابراهيم بن يوسف القزانى اوچ نوبت بو محكمه ده قاضى اولوب سنـة ثمان ومائتين حدودنده قزان شهرنده وفات اولدى تفاصيل ترجمه سى قزان امامـلارى ذكرنده سبقت ايتدى

﴿ قاضى ثانى ﴾ قزان مضافاتنده برسكه نام قريه ده امام وخطيب ومدرس ملا بيكچانطاى بن ابراهيم الصباقى در بيكچانطاى حضرت ديمكله زمانه سنڭ نامدار وصاحب الاشتهاردر تفاصيلى سبقت ايتدى

﴿ قاضى ثالث ﴾ ملاعبدالخالق بن اعظم بن عبدالرحمن الصباقى درتنكى صباسى نام قريه ده والدى بعدنڭ امام وخطيب ومدرس اولوب درس ايتوب جمعية شرعيه فتحنڭ ابتدأ اوچ قاضى تنك برسى اولوب اورنبورغغه كيتمش بعد ذلك شاكردلرى مچكره قريه سينه واروب محمد رحيم آخوند حضورنده درس اوقسالار هم فضل وافاده ده رتبه سنى قاضى دن دون تابمش لار ديو منقول در توضيح حواشينده بعض تحريرلرى كورنه در فى حدود سنة ثمان عشرة ومائتين والف مادش مضافاتنده تنكى قريه سنده وفات اولدى كمال الدين نام اوغلى قريه سينه امام وسلفنه قائم مقام اولدى ملا سيف الدين بن ابى بكر الصباوى وملاهبةالله بن اسلام الصلاوچى بوننك شاكردلرندندر والدى ملا اعظم بن عبدالرحمن امكه ملا ديمكله معروف فى سنة ست واربعين ومائة والف برهيوة اولدغى معلوم عشاء حقنڭ ايكى طريقه تحريرى ترجمه ايدلوب ناظورة الحق حاشيه سنده طبع ايدلدى كلامندن بو بلادده اقصر ليال ده سقوط عشاء ايله مرة اخرى تفوه لرى شول زمانلارده محدث اولدغى مفهوم اولنه در ودخى اوزان شرعيه نى اوزان مملكته تطبيق خصوصنڭ كنددست خطيله اقراننددن جدمز مرتضى بن على دن توارثا قالمش فرايض سراجيه جنبنده بويله يازمش وهذه عبارته شريعت مثقالى برله روس مثقالى يكسان اولدى شريعت كرونكه سى روس مثقالى برله يكسان اوچ مثقال كلدى مَنْ روس كرونكه سى برله كرونكه يارمدا اون ايكى مثقال اولدى افراق روس مثقالى برله مثقال يارمدن اوچموشكا كيم حبه ايكى آرپا آغرمى صاع

روس كرونكه سى برله پوطدا اوتوز سكز كرونكه اولدى احمال
اوزمزننك حسابمز برله اماقطعا وجزما حكم قيلمايمز هركم اوزينه حسابلاب
باقغاى والله اعلم بالصواب كتبه ملا امكه قلمى بخشى املاسى صحيح وشما

﴿ عشا خصوصنده تحريرى بودور ﴾ بومسئله ده ائمهٔ حنفيه دن جواب بو
وجهله دوركه بلاد بلغارده اقصر اللیالده يستو نمازى فرض اولورمى اكر
ترك اولنسه احتمال واردوركه عوام الناس اوسط ليالده دخى عشاء نمازين ترك
ايدرلر وهم علمايه طعن ايدرلركه تورت وقت نماز اوقورسز الجواب بو
مسئله ده علمايه تأمل وتفحص وتفصيل وتعريف لازمدركه كورمك كرك اكر
صبح صادق اثرندن مقدم عشاء نمازى قيلنور قدر زمان اچنده حمرت غيبه
ايدرسه تأخير لازمدر وقت موجودايمش اكر شفق غيبت ايتميجك اولورسه
ياخود صبحدن مقدم غايب اولسه ولكن نماز قيلور وقت اولماسه وياخود
شفق غايب اولماسه بو اوچ صورتده عشاء نمازى فرض دكلدر جماعت برله
نفل هم اوچ ركعت نفل اوقمق مكروه وحرامدور اكر ترك اولنسه عوام
الناس اوسط ليالده هم عشاء ووترى ترك ايدرلر وعلمايه طعن ايدرلر
صيانة للعوام عن المعاصى ورفعا لطعنهم بر نوع اوزرينه عشاء ووترى نيت
ايتمالريدر اخر عشاء واخر وتر ديو امام ومنفرده اما مقتدى لر ما يصليه
الامام ديو نيت ايدهلر هذا كلامه لكن وقت اداٴنى صغدرماغان صورتده
ائمهٔ ثلثة قولنه قياسا قضاء واجب اولمق كرك خلافا لزفر رحمهم الله زيراكه
اخير وقتده اهل اولان كمسنه حقنده روايت بيله در بعد ذلك فتوى
ثانيه سى بودور الجواب الله اعلم قضاء لازم اولور چونكه اوقات صلوة سبب
ظاهرى فقط علامتدر انتفاسى مستلزم سقوط دكلدور اويله اولسه خروجا عن
عهدة الخلاف واحتياطا فى العبادات عشاء ووترى قضاء اوديهلر الله اعلم
بالصواب هذا كلامه

﴿ نوبة ثانيه ﴾ ملا ابو بكر بن ابراهيم القزانى و

﴿ نوبة ثالثة ﴾ ملا ابو بكر بن ابراهيم القزانى و

❁ نوبة رابعة ❁ ملا محمد امين بن محسن بن علی القزانی النورماوی اصلی قزان مضافاتنده نالاسه قریه‌سندن‌در کنند بلادنده مچکره‌ده ملا محمدرحیم آخونك حضورنده وقرغالی‌ده ملا عبدالرحمن حضرت‌لری حضورنده تحصیل علوم ایدوب قایتوب نورما قریه‌سنده امام جامع وخطیب ومدرس اولوب مدرسه توتوب درس ایتوب اوشبو نوبت‌ده مجمع‌کا قاضی اولوب اورنبوره ورود ایندی صاحب صیانت ودین دار وعلم وفضل ایله ذواشتهار مجمع‌ده قاضی اولان ذات‌لرننك اعلم واولی وافضلی‌دور قاضی اسمی بلادنده علی الاطلاق ذکر ایدلسه کندسنه مخصوص ایدی دائما تتبع مسائل ومطالعهء کتب ایله مشغول ویخشی کتاب‌لرنی مالك ایدی اوزون عمر سوروب اواخر عمرنده جهال وعوام اهل قریه‌سی علیهنه قائم اولوب امامت وخطابت وتدریس‌دن برطرف قیلنوب جاینه ملاعبدالولی بن عبدالرحیم بن‌شریف بن مسلم بن‌المحمد الشکنکاری قرارتابدی کرچه دامادی ملا عطاء بن‌محمدی مقامنه قیلماق‌نی استدعا ایتسه هم قبول‌دن ابا ایتدی‌لار اوشبو جهت‌لردن دنیای دون‌ده تشویش خاطر وکدورت‌الحال تارتدی بزم بخارادن ورودمزده کوروب کورشدك تمام شیخ فانی اطفال مثلی اولغان ایدی بزدن بیك منت‌دار اولوب کوزندن یاشی اوزلمای یغلاب بزنی مشایعه قیلوب‌خارجه چقوب ارباغه اولتورغانده قولنق‌لاماقچی اولوب‌اوزاتوب قالدی سنی یوز حدودنده یوم الخمیس ثانی عشر شهرربیع الاول سنة سبع وستین ومائتین والف وفات اولوب جنازه‌سنی ملا عبدالولی بن عبدالرحیم اداء قیلوب مقبره‌سنده مدفون اولدی رحمة‌الله علیه نورما اهالی‌سی ملا عبدالولی‌وفات اولدغی بعدنده مذکور ملا عطاءنی طلب قیلوب امام ایتسه‌لر هم بعدمدة ترك‌ایله قورصا قریه‌سینه انتقال ومکافات واخذ انتقام حاصل اولدی‌ابن‌اختی ملا حسن بن سلیم‌الالدرمشی نقلینه بناء ایکنچی نوبت‌ده قاضی‌اولمق‌لرندن مراد اولکی نوبت اوفاکا وارانلاری اولمق کرك والله اعلم بالصواب ❁

❁ ثانی ❁ ملا شفی بن علی بن ارس بن شغای بن جانفوز ابن بیغورا

القزانی

القزانى المدلى قزان مضافاتنده غلج يولى نواحينده مدل قريه‌سنده امام
وخطيب اولوب بونوبت‌ده مجمع كا قاضى اولوب ايكى نوبت توردى معتدبه
علمى اولماساده تتبع وتحصيل علوم ايله شغل‌لنه ايدى اوفا قلعه‌سنده قاضى
ايكان مختارات النوازل كتابنى يازوب سنة تسع ومائتين والف تمام ايدوب
اخرنده بو عباره‌نى يازمش والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب تمت
بعون الله الملك الوهاب فى سـ١٢٠٩ـنه فى ماهى شوّال فى يوم ٢٢ فى
يوم سهشنبه فى قلعه اوفى فى يد احقر واضعف الناس قاضى المسلمين ملا
شفى بن محمد على المدلى ينه فى سنة احدى وعشرين ومائتين حدودنده
كتاب فتوى البزازيه يازوب تمام ايتمش لكن قايسى موضعده يازدغنى
بيان ايتمامش اوغلى محمد شريف مدلده امام وخطيب ومحتسب اولوب
عنوان وشهرت ايله عمر ايدوب فى سنة خمس وخمسين ومائتين والف
وفات اولوب الحالة هذه ملا ظريف نام اوغلى مدل ننك ايسكى مسجدنده
امام وخطيب در فى سنة وثمانين جهانشاه بن محمد القزانى مرحوم
تركه‌سندن مسجد ثانى احداث قيلنوب ايكى محله كا منقسم اولدى
﴿ ثالث ﴾ ملا صافقل بن قطى بن كيلمك اليورطشى غلج نواحينده يورطش
قريه‌سى اهالى‌سندن معدوددر الوغ منكار قريه‌سى ننك بوقارى مسجدنده
امام بولوب عمر ايدوب فى سنة تسع واربعين ومائتين والف وفات اولوب
منكار مقبره‌سنده مدفون اولدى اوشبو نوبت‌ده قاضى اولوب اورنبورغه
ورود ايتدى اوغلى ملا محمد بن صافقل نقلنه بناءً مفتى صوراوى برله ايكنچى
نوبته قالوب برنوبتى اورنبورغده اولوب ثانينده اوفاكا انتقال ايتمش عالم
اولماسه هم ديندار وصالح كشى ايدى اوزى ننك حالى ايله معترف وقصورندن
شاكى وذنوبنه باكى ايدى قزان امام‌لرندن ملا حميد بن مرتضى مجمع كا
باردقنده ايكى قاضى راضى اولوب امضاء ايدوب ثالث‌لرى قصورينه بناءً
ملا محمد امين رضا ويرمامش بعد ذلك صافقل قول قويدغنه ندامت قيلوب
باقچى سن معصيت‌دن برى‌من بو تيرش‌سز علم برله خراب بولدوم ديب

يغلار ايكان بدننده عظيم الجثة كبير اللحية آدمى ايدى سن صغرمده تكرار
كوردم بلغار بلادنده اقصر ليالده عشاء وتراويح ووتر اوقوماغه تحريضا
وترغيبا حالنه مناسب بر منظومه‌سى ونور محمد نام اوغلنى منكار اهالى‌سى
قتل ايتدكنده اينكان مرثيه‌لارى وار جدى اجنبى مملكت‌دن اسير ايدلمش
اولدغندن كيلمك تسميه ايدلمش اولوغ اوغلى حسنى ايكنچى اوغلى منكار
امام‌لرنده سبقت ايتدى ﴿ نوبة ﴾
ملا بيكچانطاى بن جعفر بن مسالم القزانباشى قزان باشى امامتندن
قاضى اولوب اوچ نوبت على الاتصال قاضى اولدغى معلوم اوفا قلعه‌سنده
ايكان فى سنة احدى عشرة ومائتين والف كتاب اخترى فى اللغة نى بيع
صحيح‌له صاتوب آلدوم ديو جنب كتابنده كند دستخطيله ثبت ايلمش فى سنة
سبع وثلثين ومائتين والف قزان باشى قريه‌سنده وفات اولدى واوشبو عصرده
بغلمه مضافاتندن چالبى نام قريه اهالى‌سندن ملا محمديار نام شخص مجمعده
قاضى اولمش ملا عبدالرقيب بن عبدالمؤمن نقلنه نظرا اول نوبتده قاضى
ايمش مجمعكا قاضى اولمق قزان ايالتنه مخصوص اولدغندن قزانده يابر
قريه‌سنده امام اولغان مى ياكه اول وقت بغلمه قزان توابعندن ايدى مو
﴿ ثانى ﴾ ملا صافقل بن قطى اولمق كرك
﴿ نوبة ﴾ ملا فخرالدين بن عبدالرشيد بن عيد القزانى
فخرالدين افندى ديمكله معروف ايدى قوال امامى ملا سليمجان بن دوست
محمد ننك ريحانه نام قزنى تزوج ايدوب دامادى ايدى باجاسى خالد بن
اسحاق بن اسماعيل بن ابراهيم المؤذن فى سنة اربع عشرة ومائتين والف
امتحانه واردقده اوفادا قاضى ايدى
﴿ ملا عبد الخالق ﴾ بن عبد الوهاب بن
﴿ نوبة ﴾ ملا عبدالوهاب بن عبدالمجيد القزانى قزان اهالى‌سندن
توبان آطى قريه‌سنده امام اولوب عمر ايدوب مجمعكا قاضى اولمش فى
حدود سنة ست واربعين ومائتين والف وفات اولدى قزان امام‌لرندن ملا

عبد

عبدالغفار بن سعيدننك قاين آطاسى واوغلى ملا عبدالله ننك جدلامى در عطاءالله نام اوغلى قزانده اقامت قيلوب وفات اولدى بو كشى ننك ملا صافقل برله اولدغى دخى مذكوردر

ملا ❁ تاج الدين بن منصور السرالانى لايش مضافاتنده صارى آلان قريه سنده امام وآخوند اولوب عمر ايدوب ومجمع كا قاضى اولوب وفى سنة خمس وثلثين ومائتين حدودنده يوسف بن اسماعيل بن ايانای القزانی التماسى برله محمد جان مفتى مكاريه كا امام قيلوب يباردى وفى حدود سنة خمسن وستين ومائتين والف سارالان قريه سنده وفات اولدى

ملا ❁ سيف الله بن فيض الله بن عبدالعزيز بن عبدالرحمن الايساكى تنش مضافاتنده ايساك نام قريه ده امام ومجمع كا قاضى اولمش قايو سنه ده امام وقاضى اولدغى ووفاتى معلومز اولمادى

نوبة ❁ ملا محمد امين بن نوروز على بن الرسبغاوى ضيا مضافاتنده اورسبغا نام قريه سى امامندن در استاذى ملا عبدش بن عبدالسلام القوالى دلالتى ايله قاضى مجمع اولسا هم مدتنى تولدرماى قايتقان

ملا ❁ هبةالله بن تيمر على بن عبدالكريم بن عبدالرزاق بن صابى بن آطابى بن قرم بن المن الالمنى فى حدود سنة ست وثلاثين ومائتين والف چبقصار مضافاتنده المن نام قريه امامندن قاضى مجمع اولوب كيتسه ده والده سى راضى اولمدغندن مدتنى تمام قيلماى قايتمش ملافيض وسراج الدين وحسن الدين نام اوغللرى قالدى والدى ملا تيمرعلى فى سنة اربعين ومائتين والف حج قيلوب بعد اداء الحج رجوعنده وفات اولمش

ملا ❁ وليشاه بن ضيا مضافاتنده برلى باشى نام قريه امامندن مجمع كا قاضى اولدى

نوبة ❁ ملا سيف الله بن مرتضى بن محمدقل بن ممتاى بن طوتيك المندشى قزان مضافاتنده ارچه يرلى مندش قريه سندن ايكى نوبت قاضى اولدى مذكور قريه ده امام اولوب وفات ايدن مصطاى حاجى وملا فيض الله الحيسوب

وملا ولید وملا سعید الأشترخانی لرننك برادر عینی سیدر معزولا قزان
شهرنده کوب زمان اقامت قیلوب مصطفی حافظ حج سفرنه چقدقنده نیابتنی
تفویض ایتسه هم نورمحمد محتسب ننك مناقشه سی ایله منع قیلندی آخر
عمرنده اعمی اولوب انور بن سعید یورطنده بالاجاره اقامت قیلدقنده سنة
سبع وستین ومائتین والف جمادی‌الاولی اون ایکی یومنده طوقسان بش
یاشنده وفات بولوب نمازنی بو فقیر اداسیله مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی
﴿ ملا ﴾ عبدالخالق بن عبدالوهاب قاضی اولوب آخر عمرنده افتاده
وفقیرالحال قزان شهرنده مدرسه‌لرده اقامت قیلوب فی سنة ثلاث وخمسین
ومائتین والف وفات اولوب جامع اول اماملری دفن ایتمش عبداللطیف
نام اوغلی مرتد اولوب اول شقی‌ننك حسرتنی دخی تارتمش
﴿ملا﴾ سیف‌الملك بن یهودا ممادش مضافاتنده صن نام قریه‌سی اهالی‌سندندر
﴿ نوبة ﴾ ملا ثابت بن سعید التیکانی اصلی اسپاس مضافاتنده
اشنك قریه‌سندن اورطا تیکانالی قریه‌سندن مجمع کا قاضی اولمش اوشبو نوبت
بعد ذلك دخی ایکی نوبت اداٴ قیلغان فی حدود سنة خمس وثلاثین
ومائتین لردا ادا قیلوب تیکانالی قریه سنده سنة اثنتین وسبعین ومائتین
والف وفات اولوب الحالة هذه امامتده اوغلی ملا نعمان نام ذات قائم مقامی‌در
﴿ نوبة ﴾ ملا عبدالستار بن شفی بن سلیم بن مسعود الچاللیباشی
اسپاس مضافاتی چاللی باشی قریه‌سندن اوربغار قریه‌سنده امام وآخوند
بولوب والدینه خلف اولدی برسکه‌ده ملا بیکچانطای وملا سعیدبن عبدالرشید
وقزان امامی ملا سعید بن احمدالشردانی شاکردلرندن‌در قاضی ملاعبدالنصیر
بن عابد ننك اولا اختنی وبعدها قزنی تزوج ایله ایکی کره دامادی وقضا
عملنده شریکی ورفیقی ایدی ایکی نوبت متصل قاضی بولوب فی حدود
سنة خمسین ومائتین ایسکی اوربغار قریه‌سنده وفات اولدی
﴿ ثانی ﴾ ملا عبد النصیر بن عابد بن رحمانقلی بن ایصای بن بیته بن
بیورغان البااللی کولی اسپاس مضافاتی باللی کول قریه‌سی اهالی سندن

اوج

اوچ نوبت قاضی وایکی سنی علی الاتصال اداء ایتمش نوبت اخیره سنده اوفاده ایکن سنة تسع وثلثین ومائتین اوغلی ملا قاضی زاده وجوده کیلمش وفی سنة تسع وخمسین ومائتین باللی کول قریه سنده وفات اولدی ملا حبیب الله بن حسین الاوری تلامیذندندر

﴿ ثالث ﴾ ملا عبد الجبار بن مستقیم بن مصطفی القایبچی ضیا مضافاتنده قایبچ نام قریه ده امام ایکان مجمعکا قاضی اولوب سنة تسع وثلاثین ومائتین تمام رجوع قیلدی ولادتی فی سنة اثنتین ومائتین والف واقعدر وفی رجب سنة ثلاث وتسعین ومائتین والف قایبچ قریه سنده وفات صاحب لری برله مع الیمین عهد ایدوب مفتی کا مخالفت التزام ایتمشلردر مجمعننك سجل نی پورکورور آلدینه ایلتماکا سبب اولدی دیب محمد جان مفتی شکایت قیلور ایکان ملا ابوبکر بن یوسف القزانی وملا عبد الله بن یحیی الچکروی شاکردلرندندر ملا عبد الستار نام اوغلی قریه سنده قائم مقامی ملا ضیاء الدین نام دیکر اوغلی ضیا باشنده امام وخطیب ومدرس دور رفیق لری ملا عبد النصیر بن عابد و بولمق کرك والله اعلم بالصواب

﴿ نوبة ﴾ ملا امین بن دمین بن محمد قل بن بیمت بن اجی الجبلی الطناکی ضیا مضافاتنده طنای نام قریه امامندن مجمعکا قاضی بولدی بالطای امامی ملا احمد بن بختیار الایساکی ننك مسنی نام قزنی آلوب ملا حبیب الله بن رحمانقلی القزانی وملا عبد الجبار القایبچی برله باجا ایدی فی سنة اربعین ومائتین والف محمد جان مفتی وفاتی بعدنده عبد السلام مفتی ورودنه قدر لوازم اداء قیلوب مفتی عبد السلام صوراوی برله ایکنچی نوبت دخی قالدی ظریف وزکی ولسان روسیه وقانون مملکت نی معرفتده غایت ماهر وبی نظیر ایدی باجاسی قایندقده بولار قاضی اولدیلار بر وقت بارودیه قزان امامتی نه سعی ایتسه هم عبد السلام مفتی حجرندن ناتمام قالدی اولوغ اوغلی ملا محمد شاه طنای قریه سنده قائم مقامی ایکنچی اوغلی ملا مصطفی الماطی ده اوچونچی اوغلی ملا حیدر ایساك آولی قریه سنده امام لاردر تفاصیل

ترجمه سی بارودیه امام‌لارنده سبقت ایتدی

❊ ثانی ❊ ملا عبد الشکور بن عبدالرحیم بن عبدالرشید الچترانی اصلی چیصطای مضافاتنده چتران نام قریه اهالی سندن ملا عبد الجبار ایشان قبیله سندندر کیزلو قریه سنده عبیدالله بن جعفر بن ابراهیم الالمتی مدرسه سنده تحصیل ایدوب بیکقول قریه سنده ایکان قاضی‌لقغه انتخاب ایله اوچ نوبت قاضی اولمش اوبازنده آخوند اولدغندن چیصطای قلعه سنده یورط آلوب برمدت مذکورقلعه ده اقامت ایتمش وفاتی سنة الف ومائتین وثمان وستین واقع‌در بو هم عبد السلام مفتی صورراوی برله ایکنچی نوبته قالدی ایشان ملا نعمةالله بن عبیدالله الالمتی‌ننك مرفوعه نام قزنی آلوب قیام‌الدین نام اوغلی وجوده کیلوب بعد زمان طلاق ایدوب مفارقت واقع اولدی‌اولوغ اوغلی کمنکه قریه سنده امام وآخوند ملانورالدین نام‌ذات‌در

❊ ثالث ❊ ملا عبدالجبار بن عبدالرحمن بن مرادم بن جان محمدالارناش باشی قریه امامتندن مجمع‌کا قاضی اولدی بر نوبت‌نی تمام ایدوب قایتوب قزانده بارودیه‌کا امام بولوب شهر قزانده وفات ایتدی برادر زاده سی ملا عبد الولی بن عبدالغفار مفتی وفاتنده اداء لوازم ایتمش دیر ایدی الله اعلم

❊ نوبة الرابع عشر ❊ ملا عبد النصیر بن المحمد البارشی تتش اویازی بارش نام قریه امامتندن مجمع‌کا قاضی اولدی ملا عبد الجبار جاینه باردی ایکی رفیقی قالوب یانلارینه دخی سنة ثمان واربعین ومائتین والف ایکنچی نوبت قاضی اولدی برنکی طرفنده امامت ایدوب وفات اولان حاجی ملا شرف الدین ننك والدی‌در بارودیه امام‌لاری ذکرنده سبقت ایتدی

❊ نوبة الخامس عشر ❊ ملا شمس‌الدین بن بشیر بن مراد الکیشتی قزان مضافاتنده یانکا کیشت قریه سی ننك ایکنچی مسجدنده اقامت ایدوب فی حدود سنة سبعین ومائتین والف وفات بولدی بعد وفاته اوغلی ملاسعد الدین حاجی قائم مقامی اولوب بلا ولد وفات‌اولدی قزان مضافاتنده پچمان

طاو

طاو قریه سنده امامت ایدوب فی سنة خمس واربعین ومائتین والف مجمع کا
قاضی بولدی فی سنة احدی وخمسین بارودیه کا امام اولوب قایتسه هم مفتی
مخالف اولدغندن معزول اولدی وفی حدود سنة اربع وستین ومائتین والف
حج قیلوب قایتدی بو ملا شمس الدین میرزا جزی بن حسین قاین آتاسی
اولوب صالح وعلی وعثمان نام میرزالارننك جد لامی در

❁ ثانی ❁ ملا ثابت بن عبد الرشید بن عباس بن اسماعیل النورلاطی
جبلستانده ضیا مضافاتنده نورلاط نام قریه ده امام وخطیب ایکان سنة ثمان
وسبعین ومائتین والف وفات اولوب مقامنه ملا جلال الدین وجمال الدین
نام اوغللاری بولدی مجمع ده اوچ نوبت قاضی بولدی

❁ ثالث ❁ حسن بن یهودا مادش مضافاتنده چلتران نام قریه سی امامتندن
بولغان توکل می ایکان

❁ نوبة ❁ ملا شفیع الله بن یعقوب بن عبد الجلیل بن ابراهیم
بن بالطای بن نور محمد بن آیباقطی بن بایباقطی بن یحیی بن موسی الباغشی
تتش مضافاتندن باغش نام قریه اهالی سندندر میرزالار نام قریه امامتندن
مجمع کا قاضی اولوب یورطندن مسروق ذات لار ظاهر بولوب مجمع واهل
اسلام غه زور بدنام وبالاخیرة امامت دن هم معزول اولوب اخر عمرنده بیك
ذلت لرکا توشوب فقیرلك ومحتاجلق اوزره عمر کیچوروب سنة اثنتین
وثمانین ومائتین والف باغش قریه سنده وفات اولدی عبد السلام مفتی ننك
نور محمد محتسب کا یازغان مکتوب لرنده یوزی قاره بولسون بزنی ومحکمه نی
بی آبروی قیلدیلار دیب ذکری بار

❁ ثانی ❁ مذکورننك ابن عمی ملا جلال الدین بن احمد بن عبد الجلیل
الباغشی باغش امامتندن بیك یاشدن مجمع کا قاضی وقریه سینه امام اولمش
فی سنة احدی وسبعین ومائتین والف یوم شنبه محرم اول یرمنده وفات
اولدی والدی ملا احمد منکه ایشان دیمکله معروف ومتدین وصالح وقانع
وبلا تکلف کشی ایدی اوزی کسب قیلوب اوراق اوروب نماز اولدقده

قریه‌کا قایتوب جماعتکا حاضر بولور ایکان یولده اوچراغان کشی‌لرنی الدنیا مزرعة الاخرة دیب نمازاوقورغا جماعت‌کا کیلورکا ترغیب وتحریض ونصیحت آمیز سوزلار ایتور ایکان فی سنة بضع وستین ومائتین والف وفات اولدی

﴿ ثالث ﴾ ملا شمس الدین بن بشیر اولق کرك

﴿ نوبة ﴾ ملا اسماعیل بن طاهر بن نذیر بن توقطامش بن مسلم الاوری مشهور مؤمن بای ننك برادری در پچمان طاوی ومسه قریه‌سنده امام اولوب سنة احدی وخمسین ومائتین والف مجمع‌کا قاضی اولوب فی حدود سنة سبع وسبعین ومائتین والف مسه‌ده وفات اولدی اوغلی ملا ابراهیم‌نی کندسینه تشریك قیلسه هم حیاتنده وفات اولدی برادرمز ملا علاءالدین ننك قاین آتاسی در بعده ایکنچی اوغلی ملا میرجان نام ذاتنی اوزینه تشریك قیلسه هم اول مسه اهالی‌سندن کوب جفالر چیکوب ظلم‌لری سببلی حبس‌کا هم توشوب فی حدود سنة وثمانین ومائتین والف وفات اولدی

﴿ ثانی ﴾ ملا محمد شریف بن عباس بن عبدالله بن اورازمت بن شمشاب بن شوشاب آلاطوی اصلی آطی قریه‌سندندر اتاسی وباباسی کچك اشنك‌ده امام اولوب وفات کندسی قزان مضافاتنده یوری یولی متسکه قریه‌سنده امام بولوب مجمع‌کا قاضی اولوب قایتدق بعدنده قطایماس قریه‌سنده امام وخطیب اولوب اوزاق عمر ایدوب بالاخیره شمای‌کا کیتوب سوداکر اوغلی حاجی عربشاه تربیه‌سنده سنة تسع وثمانین ومائتین والف وفات اولدی

﴿ ثالث ﴾ ملا عین الدین بن علی اکبر بن مراد بن سلیمان الکیکی الحاج در لایش مضافاتنده سنکل نام قریه‌ده امام ومجمع‌کا قاضی اولوب دخی ایکی کره حج قیلوب فی سنة تسع وستین ومائتین والف سنکل‌ده وفات اولدی اخر کره سنة اربع وستین حج‌ده بولدی

﴿ نوبة ﴾ ملا تاج الدین بن مقصود بن قربانعلی بن ادنی قول بن مسکو اللایشی الخیربیوی اصلی لایش مضافاتنده خیربی نام قریه

اهالی

اهالی‌سندن‌در والدی مشارکتی ایله کولباش قریه‌سینه امام اولوب مجمع‌کا
بو نوبت ونوبة سنة ستین ومائتین ونوبت ثلاث وسبعین‌ننك هرقایوسنده
کندسی خلق‌غه الفت وخوش مدارا وحسن خلق وآشنا وبلشی کوب
اولدغندن اسطرشی قاضی عنواننده اوچ نفرننك اول واقدمی‌اولوب‌مجمع‌کا
قاضی وبخشی خدمت ایتدکی اوچون دیب متعدد نشان آلدی وآخوند
اولدی ومفتی عبدالسلام‌وفاتنده علی سبیل النیابة لوازم مفتی‌نی اداقیلدی
هم عبدالواحد وفاتنده بر مدت نیابت قیلدی دورتنچی نوبتده چیصطای
مضافاتنده کوشرمه نام قریه‌امامی ملا جهانشاه بن ابراهیم اسمندن
کاغذ ویرلوب ممانعت‌ایدلوب کوب مشقت ومصارفه دوچار
اولوب یارم سنه‌دن کوبرك تأخر قیلوب‌اشلاری دار الوزارت‌ده‌قرالغانچی
دیب محکمه بولارنی یبساردی وبعد ذلك سناط محکمه‌سینه رفع
بولنوب آندن آنلارنی بلا تأخیر قایطارلسون انتخاب‌لری غیرصحیح دیب
امر کیلساده بولارننك مدت‌لری اول وقت تمام‌اولغان ایدی مع ذلك ابن
ابراهیم وغیرسی حقنده حسن مدارا وسلوکندن استنکاف قیلمادی وبالجمله
دنیا کیلشنی بلکان‌کشی‌ایدی یوم‌الاربعاء لثلث عشرة بقیت من سنة الف
وثلثمائة کولباش قریه‌سنده وفات‌اولوب جنازه‌سنی اغاسی ملا شمس الدین
اوقدی *

❁ ثانی ❁ ملا عابد بن منکه بن یعقوب الجبلی الصوقصوی تتش مضافاتنده
صوقصو نام قریه سنده امام ایکان مجمع‌کا قاضی اولدی الحالة هذه اوغلی
ملا بلال بن عابد بلده‌ء قزانده بش بالطه امامتنده‌در ایکنچی اوغلی
عبد الستار نام‌در *

❁ ثالث ❁ ملا حسن بن مظفر الچلترانی ممادش مضافاتنده چلتران نام قریه
امامتندن مجمع‌کا قاضی اولدی *

❁ نوبة ❁ ملا وفا بن فضل بن سیف الله بن حبیب الله القزانی

الـكيزلوى قزان امامليرنده ذكرى سبقت ايتدى فى سنة ست وخمسين مجمعكا قاضى اولدى *

﴿ ثانى ﴾ ملا عبد المنان بن عدل بن قطلغ الادمصوى چيصطاى مضافاتنده آدم صوى نام قريه امامتندن مجمعكا قاضى بولدى بخارادن تحصيل قلب قايطمش ذات ديندار وتقوى شعار قاضى اولماقى فقط ديملاو برله بولدى ديرلر فقيرلك برله عمر كيچوردى اوغلى ملامحمد دورت ايلى نام قريه ده امام

﴿ ثالث ﴾ ملا عبد النصير بن المحمد البارشى در غير مرة ذكرى سبقت قلدى

﴿ نوبة ﴾ ملا تاج الدين بن مقصود الـكولباشى ذكرى سبقت قيلدى *

﴿ ثانى ﴾ ثابت بن عبد الرشيد النورلاطى ذكرى سبقت ايتدى *

﴿ ثالث ﴾ ملاصادق بن على اكبر بن عيسى بن يعقوب بن عبد الرزاق بن عالم حافظ الاورى اوشبو نوبت ده ودخى سنة سبع وستين ومائتين ده شاشى قريه سى امامتندن جمعية شرعيه كا قاضى لقغه انتخاب اولدى لكن نوبة ثانيه سنده مفتى عبد الواحد ننك قاضى لق اوچون امتحان اولنان عالم وبالفعل مدرس ومدرسه توتوب درس ايتا تورغان كشى بولسون ديب والى قزانغه يازدغندن منع قلنوب بالفعل درس ايتامن شاكردلرم بار ديب كورساتب عرضحال بيروب كوب نزاع وتفتيش لر بعدنده دار الوزارة امرى برله قاضى بولوب ايش زابودى نام موضعه امام اولوب قايتدى وشول موضع ده وفات اولدى ملا على اكبر كوام قريه سنده اورطا مسجدنده امام وخطيب ومدرس اولوب مدرسه توتوب عمر ايتدى وبرادرى ملا شمس الدين بن عيسى يوقارى اورى قريه سنده امامت قلدى جدمز ملاسبحان بن عبد الكريم ننك اولكى اهليه سى طرفندن قاين انى لريدر *

﴿ نوبة ﴾ ملا عبد الجبار بن سليمان بن موسى بن مراد بن قدرمت بن احمد اليولغاوى سنة اربع وستين ومائتين لايش مضافاتى الوغ يولغه امامتندن مجمعكا قاضى اولوب كيتدى بو نوبت اوچ قاضى ننك اقدمى ايدى ايكى نوبتده قاضى اولدى مشورتدن بى خبر ومساهل الامر اولدغندن

رفقاسی اسمنی غافل جاتار دیرلر ایدی حتی بر کره بر خصوصده بعض احبابی اعانت التماس قلوب هر هفته خط یازشوب توروب اهتمام ومراقبه لزومی ظاهر ایکان اول ملتمس‌ننك علیهمنه حکم ایدلب بو بی خبر غفلت ایله قول قویوب بیارکان *

❊ ثانی ❊ ملا تحفة الله بن خلیل بن سعید الشاکی جیلستان‌ده شمك نام قریه‌ده امام ایکان بـو نوبت قاضی اولـب فی سنـة ثلث وثمانین ومائتین والف تماغنه اوردك سویاکی قدالب شمك قریه‌سنده فجـاءة وفات اولدی

❊ ثالث ❊ ملا تاج الدین بن مشتری بن مراد علی الاوتامشی جیاستان‌ده تنش مضافاتنده اوتامش نام قریه‌ده امام وخطیب ومحتسب بو نوبت ونوبة سنة سبعین ونوبة سنة تسع ونوبة ثمان وثمانین دورت نوبت مجمع‌کا قاضی اولب قایتدی جاهل وبی معنی وبلا خاصیت جبن وماجن کشی‌در ملا حماد بن خالد اقاربندن اوشبو نوبت‌ده بو فقیر وارب ملا عبد الواحـد مفتی کند خاص خانه‌سنده ضیافت قلب بعد محکمه‌کا آلوب کرب قاضی‌لره خطاب قلوب بو کشی‌نی بز امتحان قلوب عالم کامل وزور منصب‌غه مناسب ولایق تابدق سز نی ایتاسز دیدکده هر اچاوی حضرت سزکا اوخشاسه بزکا اوخشایدور دیب بعدذلك نظام‌غه موافق اولسون دیب سوره‌ٔ فاتحه اوقماقله مفتی‌ننك جنبنده ملاصق سربرنه اولتورغان حالده امتحان تمام اولوب بر فاتحه اوقمق ایلان قایتب چقدق *

❊ نوبة ❊ ملا تاج الدین بن مقصود السکولباشی *

❊ ثانی ❊ ملااوحدی بن اسکندر بن سعید السیمتباشی اصلی جلبستاند اتنش مضافاتنده بـاقرچی نـام قریـه اهالی‌سندن والدی ملا اسکندر قزان مضافاتنده آلاط یولی ناحیه سنده سیمت باشی نام قریه‌ده امام اولب وفات بولدی جاینه ۲ نچی اوغلی ملا صادق بخـارادن قایتب بـر آز زمـان امام بولوب بعده ۳ نچی اوغلی ملا کمال الدین آخوند امام بولب صفر ۱۲۸۹ سـنه تسع وثمانین ومائتین والف سیمت باشی قریه سنده وفات بولدی صاحب الترجمه ملااوحدی جانق شاشی وبعده ایسکی جلبی قریه سنده امام اولب

سنة سبع وستين ومائتين والف مجمع‌کا قاضی اولب کیتدی ونوبة سنة ثلاث وسبعین ومائتین والف مرة اخری وسنة تسع‌وسبعین‌ده مرة ثالثة قاضی اولدی عبد الواحد مفتی وفاتنده ملا تاج الدین بر طرف قلندق بعدنده لوازم مفتی‌نی احراز ایتدی بالفعل مفتی بولورغه هم آرزو وقصدی یوق توکل ایدی امثالی آراسنده وسط درجه علمی هم بار ایدی صلابت ونخوت وعقل صاحبی ایدی بر خصوصده علی خلاف الواقع بر حادثه‌ده انفت برله قانون موضوع مقتضاسی بویله‌در اول ملا جلال‌دن درس ایتماك وملا جلال فهم قلمق توکل دیدکنده فقیر ایندم ملا جلال‌نی درست فهم‌ایتکان کشی قانون‌نی هم بلادر دیو جلبی قریه‌سی‌ننك طاهر بن ایشمرزا بن عبدالله‌ننك اصحاب الجمال بنت عثمان بن عبد الکریم المرجانی‌دن تورغان محفوظه نام قزی ایکنچی خاتونی اولدغندن دامادلق نسبتی هم بار ایدی اوچونچی نوبتنده دورت قلعه توابعنه محتسب‌لك هم آلوب قایتقان آیدی قشقار ملا فیض بن عبدالعزیز الکناری شاکردلرندندر سنة اربع وثمانین ومائتین والف جلبی قریه سنده وفات اولدی *

❁ ثالث ❁ ملاصادق‌بن‌علی‌اکبرالکوامی‌انتخاب‌قلنسه‌داعدم‌تدریسی‌سبب‌لی منع اولنب جاینه آخوند ملا صبغة الله بن فخر الدین التیکانی کیتدی *

❁ نوبة ❁ ملا احمدجان بن محمدجان بن مقصود بن نورای‌الچاللوی‌الاعور اصلی اسپاس مضافاتنده بی بای چاللی‌سی دیدکی قریه‌دن ماکوا اسمیله معروف اون سنه مقداری رئیس ناحیه‌اولوب تورغان برشخص‌ننك‌اوغلیدر چاللی امامتنده ایکان مجمع قاضیلغنه انتخاب اولوب بر نوبت ادا قلدی من سنة سبعین ومائتین *

❁ ثانی ❁ ملا تاج الدین بن مشتری الاوتامشی‌در *

❁ ثالث ❁ ملا صبغة الله بن فخر الدین بن ولیشاه بن منصور بن علکای المسلمی ابن باغدان‌دور نوبت سابقه‌ده ملا صادق بن علی اکبر خلفنده اولدغندن آننك جاینه کیتوب ایکنچی نوبته بر ایکی آی مدتی قالغانده

قایتب اوشبو نوبت‌ده دخی امتحان قلنب قاضی اولدی ونوبت سنة ست وسبعین مفتی ومحکمهٔ قزان‌ننك آخوند ومحتسب عنوانده اولمیان‌لر انتخابغه کرتولماسون دیکان اعلان‌لری بولا توروب انتخاب‌غه داخل اولوب انتخاب قلندی‌لر بناءً علی هذا وبرنچه آندن غیروجه‌لرکورساتب چیصطای مضافاتنده کوشرمه نام قریه امامی ملاجهانشاه بن ابراهیم اسمندن کاغذ عریضه بیرلوب ممتد منازعه ومدافعه‌لر صدوری برله قش اوزوب جایکاچقغانچه ممتد اولسه‌ده تفتیش تمام اولوب حکم قلنغانچه موقتا توجیه قلندی‌لر ملاتاج الدین آخوند برله زیاده الفت ومتحد اعماله مشارك ایدی فی سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف تیکانالی قریه سنده امام ایکان یوم یومنده وفات اولوب جنازه‌سنی برادری ملا عطاءُ ادا قلدی اصل بابالری چیصطای توابعی مسلم قریه‌سی مرزالرندندر بو نوبت‌ده کوتوال شهر محکمه امری شهر ملالر ندن ایکی کنه بولماغه باشقه‌سنی چقارامز دیدکده میرزا شاه احمد بن محمد بن عبد الرشید مناظره قلب بوبلاب بوق توقیع معنی‌سی قرغه صالناچق‌لر ایکی بولماق اما انتخاب ایدوچی‌لر همه‌سی کرمك‌دن هیچ منع یوق دیو تطویل مکالمه بعدنده میرزا رأیی وفقنچه عمل قلندی *

❀ نوبة ❀ ملا عبد الولی بن نعمة الله بن ابراهیم الاتاکی جیلستانده ضیا مضافاتنده اتاك نام قریه امامتندن قاضی‌لقغه انتخاب اولنوب سنة ثلاث وسبعین ومائتین ایکنچی ونوبت سنة اثنتین وثمانین برنچی اولوب مجمع قاضی‌سی اولدی فی سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف اتاك قریه‌سنده امام ایکان وفات اولدی ملا احمد بن سعید الشردانی شاکردی ایدی وملا صابر بن حماد القزانی‌ننك قاین اتاسی‌دور *

❀ ثانی ❀ ملا عبد الجبار رحمانقلی الیولغی ترجمهٔ حالی سبقت ایتدی بو نوبت‌ده برنچی ایدی انتخاب مجلسنده شهر امام‌لرندن فقط ملا عبدالله بن عبدالغفار بن سعید وملاعبدالولی بن عبدالغفار بن الحسین داخل اولدیلر *

❀ ثالث ❀ ملا اوحدی بن اسکندر السیمتباشی *

❁ نوبة ❁ ملا بنيامين بن خالد الباقرجى جبلستانده سويل مضافاتنده اره باقرچى قريه‌سى امامتندن سنة ست وسبعين ومائتين والف قاضى لقغه انتخاب قلندى بر نوبتنى ادا قلب آخوند بولوب قايتسه‌دا اخوندلغندن معزول اولدى *

❁ ثانى ❁ ملا تاج الدين بن مقصود الكولباشى *

❁ ثالث ❁ ملا صبغة الله بن فخر الدين التيكانى بونوبت شهر امام‌لرندن بو فقير جامع الحروف وملا حسين بن امير خان داخل مجلس انتخاب اولدى لكن بركره كوتوال خانه‌ده اجتماع بولسه‌دا بوكون انتخاب يوق ديب اعضاء انتخاب ارجاع قلنب شول كيچه دخى جمع ايله فقير غيبه‌سنده انتخاب واقع اولوب عدد قرعه كامل اشخاص ناقص اولمش بر سبب بو اولدى مناقشهٔ مذكوره‌كا *

❁ نوبة ❁ ملا احمد بن طاهر بن امير بن محمد قل بن توق محمد بن احمد الجبلى‌در جبلستاندا ضيا مضافاتنده شو شرمه قريه‌سى امامتندن سنة تسع وسبعين ومائتين قاضى‌لقغه انتخاب اولندى وفى سنة خمس وثمانين واحدى وتسعين نوبت‌لرنده قاضى اولدى ملا احمد بن سعيد الشردانى شاكردلرندندر *

❁ ثانى ❁ ملا اوحدى بن اسكندر بونوبتده برنچى ولوازم افتانى اداقلدى

❁ ثالث ❁ ملا تاج الدين بن مشترى ذكرلرى سبقت ايتدى بو نوبت انتخاب اعضاسى قزان امام‌لرندن ملا شاه احمد بن ابايزيد وملا حمادبن خالد

❁ نوبة ❁ ملاجلال الدين بن تاج الدين بن مقصود بن قربان على الكولباشى كولباش قريه‌سنه والدنه مشاركة امام اولب سنة اثنتين وثمانين ومائتين انتخابنده مجمع‌كا قاضى بش نوبت على الاتصال ادا قلب نوبة سنة ومائتين والف برنچى دخى اولدى ملا عبد الكريم بن عبد الرحيم التكنشى شاكرلرندندر *

❁ ثانى ❁ ملا صنعة الله بن جار الله النرصى‌در لايش مضافاتنده نرصى نام

قريه‌سى

قریەسی امامتندن مجمع‌کا قاضی اولدی سنة اربع وتسعین‌ده واقع نوبت‌ده برنچی اولدی *

﴿ ثالث ﴾ ملا عبد الولی بن نعمة الله الاتاکی در برنچی‌لری ایدی بو نوبت قزان امام‌لرندن ملا غیاث الدین بن حبیب الله وملا عبد الولی بن عبد الغفار مجلس انتخابده حاضر اولدیلار *

﴿ النوبة الثامنة والعشرون ﴾ ملا محمد صفا بن المحمد بن عبد الجلیل بن مرتضی الصنی در مماداش مضافاتنده یوقاری‌صون نام قریه امامتندن اوشبو سنة خمس وثمانین نوبتنده قاضی اولوب مدتنی تمام ایدب مماداش نواحی‌سنه آخوند اولب قایتدی ملا اسحاق بن سعید شاکرلرندندر *

﴿ ثانی ﴾ ملا جلال الدین بن تاج الدین الکوباشی *

﴿ ثالث ﴾ ملا احمد بن طاهر الشوشرماوی در بو نوبت‌ده شهر امام‌لرندن ملا عبد الله بن عبد الغفار بن سعید وملا صلاح الدین بن اسحاق مجلس انتخابده اولدی‌لر *

﴿ النوبة التاسعة والعشرون ﴾ ملا هبة الله بن ولیشاه التکرمنی لایش مضافاتنده تکرمنلك نام قریەده امام ایکان اوشبو نوبت سنة ثمان وثمانین ومائتین یوم الثلاثا یکرمی سکز شوال وکانون اول انتخاب بولوب قاضی اولدی بر جولار احمق در محتسب هم بولوب قایتدی وسنة ثمان وتسعین ومائتین والف قریەسنده وفات اولدی *

﴿ ثانی ﴾ ملا جلال الدین بن تاج الدین بن مقصود *

﴿ ثالث ﴾ ملا تاج الدین بن مشتری *

﴿ النوبة الموفاة للثلثین ﴾ ملا محمد جان بن مصطفی بن مسلم الاعرج تنش مضافاتنده قلعنه تام قریه‌امامتندن سنة احدی وتسعین ومائتین والف انتخاب اولندی ملا عبد الکریم شاکردلرندندر *

﴿ ثانی ﴾ ملا جلال الدین بن تاج الدین *

﴿ ثالث ﴾ ملا احمد بن طاهر بو نوبت شهر امام‌لرندن ملا یوسف بن

عبدالستار وملا ذاكر بن حماد انتخاب مجلسنه داخل اولدی بزم طرفمزدن
نیابة ملا عبدالولی بن عبدالغفار مجلس انتخابده عضو اولدی *
❁ النوبة الحادیة والثلاثون ❁ ملا نعمان بن عمران بن سلیم الشمبالغی
اصلی اسپاس نواحینده اور یاغار نام قریه اهالی سندندر تتش نواحینده
شمبالغ نام قریه اماتندن سنة اربع وتسعین ومائتین والف قاضی اولدی
ملا بایمراد بن محرم شاکردلرندندر *
❁ ثانی ❁ ملا جلال الدین بن تاج الدین *
❁ ثالث ❁ ملا صنعة الله بن جار الله سنة الف وثلثمائة شهر ربیع الاولنده
اوفا قلعه سنده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی وهو اول من مات منهم بها *
❁ النوبة الثانیة والثلاثون ❁ ملا محمد جان الاعرج وملا جلال الدین بن
تاج الدین وملا صنعة الله بن جار الله سنة تسع وتسعین ومائتین والف انتخاب
اولندیلار جمعیة شرعیه فتحندن بو زمانه قدر طوقسان دن زیاده قاضی
منصوب اولوب غالبا هر قیوسی لااقل اوچار سنه لوازم اداء قلمق کرك
احدی اورنبورغده هم اوفاده وفات اولغان یوق سنه ۱۳۰۰ سنه کاچه اوفا قلعه سنده
ابتداء وفات اولان قاضی بو اولدی *
❁ النوبة الثالثة والثلاثون ❁ سنة[۲] الف واحدی وثلثمائة یوم السبت منتصف
صفرده قزان شهرنه جمیع توابع قزان ملالرنی دعوت ایدلب تجار قزان دن
هم یکرمی نفردن زیاده اشخاص مجلس انتخابغه داخل اولوب ایللی بش
کشی دن ملا محمد بن صالح العمری کا ایللی بر وملا جلال الدین بن تاج الدین
الکولباشی وملا شاکر بن سیف الله بن عبید الله بن محسن الانتوری لرننك
هر قایوسینه قرق طوقز قرغه بولب محمدی برنچی اولدی شهر قزان
امام لرندن قاضی اولان لرننك رابعی در ملا ابو بکر وملا فخر الدین افندی
وملا وفا مخدوم موردیله ذکرلری سبقت ایدی *
❁ النوبة الرابعة والثلاثون ❁ سنة[۳] اربع بعد الف وثلاثمائة ملا محجن بن
عصمة الله المنکری قزان مضافاتی الوغ منکار قریه سی ننك الوغ مسجدنده

امام

۲ جاینه ملا نور الدین بن مفتاح الدین المادشی الاوتاری بایلانلار قریه سی اماتندن مجمع کا قاضی اولدی قورصا ملا حسن ایشان شاکردلرندندر

۳ اوشبو سنه مفتی عریضه سی سببلی قاضی لرنك وظایف سنویه سی التی یوز صوم تنکه قلندی اوّلده فقط ایکی یوز ایدی

امام اولوب بعض اوباش سعایتی برله برنچی درجه اوشبو نوبتده یوم سه‌شنبه تاسع شهر ربیع الآخر ویکرمی اوچونچی کانون الاول ده انتخاب قلندی اصلی برسلان اویازی قتلمد قریه‌سندن وشول قریه‌ده امامت ایتمش ملا عصمة الله بن اوغلی در

﴿ ثانی ﴾ ملا جلال الدین بن تاج الدین بن مقصود الکولباشی *

﴿ ثالث ﴾ ملا خلیل بن عبد العلام بن عبد القادر بن سلیمان بن مصطفی الصباوی مادش مضافاتنده الوغ صبا وبایلارصباسی دیمکله معروف قریه‌ننك الوغ تاش مسجدنده والدی بعدنده امام جامع اولوب اوشبو نوبتك ثالثا انتخاب قلندغی بلادمزده بالارتشاء اوالسعایة الباطلة انتخاب ظهور وشیوعی بعدنك بلا رشوة انتخاب اولان ذاتلرننك ابتداء اوّلی اولماقی ظنمزدر حق تعالی جمیع امورمزی بخیر ایلیه آمین والدی‌ننك ذکری صبا امامترنده سبقت ایتدی *

﴿ فصــــل فی المحکمة الکائنة لاهل الاسلام فی مدینة قزان ورؤسائها فی سالف الایام ﴾ بلده‌ء قزانده اهل اسلام ننك امور ملکیه لری اوچون کندلرندن اولان مختار رئیس واعضاء مجلس اولوب اوزلرینه مخصوص اوج محکمه وار ایدی برسی اموال ایتام وترکات اهل اسلامنی حفظ اوچون وضع قلنغان وبرسی مسلمانلردن آلنه تورغان ایمانه‌نی استیفاء قلوب آلنوب معین موضعنه ایصال وابلاغ اوچون وبرسی سائر امورلری اوچون راطوشچه عنوانده بر محکمه ایدی سنة الف و حدودنده فتح اولوب قریم محاربه‌سی اثناسنده سنة احدی وسبعین ومائتین والف الغاقلنوب قزان شهرنك مسلمانلردن رئیس لری بولمق دخی نسخ قلنوب همه مسلمان ونصرانی بر رئیس تحت ریاستنده قلندی بو اوچ محکمه ننك هر قایوسینه مخصوص بر شیخی واعوانی وهمه‌سی‌ننك اوستونده غلوا عنوانده بر مختار رئیسی وار ایدی علی الخصوص راطوشچه دیدکی همه‌دن اولوغ وعنوان وشأنلی‌سی ایدی اوچ سنه مدتیله انتخاب قلنوب اعضاسی ایکی بولغامیستر وایکی راطمن

عنوانلنده دورت شخص‌دن مرکب اولوب بر رئیس تحت نظارتنده ایدی اول رئیس‌لارننك بزکا معلوم اولانی بو موضع‌ده ذکر ایدله‌دور والله اعلم *

﴿ رئیس اوّل ﴾ یعقوب بن سلطان علی بن قدر بن بیکته بن بیکی القزانی رحمه الله مسجد ثانی‌ننك بانی‌سی اولدغندن ذکری شول موضع‌ده سبقت ایتدی مسجدی امامی ملا مرتضی بن عبد العزیز فی حدود سنة مائتین والف نیژنای توابعی نامقه قریه‌سی‌ننك قطلغ محمد میرزا بن یعقوب دیو تحریر ایتدکی کاغذی منظورمز اولدی *

﴿ رئیس ثانی ﴾ اسماعیل بن اپانای رحمه الله اصلی لایش مضافاتنده جانبلاط نام قریه اهالی‌سندن آیطوغان بن جانبلاط بن جاماش نام ذات‌ننك احفادندندر جدلاری جانبلاط نهیر آشط شمالنده چنبلاط نام قریه اهالی‌سی‌ننك جدی چنبلاط برله برتوغان ایدکی افواه ناسده مذکور والدی قزان شهرنده ساکن اولوب آپانای حافظ دیب معروف قبری زنکار مسجد جوارنده اولغوچی مقبره وسطنده صلبی اولادندن اسماعیل وبیك محمد وضعیفه وحنیفه نام دورت ذات معمر اولدغی معلوم حاضر اولادی موجود کند سینه نسبت‌له معلوم‌لر حافظ دیدکلری اصلده اصطلاح اهل الحدیث اوزره یوز منك حدیث‌نی باسانیده حفظ ایدی آدمکا اطلاق اولنور ایدی شوندن اخذ ایدلب بر زمان مطلق عالمکا اطلاق ایدلب تنزل اعصار بعدنده بو مملکتده خط اوقوب یازو طانغان کشی‌کا اطلاق ایتمش‌لر عالم حافظ جانصاری حافظ قدر حافظ وتحریف ایدلب آبز خصوصا حسنی قریه سنده بزم جدمز ملا سبحان بن عبد الکریم‌ننك اوّل نزولنده امیر آبز باعظ آبز بشیر آبز بکری آبز عاید آبز عبدکی آبز عمر آبز دیو توقز شخص معروف ومذکو اولغانلر الحالة هذه لسانمزده باقی آبز آغای آبزطای وآبزی لفظلری شوندن مأخوذدر حتی کبرسن یا حقیقة یا تقدیرا مطلق مزیتی اولان اشخاصه نوع تعظیم قصدی ایلان اطلاق اولندغی اعتبارنی وخلق‌ننك رغبتنی ساقط ایتمش خانونی جانای نام ذات غلج نواحینده سایه نام قریه موالیدندندر عمر طویل برله

ایکی نبیره سی یوسف وموسی عصرنه ایرشمش صاحب الترجمه اسماعیل
بابای یازو طانماس خط اوقوماس امی کشی اولغان قزان اهالی‌سندن ابتداء
آقچه تولاب سودا کرلك امتیازی آلوب کوپص عنوانی اطلاق ایدلان
اوشبو اسماعیل ایله بیکوش نام ذات اولوب اقراننددن ایصای قارط وغیرلر
چوقندیلار کراشون بولدی‌لر دیب ملامت قلغان‌لر قزان‌ده زور دولت
ونعمت صاحبی اولغان قـزان‌ده ریاست زماننده یوسف بن دین محمد نام
شخص‌دان قول‌لر آلدغی ملامرتضی بن عبدالعزیز تحریری برله مکتوبنی
بو موضع‌ده بعبارته الحاق ایدلدی تاریخ منکده یتی یوزده سکسان سکزنچی
یلده یانوارننك سکزنچی کوننده قزان اویازی‌ننك آرچه اوکروکی‌ننك
ایسکی بسته‌ننك یوموشلی کشی یوسف‌دین محمد اوغلی صاتدم اوزم‌ننك
حصه تیکان قولومنی قزان‌ننك ایسکی بسته سی‌ننك اسماعیل آپانای حافظ
اوغلینه یوز صوم حق بـرله اوشبو مذکـور قـول‌لارم آلاط یـولنده آرچه
اوکروکنده کوشار ایلنده یورت برله نورغوچی‌در مذکور قول‌لارم اول
بیکباوسیدکی اوغلی‌نی خاتونی نصیحه بر قزی صبی اوغلی بیکچانطای برله
ایکنچی قولم‌ننك اوغلی مرتضی مؤمن اوغلنی ودخی شول کوشار ایلنده
قایسی کم بیکباو بیلی تورغان برلارم هم بچانلکم کل‌سی اسماعیل آغای‌غادر
انتهی روسیه دولتی برله عثمانیه ما بیننده اولان برمحاربه‌ده اسیر ایدلمش
عائشه نام مسلمه خاتوننی شول وقت‌دا اولان قزان والی‌سی اسماعیل بابایغه
اینوب اوزی طوی ایتوب نکاح قلدرب بیرکان اول خاتون اولاد اکابردن
اولدغی افواه‌ده مذکور تورچنکه عنوانی برله معروف ومشهور آندن اسحاق
وحبیب جمال نام اولادی وجوده کلمش حاضر اول اولاددن حسین بن شاه
احمد بن اسحاق بن اسماعیل وارایدی اسماعیل وفاتی بعدنده اول خاتوننی
ملا محمد جان مفتی تزوج ایتمش سنة تسع ومائتین والف یتمش طوقز
یاشنده وفات اولوب ایکی‌بسته آراسی مقبره‌ده مدفون قبری‌نه حفیدی حسن بن
موسی یازدرمش لوحنده مذکور یوسف وموسی واسحاق ومهربان وبدیع الجمال

وحبيب الجمال نامنده اوچ اوغلی وقزی قالدی قزان مضافاتنده الدرمش
قریه سنده الوغ طرفنداغی مسجدنی بنا ایدب سنة الف ومائتین وخمس
واربعین تمام توزب تعمیر ایدلکاچ یانب سنة ثمان واربعین حفیدی حسن
بن موسی مجددا بنا قلدی ﴿ الوغ اوغلی ﴾ یوسف بن اسماعیل والده سی
ام راحل بنت مرتضی بن توقطامش بن اوزاطای ومذکوره ننك والده سی
خدیجه نامدر سنة احدی وسبعین ومائة والف جمادی الاولی اون سکزی یوم
الجمعه وجوده کلدی وقتنده مشاهیر اغنیاءدن اسحاق بن سلطان علی بن
قدر بن بیکنه قزی حبیبه نی تزوج ایدب بعد وفاتها سنة اربع وتسعین
اوغلی مرتضی مخلفه سی بنت نی تزوج وفی سنة مائتین والف عبدالرشید
بن نام شخص دن یورط آلوب وفی سنة احدی ومائتین مشهور ملا اوتکان
بن اورازمت الاورباری قزی حنیفه نی تزوج ایدب یورطی یانب آلتی
منك صوم ضرر کورکان وفی سنة ثلاث ومائتین اوتکان ملا قزی بالادن
وفات اولوب اول محرم سنة اربع ومائتین مزار باشی قریه سی ننك
مناسب بن مقصود بن محمد قزی مهر وفانی تزوج ایدب طوقز بالا
وجوده کیلب حسین وسلیمان وصالح واسحاق وشریف الجمال وصاحب
الکمال معمر اولب والده لری مهر وفا سنة ثلاث وثلاثین ومائتین
قرق بش یاشنده ایکان دخی وفات اولمش والده سی سعید بن عثمان
بن عبدالقادر القشقاری ابن قمای قزی زهرادر مهروفاننك وفاتی بعدنده
یوسف بن باچناك مخلفه سی حسیبه بنت مقصود بن محمدنی وسنة
خمس وثلاثین ومائتین برادری اسحاق مخلفه سی زبیده بنت محمد اساکنی
تزوج ایدب سنة تسع وثلاثین ومائتین اول محرم آب رومی یکرمی
اوچنده آلتمش دورت یاشنده وفات اولوب جنازه سنی ملا صالح بن
سعید ادا قلب بسته مقبره جدیده سنده مدفون اولدی ﴿ الوغ اوغلی ﴾
حسین بن یوسف سنة عشرة ومائتین والف وجوده کیلب عبدالله بن عبدالسلام

بن

بن اوتامش الچکروی قزی حسنی بانونی تزوج ایدب برنچه اولاد وجوده کیلب شاکر واحمد وبی‌بی نعیمه نام ایکی اوغلی بر قزی معمر اولوب کندسی اوزاق مرض برله سنة ثمان وخمسین ومائتین والف وفات اولوب مقبرهٔ جدیده‌ قزانده مدفون اولدی حلیله سی حسنی بانو دخی سنة تسع وخمسین ومائتین وفات اولوب هر ایکاوی ننك جنازه سنی ملا محمد کریم بن محمد رحیم اداء قلب زوجی‌ننك قبری قبله‌سنده متصل دفن ایدلدی هر ایکسی‌ننك اسم وتاریخ وفات‌لرنی ذکر ایدب سنة خمس وثمانین ومائتین بر کچرك لوح یازدرب قویدم اول حسین قبری ننك باش توغرسنه قویمق لازم ایکان متکفل اولان ذات‌لر حسنی قبری باشنه اولتورتمش‌لر اول حسین قبری اولوب حسنی دخی قبله‌سنده اولماق‌نی افاده ایدب فهم‌نی خطاغه صالادور ولهذا بر فراغت وقت‌ده کوچرب تیشنچه علی ما ینبغی نقل ایلامك لازم‌در مساهله ایدلمای نقل ایدلدکنی مع وقته بو موضع‌ده بیان ایتمك کرك مرحومه حسنی والده‌سی مرحب بنت ابراهیم بن یار محمد بن اشترك ملا ابو النصر القورصاوی وبرادری ملا عبد الخالق ایشان وملا عبد الکریم حاجی وملا عبد الرشید لرننك اخت عینی‌لری دور ملا ابو النصرننك هفتیك تفسیری دیباجه سنده نائب مناب والدهٔ مکرمه واعظم اخوهٔ محترمه‌ننك اشارت علیالری وخصوصا تکرار الحاح‌لری دیب ذکر ایتدکی کلامندن اوشبو مرحب مراد در وفاتی سنة ثلاث واربعین ومائتین حدودنده چکره قریه‌سنده والده‌سی ماقصه باشی نام قریه موالیندن مهربان بنت امین بن منصور نام خاتوندر والدلری ابراهیم بن یار محمد القورصاوی سنة خمس ومائتین وفات اولوب قبری قورصا مقبره‌سنده در معروف حسین وحسنی‌ننك اوغل‌لری احمد بن الحسین بلا ولد دخی سنة سبع وسبعین ومائتین والف وفات اولوب جنازه سنی ملا محمد کریم اداسیله مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی بی‌بی نعیمه مرحومه ذکری سبقت ایدن اولادمزننك والده‌سی سنة سبع وثمانین ومائتین وفات اولدی شاکر بن الحسین ننك نصر الدین

ابوعلی اسماعیل ومحمدالفاتح منکبای دیمکله معروف ایکی اوغلی وار
سلیمان بن یوسف سنة ثلاث وخمسین ومائتین والف وفات اولوب محمد
وابراهیم وعبد الولی ومفتوحه وماهروی واسماء وعین الجمال نام اوچ اوغلی
دورت قزی قالدی صالح بن یوسف دن فقط عثمان نام اوغلی برحیوة اولوب
یوم پنجشنبه بشنچی جمادی الاولی سنة سبع وتسعین یانبای دا وفات بولوب
اوشمی قریه سی مقبره سنده مدفون اولدی صالح سنة ١٣٠٥ خمس بعد
الف وثلاثمائة حج دن رجوعنده یوم سهشنبه یکرمنچی ذی الحجه سی جده مبارکه ده
وفات اولدی رحمه الله سکسان دورت یاشنده اسحاق بن یوسف دن
عبدالکریم نام اوغلی وآننك اولادی بر حیوةدر اسماعیل بن آپانای
ترجمه سی بونحو اوزرینه تفصیل ایدلدی کند اصهارم واجداد واخوال اولادم
اولدقلارینه علاوه حد ذاتلارنده دولت ووسعت دنیا برلا نامدار وکبار
اغنیادن معدود صاحب عنوان واشتهار اولمقلاریدور

﴿ الثالث ﴾ موسی بن سلیش القزانی در اولادی توترمالار دیب معروفدر
کوب سنه لر غیرلر طرفندن اجره آلوب بو خدمتنی اداء قیلوب سنة ثلاث
واربعین ومائتین والف وفات اولدی حاضرده اولادندن محمود بن موسی
واسماعیل بن مصطفی بن یعقوب بن موسی قزانده موجود اوغلی یعقوب
اوزندن یدی آی بعدنده وفات اولدی بزم قزانه ورودمزده احمد ومصطفی
نام اوغللاری وار ایدی یاشدن وفات اولدیلار

﴿ الرابع ﴾ عبدالله بن محمد رحیم بن یونس القزانی شهر قزان ننك اشهر
اغنیاسندندر یوسف بن اسماعیل بن آپانای ننك فاطمه نام قزنی آلوب
دامادی ایدی ابراهیم واسحاق وبدیع الکمال وفخر الجمال وعائشه نام اولادی
قالدی فی حدود سنة واربعین ومائتین بو منصب ده اولوب
ایکنچی نوبت سنة ثمان وخمسین ومائتین والف دخی انتخاب اولنوب قبل
تمام المدة سنة تسع وخمسین ومائتین محرمنده وفات اولوب نوبتنی اوغلی
ابراهیم تمام ایتدی کند مسکنی اولان محله ده جامع اول امام ومؤذنلرینه

بچان بازارنداغی دکاکین‌لرندن بر کیبت‌نی علی سبیل المناصفة ودخی بر کیبت مسجدننك شمع ونرزه سینه دیو وقف ایتمش قراغز تاتار خلقمزننك فراست وبصیرت وهمت لرینه اهل علم وفضل‌نی نه قدر دون وخار اعتبار ایده‌لر دراست وخطابت وامامت اوج منصب عظیم وآندن غیر کوب خدمت لرنی یوکلامش عالم ودیندار وصاحب اعتبارنی عامی ومجنون مؤذنلر درجه سنده برابر ایده‌لر اوغل‌لاری اول دکان‌لرنی قرق سنه دن زیاده تصرف ایدوب حتی مسجد انبارلاری‌ننك حواصل‌نی اوزلری آلوب امام ومؤذن‌لره بر فلس بیرمدیلر علم‌ننك قدر وحرمتی نه اولدی رواجی قایدا اولسون ولهذا ملالری دعوی وکیلی اولوب محکمه‌کا یورمکنی اسناد بیکه‌لری یاوچی بولمق‌نی اختیار ایده‌لر ینه برغریب حالی اوکای انکاسی ملکه بنت حسن‌جان نام قزنی اسماعیل بن اسحاقه ویرمك اولوب اوز آرا وعده‌لاری تمام بولوغه قریب کلوب صورة استطلاع رأی ومشاوره قیلدقده یوق الای بولسه من اوزم بیرام دیوب ردایدوب عائشه نام قزینه عقد نکاح ایتمش‌لر اولادی‌ننك افعال واخلاقی لاعن کلالة ایمش حتی کل اهل محله وغیرهم پی‌لرندن کیتدی سخی واق تیاك خبرانی بار ایدی دیو افواه اقاربنده منقولدور

﴿الخامس﴾ حسن بن موسی بن اسماعیل بن آپانای قزان‌ننك مشاهیر واکابر تجارندندر ولادتی سنة ست عشرة ومائتین والف قزان‌ده وجوده کیلدی والده‌سی صاحب الجمال بنت عبدالرشید بن علی اولدغندن میرزا شاه‌احمد بن محمد بن عبدالرشیدننك ابن العمه‌سی‌دور سنة تسع واربعین ومائتین‌دن ابتداء قیلوب بو منصب‌نی والی اولدی سنة ثمانین ومائتین صغرنده وفات وجنازه‌سنی ملا صلاح اداقیلوب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی محمدجان ومحمدشاه واحمدشاه نام اوغل‌لری قالوب محمدشاه دخی سنة ست وتسعین ومائتین والف وفات وجنازه‌سنی ملا تاج‌الدین بن بشیر اداقیلوب مقبرهٔ جدیده‌ده مدفون اولدی والدی موسی بن اسماعیل قزان‌ننك کبار اغنیاسندن‌در سنة اثنتین واربعین ومائتین والف آلتمش بش یاشنده رجب

اون طوقزنچی کوننك وفات اولوب قزان شهرنده مقبرهٔ جدیدهسندهمدفون اولدی مرتضی وحسن ومحمد وعبیدالله وعبدالکریم ومنکلبای نام اوغللاری قالوب مرتضی سنة ستین ومائتین والف وعبیدالله سنة ثمان وستین وعبدالکریم یوم الجمعه خامس شهر ربیع الاول سنة تسعین ومحمد یوم دوشنبه سادس شهر ربیع الاول سنة اربع وتسعین ومائتین والف وفات اولوب مقبرهٔ جدیدهده مدفون اولدیلار

❁ السادس ❁ اسحاق بن مصطفی بن مرتضی بن داود بن یوسف بن محمد القزانی ابن آفاق دور قزاننك مشهور بایلارندن وفاتی بعدنده ملیون تنکه آقچهسی ظاهر اولدی حسن بای بعدنده سنة وخمسین ومائتین والف بو منصبنی والی اولدی سنة وسبعین ومائتین والف فجاءة وفات اولوب جنازهسنی ملا محمدکریم اداسیله مقبرهٔ جدیدهده مدفون اولوب الوغ خاتونی حمیده بنت موسیدن اسماعیل الاعرج وابراهیم ایکنچی خاتونی شمسقمر بنت احمددن فاتحه وفاطمه اوچونچی خاتونی عبدالسلام مفتی قزی فخرجمالدن شیخ عطار وبخت کری وماهجهان وحسنجهان نام دورت اوغل دورت قزی قالدی بخت کری وابراهیم دخی سنة سبع وتسعین ومائتین وفات اولدیلار

❁ السابع ❁ ابراهیم بن عبیدالله بن محمدرحیم بن یونس القزانی ولادتی فی حدود سنة عشرین ومائتین والدهسی فاطمه بنت یوسف بن اسماعیل بن آپانای آننك والدهسی حبیبه بنت اسحاق درقزاننك اغنیاسی ننك اشهری در

❁ شـــــعر ❁

لا تحمدن ابن عباد وان هطلت ❋ کفاه حتی اجعل الدیماء
وانما هو خطرات من وساوسه ❋ یعطی ویمنع لا بخلا ولا کرما

مضموننده جنونانه سخاوتی وآب وآش کثیرهسی ایله اضعاف افعال واحوالی اسمله عظیم الاشتهاردر فی حدود سنة تسع وخمسین ومائتین والف اناسی وفاتی بعدنده ریاستی ننك ایکنچی نوبتنی بالتکمیل دخی فی حدود سنة

تسع

تسع وستين ومائتين انتخاب اولنوب قريم محاربه‌سی اثناسنده قزان شهرنك
بو منصب ومحكمه‌سی الغا اولنوب هر ايكی نوبت عملی ناقص ووالی
اولانلرننك اخری اولدی

﴿ الثامن ﴾ منكلبای بن عبدالرشيد بن يوسف القزانی ابن احمد ديمكله
معروف‌در بعد ابن يونس بلا واسطه سنة احدی وستين ومائتين انتخاب
ايدلوب سنة خمس وسبعين ومائتين والف وفات ومقبرهٔ جديده‌ده مدفون
اولدی جنازه‌سنی ملا محمدكريم اداسيله مبدن وعظيم الجثة آغر طبيعت ده
اولسه‌دا اوزينه لايق بخشی تميز وبصارتی وار ايدی مرتضی وصادق نام
ايكی اوغلی حسنی نام بر قزی قالدی آنلار همه‌سی وفات بولدی‌لر اولوغ
اوغلی مرتضی سنة تسع وثمانين ومائتين ثانی ذی‌القعدة قرق طوقز ياشنده
وفات وجنازه‌سنی مصطفی بن مرتضی المؤذن اداسيله مقبرهٔ جديده‌ده‌مدفون
اولدی التمش منك تنكه وجوه خيركا صرف اوچون وصيت قيلوب‌جمله‌دن
بری قزان بلادندن واران مسافرلار اقامتی اوچون اسلامبول‌ده بر تكيه
آلورغه دورت منك تنكه وقاين‌آتاسی‌اسحاق بن يوسف بن اسماعيل‌واوغلی
عبد الكريم‌نی وصی قيلدی ورثه سی برقزی وحسين بن يوسف بن محمد
قزی ماه كمال نام خاتونی حمل‌دار قالوب بر اوغل وجوده كيلوب عبدالله
اسميله تسميه قيلنوب بش ياشنده دخی وفات اولدی بو هم تجارننك تميز
وبصارت صاحبی ايدی فی سنة ۱۲۹۴ وصيتی برله تكيه‌آلنوب وقف وملا
بهاءالدين نام ذاتی ناظر قيلندی

﴿ التاسع ﴾ مصطفی بن نذير بن اجم بن قلمت القزانی الحاج منكلبای
بعدنده بو عملنی والی‌اولدی طوقزنچی جامع بانی‌سی اولوب ذكری سبقت
ايتدی اوغلی مرتضی الاعرج بعد وفاته مسجدنی ينكادن تجديد وتعمير
ايدوب بو طرفدا اولان اهالی محله‌سينه مسجدكا چغار اوچون حدود سنة
ست وثمانين ومائتين مسجد اورامنه ايكی‌اورام آراسنداغی يورطنی‌صاتوب
آلوب اسحاق بن يوسف يورطی حدندن يول آچدی آغاج مسجدنی چطی

قریه‌سنه ویروب محله‌سنه طاش مسجد بناسنه شروع ایدوب لیلة الجمعة ٢٥
صفر من سنة خمس بعد الف وثلاثمائة وفات اولوب مسجدنا تمام قالسه
هم وصیتی برله تمام اولنه قبله‌سنی حاجی صالح بن یوسف بن اسماعیل بن
آپانای استخراج ایتمش

﴿ العاشر ﴾ ابراهیم بن عبیدالله وهو الآخر یوم چهارشنبه عاشر رجب
سنة ١٣٥٣ ثلاث بعد الف وثلثمائة نیسان رومی ایکسنده وقت ضحوه‌ده
وفات ومن غده مقبرهٔ جدیدهٔ قزان‌ده دفن ایدلدی سکسان اوچ یاشنده
جنازه‌سنی بو فقیر ادا ایدوب هیچ ولدی قالمدی ورثه‌سی ابناء اخی محمدرحیم
وعبدالکریم وعبدالولی ومنکوحه‌سی اولدی

﴿ میرزا ﴾ شاه‌احمد بن محمد بن عبدالرشید بن علی بن رسکه القزانی
الشماکی اصلی تنش مضافاتنده شمك نام قریه اهالی‌سندن لکن بومذکور
بابالری همه‌سی شهرقزانده ینکا بسته‌ده شمال غربنده حاضرده نالاسه‌فولادی
دیکان ضور طاش یورط موضعنده اقامت وتوطن ایدوب بعض مجامع‌ده
مذکور اولدغینه بناء فی شهر ربیع الاول سنة سبع واربعین ومائة والف
جداعلی وفات بولوب اوغلی عبدالرشید فی سنة ست ومائتین والف یوم
الجمعه یکرمی اوچونچی شهر رمضاننده وفات اولغان صاحب الترجمه میرزا
شاه‌احمد قزان شهرنده وجوده کیلوب اسلام وروسیه مکاتبنده اوقوب قزان
واوفا شهرلرنده ملکیه خدمتلرینه کرب خصوصا قزانده کوتوال خانه‌ده
هر تورلی خدمتلرنی متولی بولوب بالاخیرة ضبطیه مشیری وفی حدود
سنة اربع وخمسین کوتوال نیابتنی حائز اولوب تمام همت وغیرت ایله
قزان اهالی‌سنی لرزان قیلوب عدالت اوزره کوتوال حکومتنی ادا قیلدی
تمام‌امر واختیار وادارهٔ امر بوننك قولنده اولور ایدی یکرمی سنه متصل
اوشبو عمل‌ده قائم اولوب منك باشی رتبه سنی حائز اولوب فی حدودسنة
اربع وسبعین ومائتین والف استعفا قیلوب بیردکی عریضه سی برله معاف
اولوب سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف یوم یکشنبه اون یدنچی محرم فجاة

وفات

وفات وجمع عظیم له جنازه سنی مصطفی مؤذن ادا قیلوب مقبرهٔ جدیده ده
یوم سهشنبه مدفون اولدی سنی تقریبا یتمش دا ایرکان عسنی بنت قربانعلی
بن احمر بن آرسای نام خاتوننندن بنیامین وسیدکری وبهرام وسرعسکر وخدیجه
وفرح السرور نام دورت اوغلی وایکی قزی اولوغ خاتونی عابده بنت ابراهیم
بن احمردن مریم نام قزی قالدی مهیب وسائس وضابط وصاحب اهتمام کشی
ایدی ما یجوز به الصلوة بخشی قرائتی وشما وصحیح الاملاجلی وبا مضمون
چیبار قلمی وار ایدی داود بن جعفر نقلنه بناءً کوتوال خانه ده خدمت
ایتدکنده هم بلا طهارت اولماش قرائتنی بترتیل نمازنی کامل اوقور
ایدی کوب مزرعه واورمان وپچانلك جیرلری وابنیه واموال ومواشی سی
کوب ایدی اعداء ومخالفین بیك غلو قیلوب قوتروب تمام غلبه قلدقلارنده
من غیر طلب ولاشفاعة احد بلکه محض اظهارا للحق بو فقیرکا زور معونتلر
ایتدی حق تعالی ذخیرهٔ اخرتی ایلیه آمین

﴿ ترجمان ﴾ رحمة الله بن امیرخان بن ایمانقلی بن زاهد بن نورسید الکیشتی
اصلی قزان مضافاتنده یانکا کیشت نام قریه دندر صغرنده والدی برله قزانه ورود
وباروديه وبش بالطه لارده اقامت وبعد ذلك نفس شهرده جامع اول جنبنده
یورط آلوب بعد مدة کول باشنده بولاق جوارنده یورط آلوب بناء قیلوب
کوب سنه لر اقامت بعدنده حریق عامده یورطی جانوب حالی تنزل قیلوب
بالاخیره یورطنی صاتوب دنیاسی طارایوب یانکا بیسته کا باروب بر یورط آلسا
هم اول یورطغه غیر بر کمسنه استحقاق ایتدکندن استجاره ایله غیر
بر یورطغه داخل اولوب یورط بدلینه بیرمش ثمنی هم کیتوب شیش
مرضنه دوچار اولوب سنة اثنتین وتسعین ومائتین والف یوم چهارشنبه
ذی الحجه یکرمی اوچنده وفات وجنازه سنی ملا شاه احمد اداء قیلوب سنی
یتمش حدودنده مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی غفره الله تجارننك دانا
وفضلاسی قدر اوقوب عربی وفارسی عبارتلرندن مطالعه ایتماکله خیلا معلومات
حاصل ایتماکنه علاوه روسیه لسان وقلمنه اشنا اولدقندن قزان ننك ناحیه

اهالی‌سنه مخصوص کوتوال خانه سینه ترجمان اولوب وآندن ماعدا روسیه دولتنك بعض داخلیه خدمتلر ایدوب نشانلار هم آلدی بخشی کاغذ وقارا وبخشی حرفلر برله خزانه مطبعنده کرات ومرات مصاحف وکوب کتابلار احیانا یالغز اوزی واحیانا غیر برکمسنه شرکتی برله باصدروب هم‌تجارتلر قیلوب اوائل حالنده دنیاسی بوسعت اولوب قاضیلی نام قریه‌کا مسجد بنا قیلوب ملالارغه مصحف لروهفتیك وبالا چغاغه اوقدوردای غیرکتاب لار هم بیرور ایدی قلمی شما وصحیح الاملاء وخطی جلی وبامضمون قوی الافادة درست ملالر یازوی قیلمندن بخشی یازار ایدی تام البدن کامل الاعضاء جهوری‌الصوت شدید‌الجرأة وفصیح وشراب اچمك‌کا مبتلا ومعاملات وکلامنك بی باك وبلا مبالات ایدی شراب تناول قلغان بولوب کیفی غالب بولماغانك بلارویه بیك موزون وطبیعی بیك روشن صریح هرسامع‌کا مقبول ومستحسن ماثور عبارت برله صاف سوزلر ایتور ایدی اما شراب غلبه قلسا فجاحت وسب وایذاء الناس‌کا عاید اولور ایدی مع ذلك عمرمده هیچ احدی نی آتا وآناسی برله سب قلغانم یوق ولو حالة سکرده دیر ایکان متکبر بدهوا اولوغ‌بایلارغه بلا مبالات صریحا وکنایة هرتورلی سوزلر ایتوب دعوی‌لرنی صندورسه‌دا شدید الجرأة وحسن البیان اولدغندن معارضه ودفعندن عاجز اولوب سکوت قلماقدن وکولماکدن غیر هیچ اش قیلماس ایدی‌لر بنی یونس وملا سعیدلره کثرة الفت ومداخله سندن آنلاره موافقه بو فقیر هم بعض مضراتنی کوردی اما‌آدم وایر وبصیرت وتمیز صاحبی ودنیا احوالندن خبردار کتاب آلمق وکورمك واوقومق برله شغللنور ایدی وبالجمله کوب وجه برله معروف ومشهور اولدغندن بو مورده ایراد ایدلدی وفاتنده عبد الله نام اوغلی واوچ قزی قالدی جاینه بنیامین بن یوسف ابن‌آرسای ترجمان اولدی

﴿ استطراف ﴾ سید افندی قیلمندن اکثریا سوزی دلشکن وتکدیر قلب مجری سنده ایدی اول مقالهلردن بعضی‌سی ایراد ایدلدی بروقت ملامحمد

کریم اسلامبولدن بایلارنی هجرت قلماغه ترغیب قیلوب یازدغنی ابراهیم
بای آننك علیهنه بزننك بو بلادمزده هم دین توتماقلق برده مضایقه یوق بز
راطوشچه داغلوا اولوب توردقمزده اوچ کون‌کنه محکمه‌کا کرر ایدك جمعه
قالمق قایدا حاضرده محبوس‌لرغه جمعه‌کا چغارغه رخصت بولغان دیدکنه قارشی
های اول رخصت اولدن بارسن عمرنك بوینچه اول رتبه صاحب امتیاز بای
بولوب انکار علاوه رئیس هم بولوب جمعه‌کا بارمق برله فخرلنه‌سن اون
بش کون رستان بولوب توروب جمعه‌کا باروب فخرلن دیدی بروقت
قربان‌لق آلورغه بازارغه چققدمده بر قرا بر قزل باش صغر بار ایکان
قراسی بیك بخشی سیمزلکن ایکی باشی تولوب اوچکا چقغان شول زمان
قلبمه خطور ایتدی بوبلکه یاراماس دورتکا چغو کرك بوغای دیب‌اویکا
کرب قراسام ایکی تولغاچق یاری‌ایکان چغوب قراسام آلوب کیتکان‌لر بیك
بخشی قاب قراجلق جلق ایتوب توراد‌ر ایدی نقل منه ابراهیم آبظی‌کوك
صویارلق غنه ایدی دیدی وبر مجلس‌ده ابراهیم بای‌ننك بخارالارده میت‌نی
جیرکا کومای صغنه یاصاب‌غنه قویالارایکان دیدکینه قارشی منم سنکا ایتدم
بیت صوصنوفکه تاو باشنه یاصات ارژیب قاراب یاتورسن دیب دیدی
بروقت ات بالالارنی طویدرغاننی کورب آدم‌دن طوغان بالانك بولماساده
ات‌دن توغان بالالارنك بار ایکان دیکان بروقت کیلوب کروب های
ابراهیم آبظی من سنی آوری دیب ایشتوب بو یوزی قارا قادالا ایکان
دیب شادلانغان‌ایدم ترلکان‌سن ایکان‌لاباسه دیمش بروقت‌ده ابراهیم بای
بزننك شهاب ملاشاکردلری اورس یازوی غنه اوقی‌لر مدرسه شورلك‌لری
اورس کتابی دیکاچده آنی بوش بیرالارما شورلك توتوررغه سرزنك بیك
راست بولسه نهایه‌سی برایکی ترجمه واردور دیدکنی ابراهیم بای‌قایطارب
یوق من آنی ملالاردن ایشتوب اینامن دیدکنه قارشی یالغان اشانمای‌من
اوزنکا اشانمای‌من ملالارنکا شهاب حضرت‌دن باشقه‌سنه اول یالغان ایتسه‌دا
اشانورمن دیمش وبروقت پچان بازار مسجدنه ملاعبدالغنی وملاسعدالدین‌نی

ملالق‌غه وصادق بن عبدالستارنی مؤذن‌لك‌كا اختیار قلدقلرنده قارط نعمان
بن علی راضی بولمای هر برندن عیب‌لار تابوب صادق اذان ایته بلمای
الله اکبر دیب اینا آلمای الاپار دیب اینا دیدکنه ابراهیم بای‌ننك منه
ملالری ایرانورلر دیدکنه قارشی رحمة‌الله یوق اول نعمان ابظی کوك‌الاپار
دیماسه‌دا الا نیچوك‌كنه اینا دیدکی بعدنده ملا سعدی تروب قولن‌قولاغنه
کوتاروب‌اذان باشلاب منه من‌شولای‌ایت دیب‌ایتام‌دیدکنه قارشی منه منه
حضرت کوك اینا دیمش بای‌لارغه برسی فلان روسیه قریه‌سینه چرکاو
صالدغی وبرسی‌فلان چیرکاوداکی تری‌لرنی آلتون‌لاندغی اوچون‌اوردن‌لر
کیلدی انی اوزلری‌ایتمای‌من جریده‌لرده کورامن دیب سویلادکنی اوزم
تکرار ایشندوم‌اول بوسوزلرنی ابراهیم بای‌ننك کامل بای وصاحب‌وجاهت
وغرورلقندن غیر کشی حاجت سوزنی اینا آلماغان وقت‌لرنده‌ایتور ایدی
والاخر عمرلارنده‌بلال صوفی هم‌کند خادم‌لاری‌دا تمام حقارت‌ایدر اولدی‌لر
وبر مجلس‌ده بروکا الله اعلم وفا ایدی انکار بیلانوب سیمزلکندن مذمت
قیلوب سز آشاو اوچودن باشقه نرسه‌نی بلمای‌سز دیب تکدیر قیلدغنه
کزاکف بیك حضورلانوب اولتورغاننده منه سن کزاکف کوك بولوب‌جلان
جونده کیبده قریده ایکی نین آقچه اوچون جاننك چقسون‌ده اول دیب
کزاکف‌نی حددن تجاوز خفا ایتدی بر وقت‌دا نرسه تانیمق‌دن سوزچقوب
هر کم اوزی توتغان نرسه‌سنی بلادر منه کتاب‌نی حضرت‌لارکنه بله شوننك
اوچون بای‌لار کتاب قدرنی بلمای‌لر کتاب آلمای‌لر باری بر اجم مرتضی
بایطاق کتاب آلوب باسقچ آستنه اویوب قویغان دیدی بروق. رحمة‌الله‌ننك
کتب خانه سنده مختار بن محرم المنكاری بزكا تعریض ایدوب ایکنچی تابندن
توروب بو زمان حضرت‌لری برده کتاب سویلاب خلق‌غه وعظ ونصیحت
ایتمایلر منه ایتسالر بز فائده‌لنور ایدك برونغی ملالر بیك خلق‌غه کتاب
سیلارایدی‌لر خصوصابرننك آبظی بیك سویلر ایدی دیدکنه قارشی بایمراد
حضرت‌کا من یکرمی بش سنه خلط قیلدیم تمام مصلحت ومشورت وسراشلاری

منم برله ایدی عمرمله برکره کتاب سویلاکاننی اصلا ایشتمادم دیدی ینه بر
مجلسده کوکوبین مطبعنده مصحف لرنی اورس باصدرا دیب سویلاب
فیض الله بن احمر القوالی بیك عجبلانوب اله اوقیدا بلامی دیدکنه قارشی
بزننك سعدی ملادن بیك کوب آرتق اوقیدر دیدی ملا غنی‌ننك نمازنی
بیك تیز اوقغانندن شکایت ایتوب رکوع وسجده ده تسبیح نی بر کره هم
درست ایتوب بولمی‌در باشقه لارنی قلادر ایکان دیب بر کره تنکلاب
قاراسام سپاخر سپلخر دیب‌کنه ایتالر ایکان دیدی عبد الرحمن حاجی‌ننك
اسلامبولدن خطی کیلوب ایرته نمازندن چقدقمله خطنی توتوب آلوب
کیلوب منه عبدالرحمن آبطی‌دن خط ده سلام ایتکان دیب قاپا یاشرن
سوزی یوقمی منکا کورساتورکا یارارمی دیدکمله یاریلا یاراون‌لکن جون‌سز
کشی‌کنه اوقی آلماسه جونلی کشی اوقی آلماس دیدی

﴿ ومنهم ﴾ ابو صالح مصطفی بن یوسف بن داود القزانی المعبر ابن الزمان
رحمه‌الله سنة الف ومائتین وسبعین حدودنده یتمش یاشنده وفات وملا شاه
احمد جنازه‌سنی ادا قیلدی ومقبرهٔ جدیده ده مدفون‌اولدی تأویل رؤیالارده
تعبیرات غریبه واصابات عجیبه سی برله مشهور بین الناس ایدی بر درجه
علم وفضلی هم بار ایدی بر وقت صالح بن یوسف مکاریه‌ده ایکان توشنده
اوینه صارق لار کردکنی کورب تعبیر قلدرغاچ خاتوننك خاتونلار مجلسی
ایتکان دیمش ودخی برادری اسحاق برتوش کورب تعبیر قلدردقنده
صدقه بیر دیکاچ ایتسه نه دیکاچ صالح آبظانك برله نزاع قیلورسن دیمش
ودخی ملا اسحاق بن سعید وفاتی بعدنده محله اهالی سندن براو مچکارا داملا
عبد الله ننك مسجد لرنده امام توردقنی کورب شول کشی بزکا امام بولور
دیدکنه قارشی یوق اوزی بولماس برشاکردی بولور دیمش واقعاشاکردی
ملا محمد کریم بولدی وساير تعبیرلری دخی کما قال واقع اولمش بو قبیلدن
کوب تعبیرلری افواه ناسده منقول وکوب کشی لرننك من انکار تعبیر
قلدرغه قورقام الله نی یمان ایتوردیب توشلارنی سویلامدك لری مشهوردر

﴿ بقية المشاهير المعاريف ﴾ برخيراتى يامزيد شهرتى ياكنك فقيره بر مناسبتى اولان عوامدن برنچه اشخاصننك ذكرى مناسب كورلدى منهم بشير بن عايد بن زاهد القزانى الاصم رحمه الله قزان شهرنده مشهور باى لر جمله سندن چكان بشير ديمكله معروف ذاتدر چيصطاى قلعه سنده اولان عمر باى قزى ملا يهودا بن عمر آخوند اختنى وصبا قريه سندن بى بى محبه بنت قربان على بن عبد الخالق بن مسالم بن مسكو بن سيد بن بيماج بن تيماى بن اقمازنى تزوج ايدوب بزم قاين آنامز بى بى محبوبه بنت بشير واختى مهربان وعبد الولى بن بشير مذكوره بى بى محبه دن واسماء نام قزى نذيره نام خاتوندن وجوده كيلوب معمر اولمشلار صاحب الترجمه بشير باى ايشان خليفه نياز قلى التركمانى وملا ابو النصر القورصاوى وملا فضل بن سيف الله الكيزلاوى وملا ابراهيم افندى لره مخلص ومعتقد اولوب محمدجان مفتى برله الفتلك اوزره دائما مكاتبه ايله عمر ايتمش حليله سى بى بى محبه سنة سبع واربعين ومائتين والف شهر ربيع الاول يكرمى دورتنچى يومنده قزان شهرنده وبشير باى سنة الف ومائتين وخمسين ذى القعده اون آلتنچى يومنده سنى سكسان حدودنده وفات اولوب حليله سى باش اوچنده مدفون اولدى هر ايكاوى ننك زور لوح لرى بار شمال مقبره ء جديده ده قابقادان كركان طريق يسارنده در بشير باى والده سى حليمه بنت يوسف بن قانش بن بيكته بن بيكى بن نوغاى بن قطى بن تورايدر اوغلى عبد الولى دخى فى حدود سنة سبعين آطى قريه سنده وفات اولدى

﴿ ومنهم ﴾ حسين بن موسى بن يعقوب بن ايشممت القزانى رحمه الله محبوبه بنت بشيرنى تزوج ايدوب سلفى بشير باى ننك دامادى وبو فقير جامع الحروف ننك قاين آتاسى در سنة الف ومائتين واثنتين وسبعين شهر ربيع الاوّل اون برنده جمعه كيچه سنده وفات بولدى ايللى سكز ياشنده موسكاى حسين وعلى الندرة شولپا حسين ديمكله معروف قزان ننك سخاوت وَمُرُوّت برله معتبر بايلارندندر يماشرمه وكيزلو ويولغا واسن قريه سى ننك مساجدى

کندسی ننك بنا کردەسی در قبری باش اوچنده قاین آغاچی وزورلوحی بار مقبرەء جدیده شمالنده وکندسی اوچون آرچه یولی مندش امامی ملا عبد الرحمن بن مصطای بدل ایله حج قیلدی والدی موسی بن یعقوب شولپا موسی ومرسکای دیماکله معروف ایدی سنة الف ومائتین واثنتین وخمسین محرم آخر یومنده سکسان یاشنده وفات اولدی قبرنده موضوع لوحی ساقط اولوب سنة خمس وتسعین رمضاننده برفقیر تجدید قیلدی اوغلی حسین قبرنه یقین در حج اوچون چیرتوش امامی ملا عبد الله بن عادلشاه غه حیاتنده بدل ویرلوب رجوعنده سنة تسع واربعین ومائتین والف رجب اون بشنچی یومنده اسلامبولده وفات اولدی والدەسی صالحه بنت مرتضی سنة الف ومائتین واحدی وسبعین ذی الحجه سنده قزانده وفات اولدی وحلیلەسی محبوبه بنت بشیر سنة الف ومائتین واربع وثمانین یوم شنبه شهر رمضان یکرمی اوچسنده وفات اولوب والدی جوارنده مدفون اولدی

﴿وجدی﴾ یعقوب بن ایشممت اسپاس مضافاتی جانباقتی قریه سنده وفات اولمشدر

﴿ومنهم﴾ یوسف بن بیکباو القزانی رحمه الله ابن خطای وکچی یوسف دیمکله معروفدور قزان ننك مشهور بای لارندان اوغل بالاسی اولمای یدی عدد قزی قالدی فی حدود سنة ثلثین ومائتین یانکا المت مسجدنی بناء ایلدی

﴿ومنهم﴾ عبد الکریم بن محمد رحیم بن یونس القزانی رحمه الله اوزون عبد الکریم دیب معروف وبنی یونس لردن ابتداء دولت تابدقی ذات در والدندن مقدم سنة الف ومائتین وسبع وثلاثین بلدەء قزانده وفات اولدی قرق یاشنده عبد الرشید ومهربان وعین الجمال نام بر اوغلی ایکی قزی قالدی والدی اوزون محمد رحیم سنة الف ومائتین واثنتین واربعین وفات اولدی اولادی کلا اوزون لار دیو معروف لار

﴿ومنهم﴾ میر یعقوب بن یوسف بن عرض بای البخاری غفره الله قزان شهرنده کوب زمان اقامت ایدوب موسی بن مناسب المنکاری یورطنی آلوب بناء قیلوب وهم سایه سنده اولان کوکی بیکباو وآندن غیر نچه فقرانك

یورطنی روسیه نظامنه تطبیقله جبرا آلوب باقچه یصاب بعد وفاته صاتولوب اول باقچه اورننه مفتاح الدین بن ابراهیم بن عبدالرشید الکتاس یورط بناء قیلوب اول یورط الحالة هذه میرزا رحمة الله بن خرمشاه تصرفنده وکند یورطی حمید بن ثابت بن ولیدبن عبدالرحمن ملکندهدرسنة الف ومائتین وتسع وخمسین شهر ربیع الاولنده وفات اولوب جنازه سنی ملا سعید بن حمید ادا قیلوب مقبرهٔ جدیدهده مدفون اولدی میر عزیز ومیر صدیق نام اوغللری قالوب میر عزیز دخی سنة الف ومائتین وسبع وسبعین وفات اولوب میر حلیم نام اوغلی قالدی

﴿ ومنهم ﴾ قربانعلی بن مرتضی بن اسماعیل بن یوسف البرسکاوی ابن برنای الحاج رحمه الله اصلی برسکه قریهسی اهالیسندندر فی حدود سنة خمسین ومائتین قزانه ورود ایدوب معتبر بایلاردن معدوددر ایام شبابنده بخاراده تحصیل ایدوب علی العادة ملا جلال درسنه واصل اولغانچه درس اوقوب چیباز فضل صاحبی ودیانت وانصاف ایاسی ایدی سنة ست وستین ومائتین حج قلوب مدینهٔ منورهده بر تکیه هم وقف قلدی سنة سبعین ومائتین والف بلدهٔ قزانده وفات وجنازه سنی ملا شمس الدین حافظ ادا قلوب بسته مقبره سنده مدفوندر *

﴿ ومنهم ﴾ حسین بن یوسف بن محمد بن سلیمان القزانی الحاج رحمه الله بابالری محمد چوقا محمد دیمکله معروف اولندقدن اولادی چوکینلر دیهکله نام زد اولورلر انصاف وسخاوت صاحبی ذات ایدی خود بخود بزکا یورط بنا قلماقغه مشورت یاصاب کندسی منکده بر یوز تنکه اعانت ایلدی وسنة ثمانین ومائتین حج قلوب رجوعنده سنة احدی وثمانین محرم اوننده ساحل بحر احمرده ینبع قلعه سی جوارنده وفات ومدفون اولدی محمد جان بن موسی بن یحیی نی خدمتنه وملامولوی جلال الدین بن برهان الدین شغای قریهسیننک امامنی کند جیبندن آلوب باردی ابراهیم ومحمد جان وعین الحیوة وحسنی نام ایکی اوغلی وقزی قالدی *

ومنهم

﴿ ومنهم ﴾ داود بن جعفر بن بيككنه بن سبحان القزانى رحمه‌الله چوطای داودی دیمکله معروف ایدی والده سی زهراء بنت عبد العزیز بن توقطامش بن بوراش اولدغندن شمای احمد ایشان برله ابن الخالة ایدی لر تحصیل العلم قلغان بولماسه هم غایت زکی وفهیم وصاحب فکر وفراست ایدی بو فقیره محبت ایله کوب خدمت لر ایتدی سنة الف ومائتین وسبع وسبعین یوم پنجشنبه یکرمی توقز جمادی الاولی وفات اولوب جنازه سنی بو فقیر اداسیله ایللی آلتی یاشنده شمال مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی حق تعالی غریق رحمت ایلیه عبد الله المرتضی وعبد الرحمن المصطفی وفاتحه نامنده ایکی اوغلی وبر قزی قالدی مصطفی نام اوغلی صاحب فضل وصحیح الفهم وفارسی لساننه آشنا لکن طبعنه سودا غلبه ایتدکندن الحالة هذه دیوانه خانه ده در ناظورة الحق مدحنده موزون قصیده وآندن ماعدا بعض ابیات فارسیه وترکیه سی چوقدر قلمی هم تعلیمی وخوش خط در سلمه الله *

﴿ ومنهم ﴾ اسحاق بن ابراهيم بن عبد المجيد بن ابی بکر بن اوراز القزانى النلاساوی رحمه‌الله والده سی زبیده بنت یوسف بن بیکباو ابن خطای در شرل جهتدن گاه اوراز وگاه خطای نسبتی ایله معروف ایدی دانا وفهیم وقانون مملکتنه واقف ولسان وخط روسیه نی عالم وبی تکلف دیندار وصاحب اعتبار وملازم الجماعات وصادق القول ذات ایدی سنة الف ومائتین وثمان وثمانین صفر یکرمی دورتنچی یوم شنبه وفات اولوب جنازه سنی ملا عبد الله بن عبد الغفار اداسیله آلتمش اوچ یاشنده مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولوب موسی واحمد وعبد الولی نام اوچ اوغلی قالدی بدل حج برله ملا نور علی بن عبد الرقیب ارسال ایدلدی جدلری عبد المجید حاجی نلاسه دن قزانه انتقال ایتدی سنة ثلاث واربعین ومائتین محرمنده مدینهٔ منوره ده وفات *

بعد مدة اخراج ایدلوب بخشی فهم وعقللی اولوب اوز کسبنده معرفت ایله منع ایلدور الی الآن صحت وسلامت شب ٢)

﴿ ومنهم ﴾ یعقوب بن داود بن یادکار بن عشور بن ایشم القزانى غفره‌الله یادکار یعقوب وایشم دیمکله معروف ایدی موسی وعلی وخدیجه وبدر الکمال نامنده ایکی اوغلی وایکی قزی قالوب سنة الف ومائتین وسبع وستین وفات وجنازه سنی

بو فقیر ادا قلوب مقبرهٔ جدیده ده مدفون اولدی ٨٤ یاشنده

﴿ ومنهم ﴾ قربان علی بن یعقوب بن اسماعیل بن سبحانقل بن قطی بن بیکان القزانی الحاج رحمه الله جدی سبحانقل غه نسبت له سبای قربانعلی دیمکله معروف لردر متورع وملا علی ایشان التونتاری کا مرید ومخلص ایدی سنة الف ومائتین وثمانین قزانده وفات بولوب شاکر نام اوغلی قالدی *

﴿ ومنهم ﴾ الحاج عبدالرحمن بن بنیامین بن ابراهیم بن بیکقول القزانی رحمه الله اصلی لایش مضافاتنده ترك نام قریه اهالی سندن اولدغندن ترك عبدالرحمن دیمکله معروف ایدی سنة الف ومائتین و سبعین حج قلوب ابن اختی ملا عطاء بن فیض بن عبد العزیز الکناری نی کند جیبندن آلوب باردی وبعد ذلك مدود سنة وثمانین تمام اهل اولادی برله هجرت قلوب سنة ثمان وثمانین ومائتین والف جمادی الاخره سنده وفات بولوب علی وعثمان ومحبوبه وعزیزه وفاطمه ولطیفه وشریفه نامنده ایکی اوغلی وبش قزی قالدی جوار مسجد اوّل ده داری دیونته من یزید برله صانولوب اهل محله جمع ثمن ایله صانوب آلوب مدرسه قلندی سنة الف ومائتین وثمان وثمانین طلبة العلوم شول سنده یوم یکشنبه سابع شهر رمضان انتقال قلدی لار ارضی ننك بر قطعه سی ایکی طبقه تاش یورطی برله مزایده طریقی برله اوچ منکده دورت یوز ایللی برصوم تنکه کا احمد بن فضل بن نعمة الله بن بشیر بن عبدالرحیم بن اوراز محمد البووی ثم القزانی ابن رحمة الله اسمنه آلندی ینه برقطعه سی ایکی قات آغاج اوی وسائر بنالری برله بر منك ایکی یوز سکسان دورت صوم تنکه کا آلندی حاجی صفا بن علکای بن عبدالعزیز بن نادر شاه بن بیکای بن اسلامقل المسوی اسمنه یوم دوشنبه یکرمی ایکنچی رجب سنة احدی وتسعین ومائتین والف ودخی بر قطعه سنی بر یوز ایکی صوم اون تین کا سنة اثنتین وتسعین مذکور حاجی صفا اسمنده جمعه دورت منکده سکز یوز اوتوز یدی صوم اون تین تنکه بولدی اعداء مخالفین سوء قصد قلوب احراق اوچون بش

کره

کره اوت صالوب اوچونچی کره سنده سابع وعشرین شهر رمضان سنة اثنتین وتسعین ومائتین تراویح اوقدقده جانوب بی حساب قرآن وکتاب وبیك کوب کوکارچن تلف بولوب بش یوزدن زیاده یانمای قالغان لری ننك غنه جثه لری صانالدی والله لایهدی القوم الظالمین مذکور احمد بن فضل بلا فاصله تعمیر قلوب اوچ یوز آلتمش یدی صوم آلتمش یدی تین تنکه صرف ایله تمام اولوب شول سنة یوم خمیس شوال اون یدی سنده طلبة العلوم داخل اولدیلار والله لایضیع اجر المحسنین *

❁ ومنهم ❁ ملا عبدالغنی بن فضل بن عابدالقزلصوی رحمه الله سراپول نواحینده قزل صو نام قریه اهالی سندن والدی ملا فضل المرزه نام قریه ده امام اولوب عمر ایدوب سنة الف ومائتین وست وتسعین اوزاق عمر کوروب وفات اولدی صاحب الترجمه غنی شاکرد ابن فیض الله دیمکله معروف ایدی ملا احمد بن سعید مدرسه سنده اقامت وتحصیل علم بعدنده تجارت قلوب یخشی دست مایه یصادی وجامع اول محله سنده یخشی یورط بنا قلدی وفی سنة الف ومائتین وخمس وتسعین سنی آلتمش حدودنده یوم دوشنبه صفر اون آلتنچی یومنده وفات وجنازه سنی بو فقیر ادا قلوب مقبرهٔ جدیده ده ملا احمد جوارنده دفن ایدلدی عبدالباری وعبدالهادی وحسن وحسین وخرشید وسعادت نامنده دورت اوغلی ایکی قزی قالدی عاقل وصاحب دیانت وانصاف آدمی ایدی سنة ثمان وثمانین قوم محله ننك بالاتفاق اختیاری وانتخابی برله جامع اول ومدرسه ودکا کین لرینه ناظر قلنوب جمعیة شرعیه طرفندن منشور آلدی بعد وفاته شریك ومعینی حاجی زین الله بن عثمان بن یوزی بن ابراهیم بن آرسلان القرتقاچغی مستقل اولدی جماعت انتخابی ومجمع وایالات محکمه لرندن منشور ایله بلکهٔ قزانده غیرلار هم شونی دستور توتدیلار مسجد ومدرسه کا ابتداء ناظر ایدلان بو ذاتلار در جهد جامع الحروف ایله اولدی *

❁ ومنهم ❁ مرتضی بن موسی بن یعقوب القزانی غفره الله سنه ١٢٧٧

سبع وسبعين ومائتين والف اوتوز یاشنده وفات وبسته مقبره سنده مدفون اولدی

﴿ ومنهم ﴾ ابو اسحاق علی بن عبد السلام بن عثمان القزانی القاریلی رحمه الله علی شاكرد وابن عثمان دیمكله معروف در ابراهیم افندی وملا عبد الغفار بن سعید بن احمد الشردانی مدرسه سنده طلب علم ده اولوب تجارتغه شروع ایدوب زور دولت حاصل ایتدی بو فقیر حقنده حسن الاعتقاد وصاحب الرعایه ایدی جزاه الله سبحانه خیر الجزاء سنة الف ومائتین وخمس وتسعین قزان شهرنده وفات اولدی جنازه سنی ملا تاج الدین ادا قلدی او اخر شوال ولادتی فی سنة اربع عشرة ومائتین قاری ایلی قریه سنده واقع ایدی یوسف وحسن وحسین واحمد نامنده دورت اوغلی وبدیع الجمال وفاطمه ایکی قزی قالدی حج اوچون ایکی منك تنكه وصیت قلوب بارودیه امامی ملا نور علی بن عبد الرقیب سنة ست وتسعین بعد الف ومائتین ارسال ایدلدی یورط آلمق اوچون دیب حیاتنده محله امامی ملا تاج الدین بن بشیر كا منك تنكه بیردی جامع ثانی ومدرسه وامام ومؤذن فائده سنه دورت منك تنكه وقف ایدوب صندوقه تجارته صالنوب هر سنه حاصلنی مثلا ایكی یوز صوم تنكه فائده وقتیه سنی یتمش بش تنكه سی مدرسه حوائجنه ایللی تنكه سی مسجد حوائجنه وایللی تنكه سی امامه ویكرمی بش مؤذنه تعیین ایلامش شیله صرف ایدلادر *

﴿ ومنهم ﴾ توقطامش بن عبد القادر بن ادریس بن یونس القزانی القللاری رحمه الله صاری كوكشای مضافاتی اولوغ قللار قریه سنده نامدار وصاحب الاشتهار زور بای بولوب بخارا واوركانج سودالرینه یورتب كند بلادنده كاغذ كارخانه لاری توتوب اولوغ تجارت اداره قلوب وقریه سنه مسجد بنا ایدوب وآندن غیر كوب موضع ده وجوه خیرلار ایلاب فی حدود سنة الف ومائتین وخمس وعشرین قللار قریه سنده وفات ومقبره قدیمه سنده یول بوینده مدفون اولدی اول كارخانه لرننك برسی صونك زمانلردا اوری مؤمن بای ملكنده اولدی بیكباو واسماعیل وعبد الرشید وعبد النصیر وباخیه

ومحبوبه

ومحبوبه وزبيده نامنده معروف دورت اوغلی اوچ قزی محبوبه بزم جده‌ امويه مزدر اولوغ اوغلی بيكباو سنة اربعين ومائتين حدودنده قللار قريه سنده وفات اولوب عليم وشاه احمد وصادق نامنده اوچ اوغلی قالوب علی بن شاه احمد شنبر قريه سنده امام در وعبد الرشيد وعبد النصير سنة ست واربعين بعد مائتين وباء مرضی برله وفات اولدی لار هر اچاوی مقبره‌ جديده سنده مدفون در عبد النصيردن ابراهيم وعبد الولی وعبد الغفار وعبد الجبار نام دورت اوغلی قالدی اسماعيل بن توقطامش يدی صو طرفنه اهل اولادی برله بقصد تجارت ارتحال ايدوب شول طرفده بعد المائتين سنة خمسين وستين ما بيننده وفات قربان علی وصفر علی وشاكر وسيده وخديجه نامنده اوچ اوغلی وايكی قزی قالدی *

﴿ ومنهم ﴾ ابو موسى محمد بن احمر بن مسلم بن مصطفى بن سليم القزانی البرسكوی رحمه الله جده‌ ابويه مز بی بی ضعيفه بنت عبد الباقی ننك اخ لامی وابن عمی در سنی يتمش حدودنده سنة الف ومائتين وستين مرض وباء برله برسكه قريه سنده وفات ومقبره سنده مدفون سعيده محمدی واحمر محمدی ديمكله معروف در موسى وعيسى واحمد وخير النساء وشمس جهان وشمس قمر نامنده اوچ اوغلی واوچ قزی قالدی يورطی قريه وسطنده تاش مسجد ننك توبان ياغنده تاغ ايتاكنده ايردی اولوغ اوغلی موسى بخارادا زور بای وحولی دار وطاهر بن ابراهيم بعدنده بلغار اهالی سنه آق سقال يعنی رئيس مختار وپادشاه بخارا امير حيدر بن معصوم كا مصاحب والفت وصاحب مزيد اعتبار اولوب بلده‌ بخاراده فی حدود سنة خمسين ومائتين وفات اولدی عيسى دخی بخارا ناحيه سنده خير اباد تومانننده بر مقدار عقار وتكرمان مالك اولوب معيشت ايدوب فی حدود سنة ست وخمسين وفات اولدی احمد نام اوغلی قز اقستاندا هلاك اولمش اوشبو محمد بن احمر وابن الخاله سی طاهر بن ابراهيم بن يوسف نام تجارلار واسطه سی برله والد مرحوم مز امير حيدركا معرفت حاصل ايتمش *

﴿ ومنهم ﴾ سليمان بن ابراهيم بن يوسف بن اسنای البرسكوی الحاج

رحمه الله سنة الف ومائتين واحدى وسبعين برسكه قريه سنده وفات اولدى والده‌سى كل زيبا بنت عبد الباقى اولدغندن بزم والد ما جدمز برله ابنا الخالة ايديلار احمد واسماعيل ويوسف ومصطفى وفاطمه ولطيفه نامنده دورت اوغلى ايكى قزى قالدى فهيم وصاحب بصارت وبليغ اللسان ايدى جهان كيرخان بن بوكاى خان كا كوب وقت مصاحبت قلدى اوغلى ملا مصطفى حاجى الخالة هذه يوقارى سيمت قريه سنده امام وخطيب اولوب فى اوائل سنة ثمان وتسعين بعد الف ومائتين اوغلى ملا عبد الملك نى امامة قريه‌سنه شريك ايلدى *

﴿ ومنهم ﴾ نجم الدين بن شمس الدين بن مراد بن ايشى الكلانچى سنة الف ومائتين واحدى وثمانين اربت بازارندن رجوعنده آلتمش سننده على متن الطريق وفات اولدى چانه سندن يغلوب توشوب اوراچه باصمش ديديلار *

﴿ ومنهم ﴾ مختار بن محرم بن مؤمن بن مسلم بن بيكبولاد المنكرى غفره الله سنة الف ومائتين واثنتين وتسعين صفر الخير يكرمى سنده الوغ منكار قريه‌سنده وفات اولدى سنى يتمش دن تجاوز قلوب ملا بايمرادننك برادر عينى‌سى در تجارننك صاحب فهم وبصارت لرندن ايدى اورنبوردن قزانه رجوعمزده رفيقمز ايدى بعض حرمت وخدمت لرنى كوردك *

﴿ ومنهم ﴾ شاه احمد بن حسام الدين بن صالح بن ابى بكر القزانى السيمتباشى رحمه الله يوم سنة اثنتين بعد الف وثلاثمائة شهر قزانده وفات اولوب مقبرهٔ جديده ده مدفون اولدى سخى وصاحب مروت وفهيم وعالم بالفرايض ايدى ناظورة الحق وكتاب هدية الصعلوك شرح تحفة الملوك نى اوزى بر كره يازوب آلوب باصدردى طبع اصلاحنى هم كندسى مباشر اولدى وفرايض ومناسك الحج وشرح نيازى وغير ذلك *

﴿ ومنهم ﴾ اسحاق بن عبيد الله بن محمد الرحيم بن يونس القزانى الحاج غفره الله فى سنة ١٣٠٢ اثنتين بعد الف وثلثمائة يوم يكشنبه جمادى الاخرة

اون

اون طوقزنده بلده‌ٔ قزانده وفات ومقبره سنده مدفون اولدی فی سنة خمس وستين بعد الف ومائتين حج سفرينه كيدوب حرمين ده برر يورط آلوب وقف واوفا قلعه سنده جمعية شرعيه‌كا حاشيهٔ طحطاوى وقف ايتدكى بو فقير تحريرى بقلم احمد بن الياس بن يولداش بن عبد الرشيد بن مؤمن القايناقى جنبنده ثبت ايدلدى عصرنده اشهر واقدم اغنياء قزان ايديلار محمد الرحيم وعبد الكريم وعبد الولى نامنده اوچ اوغلى وقزلرى قالدى *

❁ ومنهم ❁ احمد بن خالد بن ابى بكر بن المنكرى غفره الله يوم شنبه ثالث رجب سـ١٣٠٢ـنه يتمش ياشنده طروسكه قلعه سنده وفات بخارا سفرمزده دورت آى مدتى اجاره برله يورطلرنده اقامت قلدق *

❁ ومنهم ❁ عبد الحكيم بن خالد بن ابى بكر المنكرى غفره الله يوم سهشنبه سادس رجب سـ١٣٠٢ـنه اثنتين بعد الف وثلاثمائة ممتد مرض برله سنى آلتمش دن تجاوز قلوب وفات آغاسى وفاتنى ايشدوب اكابر اغنياٴ دن معدودلر منكار وطروسكه وشهر قزان وتاشكند ده سودالرى وزور عمارت يورطلرى واردر طلب وسعى واجتهادى برله منكار قريه سى ننك توبان محله سنده جمعه اوقمق ومدرسه بنا قلوب درس ايتمك‌كا وشاكرد جمع قلمق احداث قلدى عبد الولى نام بر اوغلى قالدى *

❁ ومنهم ❁ عبد اللطيف بن شفى بن اشمراد بن اسكندر القزانى النورماوى غفره الله يوم يكشنبه اون برنچى رجب سـ١٣٠٢ـنه اثنتين بعد الف وثلثمائة مرض سوٴ القنيه برلان وفات بلده‌ٔ قزانده مقبره‌ٔ جديده سنده مدفون اولدى سنى يتمش حدودنده فقط ماهره نام بر قز بالاسى قالدى اصلى نورما قريه سندن آتالرى نام دار باى بولوب اولادى هم شول اسلوبده بخاراغه تجارت برله تكرار واروب شهر قزانده هم قدر يورط برله كيبت وغير سوداسى وار ايدى اهل مدينهٔ منوره دن شيخ عبد القادر بن

محمد بن سعيد بن صالح بن مالك المدنى جوار قزانه عود شرطى ايله بدل الحج منك تنكه وبرلوب حج صيرورة قلدرلمدى هم شرايطه وفا قلدى *

❁ ومنهم ❁ عبدالرحمن بن ابراهيم بن محمد بن مسلم بن بكبولاد القزانى البختيارى غفره الله بختيار قريه سندن سنه ١٢٩٦ نه الف ومائتين وست وتسعين شهر قزانه ورود ايله زور يورط بنا قلوب تذكرة المرور حج واسباب سفرنى مهيا قلدقى بعدنده ١٣٠٢ سنة اثنتين بعد الف وثلثمائة آلتمش ياشنده وفات ومقبرهٔ جديده سنده مدفون اولدى مرتضى وموسى وذاكر وشاكر نامنده دورت اوغلى وايكى قزى قالدى ١٢٩٠ سنة تسعين بعد الف ومائتين ايسكى كيشت قريه سى نه ايكنچى مسجدنى بنا واحداث محله ومكتب خانه وامام اوچون مسكن مهيا قلدى *

❁ ومنهم ❁ عبد العليم بن عبدالرزاق السرانوبى الطرويوى المشكين غفره الله يوم شنبه اون سكزنچى جمادى ١٣٠٤ سنة اربع بعد الف وثلاثمائة بلدهٔ قزان ده وفات ومقبره سنده مدفون اولدى سخى وصاحب همت ايردى سليمان وحسين وعثمان وصالح نامنده دورت اوغل وبرنچه قزلرى قالدى *

❁ ومنهم ❁ محمد بن اسماعيل بن مختار بن اشترك بن طويخواجه القزانى الطاشكچوى الحاج رحمه الله ١٣٠٤ سنة اربع بعد الف وثلاثمائة سنى يتمش حدودنده شماى قلعه سنده وفات اولدى اصلى تاشكچو اهالى سندن اشترك جيونى ديكان جماعه دن آتا وباباسى هر قايوسى بدولت كشى طاشكچوده اقامت وحسن معشيت ايله طاشكچوده وفات لار بوذات ايكى برادرى اسحاق وابراهيم برلان شماى كا انتقال ايدوب آنده هم زور دولتنى تصاحب ايله سنة حج سفرينه يوروب سلامت قايتوب شماى قلعه سنده احداث ايتدكى محله وبناء قلدغى مسجدنى تكميل قلدى ابراهيم

سوق

سوق مكارجه‌كا كيلوب وفات ومقبره‌سنده مدفون اولدی اسحاق دخی شمایدادر *

﴿ ومنهم ﴾ الحاج عيسى بن موسى بن ايشمحمد بن آق محمد القزانی الارناشی رحمه‌الله يكشنبه كيچه‌سی يكرمی يدنچی صفر الخير ل ٣٠٥ سنة خمس بعد الف وثلاثمائة قزان شهرنده وفات ومقبره‌سنده مدفون اولدی صادق وصالح نام ايكی اوغلی وبر نچه قزلری قالدی *

﴿ ومنهم ﴾ الحاج صالح بن يوسف بن اسماعيل بن آپانای القزانی رحمه‌الله ل ٣٠٥ سنة خمس بعد الف وثلاثمائة‌ حج سفرندن رجوعنده يكرمنچی ذی‌الحجه جدهٔ مباركه ده وفات‌ومقبره‌سنك مدفون‌اولدی سكسان دورت ياشنك ولادتی سنة الف ومائتين واحدی وعشرين ذوالحجه سنده بلدهٔ قزانده در والك سی مزار باشی مواليدندن مهروفا بنت مناسب بن مقصود بن رحمانقلی بن محمد قاين آتامز حسين وايكی برادری سليمان واسحاق برله بنو الاعيان در فقط بر اوغلی عثمان اول هم اوزندن مقدم بلا ولد وفات اولدی علم حساب وجغرافيه دن وتاريخ وتنظيمات دولته نظری وار ايدی زابود محله سنه طاش مسجد بناسنده سمت قبله سنی بلمك ده فقط بو ذات‌اولوب اعتماد‌ايتمش‌لار دور دائمی اوزرينه شمس وقمر سيرلرنی وشهر وايام واسماء وساعاتنی بلا تخلف عيانا كوركازور برساعت كندسی مخترعاتندندر الله رحمت ايلاسون يخشی آدم ايردی بلاد بلغاردا اولا قدماء ومتأخرين بزكا معلوم اولان فضلاسی اهالی وغربادن وآنده‌اولان احوال خاطرمزده حاضر اولدغی بو قدر ذكر ايدلدی دخی هركم بلدكی قدر من زياده‌غير ونقصان ماهو الواقع نی دشمان ودوست‌لق وقريب واجنبی واستاذ وشاكردلك‌كا نظر قلمـای بلا تعصب بيان قلمق ده كوب عبرت وآندن غير منفعت‌لار دخی چوقدرنتاك حق سبحانه وتعالى قرآن مجيدنده بيورادر قوله عز مجده اخرج قومك من

مصنف رحمة الله عليه استاذ ذو الشرف العالی فخر الموالی حائز المكارم والمعالی آثار بديعه‌وتأليف بهيه‌لر نشر ايـده رك سنة‌ست‌بعد الف‌وثلاثمائة لليلة بقيت من شعبان روح پر فتوح‌لرنی ارجعی الی ربك راضية مرضية ندا سنه تسليم قلدی كند تصانيفندن وفية الاسلاف ننك آخرنه الحاق ايده رك بو عبد فقير تلميذ حقير ترجمهٔ احوالنی‌علی قدراستعداد بالتفصيل بيان ايتدم آنك رجوع ايدله.شبكاوی سلمه‌الباری

الظلمات الى النور وذكرهم بايام الله وقوله عظمت كبرياءه يريد الله ليبين لكم ويهديكم سنن الذين من قبلكم وقوله جل ذكره لقد كان فى قصصهم عبرة لاولى الالباب يوم السبت لاربع عشرة خلت من صفر عام ١٣٠٦ سنة ست بعد الف وثلاثمائة عدد السنين والحساب تمام تحرير هذا الكتاب ومايذكر الّا اولوا الالباب *

اتته الخلافة منقادة * اليه تجر اذيالها * فلم تك تصلح الا له *
ولم يك يصلح الالها * ولو رامها احد غيره * لزلزلت الارض زلزالها *
آخر) الموت فيه جميع الخلق يشترك * لاسوقة تبقى ولا ملك *
ماضر اهل قليل فى تفاقرهم * ولا يغنى عن الاملاك ما ملكوا *
آخر) اذا امتحن الدنيا لبيب تكشفت * لها عن عدو فى ثياب صديق
الاكل حى هالك وابن هالك * وذو نسب فى الهالكين غريق *
آخر) هى الدنيا اشبهها بشهد * يسم وجيفة طليت بمسك *
هى الدنيا كمثل الطفل بينا * يقهقه اذبكى من بعد ضحك *
آخر) وكان لنا اصدقاء حمات * واعداء سوء فما خلدوا *
تساقوا جميعا بكاس المنى * فمات الصديق ومات العدو *
وفى الاحباب مختص بوجد * وآخر يدعى فيه اشتراكا *
اذا اشتبكت دموع فى خدود * تبين من بكى عمن تباكا *
آخر) لئن ذمها جاراتها وضراير * وعبن عليها فى حلاها وفى الحلى
فما سلمت حسناء من ذم حاسد * وصاحب حق من عداوة مبطل
آخر) لازلت عن شكرى فى حلة لابسها ذو سلب فاخر *
يقولون من يقرع اسماعه كم ترك الاول للآخر *
چه خوش كفت داناكه دانش بسى ست * ولكن براكنده باهر كسى ست
آخر) بذوق كعبه مكذر از طواف كلبهٔ مجنون *

مكن

مکن کردن فرازی تا نسازد دهر پامالت
که نی آخر بجرم سرکشیها بوریا کردد *
زدل هرجا سویدا جوش زر دارد زبارتها

قل لمن لایری المعاصر شیئا * ویری للاوائل التقدیما
ان ذاك القدیم كان حدیثا * وسیبقی هذا الحدیث قدیما
اذا انا لم اثن علی الخیر صادقا * ولم اشتم النكس اللئیم المذمما
ففیم عرفت الخیر والشر باسمه * وشق لی الله اللسان والفما

﴿ لابن بسام فی ابن المعتز بالله رحمه الله ﴾

لله درك من ملك بمضیعه * ناهیك فی العقل والآداب والحسب
مافیه لولا ولالیت تنقصه * وانما ادركته حرفة الادب
بران مملکت زار باید کریست * که فریاد رسرا ندانند که کیست
کند قحبهٔ مست در کعبه قی * اکر چوب حاکم نباشد زپی
اکر صبر کنی زصبر بی شك * دولت بتو آید اندك اندك
اکر شادی اکر غمکین درین دیر * نهٔ ایمین ازین دیر کهن سیر
چو می باید شدن زین دیر ناچار * نشاط ازغم به شادی زتیمار

نوای اول کل اوچون های های یغلامه کوب *
که هی دیکانچه نی کلبن نی غنچه نی کل بار

اکر درعمر خود روزی * دمی بی تو بر آرم من * از آن عمر از آن ساعت * پشیمانم پشیمانم
بوم نوبت می زند در طارم افراسیاب * پرده داری می کند در قصر قیصر عنکبوت

له

﴿ شعر ﴾ الابلغ شهیا ابن ماری * قضی ربی علیه بالبوار
تعارض من یفوقك فی المعالی * وترمی فی العمایة والعوار

اون ایکی کورکه بر انچ نی قپان جکنماس *
انچ دخی کورکا برله بر تنك ایرماس *
آلایدا هم آنلارغه سرین بیرماس *
آرتقه چیکوب کیکر یك دیو قچقرور ایملی *

وتكذب بالجهالة طول عمرك * وقد جاوزت سبعا من عشار
وتجلد فى السعاية بالفساد * ولا تخشى نكالا عند بارى
وليس العلم عندك من كلالة * ومن آبائك الجرم الموارى
وكيف يجوز ان تغدو فقيها * وانت من الفضائل كل عار

﴿لآخر﴾ احب اخى وان اعرضت عنه * وقل على مسامعه كلامى
ولى فى وجهه تقطيب راض * كما قطبت فى وجه المدام

آخر انشد ابو حنيفة الامام رحمه الله لوكيع بعد ما اخبره انه جاء من شريك بن عبد الله القاضى *

﴿شعر﴾ ان يحسدونى فانى غير لائمهم * قبلى اهل الفضل قد حسدوا
فدام لى ولهم مابى وما بهم * ومات اكثرنا غيظا مما يجدو

وانشد ابن المبارك فى ابى حنيفة رحمهما الله *

﴿شعر﴾ حسدوا الفتى اذلم ينالوا شاؤه * فالقوم اعداء له وخصوم
كضرائر الحسناء قلن لوجهه * حسدا وبغضا انها لدميم

﴿آخر﴾ وكل اداريه على حسب حاله * سوى حاسدى فهى التى لا انالها
وكيف يوارى المرء حاسد نعمة * اذا كان لايرضيه الا زوالها

(رخصت نامه وارثلردن)

١٩٠٥ نچی سنه مارطننك ١٧ نده اوشبو کتابنی بیردم طبع قیلدرمق اوچون تاشکند هم قزان کوپیصی محمد شریف احمدجان اوغلی باکروف که قزان کوپیصی صادق صفا اوغلی علکایف

ملا برهان الدین بن داملا شهاب الدین المرجانی اجازت ویردك ١٩٠٥ سنه ٢٦ مارتده

عالیه بنت داملا شهاب الدین المرجانی اجازت بیردم ١٩٠٥ سنه ٢٦ نچی مارتده

بی بی حواء آپانای دن وکالة اجازت بیردم ملا عبدالله آپانای ٢٤ نچی مارطده ١٩٠٥ سنه

(فهرست كتاب مستفاد الاخبار)

١٢	فصل فى المساجد بمدينة قزان	١١ل	مسجد ثانى عشر
١٢	جامع اوّل	١١٦	مسجد ثانى عشر اماملرى
٢٢	جامع اوّل اماملرى	١١٧	مسجد ثالث عشر بيش بالطه مسجدى
٦٥	جامع ثانى	١١٧	مسجد ثالث عشر اماملرى
٦٢	جامع ثانى اماملرى	١١٨	مسجد رابع عشر پورخاواى مسجدى
٧٧	جامع ثالث	١١٨	مسجد رابع عشر اماملرى
٧٩	جامع ثالث اماملرى	١٢٥	فصل فى ائمة العسكر فى مدينة قزان
٨٢	جامع رابع	١٢٢	فصل فى مساجد القرى والاطراف
٨٤	جامع رابع اماملرى	١٢٢	طاشكچو قريه سى
٩٢	جامع خامس	١٢ل	طاشكچوننك آغاچ مسجدى
٩٢	مسجد خامس اماملرى	١٢٦	طاشكچوننك طاش مسجدى
٩٨	مسجد سادس	١٢٧	طاشكچو اماملرى
٩٨	مسجد سادس اماملرى	١٣٤	طاشكچو مؤذنلرى
١٠٤	مسجد سابع	١٣٦	قرية حسنى اماملرى
١٠٤	مسجد سابع اماملرى	١٤٥	قرية مرجان
١٠٧	مسجد ثامن	١٤١	مسجد مرجان
١٠٧	مسجد ثامن اماملرى	١٤٤	مرجان اماملرى
١١٥	مسجد تاسع	١٤٤	قرية آشط
١١١	مسجد تاسع اماملرى	١٤ل	مسجد آشط
١١٢	مسجد عاشر		
١١٢	مسجد عاشر اماملرى		
١١٤	مسجد حادى عشر		
١١ل	مسجد حادى عشر اماملرى		

١٤٦	آشط امامری
١٥١	مسجد قریة برسکه
١٥٣	برسکه امامری
١٥٦	قریة مچکره
١٥٩	مسجد مچکره
١٦١	مچکره امامری
١٦٧	مسجد قورصا
١٦٧	قورصا امامری
١٨١	قریة قشقار
١٨٢	قشقار امامری
١٨٥	قریة اور
١٧٦	اور امامری
١٩٥	قریة منکار الکبری
١٩٧	منکار امام لری
١٩٨	قریة صبا الکبری
١٩٩	صبا امامری
٢٠٢	قریة توننار
٢٠٢	توننار امامری
٢٠٥	قریة مزار باشی
٢٠٥	مزار باشی امامری
٢٠٦	قلعة چیصطای
٢٠٧	چیصطای امامری
٢٠٨	مکاریه
٢٠٨	مکاریه امامری
٢٠٩	قلعه زنبورغ
٢٠٩	زنبورغ امامری
٢١٠	مسجد سوق المعاوضة فی زنبورغ
٢١١	مسجد سوق المعاوضة امامری
٢١٢	مسجد قافله فی زنبورغ
٢١٢	مسجد قافله امامری
٢١٣	فصل فی ذکر جماعة من متأخری علماء التاتار ومن غیرهم
٢٨٥	فصل فی اتخاذ الجمعیة واعضاء هذه المحکمة ورؤسائها ونوابها
٢٨٧	المفتی الاوّل محمدجان
٢٩٨	المفتی الثانی عبدالسلام
٣٠٣	المفتی الثالث عبد الواحد
٣١٠	المفتی الرابع حاجی سلیم کری
٣١٢	المفتی الخامس میرزا محمد یار
٣١٣	فصل فی اعضاء المحکمة الشرعیه
٣٣٣	فصل فی المحکمة الکائنة لاهل الاسلام فی مدینة قزان ورؤسائها فی سالف الایام
٣٤٨	بقیة المشاهیر المعارف

جدول تصحیح الاغلاط الواقعة من دار الطباعة

صحف	سطور	خطاء	صواب	صحف	سطور	خطاء	صواب
٢	٥	ونچه	نچه	٧٥	٢٥	کرولك	کردلك
٣	١٣	روس منلطی	روس‌لر	٧٦	٢٣	مامتندن	امامتندن
—	—	———	تسلطی	٧٨	١١	شریعة	شریعته
٥	١٩	اخرات	آخرت	٨١	١٣	بیکای	بیکان
—	—	خامس	ثامن	٨٣	٥	موجودتنت	موجودات
٦	٦	اوزینه	اوزرینه	—	—	———	است
—	١٣	بتعاقب	تبعامنه		١٨	ماجورنی	ماجوری
—	١٤	اشناو	اشناودوست	٩٥	٦	وبر فتنه	روبر فتنه
٧	٨	ناصیه	ناحیه	٩٢	٢١	اولوب	امام اولوب
٨	٥	مشهور	شهور	٩٣	٣	قازیلی	قاریلی
—	٢٣	عربی اسم	دیب عربی	١٥١	١٦	ملا	وملا
—	—	لوریله دیب	اسم‌لریله	١١٦	١٥	اولعاچ	اولغان
٩	١٥	اهل	آنك برله	١٢١	١٤	القزان	القزانی
—	—	———	اهل	١٣٦	٢٤	مقدم	مقدم دغی
١٥	٧	ثلاث	سنة ثلاث	١٤٤	٦	ومصر	ومصرا
٢٢	١٨	محله	مرحله	١٤٧	٩	افراز	اخراز
٣٢	١٥	سیته	سینه	١٥٥	١١	عبارته	عبارت
٣٣	١٢	حکم حلیة	بولسه حکم حلیة	١٦٦	١٩	برله قیلمق	برله عزل
٣٤	١٢	یل یازا	یل خط یازا	—	—	———	قیلمق
٤٤	١٥	ارتناع	ارتفاع	١٦٧	٢١	القورصای	القورصاوی
٤٥	٧	مقابلمه	مقابلمه‌سوز	١٦٩	١	حیوکا	حیوه کا
٤٧	٢	وساؤر	وساوس	—	٣	وورهد	ورود
٥٢	١٥	شمنبه	شنبه	١٧١	٢١	کنجنیه	کنجینه
٥٣	٢	ابناء	انباء	—	—	وفضائلی	وخزینه
٥٩	٢٢	تسلمات	تسلیمات	—	—	خزینه	فضائلی
٦٥	٢٤	لاز	لاژ	١٧٢	٦	عزبنیله	عربینله
٧٥	١	دیمش	ایمش	٢٧٢	٦	نورصا	قورصا
—	٧	ینه	منه	—	٨	حساد	صیاد
٧٣	١٣	فصل	فضل	١٧٤	٨	النتیصر	النصیر
—	١٨	الجبلی	الجبلـی	—	—	بمعقدات	بمعتقدات
—	—	———	الجنلوی	١٧٥	٣	حکمه	حکم

صحف	سطور	خطاء	صواب
١٨٤	٦	صغر	صفر
٢١٤	٤	جلبستانده	جباستانده
٢٨١	٢٤	كقبر	للقبر
٢٩٤	١٨	بسبب	سبب
٣٥٥	١٢	قوفيقنكزنى	توفيقنكزى
٣٥٦	٥١	يشتمكانيكه	يتشمانيكه

وفى الحاشية

صحف	سطور	خطاء	صواب
٧٢	١٨	الاسنعاذة	الاستعانة
١٣١	—	ينطت	نيطت

اعلان نامه

محمد شريف احمدجان اوغلى باكيروفننك خراجاتى ايلان اوّل مرتبه باصتوروب هر دايم صاتلماقده بولغان كتابلارى سودامزننك اول مرتبه كتابلار ايله باشلانوى ١٨٩٨ سنه برنچى آغوستدان بيرلى شهر قزان ده بچان بازارنده اوبشيستو يننى طاش كورپصده ١٤نچى نومرده

١ كلام شريف ومصحف بيك اعلا آق قالون كاعزده وهم تورلى توسده قالون كاعزده طبع اولنمشدر

٢ كتاب المناقب قطب العارفين تركى نظم ايله شريف ومبارك كتابدر يخشى آق كاعزده طبع اولنمشدور

٣ القسم الثانى من كتاب مستفاد الاخبار فى احوال قزان وبلغار تواريخ تركى

٤ حل المشكلات فى كيفية تكون العالم هرتورلى قوياش آى قويروقلى يولدز دائرەلرى وهم ياشن صوغو توغريسندن هر تورلى كوب عجب وعبرتلى رسملرى ايله تركى تلنده

٥ مفصل هيئت جديده هر تورلى كوب يولدوز وهم آى وقوياش جورونى سويلاكان كوب عجب وغرايب واعتبارلى كتابدر هر تورلى شكل‌لرى ايله تركى تلنده

٦ بيان الحق هرتورلى كوب عجب كيراكلى بحث‌لردن بحث ايده‌در تركى تلنده

٧ قسم اوّل تنقيد الآثار هر تورلى كوب بحثلردن بحثلرنى ذكر ايده در تركى تلنده

٨ النصول الحديده قديمى وجديدى كوب ذكر ايده در تركى تلنده

٩ قوانين الحساب مع رسالة ربع المجيب طالب العلم لر اوچون بيك كيراكلى كتابدر هرتورلى علم الحساب وهم توش وقتنى بلور اوچون قوياش ساعت رسملرى ايله تركى تلده

١٠ عقيدهٔ منظومه صبيلرغه اوقوتور اوچون بيك كيرا كلى كنابدر كوزل تركى نظم ايله

١١ جغرافيا عمومى صبيلرغه اوقوتور اوچون بيك كوركام كيرا كلى كتابدر تركى تلنده

١٢ محاضرات ومطارحات على بعض مواضع الفتوحات هر تورلى كوب بحثلردن بحثلرنى ذكر ايده در تركى تلنده

١٣ ميزان الحواشى على شرح التهذيب وعلى حاشية المعمولة عربى تلنده

١۴ مصباح الحواشى بر ملا جلال عربى تلنده

١٥ فراسته المؤمنين آيه‌لر ايله ضور دائره‌لى معتبر فال نامه ترجمه تركى تلنده

١٦ مرآت المقاصد اون ايكى دائره‌لى كوب اعتبارلى فارسى‌دان ترجمه فال نامه تركى تلنده

١٧ عنچهٔ سبزه هروفلى حساب ايله قارى تورغان بيك معتبرلى فال نامه تركى تلنده

١٨ حكايات عجيبه عجب كوب عبرتلى حكايتلر تركى تلنده

١٩ آدريسنى كاليندار قزان وهم نيژنى پلانى ايله ٥٢ يلغه چاقلى ياريدور

اوزاقلامانچه باصلوب چغاچاقدور حكايات كتاب لارى

٢٠ ماچى ايـلان صچقـان حكايتى

٢١ شادلـق قاتلقـدان صونك

٢٢ اصل الايمان صبيلر اوچون تركى تلنده

٢٣ معانى الايمان صبيلرغه اوقوتور اوچون بيك كيرا كلى كتابدر تركى تلنده

٢۴ الجزءٔ اوّل من كتاب التوشيح حاشية التوضيح والتلويح عربى تلنده

٢٥ اصباح المصباح عربى تلنده

٢٦ حفظ الصحت رساله سى هر تورلى بيك كيرا كلى فايدالى فنلرنى ذكر ايتكان تركى تلنده

٢٧ تاريخ انتشار الاسلام بيك معتبر تاريخ در تركى تلنده

٢٨ هيئت جديده كوب بحثلرنى ذكر ايده در تركى تلنده

٢٩ حكمت جديده هر تورلى كيرا كلى فنلرنى ذكر ايده در تركى تلنده

٣٠ الجزءٔ الثالث من التوشيح حاشية التوضيح والتلويح عربى تلنده

٣١ مفرح الروح تركى نظم ايله بيك كوركام كتابدر

٣٢ انصافى اصولى قديمى ايله اصولى جديده نى بحثلر ايله ذكر قيلغان تركى تلنده

٣٣ محاكمه كوب كوزل كيرا كلى بحثلرنى ذكر ايتكان تركى تلنده

٣۴ زمان بو كاليندارده هر تورلى كوب فايدالى كيرا كلى سوزلر يازلغان

٣٥ معيشت حكايت بيك كوزل عبرتلى سوزلر يازلغان تركى تلنده

٣٦ قزغانچ بالا حكايتى بيك عجب عبرتلى سوزلر يازلغان تركى تلنده

٣٧ كلاپوشچى قز حكايتى قديم زمانده اوتكان واقعه‌نى يازغان تركى تلنده

٣٨ اوچ بدبخت حكايتى عجب عبرتلى سوزلر يازلغان آلماق لازم

٣٩ باشدان اوتكان براش حكايت

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ